

ព្រះ
ច្បាប់បិណ្ឌបាលី

និង

សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិណ្ឌ

ឱបសិកាយ ទុតិយភាគ

សិលក្ខន្ធវគ្គ

១៥

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ក.ស ២៥០១

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិច ទ័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯក ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

កែសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បាន់ណា។

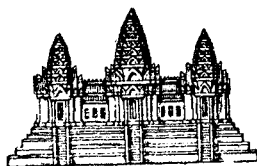
www.5000-years.org

ព្រះ
ក្រុងបិណ្ឌបាលី

និង

សេចក្តីប្រាប់ការសាមីគ្នា
សុត្តន្តបិណ្ឌ
ទីបីកថាខណ្ឌ ទុតិយភាគ
សីលក្ខន្ធមគ្គ

១៥

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០១

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស

ទុតិយោ ភាគោ

សីលក្ខន្ធវិគោ

ក្នុងទ្រង់សុត្តិ បញ្ចមី

(១) ឯវច្ឆេ សុត្តំ ។ ឯតំ សមយំ ភក្កវា មគទេសុ
ចារិកញ្ចុរមាធា មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្និ បញ្ច-
មត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ យេន ខានុមត្តំ នាម មគទានំ
ព្រាហ្មណាត្ថាមោ តទវសវំ ។ តត្រ សុទ្ធិ ភក្កវា ខានុ-
មត្តេ វិហរតិ អម្ពលដ្ឋិកាយំ ។ តេន ខោ បន សម-
យេន ក្នុងនេន្តោ ព្រាហ្មណោ ខានុមត្តំ អដ្ឋាវសតិ
សុត្តស្សនំ សតិណាគដ្ឋោទតំ សទញ្ច រាជកោត្ត
រញ្ច មាគទេន សេនិយេន តិម្ពិសារេន ទិដ្ឋំ រាជនាយំ
ព្រហ្មទេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១១ វិញ្ញាណកាយ

ទុតិយភាគ

សីលក្ខន្ធវិគ

ក្នុងទុតិយសូត្រ ទី ៥

(១) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិកក្នុងមគធ៨៨០០ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ
ច្រើន ប្រមាណ ៥០០ រូប ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ស្រុកព្រាហ្មណ៍
ឈ្មោះខានុមគ្គៈរបស់មគធ៨៨០០ ។ ពួកព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុង
ទុទ្ធនឈ្មោះឥម្ពលដ្ឋិតា ទៀបខានុមគ្គត្រាមនោះ ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះ
ក្នុងទុទ្ធព្រាហ្មណ៍អ្នកគ្រប់គ្រងខានុមគ្គត្រាម ដែលជាស្រុកកុះករដោយ
មនុស្សសត្វ បរិច្ចណិដោយស្មៅ ទស នឹងទឹក បរិច្ចណិដោយធុញ្ញាហារ
ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ ដែលព្រះរាជាមាគធសេនិយពិម្ពិសារ ទ្រង់ព្រះ
រាជទានជាព្រះរាជអំណោយដ៏ប្រសើរ គឺទ្រង់ប្រទានដោយដាច់ខាត ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្កន្ធា

[២] តេន ខោ បន សមយេន ក្កដន្តស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស មហាយញ្ញោ ឧបក្កដោ ហោតិ ។
 សត្ត ច ឧសភសតានិ សត្ត ច វជ្ជតវសតានិ សត្ត
 ច វជ្ជតវិសតានិ សត្ត ច អជសតានិ សត្ត ច
 ឧរុត្ថសតានិ ម្ងុន្ធបដិសានិ ហោន្តិ យញ្ញត្ថាយ ។
 អស្សោសំ ខោ ខានុមត្តកា ព្រាហ្មណភហបតីកា ស-
 មណោ ទលុ កោ តោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា-
 បព្វជិតោ មគទេសុ ចារិកញ្ចាមាទោ មហតា ភិក្ខុ-
 សង្ឃោ សង្ឃំ បញ្ចមត្តេហំ ភិក្ខុសតេហំ ខានុមត្ត-
 អនុបុត្តោ ខានុមត្តេ វិហារតិ អម្ពលដ្ឋកាយំ តំ ខោ
 បន កវន្តំ តោតមិ ឯវំ កល្យាណោ កត្តិសន្នោ
 អត្តតតោ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្ត-
 រោ បុរិសធម្មសារថិ សត្តា នេវមនុស្សំ ពុទ្ធោ
 ភគវតី សោ ឥមំ លោកំ សនេវតំ សមារតំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

(២) សម័យនោះឯង ក្នុងទន្ធឫត្រាហ្មណ៍កំពុងចាត់ចែងមហាយញ្ច
 (ការបូជាធំ) ។ ឫត្រាហ្មណ៍នោះបានយកគោឈ្មោល ៧០០ កូនគោ
 ឈ្មោល ៧០០ កូនគោញី ៧០០ តពៃ ៧០០ កែវ ៧០០ ទៅចងទុកនឹង
 បង្គោល សម្រាប់យញ្ចាតិធំ ។ ពួកឫត្រាហ្មណ៍នឹងតបាបតីអ្នកស្រុកខានុ-
 មគ្គៈ បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតមជាសក្យបុត្ត ចេញចាកសក្យ-
 ត្រកូលទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកកាន់ចារិក ក្នុងមគ្គជនបទ
 ព្រមដោយកិត្តិសង្ឃច្រើន ប្រមាណ ៥០០ រូប បានមកដល់ខានុមគ្គត្រាម
 គង់នៅក្នុងអម្ពលដ៏កាត់ឡាន ទៀបខានុមគ្គត្រាម ក៏កិត្តិសព្ទសរសើរព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើននោះ ឮពីពោះខ្លួនខ្លាចសុះសាយមកយ៉ាងនេះថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្ត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិច្ចណិដោយវិជ្ជា
 នឹងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រ-
 សើរបំផុត ជាសារថ្មីទន្ធនានូវបុរស ជាសាស្តាទៃទៅតានឹងមនុស្សទាំង
 ឡាយ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងនូវចក្ករាជសច្ច ព្រះអង្គលែងរំលឹកកាន់
 កតថ្មីទៀត ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន
 ចំពោះព្រះអង្គ ហើយភ្ញាក់លោកនេះព្រមទាំងទៅលោក មានលោក

ពូជវន្តសុត្តេ ពូជវន្តព្រាហ្មណវគ្គ

សត្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណី បដំ សនេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា បវេទេតំ សោ ធម្មំ នេសេតំ
 អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យា-
 ណំ សាត្តំ សព្វញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្ម-
 ចរិយំ បកាសេតំ សាធុ ខោ បទ តថាវហនំ អរហនំ
 នស្សនំ ហោតីតំ ។ អដខោ ខានុមគ្គកា ព្រាហ្មណ-
 កហបតីកា ខានុមគ្គា និក្ខមិត្វា សង្ឃាសង្ឃិកណ្ឌី-
 ភូតា យេន អម្ពលដ្ឋិកា តេនុបសង្កមន្តំ ។

(៣) តេន ខោ បទ សមយេន ក្រដននោ ព្រាហ្ម-
 ណោ ឧបវហ្មសានេ និវាសេយ្យំ ឧបគតោ ហោតិ ។
 អន្តសា ខោ សោ(១) ក្រដននោ ព្រាហ្មណោ ខានុ-
 មគ្គេ(២) ព្រាហ្មណកហបតីកេ ខានុមគ្គា និក្ខមិត្វា
 សង្ឃាសង្ឃិកណ្ឌីភូតេ យេន អម្ពលដ្ឋិកា តេនុបសង្ក-
 មន្តេ និស្វា ខត្តំ អាមន្តេសិ តិទ្ធុ ខោ ភោ ខត្តេ
 ខានុមគ្គកា ព្រាហ្មណកហបតីកា ខានុមគ្គា និក្ខមិ-

១ ឧ. ម. សោតិសទ្ធា ន វិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ខានុមគ្គកេ ។

កូដទន្តសូត្រ រឿងកូដទន្តព្រាហ្មណ៍

ព្រហ្មណេក ញ៉ាំងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជា
 សម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស ឲ្យបានត្រាស់ដឹងផង ព្រះអង្គទ្រង់សំដែង
 ធម៌មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ព្រះអង្គទ្រង់ប្រកាស
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំង
 អស់ ការបានជួបនឹងព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ រមែង
 ឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ ។ គ្រានោះ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីអ្នកស្រុក
 ខានុមត្តៈ ចេញពីខានុមត្តគ្រាម ជាក្រុម ជាពួក ជាគណៈ ចូលសំដៅ
 ទៅកាន់អម្ពលដ្ឋិកាឡាន ។

(៣) សម័យនោះឯង កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅកាន់ដំណេក
 វេលាថ្ងៃ ព្រឹក្សាសាទជាន់ខាងលើ ។ កូដទន្តព្រាហ្មណ៍នោះបានឃើញ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ នឹងគហបតីអ្នកស្រុកខានុមត្តៈនាំគ្នាចេញពីខានុមត្តគ្រាមជា
 ក្រុមជាពួកជាគណៈដើរត្រសង ចូលទៅកាន់អម្ពលដ្ឋិកាឡាន លុះបាន
 ឃើញហើយ ទើបហៅទត្តាមាត្រមកសួរថា នៃខត្តៈដ៏ចម្រើន មានហេតុ
 ដូចម្តេច បានជាពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីអ្នកស្រុកខានុមត្តៈ នាំគ្នាចេញ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ត្វា សង្ឃសង្ឃកណ៌ក្ខតា យេន អម្ពលដ្ឋីកា តេនុប-
 សង្កមន្តិតំ ។ អត្ថំ ខោ ភោ សមណោ តោតមោ
 សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ មគទេសុ ចារិ-
 កញ្ចារមាណោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃោ សទ្ធិំ បញ្ចមត្តេហិ
 ភិក្ខុសតេហិ ខានុមត្តំ អនុបុត្តោ ខានុមត្តេ វិហារតំ
 អម្ពលដ្ឋីកាយំ តំ ខោ បន កវន្តំ តោតមំ ឯវិកល្យា-
 ណោ កិត្តិសន្នោ អព្ពត្តតោ ឥតិបិ សោ ភកវំ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុគតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថំ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ
 ភកវំតំ តមេតេ កវន្តំ ភោ តោតមំ ទស្សនាយ ឧប-
 សង្កមន្តិតំ ។ អថខោ ក្ខន្ធនុស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯត-
 ទហោសិ សុតំ ខោ បន មេតំ សមណោ តោតមោ
 តិវិជំ យញ្ញសម្មនំ សោឡសបរិក្ខារំ ជាតាតីតំ ន
 ខោ បនាហំ ជាតាមំ តិវិជំ យញ្ញសម្មនំ សោឡស-
 បរិក្ខារំ ឥន្ទ្រាមំ ចាហំ មហាយញ្ញំ យដិវុំ យទ្ធជាហំ

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ពីខានុមត្តគ្រាម ជាក្រុមជាតួជាគណៈត្រសង់ចូលទៅកាន់អម្ពលដ្ឋិតា
 ឡាន ។ ខត្តាមាត្យជំរាបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន មានសមណៈឈ្មោះ
 គោតមជាសក្យបុត្ត ចេញចាកសក្យត្រកូលមកបួស មានដំណើរមកកាន់
 ចារិកក្នុងដែនមគធៈព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើនប្រមាណ ៥០០ រូប បានមក
 ដល់ខានុមត្តគ្រាមហើយ នៅក្នុងអម្ពលដ្ឋិតាឡាន ដ៏តាមខានុមត្តគ្រាម ភិក្ខុ-
 សព្វសរសើរព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ឮពីព្រះខ្លាចខ្លាចសុរសាយមកយ៉ាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអហន្ត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ជាបុគ្គល
 ច្រសើរបំផុត ជាសារថ្មីទន្ទាន់នូវបុរស ជាសាស្តានៃទៅតានឹងមនុស្សទាំង
 ឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 តួកព្រាហ្មណ៍នឹងតបាបតីទាំងនេះ ខ្ញុំគ្នាចូលទៅកេព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 នោះ ។ លំដាប់នោះ ក្នុងទន្ទព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អញ
 បានឮពាក្យនេះមកថា ព្រះសមណគោតមទ្រង់ជ្រាបយញ្ញសម្បទា ៣
 ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ ចំណែកអាត្មាអញមិនបានដឹងយញ្ញសម្បទា
 ៣ ប្រការដែលមានបរិក្ខារ ១៦ ទេ ប៉ុន្តែអញបំរុងនឹងបូជាទូរមហាយញ្ញ

ពូជវន្តសុត្តេ ពូជវន្តព្រាហ្មណវគ្គ

សមណំ កោតមំ ឧបសង្កម្មិត្វា តិវិធំ យញ្ញសម្មជំ
 សោឡសបរិក្ការំ បុរេយ្យន្តំ ។ អថខោ ក្កដទន្តោ
 ព្រាហ្មណោ ខន្តំ^(១) អាមន្តសំ តេនហិ ភោ ខន្តេ យេន
 ខានុមត្តកា ព្រាហ្មណាភហបតិកា តេនុបសង្កម
 ឧបសង្កម្មិត្វា ខានុមត្តកេ ព្រាហ្មណាភហបតិកេ វិ
 វេនហិ ក្កដទន្តោ ភោ ព្រាហ្មណោ វិវាហា អាគមេនុ
 តិវ កវន្តោ ក្កដទន្តោបិ ព្រាហ្មណោ សមណំ កោត-
 មំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្មិត្វា ។ វិ ភោតិ ខោ
 សោ^(២) ខន្តា ក្កដទន្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្វា
 យេន ខានុមត្តកា ព្រាហ្មណាភហបតិកា តេនុបសង្ក-
 មិ ឧបសង្កម្មិត្វា ខានុមត្តកេ ព្រាហ្មណាភហបតិកេ
 វតទរោច ក្កដទន្តោ ភោ ព្រាហ្មណោ វិវាហា អា-
 គមេនុ តិវ កវន្តោ ក្កដទន្តោបិ ព្រាហ្មណោ សមណំ
 កោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្មិត្វា ។

កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ រឿងកូដទន្តព្រាហ្មណ៍

បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញចូលទៅក្រពះសមណគោតម ហើយសួរនូវ
យញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ ។ ទើបកូដទន្តព្រាហ្មណ៍
និយាយនឹងឧត្តមាភ័យថា នៃឧត្តៈដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះចូរអ្នកទៅកេត្តព្រាហ្ម-
ណ៍នឹងគហបតីអ្នកស្រុកខានុមគ្គៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹង
កេត្តព្រាហ្មណ៍គហបតី អ្នកស្រុកខានុមគ្គៈយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកទាំងឡាយ
ដ៏ចម្រើន កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ ផ្ដាំមកយ៉ាងនេះថា សូមឲ្យអ្នកដ៏ចម្រើន
ទាំងឡាយ រង់ចាំផង ដ្បិតកូដទន្តព្រាហ្មណ៍នឹងចូលទៅក្រពះសមណ-
គោតមដែរ ។ ឧត្តមាភ័យនោះ ទទួលពាក្យកូដទន្តព្រាហ្មណ៍ថា បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន យ៉ាងនេះឯង ហើយក៏ចូលទៅកេត្តព្រាហ្មណ៍គហបតី
អ្នកស្រុកខានុមគ្គៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបនិយាយពាក្យនេះនឹងកេត្ត
ព្រាហ្មណ៍គហបតីអ្នកស្រុកខានុមគ្គៈថា នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន កូដទន្ត-
ព្រាហ្មណ៍ផ្ដាំមកយ៉ាងនេះថា សូមឲ្យអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយរង់ចាំផង ដ្បិត
កូដទន្តព្រាហ្មណ៍នឹងចូលទៅក្រពះសមណគោតមដែរ ។

[៤] តេន ខោ បទ សមយេន អនេកានិ ព្រាហ្មណសតានិ ខានុមត្តេ បដិវសន្តិ ក្នុងទន្ធស្ស ព្រាហ្មណស្ស មហាយញ្ចំ អនុកវិស្សាមាតិ ។ អស្សោសុំ ខោ តេ ព្រាហ្មណា ក្នុងទន្ធនោ កំរ ព្រាហ្មណោ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌ស្សតីតិ ។ អថខោ តេ ព្រាហ្មណា យេន ក្នុងទន្ធនោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កម៌សុ ឧបសង្កម៌ត្វា ក្នុងទន្ធគំ ព្រាហ្មណំ ឯតទកេត្តំ សន្ធគំ កំរ កំរ ក្នុងទន្ធនោ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌ស្សតីតិ ។ ឯវំ ខោ មេ ភោ ហោតិ អហំបិ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌ស្សាមីតិ ។ មា កំរ ក្នុងទន្ធនោ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌ ន អហាតិ កំរ ក្នុងទន្ធនោ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌តុំ សចេ កំរ ក្នុងទន្ធនោ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌ស្សតិ ភោ តោ ក្នុងទន្ធស្ស យសោ ហាយិស្សតិ សមណស្ស តោតមស្ស យសោ អភិវឌ្ឍិស្សតិ យម្បំ ភោតោ ក្នុងទន្ធស្ស យសោ ហាយិស្សតិ សមណស្ស តោ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្កន្តវគ្គ

(៤). សម័យនោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍ច្រើនរយ ដែលនៅអាស្រ័យ
ក្នុងខានុមគុត្រាម គិតគ្នាថា យើងនឹងបរិភោគនូវមហាយញ្ច័របស់ក្នុងទន្លេ-
ព្រាហ្មណ៍ ។ លុះពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបានឮដំណឹងថា ក្នុងទន្លេព្រាហ្ម-
ណ៍នឹងចូលទៅរកព្រះសមណគោតមដែរ ។ ទើបពួកព្រាហ្មណ៍ទាំង
អម្បាលនោះ នាំគ្នាចូលទៅរកក្នុងទន្លេព្រាហ្មណ៍ ពុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងក្នុងទន្លេព្រាហ្មណ៍ថា បាន ឮថា លោកក្នុងទន្លេនឹង
ចូលទៅរកព្រះសមណគោតម ពិតមែនឬ ។ ក្នុងទន្លេព្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា
ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំនិយាយយ៉ាងនេះមែនថា ខ្ញុំឯងនឹងចូលទៅ
រកព្រះសមណគោតម ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះនិយាយថា លោកក្នុងទន្លេ
កុំចូលទៅរកព្រះសមណគោតមឡើយ លោកក្នុងទន្លេ មិនគួរនឹងចូលទៅ
រកព្រះសមណគោតមទេ បើលោកក្នុងទន្លេខំចូលទៅរកព្រះសមណគោ-
តម យសរបស់លោកក្នុងទន្លេនឹងសាបសូន្យ យសព្រះសមណគោតមនឹង
ចម្រើន ប្រសិនបើយសរបស់លោកក្នុងទន្លេនឹងសាបសូន្យ យសរបស់ព្រះ

តមស្ស យសោ អភិវឌ្ឍិស្សតិ ឥមំនា ចង្កេន^(១) ន
 អរហតំ ភវំ ក្សុដនន្តោ សមណំ តោតមំ នស្សនាយ
 ឧបសង្កម្មិតំ សមណោ ត្រេវ តោតមោ អរហតំ ភវំនំ
 ក្សុដនន្តំ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិតំ ភវំ ហិ ក្សុដនន្តោ
 ឧកតោ សុជាតោ មាតតោ ច បិតតោ ច សំសុទ្ធក្ខ-
 ហណំកោ យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អត្ថិតោ
 អនុបក្កុដ្ឋោ ជាតិវំនេន យម្បិ ភវំ ក្សុដនន្តោ ឧកតោ
 សុជាតោ មាតតោ ច បិតតោ ច សំសុទ្ធក្ខហណំកោ
 យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អត្ថិតោ អនុបក្កុដ្ឋោ
 ជាតិវំនេន ឥមំនា ចង្កេន^(២) ន អរហតំ ភវំ ក្សុដនន្តោ
 សមណំ តោតមំ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិតំ សមណោ
 ត្រេវ តោតមោ អរហតំ ភវំនំ ក្សុដនន្តំ នស្សនាយ
 ឧបសង្កម្មិតំ ភវំ ហិ ក្សុដនន្តោ អឡោ មហន្តរោ
 មហាកោតោ បហុត្ថិត្ថបក្ករណោ បហុតជាតុបរជតោ

កូនវន្តសូត្រ ការពោលអំពីគុណនៃកូនវន្តព្រាហ្មណ៍

សមណគោតមនឹងចម្រើនឡើង ដោយហេតុណា ហេតុនេះបានជា
 លោកកូដទន្ទៈមិនគួរនឹងចូលទៅក្រព្រះសមណគោតមទេ គួរតែព្រះសម-
 ណគោតមទេតើ ទើបគួរចូលមករកលោកកូដទន្ទៈវិញ ដូចលោកកូដទន្ទៈ
 មានកំណើតបរិសុទ្ធាំណាច់ណែក គឺខាងមាតានឹងខាងបិតា ប្រសូតចាក
 ភតិបរិសុទ្ធាំណាច់អំពីគុណ នៃដ៏ដូនដីតាជាគំរប់ ៧ មក មិនមានអ្នកណា
 រិះគន់តិះដៀលបាន ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតឡើយ លោកកូដទន្ទៈ
 មានកំណើតបរិសុទ្ធាំណាច់ណែក គឺខាងមាតានឹងខាងបិតា ប្រសូតចាក
 ភតិបរិសុទ្ធ តាំងអំពីគុណនៃដ៏ដូនដីតាជាគំរប់ ៧ មក មិនមានអ្នកណា
 រិះគន់តិះដៀលបាន ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតឡើយ ដោយហេតុ
 ណា ហេតុនេះបានជាលោកកូដទន្ទៈ មិនគួរនឹងចូលទៅដួបនឹងព្រះ
 សមណគោតមទេ គួរតែព្រះសមណគោតមទេតើ ចូលមករកលោក
 កូដទន្ទៈវិញ ដូចលោកកូដទន្ទៈ ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន
 មានរបស់ប្រើប្រាស់ច្រើន មានសម្បត្តិច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

កវត្តំ ក្រុងទន្លេ អន្លោយកោ មន្តេរោ តំណំ វេទានំ
 ចារត្ថ សន្និយណ្ឌកេតុកានំ សាត្តវប្បកេទានំ វត្ថុ-
 ហាសបញ្ចមាទំ បទកោ វេយ្យករណោ លោកាយ-
 តមហាបុរិសលក្ខណេសុ អនវយោ កវត្តំ ក្រុងទន្លេ
 អភិវោ ទស្សនីយោ ចាសានិកោ បរមាយ វណ្ណ-
 ចោត្តរតាយ សមន្នាគតោ ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវច្ឆសំ អ-
 ត្តន្តាវកាសោ ទស្សនាយ កវត្តំ ក្រុងទន្លេ សីលវា
 វុឡេសីលំ វុឡេសីលេន សមន្នាគតោ កវត្តំ ក្រុងទន្លេ
 កល្យាណវចោ កល្យាណវត្តករណោ ចោវយា វាចាយ
 សមន្នាគតោ វិស្សជ្ឈាយ អនេលកលាយ អនុស្សវិញ្ញា-
 បនីយោ កវត្តំ ក្រុងទន្លេ ពហុនំ អាចរិយចាចរិយោ
 តំណំ មាណវកសតានិ មន្តេ វាចេសិ ពហុ ខោ បទ
 ធានានិសា ធានាជនបទា មាណវកា អាកច្ឆន្តំ កោ-
 តោ ក្រុងទន្លេស្ស សន្តិកេ មន្តេត្ថកា មន្តេ អនិយំ-
 តុកាមា កវត្តំ ក្រុងទន្លេ ជីណោ វុឡោ មហលកោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ម្យ៉ាងទៀត លោកកូដទន្ទៈជាអ្នករាយមន្ត ចេះចាំទូរមន្ត ចេះចប់ក្រៃ វេទ ព្រមទាំងគម្ពីរនិយណ្ឌនឹងគម្ពីរកេតុកៈ ព្រមទាំងអក្ខរាវិរុទ្ធិ គឺ សិក្ខានឹងទិវត្តិ ដែលមានគម្ពីរឥតិហសៈជាគំរប់ ៥ ជាអ្នកស្គាល់ទូរចទនឹង វេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិនទុបយគឺស្ងាត់ជំនាញ ក្នុងលោកាយតសាស្ត្រ នឹងមហាបុរិសលក្ខណព្យាករណសាស្ត្រ លោកកូដទន្ទៈមានរូបល្អ គួរ មើលមើល គួរជាទីជ្រះថ្លា ប្រកបដោយសម្បុរដ៏ល្អក្រៃលែង មាន សម្បុរដ៏ប្រសើរ មានសរីរៈស្រដៀងនឹងព្រហ្ម មានសព្វាង្គរាងកាយគួរ ឲ្យចង់មើលមិនលែង លោកកូដទន្ទៈជាអ្នកមានសីល មានសីលដ៏ចម្រើន ប្រកបដោយសីលដ៏ចម្រើន លោកកូដទន្ទៈមានសំជីវិតរោះ និយាយពាក្យ តិរោះ ប្រកបដោយវត្ថុអ្នកក្រុង ជាវត្ថុច្បាស់លាស់ ជ្រាសចាកខោស អាចញ៉ាំងអ្នកស្តាប់ ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីជាក់លាក់បាន លោកកូដទន្ទៈជា អាចារ្យ ជាប្រធានលើអាចារ្យនៃជនច្រើន បានបង្រៀនមន្តមាណាព ពា រយនាក់ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ពួកមាណាពច្រើននាក់តែងមកអំពីទិសផ្សេង ៗ អំពីជនបទផ្សេង ៗ ជាអ្នកត្រូវការដោយមន្ត ចង់រៀនមន្តក្នុងសំណាក់ លោកកូដទន្ទៈ លោកកូដទន្ទៈជាមនុស្សចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន

ព្រះវិស្ណុស្តោត្តរ ព្រះវិស្ណុប្រាសាទបុរាណ

អនុគតោ វិយោអនុប្បត្តោ សមណោ តោតមោ តុរណោ
 ចេវ តុរណាប្បព្វជិតោ ច កវ្យញ្ញំ ក្រដនន្តោ រញ្ជោ មាគ-
 ធស្ស វេសនិយស្ស តិម្ពិសារស្ស សក្កតោ កុកតោ
 មាធិតោ ប្បជិតោ អបចិតោ កវ្យញ្ញំ ក្រដនន្តោ ព្រាហ្ម-
 ណស្ស ចោត្តរសាតិស្ស សក្កតោ កុកតោ មាធិតោ
 ប្បជិតោ អបចិតោ កវ្យញ្ញំ ក្រដនន្តោ ខានុមត្ថំ អដ្ឋា-
 វសតិ សត្តស្សនិ សតិណាកដ្ឋានិកំ សធាញ្ចំ រាជ-
 កោត្តំ រញ្ជោ មាគធន វេសនិយន តិម្ពិសារន ទិដ្ឋិ
 រាជនាយំ ព្រាហ្មនេយ្យំ យម្យំ កវ្យញ្ញំ ក្រដនន្តោ ខានុមត្ថំ
 អដ្ឋាវសតិ សត្តស្សនិ សតិណាកដ្ឋានិកំ សធាញ្ចំ
 រាជកោត្តំ រញ្ជោ មាគធន វេសនិយន តិម្ពិសារន ទិដ្ឋិ
 រាជនាយំ ព្រាហ្មនេយ្យំ វិមិតោ ចន្ទេន ន អរហតិ
 កវ្យញ្ញំ ក្រដនន្តោ សមណំ តោតមំ ធស្សនាយ ឧប-
 សង្កមិតំ សមណោ ត្រេវ តោតមោ អរហតិ កវ្យញ្ញំ
 ក្រដនន្តំ ធស្សនាយ ឧបសង្កមិតុន្តំ ។

ពូជទន្លេស្វាយ ការពោលអំពីគុណនៃពូជទន្លេព្រាហ្មណ៍

រស់នៅបានយូរឆ្នាំមកហើយ មានអាយុក៏ជ្រុលចូលមកក្នុងបច្ច័យវ័យហើយ
 ឯព្រះសមណគោតម ជាមនុស្សក្មេងផង ទើបនឹងបួសផង មួយ
 ទៀត លោកកូដទន្លៈ ព្រះបាទមាគធសេនិយតិម្ពិសារ តែងធ្វើ
 សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ទាំងបោករសាតិព្រាហ្មណ៍
 ក៏តែងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែងលោកកូដទន្លៈដែរ
 មួយវិញទៀត លោកកូដទន្លៈ នៅគ្រប់គ្រងខានុមត្តគ្រាម ដែលជា
 ស្រុកកុះករដោយមនុស្ស សត្វ សម្បណិដោយស្មៅ ទស នឹងទឹក បរិ-
 បូណិដោយធុញ្ញាហារ ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ ដែលព្រះបាទមាគធសេ-
 និយតិម្ពិសារទ្រង់ប្រទាន ជាព្រះរាជអំណោយដ៏ប្រសើរ លោកកូដទន្លៈនៅ
 គ្រប់គ្រងខានុមត្តគ្រាម ដែលជាស្រុកកុះករដោយមនុស្សសត្វ សម្បណិ
 ដោយស្មៅ ទស នឹងទឹក បរិបូណិដោយធុញ្ញាហារ ជាស្រុកព្រះរាជ-
 ទ្រព្យដែលព្រះបាទមាគធសេនិយតិម្ពិសារប្រទាន ជាព្រះរាជអំណោយដ៏
 ប្រសើរ ដោយហេតុណា ហេតុនេះបានជាលោកកូដទន្លៈ មិនគួរចូល
 ទៅក្នុងព្រះសមណគោតមឡើយ គួរតែព្រះសមណគោតមទៅតិច្ចលមក
 រកលោកកូដទន្លៈវិញ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស សីលក្ខន្ធា

(៥) ឃី វុត្តេ ក្សេននោ ព្រាហ្មណោ ភេ
 ព្រាហ្មណោ ឯតទេវេច តេនហិ ភោ មមមិ សុណាថ
 យថា មយមេវ អហាម តំ ភវន្តិ តោតមិ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កម្ភំ ន ត្រូវ អហតិ សោ ភវំ តោតមោ
 អម្បាតិ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ភំ សមណោ ខលុ ភោ
 តោតមោ ឧកតោ សុជាតោ មាតតោ ច មិតតោ ច
 សំសុទ្ធកហាលំកោ យាវ សត្តមា មិតាមហាយុតា
 អត្ថតោ អនុបក្កដោ ជាតិវន្តេន យម្បិ ភោ សម.
 ណោ តោតមោ ឧកតោ សុជាតោ មាតតោ ច
 មិតតោ ច សំសុទ្ធកហាលំកោ យាវ សត្តមា មិតា.
 មហាយុតា អត្ថតោ អនុបក្កដោ ជាតិវន្តេន ឥមិនា
 ចន្តេន ន អហតិ សោ ភវំ តោតមោ អម្បាតិ
 ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ភំ អថោ មយមេវ អហាម
 តំ ភវន្តិ តោតមិ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ភំ ស.
 មណោ ខលុ ភោ តោតមោ មហន្តំ ញាតិសង្ឃំ
 ឌុហាយ បព្វជិតោ សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

(៥) កាលបើពួកព្រាហ្មណ៍ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ក្នុងខន្ត-
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏និយាយនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដ៏ចំរើន
 បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំសិន គួរតែយើងចូលទៅរកព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើននោះវិញ មិនគួរព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ ចូលមករកយើង
 ទេ នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួចាព្រះសមណគោតម មានជាតិបរិសុទ្ធ
 ទាំងពីរចំណែក គឺខាងព្រះមាតានឹងខាងព្រះបិតា ប្រសូតចាកព្រះភតិ
 ដ៏បរិសុទ្ធ តាំងពីតំណៃនៃព្រះអយ្យកោអយ្យិកាជាតំរប់ ៧ មក មិនមាន
 អ្នកណារិះគន់តិះដៀលដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបានឡើយ នៃអ្នក
 ទាំងឡាយដ៏ចំរើន ព្រះសមណគោតម មានជាតិបរិសុទ្ធទាំងពីរចំណែក
 គឺខាងព្រះមាតានឹងខាងព្រះបិតា ប្រសូតចាកព្រះភតិដ៏បរិសុទ្ធ តាំងពី
 តំណៃនៃព្រះអយ្យកោអយ្យិកាជាតំរប់ ៧ មក មិនមានអ្នកណារិះគន់តិះ
 ដៀលដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបានឡើយ ដោយហេតុណា ហេតុ
 នេះ មិនគួរឱ្យព្រះគោតមដ៏ចំរើននេះ ចូលមករកយើងទេ គួរតែយើងពល់
 គ្នាចូលទៅរកព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ ដោយពិត នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ពួចា ព្រះសមណគោតមព្រះអង្គលះបង់ នូវពពួកញាតិជាច្រើន ចេញ
 ទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួចា ព្រះសមណគោតម

បញ្ចតំ បរិញ្ញាសុវណ្ណំ ឌីហាយ បព្វជិតោ ភូមិភគញ្ច^(១)
 វេហាសដ្ឋញ្ច សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ
 និហារេ វ សមាធា សុស្វ^(២) កាឡុតោសោ កប្រេន
 យោព្វនេន សមន្តាគតោ បវេនេន វយសា អតារ.
 ស្មា អនតាវយំ បព្វជិតោ សមណោ ខលុ ភោ
 តោតមោ អកាមកាដំ មាតាបិតុដំ អស្សមុខាដំ
 រុទ្ធាដំ កេសមស្សំ ឌីហារេត្វា កាសាយាដំ វត្ថាដំ
 អន្តាទេត្វា អតារស្មា អនតាវយំ បព្វជិតោ សមណោ
 ខលុ ភោ តោតមោ អភិរុទ្ធា និស្សជ័យោ ចាសា.
 និកោ បរមាយ វណ្ណោចោក្ខរតាយ សមន្តាគតោ
 ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវដ្ឋសំ អក្ខត្វាវកាសោ និស្សនាយ
 សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ សីលវា អវយ.
 សីលី កុសលសីលី កុសលសីលេន សមន្តាគតោ
 សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ កល្យាណាវចោ

១ ភូមិភគញ្ចាវិចិ ។ ២ ខ. សុស្វ ។ ម បុរិ សុស្វ ។

ពូជទុក្ខសូត្រ ពុទ្ធកុណារាជា

ទ្រង់លះបង់ទូរមាសប្រាក់មានប្រមាណច្រើន ដែលបិតានៅក្នុងផែនដីនឹង
 បិតានៅក្នុងវេហស៍ គឺក្នុងប្រាសាទជាន់លើ ចេញទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស
 នៃគ្នាយើង ឮថាព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គនៅកំឡោះនៅឡើយ មាន
 ព្រះកេសាខ្លៅស្រស់ ប្រកបដោយវ័យដ៏ចំរើន បិតានៅក្នុងបឋមវ័យចេញ
 ចាកគេហដ្ឋានទៅបួស ក្នុងភេទជាបុគ្គលមិនមានប្រយោជន៍ ដោយ
 ការងារក្នុងផ្ទះ នៃគ្នាយើង ឮថាព្រះសមណគោតម កាលព្រះវេហសាបិកា
 មិនពេញព្រះហឫទ័យ (នឹងការទ្រង់ព្រះផ្នួស) កំពុងមានព្រះកក្កដាក
 ដោយទឹកព្រះនេត្រទ្រង់ព្រះកន្សែងសោយសោក ព្រះអង្គទ្រង់ដាក់ព្រះ
 កេសានឹងព្រះមស្ស ទ្រង់ព្រះកាសាវតស្ត្រ ចេញចាកគេហដ្ឋានទៅទ្រង់
 ព្រះផ្នួសក្នុងភេទជាបុគ្គលមិនមានប្រយោជន៍ ដោយការងារក្នុងផ្ទះ នៃគ្នា
 យើង ឮថាព្រះសមណគោតមមានព្រះរូបល្អ គួរឲ្យរម័លមើល គួរជាទី
 ជ្រះថ្លា ប្រកបដោយព្រះវណ្ណៈដ៏ល្អក្រលែង មានព្រះវណ្ណៈស្រដៀងនឹង
 ព្រហ្ម មានព្រះសរីរៈស្រដៀងនឹងព្រហ្ម មានព្រះសព៌ាង្គរាងកាយគួរឲ្យ
 ចង់មើលមិនលែង នៃគ្នាយើង ឮថាព្រះសមណគោតមទ្រង់មានសីល
 មានសីលដ៏ប្រសើរ មានសីលជាតុសល ប្រកបដោយសីលជាតុសល នៃ
 គ្នាយើង ឮថាព្រះសមណគោតមមានព្រះវាចាដ៏តិរោះ មានព្រះពុទ្ធដ៏កា

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស សីលកុទ្ធវិជ្ជា

កល្យាណវត្តរណោ ចោរិយា វាចាយ សមន្ទា-
 គតោ វិស្សជ្ជាយ អនេលគលាយ អន្តស្ស វិញ្ញា-
 បដិយា សមណោ ខុលុ ភោ តោតមោ ពហ្វុធំ
 អាចរិយចាចរិយោ^(១) សមណោ ខុលុ ភោ តោតមោ
 ជីណកាមរតោ វិតតចាបល្លោ សមណោ ខុលុ
 ភោ តោតមោ កម្មវាដី តិរិយវាដី អចាបបុរេត្វារោ
 ព្រហ្មញ្ញាយ បដាយ សមណោ ខុលុ ភោ តោតមា
 ឧត្តា កុលា បព្វជិតោ អភិទ្ធទត្ថិយកុលា^(២) សម-
 ណោ ខុលុ ភោ តោតមោ អឡ្ហ កុលា បព្វជិតោ
 មហាទ្វេនា មហាកោតា សមណំ ខុលុ ភោ តោតមិ
 តិរោដ្ឋា តិរោជនបទា សំបុទ្ធិត្ថំ អាគន្ធិត្ថំ សមណំ
 ខុលុ ភោ តោតមិ អនេតានំ ទេវតាសហស្សនំ
 ចាលោហិ សរណង្គតានំ សមណំ ខុលុ ភោ តោ-
 តមិ វិវិកល្យណោ តិក្ខិសន្នោ អត្តតតោ ឥតិបិ
 សោ កកវា អរហិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្មុទ្ធោ

១. ឧ, ពហ្វុធំ អាចរិយចាចរិយោ ។ ២. អសម្ពុទ្ធកុលា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ ឥសិក្ខុវគ្គ

ធីតិពោះ ប្រកបដោយព្រះវរាហជាបេស្មក្រុង ជាព្រះវរាហច្បាស់លាស់
 ប្រាសចាកខោស អាចញ្ជាំងអ្នកស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីច្បាស់លាស់បាន
 នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះសមណគោតម ជាអាចារ្យជាប្រធានលើអាចារ្យបេស្ម
 ពួកជនច្រើន នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះសមណគោតម អស់កាលពតហើយ
 ប្រាសចាកសេចក្តីស្រីបស្រាលហើយ នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះសមណ-
 គោតមជាតម្កល់ ជាតិរិយល់ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើធម៌ដែលគ្មានបាបទុកជាខាង
 មុខ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍នឹងពួកសត្វ នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះសមណគោតម-
 ចេញចាកត្រកូលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាត្រកូលក្សត្រិយ៍ មិនឈាមច្រឡំ មកទ្រង់
 ព្រះផ្នួស នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះសមណគោតម ចេញចាកត្រកូលស្តុកស្តម្ភ
 មានទ្រព្យច្រើន ភោគៈច្រើន មកទ្រង់ព្រះផ្នួស នៃគ្នាយើង ពួចាពួក
 មនុស្សអ្នកនៅដែនក្រៅ អ្នកនៅជនបទក្រៅ តែងនាំគ្នាមកសាកសួរព្រះ
 សមណគោតម នៃគ្នាយើង ពួចាទៅតាមានពាន់ដំប្រើន បានដល់នូវព្រះ
 សមណគោតម ជាសរណៈស្មើដោយជីវិត នៃគ្នាយើង ពួចាភិក្ខុសព្វសរ-
 សើរព្រះសមណគោតម ពួចាពោះខ្លាខ្លាស់សុះសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ចរិច្ចណិដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ

សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថំ សត្វា
 ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធនោ កកវត្ថំ សមណោ ខលុ ភោ
 តោតមោ ទ្ធរ្គិសមហាបុរិសលក្ខណេហំ សមញ្ញកតោ
 សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ ឯហិស្វាកតវទី សទិ-
 លោ សម្មោទតោ អញ្ញកុដិកោ ឧត្តានមុខោ បុព្វ-
 ភាសំ សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ ចតុន្នំ បរិសានំ
 សក្កតោ កុក្កតោ មាណីតោ បូជិតោ អបចិតោ សម-
 ណំ ខលុ ភោ តោតមី ពហុ ទេវា ច មនុស្សា
 ច អភិប្បសន្នា សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ យស្មី
 តាមេ វា ជិតមេ វា បដិវសតិ ន តស្មី តាមេ វា
 ជិតមេ វា អមនុស្សា មនុស្សេ វិហោវេន្តំ សមណោ
 ខលុ ភោ តោតមោ សង្ឃិកណីកណាចរិយោ បុថុ-
 ត្ថកកវទី អក្កមត្តាយតិ យថា ខោ បន ភោ ឯ-
 តេសំ សមណាប្រាហ្មណានំ យថា វា តថា វា យ-
 សោ សមុទាកច្ឆតិ ន ហោរំ សមណស្ស តោតមស្ស

ក្នុងទុក្ខសូត្រ ពុទ្ធកុណាបថា

ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់នៃគ្រលោក ប្រសើរបំផុត ជាសារីរ្ទន្តនូវ
 បុរស ជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ បានគ្រាន់ដឹងនូវ
 ចក្កវរ្ម័យសច្ចធម៌លែងរលមកកាន់កងថ្មីទៀត នៃគ្នាយើងឮថាព្រះសមណ-
 គោតមប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ៣២ប្រការ នៃគ្នាយើង ឮថាព្រះ
 សមណគោតម តែងពោលថា អ្នកមកចុះល្អហើយ ព្រះអង្គមានព្រះ
 វាចាដ៏ពិរោះ ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្លាសក្នុងការសំណេះសំណាល មានព្រះ
 ភក្ត្រភ័ក្តរាយស្រស់ស្រាយ ព្រះអង្គតែងមានព្រះវាចា រាក់ទាក់ជាមុន នៃ
 គ្នាយើង ឮថាព្រះសមណគោតម តែងមានពួកបរិសទ្ធទាំង ៤ ធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន ឬជា គោតក្រែង នៃគ្នាយើង ឮថាពួកទេវតានឹងមនុស្ស
 ជាច្រើននាំគ្នាជ្រះថ្លាទាំងចំពោះព្រះសមណគោតម នៃគ្នាយើង ឮថាព្រះ
 សមណគោតមគង់អាស្រ័យក្នុងស្រុកណា ឬក្នុងនិគមណា ពួកអមនុស្ស
 ក្នុងស្រុកឬក្នុងនិគមនោះ មិនហ៊ានបៀតបៀនមនុស្សឡើយ នៃគ្នាយើង
 ឮថាព្រះសមណគោតម ជាគណាចារ្យរបស់ពួកក្រុម ព្រះអង្គប្រាកដជា
 ចម្បងជាងពួកមេលទ្ធិទាំងឡាយដ៏ច្រើន នៃគ្នាយើង យសបរិវាររបស់
 សមណព្រាហ្មណ៍⁺នេះ តែងចំរើនរុងរឿងឡើង ដោយហេតុតាមតែបាន
 (មានមិន្យកសំពត់ជាដើម) យ៉ាងណា ឯយសបរិវារ របស់ព្រះសម-

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

យសោ សម្មាសម្ពុទ្ធិតោ អបច្ចោ អនុគ្គហយ វិជ្ជាចរណា-
 សម្មាសម្ពុទ្ធិតោ សមណស្ស តោតមស្ស យសោ សម្ម-
 ាសម្ពុទ្ធិតោ សមណំ ខលុ ភោ តោតមំ រាជោ មាគាណោ
 សេនិយោ តិម្ពិសារោ សម្មតោ សករិយោ សបរិសោ
 សាមថោ ចាណោហំ សវណ្ណតោ សមណំ ខលុ
 ភោ តោតមំ រាជោ បសេនិកោសលោ សម្មតោ
 សករិយោ សបរិសោ សាមថោ ចាណោហំ សវណ្ណតោ
 សមណំ ខលុ ភោ តោតមំ ព្រាហ្មណោ ចោត្តរសាតិ
 សម្មតោ សករិយោ សបរិសោ សាមថោ ចាណោហំ
 សវណ្ណតោ សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ រាព្វា
 មាគាណស្ស សេនិយស្ស តិម្ពិសារស្ស សក្កតោ កុក្ក-
 តោ មាណិកោ បូជិតោ អបច្ចិតោ សមណោ ខលុ
 ភោ តោតមោ រាព្វា បសេនិកោសលស្ស សក្កតោ
 កុក្កតោ មាណិកោ បូជិតោ អបច្ចិតោ សមណោ
 ខលុ ភោ តោតមោ ព្រាហ្មណស្ស ចោត្តរសាតិស្ស
 សក្កតោ កុក្កតោ មាណិកោ បូជិតោ អបច្ចិតោ
 សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ ខានិមន្តំ អនុប្បត្តោ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ណគោតមមិនមែនចំរើនរុំឡើងឡើងដោយហេតុយ៉ាងនោះទេ តាមដែល
 ពិត យសបរិវារបេសព្រះសមណគោតម ចំរើនរុំឡើងឡើងដោយការ
 បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះបាទមាគធសេនិយ-
 តិម្ពិសារ ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រទាំងអគ្គមហេសី ទាំងបរិសទ្យនឹងអមាត្យ
 បានដល់ទូទៅព្រះសមណគោតមជាសរណៈស្មើដោយជីវិត នៃគ្នាយើង ពួចា
 ព្រះបាទបសេនទិកោសល ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រនឹងអគ្គមហេសីព្រមទាំង
 បរិសទ្យនឹងអមាត្យ បានដល់ទូទៅព្រះសមណគោតមជាសរណៈស្មើដោយ
 ជីវិត នៃគ្នាយើង ពួចាព្រាហ្មណ៍បោក្ខរសាតិ ព្រមទាំងបុត្រភិយា ទាំង
 បរិសទ្យនឹងអមាត្យ បានដល់ទូទៅព្រះសមណគោតម ជាសរណៈស្មើ
 ដោយជីវិត នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះបាទមាគធសេនិយតិម្ពិសារ បានធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែងព្រះសមណគោតមហើយ នៃគ្នាយើង
 ពួចាព្រះបាទបសេនទិកោសល បានធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
 កោតក្រែងព្រះសមណគោតមហើយ នៃគ្នាយើង ពួចាព្រាហ្មណ៍បោក្ខ-
 រសាតិ បានធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែងព្រះសមណគោ-
 តមហើយ នៃគ្នាយើង ពួចាព្រះសមណគោតមបានមកដល់ខានុមត្តត្រាម

កូដិវត្តសុត្តេ ពុទ្ធកណ្ឌកថា

ខាធុមត្តេ វិហារតិ អម្ពលដ្ឋីកាយំ យេ ខោ បទ
 កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អម្ពាភិ តា-
 មក្ខេត្តំ អាគច្ឆន្តំ អតិច្ឆិណោ តេ ហោត្តំ អតិច្ឆិ ខោ
 បទម្ពេហំ សក្កាតញ្ចោ កុក្កាតញ្ចោ មាណេតញ្ចោ បូជេ-
 តញ្ចោ អបចេតញ្ចោ អយំ^(១) ខោ សមណោ តោតមោ
 ខាធុមត្តំ អនុប្បត្តោ ខាធុមត្តេ វិហារតិ អម្ពលដ្ឋីកាយំ
 អតិច្ឆិ អម្ពាភិ សមណោ តោតមោ អតិច្ឆិ ខោ
 បទម្ពេហំ សក្កាតញ្ចោ កុក្កាតញ្ចោ មាណេតញ្ចោ បូជេ-
 តញ្ចោ អបចេតញ្ចោ ឥមិទា ចន្តេន ន អរហតិ សោ
 ករំ សមណោ^(២) តោតមោ អម្ពាភិ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កម្មិតំ អថខោ មយមេវ អរហាម តំ កវន្តំ
 តោតមិ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្មិតំ ឯត្ថកេ ខោ អហំ
 កោតោ តោតមស្ស វិណ្ឌោ បរិយាប្បនាមិ នោ ច
 ខោ សោ ករំ តោតមោ ឯត្ថកវិណ្ឌោ អបរិមាណ-
 វិណ្ឌោ ហិ សោ ករំ តោតមោតិ ។

១ ខ. យម្បិកោ ។ ម. យំចិ ខោ ។ ២ ខ. ម. សមណោតិ ន ទស្សនិ ។

ពូជវន្តសូត្រ ពុទ្ធកុណបិ

ហើយ ឥឡូវនេះគង់ក្នុងអម្ពលដ្ឋិតាទុព្យាទទៀបខានុមត្តត្រាម ពួកសមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ ណាមួយ ដែលមកដល់តាមរក្ខត្របស់យើងហើយ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សុទ្ធតែជាក្ស័យរបស់យើង ក្ស័យហ្នឹងឯងត្រូវ
 យើងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ព្រះសមណ-
 គោតមនេះឯង បានមកដល់ខានុមត្តត្រាមហើយ ឥឡូវគង់នៅក្នុងអម្ពល-
 ដ្ឋិតាទុព្យាទទៀបខានុមត្តត្រាម ព្រះសមណគោតម ជាក្ស័យរបស់យើង
 ក្ស័យហ្នឹងឯងត្រូវតែយើងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង
 ដោយហេតុនេះហើយ បានជាមិនគួរ ឲ្យព្រះសមណគោតមដ៏ចម្រើននោះ
 ចូលមករកយើងទេ ពួកយើងទេតី ទើបគួរនឹងចូលទៅរកព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើននោះវិញ ខ្ញុំដឹងគុណ (ដែលគួរសរសើរ) របស់ព្រះសមណ-
 គោតមត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះឯង តែព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មិនមែនមាន
 គុណដែលគួរសរសើរត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ព្រោះព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ
 មានគុណនឹងរាប់នឹងប្រមាណពុំបានឡើយ ។

(៦) ឯវំ វុត្តេ តេ ព្រាហ្មណា ក្សត្រជនំ ព្រាហ្មណំ
 ឯតនកេតំ យថា ខោ កវំ ក្សត្រជនោ សមណស្ស
 តោតមស្ស វណ្ណំ កាសតំ ឥតោ ចេបំ សោ កវំ តោត-
 មោ យោជនសតេ វិហាតំ អលមេវ សន្មេន កុលបុត្តន
 ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌តុំ អបំ បុដ្ឋោសេនាតំ^(១) ។ តេន-
 ហំ កោ សព្វេ វ មយំ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កម៌ស្សនាតំ ។ អថខោ ក្សត្រជនោ ព្រាហ្មណា
 មហតា ព្រាហ្មណាគណេន សន្និ យេន អម្ពលដ្ឋីកា
 យេន ភកវំ តេនុបសង្កម៌ ឧបសង្កម៌ត្វា ភកវតា សន្និ
 សម្មោទំ សម្មោទន័យំ កថំ សារាណីយំ វិត្តសាមត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទំ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្គា ខោ បន
 ខានុមត្តកា^(២) ព្រាហ្មណាគហបតីកា អប្បេកិច្ចេ ភក-
 វន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកិច្ចេ ភកវតា
 សន្និ សម្មោទីសុ សម្មោទន័យំ កថំ សារាណីយំ

១ ខ. បុជ្ជសេនាបិ ។ ម. ផុដោសេនាបិ ។ ២ ខ. ម. ឯកមន្តំ និសីទ្គា ខោ បនាតិ
 និមេ បាហិ ន ទិស្សន្តិ ។ ខានុមត្តកាបិ ខោតិ ទិស្សន្តិ ។

ពុទ្ធសូតនិកាយ វិជយនិកាយេ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

(៦) លុះក្នុងទន្ធឫត្តាហ្មឺននិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ក៏និយាយពាក្យខ្លះនឹងក្នុងទន្ធឫត្តាហ្មឺនថា អម្បាលយ៉ាងលោក
 ក្នុងទន្ធព្រះចន័ត្តនៃពោលសំណេរសុណាព្រះសមណគោតម ទោះបីព្រះសម-
 ណគោតមដ៏ចម្រើន គង់នៅក្នុងទីប្រមាណ ១០០ យោជន៍អំពីទីនេះក្តី គួរ
 ណាស់តែកុលបុត្រដែលមានសទ្ធា រកស្បៀងយកទៅតាមផ្លូវ ដើម្បីនឹង
 ទៅគាល់ឲ្យបាន ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះក៏និយាយគ្នាថា នៃគ្នាយើង បើ
 ដូច្នោះ យើងទាំងអស់គ្នានឹងចូលទៅគាល់ព្រះសមណគោតម ។ គ្រានោះ
 ក្នុងទន្ធឫត្តាហ្មឺន ព្រមដោយពួកព្រាហ្មណ៍ច្រើននាក់ ក៏ចូលទៅកាន់
 អម្បាលដ៏តាទ្យាន សំដៅទៅត្រង់ទីដែលព្រះមានព្រះភាគគង់នៅ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យសំណេះសំណាលជាមួយនឹងព្រះមាន
 ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ
 ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះពួកព្រាហ្មណ៍គហបតីអ្នកស្រុកខាងមុខ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរសំប៉ះហើយ ពួកខ្លះថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ពោលពាក្យសំណេះសំណាល ជាមួយនឹង
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹក

ព្រឹទ្ធសភា វិទ្យាសភា យុវជនសភា យុវស្រីសភា

រ៉ត់សាវត្រា ឯកមន្ត្រី ឯសីធីស្ត អប្បេករ្នេ យេន កកវ
 តេនញូលីម្បណមេត្រា ឯកមន្ត្រី ឯសីធីស្ត អប្បេករ្នេ
 ឆាមតោត្ត សាវត្រា ឯកមន្ត្រី ឯសីធីស្ត អប្បេករ្នេ
 តុល្លាភូតា ឯកមន្ត្រី ឯសីធីស្ត ។ ឯកមន្ត្រី ឯសីធីស្ត
 ខោ ក្រុងនេត្តា ព្រាហ្មណ៍ កកវន្ត ឯតេនញូ យុត្ត
 មេត្ត កោ តោតម សមណ្ឌ តោតមោ ត្រីដំ យុត្ត
 សម្បជំ សោឡសប្បក្ការំ ជាតាតត ឯ ខោ បណាបំ
 ជាតាម ត្រីដំ យុត្តសម្បជំ សោឡសប្បក្ការំ ឥន្ទាម-
 បំ^(១) មហាយុត្ត យុត្តិកុំ សាធុ មេ កំ តោតមោ ត្រីដំ
 យុត្តសម្បជំ សោឡសប្បក្ការំ ទេសេត្តត ។

[៧] តេនញូ ព្រាហ្មណ៍ សុណាបំ^(២) សាធុ-
 កំ មនសិករេហំ កាសិស្សាមីត ។ ឯ កោត
 ខោ ក្រុងនេត្តា ព្រាហ្មណ៍ កកវតោ បដ្ឋស្សោសំ ។
 កកវ ឯតេនញូ ក្រុងនេត្តា ព្រាហ្មណ៍ រាជា មហា-
 វិជិតោ ឆាម អយោសិ អឡោ មហាទ្វារោ មហា-
 កោតោ បហុតជាត្រ័យវជិតោ បហុតវត្ថុបករណោ

១ ឧ. ម. ឥន្ទាមី ចាបំ ។ ២ ឧ. សុណាបំ ។

ពូជទុក្ខសូត្រ យញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិក្ខារ ១៦

ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ផ្គងអញ្ញាលីសំដៅទៅរកព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ប្រកាសនាមនឹងគាត់ហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយស្ងៀមក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះក្នុងទុក្ខព្រាហ្មណ៍
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរសិប្បហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះ
 មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបាទព្រាហ្មណ៍ ព្រះសម-
 ណគោតម ចេះយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិក្ខារ ១៦ មែនឬ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនចេះយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិក្ខារ ១៦ទេ តែខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា
 ដើម្បីនឹងបូជាមហាយញ្ញ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មេត្តាប្រោសសំដែង
 យញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិក្ខារ ១៦ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឱ្យបាន ។

(៧) ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើដូច្នោះចូរអ្នកចាំស្តាប់
 ចូរអ្នកធ្វើទុកក្នុងចិត្តឱ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។ ក្នុងទុក្ខព្រាហ្មណ៍
 ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីកថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលពីព្រេងនាយ មានមហាក្សត្រិយ៍មួយព្រះ
 អង្គព្រះនាមមហាវិជិត ជាស្តេចស្តុកស្តម្ភ មានព្រះរាជទ្រព្យច្រើន មាន
 កោតៈច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន មានទ្រព្យនឹងគ្រឿងទប់ករណ៍ច្រើន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិជ្ជា

បហូតធនធានោ បរិបុណ្ណោកោសកោដ្ឋាតោ ។ អថ-
 ខោ ព្រាហ្មណ រកោ មហាវិជិតស្ស រហោគតស្ស
 បដិសល្ល័នស្ស ឃី ចេតសោ បរិតត្តោ ឧទទាទិ
 អធិគតា ខោ មេ វិបុលា មាណសតា កោតា មហន្តិ
 បរិបុណ្ណលំ អភិវិជ័យ អជ្ឈាវសាមិ យទ្ធជាហំ
 មហាយតំ យដេយ្យំ យំ មម អស្ស ជីយរត្តំ ហំ
 តាយ សុខាយាតិ ។ អថខោ ព្រាហ្មណ រជា
 មហាវិជិតោ បុរោហិតំ ព្រាហ្មណំ អាមន្តាបេត្វា ឯត-
 ទរោច ឥធម្មំ ព្រាហ្មណ រហោគតស្ស បដិសល្ល័-
 នស្ស ឃី ចេតសោ បរិតត្តោ ឧទទាទិ អធិគតា
 ខោ មេ វិបុលា មាណសតា កោតា មហន្តិ បរិ-
 បុណ្ណលំ អភិវិជ័យ អជ្ឈាវសាមិ យទ្ធជាហំ មហាយតំ
 យដេយ្យំ យំ មម អស្ស ជីយរត្តំ ហំតាយ សុខា-
 យាតិ ឥច្ឆាមហំ ព្រាហ្មណ មហាយតំ យជិតុ
 អនុសាសតុ មំ កំ យំ មម អស្ស ជីយរត្តំ ហំតាយ
 សុខាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិជយាសក្កិយ សីលទូន្មាន

មានធម្មជាតិ ជាទ្រព្យច្រើន មានជង្រ្កនីងយ៉ាងក៏បរិបូណ៌ ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ គ្រានោះ ព្រះបាទមហាវិជិត ស្តេចចូលទៅក្នុងទីរោហស្ថាន
 ជាទីចេញចាកពួក ហើយពួនសម្លៀក មានសេចក្តីត្រិះរិះ កើតឡើងក្នុង
 ព្រះហឫទ័យយ៉ាងនេះថា ភោគសម្បត្តិទាំងឡាយជារបស់មនុស្សដ៏ពេញ
 បរិបូណ៌ អាត្មាអញបានហើយ ប្រឹច្ចតិមណ្ឌលដ៏ធំទូលាយ អាត្មាអញបាន
 ប្រាបប្រាមរួចហើយនៅគ្រប់គ្រង បើដូច្នោះមានតែអាត្មាអញបូជាមហា-
 យ័ញ្ញដែលអាចប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ខ្លួន
 អញអស់កាលដ៏យូរអង្វែង ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហា-
 វិជិត ត្រាស់ឲ្យរោហស្ថានបុរោហិតមកហើយ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យើងបានចូលទៅទីរោហស្ថាន ជាទីចេញចាកពួក
 ហើយពួនសម្លៀកមានសេចក្តីត្រិះរិះកើតឡើងក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ភោគសម្ប-
 ត្តិទាំងឡាយជារបស់មនុស្សដ៏ពេញបរិបូណ៌ អាត្មាអញបានហើយ ប្រឹច្ច-
 តិមណ្ឌលដ៏ធំទូលាយ អាត្មាអញបានប្រាបប្រាមរួចហើយនៅគ្រប់គ្រង
 បើដូច្នោះមានតែអាត្មាអញបូជាមហាយ័ញ្ញ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តី
 ចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ខ្លួនអញអស់កាលជាយូរអង្វែង ម្ចាស់ព្រាហ្ម-
 ណ៍ យើងប្រាថ្នាដើម្បីបូជាមហាយ័ញ្ញ ចូរអ្នកដ៏ចំរើនជួយពន្យល់យើងផង
 ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់យើងអស់កាលដ៏យូរអង្វែង ។

ពូជវន្តសូត្រ ការពោលអំពីព្រះបាទមហាវិជិតរាជ

(៨) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះរាជា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ ហើយ ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត ក៏គ្រាបទូលព្រះបាទមហាវិជិតដូច្នេះថា ជន-
 បទរបស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ប្រកបដោយចំរូងគឺចោរ ប្រកបដោយចោររៀត
 រៀន ពួកចោរសម្លាប់អ្នកស្រុកក៏មាន សម្លាប់អ្នកនិគមក៏មាន សម្លាប់
 អ្នកនគរក៏មាន ចាំស្តាត់សម្លាប់តាមផ្លូវក៏មាន បើព្រះរាជាដ៏ចម្រើនលើក
 លែងយកសួយ ក្នុងជនបទដែលប្រកបដោយចំរូងគឺចោរ ប្រកបដោយ
 ចោររៀតរៀនយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះរាជាដ៏ចម្រើនឈ្មោះថាធ្វើ
 មិនត្រូវតាមទំនៀមទេ មួយទៀត ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន តែងទ្រង់ត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា អញនឹងដកដង្ហត់គឺចោរកំណាចនុះចេញ ដោយការសម្លាប់
 ចោលខ្លះដោយការឃុំខំទ្វះ ដោយរឹបដាន់ឱ្យរិនាសខ្លះ ដោយធ្វើទោស
 ផ្ទាល់ខ្លះ ដោយបំបាច់ខ្លះ យ៉ាងនេះមិនឈ្មោះថា ការដកឡើងនូវដង្ហត់គឺ
 ចោរនុះដោយប្រពៃឡើយ (ព្រោះថា) ចោរទាំងឡាយណាដែលនៅ
 សល់អំពីគេសម្លាប់ ចោរទាំងនោះមុខជាទីនិរៀតរៀនពួកមនុស្សអ្នកជន-
 បទរបស់ស្តេច ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ លុះតែអាស្រ័យការចាត់ចែងដូច
 តទៅនេះ ទើបឈ្មោះថា ដកដង្ហត់គឺចោរនុះបាន ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

តេជហំ កវំ រាជា សិយា ខោ បន^(១)យេ កោតោ
 រណោ ជនបទេ ឧស្សហន្តំ កសិកោរក្ខេ តេសំ
 កវំ រាជា វីជកន្តំ អនុប្បទេតុ យេ កោតោ រណោ
 ជនបទេ ឧស្សហន្តំ វណិជ្ជាយ តេសំ កវំ រាជា ទាគតំ
 អនុប្បទេតុ យេ កោតោ រណោ ជនបទេ ឧស្សហន្តំ
 រាជោវិសា តេសំ កវំ រាជា កត្តវេត្តនំ កប្បេតុ តេ វ
 មនុស្សា សកម្មបសុតា រណោ ជនបទំ ន វិហេ-
 វេស្សនំ មហា ច រណោ រាសិកោ កវិស្សតំ ខេមជ្ជិតា
 ជនបទា អគន្តាកា អនុប្បទ្ប មនុស្សា ច មុទា
 មោទមាណា ឧបេ បុត្តេ នច្ឆេនា អទារុតយរា បញ្ចោ
 វិហរិស្សន្តិតំ ។ ឯវំ កោតិ ខោ ព្រាហ្មណ រាជា
 មហាវិជិតោ បុរោហិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្វា
 យេ បន រណោ ជនបទេ ឧស្សហីសុ កសិកោរក្ខេ
 តេសំ រាជា មហាវិជិតោ វីជកន្តំ អនុប្បទាសំ យេ

១ ឧ.ម. សិយា ខោ បនតិ ឆ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន (ប្រកបការផ្លាច) ពួកជនណា អាចធ្វើស្រែក្សាគោ
 ក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ប្រទានពូជធារនឹង
 ភត្តាហារដល់ពួកជននោះ ពួកជនណា អាចខ្ចីឃ្មាតក្នុងការដ្ឋញ្ញក្នុងជនបទ
 របស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើនប្រទានព្រះរាជទ្រព្យជាដើមទុន
 ដល់ជនទាំងនោះ ពួករាជបុរសណា ដែលប្រឹងប្រែងធ្វើរាជការក្នុងជន-
 បទរបស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើនកំណត់នូវបៀវត្សដល់រាជ-
 បុរសទាំងនោះ ទើបមនុស្សទាំងនោះនឹងខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងមុខការរបស់ខ្លួន
 នឹងមិនបៀតបៀននូវជនបទរបស់ព្រះរាជាឡើយ ឯគំនរនៃព្រះរាជទ្រព្យក៏
 នឹងមានច្រើនឡើង ពួកអ្នកជនបទក៏តាំងនៅដោយក្សេមក្សាន្ត មិនមាន
 ចំរូនគឺចោរ មិនមានមនុស្សបៀតបៀនគ្នាឡើយ មនុស្សទាំងឡាយក៏នឹង
 ពេញចិត្តត្រេកអររីករាយបញ្ជើចកូនឱ្យកំរែកលើច្រូង ប្រហែលជាខឹងមិន
 ចាំបាច់បិទទ្វារផ្ទះក៏បាន (ព្រោះមិនមានចោរ) ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រះបាទ
 មហាវិជិតរាជ ទទួលពាក្យព្រាហ្មណបុរោហិតថា យ៉ាងនឹងល្អហើយ ពួក
 ជនណាខ្ចីឃ្មាតក្នុងការក្នុងស្រែនឹងក្សាគោក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះ
 បាទមហាវិជិតរាជក៏បានប្រទានពូជធារនឹងភត្តាហារដល់ជនទាំងនោះ ពួក

ពូជទុក្ខសុត្តេ មហាវិជ្ជករាជមហាយានាមកថា

រត្តោ ជនបទេ ឧស្សហីសុ វណ៌ជ្ជាយ តេសំ រាជា
 មហាវិជ្ជតោ ចាកតំ អនុប្បដាសំ យេ រត្តោ ជនបទេ
 ឧស្សហីសុ រាជចោរសា តេសំ រាជា មហាវិជ្ជតោ
 កត្តវេត្តនំ កប្បេសំ តេ វ មនុស្សា សកម្មបសុតា
 រត្តោ ជនបទំ ន វិហោវេសុំ ។ មហា ច^(១) រត្តោ
 រាសីកោ អហោសំ ខេមជ្ជិតា ជនបទា អកណ្ណកា
 អនុប្បវិទ្យា មនុស្សា មុទា មោទមាទា ឧរេ បុត្តេ
 នច្ឆេត្តា អចារុតយរា មញ្ញោ វិហាវីសុ ។

(២) អថខោ ព្រាហ្មណ រាជា មហាវិជ្ជតោ
 បុរេហិតំ ព្រាហ្មណំ អាមត្តាបេត្វា ឯតទភេច សម្ពហ-
 តោ ខោ មេ ភោ សោ ឧស្សុខិលោ ភោតោ សំវិជានំ
 អាកម្ម មហា ច មេ រាសីកោ ខេមជ្ជិតា ជនបទា
 អកណ្ណកា អនុប្បវិទ្យា មនុស្សា មុទា មោទមាទា ឧរេ
 បុត្តេ នច្ឆេត្តា អចារុតយរា មញ្ញោ វិហាវីន្តំ ឥន្ទាមហំ
 ព្រាហ្មណ មហាយញ្ចំ យជិតុំ អនុសាសតុ មំ ករំ

១ កត្តចិ ពោត្តពេ វិនិ ទិស្សតិ ។

បូជន្តសូត្រ ការកោលអំពីមហាយ័ញ្ញរបស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ

ជនណា ខ្ញុំឃ្លាតក្នុងការជួញក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះបាទមហាវិជិត-
 រាជក៏បានប្រទានព្រះរាជទ្រព្យជាដើមទុនដល់ជនទាំងនោះ ពួករាជបុរស
 ណាដែលប្រឹងប្រែងធ្វើរាជការ ក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះបាទមហា-
 វិជិតរាជបានកំណត់រូបវៀវ័យដែលជនទាំងនោះ មនុស្សទាំងនោះក៏ខ្វល់
 ខ្វាយក្នុងមុខការរបស់ខ្លួន មិនបានបៀតបៀនជនបទ របស់ព្រះរាជា
 ឡើយ ។ ឯគំនរនៃព្រះរាជទ្រព្យក៏មានច្រើនឡើង ជនអ្នកនៅក្នុងជន-
 បទក៏តាំងនៅដោយក្សេមក្សាន្ត មិនមានចំរូងគឺចោរ មិនមានមនុស្សបៀត
 បៀនគ្នាឡើយ មនុស្សទាំងឡាយ ក៏ពេញចិត្តត្រេកអររីករាយបញ្ជើចកូន
 ឲ្យរាំកែលើទ្រូង មិនចាំបាច់បិទទ្វារផ្ទះក៏បាន ។

(៧) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាវិជិតរាជមាន
 ព្រះតម្រាស់ឲ្យហោព្រាហ្មណ៍បុរោហិតមកហើយ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
 ថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ដង្ហត់គឺចោរខ្ទុះយើងបានដកចោលហើយ ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវការចាត់ចែងរបស់អ្នកដ៏ចម្រើន ទ្រព្យរបស់យើងក៏បានជាគំនរ
 ច្រើនឡើងហើយ អ្នកជនបទទាំងឡាយ ក៏នៅដោយក្សេមក្សាន្ត ឥតមាន
 ចំរូងគឺចោរ ឥតមានមនុស្សបៀតបៀនឡើយ មនុស្សទាំងឡាយ ក៏ពេញ
 ចិត្តត្រេកអររីករាយ បញ្ជើចកូនឲ្យរាំកែលើទ្រូង មិនចាំបាច់បិទទ្វារផ្ទះ
 ក៏បាន ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យើងចង់ចូរជាមហាយ័ញ្ញ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស សីលក្កដូរុត្តោ

យំ មម អស្ស ធីយវន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ តេន-
 ហំ ភវំ^(១) យេ កោតោ រកោ ជនបទេ ខន្តិយា អនុ-
 យន្តា នេកមា ចេវ ជានបទា ច តេ ភវំ រាជា អា-
 មន្តយន្តំ ឥន្ទាមហំ កោ មហាយន្តំ យជិតុំ អនុជានន្ត
 មេ កវន្តោ យំ មម អស្ស ធីយវន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ
 យេ កោតោ រកោ ជនបទេ អមត្វា ទាវិសដ្ឋា នេកមា
 ចេវ ជានបទា ច ។ បេ ។ ព្រាហ្មណមហាសាលា
 នេកមា ចេវ ជានបទា ច ។ បេ ។ គហបតីកា
 នេចយិកា^(២) នេកមា ចេវ ជានបទា ច តេ ភវំ រាជា
 អាមន្តយន្តំ ឥន្ទាមហំ កោ មហាយន្តំ យជិតុំ អនុ-
 ជានន្ត មេ កវន្តោ យំ មម អស្ស ធីយវន្តំ ហិតាយ
 សុខាយាតិ ។ ឃំ កោតិ ទោ ព្រាហ្មណ រាជា មហា-
 វិជិតោ បុរោហិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្វា យេ
 រកោ ជនបទេ ខន្តិយា អនុយន្តា នេកមា ចេវ ជាន-
 បទា ច តេ រាជា មហាវិជិតោ អាមន្តេសិ ឥន្ទាមហំ

១ ឧ. ម. ភវំ រាជា ។ ២ ឧ. ម. គហបតីនេចយិកា ។

សុត្តន្តបិដក ទីបួនកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់យើងអស់កាលជាយូរអង្វែង ចូរ
អ្នកដ៏ចំរើនជួយណែនាំយើងផង ។ ព្រាហ្មណ៍បុរាណៗហិតក៏គ្រាបបង្គំទូលថា
សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស បើដូច្នោះ ពួកជនណាទោះជាក្សត្រិយ៍ដែល
នៅក្នុងនិគមក្តី ដែលនៅក្នុងជនបទក្តីដែលចុះចូលក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា
ដ៏ចំរើន សូមព្រះរាជាដ៏ចំរើនទ្រង់ហៅជនទាំងនោះមកប្រាប់ថា ម្ចាស់គ្នា
យើង យើងចង់ឲ្យជាមហាយ័ញ្ញដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បី
សេចក្តីសុខដល់យើង អស់កាលជាយូរអង្វែង ចូរអ្នកដ៏ចំរើនរាល់គ្នាយល់
តាមយើង ពួកជនណាជាអាមាត្យ រាជបរិសទ្យក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជាដ៏
ចំរើន ទោះនៅក្នុងនិគមក្តី នៅក្នុងជនបទក្តី ។ បេ ។ ពួកព្រាហ្មណមហា-
សាលជាអ្នកនិគមក្តី អ្នកជនបទក្តី ។ បេ ។ ពួកគហបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យជាទីចូ
ជាអ្នកនិគមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី សូមព្រះរាជាដ៏ចំរើនទ្រង់ហៅជនទាំងនោះ
មកហើយទ្រង់ប្រាប់ថា នៃអ្នករាល់គ្នា យើងចង់ឲ្យជាមហាយ័ញ្ញដែល
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់យើងអស់កាលជាយូរ
អង្វែង ចូរអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយយល់ព្រមតាមយើង ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក៏ទទួលពាក្យព្រាហ្មណ៍បុរាណៗហិតថា យ៉ាងហ្នឹង
ហើយ ជនទាំងឡាយណា ជាក្សត្រិយ៍នៅក្នុងនិគមក្តី នៅក្នុងជនបទ
ក្តី ដែលចុះចូលមកក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជក៏ទ្រង់

ពូជវន្តសុត្តេ មហាវិជ្ជាវគ្គមហាយញ្ចកថា

ភោ មហាយញ្ចកំ យជិត្តំ អនុជាទន្ទំ មេ កវន្តោ យំ
 មម អស្ស ដ៏យវន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ យជិត្តំ
 កវំ រាជា យញ្ចកំ យញ្ចកាលោ មហារាជាតិ ។ យេ
 រត្តោ ជនបទេ អមត្តា ទាវសដ្ឋា នេកមា ចេវ ជាទ-
 បទា ច ។ មេ ។ ព្រាហ្មណមហាសាលា នេកមា
 ចេវ ជាទបទា ច ។ មេ ។ កហបតិកា នេបយិកា
 នេកមា ចេវ ជាទបទា ច តេ រាជា មហាវិជ្ជតោ
 អាមន្តេសិ ឥន្ទាមហំ ភោ មហាយញ្ចកំ យជិត្តំ អនុជា-
 ទន្ទំ មេ កវន្តោ យំ មម អស្ស ដ៏យវន្តំ ហិតាយ
 សុខាយាតិ ។ យជិត្តំ កវំ រាជា យញ្ចកំ យញ្ចកាលោ
 មហារាជាតិ ។ ឥតិ ឥមេ^(១) ចត្តារោ អនុមតិបត្តា
 តស្សេវ យញ្ចស្ស បរិច្ចារក កវន្តិ ។

ក្នុងទស្សនៈ ការគោលន័យហយញ្ញរបស់ព្រះបាទវិជិតរាជ

គ្រាសំហៅជនទាំងនោះមក ទ្រង់គ្រាស់ថា ខែអ្នករាល់គ្នា យើងចង់
 បូជាមហាយ័ញ្ញ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 ដល់យើងអស់កាលជាយូរអង្វែង ចូរអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើនយល់ព្រមតាម
 យើង ។ ពួកជននោះក៏ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រមហារាជ កាលនេះជា
 កាលគួរនឹងបូជាយ័ញ្ញហើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ទ្រង់បូជាយ័ញ្ញចុះ ។
 ជនទាំងឡាយណា ជាអាមាត្យ រាជបរិសទ្យក្នុងជនបទ របស់ព្រះរាជា
 ពោះជាអ្នកនិគមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី ។ បេ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាល
 ជាអ្នកនិគមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី ។ បេ ។ ពួកគហបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យ
 ជាទិច្ចជាអ្នកនិគមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក៏ទ្រង់គ្រាស់
 សំហៅជនទាំងឡាយនោះមក ទ្រង់មានព្រះរាជតម្កល់ថា ខែអ្នករាល់គ្នា
 យើងចង់បូជាមហាយ័ញ្ញ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បី
 សេចក្តីសុខ ដល់យើងអស់កាលជាយូរអង្វែង ចូរអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 យល់ព្រមតាមយើង ។ ជនទាំងនោះក៏ក្រាបទូលថា បពិត្រមហារាជ
 កាលនេះ ជាកាលគួរនឹងបូជាយ័ញ្ញហើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន បូជា
 យ័ញ្ញចុះ ។ ពួកជនទាំង ៤ ពួកនេះ ជាអ្នករួមសេចក្តីយល់ព្រម ជា
 បរិការនៃយ័ញ្ញនោះដោយប្រការដូច្នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

[១០] រាជា មហាវិជិតោ អដ្ឋហំ អង្គហំ ស-

មន្ទាគតោ ឧគតោ សុដាតោ មាតតតោ ច បិតតតោ

ច សំសុទ្ធកុហារិកោ យាវ សត្តមា បិតាមហាយុតា

អត្ថិតោ អនុបត្តិដ្ឋោ ជាតិវំទេន អភិរូទោ ទស្សន៍-

យោ ។ បេ ។ អត្ថិទ្ធាវកាសោ ទស្សនាយ អង្គោ

មហាទូនោ មហាកោតោ បហូតជាតុបវជិតោ បហូត-

វិតបតវណោ បហូតធនធាញ្ញោ បរិបុណ្ណាកោសកោដ្ឋា-

កាកោ ពលវំ ចតុវង្គិយោ សេនាយ សមន្ទាគតោ

អស្សវាយ ឡិវំទប្បដិកាកាយ តបតំ មញ្ញោ បច្ឆតិតេ

យសសា សន្នោ នាយកោ នាធបតិតោ អនា-

វជិត្យារោ សមណព្រាហ្មណកបណ្ឌិតិវណិព្វកយា-

ចកានំ ឡិវំទប្បដិកាកាយ តបតំ មញ្ញោ បច្ឆតិតេ

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

(១០) ព្រះបាទមហាវិជិតប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ គឺព្រះអង្គ
 មានព្រះជាតិល្អ ទាំងពីរចំណែក គឺខាងព្រះមាតានឹងព្រះបិតា ប្រសូត
 ពាកព្រះគភ៌ដ៏បរិសុទ្ធអំតិណ ខែអយ្យកោអយ្យិកាជាតំរប់ ៧ មិន
 មានអ្នកណាវិនិច្ឆ័យ ដោយពោលដល់ជាតិបាន ១ ព្រះអង្គមាន
 ព្រះបូជន៍គួរមើលមើល ។ បេ ។ ព្រះសោត្តន្តរាជកាយគួរឲ្យចង់មើលមិន
 លែង ១ ព្រះអង្គជាស្ដេចស្ដុកស្ដម្ភមានព្រះរាជទ្រព្យច្រើន មានកោតៈ
 ច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងឧបករណ៍ ជាទីតាប់ចិត្តច្រើន
 មានធនធាននឹងធានាហារច្រើន មានឃ្លាំងនឹងជម្រកដ៏បរិបូណ៌ ១ ព្រះអង្គ
 មានវេហ៍ពលប្រកបដោយចតុន្តសេនា ដែលស្ដាប់បង្គាប់ធ្វើតាមព្រះរាជ-
 ទ្រង់(ទ្រង់ទូន្មានមនុស្សទាំងឡាយ) ព្រះអង្គមានតេជានុភាព ហាក់ដូច
 ជាដុតបំផ្លាញទ្រព្យកសត្រូវ ដោយរាជឥស្សរិយយស ១ ព្រះអង្គមានព្រះ
 រាជសព្ទជាទាយក ជាទានបតិ មិនបានបិទទ្វារ ព្រះអង្គដូចជាអណ្តូងទឹក
 សម្រាប់ផឹករបស់សមណព្រាហ្មណ៍នឹងមនុស្សកំព្រា អ្នកដំណើរ មនុស្ស
 អ្នកពាណិជ្ជ (គុណរបស់ទាន) ហើយសូម នឹងយាចកទាំងឡាយ រមែង
 ទ្រង់ធ្វើទ្រព្យបុណ្យ ១ ព្រះអង្គជាពហុស្សត គឺទ្រង់បានរៀនសូត្រស្ដាប់

តស្ស តស្ស សុត្តជាតស្ស តស្ស តស្ស ទោ បទ កា-
សិតស្ស អត្ថំ ជាតាតិ អយំ ឥមស្ស កាសិតស្ស អត្តា
អយំ ឥមស្ស កាសិតស្ស អត្តាតិ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ
មេធាវី បដិពលោ អតីតាណកកបត្តប្បន្ន អត្តេ ចិន្តេ-
នំ ។ រាជា មហាវិជិតោ ឥមេហិ អដ្ឋហិ អដ្ឋហិ
សមម្ពាគតោ ។ ឥតិ ឥហានិបិ អដ្ឋង្គានិ តស្ស
យញ្ញស្ស បរិក្ខារា កវន្តំ ។

(១១) បុរោហិតោ^(១) ព្រាហ្មណោ ធម្មហដ្ឋេហិ
សមម្ពាគតោ ឧកតោ សុជាតោ មាតិតោ ច បិត-
តោ ច សំសុទ្ធកុហារិកោ យាវ សត្តមា បិតាម-
ហយុតា អត្ថិតោ អនុបត្តដ្ឋោ ជាតិវាទេន អជ្ឈា-
យកោ មន្តជរោ តិណ្ឌំ វេទានំ ចារិត្ត សនិយណ្ឌ-
កេតុកានំ សាត្វុប្បកេទានំ ឥតិហាសបញ្ចមាទំ
បទកោ វេយ្យករណោ លោកាយតមហាបុរិស-
លក្ខណេស្ស អនវយោ សីលវា វុឌ្ឍសីលំ វុឌ្ឍសី-
លេន^(២) សមម្ពាគតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី

១ ម. បុរោហិតេ ។ ២ ម. ពុទ្ធសីលំ ពុទ្ធសីលេន ។

កូដិទន្តសូត្រ ការពោលអំពីមហាយ័ញ្ញរបស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ

ច្រើន ១ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីអធិប្បាយនៃសុត្ថៈ គឺវិជ្ជាចំណេះ
 នោះ ។ នៃកាសិកនោះ ។ ដោយន័យច្បាស់លាស់ថា នេះជាសេចក្តីអធិ-
 ប្បាយនៃកាសិកនេះ ។ ១ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញរាងវែងមានប្រាជ្ញាអង្គពាចនឹង
 ទ្រង់ព្រះរាជតំរិះនូវប្រយោជន៍ទាំងឡាយ ដែលជាអតីតអនាគតនឹងបច្ចុ-
 ប្បន្ន ១ ។ ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់ប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ នេះឯង ។
 អង្គ ៨ នេះ ជាបរិក្ខាររបស់យ័ញ្ញនោះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

(១១) ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត ប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺជាអ្នកមាន
 កំណើតស្អាតទាំងពីរចំណែក គឺខាងមាតានឹងបិតា កើតចាកគភ៌ដ៏បរិបូណ៌
 ដរាបអំពីគំណនៃដីដូនដីតាជាគំរប់ ៧ មិនមានអ្នកណា រិះគន់ចំរើល
 ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបាន ១ ជាអ្នករាយមន្ត បេះចាំមន្ត បេះចប់
 ត្រៃវេទ ព្រមទាំងគម្ពីរនិយណ្ឌ មឺនគម្ពីរកេតុកៈ ព្រមទាំងវត្ថុរាប្បភេទ
 គឺសិក្ខានឹងនិរតិ ដែលមានគម្ពីរវេទិកាសៈជាគំរប់ ៥ ជាអ្នកដឹងនូវបទនឹង
 វេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិនថយថោក គឺស្ងាត់ដំនាញក្នុងលោកាយតសាស្ត្រ
 នឹងមហាបុរិសលក្ខណព្យាករណសាស្ត្រ ជាអ្នកមានសីល មានសីល
 ដ៏ចម្រើន ប្រកបដោយសីលដ៏ចម្រើន ១ ជាអ្នកប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ

សុត្តន្តបិដកេ វិយង្គិយស្ស សីលក្ខន្ធាន្តោ

បឋមោ វា នុតិយោ វា បូជន្តកុណ្ណាន្តានំ^(១) ។
 បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ ឥមេហំ ចត្វាហន្តេហិ សមន្នា-
 គតោ ។ ឥតិ ឥមាធិបំ ចត្តារិ អន្តានំ តស្សេ-
 យពាស្ស បរិក្ការា កវន្តំ ។

[១២] អថទោ ព្រាហ្មណ បុរោហិតោ ព្រាហ្ម-
 ណោ រណោ មហាវិជិតស្ស បុព្វេ វ យពា តិស្សេ-
 វិនា ទេសេសិ សិយា ទោ បទ គោតោ រណោ
 មហាយពំ យជមាទស្ស គោចិនេវ វិប្បដិសារោ
 មហា វត មេ គោតត្វន្តោ វិតច្ឆិស្សឥតិ សោ គោតា
 រណោ វិប្បដិសារោ ន ករណីយោ ។ សិយា
 ទោ បទ គោតោ រណោ មហាយពំ យជមា-
 ទស្ស គោចិនេវ វិប្បដិសារោ មហា វត មេ គោ-
 តត្វន្តោ វិតច្ឆិស្សឥតិ សោ គោតា រណោ វិប្បដិសារោ ន
 ករណីយោ ។ សិយា ទោ បទ គោតោ រណោ
 មហាយពំ យជមាទស្ស គោចិនេវ វិប្បដិសារោ

១ ឧ. ម. សុដំ បុគ្គលាន្តានំ ។

សុត្តន្តដំណ វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២ របស់ព្រាហ្មណ៍អ្នកទទួលខ្យល់ការបូជា ។ ព្រាហ្មណ៍
បុរោហិតប្រកបដោយអង្គទាំង ៤ នេះឯង ។ អង្គទាំង ៤ នេះជាបរិក្ខារ
របស់យ័ព្វនោះដោយប្រការដូច្នេះ ។

(១២) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតបានសំ-
ដែងវិធីតកល់ចិត្ត ៣ យ៉ាងដល់ព្រះរាជានុមហាវិជិតរាជ ក្នុងកាលមុនយញ្ញ-
ពិធីថា កាលបើព្រះរាជាជ័ចំរើន នឹងបូជាមហាយ័ញ្ញ គង់នឹងមានសេចក្តី
ក្តៅក្រហាយណាមួយមិនខានថា ឡឬ⁺ គំនរកោគៈយ៉ាងច្រើនរបស់អញ
នឹងវិនាសទៅ ព្រះរាជាជ័ចំរើន កុំគប្បីធ្វើសេចក្តីក្តៅក្រហាយនោះឡើយ ។
កាលបើព្រះរាជាជ័ចំរើន នឹងបូជាមហាយ័ញ្ញនឹងមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
ណាមួយមិនខានថា ឡឬ⁺ គំនរកោគៈយ៉ាងច្រើនរបស់អញគង់វិនាសទៅ
ព្រះរាជាជ័ចំរើន កុំគប្បីធ្វើសេចក្តីក្តៅក្រហាយនោះឡើយ ។ កាលបើ
ព្រះរាជាជ័ចំរើន នឹងបូជាមហាយ័ញ្ញនឹងមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយណាមួយ

មហា វត មេ ភោគត្ថល្វោ វិគតោតិ សោ ភោតា រញ្ជ
 វិប្បដិសារោ ន ករណីយោ ។ ឥមេ^(១) ព្រាហ្មណ
 បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ រញ្ជ មហាវិជ្ជតស្ស បុព្វេ វ
 យញ្ជា តិស្សោ វិជា ទេសេសិ ។

(១៣) អថទោ ព្រាហ្មណ បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ
 រញ្ជ មហាវិជ្ជតស្ស បុព្វេ វ យញ្ជា ទេសហា កាវេហិ
 បដិក្កាហកេស្យ វិប្បដិសារំ បដិវិទេសិ^(២) ។ អាគម៌ស្សន្ត
 ទោ ភោតោ យញ្ជំ ចាណាតិចាតិទោបិ ចាណា-
 តិចាតាបិ បដិវិតា យេ តត្ថ ចាណាតិចាតិទោ តេសំ-
 យេវ តេន យេ តត្ថ ចាណាតិចាតា បដិវិតា តេ
 អាវុត្ត យជនំ ករំ សង្កតំ ករំ មោធនំ ករំ ចិត្តមេវ ករំ
 អន្តរំ បសាទេតុ ។

១ ឥម ភោតិ ហស្តេ ភវិញ្ចំ ។ ២ បដិវេទីតិ ឬត្ថមិ ចោត្តពេ វិស្សតិ ។

ពូជទុក្ខសូត្រ ការពោលអំពីព្រះបាទមហាវិជិតរាជ

មិនខានថា ឡឃ្មុំ⁺ គំនរកោតយ៉ាងច្រើនរបស់អញវិនាសទៅហើយ ព្រះ
រាជាដ៏ចម្រើន កុំគប្បីធ្វើសេចក្តីក្តៅក្រហាយនោះឡើយ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតបានសំដែងវិធីគំគល់ចិត្ត ៣ យ៉ាងនេះ ដល់ព្រះបាទ
មហាវិជិតរាជក្នុងកាលមុនយញ្ញពិធី ។

(១៣) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត
បានបន្ទោបង្ខំទូរសេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក្នុងពួក
បុគ្គលអ្នកទទួលនូវគ្រឿងបូជា ដោយអាការពាំង ១០ ក្នុងកាលមុនយញ្ញ-
ពិធី ។ (ថា) ពួកមនុស្សអ្នកសម្លាប់សត្វក៏មាន អ្នករៀនចាកការសម្លាប់
សត្វក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញរបស់ព្រះអង្គ បណ្តា
មនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ផលរបស់ការ
សម្លាប់សត្វនោះ ក៏នឹងមានដល់មនុស្សពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំង
នោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វ សូមព្រះអង្គ
ទ្រង់ព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ
សូមឲ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះជនទាំងនោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធវគ្គោ

[១២] អាគម៌ស្សង្គំ ខោ កោតោ យញ្ញំ អទិញ្ញាទា-

យំ ចោ មិ អទិញ្ញាទា ចា មិ បដិវិភា យេ ឥត្ត អទិញ្ញាទា-

យំ ចោ តេសំយេវ តេន យេ ឥត្ត អទិញ្ញាទា ចា បដិ-

វិភា តេ អារត្ត យជនំ កំ សជ្ជនំ កំ មោទនំ កំ

ចិត្តមេវ កំ អន្តរំ បសាទេត្ថ ។

[១៥] អាគម៌ស្សង្គំ ខោ កោតោ យញ្ញំ កាមេស្ស-

មិញ្ញាចារិចោ មិ កាមេស្ស មិញ្ញាចារិចោ មិ បដិវិភា យេ ឥត្ត

កាមេស្ស មិញ្ញាចារិចោ តេសំយេវ តេន យេ ឥត្ត កា-

មេស្ស មិញ្ញាចារិចោ បដិវិភា តេ អារត្ត យជនំ កំ សជ្ជ-

នំ កំ មោទនំ កំ ចិត្តមេវ កំ អន្តរំ បសាទេត្ថ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

[១៤] ពួកមនុស្សអ្នកល្អច្រឡំគេក៏មាន អ្នកវៀរចាកការល្អច្រឡំ
 គេក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញារបស់ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្ស
 ទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកល្អច្រឡំគេ ផលរបស់ការល្អ
 ច្រឡំគេនោះ ក៏នឹងមានដល់មនុស្សពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ
 មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកវៀរចាកការល្អច្រឡំគេ សូមឱ្យព្រះអង្គព្រះ
 រាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឱ្យ
 ខាងក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

[១៥] ពួកមនុស្សអ្នកប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមក៏មាន អ្នកវៀរចាកការ
 ប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញា របស់
 ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តិខុស
 ក្នុងកាម ផលរបស់ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមនោះ ក៏នឹងមានដល់មនុស្ស
 ពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកវៀរចាក
 ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាម សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយ
 ព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឱ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់
 ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

ព្រះធម្មសូត្រ មហាវិជ្ជាវគ្គមហាយានបិដក

(១៦) អាគមិស្សន្តំ ខោ ភោតោ យញ្ញំ មុសាភិទ្ទិ-

នោមិ មុសាភិទា បដិវតាមិ យេ តត្ថ មុសាភិទ្ទិនោ

តេសីយេវ តេន យេ តត្ថ មុសាភិទា បដិវតា តេ

អារត្ត យជនំ កំ សជ្ជនំ កំ មោទនំ កំ ចិត្តមេវ

កំ អន្តំ បសាទេតុ ។

(១៧) អាគមិស្សន្តំ ខោ ភោតោ យញ្ញំ មិស្សណា-

ភិទ្ទិនោមិ មិស្សណាយ ភិទាយ បដិវតាមិ យេ តត្ថ

មិស្សណាភិទ្ទិនោ តេសីយេវ តេន យេ តត្ថ មិស្សណា-

យ ភិទាយ បដិវតា តេ អារត្ត យជនំ កំ សជ្ជនំ

កំ មោទនំ កំ ចិត្តមេវ កំ អន្តំ បសាទេតុ ។

ក្នុងមនុស្សព្រះ ការពោលអំពីមហាយញ្ញាបេសព្រះរាជហរិជិតរាជ

(១៦) ពួកមនុស្សអ្នកពោលពាក្យកុហកក៏មាន អ្នកវៀរចាកការ
 ពោលពាក្យកុហកក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញា របស់ព្រះ
 អង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកពោលពាក្យ
 កុហក ផលរបស់ការពោលពាក្យកុហកនោះ ក៏នឹងមានដល់មនុស្សពួកនោះ
 ទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ ពួកមនុស្សណាដែលជាអ្នកវៀរ ចាកការ
 ពោលពាក្យកុហក សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជ
 ទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គ
 ជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(១៧) ពួកមនុស្សអ្នកនិយាយញុះញង់ក៏មាន អ្នកវៀរចាកការ
 និយាយញុះញង់ក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញា របស់ព្រះអង្គ
 បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកនិយាយញុះញង់ ផល
 របស់ការនិយាយញុះញង់នោះ ក៏នឹងមានដល់មនុស្សពួកនោះទៅ បណ្តា
 មនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកវៀរចាកការនិយាយញុះ
 ញង់ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូម
 ព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះ
 មនុស្សទាំងនោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធា

[១៨] អាគម៌ស្សន្តំ ខោ កោតោ យត្ថំ ឝុសវាចំ ឃោ-

បំ ឝុសាយ វាចាយ បដិវត្តាបំ យេ តត្ថ ឝុសវាចំ-

ឃោ តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ ឝុសវាចាយ បដិវត្តា

តេ អារត្ត យជនំ ភំ សជ្ជនំ ភំ មោទនំ ភំ ចិត្តមេវ

ភំ អន្តំ បសាទេតុ ។

[១៩] អាគម៌ស្សន្តំ ខោ កោតោ យត្ថំ សម្មប្បណ-

បំ ឃោបំ សម្មប្បណាថា បដិវត្តាបំ យេ តត្ថ សម្មប្ប-

ណាបំ ឃោ តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ សម្មប្បណាថា

បដិវត្តា តេ អារត្ត យជនំ ភំ សជ្ជនំ ភំ មោទនំ

ភំ ចិត្តមេវ ភំ អន្តំ បសាទេតុ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលប្បដ្ឋាន

(១៨) ពួកមនុស្សអ្នកនិយាយពាក្យទ្រុឌគោះក៏មាន អ្នកវៀរចាក
 ការនិយាយពាក្យទ្រុឌគោះក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់ប្តូរដោយញញឹម
 ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្អូកណាដែលជាអ្នកនិយាយ
 ពាក្យទ្រុឌគោះ ផលរបស់ការនិយាយពាក្យទ្រុឌគោះនោះ ក៏មានដល់
 មនុស្សត្អូកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្អូកណា ដែល
 ជាអ្នកវៀរចាកការនិយាយពាក្យទ្រុឌគោះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូម
 ព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យខាងក្នុង
 ព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ

(១៩) ពួកមនុស្សអ្នកនិយាយពាក្យរោយរាយក៏មាន អ្នកវៀរចាក
 ការនិយាយពាក្យរោយរាយក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់ប្តូរដោយញញឹម
 របស់ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្អូកណាដែលជាអ្នកនិយាយ
 ពាក្យរោយរាយ ផលរបស់ការនិយាយពាក្យរោយរាយនោះ ក៏នឹងមាន
 ដល់មនុស្សត្អូកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្អូកណាដែល
 ជាអ្នកវៀរចាក ការនិយាយពាក្យរោយរាយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន
 សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យខាង
 ក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(២០) អាគម៌ស្សន្តំ ខោ កោតោ យេតំ អភិជ្ឈា-

លុប្បោមិ អនភិជ្ឈាលុប្បោមិ យេ តត្ថ អភិជ្ឈាលុប្បោ

តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ អនភិជ្ឈាលុប្បោ តេ អារត្ត

យជនំ ភំ សដ្ឋនំ ភំ មោទនំ ភំ ចិត្តមេវ ភំ អន្តំ

បសាទេតុ ។

(២១) អាគម៌ស្សន្តំ ខោ កោតោ យេតំ ព្យាបដ្ឋ-

ចិត្តាមិ អព្យាបដ្ឋចិត្តាមិ យេ តត្ថ ព្យាបដ្ឋចិត្តាមិ

តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ អព្យាបដ្ឋចិត្តា តេ អារត្ត

យជនំ ភំ សដ្ឋនំ ភំ មោទនំ ភំ ចិត្តមេវ ភំ

អន្តំ បសាទេតុ ។

ក្នុងមនុស្សព្រះ ការពោលអំពីមហាយ័ញ្ញរបស់ព្រះបាទវិជិតរាជ

(២០) ពួកមនុស្សអ្នកមានអភិជ្ឈក៍មាន អ្នកមិនមានអភិជ្ឈក៍មាន

នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញ របស់ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំង
នោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកមានអភិជ្ឈក៍ ផលរបស់អភិជ្ឈក៍នោះ ក៏
នឹងមានដល់មនុស្សពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួក
ណាដែលជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈក៍ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គ
ចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យ
របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(២១) ពួកមនុស្សដែលមានចិត្តព្យាបាទក៏មាន អ្នកមិនមានចិត្ត
ព្យាបាទក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ទីសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញរបស់ព្រះអង្គ បណ្តា
មនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ផលរបស់
ចិត្តព្យាបាទនោះ ក៏នឹងមានដល់មនុស្សពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំង
នោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកមិនមានចិត្តព្យាបាទ សូមព្រះអង្គព្រះ
រាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូម
ឲ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(២២) អាគម៌ស្សន្តិ ខោ កោតោ យញ្ញំ មិច្ឆាធិដ្ឋិ-
 កាបិ សមាធិដ្ឋិកាបិ យេ ឥត្ត មិច្ឆាធិដ្ឋិកា តេសំ.
 យេវ តេន យេ ឥត្ត សម្មាធិដ្ឋិកា តេ អារត្ត យជនំ
 កំ សន្នតំ កំ មោទនំ កំ ចិត្តមេវ កំ អន្តរំ បសា-
 នេត្វតិ ។ ឥមេហិ ខោ ព្រាហ្មណ បុរោហិតោ ព្រាហ្ម-
 ណោ រញ្ញោ មហាវិជិតស្ស បុព្វេ វ យញ្ញោ នសហា-
 ការេហិ បដិក្កាហកេសុ វិប្បដិសារំ បដិវិនេសិ ។

(២៣) អថខោ ព្រាហ្មណ បុរោហិតោ ព្រាហ្មណ
 រញ្ញោ មហាវិជិតស្ស មហាយញ្ញំ យជមានស្ស សោ-
 ឡសហិ អាគារេហិ ចិន្តំ សន្នស្សេសំ សមាធិបេសិ
 សមុត្តេជេសិ សម្មហំសេសំ សំយា ខោ បន កោតោ
 រញ្ញោ មហាយញ្ញំ យជមានស្ស កោចិទេវ វត្ថា រាជា
 ខោ មហាវិជិតោ មហាយញ្ញំ យជនិ នោ ច ខ្លស្ស
 អាមន្តិតា ខត្តិយា អនុយន្តា^(១) នេកមា ចេវ ជាធម្មតា

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិជ្ជាបិដក សីលកុទ្ធនិកាយ

(២២) ពួកមនុស្ស ជាមិត្តាទិដ្ឋិកំមាន ជាសម្មាទិដ្ឋិកំមាន នឹងនាំ

គ្នាមកកាន់ទិសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញ របស់ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ
មនុស្សពួកណាដែលជាមិត្តាទិដ្ឋិ ផលរបស់មិត្តាទិដ្ឋិនោះ ក៏នឹងមានផល
មនុស្សពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជា
សម្មាទិដ្ឋិ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូម
ព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះ
មនុស្សទាំងនោះចុះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍បុរេរោហិត បានបរិភោគ
បង្គំទូលេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក្នុងបដិគ្គាហកៈ
ក្នុងកាលមុនយញ្ញាភិធី ដោយអាការ ១០ នេះឯង ។

(២៣) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលនោះ ព្រាហ្មណ៍បុរេរោហិត បាន
ញ៉ាំងព្រះហឫទ័យ នៃព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ដែលកំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញ
ឲ្យឃើញតាម ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយអាការ
១៦ ថា កាលព្រះរាជវិជិតរាជ កំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញ ក្រែងមានអ្នកណា
មួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយ័ញ្ញ នៃថា ពួក
ក្សត្រិយ៍នៅក្នុងនិគមនឹងជនបទ ដែលនៅក្នុងព្រះរាជអំណាច ទ្រង់មិនមាន

ក្នុងទន្ធសុត្តេ មហាវិជ្ជករាជមហាយញ្ញកថា

ច អថ ច បន ករំ រាជា ឯវុបំ មហាយញ្ញំ យជត្ថតំ ។
 ឯវុបំ ខោ កោតោ រញ្ញោ វត្ថោ ធម្មតោ នត្ថំ ។ កោតោ
 ខោ បន រញ្ញោ អាមន្តិតា ខត្តិយា អនុយញ្ញា នេកមា
 ចេវ ជានបទា ច ឥមំនាបេតំ ករំ រាជា ជានាតុ
 យជតំ ករំ សុដ្ឋតំ ករំ មោទតំ ករំ ចិត្តមេវ ករំ អន្តរំ
 បសានេតុ ។

[២២] សិយា ខោ បន កោតោ រញ្ញោ មហា-
 យញ្ញំ យជមានស្ស កោចិនេវ វត្ថោ រាជា ខោ មហា-
 វិជ្ជតោ មហាយញ្ញំ យជតំ នោ ច ខ្លស្ស អាមន្តិតា
 អមត្តា វាសដ្ឋា នេកមា ចេវ ជានបទា ច ។ បេ ។
 ព្រាហ្មណមហាសាលា នេកមា ចេវ ជានបទា ច ។
 កហបតំនេចយីតា នេកមា ចេវ ជានបទា ច អថ
 ច បន ករំ រាជា ឯវុបំ មហាយញ្ញំ យជត្ថតំ ។
 ឯវុបំ ខោ កោតោ រញ្ញោ វត្ថោ ធម្មតោ នត្ថំ ។

កូដិទន្តសូត្រ ការពោលអំពីមហាយ័ញ្ញរបស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ

ព្រះបន្ទូលហៅកេធន៍ បើទុកជាដូច្នោះ ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ក៏គង់តែបូជា
 មហាយ័ញ្ញមានសភាពយ៉ាងនេះបាន ។ ជនអ្នកពោលដោយធម៌ ចំពោះ
 មហារាជដ៏ចំរើនយ៉ាងនេះ ក៏មិនមានឡើយ ។ ឯពួកក្សត្រិយ៍នៅក្នុងនិគម
 ក្តី នៅក្នុងជនបទក្តី ដែលនៅក្នុងព្រះរាជអំណាច ព្រះរាជាដ៏ចំរើន បាន
 មានព្រះបន្ទូលហៅមកហើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចំរើន ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តី
 រុះ ដោយភាគរនេះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះ
 រាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លា
 តែខាងក្នុងចុះ ។

(២២) កាលព្រះរាជាដ៏ចំរើន កំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញ ក្រែងមានអ្នក
 ណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយ័ញ្ញ តែថា
 ពួកអមាត្យ រាជបរិសទ្យ អ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ព្រះអង្គក៏មិនមាន
 ព្រះបន្ទូលហៅមកឡើយ ។ បេ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាល អ្នកនិគម
 នឹងអ្នកជនបទ ។ ពួកគហបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យ ជាអ្នកនិគមនឹងអ្នកជន-
 បទ (ព្រះរាជាមិនមានព្រះបន្ទូលហៅមកឡើយ) បើទុកជាដូច្នោះព្រះរាជា
 ដ៏ចំរើន ក៏គង់តែបូជាមហាយ័ញ្ញមានសភាពយ៉ាងនេះបាន ។ ជនអ្នក
 ពោលដោយធម៌ ចំពោះព្រះរាជាដ៏ចំរើនយ៉ាងនេះ ក៏មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធា

កោតោ ខោ បន រណោ អាមន្តិតា កហបតិទេច-
 យំតា នេកមា ថេវ ជានបដា ច ឥមិនាបេតំ កំ
 រាជា ជាតាតុ យជនំ កំ សុទ្ធនំ កំ មោទនំ កំ
 ចិត្តមេវ កំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(២៥) សិយា ខោ បនំ កោតោ រណោ មហា-
 យញ្ចំ យជមាទស្ស កោចិនេវ វត្តា រាជា ខោ មហា-
 វជិតោ មហាយញ្ចំ យជនំ នោ ច ខោ ឧកតោ
 សុជាតោ មាតិតោ ច បិតិតោ ច សំសុទ្ធកុហលំកោ
 យាវ សត្តមា បិតាមហាយុតា អត្ថិតោ អនុបត្តិដ្ឋោ
 ជាតិវាទេន អថ ច បន កំ រាជា ឯវុបំ មហាយញ្ចំ
 យជតីតិ ។ ឯវុម្មំ ខោ កោតោ រណោ វត្តា ធម្មតោ
 នត្ថំ ។ កំ ខោ បន រាជា ឧកតោ សុជាតោ
 មាតិតោ ច បិតិតោ ច សំសុទ្ធកុហលំកោ
 យាវ សត្តមា បិតាមហាយុតា អត្ថិតោ អនុបត្តិដ្ឋោ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលប្បទានុវគ្គ

ឯពួកគហបតីអ្នកសម្បទ្រព្យ ជាអ្នកទិគមនឹងអ្នកជនបទ ព្រះរាជាដ៏ចំរើន
 បានមានព្រះបន្ទូលហៅមកហើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចំរើន ទ្រង់ជ្រាប
 សេចក្តីនេះដោយភាគានេះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយ
 ព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លា
 តែខាងក្នុងចុះ ។

(២៥) កាលព្រះរាជាដ៏ចំរើន កំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញ ក្រែងមាន
 អ្នកណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយ័ញ្ញ តែ
 ថា ព្រះអង្គមិនមែនជាស្តេចមានព្រះជាតិស្អាតទាំង ២ ខាង គឺខាងព្រះ
 មាតានឹងព្រះបិតា ទ្រង់ប្រសូតចាកព្រះគភ៌ដ៏បរិសុទ្ធ ដរាបអំពីតំណនៃព្រះ
 អយ្យកោព្រះអយ្យកាជាគំរប់ ៧ មក មិនមានអ្នកណា រិះគន់តិះដៀល
 ដោយពោលដល់ជាតិបានឡើយ បើទុកជាដូច្នោះ ព្រះរាជាដ៏ចំរើន គង់
 តែបូជាមហាយ័ញ្ញ មានសភាពយ៉ាងនេះបាន ។ ជនអ្នកពោលដោយ
 ធម៌ចំពោះព្រះរាជាដ៏ចំរើន យ៉ាងនេះមិនមានឡើយ ។ តែព្រះរាជាដ៏ចំរើន
 មានព្រះជាតិស្អាតទាំងពីរខាង គឺខាងព្រះមាតានឹងខាងព្រះបិតា ប្រ-
 សូតចាកព្រះគភ៌ដ៏បរិសុទ្ធ ដរាបអំពីតំណនៃព្រះអយ្យកោ ព្រះអយ្យកា
 ជាគំរប់ ៧ មក ក៏មិនមានអ្នកណា រិះគន់តិះដៀល ដោយពោលដល់

ព្រះវិញ្ញាណក្ខន្ធ មហាវិជ្ជាវិញ្ញាណក្ខន្ធ

ជាតិវាទេន ឥតិយាបេតិ ភវំ វាជា ជាតាតុ យជនំ ភវំ
សង្ខតំ ភវំ មោទនំ ភវំ ចិត្តមេវ ភវំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(២៦) សិយា ខោ បន គោតោ វញ្ញោ មហាយញ្ញំ
យជមានស្ស គោតិទេវ វត្ថា វាជា ខោ មហាវិជ្ជតោ
មហាយញ្ញំ យជនិ នោ ច ខោ អភិវុទោ ធម្មវិជ្ជោ
ចាសាទិកោ បរមាយ វិញ្ញាចោត្តរតាយ សមម្ពាគតោ
ព្រហ្មវណ្ឌំ ព្រហ្មវច្ឆសិ អត្តន្ទាវកាសោ ធម្មវនាយ
។ បេ ។ នោ ច ខោ អធិដ្ឋោ មហាទូនោ មហាគោតោ
បហុតជាត្របរជតោ បហុតវិភុបករណោ បហុតធន-
ធាណោ បរិបុណ្ណាកោសកោដ្ឋាតារោ ។ បេ ។ នោ
ច ខោ ពលវា ចតុវង្គិជ្ជោ សេនាយ សមម្ពា-
គតោ អស្សវាយ ឡិវាធម្មវិជ្ជាការាយ នបតិ^(១) មញ្ញោ
បក្ខត្ថិកេ យសសា នោ ច ខោ សន្តោ នាយកោ

១ ឧ. ឡិវាធម្មវិជ្ជាការាយ បតិបតិ ។ ម, ឡិវាធម្មវិជ្ជាការាយ សេវបតិ ។

ព្រះពុទ្ធសូត្រ ការពោលអំពីមហាយ័ញ្ញរបស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ

ជាតិបានឡើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនេះដោយភក្តី
នេះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូម
ព្រះអង្គរីករាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លាតែខាងក្នុងចុះ ។

(២៦) កាលព្រះរាជាដ៏ចម្រើន កំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញ ក្រែងមានអ្នក
ណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយ័ញ្ញ ព្រះអង្គ
ជាស្តេចមានព្រះរូបមិនល្អ មិនគួរមើលមើល មិនគួរឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះ
ថ្លា មិនប្រកបដោយសម្បុរដ៏ល្អយ៉ាងក្រៃលែង មិនដូចជាសម្បុរនៃព្រហ្ម
មិនមានសក្ខីស្រដៀងនឹងព្រហ្ម មិនមានសព្វឥន្ទ្រកាយគួរឲ្យមើលមើល
មិនលែង ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាស្តេចមិនស្តុកស្តម្ភ មិនមានទ្រព្យច្រើន មិន
មានរបស់ប្រើប្រាស់ច្រើន មិនមានមាសប្រាក់ច្រើន មិនមានគ្រឿងឧបក-
រណ៍ជាទីត្រេកអរច្រើន មិនមានធនធាននឹងធុញ្ញាហារច្រើន មិនមាន
ឃ្លាំងនឹងជម្រកដ៏បរិបូណ៌ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាស្តេច មិនមានរេហ៍ពល
ប្រកបដោយចក្ខុវិសេសា ដែលស្តាប់បង្គាប់ធ្វើតាមព្រះឡាទ ព្រះអង្គមិន
មានតេជានុភាព ហាក់ដូចជាដុតបំផ្លាញខ្លួនក្នុងភ្នំភ្លើង ដោយព្រះរាជឥស្ស-
រិយយសបាន ព្រះអង្គជាស្តេចមិនមានសត្វ មិនមែនជាតាយក មិនមែន

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ធានបតិ អនាវជទ្ធារោ សមណាត្រាហ្មណកបណ្ឌិត្តក-
 វណ្ឌិត្តកយាចកាដំ ឌីចានក្កតោ បុញ្ញាដំ កិរោតិ
 លោ ច ខោ តហុស្សុតោ តស្ស តស្ស សុតជាតស្ស
 លោ ច ខោ តស្ស តស្សេវ ខោ បន កាសិតស្ស
 អត្ថំ ជាតាតិ អយំ ឥមស្ស កាសិតស្ស អត្តោ អយំ
 ឥមស្ស កាសិតស្ស អត្តោតិ លោ ច ខោ បណ្ឌិតោ
 វិយត្តោ មេធាវី បដិពលោ អតីតាតាគតប្បុប្បន្នេ
 អត្តោ ចិន្តេត្ថំ អថ ច បន កវំ វាជា ឯវុបំ មហាយញ្ច
 យជតីតិ ។ ឯវុបំ ខោ គោតោ រញ្ជោ វត្តា ធម្មតោ
 ធម្មតិ ។ កវំ ខោ បន វាជា បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី
 បដិពលោ អតីតាតាគតប្បុប្បន្នេ អត្តោ ចិន្តេត្ថំ ឥមិ-
 នាបេតំ កវំ វាជា ជាតាតុ យជតំ កវំ សជ្ជតំ កវំ
 មោទតំ កវំ ចិត្តមេវ កវំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(២៧) សិយា ខោ បន គោតោ រញ្ជោ មហាយញ្ច
 យជមានស្ស គោចិន្តេវ វត្តា វាជា ខោ មហាវិជិតោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ជាទានបតី មិនមែនជាអ្នកបើកទ្វារ មិនមែនដូចជាអណ្តូងទឹកសម្រាប់ផឹក
 របស់សមណព្រាហ្មណ៍ នឹងអ្នកកំព្រា អ្នកដំណើរ អ្នកពណ៌នាគុណ
 របស់ទានហើយសូម នឹងយាចកទាំងឡាយ ហើយធ្វើនូវបុណ្យ ព្រះអង្គ
 មិនបានចេះចាំច្រើនមិនទ្រង់ជ្រាប នូវសេចក្តីអធិប្បាយនៃសុត្ថនេះនោះ ។
 នៃភាសិតនោះៗ ថានេះជាសេចក្តីអធិប្បាយនៃភាសិតនេះ នេះជាសេចក្តី
 អធិប្បាយនៃភាសិតនេះ ព្រះអង្គមិនមែនជាបណ្ឌិត វង់វៃ មិនមាន
 ព្រះប្រាជ្ញាអង្គអាច ដើម្បីនឹងនិគតសេចក្តីក្នុងអតីត អនាគត នឹងបច្ចុប្បន្នបាន
 ឡើយ បើទុកជាដូច្នោះ ព្រះរាជាជីចំរើន ក៏គង់តែបូជាមហាយ័ញ្ញ មាន
 សភាពយ៉ាងនេះបាន ។ ដទៃអ្នកពោលដោយធម៌ ចំពោះព្រះរាជាជីចំរើន
 យ៉ាងនេះ ក៏មិនមានឡើយ ។ ព្រះរាជាជីចំរើន ជាបណ្ឌិត ល្ងាសវៃ
 មានព្រះប្រាជ្ញាអង្គអាច ដើម្បីនឹងនិគតសេចក្តីក្នុងអតីត អនាគត នឹងបច្ចុប្បន្ន
 បាន សូមព្រះរាជាជីចំរើនទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនេះ ដោយហេតុនេះចុះ សូម
 ព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីក
 រាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លាតែខាងក្នុងចុះ ។

(២៧) កាលព្រះរាជាជីចំរើន កំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញ ក្រែងមានអ្នក
 ណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយ័ញ្ញ ទាស់

មហាយញ្ញំ យជនី នោ ច ខុស្ស^(១) បុរោហិតោ
 ព្រាហ្មណោ ឧកតោ សុជាតោ មាតតោ ច បិតតោ
 ច សំសុទ្ធក្ខហណីកោ យាវ សត្តមា បិតាមហាយុតា
 អត្ថិតោ អនុបក្កដ្ឋោ ជាតិវាទេន អថ ច បទ កំ រាជា
 ឯវុបំ មហាយញ្ញំ យជនីតំ ។ ឯវុបំ ខោ កោតោ រញ្ជោ
 វត្តា ធម្មតោ នត្ថំ ។ កោតោ ខោ បទ រញ្ជោ បុរោហិតោ
 ព្រាហ្មណោ ឧកតោ សុជាតោ មាតតោ ច បិតតោ ច
 សំសុទ្ធក្ខហណីកោ យាវ សត្តមា បិតាមហាយុតា
 អត្ថិតោ អនុបក្កដ្ឋោ ជាតិវាទេន ឥមីនាបេតំ កំ
 រាជា ជាធាតុ យជនី កំ សជ្ជនំ កំ មោទនំ កំ
 ចិត្តមេវ កំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(២៨) សិយា ខោ បទ កោតោ រញ្ជោ មហា-
 យញ្ញំ យជមាទស្ស កោចំទេវ វត្តា រាជា ខោ មហា-
 វិជិតោ មហាយញ្ញំ យជនី នោ ច ខុស្ស បុរោហិតោ
 ព្រាហ្មណោ អដ្ឋោយតោ មន្តធរោ តិល្លា វេទានំ ចារក្ខ
 សនិយល្លោកេតុកានំ សាត្វាប្បកេទានំ ឥតិហាស-

កូដិទន្តសូត្រ ការពោលអំពីមហាយ័ញ្ញប្រាសាទរបស់ព្រះបាទមហាជ័យវរ្ម័នទី៧

តែព្រាហ្មណ៍បុរោហិត មិនមានកំណើតល្អទាំងពីរផ្នែក គឺខាងមាតានឹង
ខាងបិតា មិនបានប្រសូតចាកគភ៌ដ៏បរិសុទ្ធ ដរាបអំពីតំណែងអយ្យកោ
អយ្យកោជាគំរប់ ៧ មកឡើយ មិនមែនជាឥតមានអ្នកណា រិះគន់គំរះជឿល
ដោយពោលដល់ជាតិបានឡើយ បើទុកជាដូច្នោះព្រះរាជាដ៏ចម្រើនគង់តែ
បូជាមហាយ័ញ្ញ មានសភាពយ៉ាងនេះបាន ។ ជនអ្នកពោលដោយធម៌ចំពោះ
ព្រះរាជាដ៏ចម្រើនយ៉ាងនេះមិនមានឡើយ ។ ឯព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់
ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ជាអ្នកមានជាតិបរិសុទ្ធ ទាំងពីរចំណែកដែរ គឺខាងមាតា
នឹងខាងបិតា ប្រសូតចាកគភ៌ដ៏បរិសុទ្ធ ដរាបអំពីតំណែងអយ្យកោ
អយ្យកោជាគំរប់ ៧ មក មិនមានអ្នកណារិះគន់គំរះជឿល ដោយពោល
ដល់ជាតិកំណើតបានឡើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីខ្លះ
ដោយហេតុនេះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ
សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លាតែខាងក្នុងចុះ ។

[២៨] កាលព្រះរាជាដ៏ចម្រើន កំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញ ក្រែងមានអ្នក
ណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជ័យវរ្ម័នទី៧ ទ្រង់បូជាមហាយ័ញ្ញ ទាស់
តែព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់ព្រះអង្គ មិនមែនជាអ្នករាយមន្ត មិនចេះចាំមន្ត
មិនចេះចប់មន្តត្រៃវេទ ព្រមទាំងគម្ពីរនិយណ្ឌនឹងគម្ពីរកេតុកៈ ព្រមទាំង
អក្ខរាវិរុទ្ធ គឺសិក្ខានឹងនិក្ខិ ដែលមានគម្ពីរឥតហសៈជាគំរប់ ៥ ជាអ្នក

សុត្តន្តបិដកេ ទីបេតិកយស្ស សីលក្ខន្ធខ្លោ

បញ្ចមាជំ បទេកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហា-
 បុរិសលត្តលោសុ អនុវេយា ឆោ ច ខុស្ស បុរោហិតោ
 តោ ព្រាហ្មណោ សីលវា វុឡសីលំ វុឡសីលេន
 សមន្តាគតោ ឆោ ច ខុស្ស បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ
 បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី បវេហោ វា ធុតិយោ វា ពូជំ
 បក្កល្អាត្តានំ អថ ច បទ កវំ វាជា ឯវុបំ មហា-
 យតំ យជត្តតិ ។ ឯវុបំ កោតោ វត្តោ ធម្មតោ
 ធុតិ ។ កោតោ ខោ បទ វត្តោ បុរោហិតោ ព្រាហ្ម-
 ណោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី បវេហោ វា ធុតិយោ
 វា ពូជំ បក្កល្អាត្តានំ ឥមិនាបេតិ កវំ វាជា ជាតានុ
 យជតិ កវំ សជ្ជតិ កវំ មោទតិ កវំ ចិត្តមេវ កវំ
 អន្តរំ បសាទេត្តតិ ។ ឥមេហិ ខោ ព្រាហ្មណ បុរោ-
 ហិតោ ព្រាហ្មណោ វត្តោ មហាវិជិតស្ស មហាយតំ
 យជមានស្ស សោឡសហំ អាការហិ ចិត្តំ សទ្ធិស្សេសិ
 សមាទេសិ សមុត្តេជេសិ សម្មហិសេសិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេសិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

មិនដឹងនូវបទនឹងវាយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិនថយថោក គឺស្មាត់ជំនាញក្នុង
 លោកាយតសាស្ត្រ នឹងមហាបុរិសលក្ខណព្យាករណសាស្ត្រ ពាស័ត្រ
 ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់ព្រះរាជាជានោះ មិនមែនជាអ្នកមានសីល មាន
 សីលដ៏ចំរើន មិនប្រកបដោយសីលដ៏ចំរើន ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់ព្រះ
 រាជាជានោះ មិនមែនជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២
 របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកទទួលនូវការបូជាឡើយ បើទុកជាដូច្នោះ ព្រះ
 រាជាដ៏ចំរើន ក៏គង់តែបូជាមហាយ័ញ្ញមានសភាពយ៉ាងនេះបាន ។ ជនអ្នក
 ពោលដោយធម៌ ចំពោះព្រះរាជាដ៏ចំរើន យ៉ាងនេះមិនមានឡើយ ។ ឯ
 ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា
 ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកទទួលនូវការបូជាមែន សូម
 ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ទ្រង់ជ្រាបនូវសេចក្តីនេះ ដោយហេតុនេះចុះ សូមព្រះអង្គ
 ព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ
 សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លាតែខាងក្នុងចុះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត បានក្លាំងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ
 ដែលកំពុងបូជាមហាយ័ញ្ញឲ្យឃើញតាម ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហាន
 ឲ្យរីករាយ ដោយអាការពាំង ១៦ នេះឯង ។

[២៧] តស្មី ខោ បទ^(១) ព្រាហ្មណ យញ្ញោ នេវ
 តាវេ ហញ្ញីសុ ន អដេឡុកា ហញ្ញីសុ ន កុក្កដ.
 ស្វករា ហញ្ញីសុ ន វិវា ចាណា សង្ឃានំ អាបជ្ជីសុ
 ន វុត្តា ជិជ្ជីសុ^(២) យូបត្តាយ ន ទព្វា លាយីសុ^(៣)
 បរិហឹសត្តាយ ។ យេបិស្ស អហោសុំ ធាសាតិ វា
 បេស្សាតិ វា កម្មករាតិ វា តេបិ ន ទណ្ឌតជ្ជិតា ន
 កយតជ្ជិតា ន អស្សុម្ភា រោទមាទា^(៤) បរិកម្មានិ
 អកំសុ ។ អថខោ យេ ឥច្ឆីសុ តេ អកំសុ យេ ន
 ឥច្ឆីសុ ន តេ អកំសុ ។ យំ ឥច្ឆីសុ តំ អកំសុ យំ
 ន ឥច្ឆីសុ ន តំ អកំសុ ។ សប្បុតេលវនំនិទទិមច្ច-
 ដាលីតេន ចេវ សោ យញ្ញោ ជិដ្ឋានមកមាសំ ។

[៣០] អថខោ ព្រាហ្មណ ខត្តយា អនុយន្តា
 នេកមា ចេវ ជាទបទា ច ។ អមច្ឆា ចារិសដ្ឋា
 នេកមា ចេវ ជាទបទា ច ។ ព្រាហ្មណមហាសាលា

១ ឱ. ប. បទានំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ជិជ្ជីសុតិបិ បាលី ។ ៣ ឱ. ន ទព្វា
 លាយីសុ ។ ម. ន ទព្វា លាយីសុ ។ ៤ ឱ. ម. វុត្តាតា ។

ក្នុងទស្សនៈ ការពោលអំពីមហាយញ្ច័យរបស់ព្រះបាទមហាវិជិតវរ្ម័ន

(២៩) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងយញ្ញានោះឯង មនុស្សទាំងឡាយ ក៏
 ខានសម្លាប់គោ ខានសម្លាប់ព័ត៌មានីកែរ ខានសម្លាប់មាន់ ជ្រូក ពួកសត្វ
 ផ្សេង ។ ក៏មិនបានដល់ខ្យល់សេចក្តីវិនាស ខានកាប់ដើមឈើ មកធ្វើជា
 គោល (សម្រាប់ចារឹកឈ្មោះ) ខានច្រូតស្បូវភ្នាំង ដើម្បីឲ្យលំបាក (ដល់
 ជនឯទៀត) ។ ចំណែកខាងពួកជនណា ដែលជាខ្ញុំកំដរក្តី ជាអ្នកបំរើក្តី
 ជាអ្នកធ្វើការងារក្តី ជនទាំងនោះព្រះរាជាក៏មិនបានគម្រាម ដោយកាត់ថ្លា
 មិនបានគម្រាមឲ្យភ័យ មិនមានមុខដាក់ដោយទឹកភ្នែកស្រែកទ្រហោយ
 ធ្វើការងារឡើយ ។ ដោយឯតនោះថា ពួកជនណា ចង់ធ្វើការងារ
 ពួកជននោះក៏ធ្វើទៅ ពួកជនណា មិនចង់ធ្វើការងារ ពួកជននោះក៏ខាន
 ធ្វើទៅ ។ ពួកជនចង់ធ្វើការណា ក៏ធ្វើការនោះទៅ មិនចង់ធ្វើការណា
 ក៏ខានធ្វើការនោះទៅ ។ ឯយញ្ញាពិធីនោះ ក៏សម្រេចដោយទឹកដោះថ្លា
 ច្រើន ទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះជួរ ទឹកឃ្មុំនឹងទឹកអំពៅប៉ុណ្ណោះឯង ។

(៣០) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលនោះ ពួកក្សត្រិយ៍អ្នកនៅក្នុងនិគម
 នឹងជនបទដែលនៅក្នុងព្រះរាជអំណាច ។ ពួកអមាត្យរាជបរិសទ្យ ជា
 អ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាល ជាអ្នកនិគមនឹង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

នេកមា ចេវ ជានបនា ច ។ កហបតំនេចយីកា នេកមា
 ចេវ ជានបនា ច បហ្មតំ សាបតេយ្យំ អាទាយ វាជានំ
 មហាវិជិតំ ឧបន្តមិត្តា ឯវមាហិស្ម ឥទំ តេ^(១) នេវ
 បហ្មតំ សាបតេយ្យំ នេវ យេវ^(២) ឧទ្ទិស្ស អាភតិ
 តំ នេវេ បដិគ្គណ្ណាត្វតិ ។ អលំ កោ មមាបិ
 ឥទំ^(៣) បហ្មតំ សាបតេយ្យំ ធម្មិកេន ពាលំនា អភិ-
 សន្តតំ តញ្ច វេ ហោតុ ឥតោ ច ភិយ្យោ^(៤) ហរ-
 ថាតិ ។ តេ រត្តា បដិក្ខត្តា ឯកមន្តំ អបក្កម្ម ឯវំ
 សមចិន្តេស្មំ^(៥) ន ខោ ឯតំ អម្ពាតំ បដិវ្យបំ យំ^(៦)
 មយំ ឥមាជំ សាបតេយ្យានិ បុននេវ សកានិ យវនិ
 បដិគ្គណ្ណាយ្យម^(៧) វាជា ខោ មហាវិជិតោ មហាយញ្ចំ
 យជតិ ហន្តស្ស មយំ អនុយាតិនោ ហោមាតិ ។

១ ឧ. ម. តេវិបទំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ទេវញ្ញោ ។ ៣ ឧ. មមាបិ ឥទំ ។
 ម. មមាបិទំ ។ ៤ ឧ. ភីយោ ។ ៥ ឧ. សម្មន្តេស្មំ ។ ៦ ឧ. យំសខ្លោ ន ទិស្សតិ ។
 ៧ ឧ. ម. បដិហរេយ្យម ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ សីលក្ខន្ធឱវក

អ្នកជនបទ ពួកគេហឋាន្តិកស្វាមីទ្រព្យ ជាអ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ក៏នាំ
 គ្នាឲ្យសម្បត្តិជាច្រើន ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ហើយ
 ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាចារ្យសម្បត្តិច្រើនទាំង
 នេះជាបេសមហាបពិត្រ យើងខ្ញុំព្រះអង្គនាំមកថ្វាយ ចំពោះមហាបពិត្រ
 សូមមហាបពិត្រ ទ្រង់ទទួលនូវទ្រព្យសម្បត្តិនោះចុះ ។ ព្រះបាទមហា-
 វិជិតរាជ ត្រាស់តបថា ឮហើយអ្នកទាំងឡាយ ទ្រព្យសម្បត្តិនៃខ្ញុំនេះឯង
 ដែលសម្រេចហើយ ដោយពលិកម្មប្រកបដោយធម៌ច្រើនណាស់ហើយ
 ទ្រព្យទាំងនោះ ត្រូវបានទៅអ្នកទាំងឡាយវិញចុះ មួយទៀត ចូរអ្នក
 ទាំងឡាយ យកទ្រព្យរបស់ខ្ញុំឯង ថែមទៅទៀតខ្លះចុះ ។ ពួកជនទាំង
 នោះ កាលបើព្រះរាជាទ្រង់ប្រកែកហើយ ក៏ចៀសចេញទៅក្នុងទីដ៏សម
 គួរ ហើយក៏គិតព្រមគ្នាយ៉ាងនេះថា បើពួកយើងយកទ្រព្យសម្បត្តិទាំង
 នេះទៅកាន់ផ្ទះខ្លួនវិញ ដោយហេតុណា ហេតុនោះឈ្មោះថាមិនសមគួរ
 ដល់ពួកយើងឡើយ ដូច្នេះព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក៏ពុទ្ធច្បងជាមហាយ័ញ្ញ
 បើដូច្នោះ ពួកយើង ចូរនាំគ្នាច្បងជាមហាព្រះអង្គទៅចុះ ។

[៣០] អថខោ ព្រាហ្មណ បុរុត្ថមេន យញ្ញា-
 តស្ស៍^(១) ឧត្តយា អនុយត្តា នេកមា ចេវ ជាធម្មតា ច
 ធានាធិ បដ្ឋបេស្មំ ។ ឧត្តាលោន យញ្ញាតស្ស៍ អមត្តា
 ចារិសដ្ឋា នេកមា ចេវ ជាធម្មតា ច ធានាធិ បដ្ឋបេ-
 ស្មំ ។ បដ្ឋមេន យញ្ញាតស្ស៍ ព្រាហ្មណមហាសា-
 លា នេកមា ចេវ ជាធម្មតា ច ធានាធិ បដ្ឋបេស្មំ ។
 ឧត្តមេន យញ្ញាតស្ស៍ កហបត្ថនេនយំកា នេកមា ចេវ
 ជាធម្មតា ច ធានាធិ បដ្ឋបេស្មំ ។ តេសុបិ ខោ^(២)
 ព្រាហ្មណ យញ្ញេស្មំ នេវ តាវេ ហញ្ញេស្មំ ន អជេ-
 ដ្ឋកា ហញ្ញេស្មំ ន កុក្កដស្មករា ហញ្ញេស្មំ ន វិជា-
 ចាលា សដ្ឋានំ អាបដ្ឋេស្មំ ន វុត្តា ធិដ្ឋេស្មំ យុបត្តាយ
 ន ធម្មា លាយេស្មំ បរិហឹសត្តាយ ។ យេ នេសំ^(៣) អ-
 ហេស្មំ ធាសាតិ វា បេស្សាតិ វា កម្មករាតិ វា តេបិ
 ន ឧល្លាតដ្ឋិតា ន កយតដ្ឋិតា ន អស្សុមុខា រោទ-
 មាធា បរិកម្មាធិ អតីស្មំ ។ អថខោ យេ វេត្ថេស្មំ

១ ឧ.ម. យញ្ញាតស្ស៍ ។ ២ ឧ. ខោលទ្ធាន ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. យេបិ តេសំ ។
 ម. យេបិ តេសំ ។

ពូជទុក្ខសូត្រ ការគោលគំពីមហាបញ្ញាបស់ព្រះបាទមហាវិធិរាជ

(៣១) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលនោះពួកក្សត្រិយ៍អ្នកនៅក្នុងនិគម
នឹងនៅក្នុងជនបទ ដែលនៅក្នុងព្រះរាជអំណាច នាំគ្នាផ្ដើមធ្វើទានក្នុង
ទិសខាងកើតនៃពេលយ័ព្ទ ។ ពួកអមាត្យរាជបរិស្ស អ្នកនិគមនឹង
អ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាផ្ដើមធ្វើទាន ក្នុងទិសខាងត្បូងនៃពេលយ័ព្ទ ។ ពួក
ព្រាហ្មណមហាសាល ជាអ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាផ្ដើមធ្វើទានក្នុង
ទិសខាងលិចនៃពេលយ័ព្ទ ។ ពួកគហបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យ ជាអ្នកនិគមនឹង
អ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាផ្ដើមធ្វើទាន ក្នុងទិសខាងជើងនៃពេលយ័ព្ទ ។ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងវិធីពាចរនេះ មនុស្សទាំងឡាយមិនបានសម្លាប់
គោ មិនបានសម្លាប់ព័ត៌មាននឹងកែវ មិនបានសម្លាប់មាន់នឹងជ្រូក ពួកសត្វ
ផ្សេង ។ ក៏មិនដល់នូវសេចក្ដីវិនាសឡើយ មិនបានកាប់ដើមឈើមកធ្វើ
ជាគោល (សម្រាប់ចាក់ឈ្មោះ) ខានច្រូតស្បូវភ្នាំងដើម្បីឲ្យលំបាក(ដល់
ជនឯទៀត) ។ ចំណែកខាងពួកមនុស្សណា ជាខ្ញុំកំផុត ជាអ្នកបំរើក្ដី
ជាអ្នកធ្វើការងារក្ដី ជនទាំងនោះមិនបានត្រូវគម្រាមដោយគាត់ មិនបាន
ត្រូវគម្រាមឲ្យភ័យ មិនមានមុខជាកដោយទឹកភ្នែក ស្រែកទ្រហាយធ្វើ
ការងារឡើយ ។ ដោយសេចក្ដីពិតនោះថា ពួកជនណា ចង់ធ្វើការងារ

សុត្តន្តបិដកេ វិយមីកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

តេ អតីសុ យេ ន ឥច្ឆីសុ ន តេ អតីសុ ។ យំ ឥច្ឆី-
 សុ ភំ អតីសុ យំ ន ឥច្ឆីសុ ភំ ន អតីសុ ។
 សប្បុត្តេលនវនីតទទិមទុជាណីតេន ចេវ សោ យញោ
 និដ្ឋានមកមាសិ (១) ។ ឥតិ ចត្តារោ ច អនុមតិបក្ខា
 រាជា មហាវិជិតោ អដ្ឋហិ អន្តេហិ សមន្មាគតោ បុរោ-
 ហិតោ ព្រាហ្មណោ ចត្វហន្តេហិ សមន្មាគតោ តិស្សោ
 វិជា អយំ វុច្ចតិ ព្រាហ្មណ តិវិជា យញ្ញសម្បទា សោ-
 ឡសបរិក្ខារាតិ ។

[៣២] ឃីវ វុត្តេ តេ ព្រាហ្មណា ឧទ្ទានិនោ ឧទ្ទា-
 សទ្ធា មហាសទ្ធា អហេសី អហោ យញោ អហោ
 យញ្ញសម្បទាតិ ។ ក្ខុដទន្តោ បន ព្រាហ្មណោ
 តុណ្ហិកតោ វ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថោ តេ
 ព្រាហ្មណា ក្ខុដទន្តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោចំ កស្មា
 បន ភវំ ក្ខុដទន្តោ សមណស្ស តោតមស្ស សុភា-
 សិតំ សុភាសិតតោ នាព្ពន្ធហោទតីតំ ។ នាហំ កោ

១ ទ. ពេ យញ្ញ និដ្ឋានមកមីសុ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីភិកាយ សីលទូទៅ

ពួកជននោះក៏ធ្វើទៅ ពួកជនណា មិនចង់ធ្វើការងារ ពួកជននោះក៏ខាន
 ធ្វើទៅ ពួកជនចង់ធ្វើការងារណា ក៏ធ្វើការងារនោះទៅ មិនចង់ធ្វើការងារ
 ណា ក៏ខានធ្វើការងារនោះទៅ ។ ឯយញ្ញាតីនោះក៏សម្រេចដោយទឹក
 ដោះថ្នាំ ប្រេង ទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះជួរ ទឹកឃ្មុំ និងទឹកអំពៅប៉ុណ្ណោះ
 ឯង ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ជនទាំង ៤ ពួក មានគំនិតយល់ត្រូវគ្នា ១ ព្រះ
 បាទមហាវិជិតរាជប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ ១ ព្រាហ្មណបុរោហិត
 ប្រកបដោយអង្គ ៤ ប្រការ ១ រួមដោយញាតិ ៣ យ៉ាង នេះហៅថាយញ្ញា-
 សម្បទា ៣ យ៉ាង មានបរិក្ខារ ១៦ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

(៣២) កាលបើព្រះសាស្តា ទ្រង់មានព្រះតុទ្ធកម្រាស់យ៉ាងនេះ
 ហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះមានសំឡេងបន្ទឹមគ្នា មានសំឡេង
 ហោរី សំឡេងស្រែកថា អើប្តា យំញា យញ្ញាសម្បទាប្តា ។ ឯកូដទន្ធ-
 ព្រាហ្មណ៍ក៏អង្គុយនៅស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបាន
 ពោលពាក្យនេះនឹងកូដទន្ធព្រាហ្មណ៍ថា ព្រោះហេតុអ្វី បានជាលោក
 កូដទន្ធ មិនត្រេកអររីករាយនឹងសុភាសិតរបស់ព្រះសមណគោតម ដោយ
 ពាក្យជាសុភាសិតសោះ ។ កូដទន្ធព្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា នែអ្នក

កូដិទន្តសុត្តន្ត កូដិទន្តព្រាហ្មណបរិវត្តោ

សមណស្ស តោតមស្ស សុភាសិតំ សុភាសិតតោ ន
អត្តនុមោទាមិ មុន្នាបិ តស្ស ឯប្បតេយ្យ^(១) យោ
សមណស្ស តោតមស្ស សុភាសិតំ សុភាសិតតោ
ន អត្តនុមោទេយ្យ អបិច មេ កោ ឃំ ហោតិ
សមណោ តោតមោ ឃំមាហា^(២) ឃំ មេ សុតន្តំ វា ឃំ
អហតិ ភវិត្តំ វា អបិច សមណោ តោតមោ ឃំ តទា
អាសិ ឥត្ថំ តទា អាសិទ្ធេវ ភាសតិ^(៣) តស្ស មហ្មំ
កោ ឃំ ហោតិ អន្ធា សមណោ តោតមោ តេន សម.
យេន វាជា ហោតិ^(៤) មហាវិជិតោ យញ្ញសាមី បុរោ.
ហិតោ^(៥) តស្ស យញ្ញស្ស យោជេតាតិ ។ អភិជាតាតិ
បន ភវំ តោតមោ ឃំវុច្ចិ យញ្ញំ យជិត្វា វា យោជេត្វា
វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកិ
ឧបបន្និតាតិ ។ អភិជាតាហាហំ ព្រាហ្មណ ឃំវុច្ចិ

១. ម. វិបតេយ្យ ។ ២ ឧ. ម. ន ឯវមាហ ។ ៣ ឧ. អភាសិ ។ ៤ ឧ. ម.
វាជា វា អហោសិ ។ ៥ ឧ. ម បុរោហិតោ វា ព្រាហ្មណោ ។

កូដិទន្តសូត្រ សេចក្តីត្រិះរិះរបស់កូដិទន្តប្រាហ្មណ៍

ទាំងឡាយដ៏ចំរើន ខ្ញុំមិនមែនជាមិនត្រេកអររីករាយ នឹងសុភាសិតរបស់
 ព្រះសមណគោតម ដោយពាក្យជាសុភាសិតទេ បើបុគ្គលណា មិន
 ត្រេកអររីករាយនឹងសុភាសិតរបស់ព្រះសមណគោតម ដោយពាក្យជាសុ-
 ភាសិតទេ ក្បាលរបស់បុគ្គលនោះនឹងបែកមិនខាន ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ
 ដ៏ចំរើន មួយទៀត ខ្ញុំនៅមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ-
 គោតម មានព្រះពុទ្ធតម្រាស់យ៉ាងនេះថា គេវាគតបានឮមកយ៉ាងនេះ
 ឬថាហេតុនោះគួរនឹងទៅជាយ៉ាងនេះ មួយយ៉ាងទៀត ព្រះសមណគោ-
 តម មានព្រះពុទ្ធតម្រាស់ថា រឿងយ៉ាងនេះបានមានហើយ ក្នុងកាលនោះ
 រឿងនេះបានមានហើយ ក្នុងកាលនោះឯង ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ក្នុងសម័យនោះ ព្រះសមណគោតម
 ជាព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ជាម្ចាស់យ័ព្ទដោយពិត ឯបុរោហិតគ្រាន់តែជា
 អ្នកណែនាំឱ្យបូជាយ័ព្ទ របស់ព្រះអង្គ ។ កូដិទន្តប្រាហ្មណ៍ទូល
 សួរថា ចុះព្រះគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលឬជាឯងក្តី ឱ្យគេ
 បូជាក្តី នូវយ័ព្ទមានសភាពយ៉ាងនេះ លុះទំលាយរាងកាយបន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ នឹងបានចូលទៅកាន់លោក គឺមនុស្សសុគតនឹងឋានសួគ៌
 ដូច្នេះដែរឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ គេវាគតដឹង

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

យញ្ញំ យជិត្វា ច^(១) យាជេត្វា ច^(២) កាយស្ស កេនា
បរំ មរណា សុគតី សន្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋិតាតិ អហំ
ភេន សមយេន ព្រាហ្មណ៍^(៣) បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ
អហោសី តស្ស យញ្ញស្ស យាជេតាតិ ។

[៣៣] អន្តិ បន ភោ ភោតម អញ្ញោ យញ្ញោ
ឥមាយ តិវិជាយ យញ្ញសម្បទាយ សោឡសបរិក្ខា-
រាយ អប្បក្កតរោ ច អប្បសមាម្ពុតរោ ច មហាប្ញ-
លតរោ ច មហានិសីសតរោ ចាតិ ។ អន្តិ^(៤) ព្រាហ្មណ
អញ្ញោ យញ្ញោ ឥមាយ តិវិជាយ យញ្ញសម្បទា-
យ សោឡសបរិក្ខារាយ អប្បក្កតរោ ច អប្បស-
មាម្ពុតរោ ច មហាប្ញលតរោ ច មហានិសីសតរោ
ចាតិ ។ តតមោ បន ភោ ភោតម សោ^(៥) យញ្ញោ
ឥមាយ តិវិជាយ យញ្ញសម្បទាយ សោឡសបរិក្ខារ-
យ អប្បក្កតរោ ច អប្បសមាម្ពុតរោ ច មហាប្ញលតរោ
ច មហានិសីសតរោ ចាតិ ។ យានិ ទោ^(៦) តានិ ព្រាហ្ម-
ណ និច្ចទានានិ អនុក្ខលយញ្ញានិ សីលវន្តេ បព្វជិតេ

១-២ ឧ. ម. វិ ។ ៣ ឧ. ម. ព្រាហ្មណសទ្ធា ន វិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ម.
អន្តិវោ ។ ៥ ឧ. ម. សោ រោ លោតម ។ ៦ ឧ. ម. ទោ បន ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលទូន្មាន

ច្បាស់ថា បុគ្គលបូជាឯងក្តី ឲ្យគេបូជាក្តី ឲ្យយំញាញាមានសភាពយ៉ាងនេះ
លុះទិលាយកងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់នឹងបានចូលទៅកាន់ លោក គឺ
មនុស្សសុគតិនឹងឋានសួគ៌ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ សម័យនោះ គេថាគតជា
ព្រាហ្មណបុរោហិត ជាអ្នកដែលនាំឲ្យបូជាយំញាញា របស់ព្រះបាទមហា-
វិជិតរាជនោះ ។

(៣៣) កូដទន្ធព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន យំញាញាទៀតមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុស
ប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ជាងយញាសម្បទា
៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារខ្លះនេះ មានដែរឬទេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា
ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យំញាញាទៀតមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿង
ប្រុសប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ជាងយញាសម្ប-
ទា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារខ្លះ នេះ មានដែរ ។ កូដទន្ធព្រាហ្មណ៍
ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះយំញាញាដែលមានសេចក្តី
ត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុសប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មាន
អានិសង្សច្រើន ជាងយញាសម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារខ្លះ នោះគឺ
ដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ និច្ចកត្តទានគឺយំញាញា
ប្រព្រឹត្តទៅ តាមលំដាប់ត្រកូលណា ដែលបុគ្គលឲ្យចំពោះភូមិបព្វជិត

ពូជវន្តសុត្តន្ត ពុទ្ធយញ្ញកថា ដំបូង

ឧទ្ទិស្ស ទីយន្តិ អយំ ខោ បន្តិ^(១) ព្រាហ្មណ យញ្ញោ
 ឥមាយ តិវិជាយ យញ្ញសម្មទាយ សោឡសបរិក្ខារា-
 យ អប្បគ្គតរោ ច អប្បសមាម្ពុតរោ ច មហាប្បលត-
 រោ ច មហានិសំសតរោ ចាតិ ។ កោ នុ ខោ កោ
 គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តំ^(២) និព្វនានំ អ-
 នុក្ខលយញ្ញំ ឥមាយ តិវិជាយ យញ្ញសម្មទាយ សោ-
 ឡសបរិក្ខារាយ អប្បគ្គតរោ អប្បសមាម្ពុតរោ ម-
 ហាប្បលតរោ មហានិសំសតរោចាតិ ។ ន ខោ ព្រាហ្ម-
 ណ ឯវុបំ យញ្ញំ ឧបសង្កមន្តំ អរហន្តោ វា អរហត្ត-
 មន្តំ^(៣) វា សមាបន្នា តំ តិស្ស ហេតុ ទិស្សន្តិ ហេតុ
 ព្រាហ្មណ ទណ្ឌាប្បហារាបិ កលត្តហារិ តស្មា ឯវុបំ
 យញ្ញំ ន ឧបសង្កមន្តំ អរហន្តោ វា អរហត្តមន្តំ
 វា សមាបន្នា យានិ ខោ បន តានិ ព្រាហ្មណ
 និព្វនានានិ អនុក្ខលយញ្ញានិ សីលវន្តោ បព្វជេតេ
 ឧទ្ទិស្ស ទីយន្តិ ឯវុបំ ខោ បន ព្រាហ្មណ យញ្ញំ
 ឧបសង្កមន្តំ អរហន្តោ វា អរហត្តមន្តំ វា សមាបន្នា

១ ខ. ម, ខោ ។ ២ យេនេតន្តិបំ ឃាហិ ។ ៣ ខ. អរហត្តមន្តំ ។

កូដិទន្តសូត្រ ពុទ្ធសូត្រ ធម្មបទ

អ្នកមានសីល ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យំព្រាហ្មនេះឯងហើយដែលមានសេចក្តីត្រូវ
 ការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអាទិ-
 សង្ស័យច្រើន ជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះ ។
 កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជា
 ហេតុអ្វីជាបច្ច័យ ដែលធ្វើឲ្យនិច្ចកត្តានេះ គឺយំព្រាហ្មដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 លំដាប់ត្រកូល មានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀប
 តិច តែមានផលច្រើន មានអាទិសង្ស័យច្រើនជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ
 ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ពួកអរហន្ត ឬពួកអ្នកដែលបានសម្រេចនូវអរហត្តមគ្គ មិនបានចូលទៅ
 រកយញ្ញព័ត៌មានសភាពយ៉ាងនេះទេ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះការប្រហារដោយដំបងក្តី ការចាប់ត្រង់បំពង់ក្តី រមែង
 មានប្រាកដតែក្នុងយញ្ញព័ត៌មាននេះ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ពួកព្រះអរហន្ត ឬពួក
 អ្នកដែលបានសម្រេចនូវអរហត្តមគ្គ មិនចូលទៅរកយញ្ញព័ត៌មានសភាព
 យ៉ាងនេះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ និច្ចកត្តានេះ គឺយំព្រាហ្មដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 លំដាប់ត្រកូលណា ដែលគេឲ្យចំពោះពួកបព្វជិតអ្នកមានសីល ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ពួកអរហន្តឬពួកលោកដែលបានសម្រេចនូវអរហត្តមគ្គ រមែង

សុត្តន្តបិដកេ ទីបរិយាយស្ស សីលបុគ្គលោ

តំ តិស្ស ហេតុ ន ហេតុ ព្រាហ្មណ ទិស្សន្តំ ទណ្ឌាប្ប-
 ហារាបំ កលត្តហារាបំ តស្មា ឯវុចំ យញ្ញំ ឧបសង្កមន្តំ
 អរហន្តោ វា អរហត្តមន្តំ វា សមាបន្នា អយំ ខោ
 ព្រាហ្មណ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន តំ និព្វនានំ
 អនុគ្គលយញ្ញំ ឥមាយ តិវិជាយ យញ្ញសម្បទាយ
 សោឡសបរិក្ខារាយ អប្បត្តតរញ្ញ អប្បសមាម្ពតរញ្ញ
 មហាប្បលតរញ្ញ មហានិសំសតរញ្ញោតំ ។

(៣២) អត្ថំ បន កោ តោតម អញ្ញោ យញ្ញោ
 ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្បទាយ សោឡសប-
 រិក្ខារាយ ឥមិនា ច និព្វនានេន អនុគ្គលយញ្ញោ
 អប្បត្តតរោ ច អប្បសមាម្ពតរោ ច មហាប្បលតរោ
 ច មហានិសំសតរោ ចាតិ ។ អត្ថំ ខោ ព្រាហ្មណ
 អញ្ញោ យញ្ញោ ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្ប-
 ទាយ ។ បេ ។ កតតោ បន សោ កោ តោតម
 អញ្ញោ យញ្ញោ ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្បទាយ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ចូលទៅរកយញ្ញមានសភាពយ៉ាងនេះ ដំណើរនោះ ព្រោះអ្វី ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះហេតុថា ការប្រហារដោយដំបងក្តី ការចាប់ត្រង់
 បំពង់កក្តី រមែងមិនប្រាកដ ក្នុងយញ្ញវិធីនេះទេ ហេតុដូច្នោះ បានជាពួក
 អរហន្ត ឬពួកអ្នកដែលបានសម្រេចអរហត្តមគ្គ រមែងចូលទៅរកយញ្ញ-
 ពិធីមានសភាពយ៉ាងនេះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលធ្វើឲ្យនិច្ចកត្តទាន គឺយញ្ញដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់ត្រកូល ដែល
 មានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុសប្រៀបតិច តែមាន
 ផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើនជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមាន
 បរិក្ខារ ១៦ នេះផង ។

(៣៤) ក្នុងខន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន យញ្ញឯទៀតដែលមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿង
 ប្រុសប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើនជាងយញ្ញសម្បទា
 ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះផង ជាងនិច្ចកត្តទានគឺយញ្ញដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់ត្រកូលនេះផង មានដែរឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យញ្ញឯទៀត មានអានិសង្សច្រើនជាងយញ្ញសម្បទា
 ៣ ប្រការនេះផង មានដែរ ។ បេ ។ ក្នុងខន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលសួរ
 ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះយញ្ញឯទៀត មានអានិសង្សច្រើនជាង

ពូជវន្តសុត្តន្ត ពុទ្ធយញ្ញកថា សាលគម្ព

។ បេ ។ យោ ខោ ព្រាហ្មណ ពានុទ្ទិសំ សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស
វិហារំ កកោតំ អយេត្ថ ខោ ព្រាហ្មណ យញ្ញោ
ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្មនាយ សោឡិបសបរិក្ខា-
រាយ ឥមីនា ច និព្វនានេន អនុក្ខលយញ្ញេន
អប្បត្ថតរោ ច អប្បសមាអ្គតរោ ច មហាប្បលតរោ ច
មហានិសីសតរោ ពានិ ។

(៣៥) អត្ថំ បន គោ តោតម អញ្ញោ យញ្ញោ
ឥមាយ ច តិវិជាយ ។ បេ ។ មហានិសីសតរោ
ពានិ ។ អត្ថំ ខោ ព្រាហ្មណ អញ្ញោ យញ្ញោ ។ បេ ។
កតមោ បន សោ គោ តោតម អញ្ញោ យញ្ញោ ។ បេ ។
យោ ខោ ព្រាហ្មណ បសន្នចិត្តោ តុទ្ធិំ សារាំ កច្ឆតិ
ធម្មំ សារាំ កច្ឆតិ សង្ឃំ សារាំ កច្ឆតិ អយំ ខោ
ព្រាហ្មណ យញ្ញោ ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្ម-
នាយ សោឡិបសបរិក្ខារាយ ឥមីនា ច និព្វនានេន
អនុក្ខលយញ្ញេន ឥមីនា ច វិហារនានេន អប្បត្ថ-
តរោ ច អប្បសមាអ្គតរោ ច មហាប្បលតរោ ច
មហានិសីសតរោ ពានិ ។

កូដិទន្តសូត្រ ពុទ្ធយញ្ញាថា សរណធម៌

យញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការនេះផងតើដូចម្តេច ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា បានធ្វើវិហារចំពោះសង្ឃ ដែលមក
 អំពីទិសទាំង ៤ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យញ្ញនេះឯង ដែលមានសេចក្តីត្រូវការ
 ដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន នឹងមានកា-
 និសង្ឃច្រើនជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះផង
 ជាងនិច្ចកត្តទាន គឺយញ្ញដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់គ្រកូលនេះផង ។

(៣៥) កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 យញ្ញឯទៀត ។ បេ ។ មានកានិសង្ឃច្រើន ជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ
 នេះផង មានដែរឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យញ្ញ
 ឯទៀតមានដែរ ។ បេ ។ កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះយញ្ញឯទៀតនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមានចិត្តជ្រះថ្លា ដល់នូវព្រះពុទ្ធជា
 សរណៈ ដល់នូវព្រះធម៌ជាសរណៈ ដល់នូវព្រះសង្ឃជាសរណៈ
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យញ្ញនេះឯងដែលមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មាន
 គ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានកានិសង្ឃច្រើនជាងយញ្ញ-
 សម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះផង ជាងនិច្ចកត្តទាន គឺយញ្ញ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់គ្រកូលនេះផង ជាងវិហារទាននេះផង ។

សុត្តន្តបិដក វ័យនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

[៣ ៦] អត្ថំ បទ ភោ ភោតម អញ្ចេ យញ្ចេ
 ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្មទាយ សោឡសបរិក្ខា-
 រាយ ឥមំនា ច និព្វទានេន អនុក្ខលយញ្ញេន ។ បេ ។
 អប្បត្តតរោ ច អប្បសមាម្ពុតរោ ច មហាប្បលតរោ ច
 មហានិសំសតរោ ចាតិ ។ អត្ថំ ខោ ព្រាហ្មណ អញ្ចេ
 យញ្ចេ ឥមាយ ច តិវិជាយ ។ បេ ។ កតមោ បទ
 សោ ភោ ភោតម អញ្ចេ យញ្ចេ ឥមាយ ច តិវិ-
 ជាយ ។ បេ ។ យោ ខោ ព្រាហ្មណ បសន្នចិត្តោ
 សិក្ខាបទានំ សមាទិយតិ ចាណាតិចាតា វេមណី
 អទិដ្ឋានា វេមណី កាមេស្មំ មិដ្ឋាចារា វេមណី
 មុសាវាទា វេមណី សុរាមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេ-
 មណី អយំ ខោ ព្រាហ្មណ យញ្ចេ ឥមាយ ច
 តិវិជាយ យញ្ញសម្មទាយ សោឡសបរិក្ខារាយ ឥមំ-
 នា ច និព្វទានេន អនុក្ខលយញ្ញេន ។ បេ ។ អប្ប-
 ត្តតរោ ច អប្បសមាម្ពុតរោ ច មហាប្បលតរោ ច
 មហានិសំសតរោ ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

(៣៦) កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតម ដំបំរើន យ័ញ្ញឯទៀតមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះផង ជាងនិច្ចកត្តាន គឺយញ្ញដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់ត្រកូលនេះផង ។ បេ ។ មានដែរឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យ័ញ្ញឯទៀត មានអានិសង្សច្រើន ជាងយញ្ញសម្បទា៣ប្រការនេះផង មានដែរ ។ បេ ។ កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដំបំរើន យ័ញ្ញឯទៀតមានអានិសង្សច្រើន ជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការនេះផង តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមានចិត្តជ្រះថ្លា បានសមាទាននូវសិទ្ធិបទទាំងឡាយ គឺចេតនាធម៌ជាហេតុវៀរចាកបាណាតិបាត ១ វៀរចាកអទិន្នាតាន ១ វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ១ វៀរចាកមុសាវាទ ១ វៀរចាកសុរាមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាន ១ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យ័ញ្ញនេះឯងដែលមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះផង ជាងនិច្ចកត្តាន គឺយញ្ញដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់នៃត្រកូលនេះផង ។ បេ ។

ក្នុងទុក្ខសុត្តន្ត ពុទ្ធយោគាធិ គឺជាគតស្ស ឧប្បាទោ

(៣៩) អត្ថំ បទ ភោ ភោតម អញ្ចេ យញ្ចេ
 ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្បជាយ សោឡិសប-
 រិក្ខារាយ ឥមីនា ច ជិច្ចទានេន អនុក្ខលយញ្ចេន
 ។ បេ ។ អត្ថំ ខោ ព្រាហ្មណា អញ្ចេ យញ្ចេ ឥមាយ
 ច តិវិជាយ យញ្ញសម្បជាយ សោឡិសបរិក្ខារាយ
 ឥមីនា ច ជិច្ចទានេន អនុក្ខលយញ្ចេន ឥមីនា ច
 វិហារទានេន ឥមេហិ ច សរណាគមនេហិ ឥមេហិ
 ច សិក្ខាបទេហិ អប្បត្តតរោ ច អប្បសមាម្ពតរោ
 ច មហាជ្ឈលតរោ ច មហានិស័សតរោ ចាតិ ។
 កតមោ បទ សោ ភោ ភោតម អញ្ចេ យញ្ចេ
 ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្បជាយ ។ បេ ។
 អប្បត្តតរោ ច អប្បសមាម្ពតរោ ច មហាជ្ឈលតរោ ច
 មហានិស័សតរោ ចាតិ ។ ឥធិ ព្រាហ្មណា តថាគតោ
 លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ អារហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ បេ ។
 (យថា សាមញ្ញេនេ ឃំ សត្វំ វិន្ទាវេតត្វំ) ។ បេ ។
 ឃំ ខោ ព្រាហ្មណា ភិក្ខុ សីលសម្បជ្ជោ យោតិ ។

ក្នុងវត្តសូត្រ ពុទ្ធយញ្ញាថា ការកើតឡើងនៃព្រះធម៌ធាតុ

(៣៧) ក្នុងទន្ធឫត្តាហ្មឺនក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
 បំរើ ចុះយំញាងទៀត មានអានិសង្សច្រើន ជាងយញ្ញាសម្បទា ៣
 ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះផង ជាងនិច្ចកត្តទាន គឺយំញាងដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ តាមលំដាប់នៃក្រលនេះផង មានដែរឬ ។ បេ ។
 ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យំញាងទៀតមានសេចក្តីត្រូវ
 ការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មាន
 អានិសង្សច្រើន ជាងយញ្ញាសម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦
 នេះផង ជាងនិច្ចកត្តទាន គឺយំញាងដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមលំដាប់ក្រ-
 លនេះផង ជាងវិហារទាននេះផង ជាងសរណគមន៍ទាំងនេះផង ជាង
 សិក្ខាបទទាំងនេះផង មានដែរ ។ ក្នុងទន្ធឫត្តាហ្មឺនក្រាបបង្គំទូល
 សួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏បំរើ ចុះយំញាងទៀតមានសេចក្តីត្រូវ
 ការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មាន
 អានិសង្សច្រើន ជាងយញ្ញាសម្បទា ៣ ប្រការនេះផង ។ បេ ។
 ខោះត្រឡប់ម្តង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រះ
 គថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធកើតឡើងក្នុងលោកនេះ ។ បេ ។ (បណ្ឌិត
 គប្បីសំដែងពាក្យទាំងអស់ឲ្យតាមស្តារ ដូចក្នុងសាមញ្ញផលសូត្រផងចុះ) ។
 បេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធហោ

បឋមី ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធវិហារតិ ។ អយំ ខោ ព្រាហ្មណ៍ យញោ បុរិមេហិ យញោហិ អប្បគូតរោ ច អប្បសមា-
 រម្ភតរោ ច មហាច្ឆលតរោ ច មហានិសំសតរោ ច ។
 ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ
 ឧបសម្ព័ន្ធវិហារតិ ។ អយំ បិ ខោ ព្រាហ្មណ៍ យញោ
 បុរិមេហិ យញោហិ អប្បគូតរោ ច អប្បសមារម្ភតរោ
 ច មហាច្ឆលតរោ ច មហានិសំសតរោ ច ។ ញាណ-
 ទិស្សនាយ ចិត្តំ អភិធម្មារតិ អភិធម្មាមេតិ វិណា
 ជានតិ វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ
 ឥន្ទ្រាណតិ បដាធាតិ ។ អយំ ខោ ព្រាហ្មណ៍ យញោ
 បុរិមេហិ យញោហិ អប្បគូតរោ ច អប្បសមារម្ភតរោ
 ច មហាច្ឆលតរោ ច មហានិសំសតរោ ច ឥមាយ
 ច ព្រាហ្មណ៍ យញោសម្ព័ន្ធនាយ អញោ យញោសម្ព័ន្ធ
 ទុត្តរតរោ វា បណ្ឌិតតរោ វា នត្ថិតំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ភិក្ខុនោះឯង រមែងចូលដល់បឋមជ្ឈាន សម្រាន្តនិយាបថនៅ ។ ម្នាល
 ព្រាហ្មណ៍ យ័ព្វនោះឯង មានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿង
 ប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ជាឯយ័ព្វទាំង
 ឡាយអំពីមុន ។ ភិក្ខុនោះរមែងចូលដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ តតិយជ្ឈាន ។
 ចតុត្ថជ្ឈាន សម្រាន្តនិយាបថនៅ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យ័ព្វនោះឯង មាន
 សេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន
 មានអានិសង្សច្រើន ជាឯយ័ព្វទាំងឡាយមុន ។ ភិក្ខុនោះរមែងតម្រង់
 ផ្តល់បង្គោលចិត្តដើម្បីញាណទស្សនៈ ហើយដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អញ
 អស់ហើយ ព្រាហ្មចរិយៈអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡស-
 ភិច្ចក៏អញបានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃក្រៅពីសោឡសកិច្ចនេះទៅទៀត
 មិនមានឡើយ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យ័ព្វនោះឯង មានសេចក្តីត្រូវការ
 ដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអានិ-
 សង្សច្រើន ជាឯយ័ព្វទាំងឡាយមុន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត
 យញ្ញសម្បទាឯទៀតលើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នាំជាឯយញ្ញសម្បទានេះមិន
 មានឡើយ ។

(៣៨) ឃុំ វុត្តេ គូដទន្លេ ប្រាហ្មណោ កកវន្តំ
 ឯតទលោច អភិក្កន្តំ ភោ តោតម អភិក្កន្តំ ភោ
 តោតម សេយ្យថាបិ ភោ តោតម ជិក្កុដ្ឋនំ វា ឧក្កុដ្ឋេ-
 យ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ម្យឡិស្ស វា បន្តំ អាចិត្តេយ្យ
 អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ ចត្វុមន្តោ រូបាជិ
 ទត្តន្តិតំ ឯវេមេវ ភោតា តោតមេន អនេកបរិយាយេន
 ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ កវន្តំ តោតមំ សាវណំ
 កថាមំ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញំ ឧបាសកំ មិ កវំ តោ-
 តមោ ជារតុ អន្តតត្ថេ ចាល្យបេតំ សាវណ្ឌ័តំ
 ឯសាហំ ភោ តោតម សត្ត ច ឧស្កសតាជិ សត្ត ច
 វុត្តតសតាជិ សត្ត ច វុត្តតសតាជិ សត្ត ច អជស-
 តាជិ សត្ត ច ឧវត្តសតាជិ មុញ្ញាមិ ជីវិតំ ទេមិ ហរិ-
 តាជិ ថេវ តិណាជិ ទាទន្ត សីតាជិ ច ចាជីយាជិ
 បរិវន្ត សីតោ នេសំ វាតោ ឧបវាយត្ថិតិ^(១) ។

១ ខ. សីតោ ឬ នេសំ វាតោ ឧបវាយត្ថិតិ ។

ភូមិទន្លេស្រូវ ការសំដែងខ្លួនជាឧបាយនៃភូមិទន្លេស្រូវ

(៣៨) កាលបើព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ក្នុងទន្លេ-
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏គ្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ពីព្រះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីព្រះណាស់
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្រង់សំដែងហើយ
 ដោយអនេកបរិយាយនេះឯង ប្រៀបដូចជាគេបើករបស់ដែលផ្គាប់ឲ្យផ្លូវ
 ឡើង ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ឬដូចជាបុគ្គលប្រាប់ផ្លូវ
 ដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោតដូចជាគេច្រាលប្រជ័ប ក្នុងទីឯងដោយ
 គិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែកឆ្អឹងមើលឃើញបូបបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះសូម
 ដល់នូវព្រះគោតមដ៏ចម្រើនផង នូវព្រះធម៌ផង នូវព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជា
 សរណៈ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាយសក្កកដល់
 នូវវត្ថុត្រឹមជាសរណៈស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះនឹងដោះលែងគោរឡាល ៧០០ កូន
 គោរឡាល ៧០០ កូនគោញី ៧០០ ពពែ ៧០០ កែវ ៧០០ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គនឹងឲ្យជីវិត ចូរឲ្យសត្វទាំងនេះទិពាស្មីនូវស្មៅស្រស់ផង ចូរផឹកនូវទឹក
 ត្រជាក់ផង ចូរឲ្យរៀលត្រជាក់បក់មកត្រូវសត្វទាំងនោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាភិកាយស្ស សីលបុគ្គលិកោ

(៣៧) អថខោ ភគវា ក្កដទន្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស
អនុបុត្តិកចំ កថេសំ សេយ្យថំ ធានកថំ សីល-
កថំ សត្តកថំ កាមាធិ អាទិធិ ឡិកាវំ សង្ក្ខេលេសំ
នេត្តម្មេ អាទិសំសំ បកាសេសំ ។ យទា ភគវា
អញ្ញាសំ ក្កដទន្តំ ព្រាហ្មណំ កល្យាណំ មុន្តិកំ វិ-
ជ្ជវណ្ណំ ឧទត្តិកំ បស្នេសិកំ អថ យា ពុទ្ធានំ
សាមុត្តាសិកា ធម្មនេសនា តំ បកាសេសំ ទុក្ខំ
សមុទយំ ជីវេនំ មត្តំ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុទ្ធិ
វត្ថុ អបគតកាឡតំ សម្មនេវ វជនំ បដិគ្គល្លោយ្យ
វិវេចេវ ក្កដទន្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស តស្មីយេវ អា-
សនេ វិជំ វីតមលី ធម្មចក្ខុំ ឧទហានំ យំ
តត្ថា សមុទយធម្មំ សព្វនំ ជីវេនធម្មនំ ។ អថ
ខោ ក្កដទន្តោ ព្រាហ្មណោ ទិដ្ឋធម្មោ បត្តធម្មោ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

(៣៧) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវអនុ-
បុព្វិកថាចំពោះក្នុងទន្ធឫត្តហ្មណ៍ អនុបុព្វិកថានោះដូចម្តេច គឺព្រះអង្គទ្រង់
ប្រកាស បានកថា សីលកថា សគ្គកថា ប្រកាសទោសរបស់តាមដំ
ថេកទាបសៅហ្មង ប្រកាសនូវអាទិសង្ឃ ក្នុងកិរិយាចេញចាកកាម ។
កាលណាព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាបថា ក្នុងទន្ធឫត្តហ្មណ៍មានចិត្ត
ស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តប្រាសចាកនិវេណៈ មានចិត្តអណ្តែតឡើង
មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ កាលនោះ ព្រះអង្គក៏ទ្រង់សំដែងធម្មទេសនា
ដែលព្រះពុទ្ធាង់ឡាយ ទ្រង់លើកឡើងសំដែងដោយព្រះអង្គឯង គឺប្រ-
កាសនូវទុក្ខសច្ច ១ សមុទេយសច្ច ១ និរោធសច្ច ១ មគ្គសច្ច ១ ។
ធម្មតាសំគត់ដ៏ស្អាត ប្រាសចាកពណ៌ខ្មៅ គួរទទួលទឹកជ្រលក់ដោយល្អ
បាន យ៉ាងណាមិញ ធម្មចក្ខុ គឺសោតាបត្តិមគ្គដ៏ប្រាសចាកធូលី ប្រាស
ចាកមន្ទិល ក៏កើតឡើងដល់ក្នុងទន្ធឫត្តហ្មណ៍ លើអាសនៈនោះឯង ថា
ធម្មជាតិឯណាមួយ មានសេចក្តីកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់
នោះ មានសេចក្តីរលត់ទៅជាធម្មតា យ៉ាងនោះឯង ។ លំដាប់
នោះ ក្នុងទន្ធឫត្តហ្មណ៍បានឃើញអរិយសច្ចធម៌ បានដល់អរិយសច្ចធម៌

ពូជវន្តសុត្តេ ពូជវន្តប្រាហ្មណស្ស យញ្ញវត្ថុបសង្កម្ព

វិទិត្តធម្មោ បរិយោតាឡធម្មោ តិណ្ហវិទិត្តោ វិគតត្ថ-
 មីតតោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរាប្បត្តយោ សត្តុសាសនេ
 កកវន្តំ ឯតទរោច អធិវាសេតុ មេ កវំ តោតមោ
 ស្វាតនាយ កត្តំ សុទ្ធំ ភិក្ខុសង្ឃោតិ ។ អធិ-
 វាសេសំ កកវំ តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ ក្រដនន្តោ
 ប្រាហ្មណោ កកវតោ អធិវាសនំ វិទិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា
 កកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្ថុណំ តត្វា បក្កាមិ ។

(៤០) អថខោ ក្រដនន្តោ ប្រាហ្មណោ តស្ស វត្ថុ-
 យា អច្ចយេន សតេ យញ្ញវត្ថុ បណ្ឌិតំ ខាទិន្ទយកោ-
 ជន្ទយំ បដិយាទាបេត្វា កកវតោ កាលំ អាហោបេសិ
 តាលោ កោ តោតម ឯដ្ឋិតំ កត្តន្តំ ។ អថខោ
 កកវំ បុព្វណ្ណាសមយំ ឯវាសេត្វា បត្តចរិមាទាយ សុទ្ធំ
 ភិក្ខុសង្ឃេន យេន ក្រដនន្តស្ស ប្រាហ្មណស្ស
 យញ្ញវត្ថោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ចត្តេ
 អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ ក្រដនន្តោ ប្រាហ្មណោ

ពូជទន្តសូត្រ ការយាងក្នុងទៅកាន់រោងយញ្ញាតិដ៏របស់ពូជទន្តព្រាហ្មណ៍

បានដឹងច្បាស់អរិយសច្ចធម៌ បានជឿច្បាស់អរិយសច្ចធម៌ ធ្វើផុត
សេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីឡើងធ្ងល់ ដល់នូវការៈជាអ្នកក្លាហាន
មិនបាច់មានបុគ្គលដទៃ (ដឹកនាំ) ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ទើប
ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលនូវកត្តារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីធានាក្នុងថ្ងៃស្អែក ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ ក្នុងទន្តព្រាហ្មណ៍
បានដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ
ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។

(៤០) គ្រាពេលដែលកន្លងត្រីនោះទៅ ក្នុងទន្តព្រាហ្មណ៍ក៏ប្រើ
គេតាក់តែង នូវខាទន័យៈគោដន័យាហារដ៏ថ្លៃថ្លា ក្នុងរោងយញ្ញាតិរបស់
ខ្លួន ហើយឱ្យក្រាបបង្គំទូលនូវកត្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលដល់ហើយ ភត្តក៏សម្រេចហើយ ។ គ្រា
នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ ទ្រង់បាត្រនឹងចីវរក្នុងបុព្វហ្មា-
សម័យ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់រោងយញ្ញាតិ របស់ក្នុងទន្តព្រាហ្មណ៍
ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែល
គេគ្រាលថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ ក្នុងទន្តព្រាហ្មណ៍ ក៏បានអន្តរាស

សុត្តន្តបិដកេ វិបស្សនាបិដកេ សីលក្កន្តវគ្គោ

ពុទ្ធបដ្ឋមំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនីយេន កោដ-
 នីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសំ សម្បវាសេ ។ អថខា
 ក្រដនន្តោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ កុត្តារី ឌីន្តបត្តចាណី
 អញ្ញតំ និច្ចំ អាសនំ កហេត្វា ឯកមន្តំ និស័ទំ ។
 ឯកមន្តំ និស័ទំ ខោ ក្រដនន្តំ ព្រាហ្មណំ កកវា
 ធម្មិយា កថាយ សន្តស្សត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេ-
 ដេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិតំ ។

ក្នុងទុត្តសុត្តំ បញ្ចវ វិនិច្ឆ័តំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៣ វិរាទិកាយ សីលកូនវគ្គ

ខាងនេះ ភោជនីយាហារដើម្បីថ្ងៃថ្នាំដោយដៃខ្លួនឯង ចំពោះព្រះភិក្ខុសង្ឃ
 មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ឲ្យឆ្អែតស្តាប់ស្តាប់ត្រាតែឃាត់ ។ លុះកូដទន្ត
 ព្រាហ្មណ៍ដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគសោយរួចហើយ វិលនិលូតព្រះហស្ត
 ក្នុងបាត្រទៀតហើយ ក៏កាន់យកអាសនៈមួយចាបជាង ហើយអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ លុះកូដទន្តព្រាហ្មណ៍អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរស៊ីហើយ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ឮឲ្យលំឲ្យឃើញតាម ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាច
 ហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ហើយទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈស្តេច
 ចេញទៅ ។

រាប់ កូដទន្តសូត្រទី ៥ ។

មហាលីសតំ ធំ

(២០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា វេសា-
លីយំ វិហារតិ មហារាជេ ក្យជាតារសាលាយំ ។ តេន
ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា កោសលកា ច
ព្រាហ្មណ្ឌទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្មណ្ឌទូតា វេសាលី-
យំ បដិសន្តំ កេនចំនេវ ករណីយេន ។ អស្សោស្សំ
ខោ តេ កោសលកា ច ព្រាហ្មណ្ឌទូតា មាគធកា
ច ព្រាហ្មណ្ឌទូតា សមណោ ខលុ កោ តោតមោ
សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ វេសាលីយំ វិហា-
រតិ មហារាជេ ក្យជាតារសាលាយំ តំ ខោ បន កវន្តំ
តោតមំ ឯវិតល្យាណោ កត្តិសន្នោ អព្ពគ្គតោ ឥតិបំ
សោ ភគវា ។ បេ ។ ពុន្នោ ភគវាតិ សោ ឥមំ
លោកំ សនេវកំ សមារកំ ។ បេ ។ តថាវុចាធំ
អរហតំ ធម្មនំ ហោតីតិ ។ អថខោ តេ កោស-

មហាលិស្វត្រ ទី ៦

(៤១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងក្បួនគារសាលា នៅព្រមហារ័ន ទៀបក្រុងវេសា-
លី ។ សម័យនោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនកោសលនឹងព្រាហ្ម-
ណ៍ទូត អ្នកដែនមគធៈច្រើននាក់ ចូលទៅកាស្រីយនៅ ក្នុងក្រុងវេសាលី
ដោយករណីយកិច្ចណាមួយ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនកោសលនឹង
ព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនមគធៈនោះ បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតម
ជាសក្យបុត្ត ចេញចាកសក្យត្រកូលទ្រង់ព្រះផ្លូវសហ័យ ឥឡូវមកគង់នៅ
ក្នុងក្បួនគារសាលា នៅព្រមហារ័ន ទៀបក្រុងវេសាលី កិត្តិសព្ទសរសើរ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ពីព្រះព្វខ្លួនខ្លាញ់ សុះសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ (ជាព្រះអរហន្ត) ។ បេ ។ ព្រះអង្គបានត្រាស់
ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងរិលត្រឡប់មកកាន់កាប់ថ្មីទៀត ព្រះ
មានព្រះភាគនោះ ញ៉ាំងលោកនេះព្រមទាំងទេវលោក នឹងមារលោក
។ បេ ។ ការដែលបានឃើញបានច្រើននឹងព្រះអរហន្តទាំងឡាយមាន
សភាពយ៉ាងហ្នឹង (ជាសក្យប្រវត្តពេក) ។ គ្រានោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍-

លកា ច ព្រាហ្មណ្ឌទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្មណ្ឌ-
ទូតា យេន មហាវនំ ក្យដាតាសាលា តេនុបសង្ក-
មីសុ ។

[៤២] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា នាគិតោ
កកវតោ ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ តេ កោ.
សលកា ច ព្រាហ្មណ្ឌទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្ម-
ណ្ឌទូតា យេនាយស្មា នាគិតោ តេនុបសង្កមីសុ
ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ នាគិតំ ឯតទេវេទំ កហំ
នុ ខោ កោ នាគិត ឯតហំ សោ កំ កោតមោ
វិហាតំ ទស្សនកាមា ហំ មយំ តំ កវន្តំ កោតមន្តំ ។
អកាលោ ខោ អាវសោ កកវន្តំ ទស្សនាយ បដិសល្ល័.
នោ កកវតំ ។ អថខោ តេ កោសលកា ច ព្រាហ្ម-
ណ្ឌទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្មណ្ឌទូតា តត្ថេវ ឯក-
មន្តំ និសីទីសុ ទិស្វា វ មយំ តំ កវន្តំ កោតមំ
កច្ចុស្សាមាតិ^(១) ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ទូត អ្នកដែនកោសលនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនមគធៈនោះ ក៏
បានចូលសំដៅទៅកាន់កូដាគារសាលាព្រៃមហារីន ។

(២២) សម័យនោះឯង ព្រះនាគិតត្ថេរមានអាយុ ជាឧបដ្ឋាក
ព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនកោសលនឹង
ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនមគធៈនោះ ចូលសំដៅទៅរកកន្លែងដែលព្រះ
នាគិតត្ថេរមានអាយុគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបពោលពាក្យ
នេះនឹងព្រះនាគិតត្ថេរមានអាយុថា បពិត្រព្រះនាគិតៈដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ព្រះអង្គគង់នៅទីណា ដ្បិតយើងខ្ញុំចង់ទៅគាល់
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ។ ព្រះនាគិតត្ថេរមានអាយុពោលថា ម្ចាស់
អ្នកមានអាយុទាំងឡាយ កាលនេះមិនមែនជាកាលគួរ នឹងទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគទេ (ព្រោះ) ព្រះមានព្រះភាគកំពុងសម្រាកព្រះអង្គ ។
គ្រានោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនកោសលនឹងព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែន
មគធៈនោះ អង្គុយនៅក្នុងទីសមគួរ ក្បែរកន្លែងនោះហើយប្រឹក្សាគ្នាថា
យើងទាំងឡាយចាំគាល់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះឱ្យបាន ហើយសឹមទៅ ។

មហាលីសូត្រ សុត្តន្តបិដក

(៤៣) ឯក្សត្រិយ៍ឧដ្ឋលិច្ឆរី^(១) បានចូលសំដៅទៅកាន់កូដាគារ-
 សាលានៅព្រមហារីន ត្រង់កន្លែងដែលព្រះនាគិតត្ថរមានអាយុគង់នៅ
 ជាមួយនឹងលិច្ឆរីបរិសឡជាច្រើន លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
 នាគិតត្ថរមានអាយុ រួចបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះក្សត្រិយ៍ឧដ្ឋលិច្ឆរី
 បិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះនាគិតត្ថរមាន
 អាយុថា បពិត្រព្រះនាគិតត្ថរដ៏បរិវេន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជា
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគង់ក្នុងទីណា ដ្បិតយើងខ្ញុំចង់ទៅគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ។ ព្រះនាគិតត្ថរមានអាយុពោល
 ថា ម្ចាស់មហាលី កាលនេះមិនមែនជា កាលគួរនឹងគាល់ព្រះមានព្រះ
 ភាគទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគកំពុងសម្រាកព្រះអង្គ ។ ក្សត្រិយ៍ឧដ្ឋលិច្ឆរី
 ក៏គង់នៅក្នុងទីសមគួរ^(២) ក្បែរកន្លែងនោះ ហើយគិតថា អញចាំគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឱ្យបាន ហើយសឹមទៅ ។

(៤៤) គ្រានោះ សមណុទ្ទេសឈ្មោះសីហៈ ចូលសំដៅទៅ
 ត្រង់កន្លែងដែលព្រះនាគិតត្ថរមានអាយុគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ថ្វាយបង្គំព្រះនាគិតត្ថរមានអាយុ រួចបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ

១ អង្គថា ថា បានជាមាននាមដូច្នេះ ព្រោះជាអ្នកតាំងនៅក្នុងដំណែងដ៏ល្អក្នុងរដ្ឋ ។
 ២ អង្គថា ថា គង់ក្រោមម្លប់ឈើដ៏ស្រស់ ហើយពោលសរសើរគុណព្រះរតនត្រ័យ ជាមួយ
 នឹងលិច្ឆរីបរិសឡ ។

បិតោ ខោ សីហោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មន្តំ ពា-
 គីនំ ឯតទេវេច ឯតេ កន្លេ កស្សប សម្ពហុលា
 កោសលកា ច ព្រាហ្មណទូតា មាគធកា ច
 ព្រាហ្មណទូតា ឥន្ទបសង្កត្តា កកវន្តំ ទស្សនាយ ឡិដ្ឋ-
 ទ្វេបិ លីដ្ឋវី មហតិយា លីដ្ឋវីបរិសាយ សទ្ធិ ឥន្ទប-
 សង្កត្តោ កកវន្តំ ទស្សនាយ សាធុ កន្លេ កស្សប
 លកតិ ឯសា ជនតា កកវន្តំ^(១) ទស្សនាយាតិ ។
 តេនហិ សីហា គូញោ កកវតោ អាហេថេហិតំ ។
 ឯវំ កន្លេតិ ខោ សីហោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ
 ពាគីតស្ស បដិស្សត្វា យេន កកវំ តេនុបសង្កម្ព
 ឧបសង្កម្ពត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តំ បិតោ ខោ សីហោ សមណុទ្ទេសោ កកវន្តំ
 ឯតទេវេច ឯតេ កន្លេ សម្ពហុលា កោសលកា ច
 ព្រាហ្មណទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្មណទូតា ឥ-
 ន្ទបសង្កត្តា កកវន្តំ ទស្សនាយ ឡិដ្ឋទ្វេបិ លីដ្ឋវី

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្កដិយ

សីហសមណុទ្ទេសបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹង
 ព្រះនាគិតត្ថោមានអាយុថា បពិត្រព្រះកស្សប^(១) ដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍-
 ទូត អ្នកដែនកោសលនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនមគធៈ ជាច្រើនទាំង
 ៥ ចូលមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្សត្រិយ៍ឧដ្ឋលិច្ឆវី ក៏
 ចូលមកក្នុងទីនេះ ជាមួយនឹងលិច្ឆវិបរិសទ្យជាច្រើន ដើម្បីគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគដែរ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចម្រើន សូមឲ្យប្រជុំជនទាំងនេះបានគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគផង ។ ព្រះនាគិតត្ថោពោលថា ម្ចាស់សីហៈ បើដូច្នោះ
 ចូរអ្នកក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគខ្លួនឯងចុះ ។ សីហសមណុទ្ទេស
 ទទួលពាក្យព្រះនាគិតត្ថោមានអាយុថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ព្រះករុណា
 ដ៏ចម្រើន ហើយចូលសំដៅទៅត្រង់កន្លែង ដែលព្រះមានព្រះភាគគង់នៅ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចបិតនៅក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ លុះសីហសមណុទ្ទេសបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត
 អ្នកដែនកោសលនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនមគធៈ ច្រើននាក់ទាំងនេះ
 ចូលមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ទាំងក្សត្រិយ៍ឧដ្ឋលិច្ឆវី

១ បេរិកាមពោត្តនាមរាស្ត្រព្រះនាគិតត្ថោ ។

មហាល្បង្គេ សុត្តន្តបិដក

មហាតិយា លីច្ឆវិបរិសាយេ សុទ្ធិ វេទ្យបសុត្តន្តោ ភកវន្តំ
 ទស្សនាយេ សាធុ ភន្តេ លកតំ ឯសា ជនតា ភកវន្តំ
 ទស្សនាយាតិ ។ តេនហិ សីហា វិហារបច្ឆាយាយំ
 អាសនំ បព្វាបេហិតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ទោ សីហោ ស-
 មណុទ្កេសោ ភកវតោ បដិស្សត្វា វិហារបច្ឆាយាយំ
 អាសនំ បព្វាបេសិ ។ អថទោ ភកវំ វិហារា និត្តម-
 វិហារបច្ឆាយាយំ បព្វតាសនេ និសីទិ ។ អថទោ
 តេ កោសលកា ច ព្រាហ្មណ្ឌទូតា មាគធកា ច
 ព្រាហ្មណ្ឌទូតា យេន ភកវំ តេនុបសុត្តន្តំ^១ ឧប-
 សុត្តន្តំ ភកវតា សុទ្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទិនិយំ
 កថំ សារាណីយំ វិត្តសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។

[២៥] ឱដ្ឋន្ទោចំ លីច្ឆវិ មហាតិយា លីច្ឆវិបរិសាយេ
 សុទ្ធិ យេន ភកវំ តេនុបសុត្តន្តំ ឧបសុត្តន្តំ ភកវន្តំ
 អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធ
 ទោ ឱដ្ឋន្ទោចំ^(១) លីច្ឆវិ ភកវន្តំ ឯកមន្តំ បុរិមានិ

១ ឧ. ម. អបិសុត្ត ៤ វិស្សតិ ។

មហាលិង្គត្រៃ សុត្តន្តបិដក

ក៏ចូលមកក្នុងទីនេះជាមួយនឹងលិង្គវិហរិស ឲ្យជាច្រើន ដើម្បីគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមឲ្យប្រជុំជននេះបានគាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគផង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សីហៈ
 បើដូច្នោះ ចូរអ្នកក្រាលអាសនៈត្រង់ម្លប់ខាងមុខវិហារចុះ ។ សីហសមណៈ
 ទទួល ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយ
 ក៏ក្រាលអាសនៈត្រង់ម្លប់ខាងមុខវិហារ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះ
 ភាគស្តេចចេញអំពីវិហារ (១៧) គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលត្រង់ម្លប់
 ខាងមុខវិហារ ។ លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនកោសលនឹងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកដែនមគធៈទាំងនោះ ចូលសំដៅទៅត្រង់កន្លែងដែលព្រះ
 មានព្រះភាគគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់
 សំណេះសំណាលទៅក្រេព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីក
 រាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

(២៥) ចំណែកខាងឧដ្ឋន្ទលិង្គវិ ព្រមទាំងលិង្គវិហរិសឲ្យជាច្រើន
 ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគដែរ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមានព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះរក្សត្រិយ៍ឧដ្ឋន្ទលិង្គវិគង់
 ស៊ប់ គង់ទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលគុណវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលថ្ងៃមុន ។ សុខទុក្ខលិង្គវិបុត្តចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ
 លុះចូលមកដល់ហើយបានពោលពាក្យនេះមីន្ទិព្រះអង្គថា ម្ចាស់មហាលី
 ខ្ញុំចូលទៅនៅពាស្រ័យនឹងព្រះមានព្រះភាគ រាប់តាំងពីថ្ងៃខាងដើមមក
 មិនយូរប៉ុន្មានបានត្រឹមតែ ៣ ឆ្នាំ ខ្ញុំបានឃើញរូបទិព្វទាំងឡាយដែលមាន
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល ទាស់តែស្តាប់
 សំឡេងទិព្វដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេក
 ត្រអាលមិនព្វ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំឡេងទិព្វមានសភាពគួរស្រ-
 ឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលមានពិតមែន តែសុខទុក្ខលិង្គ-
 វិបុត្តស្តាប់មិនព្វ ឬក៏សំឡេងទាំងនោះពុំមានទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់មហាលី សំឡេងទិព្វ ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលមានពិតមែន តែសុខទុក្ខលិង្គវិបុត្ត
 ស្តាប់មិនព្វ មិនមែនជាគ្មានទេ ។ មហាលីក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំឡេងទិព្វមានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួរត្រេកត្រអាលមានពិតមែន មិនមែនជាពុំមានទេ ចុះអ្វីជាហេតុ អ្វីជា
 បង្គុយហ្ន៎ បានជាសុខទុក្ខលិង្គវិបុត្តស្តាប់មិនព្វ ។

មហាលីសុត្តេ ឯកសភាវិតសមាធិ ទិព្វបទស្សនំ

[៤៦] ឥឡ មហាលី ភិក្ខុនោ បុរុត្តិមាយ ទិសា-
 យ ឯកំសភាវិតេ សមាធិម្ហំ ហោតិ ទិព្វានំ រូបានំ
 ទស្សនាយ មិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនីយានំ
 នោ ច ខោ ទិព្វានំ សទ្ទានំ សវនាយ មិយរូបានំ
 កាម្មបសញ្ញតានំ រជនីយានំ សោ បុរុត្តិមាយ ទិសា-
 យ ឯកំសភាវិតេ សមាធិម្ហំ ទិព្វានំ រូបានំ ទស្សនា-
 យ មិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនីយានំ នោ ច
 ខោ ទិព្វានំ សទ្ទានំ សវនាយ មិយរូបានំ កាម្មប-
 សញ្ញតានំ រជនីយានំ បុរុត្តិមាយ ទិសាយ ទិព្វានំ
 រូបានំ បស្សតិ មិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនី-
 យានំ នោ ច ខោ ទិព្វានំ សទ្ទានំ សុណាតិ មិយ-
 រូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនីយានំ នំ កំស្ស ហេតុ
 ឯវំ ហោតិ មហាលី ហោតិ ភិក្ខុនោ បុរុត្តិមាយ ទិ-
 សាយ ឯកំសភាវិតេ សមាធិម្ហំ ទិព្វានំ រូបានំ ទស្ស-
 នាយ មិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនីយានំ នោ
 ច ខោ ទិព្វានំ សទ្ទានំ សវនាយ មិយរូបានំ កា-
 ម្មបសញ្ញតានំ រជនីយានំ ។

មកាលិសូត្រ សមាធិដែលកំពុងរើសដោយចំណែកមួយ ការឃើញនូវរូបទិព្វ

(៤៦) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់មហាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានចំរើនសមាធិចំណែកមួយ ក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល តែសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលឡើយ កាលបើសមាធិ ដែលភិក្ខុនោះបានចំរើនក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បីឃើញរូបដ៏ជាទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល តែសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល (ដូច្នេះ) ភិក្ខុនោះ រមែងឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលក្នុងទិសបូព៌បាន តែថាមិនឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលទេ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់មហាលិ ដំណើរនេះយ៉ាងនេះគឺ កាលបើសមាធិដែលភិក្ខុនោះ បានចំរើនហើយមួយចំណែកក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល (តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស សីលទូត្តកថា

(៤៧) បុរិ ចបរំ មហាលំ ភិក្ខុនោ ទត្តុណាយ
 ទិសាយ ។ បេ ។ បក្ខិមាយ ទិសាយ ។ បេ ។
 ឧត្តរាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧទ្ទមនោ ភិវយំ ឯកំ-
 សភាវិតោ សមាធិ ហោតិ ទិញ្ចានំ រូចានំ ទស្សនាយ
 បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នោ ច ខោ
 ទិញ្ចានំ សទ្ធានំ សវនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញ-
 តានំ វជនិយានំ សោ ឧទ្ទមនោ ភិវយំ ឯកំសភាវិតោ
 សមាធិក្ខំ ទិញ្ចានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កា-
 ម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នោ ច ខោ ទិញ្ចានំ សទ្ធានំ
 សវនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ
 ឧទ្ទមនោ ភិវយំ ទិញ្ចានំ រូចានំ បស្សនិ បិយរូចានំ
 កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នោ ច ខោ ទិញ្ចានំ
 សទ្ធានំ សុណាតិ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិ-
 យានំ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវំ ហេតុ មហាលំ ហោតិ
 ភិក្ខុនោ ឧទ្ទមនោ ភិវយំ ឯកំសភាវិតោ សមាធិក្ខំ

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយ សីលកុស្ត

(៤៧) ម្ចាស់មហាលិ សេចក្តីផ្សេងៗតថា កាលបើសមាធិដែលភិក្ខុ
 នោះបានចំរើនដោយចំណែកមួយក្នុងទិសទក្សិណ ។ បេ ។ ក្នុងទិសបស្ចឹម
 ។ បេ ។ ក្នុងទិសឧត្តរ ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិស
 ទទឹងគឺទិសតូច ។ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកប
 ដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល តែមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មាន
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលឡើយ កាលបើ
 សមាធិ ដែលភិក្ខុនោះ បានចំរើនមួយចំណែកក្នុងទិសខាងលើ ទិស
 ខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឮសំឡេង
 ទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល
 (ដូច្នោះ) ភិក្ខុនោះ រមែងឃើញរូបដ៏ជាទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
 នឹងទិសទទឹងបាន តែមិនឮសំឡេងដ៏ជាទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលបានទេ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី
 ម្ចាស់មហាលិ ដំណើរនេះយ៉ាងនេះគឺ កាលបើសមាធិ ដែលភិក្ខុនោះ
 បានចំរើនមួយចំណែក ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង

មហាលីលុត្តេ ឯកសភាវិកសមាធិ ទិព្វសទ្ធសម្បទំ

ទិព្វានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញា-
តានំ រជនិយានំ នោ ច ខោ ទិព្វានំ សទ្ធានំ
សវនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ ។

(២៨) ឥធម មហាលី ភិក្ខុនោ បុរុត្តមាយ ទិសាយ
ឯកំសភាវិតោ សមាធិ ហោតិ ទិព្វានំ សទ្ធានំ សវនា-
យ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ នោ ច
ខោ ទិព្វានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មប-
សញ្ញាតានំ រជនិយានំ សោ បុរុត្តមាយ ទិសាយ ឯកំ-
សភាវិតោ សមាធិក្កំ ទិព្វានំ សទ្ធានំ សវនាយ បិយរូ-
ចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ នោ ច ខោ ទិព្វា-
នំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រ-
ជនិយានំ បុរុត្តមាយ ទិសាយ ទិព្វានំ សទ្ធានំ សុ-
ណាតិ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ នោ
ច ខោ ទិព្វានំ រូចានំ បស្សតិ បិយរូចានំ កាម្ម-
បសញ្ញាតានំ រជនិយានំ តំ តិស្ស ហេតុ ឯវំ ហេតុ

មហាសិរីសុត្រ សមាធិដែលកំពុងរំពឹងដោយចំណែកមួយ ការស្តាប់ឮសំឡេងទិព្វ

ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល (តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលបានឡើយ ។

(៤៨) ម្ចាស់មហាសិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសមាធិចំណែកមួយ ក្នុងទិសបូព៌ា ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល សមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល ឡើយ កាលបើសមាធិ ដែលភិក្ខុបានចំរើនមួយចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ា ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល តែសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល (ដូច្នោះ) ភិក្ខុនោះរមែងឮសំឡេងដ៏ជាទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល ក្នុងទិសបូព៌ាបាន ទាស់តែមើលរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលមិនឃើញ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់មហាសិ ដំណើរនេះយ៉ាងនេះ គឺ កាលបើ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស សីលកុទ្ទកិច្ចោ

មហាលី ហោតិ ភិក្ខុនោ បុរុត្ថមាយ ទិសាយ ឯកំ-
សភារិតេ សមាធិម្ហំ ទិព្វានំ សទ្ទានំ សវនាយ បិយ-
រូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នោ ច ខោ
ទិព្វានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ
វជនិយានំ ។

(៤៧) បុន ចបរំ មហាលី ភិក្ខុនោ ទត្ថុណាយ
ទិសាយ ។ បេ ។ បុត្តមាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧត្ត-
រាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧទ្ទមនោ ភិវយំ ឯកំសភា-
រិតេ សមាធិ ហោតិ ទិព្វានំ សទ្ទានំ សវនាយ បិយ-
រូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នោ ច ខោ
ទិព្វានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មប-
សញ្ញតានំ វជនិយានំ សោ ឧទ្ទមនោ ភិវយំ ឯកំ-
សភារិតេ សមាធិម្ហំ ទិព្វានំ សទ្ទានំ សវនាយ បិ-
យរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នោ ច ខោ
ទិព្វានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតា-
នំ វជនិយានំ ឧទ្ទមនោ ភិវយំ ទិព្វានំ សទ្ទានំ
សុណាតិ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

សមាធិដែលភិក្ខុនោះបានចំរើនមួយចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បីស្តាប់សំ-
ឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល
(តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មាន
សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលបានឡើយ ។

(៤៩) ម្នាលមហាសី សេចក្តីផ្សេងទៀតថា កាលបើសមាធិដែល
ភិក្ខុនោះបានចំរើនចំណែកមួយ ក្នុងទិសទិសឦសាន ។ បេ ។ ក្នុងទិស
បស្ចឹម ។ បេ ។ ក្នុងទិសទិស ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
នឹងទិសបន្ទាប់ ដើម្បីស្តាប់សំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
កាម គួរត្រេកត្រអាល សមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ
មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលទេ កាល
បើសមាធិដែលភិក្ខុនោះ បានចំរើនមួយចំណែក ក្នុងទិសខាងលើ ទិស
ខាងក្រោម នឹងទិសបន្ទាប់ ដើម្បីស្តាប់សំឡេងទិព្វមានសភាព គួរស្រ-
ឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល ដូច្នេះបានជាសមាធិនោះមិន
ប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
កាម គួរត្រេកត្រអាលឡើយ ភិក្ខុនោះវិមលក្ខន្ធសំឡេងទិព្វ មានសភាព
គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល ក្នុងទិសខាងលើ ទិស

មហាលីសុត្តេ ឯកយំសភាវិកសមាជំ វិញ្ញបទស្សនាវិ

នោ ច ខោ ទិញាជំ រូទាជំ បស្សតិ បិយរូទាជំ កាម្ម-
បសញ្ញតានំ វជនិយានំ នំ កិស្ស ហេតុ ឃី ហេតុ
មហាលី ហោតិ ភិក្ខុនោ ឧទ្ធមនោ និវយំ ឯកំសភា-
វិកេ សមាជម្ពំ ទិញាជំ សទ្ធាជំ សវនាយ បិយរូទាជំ
កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នោ ច ខោ ទិញាជំ
រូទាជំ ទស្សនាយ បិយរូទាជំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជ-
និយានំ ។

(៥០) នឺ មហាលី ភិក្ខុនោ បុរុត្ថមាយ ទិសា-
យ ឧកយំសភាវិកោ សមាជំ ហោតិ ទិញាជញ្ញ រូទាជំ
ទស្សនាយ បិយរូទាជំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ
ទិញាជញ្ញ សទ្ធាជំ សវនាយ បិយរូទាជំ កាម្មបសញ្ញ-
តានំ វជនិយានំ សោ បុរុត្ថមាយ ទិសាយ ឧកយំស-
ភាវិកេ សមាជម្ពំ ទិញាជញ្ញ រូទាជំ ទសនាយ ។ បេ ។
ទិញាជញ្ញ សទ្ធាជំ សវនាយ ។ បេ ។ បុរុត្ថមាយ ទិ-
សាយ ទិញាជំ ច រូទាជំ បស្សតិ បិយរូទាជំ កាម្មប-
សញ្ញតានំ វជនិយានំ ទិញាជំ ច សទ្ធាជំ សុណាតិ
បិយរូទាជំ កាម្មបសញ្ញតានំ វជនិយានំ នំ កិស្ស

មហាល្លូត្រៃ សមាធិដែលកំពុងបំបែកចំពោះការឃើញរូបទិព្វជាដើម
 ខាងក្រោម នឹងទិសបន្ទាប់បាន តែមិនឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរ
 ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល ដំណើរនោះ ព្រោះ
 ហេតុអ្វី ម្ចាស់មហាល្លូត្រៃ ដំណើរនេះ គឺកាលបើសមាធិដែលកំពុង
 នោះបានបំពេញមួយចំណែក ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិស
 បន្ទាប់ ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួរត្រេកត្រអាល (តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បី
 ឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេក
 ត្រអាលបាន ។

(៥០) ម្ចាស់មហាល្លូត្រៃ ក៏ក្នុងសាសនានេះ ចំពោះសមាធិទាំង ២
 ចំណែកក្នុងទិសបូព៌ា គឺដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលផង ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មាន
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលផង កាលបើ
 សមាធិដែលកំពុងនោះ បានចំពោះទាំង ២ ចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ា គឺដើម្បី
 ឃើញរូបទិព្វផង ។ បេ ។ ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វផង ។ បេ ។ ក៏ក្នុងនោះ
 រវែងឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេក
 ត្រអាលផង រវែងឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម គួរត្រេកត្រអាលផង ក្នុងទិសបូព៌ា ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី

សុត្តន្តបិដក វិជយភិក្ខុវិញ្ញាណសម្មាសម្ពុទ្ធស្រា

ហេតុ ឯវំ ហេតុំ មហាលី ហោតិ ភិក្ខុនោ បុគ្គលា-
យេ ទិសាយ ឧកយំសភាវិតេ សមាធិម្ហំ ទិព្វានព្វ
រូចានំ ទស្សនាយ ។ បេ ។ ទិព្វានព្វ សទ្ធានំ
សវនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ ។

(៥០) បុន ចបរំ មហាលី ភិក្ខុនោ ទិព្វលាយ
ទិសាយ ។ បេ ។ បុគ្គលាយ ទិសាយ ។ បេ ។
ឧត្តរាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧទ្ទមនោ ភិក្ខុនំ ឧកយំ
សភាវិតេ សមាធិ ហោតិ ទិព្វានព្វ រូចានំ ទស្សនាយ
បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ ទិព្វានព្វ
សទ្ធានំ សវនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិ-
យានំ សោ ឧទ្ទមនោ ភិក្ខុនំ ឧកយំសភាវិតេ សមាធិម្ហំ
ទិព្វានព្វ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញ-
តានំ រជនិយានំ ទិព្វានព្វ សទ្ធានំ សវនាយ បិយរូចានំ
កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ ឧទ្ទមនោ ភិក្ខុនំ ទិព្វានិ
រូចានំ បស្សតិ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ
ទិព្វានំ ច សទ្ធានំ សុណាតិ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញ-
តានំ រជនិយានំ តំ តស្ស ហេតុ ឯវំ ហេតុំ មហាលី

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ម្ចាស់មហាលិ ដំណើរនេះយ៉ាងនេះ គឺ ព្រោះតែសមាធិដែលភិក្ខុនោះបាន
ចំរើនទាំង ២ ចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ា គឺដើម្បីឃើញរូបទិព្វផង ។ បេ ។
ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរ
ត្រេកត្រអាលផង ។

(៥១) ម្ចាស់មហាលិ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា សមាធិដែលភិក្ខុបាន
ចំរើនទាំង ២ ចំណែក ក្នុងទិសទក្សិណ ។ បេ ។ ក្នុងទិសបស្ចឹម ។ បេ ។
ក្នុងទិសឧត្តរ ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសបន្ទាប់
ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេក
ត្រអាល នឹងដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
កាម គួរត្រេកត្រអាល កាលបើសមាធិដែលភិក្ខុនោះបានចំរើន ទាំង ២
ចំណែក ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមនឹងទិសបន្ទាប់ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ
មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលផង ដើម្បីឮ
សំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល
ផង (ដូច្នោះ) បានជាភិក្ខុនោះឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលផង ឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរ
ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលបានផង ទាំងទិសខាងលើ
ទិសខាងក្រោម នឹងទិសបន្ទាប់ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់មហាលិ

មហាល័យសុត្តេ សមាធិការវិនិច្ឆ័យ សង្ខតិកិរិយាប្រដាប់

ហោតិ ភិក្ខុនោ ឧទ្ធម្មោ ភិក្ខុនំ ឧកយំ សភាវិតេ
 សមាធិម្ហំ ធិញ្ញានញ្ចំ រូចានំ ធិស្សនាយ បិយរូចានំ
 កាម្មបសញ្ញិតានំ វជជិយានំ ធិញ្ញានញ្ចំ សន្តានំ សវនា-
 យ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ វជជិយានំ អយំ
 ខោ មហាលី ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន សន្តានេវ
 សុទ្ធចក្ខតោ លិង្គិបុត្តោ ធិញ្ញានំ សន្តានំ ន អស្សោសិ
 បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ វជជិយានំ នោ
 អសន្តានំតិ ។

[៥២] ឯតាសំ ទួន កន្លែង សមាធិការវិនិច្ឆ័យ សង្ខតិ-
 កិរិយាហេតុ ភិក្ខុ កក្កតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិតិ ។ ន
 ខោ មហាលី ឯតាសំ សមាធិការវិនិច្ឆ័យ សង្ខតិកិរិយា-
 ហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិតិ អត្ថំ ខោ មហា-
 លី អញ្ចេ ធម្មា^(១) ឧត្តរិកា ច បណីតតកា ច យេសំ
 សង្ខតិកិរិយាហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិតិ ។
 កតមេ បន្តិ^(២) កន្លែង ធម្មា ឧត្តរិកា ច បណីតតកា ច
 យេសំ សង្ខតិកិរិយាហេតុ ភិក្ខុ កក្កតិ ព្រហ្មចរិយំ

១ ខ. អញ្ចេ ច ធម្មា ។ ម. អញ្ចេ វ ធម្មា ។ ២ ខ. ម. បន្តិ ។

មហាលិង្គត្រ ការប្រព្រឹត្តិដែលជាហេតុធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសមាធិការវា
 ដំណើរនេះនេះគឺ ព្រោះតែភិក្ខុបានចំរើនសមាធិទាំង ២ ចំណែក ក្នុង
 ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសបន្ទាប់ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មាន
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលផង ដើម្បីឮ
 សំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល
 ផង (នោះឯង) ម្ចាស់មហាលិ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលសុទ្ធត្ថ-
 លិច្ឆវិបុល មិនបានឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម គួរត្រេកត្រអាលដែលមានពិត មិនមែនជាមិនមាន (នោះ)ទេ ។

(៥២) មហាលិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ គ្រាន់តែជាហេតុធ្វើ
 ឲ្យច្បាស់នូវសមាធិការវាប៉ុណ្ណោះទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់មហាលិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់តថាគត មិនមែន
 គ្រាន់តែជាហេតុធ្វើឲ្យច្បាស់ នូវសមាធិការវាប៉ុណ្ណោះទេ ម្ចាស់មហាលិ
 នៅមានធម៌ដទៃទៀតដែលលើសលុបជាងប្រសើរជាងសមាធិការវា ដែល
 ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់តថាគត (អាច) ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
 បាន ។ មហាលិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះធម៌
 ដែលលើសលុបជាង ដែលប្រសើរជាងសមាធិការវា ដែលពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ (អាច) ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់បាន

ពុទ្ធស្តវបិដក វិយាគកាយស្ស សីលក្កដា

ចរន្តិក ។ ឥឡ មហាលី ភិក្ខុ តិល្លា សញ្ញាជនានិ
 បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជ្ជាតធម្មោ និយ-
 តោ សញ្ញាធិបកយនោ អយំ ទោ^(១) មហាលី ធម្មោ
 ឧត្តរតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ច យស្ស សង្ខតិរិ-
 យាហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។

[៥៣] បុន ចបរំ មហាលី ភិក្ខុ តិល្លា សញ្ញាជ-
 នានិ បរិក្ខយា រាគនោសមោហានិ តទុត្តា សកកា-
 តាមី ហោតិ សតិទេវ ឥមំ លោកិ អាគន្ធា ឧត្តស្ស-
 ន្តំ ករោតិ អយំ ទោ មហាលី ធម្មោ ឧត្តរតរោ ច
 បណ្ឌិតតរោ ច យស្ស សង្ខតិរិយាហេតុ ភិក្ខុ មយំ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។

[៥៤] បុន ចបរំ មហាលី ភិក្ខុ បញ្ចន្តំ ឡិវ្ហា-
 តិយានិ សញ្ញាជនានិ បរិក្ខយា ឡិបថាតិកោ
 ហោតិ តត្ថ បរិជំព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា

សុត្តន្តបិដក វិណ្ឌនិកាយ សីលទូទ្វារ

តើដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គជ្រើសត្រាស់ថា ម្នាលមហាលី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ជាសោតាបទ្ធម្មបុគ្គល បិទមានកិរិយាពាក់ទៅក្នុងអបាយាម ៤ ជាធម្មតា
 គឺលែងទៅកាន់អបាយាម ជាបុគ្គលទៀងទាត់ មានកិរិយាត្រាស់ជីវិតទៅ
 ខាងមុខ ព្រោះកិរិយាអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ម្នាលមហាលី ធម៌នេះឯង
 ដែលឈ្មោះថា លើសលុបជាង ប្រសើរជាងសមាធិការវា ដែលពួកភិក្ខុ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក៏តថាគត (អាច) ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់បាន ។

(៥៣) ម្នាលមហាលី សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ភិក្ខុជាសកទាគាមិ-
 បុគ្គល មកកាន់លោកនេះត្រឹមតែម្តងទៀត ក៏ធ្វើឱ្យទំបំផុតនៃទុក្ខបាន
 ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ព្រោះស្រាលស្បើងនៃរាគៈ ទោសៈ
 មោហៈ ម្នាលមហាលី ធម៌នេះឯងឈ្មោះថា លើសលុបជាង ប្រសើរ
 ជាង ដែលពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក៏តថាគត (អាច) ធ្វើ
 ឱ្យជាក់ច្បាស់បាន ។

(៥៤) ម្នាលមហាលី សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ភិក្ខុជាឧបបាទិកៈ
 កំណើត ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈជាចំណែកខាងអាយ ៥ ហើយ
 បរិនិព្វាន ក្នុងភពនោះ មានកិរិយាមិនត្រឡប់មក អំពីលោកនោះវិញ

មហាបរិសុត្តេ ចេតោវិវុទ្ធិបញ្ញាវិបុលសម្មាសម្ពុទ្ធិ

អយំបិ ខោ មហាលំ ធម្មោ ឧត្តរតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ច យេស្ស សច្ច្យតិវិយាហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តំ ។

[៥៥] បុណ្ណ ចបរំ មហាលំ ភិក្ខុ អាសវាទំ ខយា អនាសរំ ចេតោវិវុត្តំ បញ្ញាវិវុត្តំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ច្យកត្វា ឧបសម្ព័ជ្ជ វិហរតិ អយំបិ ខោ មហាលំ ធម្មោ ឧត្តរតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ច យេស្ស សច្ច្យតិវិយាហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តំ ឥមេ ខោ តេ^(១) មហាលំ ធម្មោ ឧត្តរតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ច យេស្ស សច្ច្យតិវិយាហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិតំ ។

[៥៦] អត្ថំ នុ ខោ ភន្តេ^(២) មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ ធម្មានំ សច្ច្យតិវិយាយាតិ ។ អត្ថំ ខា មហាលំ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ ធម្មានំ សច្ច្យតិវិយាយាតិ ។ កតមោ បទ ភន្តេ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតេសំ ធម្មានំ សច្ច្យតិវិយាយាតិ ។ អយមេវ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ

១ ឯ. ពេទ្យិបទំ គ ទិស្សតំ ។ ២ ឱ. ម. អន្តិ បទភន្តេ ។

មហាលីសូត្រ ការធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិជាដើម

ធម្មតា ម្នាលមហាលី ធម៌នេះឯងឈ្មោះថា លើសលុបជាង ប្រសើរជាង ដែលពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់តថាគត (អាច) ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់បាន ។

(៥៥) ម្នាលមហាលី សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ភិក្ខុដឹងច្បាប់ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ដោយខ្លួនឯង ហើយដល់សិប្បនូវចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះកសៈទៅនៃកាសវៈទាំងឡាយក្នុងអត្តភាពនេះ ឯង ម្នាលមហាលី ធម៌នេះឯងឈ្មោះថាលើសលុបជាង ប្រសើរជាង ដែលពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់តថាគត (អាច) ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់បាន ម្នាលមហាលី ធម៌ទាំងនេះហើយ ដែលឈ្មោះថាលើសលុបជាង ប្រសើរជាង ដែលពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់តថាគត (អាច) ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់បាន ។

(៥៦) មហាលី គ្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ មគ្គនឹងបដិបទា សម្រាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវធម៌ទាំងនេះតើមានដែរឬទេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលមហាលី មគ្គនឹងបដិបទា សម្រាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវធម៌ទាំងនេះមានជាប្រាកដ ។ មហាលី គ្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះមគ្គនឹងបដិបទា សម្រាប់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវធម៌ទាំងនេះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨

សុត្តន្តបិដកេ ទីបរិយាយស្ស សីលក្ខន្ធា

មត្តោ សេយ្យថំនំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា
សម្មាកម្មត្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ អយំ ខោ មហាលិ មត្តោ អយំ បដិបទា
ឯតេសំ ធម្មាទំ សច្ចកិរិយាយ ។

(៥៧) ឯកមិទាហំ មហាលិ សមយំ កោសម្ពុយំ
វិហារមិ យោសិតារាមេ ។ អថខោ ទ្វេ បព្វជិតា
មណ្ឌិយោ^(១) ច បរិព្វាជកោ ជាលិយោ ច ធារុ-
បត្តិកន្តេវាសី យេនាហំ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្ក-
មិត្វា មយា^(២) សទ្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទន្តយំ កថំ
សារាណីយំ វីតិសាវត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋិសុ ។ ឯកមន្តំ
វិតា ខោ តេ^(៣) ទ្វេ បព្វជិតា មិ ឯតទរោច្ចិ
កិន្ត ខោ អារុសោ កោតម^(៤) នំ ជីវំ នំ សរីរំ ឧទា-
ហុ អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ ។ តេនហារុសោ សុ-
ណាថ សាធុកំ មនសិករោថ កាសិស្សាមិ^(៥) ។
ឥធារុសោ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ

១ ឧ មណ្ឌិស្សោ ។ ម. មណ្ឌិយោ ។ ២ ឧ. មម ។ ៣ ឧ. តេនិបទំ ន ទិស្សតិ ។
៤ ឧ. អារុសោ ពោ តោតម ។ ៥ ឧកាសិស្សាមិនី ។ ឯវិហារុសោតិ ខោ ពេ ទ្វេ
បព្វជិតា មម បព្វស្សេសុំ ។ អថខោ បាហំ ឯតទរោច្ចំ ។ ម. អហំ ឯតទរោច្ចំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេសិកាយ សីលកុស្តវគ្គ

ជាផ្លូវដ៏ប្រសើរនេះឯង គឺសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ គ្រិនរិះត្រូវ ១ វេទាត្រូវ ១
ការងារត្រូវ ១ ចិត្តបដិវិតត្រូវ ១ ព្យាយាមត្រូវ ១ រលឹកត្រូវ ១ តម្កល់
ចិត្តត្រូវ ១ ម្ចាស់មហាលី នេះឯងឈ្មោះថាមគ្គ នេះឯងឈ្មោះថាបដិបទា
សម្រាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ទាំងឡាយនេះ ។

(៥៧) ម្ចាស់មហាលី សម័យមួយ តថាគតនៅក្នុងយោសិតាភម
ទៀបនគរកោសម្ពី ។ គ្រានោះ មានបព្វជិត២ រូប គឺមណ្ឌិយបរិព្វា-
ជក១ ជាលិយជាអន្តរាសិកនៃទារុបត្តិកបរិព្វាជក(១)១ ចូលមករកតថាគត
លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរក់ទាក់សំណេះសំណាលជាមួយ
នឹងតថាគត លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកឈ្នួម
ឲ្យកើតសេចក្តីស្ម័គ្រស្មាលហើយ ក៏ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបព្វជិត
ទាំង ២ រូបនោះ ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាននិយាយនឹងតថាគត
ដូច្នេះថា អាវុសោគោតម ជីវៈនោះក៏គឺសរីរៈនោះឬ? ក៏ជីវៈដោយខ្លួនសរីរៈ
ដោយខ្លួនទេ ។ តថាគតប្រាប់ថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ បើដូច្នោះ
ចូរអ្នកទាំងឡាយចាំស្តាប់ចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹង
សំដែង ។ ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះតថាគតកើតឡើងក្នុងលោកនេះ ជាអរហំ

១ អង្គិកថាថា ឧបដ្ឋក្ខយរបស់ជាលិយនោះដែលគ្រាប់ទៅបិណ្ឌបានដោយបាត្រឈើ បាន
ជាហៅថា ទារុបត្តិកៈ ។

មហាសិរីសុត្តន្ត ពុទ្ធកុណារាជ សីលសម្បត្តិ លាង

សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ (យថា សាមញ្ញដលេ ឯវំ វិត្តាវេ-
 តត្ថំ) ។ បេ ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ សីលសម្បត្តិ
 ហោតិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្ពជ្ជ វិហារតិ ។
 យោ នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ ឯវំ ជាតាតិ ឯវំ បស្សតិ
 កល្យំ នុ ខោ តស្សតិ វេទនាយ នំ ជីវំ នំ សរីរន្តំ
 វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អាវុសោ
 ភិក្ខុ ឯវំ ជាតាតិ ឯវំ បស្សតិ ន^(១) កល្យំ តស្សតិ
 វេទនាយ នំ ជីវំ នំ សរីរន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ
 សរីរន្តំ វា ។ អហំ ខោ បនេតំ អាវុសោ ឯវំ ជាតាតិ
 ឯវំ បស្សមិ អថ ច បនាហំ ន វេទាមិ នំ ជីវំ នំ
 សរីរន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ វាតិ^(២) ។
 នុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ
 ឧបសម្ពជ្ជ វិហារតិ ។ យោ នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ
 ឯវំ ជាតាតិ ឯវំ បស្សតិ កល្យំ នុ ខោ តស្សតិ

១ ១. ឧសទ្ធោ ន វិស្សនី ។ ២ ១. ធិតិសទ្ធោ ន វិស្សនី ។

មហេសីស្វគ្រ ពុទ្ធពុណ្ណចារិយ សីលសម្បទា ឈាន

សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ (បណ្ឌិតប្បសិដ្ឋន៍ឲ្យពិស្តារដូចគ្នាសាមញ្ញសូត្រផងចុះ) ។ បេ ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ បានដល់ខ្ញុំបឋមជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញនេះ របស់ភិក្ខុនោះតើគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺគឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ បរិព្វាជកទាំងពីររូបប្រាប់តថាគតថា អារុសោ ភិក្ខុណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញនេះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរពោលថា ជីវៈនោះគឺគឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ លុះបរិព្វាជកទាំង ២ រូបពោលដូច្នោះហើយ តថាគតប្រាប់ថា ម្នាលអារុសោ ចំណែកខាងតថាគតដឹងហេតុនេះយ៉ាងនេះ ឃើញហេតុនេះយ៉ាងនេះដែរ បានជាតថាគតមិនបានពោលថា ជីវៈនោះ គឺគឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ ភិក្ខុបានដល់ខ្ញុំទុតិយជ្ឈាន ។ ទ្រវតតិយជ្ឈាន ។ ខ្ញុំវចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោ បើភិក្ខុណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញនេះ របស់ភិក្ខុនោះតើគួរនឹងពោលថា

សុត្តន្តបិដកេ ទីបេតិកយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ
 សរីរន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អារុសោ ភិក្ខុ ឃំ
 ជាតានិ ឃំ បស្សនិ ន^(១) កល្យំ តស្សេតំ វេទនាយ
 តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ
 វាតិ ។ អហំ ខោ បនេតិ អារុសោ ឃំ ជាតាមិ
 ឃំ បស្សមិ អថ ច បទាហំ ន វេទនាមិ តំ ជីវំ
 តំ សរីរន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ វាតិ^(២) ។
 ញាណទស្សនាយ ចិត្តំ អភិជ្ជហិតំ អភិជ្ជន្ទាមេតិ ។
 យោ នុ ខោ អារុសោ ភិក្ខុ ។ បេ ។ នាបរំ
 វត្ថុត្តាយាតិ បជាតានិ ។ យោ នុ ខោ អារុសោ
 ភិក្ខុ ឃំ ជាតានិ ឃំ បស្សនិ កល្យំ នុ ខោ
 តស្សេតំ វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ វា អញ្ចំ
 ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អារុសោ
 ភិក្ខុ ឃំ ជាតានិ ឃំ បស្សនិ ន កល្យំ
 តស្សេតំ វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ វា អញ្ចំ
 ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ វាតិ ។ អហំ ខោ បនេតិ

១ ខ. នសព្វោ ន ទីស្សតិ ។ ២ ខ. នីតិសព្វោ នត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបរិយាយ សីលកុស្តវគ្គ

ជីវៈនោះគឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ បរិព្វាជក
 ពីរប្រពោលថា អារុសោ ភិក្ខុណាជីវយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការជីវ
 នឹងការឃើញ⁺នេះ របស់ភិក្ខុនោះ មិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសរីរៈ
 នោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ លុះបរិព្វាជកពីរប្រពោល
 ដូច្នោះហើយគាត់គប្បបាច់ថា ម្ចាស់អារុសោ ចំណែកខាងតថាគតក៏ដឹង
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ បានជាគាត់មិនបានពោលថា ជីវៈនោះ
 គឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ ភិក្ខុគម្រង់ផ្លូវ
 បង្កើនចិត្តទៅដើម្បីញាណទស្សនៈ ។ ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុណា ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់ថា កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះទៀតមិនមានទេ ។ ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុ
 ណាជីវយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញ⁺នេះ របស់
 ភិក្ខុនោះ គេគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន
 សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ បរិព្វាជកទាំងពីរប្រពោលថា អារុសោ ភិក្ខុណា
 ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញ⁺នេះ របស់ភិក្ខុនោះ
 មិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយ
 ខ្លួនទេ ។ (លុះបរិព្វាជកទាំងពីរប្រពោលដូច្នោះហើយ) គាត់គប្បបាច់ថា

មហាលីសុត្តេ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្តំ

អារុសោ ឯវំ ជាតាមិ ឯវំ បស្សាមិ អថ ច ប-
 រាហំ ន វតាមិ តំ ឯវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជី-
 វំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។ ឥទមលោច កកវា ។
 អត្ថមលោ ឡិដ្ឋន្តោ លីច្ឆវី កកវតោ ភាសិតំ អភិនន្តិតំ ។

មហាលីសុត្តេ ធម្មំ និធិតំ ។

មហាលីសូត្រ ការត្រេកអរចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ

ម្ចាស់ព្យាសោ តថាគតដឹងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ឃើញហេតុនោះយ៉ាង
នេះដែរ បានដាច់ថាគតមិនបានពោលថា ជីវៈនោះក៏គឺសរីរៈនោះ ឬថា
ជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ព្រះ
សូត្រនេះ (ចប់ហើយ) ។ ឧដ្ឋន្ទលិច្ឆវី ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរនឹង
ភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហាលីសូត្រទី ៦ ។

ជាលីយសត្តិ សត្តម៍

(៥៨) ឯវម្មេ សុត្ថំ ។ ឯតំ សមយំ ភក្កា កោ-
សម្ព័យំ វិហាតិ យោសំតារាមេ ។ អថទោ ទ្វេ បព្វជី-
តា មណ្ឌិយោ ច បរិព្វាជកោ ជាលិយោ ច ទា-
រុបត្តិកន្លេវាសី យេន ភក្កា តេនុបសង្កម្មីសុ ឧប-
សង្កម្មិតា ភក្កវតា សង្ខំ សម្មោធិសុ សម្មោធិយំ
កថំ សារាណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋីសុ ។
ឯកមន្តំ វិតា ទោ តេ ទ្វេ បព្វជីតា ភក្កន្តំ ឯ-
តទលេច្ចំ ក៏ន្ត ទោ អារុសោ កោ កោតម តំ
ជីវំ តំ សវី ឧទាហុ អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សវីន្តំ ។
តេនហារុសោ សុណាថ សាធុតំ មនសិករោថ
កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវមារុសោតិ ទោ តេ ទ្វេ បព្វ-
ជីតា ភក្កវតា បច្ចុស្សោសុំ ។ ភក្កា ឯតទលេច
វេន អារុសោ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ

ជាលិយសូត្រ ទី ៧

(៥៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគគង់នៅក្នុងយោសិតាម(១) ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ គ្រានោះ មានបព្វ-
ជិត ២ រូប គឺបរិព្វាជកឈ្មោះមណ្ឌិយៈ ១ ឈ្មោះជាលិយៈ ជាអន្តរាសិក
នៃទារុបត្តិកបរិព្វាជក ១ នាំគ្នាចូលទៅតាមព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យពាក់ព័ន្ធនឹងសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមាន
ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរលើកហើយ
ក៏ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបព្វជិត ២ រូបនោះ ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ
ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា អាវុសោ គោតម
ដ៏ចម្រើន ដ៏វិះនោះគឺសរីរនោះឬ ឬថាដ៏វិះដោយខ្លួន សរីរដោយខ្លួនទេ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ បើដូច្នេះ
ចូរអ្នកទាំងឡាយចាំស្តាប់ចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគត
នឹងសំដែង ។ បព្វជិតទាំង ២ រូបនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏តា នៃព្រះមាន
ព្រះភាគថា យ៉ាងហ្នឹងហើយអាវុសោ ។ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
ពាក្យនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះតថាគតកើតឡើងក្នុងលោកនេះជាអហន្ត

១ អារាមដែលយោសិតសេដ្ឋិកសាង ។

ពិធីបុណ្យ សីលសម្បទា ឈាន

សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ (យថា សាមញ្ញេសេ ឃី
វិត្តាវេត្ថំ) ។ បេ ។ ឃី ទោ អារុសោ ភិក្ខុ
សីលសម្បទ្ធោ ហោតិ ។

(៥៩) ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ
វិហារតិ ។ យោ នុ ទោ អារុសោ ភិក្ខុ ឃី ជា-
នាតិ ឃី បស្សតិ កក្កុំ នុ ទោ តស្សេតិ វេច-
នាយេ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ
សវ័ន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អារុសោ ភិក្ខុ ឃី
ជានាតិ ឃី បស្សតិ ន កក្កុំ តស្សេតិ វេចនា-
យ ។ បេ ។ អហំ ទោ បនេតិ អារុសោ ឃី
ជានាមិ ឃី បស្សមិ អថ ច បនាហំ ន វានាមិ
តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សវ័ន្តំ វាតិ ។

(៦០) ធុត្ថយំ ឈានំ ។ តត្ថយំ ឈានំ ។

ចក្កន្តំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ។ យោ នុ ទោ
អារុសោ ភិក្ខុ ឃី ជានាតិ ឃី បស្សតិ កក្កុំ នុ

ជាលិយសូត្រ សីលសម្បទា ឈាន

សម្មាសមុទ ។ បេ ។ (បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យតាមរដ្ឋបក្ខន៍សាមញ្ញា-
សូត្រផងចុះ) ។ បេ ។ ម្នាលភាវុសោ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយសីល
យ៉ាងនេះឯង ។

(៥៩) ។ បេ ។ ភិក្ខុបានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ។ ម្នាលភាវុសោ ភិក្ខុ
ណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញនុ៎ះ របស់ភិក្ខុ
នោះគួរពោលថា ជីវៈនោះក៏គឺសរីរៈនោះដែរឬ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈ
ដោយខ្លួនទេ ។ បរិព្វាជកទាំងពីរពោលថា ភាវុសោ ភិក្ខុណាដឹងយ៉ាង
នេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញនុ៎ះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹង
ពោលទេ ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភាវុសោ ចំណែកខាង
តថាគតដឹងនូវហេតុនោះយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ បានជាតថា-
គត មិនពោលថា ជីវៈនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈ
ដោយខ្លួនទេ ។

(៦០) ភិក្ខុបានដល់នូវទុតិយជ្ឈាន ។ នូវតតិយជ្ឈាន ។ នូវ
ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលភាវុសោ ភិក្ខុណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយស្ស សីលក្ខន្ធិញ្ញោ

ខោ តស្មេត្តិ វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សរីរំ វា អញ្ច
 ជីវំ អញ្ច សរីរំ វា ភិ ។ យោ សោ អាវុសោ
 ភិក្ខុ ឃំ ជាតាតិ ឃំ បស្សតិ ន កល្យាណំ តស្មេត្តិ
 វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សរីរំ វា អញ្ច ជីវំ អញ្ច សរី-
 រំ វា ភិ ។ អហំ ខោ បនេតិ អាវុសោ ឃំ ជាតា-
 មិ ឃំ បស្សមិ អថ ច បណហំ ន វនាមិ តំ ជីវំ
 តំ សរីរំ វា អញ្ច ជីវំ អញ្ច សរីរំ វា ភិ ។

(៦០) ញាណទស្សនាយ ចិត្តំ អភិជ្ជហរតិ អភិ-
 ជ្ជន្ទាមេតិ ។ យោ នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ ។ បេ ។
 នាហំ វេត្តតាយាតិ បជាតាតិ ។ យោ នុ ខោ អា-
 វុសោ ភិក្ខុ ឃំ ជាតាតិ ឃំ បស្សតិ កល្យាណំ នុ ខោ
 តស្មេត្តិ វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សរីរំ វា អញ្ច ជីវំ
 អញ្ច សរីរំ វា ភិ ។ យោ សោ អាវុសោ ភិក្ខុ ឃំ
 ជាតាតិ ឃំ បស្សតិ ន កល្យាណំ តស្មេត្តិ វេទនាយ
 តំ ជីវំ តំ សរីរំ វា អញ្ច ជីវំ អញ្ច សរីរំ វា ភិ ។
 អហំ ខោ បនេតិ អាវុសោ ឃំ ជាតាមិ ឃំ បស្សមិ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ការដឹងនឹងការឃើញ⁺នេះ របស់ភិក្ខុនោះតើគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសរីរៈ
នោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនឯងដែរឬ ។ បរិព្វាជកទាំង
នោះពោលថា អារុសោ ភិក្ខុណា ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹង
នឹងការឃើញ⁺នេះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសរីរៈនោះ
ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ ព្រះគង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
អារុសោ ចំណែកនេះគឺជាភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ
ហើយ ប៉ុន្តែគាត់មិនបាច់ពោលថា ជីវៈនោះគឺសរីរៈនោះ ឬថាជីវៈ
ដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។

(៦១) ភិក្ខុតម្រង់ផ្លូវបង្កើនចិត្តមកដើម្បីញែកណាទស្សនៈ ។ ម្ចាស់
អារុសោ ភិក្ខុណា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះទៀតមិន
មានទេ ។ ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុណា ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ
ការដឹងនឹងការឃើញ⁺នេះ របស់ភិក្ខុនោះតើគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺស-
រីរៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនដែរឬ ។ បរិព្វាជកទាំងនោះ
ពោលថា អារុសោ ភិក្ខុណា ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹង
ការឃើញ⁺នេះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសរីរៈនោះ ឬថា
ជីវៈដោយខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួនទេ ។ ព្រះគង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អារុសោ
ចំណែកនេះគឺជាភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ

ជាលិយសុត្តន្ត ភគវតោ ភាសិតំ អភិធម្មំ

អថ ច បណាហំ ន វនាមិ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ វា
 អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តំ វាតិ ។ ឥន្ទមវោច ភគវា ។
 អត្ថមនា តេ ទេ បព្វជិតា ភគវតោ ភាសិតំ
 អភិធម្មំ ។

ជាលិយសុត្តន្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

ផាលិយសូត្រ ការត្រេកអរចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ

បានជាតថាគត មិនពោលថា ជីវៈនោះក៏គឺសរីរៈនោះ ថ្មថាជីវៈដោយ
ខ្លួន សរីរៈដោយខ្លួន ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះ
(ចប់) ហើយ ។ បញ្ចជិតទាំង ២ រូបនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរ
ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផាលិយសូត្រទី ៧ ។

មហាសីហនាទស្តី អង្គម៍

[៦២] ឯវម្ភេ ស្ម័គ្រំ ។ ឯកំ សមយំ កកវំ ឧ.

ឧត្តាយំ^(១) វិហរតំ កណ្តាកថលេ មិគនាយេ ។ អ.

ថោ អថេលោ កស្សោ យេន កកវំ តេនុបស្សន្តមិ

ឧបស្សន្តមិត្វា កកវតា សន្ធិំ សម្មោទំ សម្មោទន្តយំ

កថំ សារណីយំ វិភិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសំ ។

ឯកមន្តំ បីតោ ថោ អថេលោ កស្សោ កកវន្តំ ឯត.

នេវេច សុត្ថមេតំ^(២) កោ តោតម សមណោ តោតមោ

សព្វន្តបំ ករហតំ សព្វន្តបស្សី ល្អទាជីវី ឯកំសេន

ឧបក្កោសតំ ឧបវេទន្តតំ យេ តេ កោ តោតម ឯវហ-

ហំសុ សមណោ តោតមោ សព្វន្តបំ ករហតំ សព្វន្ត-

បស្សី ល្អទាជីវី ឯកំសេន ឧបក្កោសតំ ឧបវេទន្តតំ

១ ឧត្តាយន្តី កន្លង អម្បតំ ពោធិ៍ពេ ទិស្សតិ ។ អន្តរាថយព្វ ឯវម្ភេ ។ ២ ឧ.
សុត្ថមេតំ ។

មហាសីហនាទស្សត្រី ទី ៨

(៦២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគគង់នៅក្នុងព្រះឈ្មោះកណ្តកថលៈ ជាទីឲ្យអភ័យដល់ម្រឹគ ទៀបក្រុង
ឧដុង្គ ។ គ្រានោះ អរិយៈ (បរិព្វាជកអាគ្រាត) ឈ្មោះកស្សប ចូល
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរក
ទាក់សំណេះសំណាល ជាមួយទ័ន្ធព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដល់គួររីករាយទ័ន្ធពាក្យដែលគួរលើក ហើយក៏ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
លុះអរិយកស្សប ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបានឮពាក្យដូច្នេះ
ថា ព្រះសមណគោតម រមែងតិះដៀលតបៈទាំងពួង រមែងចំអកមើល
ងាយតែមួយយ៉ាង ឲ្យអ្នកកាន់តបៈទាំងអស់គ្នា ដែលមានអាជីវៈសៅហ្មង
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បានពោលយ៉ាងនេះ
ថា ព្រះសមណគោតម រមែងតិះដៀលតបៈទាំងពួង រមែងចំអកមើល
ងាយតែមួយយ៉ាង ឲ្យអ្នកកាន់តបៈទាំងអស់គ្នា ដែលមានអាជីវៈសៅហ្មង

មហាសីហនាសុត្តន្ត សព្វន្តបំ គរហាវិកំ

កក្កដំ តេ កោតោ តោតមស្សំ វុត្តវាទិយោ ន ច កវន្តំ
តោតមំ អក្កតេន អញ្ញាច័ក្ខន្តំ ធម្មស្សំ ច អនុធម្មំ
ព្យាករេន្តំ ន ច កោចិ សហធម្មកោ វាទានុវាទោ
ការយី ហំ អានុត្តតំ អនុត្តត្វាតុកាមា ហិ មយី
កវន្តំ តោតមន្តំ ។ យេ តេ កស្សប ឯវេហាហិសុ
សមណោ តោតមោ សព្វន្តបំ ករហតំ សព្វន្តបស្សី
លូទាជីវី ឯកំសេន ឧបក្កោសតិ ឧបវទត័តំ ន មេ
តេ វុត្តវាទិយោ អញ្ញាច័ក្ខន្តំ ន ច មំ តេ អសតា
អក្កតេន ។ វេទាហំ កស្សប ឯកក្ខំ តបស្សី លូ.
ទាជីវី បស្សាមិ ទិព្វេន ចត្តុទា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមា.
នុសកេ កាយស្ស កេនា បំ មរណា អនាយី

មហាសីហនាទស្សត្រ ការនិះជៀសតបៈទាំងពួងជាដើម

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាអ្នកពោលតាមហេតុ ដែលព្រះគោតម
 ដ៏ចំរើនពោលហើយ ឬមិនពោលបង្កើតព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដោយពាក្យ
 មិនពិតទេ ឬពោលនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ឬវាទានុវាទៈណាមួយ ប្រកប
 ដោយធម៌ មិនដល់នូវឋានៈដែលពួកវិពាជនគួរតែជៀសទេឬ ឯយើងទាំង
 ឡាយមិនប៉ិននឹងពោលបង្កើតព្រះគោតមដ៏ចំរើនទេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្ចាស់កស្សប ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បានពោលហើយយ៉ាង
 នេះថា ព្រះសមណគោតម វែមនិះជៀសតបៈទាំងពួង វែមនិចំអក
 មើលងាយតែមួយយ៉ាង នូវអ្នកកាន់តបៈទាំងអស់គ្នា ដែលមានអាជីវៈ
 សៅហ្មង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែនពោលតាមវាទៈ
 ដែលតថាគតពោលហើយ (ដោយសព្វគ្រប់) ទេ ពោលបង្កើតថាគត
 (ខ្លះក៏មាន) មួយវិញទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែន
 ពោលបង្កើតថាគត ដោយពាក្យមិនទៀងមិនពិត (ក៏មាន) ។
 ម្ចាស់កស្សប តថាគតបានចក្ខុពិព្វជំហិសុទ្ធ កន្លងវិស័យរបស់មនុស្សមើល
 ឃើញបុគ្គលអ្នកកាន់តបៈ ដែលមានអាជីវៈសៅហ្មង ពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ដែលរំលោងខន្ធទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតក្នុងអប្បាយ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យតំ ធិរយំ ឧបបន្នំ ។ ឥធិ បណាហំ
 កស្សប ឯកត្ថំ តបស្សី ល្ងខាជីវី បស្សមិ ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកេន កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សុត្ថំ លោកំ ឧបបន្នំ ។
 ឥធិ បណាហំ កស្សប ឯកត្ថំ តបស្សី អប្បទុក្ខវិ-
 ហារី បស្សមិ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមា-
 ទុសកេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អតាយំ
 ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យតំ ធិរយំ ឧបបន្នំ ។ ឥធិ បណាហំ
 កស្សប ឯកត្ថំ តបស្សី អប្បទុក្ខវិហារី បស្សមិ
 ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកេន កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សុត្ថំ លោកំ
 ឧបបន្នំ ។ សោហំ កស្សប ឥមេសំ តបស្សីនំ
 ឯវំ អាគតិញ្ច កតិញ្ច ចុតិញ្ច ឧបបត្តិញ្ច យថាក្ខតំ
 បដាធាមិ សោហំ កី សព្វន្តបំ ករហិស្សមិ សព្វន្ត-
 បស្សី ល្ងខាជីវី ឯកំសេន ឧបក្កោសិស្សមិ ឧប-
 ទិស្សមិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលប្បដ្ឋាន

ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។ ម្នាលកស្យប តថាគតមានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្លង
 វិស័យរបស់មនុស្ស តថាគតមើលឃើញបុគ្គលអ្នកកាន់ធម៌ៈ ពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតសៅហ្មង ដែលរំលោងខន្ធខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ ទៅកាន់លោកគឺមនុស្ស សុគតិ នឹងមានស្នាម ។ ម្នាលកស្យប
 តថាគតមានចក្ខុទិព្វកន្លងវិស័យរបស់មនុស្ស មើលឃើញបុគ្គលអ្នកកាន់
 ធម៌ៈ ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ដែលនៅដោយមានសេចក្តីទុក្ខតិច លុះរំលោង
 ខន្ធខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។
 ម្នាលកស្យប តថាគតមានចក្ខុទិព្វកន្លងវិស័យរបស់មនុស្ស មើលឃើញ
 បុគ្គលអ្នកកាន់ធម៌ៈ ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ដែលនៅដោយមានសេចក្តីទុក្ខ
 តិច លុះរំលោងខន្ធអំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកាន់លោកគឺមនុស្ស សុគតិ នឹង
 ស្ថានសួគ៌ ។ ម្នាលកស្យប តថាគតដឹងជាក់ថាដំណើរមកផង ដំណើរ
 ទៅផង ដំណើរឃ្លាតចេញផង ដំណើរកើតផង របស់ពួកអ្នកកាន់ធម៌ៈទាំង
 នេះ តាមពិតយ៉ាងនេះឯង តថាគតឯងនឹងតិរច្យលធម៌ៈទាំងពួង នឹងចំអក
 មើលឆាយតែមួយយ៉ាង នូវអ្នកកាន់ធម៌ៈទាំងអស់គ្នា ដែលមានអាជីវៈ
 សៅហ្មងដូចម្តេចបាន (តថាគតតិរច្យលធម៌ៈតែកម្មដែលគួរតិរច្យល សរសើរ
 កម្មដែលគួរសរសើរទេតើ) ។

(៦៣) សន្តិ កស្សប ឯកេ សមណាត្រាហ្មណា
 បណ្ឌិតា និបុណ្ណា កតតបរហ្មវាទា វាលវេជ្ជរូទា តេ^(១)
 កំនួន្តា មពោ ចរន្តិ បញ្ញាកតេន និដ្ឋិតតាជំ ។ តេហិ-
 បិមេ សន្តិ ឯកេច្ឆុសុ ហំនេសុ សមេន្តិ ឯកេច្ឆុសុ
 ហំនេសុ ន សមេន្តិ ។ យន្តេ ឯកេច្ឆំ វិនេន្តិ^(២) សា-
 ច្ឆតំ មយំបិ តំ ឯកេច្ឆំ វិនេម សាច្ឆតំ ។ យន្តេ ឯ-
 កេច្ឆំ វិនេន្តិ ន សាច្ឆតំ មយំបិ តំ ឯកេច្ឆំ វិនេម ន
 សាច្ឆតំ ។ យន្តេ ឯកេច្ឆំ វិនេន្តិ សាច្ឆតំ មយំ តំ
 ឯកេច្ឆំ វិនេម ន សាច្ឆតំ ។ យន្តេ ឯកេច្ឆំ វិនេន្តិ ន
 សាច្ឆតំ មយំ តំ ឯកេច្ឆំ វិនេម សាច្ឆតំ ។ យំ មយំ
 ឯកេច្ឆំ វិនេម សាច្ឆតំ បរេបិ តំ ឯកេច្ឆំ វិនេន្តិ សាច្ឆតំ ។
 យំ មយំ ឯកេច្ឆំ វិនេម ន សាច្ឆតំ បរេបិ តំ ឯកេច្ឆំ
 វិនេន្តិ ន សាច្ឆតំ ។ យំ មយំ ឯកេច្ឆំ វិនេម សាច្ឆតំ
 បរេបិ តំ ឯកេច្ឆំ វិនេន្តិ ន សាច្ឆតំ ។ យំ មយំ
 ឯកេច្ឆំ វិនេម ន សាច្ឆតំ បរេបិ តំ ឯកេច្ឆំ វិនេន្តិ

១ ខ វេ ។ ២ ប. វិនេន្តិ ។

មហាសីហនាទស្សត្រ ពោលអំពីការលះអកុសលធម៌

(៦.៣) ម្ចាស់កសិកម្ម មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាបណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាល្អិត ដឹងច្បាស់នូវវាទៈរបស់អ្នកដទៃ អាចទម្លាយនូវទិដ្ឋិរបស់ បុគ្គលដទៃ ដោយកម្លាំងប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ដូចជាខ្មែរធម្មកបាញ់នូវសេ- សៃសក់បាន ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ត្រូវគ្នាទំនងថាគតក្នុង ស្ថានខ្លះក៏មាន មិនត្រូវគ្នាក្នុងស្ថានខ្លះក៏បាន ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំង នោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(១)ថា ល្អ យើងក៏ពោលថា ល្អដែរក៏មាន ។ សមណ- ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(២)ថា មិនល្អ យើងក៏ពោលថា មិនល្អដែរ ក៏មាន ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(៣)ថា ល្អ តែយើង ពោលថា មិនល្អក៏មាន ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(៤)ថា មិនល្អ តែយើងពោលថា ល្អក៏មាន ។ យើងពោលនូវអ្វីខ្លះថា ល្អ ពួកសម- ណព្រាហ្មណ៍ដទៃ ក៏ពោលថា ល្អដែរក៏មាន ។ យើងពោលនូវអ្វីខ្លះថា មិន ល្អ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃ ពោលថា មិនល្អដែរក៏មាន ។ យើងពោល នូវអ្វីខ្លះថា ល្អ តែពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃពោលថា មិនល្អ ក៏មាន ។ យើងពោលនូវអ្វីខ្លះថា មិនល្អ តែពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃ ពោលថា

១ អន្លឹកថា ថា សំដៅយកបញ្ចពិធីសីល ។ ២ សំដៅយកបញ្ចកោ ។ ៣ សង្គ្រមក្នុង ទ្វារទាំង ៥ ។ ៤ អន្លឹកថា ថា មិនសង្គ្រមក្នុងទ្វារទាំង ៥ ។

សាច្ចតិ ។ ត្យាហំ ឧបសង្កម្ភិត្វា ឃំរំ វនាមិ យេស្ម ឆោ
 អាវុសោ ហំនេសុ ន សមេន្តំ តិដ្ឋន្តំ តានិ ហំនានិ
 យេស្ម ហំនេសុ សមេន្តំ តត្ថ វិញ្ញា សមនុយុញ្ញន្តំ
 សមនុត្តាហន្តំ សមនុកាសន្តំ សត្តារា វា សត្តារំ ស-
 ង្ខ័យំ វា សង្ខំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា អកុសលា
 អកុសលសម្មាតា សាវជ្ជា សាវជ្ជសម្មាតា អសេវិតញ្ញា
 អសេវិតត្វសម្មាតា នអលមរិយា នអលមរិយសម្មា-
 តា កក្កា កក្កាសម្មាតា កោ ឥមេ ធម្មេ អនុ-
 សេសំ បហាយ វត្ថតិ សមណោ តោតមោ បរេ វា
 បរេ កោត្តោ កណាចរិយាតិ ។

[៦៤] ហំនំ ចោ បនេតំ កស្សប វិជ្ជតិ យំ វិញ្ញា
 សមនុយុញ្ញន្តា សមនុត្តាហន្តា សមនុកាសន្តា ឃំរំ
 វនេយ្យំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា អកុសលា អកុ-
 សលសម្មាតា សាវជ្ជា សាវជ្ជសម្មាតា អសេវិតញ្ញា
 អសេវិតត្វសម្មាតា នអលមរិយា នអលមរិយសម្មាតា
 កក្កា កក្កាសម្មាតា សមណោ តោតមោ ឥមេ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលចូនវគ្គ

ល្អក៏មាន ។ តថាគតចូលទៅកេត្តកសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏និយាយ
 យ៉ាងនេះថា នៃអារុសោទាំងឡាយ ស្ថានណា ដែលមិនត្រូវគ្នាទីង
 តថាគត ស្ថាននោះលើកទុកសិនចុះ ស្ថានណាដែលត្រូវគ្នាទីងតថាគត
 ពួកវិរាជន ត្រូវសួរកលទ្ធិ ដេញដោលរកហេតុ សួរស្នាក់កលទ្ធិទីង
 ហេតុទាំងពីរ ប្រៀបធៀបត្រូវនឹងត្រូវ ឬពួកទីងពួកក្នុងស្ថាននោះថា ធម៌
 ទាំងឡាយដែលជាអកុសល រាប់ថាជាអកុសល មានទោស រាប់ថាមាន
 ទោស មិនគួរសេព រាប់ថាមិនគួរសេព មិនប្រសើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ
 ជាចំណែកខ្មៅ រាប់ថាជាចំណែកខ្មៅ របស់ជនដ៏ចំរើនទាំងនេះ តើ
 នរណា លះបង់ធម៌ទាំងនេះ មិនឱ្យសេសសល់ ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន
 សមណគោតមឬ ឬក៏ពួកគណាចារ្យដ៏ចំរើនឯទៀត ។

(៦៤) ម្ចាស់កស្សប សេចក្តីនេះជាថាមានប្រាកដ កាលបើ
 ពួកវិរាជន សួរកលទ្ធិ ដេញដោលរកហេតុ សួរស្នាក់កលទ្ធិទីងហេតុ
 ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាអកុសល រាប់ថាជាអកុសល
 មានទោស រាប់ថាមានទោស មិនគួរសេព រាប់ថាមិនគួរសេព មិនប្រ-
 សើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ ជាចំណែកខ្មៅ រាប់ថាជាចំណែកខ្មៅរបស់ជន
 ដ៏ចំរើនទាំងនេះ ព្រះសមណគោតមលះបង់ធម៌ទាំងនេះមិនឱ្យសេសសល់

ហោសីហនាសុត្តន្ត កុសលសមាគមថា

ធម្មេ អនុវិសេសំ បហាយ វត្តតំ យំ វា បន កោន្តោ
 បរេ កណាចរិយាតិ ។ ឥតិហ កស្សប វិញ្ញា សម-
 ធម្មយុញ្ញនា សមនុត្តាហនា សមនុកាសនា អម្ពេ វ
 តត្ថ យេកុយ្យន បសំសេយ្យំ ។

(៦៥) អបរិមំ តោ កស្សប វិញ្ញា សមនុយុញ្ញនំ
 សមនុត្តាហនំ សមនុកាសនំ សត្តារា វា សត្តារំ
 សង្ឃេន វា សង្ឃំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា កុសលា
 កុសលសម្មាសា អនុវិជ្ជា អនុវិជ្ជសម្មាសា សេវិតញ្ញា
 សេវិតញ្ញសម្មាសា អលមរិយា អលមរិយសម្មាសា សុត្តា
 សុត្តសម្មាសា កោ ឥមេ ធម្មេ អនុវិសេសំ សមា-
 នាយ វត្តតំ សមណោ តោនមោ បរេ វា បន កោន្តោ
 កណាចរិយាតិ ។ ហំនំ ខោ បនេនំ កស្សប វិជ្ជតំ យំ
 វិញ្ញា សមនុយុញ្ញនា សមនុត្តាហនា សមនុកាសនា
 ឯវំ វេទេយ្យំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា កុសលា
 កុសលសម្មាសា អនុវិជ្ជា អនុវិជ្ជសម្មាសា សេវិតញ្ញា

មហាសីហនាសូត្រ ពោលអំពីការសមាទានកុសលធម៌

ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ឬក៏ពួកគណាចារ្យដ៏ចំរើនឯទៀតទេ ។ ម្នាល
កស្សប ពួកវិពាជនក្នុងលោកនេះ កាលបើសួររកលទ្ធិ ដេញដោលរក
ហេតុ សួរស្នាក់រកលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏ច្រើនតែសរសើរពួកតថាគត ក្នុង
ធម៌ទាំងនោះ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

(៦៥) ម្នាលកស្សប មួយយ៉ាងទៀត ពួកវិពាជន កាលបើមិនសួរ
រកលទ្ធិ មិនដេញដោលរកហេតុ មិនសួរស្នាក់រកលទ្ធិនឹងហេតុ មិន
ប្រៀបធៀបគ្រូមិនគ្រូ ឬពួកនឹងពួកថា ធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាគុសល
រាប់ថាជាគុសល មិនមានទោស រាប់ថាមិនមានទោស គួរសេព រាប់
ថាគួរសេព ប្រសើរ រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស
របស់ពួកជនដ៏ចំរើនទាំងនេះ តើនរណាសមាទានធម៌ទាំងនេះមិនឱ្យសេស
សល់ ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ព្រះសមណគោតម ឬក៏ពួកគណាចារ្យ
ដ៏ចំរើនឯទៀត ។ ម្នាលកស្សប សេចក្តីនេះជាឋានៈមានប្រាកដ ពួក
វិពាជន កាលបើសួររកលទ្ធិ ដេញដោលរកហេតុ សួរស្នាក់រកលទ្ធិនឹង
ហេតុ ក៏មុខជានិយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាគុសល រាប់
ថាជាគុសល មិនមានទោស រាប់ថាមិនមានទោស គួរសេព រាប់ថា

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធទ្រព្រ

សេវិត្តសម្មាសា អលមរិយា អលមរិយសម្មាសា
 សុត្តា សុត្តសម្មាសា សមណោ តោតមោ ឥមេ ធម្ម
 អនុសេសំ សមាធាយ វត្តតិ យំ វា បទ កោន្តោ
 បរេ កណាចរិយាតិ ។ ឥតិហ កស្សប វិញ្ញា សមនុ-
 យុញ្ញនា សមនុតាហន្តា សមនុកាសន្តា អម្ពេ វ
 តត្ថ យេកុយ្យេន បសិសេយ្យំ ។

[៦៦] អបរិបំ នោ កស្សប វិញ្ញា សមនុយុញ្ញនំ
 សមនុតាហន្តំ សមនុកាសន្តំ សុត្តាវ វា សុត្តាវ
 សង្ឃេន វា សង្ឃំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា អកុសលា
 អកុសលសម្មាសា សាវជ្ជា សាវជ្ជសម្មាសា អសេវិត្តា
 អសេវិត្តសម្មាសា នអលមរិយា នអលមរិយសម្មាសា
 កណ្ណា កណ្ណសម្មាសា កោ ឥមេ ធម្ម អនុសេសំ
 បហាយ វត្តតិ តោតមសាវកសង្ឃេន វា បរេ វា បទ
 កោន្តោ កណាចរិយសាវកសង្ឃតិ ។ ហំនំ ខោ
 បទេនំ កស្សប វិជ្ជតិ យំ វិញ្ញា សមនុយុញ្ញនា
 សមនុតាហន្តា សមនុកាសន្តា ឯវំ វទេយ្យំ យេ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធា

គួរសេព ប្រសើរ រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស
 របស់ជនដ៏ចម្រើនទាំងនេះ ព្រះសមណគោតម សមាទានធម៌ទាំងនេះមិន
 សេសសល់ ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ឬក៏ពួកគណបារាជ្ជដ៏ចម្រើនឯទៀត ។
 ម្នាលកស្យប ពួកវិពាជន ក្នុងលោកនេះ កាលបើសួររកលទ្ធិ ដេញ
 ដោលរកហេតុ សួរស្នាក់រកលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏ច្រើនតែសរសើរពួកថាគត
 ក្នុងធម៌នោះ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

(៦៦) ម្នាលកស្យប មួយយ៉ាងទៀត ពួកវិពាជន កាលបើមិនសួរ
 រកលទ្ធិ មិនដេញដោលរកហេតុ មិនសួរស្នាក់រកលទ្ធិនឹងហេតុ មិនប្រៀប
 ធៀបគ្រូនឹងគ្រូឬពួកនឹងពួកថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាអកុសល រាប់ថាជា
 អកុសល មានទោស រាប់ថាមានទោស មិនគួរសេព រាប់ថាមិនគួរសេព
 មិនប្រសើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ ជាចំណែកខ្មៅ រាប់ថាជាចំណែកខ្មៅ
 របស់ពួកជនដ៏ចម្រើនទាំងនេះ នរណាលះបង់ធម៌ទាំងនេះ មិនសេសសល់
 ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ពួកសាវ័ករបស់ព្រះគោតម ឬក៏ពួកសាវ័ករបស់
 គណបារាជ្ជដ៏ចម្រើនឯទៀត ។ ម្នាលកស្យប សេចក្តីនេះជាឋានៈមាន
 ប្រាកដ ពួកវិពាជន កាលបើសួររកលទ្ធិ ដេញដោលរកហេតុ សួរស្នាក់
 រកលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏មុខជាវិយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជា

ឥមេសំ កវតំ ធម្មា អគុសលា អគុសលសង្ខតា
 សាវជ្ជា សាវជ្ជសង្ខតា អសេវតត្វា អសេវិតត្វសង្ខតា
 ធអលមរិយា ធអលមរិយសង្ខតា កល្យាណ កល្យាណ-
 សង្ខតា តោតមសាវកសង្ឃោ ឥមេ ធម្មេ អនវសេសំ
 បហាយ វត្ថុតិ យំ វា បន កោដ្ឋោ បរេ កណាចរិយសា-
 វកសង្ឃាតិ ។ ឥតិហ កស្សប វិញ្ញា សមនុយុត្តា
 សមនុតាហន្តា សមនុកាសន្តា អម្ពេ វ តត្ថ យេ-
 កុយ្យេន បសំសេយ្យំ ។

(៦៧) អបរិមំ ខោ កស្សប វិញ្ញា សមនុយុត្តា
 សមនុតាហន្តំ សមនុកាសន្តំ សត្តារា វា សត្តាវ
 សង្ឃេន វា សង្ឃំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា
 គុសលា គុសលសង្ខតា អនវជ្ជា អនវជ្ជសង្ខតា
 សេវិតត្វា សេវិតត្វសង្ខតា អលមរិយា អលមរិយ-
 សង្ខតា សុត្តា សុត្តសង្ខតា កោ ឥមេ ធម្មេ
 អនវសេសំ សមាធាយ វត្ថុតិ តោតមសាវកសង្ឃោ
 វា បរេ វា បន កោដ្ឋោ កណាចរិយសាវកសង្ឃា-
 តិ ។ ហំនំ ខោ បនេតំ កស្សប វិជ្ជតិ យំ វិញ្ញា
 វិញ្ញា

មហាសីហនាសូត្រ ពោលអំពីការសមាទានកុសលធម៌

អកុសល រាប់ថាជាអកុសល មានទោស រាប់ថាមានទោស មិនគួរ
 សេព រាប់ថាមិនគួរសេព មិនប្រសើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ ជាចំណែកខ្មៅ
 រាប់ថាជាចំណែកខ្មៅ របស់ជនដ៏ចំរើនទាំងនេះ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះ
 គោតមលះចង់ធម៌ទាំងនេះ មិនសេសសល់ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ឬក៏ពួក
 សាវ័ករបស់ពួកគណាចារ្យដ៏ចំរើនឯទៀត ។ ម្នាលកស្យប ពួកវិញ្ញាណ
 ក្នុងលោកនេះ កាលបើសួររកលទ្ធិ ដេញដោលរកហេតុ សួរស្នាក់
 រកលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏ច្រើនតែសរសើរពួកតថាគត ក្នុងធម៌នោះ ដោយ
 ប្រការដូច្នេះឯង ។

(៦៧) ម្នាលកស្យប មួយយ៉ាងទៀត ពួកវិញ្ញាណ កាលបើមិនសួរ
 រកលទ្ធិ មិនដេញដោលរកហេតុ មិនសួរស្នាក់រកលទ្ធិនឹងហេតុ មិនប្រៀប
 ធៀបត្រួតត្រា ឬពួកនឹងពួកថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាកុសល រាប់ថាជា
 កុសល មិនមានទោស រាប់ថាមិនមានទោស គួរសេព រាប់ថាគួរសេព
 ប្រសើរ រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស របស់ជនដ៏
 ចំរើនទាំងនេះ នរណាសមាទានធម៌ទាំងនេះ មិនសេសសល់ហើយប្រព្រឹត្ត
 កាន់បាន ពួកសាវ័ករបស់ព្រះគោតម ឬក៏ពួកសាវ័ករបស់គណាចារ្យដ៏
 ចំរើនឯទៀត ។ ម្នាលកស្យប សេចក្តីនេះជាឋានៈមានប្រាកដ ពួកវិញ្ញាណ

សុត្តន្តបិដក វិមុត្តិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

សមទុយុញ្ញនា សមទុត្តាហន្តា សមទុកាសនា ឃំ
 វិទេយ្យំ យេ ឥមេសំ កវតី ធម្មា កុសលា
 កុសលសង្ខតា អនវដ្ឋា អនវដ្ឋសង្ខតា សេវិតញ្ច
 សេវិត្យសង្ខតា អលមរិយា អលមរិយសង្ខតា សុត្តា
 សុត្តសង្ខតា តោតមសាវកសង្ឃ ឥមេ ធម្មេ អន-
 វិសេសំ សមាទាយ វត្តតិ យំ វា បទ គោន្តោ
 បរេ គណាចរិយសាវកសង្ឃតិ ។ ឥតិហ កស្សប
 វិត្តា សមទុយុញ្ញនា សមទុត្តាហន្តា សមទុកាសនា
 អម្ពេ វ វត្ត យេកុយ្យេន បសំសេយ្យំ ។ អត្ថ
 កស្សប មត្តោ អត្ថំ បដិបទា យថាបដិបទ្ធោ សា-
 មញ្ញោ ញស្សតិ សាមំ ធិក្ខតិ សមណោ តោត-
 មោ កាលវរិដ្ឋំ ភូតវរិដ្ឋំ អត្ថវរិដ្ឋំ ធម្មវរិដ្ឋំ វិទយ-
 វរិដ្ឋតិ ។ កតមោ ច កស្សប មត្តោ កតមា
 ច បដិបទា យថាបដិបទ្ធោ សាមញ្ញោ ញស្សតិ
 សាមំ ធិក្ខតិ សមណោ តោតមោ កាលវរិដ្ឋំ ភូតវរិដ្ឋំ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

កាលបើស្ករកលទ្ធិ ដេញដោលរកហេតុ ស្ករស្កក់កលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏មុខ
 ជានិយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាកុសល រាប់ថាជាកុសល
 មិនមានទោស រាប់ថាមិនមានទោស គួរសេព រាប់ថាគួរសេព ប្រសើរ
 រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស របស់ពួកជនដ៏ចម្រើន
 ទាំងនេះ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះគោតម សមាទានធម៌ទាំងនេះ មិនសេស
 សល់ ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ឬក៏ពួកសាវ័ក របស់គណាចារ្យដ៏ចម្រើន
 ឯទៀត ។ ម្នាលកស្យប ពួកវិញ្ញាណ ក្នុងលោកនេះ កាលបើស្ករកលទ្ធិ
 ដេញដោលរកហេតុ ស្ករស្កក់កលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏ច្រើនតែសរសើរពួក
 តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងនោះ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលកស្យប
 លោកុត្តរមគ្គក៏មាន បុព្វភាគប្បដិបទា (សេចក្តីប្រតិបត្តិជាចំណែកទាន
 ដើម) ក៏មាន ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិឱ្យសមគួរហើយ គង់ជឿជាក់ច្បាស់នូវ
 សាមញ្ញផល គង់នឹងឃើញដោយខ្លួនឯងថា ព្រះសមណគោតម និយាយ
 ត្រូវតាមកាល និយាយពិត និយាយប្រកបដោយប្រយោជន៍ និយាយ
 ត្រូវតាមធម៌ និយាយត្រូវតាមវិន័យ ។ ម្នាលកស្យប ចុះលោកុត្តរមគ្គនោះ
 តើដូចម្តេច បុព្វភាគប្បដិបទាតើដូចម្តេច ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិឱ្យសមគួរ
 ហើយ គង់ជឿជាក់ច្បាស់នូវសាមញ្ញផល គង់នឹងឃើញដោយខ្លួនឯងថា
 ព្រះសមណគោតម និយាយត្រូវតាមកាល និយាយពិត និយាយប្រកប

អត្តវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទីតិ ។ អយមេវ អវាយោ
 អដ្ឋន្តិកោ មត្តោ សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-
 សង្កប្បោ សម្មាវាទា សម្មាភម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ
 សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ កស្សប មត្តោ អយំ បដិបទា យថាបដិបទ្គោ
 សាមញ្ញេវ ញ្ញស្សតិ សាមំ ទក្ខតិ សមណោ តោតមោ
 កាលវាទី ក្ខតវាទី អត្តវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទីតិ ។

(៦៨) ឯវំ វុត្តោ អបេសោ កស្សបោ កក្កដំ ឯត-
 ទវេច ឥមេបិ^(១) ខោ អវុសោ តោតម តថោបក្កមា
 ឯតេសំ^(២) សមណាប្រាប្បណានំ សាមញ្ញសង្ខតា ច
 ព្រហ្មញ្ញសង្ខតា ច អបេសោ ច ហោតិ មុត្តាទារោ
 ហត្ថាវលេខនោ ន ឯហិកទន្តិកោ ន តិដ្ឋកទន្តិកោ
 នាភិហតំ ន ឧទ្ទិស្ស កតំ ន ជិមន្តនំ សាទិយតិ

១ ខ. ឥមេ ។ ២ ខ. ឯកេសំ ។

អោសីពតាវសូត្រ ពោលអំពីការផ្ដើមនូវតបរបស់អចេលកស្សប

ដោយប្រយោជន៍ និយាយត្រូវតាមធម៌ និយាយត្រូវតាមវិន័យ ។ នេះ
ឯងជាមគ្គប្រកបដោយឆន្ទ ៨ ដ៏ប្រសើរ គឺសេចក្ដីឃើញត្រូវ ១ សេចក្ដី
ត្រូវរិះត្រូវ ១ វេទាត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ព្យាយាម
ត្រូវ ១ សេចក្ដីរលឹកត្រូវ ១ ដក្ខល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលកស្សប នេះឯង
ជាលោកុត្តមគ្គ នេះឯងបុព្វភាគប្បដិបទា ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិឱ្យសម
គួរហើយ គង់ដឹងច្បាស់នូវសាមញ្ញផល គង់នឹងឃើញដោយខ្លួនឯងថា
ព្រះសមណគោតម និយាយត្រូវតាមកាល និយាយពិត និយាយប្រកប
ដោយប្រយោជន៍ និយាយត្រូវតាមធម៌ និយាយត្រូវតាមវិន័យ ។

(៦៨) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
អចេលកស្សប បានគ្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា អាវុសោ
គោតម ការផ្ដើមនូវតបទាំងនេះ ដែលរាប់ថាជាកិច្ចការរបស់សមណៈផង
រាប់ថាជាកិច្ចការរបស់ព្រាហ្មណ៍ផង របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ
(មានច្រើនប្រការ) គឺជាបុគ្គលគ្មានសំពត់ (អាត្រាត) លះបង់មារយាទ
ល្អ ស៊ីល្បិចដៃ បង្កម្រះទន្លេដោយម្រាមដៃ គេអញ្ជើញថាចូលមក ក៏មិន
មក គេហៅថាឈប់ ក៏មិនឈប់ មិនត្រេកអរនឹងភត្តដែលគេនាំមកមុន
មិនត្រេកអរនឹងបង្ហាត់ដែលគេនាំមកចំពោះខ្លួន មិនត្រេកអរនឹងកិច្ចនិមន្តន៍

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយស្ស សីលក្ខន្ធវគ្គោ

សោ ន ក្កម្ពមុខា បដិក្កណ្ឌតំ ន កាលោបិមុខា
 បដិក្កណ្ឌតំ ន ឯឡកមន្តំ ន ឧល្លាសមន្តំ ន
 មុសលមន្តំ ន ទ្ធិន្ទំ កុញ្ញមាណំ ន ភត្តិជ័យា ន
 មាយមាណយ ន បុរិសន្តរកតាយ ន សង្កត្តីសុ ន
 យត្ថ សា ឧបដ្ឋិតោ ហោតំ ន យត្ថ មត្តិកា
 សណ្តាសណ្តាតារិដ្ឋំ ន មជ្ឈំ ន មំសំ ន សុរំ ន
 មេរយំ ន ថុសោធនំ ចរិតំ ។ សោ ឯកាតារិកោ
 វា ហោតិ ឯកាលោបិកោ ទ្វាតារិកោ វា ហោតិ
 ទ្វាលោបិកោ សត្តាតារិកោ វា ហោតិ សត្តា-
 លោបិកោ ឯកស្សាបិ ធន្តិយា យាចេតិ ទ្ធិហិបិ
 ធន្តិហិ យាចេតិ សត្តហិបិ ធន្តិហិ យាចេតិ ឯកា-
 ហិកំបិ អាហារំ អាហារេតិ ទ្ធិហិកំបិ អាហារំ អា-
 ហារេតិ សត្តាហិកំបិ អាហារំ អាហារេតិ ។ ឥត
 ឯវុច្ចិ អឡ្ហមាសិកំបិ បរិយាយេកត្ថកោដណ្ឌុយោកម-
 ណុយុត្តោ វិហារិតំ ។ ឥមេវិ ខោ អារុសោ តោតម

សុត្តន្តបិដក ទីបីវិញ្ញាណ ភិក្ខុវគ្គ

អរិយក្កៈនោះមិនទទួលកត្តាអំពីមាត់ផ្ទាំង មិនទទួលកត្តាអំពីមាត់កញ្ចក់ មិនទទួលកត្តាដែលគេនាំមក ត្រង់ចន្លោះធរណីទ្វារ មិនទទួលកត្តាដែលគេនាំមកត្រង់ចន្លោះកំណាត់លើ មិនទទួលកត្តាដែលគេនាំមកត្រង់ចន្លោះអង្រែ មិនទទួលកត្តារបស់មនុស្សពីរនាក់ កំពុងបរិភោគ មិនទទួលកត្តារបស់ស្រីមានគភ៌ មិនទទួលកត្តារបស់ស្រីដែលកំពុងបំបៅកូន មិនទទួលកត្តារបស់ស្រីដែលនៅក្នុងចន្លោះបុរស មិនទទួលកត្តាក្នុងទីដែលពួកគ្នាឯងណែនាំ មិនទទួលកត្តាក្នុងទីដែលមានឆ្អែក មិនទទួលកត្តាក្នុងទីដែលមានរុយរោម មិនស៊ីត្រី មិនស៊ីសាច់ មិនផឹកស្ករ មិនផឹកម័រ មិនផឹកទឹកត្រាំថ្នាំ ។

អរិយក្កៈនោះ ទទួលកត្តាចំពោះតែក្នុងផ្ទះមួយ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយដុំបាយមួយពិន្ទុខ្លះ ទទួលកត្តាចំពោះតែក្នុងផ្ទះពីរ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយដុំបាយពីរពិន្ទុខ្លះ ទទួលកត្តាចំពោះតែក្នុងផ្ទះ ៧ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅចំពោះតែក្នុងដុំបាយ ៧ ពិន្ទុខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកត្តាក្នុងភាជន៍ ១ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកត្តាក្នុងភាជន៍ ២ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកត្តាក្នុងភាជន៍ ៧ ខ្លះ ស៊ីអាហាររំលង ១ ថ្ងៃខ្លះ ស៊ីអាហាររំលង ២ ថ្ងៃខ្លះ ស៊ីអាហាររំលង ៧ ថ្ងៃខ្លះ ។ អរិយក្កៈប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរនូវការបរិភោគកត្តារំលងកន្លះខែ មានសភាពយ៉ាងនេះផ្សេងៗ ។ អរិយសាសនាតម

តថោបក្កមា ឯតេសំ សមណាព្រាហ្មណានំ សាមញ្ញ-
 សង្ខតា ច ព្រាហ្មញ្ញសង្ខតា ច សាគកក្ខោ វា
 ហោតិ សាមាគកក្ខោ វា ហោតិ និវាគក្ខោ វា ហោតិ
 ទទុលកក្ខោ វា ហោតិ និយាសកក្ខោ វា ហោតិ
 ហតកក្ខោ វា ហោតិ កណ្តកក្ខោ វា ហោតិ អា-
 ចាមកក្ខោ វា ហោតិ បិញ្ញាគកក្ខោ វា ហោតិ តិ-
 ណកក្ខោ វា ហោតិ តោមយកក្ខោ វា ហោតិ
 វនម្ធរាជលាហារោ យាមេតិ បវត្តដលកោជី ។ ឥមេបិ
 ខោ អារុសោ តោតម តថោបក្កមា ឯតេសំ សមណ-
 ព្រាហ្មណានំ សាមញ្ញសង្ខតា ច ព្រាហ្មញ្ញសង្ខតា ច
 សាណានិបិ ជារេតិ មសាណានិបិ ជារេតិ ឆវុទ្ធស្សានិ-
 បិ ជារេតិ បិសុគ្គុលានិបិ ជារេតិ តិវិដានិបិ ជារេតិ
 អជីវានិបិ ជារេតិ អជីនក្ខិបិបិ ជារេតិ កុសលីបិ
 ជារេតិ វាក្ខីបិ ជារេតិ ដលក្ខិបិ ជារេតិ

មហាសីហនាទស្សន្ទ ពោលអំពីការផ្ដើមនូវតែបះរបស់អចេលកស្សប

ការផ្ដើមតបៈទាំងនេះ ដែលរាប់ថាជាភិច្ចការ របស់សមណៈផង រាប់ថាជា
 ភិច្ចការ របស់ព្រាហ្មណ៍ផង របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ (មាន
 ច្រើនប្រការ) គឺបុគ្គលមានបន្ថែមស្រស់ជាអាហារខ្លះ មានអង្ករស្រងៃជាអា-
 ហារខ្លះ មានស្អុយជាអាហារខ្លះ មានកំទេចស្បែក (ចម្លៀវស្បែក) ជាអា-
 ហារខ្លះ មានជ័រជាអាហារខ្លះ មានស្បែកសារាយជាអាហារខ្លះ មានកុណ្ឌក
 ជាអាហារខ្លះ មានបាយក្អាំងជាអាហារខ្លះ មានម្សៅជាអាហារខ្លះ មាន
 ស្មៅជាអាហារខ្លះ មានអាចម៍គាជាអាហារខ្លះ មានម៉ែមរឈើនឹងផ្លែឈើ
 ព្រៃជាអាហារខ្លះ បរិភោគតែផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែតអាត្មា ។ អាវុ-
 សោ គោតម ការផ្ដើមតបៈទាំងនេះ រាប់ថាជាភិច្ចការ របស់សមណៈផង
 រាប់ថាជាភិច្ចការ របស់ព្រាហ្មណ៍ផង របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នេះ (មានច្រើនប្រការ) គឺទ្រទ្រង់សំពត់សម្បុកវែងខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែល
 ត្បាញលាយគ្នាខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលបកចេញអំពីសាកសពខ្លះ ទ្រទ្រង់
 សំពត់បំបុកល្អខ្លះ ទ្រទ្រង់សំបកឈើខ្លះ ទ្រទ្រង់ស្បែកខ្លះ ទ្រទ្រង់
 ស្បែកខ្លាទាំងគ្រឿងខ្លះ ទ្រទ្រង់ស្បូវភ្នាំងក្រងជាសំពត់ខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់
 ត្បាញដោយសំបកគ្រឿងខ្លះ ទ្រទ្រង់ចំរៀកក្តារជាសំពត់ខ្លះ ទ្រទ្រង់

សុត្តន្តបិដកេ វិមជ្ជិកយស្ស សីលក្ខន្ធស្ដោ

កេសកម្មលំបំ ជាវេតិ វាលកម្មលំបំ ជាវេតិ ឧល្ល-
 កមក្ខំបំ ជាវេតិ កេសមស្សុលោមកោបិ ហោតិ
 កេសមស្សុលោមនាមុយោកមមុយុត្តោ ឧត្តដ្ឋកោបិ
 ហោតិ អាសនប្បដិក្ខុត្តោ ឧត្តដ្ឋកោបិ ហោតិ ឧត្ត-
 ដិកម្មនាមមមុយុត្តោ កណ្តាកមស្សយកោបិ ហោតិ
 កណ្តាកមស្សយេ សេយ្យំ កម្មេតិ ផលកសេយ្យំបិ
 កម្មេតិ កណ្តាលសេយ្យំបិ កម្មេតិ ឯកមស្សយកោ-
 បិ ហោតិ វេជ្ជជល្លាដោ អញ្ញោកាសីកោ^(១) ហោតិ
 យថាសន្នតិកោ វេតិដ្ឋកោបិ ហោតិ វិគតដកោជនា-
 មុយោកមមុយុត្តោ អាចានកោបិ ហោតិ អាចានក-
 មមុយុត្តោ^(២) សាយំ តតិយតំបិ ឧទកោរោហនាមុយោ-
 កមមុយុត្តោ វិហរតីតិ ។

[៦៧] អរេលកោ ខេបិ កស្សប ហោតិ បុត្តាចា-
 រោ ហត្ថាវលេខនោ ។ ប ។ វតី ឯវុបំ អធិបាសីតំ-
 បិ បរិយាយកត្តកោជនាមុយោកមមុយុត្តោ វិហរតី ។

១ ឧ. វេជ្ជជល្លាដោ អញ្ញោកាសីកោបិ ។ ២ ឧ. ប. អាចានកម្មមុយុត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ជិកាយ សីលចូន្ត

សំពត់កម្ពលដែលត្បាញដោយសក់មនុស្សខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់កម្ពលដែល
ត្បាញដោយរោមកន្ទុយសត្វខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលត្បាញដោយស្វាប
មៀមខ្លះ ដកសក់ទី៣ពុកមាត់ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុ ក្នុងការព្យាយាមដកសក់ទី៣
ពុកមាត់ខ្លះ ឈរសម្រឹងហោមហាត់នូវអាសនៈខ្លះ អង្គុយច្រហោងប្រព្រឹត្ត
កាន់វត្ថុក្នុងការព្យាយាមច្រហោងខ្លះ ផ្អែកលើបទ្ទា សម្រេចការដេកលើ
បទ្ទាខ្លះ សម្រេចការដេកលើផែនក្តារខ្លះ សម្រេចការដេកផ្ទាល់ផែនដីខ្លះ
ដេកផ្អៀងតែម្ខាងមានសរីរៈប្រឡាក់ដោយធូលីខ្លះ នៅកណ្តាលវាលអង្គុយ
លើអាសនៈតាមតែបានខ្លះ បរិភោគតែលាមក ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុក្នុងការព្យា-
យាម បរិភោគតែលាមកខ្លះ ឥមទឹកត្រជាក់ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុឥមទឹកត្រជាក់
ខ្លះ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុចុះត្រាំទឹក១ ថ្ងៃៗឯង គឺច្រក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។

(៦៩) ម្នាលកស្សប បើអរិយសក្កៈ ជាអ្នកលះចង់មារយាទក្តរ
បរិភោគលិខ្លាដៃ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុក្នុងការព្យាយាមផ្លាស់ប្តូរនូវការ
បរិភោគកត្តាបង្កកខ្លះវិញ មានសភាពយ៉ាងនេះដូច្នេះឯង ។ ចំណែកទាំង

បញ្ជីពាក្យស្រដៀង ឆ្នាំ ១៩៣៦

តស្ស វាយំ សីលសម្មា ចិត្តសម្មា បញ្ចា-
 សម្មា អភាវិតា ហោតិ អសង្កតតា ។ អថខោ
 សោ អារតា ច^(១) សាមញ្ញា អារតា ច^(២) ប្រាប្បញ្ញា ។
 យតោ ខោ តស្សប ភិក្ខុ អវេរំ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចិត្ត
 ភាវេតិ អាសវានញ្ច ខយា អនាសវត្ថោតោវម្ពត្ថំ បញ្ចា-
 វម្ពត្ថំ ធិដ្ឋេ វ ធិដ្ឋេ សយំ អភិញ្ញា សង្កតតា ឧប-
 សម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតិ តស្សប ភិក្ខុ សម-
 ណោ ឥតិបំ ប្រាប្បណោ ឥតិបំ ។ សាគកក្ខោ ចេបិ
 តស្សប ហោតិ សាមាគកក្ខោ ។ បេ ។ វនមូលដ-
 លាហារោ យាបេតិ បវត្តផលកោដិ ។ តស្ស វាយំ^(៣)
 សីលសម្មា ចិត្តសម្មា បញ្ចាសម្មា អភាវិតា
 ហោតិ អសង្កតតា ។ អថខោ សោ អារតា ច សា-
 មញ្ញា អារតា ច ប្រាប្បញ្ញា ។ យតោ ខោ តស្សប
 ភិក្ខុ អវេរំ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចិត្ត ភាវេតិ អាសវានញ្ច
 ខយា អនាសវត្ថោតោវម្ពត្ថំ បញ្ចាវម្ពត្ថំ ធិដ្ឋេ វ ធិដ្ឋេ
 សយំ អភិញ្ញា សង្កតតា ឧបសម្មជ្ឈ វិហា-
 រតិ ។ អយំ វុច្ចតិ តស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបំ

១. ២ ឧ. ម. វ ១ ៣ ឧ. ម. បាយ ។

បឋមសីហនាទស្សន្ទៈ សម្បទា ៣ ប្រការ

សីលសម្បទា ចិត្តសម្បទានឹងបញ្ញាសម្បទានេះ ក៏អចេលកៈនោះ មិន
 បានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឡើយ ។ អចេលកៈនោះ ឈ្មោះថា
 ឆ្ងាយចាកសាមញ្ញតុណ្ហផង ឆ្ងាយចាកព្រហ្មញ្ញតុណ្ហផង ដោយពិត ។
 ម្នាលកស្សប ភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹង
 ច្បាស់ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯងក្នុងអត្តភាពនេះ ហើយបានដល់
 នូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា សមណៈក៏បាន ថា
 ព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្នាលកស្សប បើអចេលកៈមានបន្ថែមស្រស់ជា
 អាហារ មានអន្តរស្រងែងជាអាហារ ។ បេ ។ មានបើបឈើផ្លែឈើព្រៃជា
 អាហារ បរិភោគតែផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែតពាត្តា ។ ទាំងឯសីល-
 សម្បទា ចិត្តសម្បទានឹងបញ្ញាសម្បទានេះ ក៏អចេលកៈនោះមិនដែល
 បានចំរើន មិនដែលបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឡើយ ។ អចេលកៈនោះ
 ឈ្មោះថាឆ្ងាយចាកសាមញ្ញតុណ្ហផង ឆ្ងាយចាកព្រហ្មញ្ញតុណ្ហផង ដោយ
 ពិត ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
 ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯងក្នុងអត្តភាពនេះ ហើយបាន
 ដល់នូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា សមណៈក៏បាន

សុត្តន្តបិដក វិជយោទិយស្ស សីលក្ខន្ធា

ព្រាហ្មណោ ឥតិបិ ។ សាលានិ ចេបិ កុស្យប
 ជារតិ មសាលានិបិ ជារតិ ។ បេ ។ សាយំ តតិយ តិបិ
 ឧទកោកេហនាធូយោកមធូយុត្តោ វិហារតិ ។ តស្ស វាយំ
 សីលសម្មទា ចិត្តសម្មទា បញ្ញាសម្មទា អភាវិតា
 ហោតិ អសច្ចិតតា ។ អថ ខោ សោ អារកា ច សាមញ្ញ
 អារកា ច ព្រាហ្មណា ។ យតោ ខោ កុស្យប ភិក្ខុ
 អរេ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចិត្តំ ការតិ អាសវាទញ្ច ខយា
 អនាសវោតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិតតា ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ។ អយំ វុត្ថតិ
 តស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបិ ព្រាហ្មណោ ឥតិបិតិ ។

[៧០] ឃំ វុត្តេ អថេលោ កុស្យបោ កកវុត្តំ ឃត-
 ទរោច ធុត្តរំ កោ តោតម សាមញ្ញំ ធុត្តរំ ព្រាហ្មណ-
 ត្ថំ ។ បតតិ ខោ ឃសា កុស្យប លោកស្មី ធុត្តរំ
 សាមញ្ញំ ធុត្តរំ ព្រាហ្មណត្ថំ ។ អថេលកោ ចេបិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលទូន្មាន

ថាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្ចាស់កស្សប បើអចលកៈនោះទ្រទ្រង់សំពត់
 សម្បក្តីខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលគេព្យាបាលយកខ្លះ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្ត
 កាន់វត្ថុចុះត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃ ៣ ជង គឺត្រឹម ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។ ចំណែកខាង
 សីលសម្បទា ចិត្តសម្បទា នឹងបញ្ជាសម្បទានេះ ក៏អចលកៈនោះ មិន
 បានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ឡើយ ។ អចលកៈនោះឈ្មោះថា
 ឆ្ងាយចាកសាមញ្ញគុណផង ឆ្ងាយចាកព្រហ្មញ្ញគុណផង ដោយពិត ។
 ម្ចាស់កស្សប កាលណាបើភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានពៀរ មិនមាន
 ព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាព
 នេះ ហើយបានដល់នូវចេតនាមិត្ត នឹងបញ្ជាមិត្តមិនមានកាសវៈ ព្រោះ
 កសៈទៅនៃកាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់កស្សប ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា
 សមណៈក៏បាន ថាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។

(៧០) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 អចលកស្សប បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគផ្ទះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើន សាមញ្ញគុណកម្រធ្វើបានណាស់ ព្រហ្មញ្ញគុណកម្រធ្វើ
 បានណាស់ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កស្សប សំដី
 ដែលថា សាមញ្ញគុណកម្រធ្វើបាន ព្រហ្មញ្ញគុណកម្រធ្វើបាននេះ ជា
 សំដីប្រក្រតីក្នុងលោកទេ ។ ម្ចាស់កស្សប បើអចលកៈលះបង្គំនូវមារ-

មហាសីហនាទស្សន្ទៈ សាមញ្ញព្រហ្មញ្ញកថា

កស្សប ហោតិ មុត្តាបារោ ហត្ថាវលេខនោ ។ បេ ។
 ឥតិ ឯវុបំ អធូបាសិកំបិ បរិយាយកត្តកោជនាដុ-
 យោគមនុយុត្តោ វិហារតិ ។ ឥហាយ ច កស្សប
 មត្តាយ ឥមីនា ច តហោបត្តមេន សាមញ្ញំ វា អក-
 រិស្ស ព្រហ្មញ្ញំ វា ទុក្ខំ សុទុក្ខំ នេតំ អភរិស្ស
 កល្លំ វេនាយ ទុក្ខំ សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ព្រហ្មញ្ញំ
 សត្តា ច បនេតំ អភរិស្ស កាកុំ កហបតីនា វា
 កហបតីមុត្តន វា អន្តមសោ កុម្ភានាសិយាបិ ហត្ថា-
 ហំ អលេកោ ហោមិ មុត្តាបារោ ហត្ថាវលេខនោ
 ។ បេ ។ ឥតិ ឯវុបំ អធូបាសិកំបិ បរិយាយកត្ត-
 កោជនាដុយោគមនុយុត្តោ វិហារមីតិ ។ យស្មា ច
 ខោ កស្សប អញ្ញាត្រេវ ឥហាយ ច^(១) មត្តាយ អញ-
 ត្រ ឥមីនា ច^(២) តហោបត្តមេន សាមញ្ញំ វា ហោតិ
 ព្រហ្មញ្ញំ វា ទុក្ខំ សុទុក្ខំ តស្មា ឯតំ កល្លំ
 វេនាយ ទុក្ខំ សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ព្រហ្មញ្ញំ ។

១-២១. ប. ពលក្ខេ ១ វិស្សតិ ។

មហាសីហនាសូត្រ ការពោលព័ត៌មានព្រាហ្មណ៍ នឹងព្រាហ្មណ៍

យាទល្អ បរិភោគល្អផង ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុក្នុងការព្យាយាម
ផ្លាស់ប្តូរទៅការបរិភោគកត្តាលែងកន្លះខែមានសភាពយ៉ាងនេះដូច្នេះ ។

ម្នាលកស្សប សាមញ្ញាគុណឬព្រហ្មញ្ញាគុណ ដែលថាគម្រធ្វើបាន ក៏រឹត
តែធ្វើបានដោយកម្រក្រៃពេក ព្រោះតែសេចក្តីប្រតិបត្តិបន្តិចនេះ នឹងការ
ផ្ដើមតបៈប៉ុណ្ណោះឯង តែពាក្យដែលពោលថា សាមញ្ញាគុណគម្រធ្វើបាន
ព្រហ្មញ្ញាគុណធ្វើបានដោយលំបាក ⁺ មិនគួរទេ ព្រោះគហបតីនឹងបុត្រនៃ
គហបតី ដោយហេតុទៅសូម្បីតែកុមារស័ក៏អាចធ្វើសាមញ្ញាគុណនឹង
ព្រហ្មញ្ញាគុណនេះបានដែរ ដោយគតិតឃើញថា ឈ្លើយចុះអាត្មាអញ
ធ្លាប់ជាអ្នកអាត្រាត ជាអ្នកលះបង់មារយាទល្អ ជាអ្នកបរិភោគល្អផង
។ បេ ។ អាត្មាអញប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុបរិភោគកត្តាផ្លាស់ប្តូរលែងកន្លះខែមាន
សភាពយ៉ាងនេះហើយ ។ ម្នាលកស្សប កាលណាបើវៀរចាកអចេល-
កវត្ថុបន្តិចប៉ុណ្ណោះ នឹងវៀរចាកការផ្ដើមតបៈនេះចេញ (គឺមិនធ្លាប់ធ្វើតបៈ
ហើយ) សាមញ្ញាគុណឬព្រហ្មញ្ញាគុណដែលថាគម្រធ្វើបាន ក៏រឹតតែធ្វើ
បានដោយកម្រក្រៃពេក ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យដែលពោលថាសាមញ្ញ-
ាគុណគម្រធ្វើបាន ព្រហ្មញ្ញាគុណគម្រធ្វើបានក្រៃពេក ⁺ មិនគួរខ្វះដែរ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយស្ស សីលក្ខន្ធកិច្ច

យតោ ខោ កស្សប ភិក្ខុ អរិ អព្យាបជ្ឈំ មេត្ត-
 ទិតំ ភាវេតិ អាសវាទញ្ច ខយា អនាសវត្ថោតោវម្ពុត្ត-
 បញ្ញាវម្ពុត្តំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខត-
 ត្វា ឧបសម្បជ្ឈេ វិហារតិ ។ អយំ វុត្ថតិ កស្សប
 ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបិ ព្រាហ្មណោ ឥតិបិ ។
 សាគកក្ខោ ចេបិ កស្សប ហោតិ សាមាគ-
 កក្ខោ ។ បេ ។ វនមូលដលាហារោ យាបេតិ បវត្ត-
 ដលកោជី ។ ឥហយេ ច កស្សប មត្តាយ ឥមិ-
 នា ច តចោបត្តមេន សាមញ្ញំ វា អភវិស្ស
 ព្រហ្មញ្ញំ វា ទុក្ខំ កុទុក្ខំ នេតំ អភវិស្ស កល្យ-
 ាណយ ទុក្ខំ សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ព្រហ្មញ្ញំ សត្តា
 ច បនេតំ អភវិស្ស កាតុំ គហបតិនា វា គហ-
 បតិពុត្តេន វា អន្តបសោ កុម្មនាសិយាបិ ហន្តាហិ
 សាគកក្ខោ ហោមិ សាមាគកក្ខោ វា ។ បេ ។
 វនមូលដលាហារោ យាបេមិ បវត្តដលកោជិតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិយាសិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ម្នាលកស្យប កាលណាបើភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានព្យាបាទ មិនមាន
 ព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ
 ហើយបានដល់ ខ្យល់ចេតនាមិត្តនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់
 ពេលនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្យប ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា
 សមណៈក៏បាន ជាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្នាលកស្យប បើអចេលកៈ
 មានបទ្ខេស្រស់ជាអាហារ មានអង្ករស្រងែជាអាហារ ។ បេ ។ មាន
 មើមឈើផ្លែឈើព្រៃជាអាហារ បរិភោគផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែត
 អាត្មា ។ ម្នាលកស្យប សាមញ្ញគុណបុត្រាព្រាហ្មណ៍ដែលថា កម្រ
 ធ្វើបាន រឹតតែធ្វើបានដោយកម្រក្រៃពេក ព្រោះតែសេចក្តីប្រតិបត្តិបន្តិច
 បន្តួចនេះនឹងការផ្តើមតបប៉ុណ្ណោះឯង តែពាក្យដែលពោលថា សាមញ្ញ
 គុណកម្រធ្វើបាន ព្រាហ្មណ៍គុណកម្រធ្វើបាន ឥតមិនគួរឡើយ ព្រោះ
 គហបតីនឹងបុត្តនៃគហបតី ដោយហោចទៅសូម្បីតែកុម្ភុទាសី ក៏អាច
 ធ្វើសាមញ្ញគុណ នឹងព្រាហ្មណ៍នេះបានដែរ ដោយគេគិតឃើញថា
 ល្បឿយចុះ អាត្មាអញធ្លាប់ជាអ្នកមានបទ្ខេស្រស់ជាអាហារ ឬអង្ករ
 ស្រងែជាអាហារ ។ បេ ។ អាត្មាអញធ្លាប់ជាអ្នកមានមើមឈើផ្លែ
 ឈើព្រៃជាអាហារ បរិភោគតែផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែតអាត្មា ។

មហាសីហនាវត្ថុ ភាគទី១ ព្រហ្មញ្ញកថា

យស្មា ច ទោ កុស្មប អញ្ញាត្រេវ សមាយ ច
 មត្តាយ អញ្ញាត្រេវ សមិទា ច តទោបត្តមេន សា-
 មញ្ញំ វ ហោតិ ព្រហ្មញ្ញំ វ ទុក្ខំ សុទុក្ខំ តស្មា
 ឯតំ កល្យ វេនាយ ទុក្ខំ សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ព្រហ្មញ្ញ-
 ង្គំ ។ យតោ ទោ កុស្មប កំតុ អវេរំ អព្យាបជ្ឈំ
 មេត្តចិត្តំ ភាវេតំ អាសវាទព្វា ខយា អនាសវេរោ-
 តោវមត្តំ បញ្ញាវមត្តំ ជំដេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា-
 សច្ចិតត្វា ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរេតិ ។ អយំ វុត្ថុតិ កុស្មប
 ភិក្ខុ សមណោ សតិប្បិសោ ព្រាហ្មណោ សតិប្បិ ។ សាលានិ
 ចេបិ កុស្មប ជារេតិ មសាលានិបិ ជារេតិ ។ បេ ។
 សាយំ តតិយតិបិ ឧទកោហេហនានុយោភមនុ-
 យុត្តោ វិហរេតិ ។ សមាយ ច កុស្មប មត្តាយ
 សមិទា ច តទោបត្តមេន សាមញ្ញំ វ អភិស្ស-
 ព្រហ្មញ្ញំ វ ទុក្ខំ សុទុក្ខំ ឆេតំ អភិស្ស កល្យ
 វេនាយ ទុក្ខំ សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ព្រហ្មញ្ញង្គំ សត្តា
 ច បឆេតំ អភិស្ស កាតុំ គហបតីនា វ គហ-
 បតីបុត្រេន វ អនុមសោ កុម្មទាសិយាបិ ហន្តាហំ

មហាសីហនាសូត្រ ការពោលអំពីសាមញ្ញគុណ និងព្រហ្មញ្ញគុណ

ម្នាលកស្យប កាលណាបើវៀរចាកអចេលកវត្ថុបន្តិចនេះ នឹងវៀរចាកការ
 ផ្ដើមតបៈប៉ុណ្ណោះចេញ (គឺមិនធ្លាប់ធ្វើតបៈហើយ) សាមញ្ញគុណឬព្រហ្មញ្ញ-
 គុណ ដែលថាកម្រធ្វើបាន ក៏រឹតតែធ្វើបានដោយកម្រក្រៃពេក ព្រោះ
 ហេតុនោះ ក៏គួរនឹងពោលថា សាមញ្ញគុណកម្រធ្វើបាន ព្រហ្មញ្ញគុណ
 កម្រធ្វើបានដូច្នេះក៏គួរដែរ ។ ម្នាលកស្យប កាលណាបើភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត
 មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយ
 ខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ ហើយបានដល់ទូរចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ
 មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្យប
 ភិក្ខុនេះតថាគតហៅថា សមណៈក៏បាន ថាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្នាល
 កស្យប បើអចេលកៈទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកច្នៃខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលគេ
 ត្បាញឈាយផ្កាខ្លះ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុចុះត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃ ៣ ដង គឺ
 ព្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាច ។ ម្នាលកស្យប សាមញ្ញគុណឬព្រហ្មញ្ញគុណដែល
 ថាកម្រធ្វើបាន ក៏រឹតតែធ្វើបានដោយកម្រក្រៃពេក ព្រោះតែអចេលក-
 វត្ថុបន្តិចនេះ នឹងការផ្ដើមតបៈប៉ុណ្ណោះឯង តែមិនគួរនឹងពោលថា សាមញ្ញ-
 គុណកម្រធ្វើបាន ព្រហ្មញ្ញគុណកម្រធ្វើបានដូច្នេះទេ ព្រោះគហបតីនឹង
 បុត្រនៃគហបតី ដោយហេតុទៅសូម្បីតែកុម្មទាសី ក៏អាចធ្វើសាមញ្ញគុណ
 នឹងព្រហ្មញ្ញគុណនេះបានដែរ ដោយគេគិតឃើញថា ល្បឿយចុះ អាត្មា

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

សាលារាជិបំ ជារមិ មសាលារាជិបំ ជារមិ ។ បេ ។

សាយំតតិយកិបំ ឧទកោរោហនា នុយោគមនុយុត្តោ
វិហារមិតំ ។ យស្មា ច ខោ កស្សប អញ្ញត្រេវ
វមាយ ច មត្តាយ អញ្ញត្រេវ វមិទា ច តទោ-
បក្កមេន សាមញ្ញំ វា ហោតិ ព្រហ្មញ្ញំ វា ទុក្ខំ
សុទុក្ខំ តស្មា ឯតំ កល្យ វេទនាយ ទុក្ខំ
សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ព្រហ្មញ្ញំ ។ យតោ ខោ កស្សប
ភិក្ខុ អវេរំ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចិត្តំ ភាវិតំ អាសវំនព្វ
ខយា អនាសវេញោតាវមិត្តំ បញ្ញាវមិត្តំ ជិដ្ឋេ វ ធម្ម
សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ ។
អយំ វុច្ចតិ កស្សប ភិក្ខុ សមណោ វតីបំ
ព្រាហ្មណោ វតីបិតំ ។

[៧០] ឯវំវុត្តោ អនេលោ កស្សបោ ភក្កវន្តំ ឯត-
ទេវេច ទុដ្ឋានោ ភោ តោតម សមណោ ទុដ្ឋានោ
ព្រាហ្មណោតិ ។ បកតិ ខោ ឯសា កស្សប លោក-
ស្មី ទុដ្ឋានោ សមណោ ទុដ្ឋានោ ព្រាហ្មណោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិរោធិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

អញ្ញាឆាប់ទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកវេជ្ជខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលគេឡាញឈាយ
 គ្នាខ្លះ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តការវត្ថុចុះត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃ ៣ ជង គឺព្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាច
 ខ្លះ ។ ម្នាលកស្សប កាលណាបើវៀរោកអរចលកវត្ថុមានប្រមាណតិច
 ប៉ុណ្ណោះ នឹងវៀរោកការផ្ដើមតបៈប៉ុណ្ណោះចេញ (គឺមិនឆាប់ធ្វើតបៈហើយ)
 សាមញ្ញគុណឬព្រហ្មញ្ញគុណ ដែលថាកម្រធ្វើបាន ក៏តែតែធ្វើបានដោយ
 កម្រគ្រឿងគ ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យដែលពោលថា សាមញ្ញគុណកម្រធ្វើ
 បាន ព្រហ្មញ្ញគុណកម្រធ្វើបាននុះក៏គួរខ្លះ ។ ម្នាលកស្សប កាលណាបើ
 កិត្តិយសមេត្តាចិត្ត មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងគត្តភាពនេះ ហើយបានដល់នូវចេតនាមុននឹង
 បញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្នាល
 កស្សប កិត្តនេះតថាគតហៅថាសមណៈក៏បាន ថាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។

(៧១) កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អរចល-
 កស្សប បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា សមណៈ បុគ្គលដឹងបានដោយកម្រ ហៅថា
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏បុគ្គលដឹងបាន ដោយកម្រ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្នាលកស្សប សំដីដែលថា សមណៈបុគ្គលដឹងបានដោយកម្រ
 ព្រាហ្មណ៍ក៏បុគ្គលដឹងបានដោយកម្រ នេះជាសំដីប្រក្រតីក្នុងលោកទេ ។

មហាសីហនាសុត្តន្ត មេត្តបិដកវិភាគថា

អរិយោគោ ថេរី កស្សប ហោតិ មុត្តាចារោ ហត្ថា-
 វលេខនោ ។ បេ ។ ឥតិ ឯវុបំ អធិប្បមាសិកំបិ
 បរិយាយកត្តកោជនាធុយោកមធុយុត្តោ វិហរតិ ។ ឥ-
 មាយ ច កស្សប មត្តាយ ឥមំនា ច តចោបត្តមេន
 សមណោ វា អភវិស្ស ព្រាហ្មណោ វា ទុដ្ឋានោ
 សុទុដ្ឋានោ នេតិ អភវិស្ស កល្បំ វេជនាយ ទុដ្ឋានោ
 សមណោ ទុដ្ឋានោ ព្រាហ្មណាតិ សត្តា ច បនេតិ^(១)
 អភវិស្ស ញាតុំ កហបតីនា វា កហបតីបុត្តេន វា
 អន្តមសោ កុម្មទាសិយាបិ អយំបិ^(២) អរិយោ មុត្តា-
 ចារោ ហត្ថាវលេខនោ ។ បេ ។ ឥតិ ឯវុបំ អធិប្បមា-
 សិកំបិ បរិយាយកត្តកោជនាធុយោកមធុយុត្តោ វិហរ-
 តីតិ ។ យស្មា ច ខោ កស្សប អញ្ញាត្រេ ឥមាយ
 ច មត្តាយ អញ្ញាត្រ ឥមំនា ច តចោបត្តមេន សម-
 ណោ វា ហោតិ ព្រាហ្មណោ វា ទុដ្ឋានោ សុទុដ្ឋានោ
 តស្មា ឯតិ កល្បំ វេជនាយ ទុដ្ឋានោ សមណោ ទុដ្ឋា-
 នោ ព្រាហ្មណាតិ ។ យតោ ខោ កស្សប ភិក្ខុ

១ ខ. ម. បនេសោ ។ ២ ខ. ម. អបិសុតោ ន វិស្សតិ ។

មហាសីហនាទស្សត្រ ពោលអំពីការចំរើនមេត្តាចិត្ត

ម្នាលកស្យប បើអចលកៈលះបង់នូវមារយាទល្អ បរិភោគល្អដែរ
 ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុបរិភោគកត្តផ្លាស់ប្តូរ រំលងកន្លះខែ មានសភាព
 យ៉ាងនេះដូច្នេះ ។ ម្នាលកស្យប សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដែលថាបុគ្គលដឹង
 បានដោយកម្រ ក៏រត់តែដឹងបានដោយកម្រក្រៃពេក ព្រោះតែអចលកៈ
 វត្ថុបន្តិចនេះនឹងការផ្ដើមតបៈប៉ុណ្ណោះឯង តែពាក្យដែលពោលថាសមណៈ
 បុគ្គលដឹងបានដោយកម្រ ព្រាហ្មណ៍ក៏បុគ្គលដឹងបានដោយកម្រ⁺នុ៎ះ មិន
 គួរទេ ព្រោះគហបតី ឬបុត្រនៃគហបតី ដោយហេតុទៅសូម្បីតែកុម្មុទាសី
 ក៏អាចដឹងនូវបុគ្គលនេះថា នេះជាអចលកៈ អ្នកលះបង់មារយាទល្អ
 បរិភោគល្អដែរ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុបរិភោគកត្តផ្លាស់ប្តូរ រំលងកន្លះ
 ខែ មានសភាពយ៉ាងនេះដូច្នេះ ។ ម្នាលកស្យប កាលណាបើវៀរ
 ចាកអចលកៈវត្ថុបន្តិចនេះ នឹងវៀរចាកការផ្ដើមតបៈប៉ុណ្ណោះចេញហើយ
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដែលថា គេដឹងបានដោយក្រ ក៏រត់តែដឹងបានដោយ
 ក្រក្រៃពេក ព្រោះហេតុនោះក៏គួរនឹងពោលថា សមណៈគេដឹងបាន
 ដោយក្រដូច្នេះដែរ ។ ម្នាលកស្យប កាលណាបើភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត

សុត្តន្តបិដក វិហារិកាយស្ស ជីវបទុក្ខវិញ្ញាណ

អយំ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចិត្តំ ភាវេតិ អាសវំនព្វា ។ យា
អនាសវំព្វោតោវិមុត្តំ បព្វារិមុត្តំ មិដ្ឋេ ។ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចំកត្វា ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
កស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបិ ព្រាហ្មណោ ឥតិបិ ។
សាកកក្ខោ ចេបិ កស្សប ហោតិ សាមាគកក្ខោ
។ បេ ។ វេទមូលដលាហារោ យាបេតិ បវត្តដលកោដី ។
ឥមាយ ច កស្សប មត្តាយ ឥមីនា ច តថាបក្កមេន
សមណោ វា អភវិស្ស ព្រាហ្មណោ វា ទុដ្ឋានោ
សុទុដ្ឋានោ នេតំ អភវិស្ស កល្យំ វេទនាយ ទុដ្ឋានោ
សមណោ ទុដ្ឋានោ ព្រាហ្មណោតិ សក្កោ ច បនេសោ
អភវិស្ស ញាតុំ គហបតីនា វា គហបតីបុត្រេន វា
អន្តមសោ កុម្មទាសិយាបិ អយំ សាកកក្ខោ វា
ហោតិ សាមាគកក្ខោ ។ បេ ។ វេទមូលដលាហារោ
យាបេតិ បវត្តដលកោដីតិ ។ យស្មា ច ខោ កស្សប
អញ្ញាត្រេ ឥមាយ ច មត្តាយ អញ្ញាត្រ ឥមីនា ច
តថាបក្កមេន សមណោ វា ហោតិ ព្រាហ្មណោ វា
ទុដ្ឋានោ សុទុដ្ឋានោ តស្មា ឯតំ កល្យំ វេទនាយ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលកុស្តវគ្គ

មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ ហើយបានដល់នូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុនេះតថាគតហៅថា សមណៈក៏បាន ឯព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្នាលកស្សប បើអចេលកៈមានបន្ថែមស្រស់ជាអាហារ មានអង្ករស្រងែជាអាហារ ។ បេ ។ មានមើមឈើផ្លែឈើព្រៃជាអាហារ បរិភោគផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ ចំអែតអាត្មា ។ ម្នាលកស្សប សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះថា គេដឹងបានដោយក្រ ក៏រត់តែដឹងបានដោយក្រក្រពេក ព្រោះអចេលកវត្ថុនឹងការផ្ដើមនូវតបៈមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ តែពាក្យដែលពោលថា សមណៈគេដឹងបានដោយក្រ ព្រាហ្មណ៍ក៏គេដឹងបានដោយក្រ⁺ មិនខ្លាចឡើយ ទោះបីគហបតីឬបុត្រនៃគហបតី ដោយហេតុទៅសូម្បីតែកុម្មុទាសី ក៏អាចដឹងនូវបុគ្គលនេះបាន ថាបុគ្គលនេះមានបន្ថែមស្រស់ជាអាហារ ឬមានអង្ករស្រងែ ជាអាហារ ។ បេ ។ មានមើមឈើផ្លែឈើព្រៃជាអាហារ បរិភោគតែផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែតអាត្មា ។ ម្នាលកស្សប កាលណាបើពៀរចាកអចេលកវត្ថុបន្តិចនេះ នឹងរៀបចាកការផ្ដើមតបៈ ប៉ុណ្ណោះចេញហើយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ដែលថា គេដឹងបានដោយក្រ ក៏រត់តែដឹងបានដោយក្រក្រពេក ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យដែលពោលថា សមណៈគេដឹង

មហាសីហនាវតុល្លេ បេត្តបិដកវិភាគថា

ទុដ្ឋានោ សមណោ ទុដ្ឋានោ ព្រាហ្មណោតិ ។ យតោ
 ច^(១) ខោ កស្សប ភិក្ខុ អវេរំ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តតំតំ គារេតិ
 អាសវំនព្វ ខយា អនាសវត្ថោតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិណា សង្ខតត្វា ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហា-
 រតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបិ
 ព្រាហ្មណោ ឥតិបិ ។ សាលានិ ចេបិ កស្សប ជា-
 រេតិ មសាលានិបិ ជារេតិ ។ បេ ។ សាយំតតិយកំបិ
 ឧទិកោរោហនាធុយោកមធុយុត្តោ វិហារតិ ។ ឥមាយ
 ច កស្សប មត្តាយ ឥមីនា ច តចោបក្កមេន ស.
 មណោ វ អភវិស្ស ព្រាហ្មណោ វ ទុដ្ឋានោ សុទុដ្ឋា-
 នោ នេតំ អភវិស្ស កល្យំ វចនាយ ទុដ្ឋានោ សម-
 ណោ ទុដ្ឋានោ ព្រាហ្មណោតិ សក្កា ច បនេសោ
 អភវិស្ស ញាតិ កហបតិណ វ កហបតិបុត្តេន វ
 អន្តមសោ ក្យុម្ពនាសិយាបិ អយំ សាលានិបិ ជារេតិ
 បសាលានិបិ ជារេតិ ។ បេ ។ សាយំតតិយកំបិ
 ឧទិកោរោហនាធុយោកមធុយុត្តោ វិហារតិ ។ យស្មា

១ ឧ. បសុទ្ធោ ន ទីល្បតិ ។

មហាសីហនាវសូត្រ ពោលអំពីការបំរើមេត្តាចិត្ត

បានដោយក្រ ព្រាហ្មណ៍គេដឹងបានដោយក្រនុ៎ះក៏គួរដែរ ។ ម្នាលកស្សប
 កាលណាបើភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ ហើយបានដល់រូបវិចារតា-
 វិមុត្តិដឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈរាំងឡាយ ។
 ម្នាលកស្សប ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា សមណៈក៏បាន ថាព្រាហ្មណ៍ក៏
 បាន ។ ម្នាលកស្សប បើបុគ្គលទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកឆ្មោះ ទ្រទ្រង់សំពត់
 ដែលគេត្បាញឈាមគ្នាខ្លះ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុចុះត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃបីដង
 គឺព្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។ ម្នាលកស្សប សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដែលថា
 គេដឹងបានដោយក្រ ក៏រត់តែដឹងបានដោយក្រក្រពេក ព្រោះតែអចេលក-
 វិត្តបន្តិចនេះនឹងការធ្វើមតិប្បណ្ណៈ ពាក្យដែលពោលថា សមណៈគេ
 ដឹងបានដោយក្រ ព្រាហ្មណ៍គេដឹងបានដោយក្រនុ៎ះ មិនគួរទេ ទោះបី
 គហបតីឬបុត្រនៃគហបតី ដោយហោចទៅសូម្បីតែកុម្មុទាសី ក៏អាចដឹង
 បុគ្គលនេះបានថា បុគ្គលនេះទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកឆ្មោះ ទ្រទ្រង់សំពត់
 ដែលគេត្បាញឈាមគ្នាខ្លះ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុចុះត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃ ៣
 ដង គឺព្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។ ម្នាលកស្សប កាលណាបើវៀរចោក

សុត្តន្តបិដក វិបស្សនាបិដក ធម្មបទសូត្រ

ច ខេ កស្សប អញ្ញាត្រេ ឥមាយ ច មន្តាយ
 អញ្ញាត្រេ ឥមីនា ច តទោបត្តិមេន សមណោ វា
 ហោតិ ព្រាហ្មណោ វា ទុដ្ឋានោ សុទុដ្ឋានោ តស្មា
 ឯតំ កលំ វេនាយ ទុដ្ឋានោ សមណោ ទុដ្ឋានោ
 ព្រាហ្មណោតិ ។ យតោ ច ខេ កស្សប ភិក្ខុ
 អហំ អក្កបដ្ឋំ មេត្តចិត្តំ ភាវេតិ អាសវានញ្ច ខយា
 អនាសវេតោវិមុត្តិ បរាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
 អភិណ្ឌេ សច្ចកត្វា ឧបសម្ព័ន្ធំ វិហរេតិ ។ អយំ
 វុត្តតិ កស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបំ ព្រាហ្មណោ
 ឥតិបំតិ ។

(៧២) ឯវំ វុត្តេ អនេលោ កស្សបោ កក្កដំ ឯត-
 ទេវេច កតមា បន សា កោ តោតប សីលសម្មទា
 កតមា ចិត្តសម្មទា កតមា បរាសម្មទាតិ ។ ឥធន
 កស្សប តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ អហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ វិត្តាវេតញ្ច ។ តថញ្ច កស្សប
 ភិក្ខុ សីលសម្មទោ ហោតិ ឥធន កស្សប ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ វិស័យវគ្គ

អរិយកវត្តបន្តិចនេះ នឹងការផ្ដើមតប្បិណ្ឌៈចេញហើយ សមណៈប្ដូ
 ព្រាហ្មណ៍ ដែលថា គេដឹងបានដោយក្រ ក៏ត្រូវដឹងបានដោយក្រក្រ
 ពេក ព្រោះហេតុនោះពាក្យដែលនិយាយថា សមណៈគេដឹងបានដោយ
 ក្រ ព្រាហ្មណ៍គេដឹងបានដោយក្រ ខ្ញុំក៏គួរដែរ ។ ម្នាលកស្សប កាល
 ណាបើភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានព្យាបាទ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ ហើយបានដល់នូវចេតនាវិ-
 មុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។
 ម្នាលកស្សប ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា សមណៈក៏បាន ថាព្រាហ្មណ៍
 ក៏បាន ។

(៧២) កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អរិយ-
 កស្សប បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើន សីលសម្បទាតើដូចម្ដេច ចិត្តសម្បទាតើដូចម្ដេច បញ្ញា-
 សម្បទាតើដូចម្ដេច ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលកស្សប ព្រះគឺជាគត
 កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ជាអរហន្តម្នាសមុទ្ធ ។ បេ ។ បណ្ឌិតគឺជឿ
 សំដែងឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ ម្នាលកស្សប ដូចម្ដេចដែលហៅថា ភិក្ខុ
 ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល ម្នាលកស្សប ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់

មហាសីហនាឧប្បត្តេ វិវិដា លម្អិត

ចាណាតិចាតិ បហាយ ចាណាតិចាតា បដិវិគោ
 ហោតិ និហិតនិល្លោក និហិតសត្តោ លដ្ឋី ធម្មាបន្នោ
 សត្វប្បណាគ្គតហិតានុកម្មី វិហាតិ ឥទ្ធិបិស្ស ហោតិ
 សីលសម្មទាយ ។ បេ ។ សោ ឥមំនា អរិយេន
 សីលត្ថន្តេន សមន្តាគតោ អដ្ឋត្ថំ អនុវត្តសុខំ បដិ-
 សំវេទេតិ វិវិ កុស្មប កិត្តុ សីលសម្មន្នោ ហោតិ
 អយំ ខោ សា កុស្មប សីលសម្មទា ។ បេ ។
 បរមំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហាតិ ឥទ្ធិបិស្ស ហោតិ ចិត្ត-
 សម្មទាយ អយំ ខោ កុស្មប ចិត្តសម្មទា ។ បេ ។
 ប្រាណាទស្សនាយ ចិត្តំ អភិជំហាតិ អភិជំន្នាមេតិ
 ឥទ្ធិបិស្ស ហោតិ បញ្ចាសម្មទាយ ។ បេ ។ នាបរិ
 ឥត្តត្ថាយាតិ បដានាតិ ឥទ្ធិបិស្ស ហោតិ បញ្ចាសម្ម-
 ទាយ អយំ ខោ កុស្មប បញ្ចាសម្មទា ។ ឥមាយ
 ច កុស្មប សីលសម្មទាយ ចិត្តសម្មទាយ បញ្ចា-
 សម្មទាយ អញ្ចា សីលសម្មទា ចិត្តសម្មទា បញ្ចា-
 សម្មទា ឧត្តរិតា វិ បលីតតា វិ នត្តិ ។

មហាសីហនាសូត្រ សម្បត្តិ ៣ យ៉ាង

បាណតិបាត វៀរចាកបាណតិបាត មានអាជ្ញាដាក់ចុះហើយ មានសា-
ស្ត្រាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ដល់ហើយនៅសេចក្តីកាណិត
មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វតាំងពូជ នេះជាសីល-
សម្បត្តិ នៃភិក្ខុនោះឯង ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះ ប្រកបដោយសីលក្នុង
ដ៏ប្រសើរនេះ រមែងទទួលនូវសេចក្តីសុខ មិនមានទោសតាំងនៅខាងក្នុង
ម្នាលកស្សប យ៉ាងនេះហៅថា ភិក្ខុបរិច្ចេកដោយសីល ម្នាលកស្សប
នេះឯងឈ្មោះថាសីលសម្បត្តិ ។ បេ ។ បាទដល់នូវបឋមជ្ឈាន នេះជា
ចិត្តសម្បត្តិនៃភិក្ខុនោះឯង ម្នាលកស្សប នេះឯងឈ្មោះថា ចិត្តសម្បត្តិ
។ បេ ។ ភិក្ខុផ្តង់តម្រង់បង្កើនចិត្តដើម្បីញាណទស្សនៈ នេះឯងជាបញ្ញា-
សម្បត្តិរបស់ភិក្ខុនោះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា កិច្ចដ៏ខ្ពស់ក្រៅអំពីនេះមិនមាន
ឡើយ នេះឯងជាបញ្ញាសម្បត្តិរបស់ភិក្ខុនោះ ម្នាលកស្សប នេះឯង
ឈ្មោះថាបញ្ញាសម្បត្តិ ។ ម្នាលកស្សប សីលសម្បត្តិ ចិត្តសម្បត្តិនឹង
បញ្ញាសម្បត្តិឯទៀតដ៏លើសលប់ថ្លៃថ្លា ជាសីលសម្បត្តិ ចិត្តសម្បត្តិ
បញ្ញាសម្បត្តិនេះគ្មានទេ ។

(៧៣) សង្ខំ កស្សប ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា
 សីលវាទា តេ អនេកបរិយាយេន សីលវុណ្ណំ^(១) កា-
 សង្ខំ ។ យាវតា កស្សប អរិយំ បរមំ សីលំ នាហំ
 តត្ថ អត្តនោ សមសមំ សមនុបស្សាមំ កុតោ កិយ្យោ
 អថោ អហមេវ តត្ថ កិយ្យោ យទំទំ អធិសីលំ ។
 សង្ខំ កស្សប ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា តថោជីកុត្ត-
 វាទា តេ អនេកបរិយាយេន តថោជីកុត្តាយ វុណ្ណំ កា-
 សង្ខំ ។ យាវតា កស្សប អរិយា បរមា តថោជីកុត្តា
 នាហំ តត្ថ អត្តនោ សមសមំ សមនុបស្សាមំ កុតោ
 កិយ្យោ អថោ អហមេវ តត្ថ កិយ្យោ យទំទំ អធិដេ-
 កុត្តំ ។ សង្ខំ កស្សប ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា បញ្ញា-
 វាទា តេ អនេកបរិយាយេន បញ្ញាយេ វុណ្ណំ កាសង្ខំ ។
 យាវតា កស្សប អរិយា បរមា បញ្ញា នាហំ តត្ថ
 អត្តនោ សមសមំ សមនុបស្សាមំ កុតោ កិយ្យោ

១ ឧ. ម. សីលស្ស វុណ្ណំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយ សីលក្ខន្ធឱ

(៧៣) ម្នាលកស្យប មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាសីល-
 វាទៈ (អ្នកពោលអាងសីល) សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងសរសើរ
 គុណរបស់សីលដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្នាលកស្យប (បើទុកជា)
 អរិយសីលដ៏ក្រៃលែងប៉ុន្មាន ក៏តថាគតមិនឃើញមានបុគ្គលណាត្រឹមស្មើ
 តថាគតក្នុងអរិយសីលនោះទេ ក្រៃលែងជាងមកពីណាបាន តថាគតឯង
 ជាអ្នកក្រៃលែងក្នុងគុណ គឺអធិសីលនោះដោយពិត ។ ម្នាលកស្យប មាន
 សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយជា តបោជិត្តច្ឋវាទៈ (អ្នកពោលអាងការខ្ចឹម
 កិលេសដោយតបៈ) សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងសរសើរគុណ
 នៃការខ្ចឹមកិលេស ដោយតបៈជាអនេកបរិយាយ ។ ម្នាលកស្យប (បើ
 ទុកជា) ការខ្ចឹមកិលេសដោយតបៈ ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងប៉ុន្មាន ក៏តថាគត
 មិនឃើញមានបុគ្គលណា ត្រឹមស្មើនឹងការខ្ចឹមកិលេស របស់តថាគតក្នុង
 តបៈនោះទេ ក្រៃលែងមកពីណាបាន តថាគតឯង ជាអ្នកក្រៃលែងក្នុងគុណ
 គឺការខ្ចឹមកិលេសដោយពិត ។ ម្នាលកស្យប មានសមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយ ជាបញ្ញាវាទៈ (អ្នកពោលអាងបញ្ញា) សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 តែងសរសើរគុណនៃបញ្ញា ដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្នាលកស្យប (បើ
 ទុកជា) បញ្ញាដ៏ប្រសើរក្រៃលែងប៉ុន្មាន ក៏តថាគតមិនឃើញមានបុគ្គល
 ណាត្រឹមស្មើនឹងបញ្ញា របស់តថាគតក្នុងបញ្ញានោះទេ ក្រៃលែងមកពីណា

អថខោ អហមេវ តត្ថ ភិយ្យោ យទំទំ អនិច្ចត្តា ។
 សន្តិ កស្សប ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា វិមុត្តិវាទា
 តេ អនេកបរិយាយេន វិមុត្តិយា វណ្ណំ កាសន្តិ ។ យា-
 វតា កស្សប អរិយា បរមា វិមុត្តិ ធាហំ តត្ថ អត្តនោ
 សមសមំ សមនុបស្សមិ កុតោ ភិយ្យោ អថខោ
 អហមេវ តត្ថ ភិយ្យោ យទំទំ អនិច្ចត្តិ ។

(៧៤) ហំនំ ខោ បនេតិ កស្សប វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិវត្ថុយា បរិញ្ញាជកា ឯវំ វេទយ្យំ សីហនាទំ
 ខោ សមណោ តោតមោ ននតិ តញ្ច ខោ សុត្តា-
 តារេ ននតិ នោ ច បរិសាស្ថតិ ។ តេ មា
 ហេវន្តិស្សុ វេជ្ជិយា ។ សីហនាទញ្ច សមណោ
 តោតមោ ននតិ បរិសាស្ថ ច ននតិ នោ ច
 សុត្តាតារេ ននតិវតិ ឯវមស្សុ កស្សប វេជ្ជិយា ។
 ហំនំ ខោ បនេតិ កស្សប វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិវត្ថុយា

មហាសីហនាទស្សត្រ សីហនាទក្នុងបរិសទ្ធាងឡាយ

បាន តថាគតឯងជាអ្នកក្រៃលែងក្នុងគុណ គឺអធិបញ្ញាទោះដោយពិត ។
 ម្នាលកស្សប មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាវិមុត្តិវេទៈ (អ្នកពោល
 អាងវិមុត្តិ) សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងសរសើរគុណរបស់វិមុត្តិ
 ដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្នាលកស្សប (បើទុកជា) វិមុត្តិដ៏ប្រសើរក្រៃ
 លែងប៉ុន្មាន ក៏តថាគតមិនឃើញមានបុគ្គណា ត្រឹមស្មើនឹងវិមុត្តិរបស់
 តថាគតក្នុងវិមុត្តិនោះទេ ក្រៃលែងមកពីណាបាន តថាគតឯងជាអ្នកក្រៃ
 លែងក្នុងគុណគឺអធិវិមុត្តិនោះដោយពិត ។

(៧៤) ម្នាលកស្សប សេចក្តីនេះជាឋានៈមានប្រាកដ ដែលពួក
 អន្សតិវិយ័បរិព្វាជកនិយាយ យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម តែងតែ
 បន្ទីសីហនាទ ប៉ុន្តែបន្ទីសីហនាទនោះ បានតែក្នុងផ្ទះស្ងាត់ មិនបន្ទី
 ក្នុងពួកបរិសទ្ធទេ ។ អ្នកត្រូវប្រាប់ពួកគេថា អ្នកទាំងឡាយកុំពោល
 យ៉ាងនេះឡើយ ម្នាលកស្សប អ្នកត្រូវប្រាប់គេថា ព្រះសមណគោតម
 តែងតែបន្ទីសីហនាទ បន្ទីតែក្នុងពួកបរិសទ្ធមិនបន្ទីក្នុងផ្ទះស្ងាត់ទេ ។
 ម្នាលកស្សប សេចក្តីនេះជាឋានៈមានប្រាកដ ដែលពួកអន្សតិវិយ័បរិព្វាជក

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

បរិញ្ញាជកា ឯវំ វាទេយ្យំ សីហនាទិំ សមណោ តោតមោ
 ននតិ បរិសាស្ស ច ននតិ នោ^(១) ច ខោ វិសារាទោ ននតិ^២ ។
 តេ មា ហោវុទ្ធិស្ស វាទេយ្យា ។ សីហនាទិញ្ញា សមណោ
 តោតមោ ននតិ បរិសាស្ស ច ននតិ វិសារាទោ ច ននតិ^៣
 ឯវមស្ស កស្សប វាទេយ្យា ។ ហំនំ ខោ បនេតំ កស្សប
 វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតត្ថយា បរិញ្ញាជកា ឯវំ វាទេយ្យំ សីហ-
 នាទិញ្ញា សមណោ តោតមោ ននតិ បរិសាស្ស ច ននតិ
 វិសារាទោ ច ននតិ នោ ច ខោ នំ បញ្ញំ បុច្ឆន្តិ បញ្ញាញ
 នំ បុច្ឆន្តិ នោ ច ខោ នេសំ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ព្យាករេតិ
 បញ្ញាញ នេសំ បុដ្ឋោ ព្យាករេតិ នោ ច ខោ បញ្ញាស្ស
 ព្យាករណោ និគ្គំ អារាជេតិ បញ្ញាស្ស ច ព្យាករណោ
 និគ្គំ អារាជេតិ នោ ច ខោ សោតតំ មញ្ញន្តំ សោតតុ-
 ញ្ញាស្ស មញ្ញន្តំ នោ ច ខោ សុត្វា បស័ទន្តិ សុត្វា ចស្ស
 បស័ទន្តិ នោ ច ខោ បស្មា បស្មាភារំ ករេន្តិ
 បស្មា ច បស្មាភារំ ករេន្តិ នោ ច ខោ តថត្ថាយ

សុត្តន្តបិដក ទាំងនិកាយ សីលក្ខន្ធវិញ្ញាណ

និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម តែងតែបន្ទីសីហនាទ បន្ទីក្នុងពួក
 បរិសទ្យដែលហើយ តែមិនជាអ្នកភ្ញៀវភ្ជាប់ន្ទីទេ ។ អ្នកត្រូវប្រាប់ពួកបរិព្វាជក
 ទាំងនោះថា អ្នកទាំងឡាយ កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់កស្សប
 អ្នកត្រូវប្រាប់ពួកគេថា ព្រះសមណគោតមបន្ទីសីហនាទ តែងបន្ទីក្នុងពួក
 បរិសទ្យជាអ្នកភ្ញៀវភ្ជាប់ន្ទី ។ ម្ចាស់កស្សប សេចក្តីនេះជាឋានៈមានប្រាកដ
 ដែលពួកតិរិយបរិព្វាជក និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមបន្ទី
 សីហនាទ តែងបន្ទីក្នុងពួកបរិសទ្យ ជាអ្នកភ្ញៀវភ្ជាប់ន្ទី តែទៅតានឹងមនុស្ស
 ទាំងឡាយមិនដែលសួរប្រស្នាទឹងលោកឡើយ ទោះបីសួរប្រស្នាទឹងលោក
 លោកក៏ដោះប្រស្នា ដែលពួកទៅតានឹងមនុស្សទាំងនោះសួរ មិនបានទេ
 ទោះបីលោកដោះប្រស្នា ដែលពួកទៅតានឹងមនុស្សទាំងនោះសួរបាន
 លោកក៏មិនញ៉ាំងចិត្ត ឲ្យច្រកអរដោយការដោះប្រស្នា បើទុកជាញ៉ាំងចិត្ត
 ឲ្យច្រកអរ ដោយការដោះប្រស្នាបាន ជនទាំងឡាយ ក៏មិនសំគាល់ថា
 គួរស្តាប់ទេ ទោះសំគាល់ថា គួរស្តាប់ ក៏គ្រាន់តែស្តាប់ហើយមិនជ្រះថ្លាទេ
 ទុកជាស្តាប់ហើយជ្រះថ្លា ក៏គ្រាន់តែជ្រះថ្លាប៉ុណ្ណោះ តែមិនធ្វើអាការជ្រះថ្លា
 (មែនទែន)ទេ ទុកជាជ្រះថ្លា ហើយធ្វើអាការជ្រះថ្លា ក៏មិនប្រតិបត្តិតាម

មហាសីហនាសុត្តន្ត បរិសាសុ សីហនាទោ

បដិបជ្ជន្តិ តថត្តាយ ច បដិបជ្ជន្តិ ជា ច ទោ
 បដិបជ្ជា អារាធទ្គន្តិ ។ តេ មា ហោវន្តិស្ស វចនីយា ។
 សីហនាទោ សមណោ តោតមោ ននតិ បរិសាសុ ច
 ននតិ វិសារោ ច ននតិ បញ្ញាញា នំ បុច្ឆន្តិ បញ្ញាញា
 នេសិ បុច្ឆា ទ្យាកោតិ បញ្ញាស្ស ច វេយ្យាករណេន
 ចិត្តំ អារាធតិ សោតទ្ធក្ខស្ស មញ្ញន្តិ សុត្វា ចស្ស
 បសិទ្ធិ បសដ្ឋា ច បសដ្ឋាការំ កកោន្តិ តថត្តាយ^(១)
 បដិបជ្ជន្តិ បដិបជ្ជា ច អារាធទ្គន្តិ ឯវមស្ស កស្សប
 វចនីយា ។ ឯកមិទាហំ កស្សប សមយំ រាជកហោវិហារមិ
 ភិជ្ឈក្កដេ បព្វតេ ។ តត្រ មិ អញ្ញាតោ តេ សព្វាហារី^(២)
 ចិត្តោនោ នាម បរិព្វាជកោ^(៣) អនិជេតុន្តេ បញ្ញំ បុច្ឆ
 តស្សាហំ អនិជេតុន្តេ បញ្ញំ បុច្ឆា ទ្យាកោសិ ទ្យាកោតេ ច
 បន មេ អត្តមនោ អហោសិ បរំ វិយ មត្តាយាតិ ។

១ ខ. ម. ចសទោ គឺ ទិស្សតិ ។ ២ ខ. ធម្មសព្វហារី ។
 ម. ធម្មព្រហ្មហារី ។ ៣ ខ. ម. បរិព្វាជកោ ឧ ទិស្សតិ ។

មហាសីហនាទសូត្រ សីហនាទក្នុងបរិសទ្ធានំឡាយ

សេចក្តីជ្រះថ្លានោះទេ បើទុកជាប្រតិបត្តិ តាមសេចក្តីជ្រះថ្លានោះបាន
 ក៏មិនប្រតិបត្តិ ឲ្យពេញព្រះទ័យនៃលោកបានទេ ។ អ្នកត្រូវប្រាប់ពួក
 គេថា អ្នកទាំងឡាយកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់កស្សប អ្នកត្រូវ
 ប្រាប់ពួកគេថា ព្រះសមណគោតមបន្ទីសីហនាទ តែងបន្ទីក្នុងពួកបរិសទ្ធ
 ជាអ្នកក្បែរក្លាបន្ទី ពួកទេវតានឹងមនុស្សស្គមប្រស្នានឹងលោក លោកក៏
 ដោះប្រស្នាដែលពួកទេវតា នឹងមនុស្សទាំងនោះសួរបាន លោកញ្ញាំងចិត្ត
 ឲ្យត្រេកអរដោយការដោះប្រស្នាបាន ទាំងពួកជន ក៏សំគាល់ថា ពាក្យ
 របស់លោកជាពាក្យគួរស្តាប់ លុះស្តាប់ហើយក៏ជ្រះថ្លានឹងលោក លុះជ្រះ
 ថ្លាហើយក៏ធ្វើការការជ្រះថ្លា ប្រតិបត្តិតាមសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ ប្រតិបត្តិ
 ឲ្យពេញព្រះទ័យលោកបាន ។ ម្ចាស់កស្សប សម័យមួយ គេថាគត
 នៅលើភ្នំតង្ស័ក្ខ ជិតនគររាជគ្រឹះ ។ មានបរិព្វាជកម្នាក់ឈ្មោះនិគ្រោធន
 ជាសព្វហ្មឋារី នឹងអ្នកនគររាជគ្រឹះទាំងនោះ មកសួរប្រស្នានឹងគេថាគត
 ក្នុងការខ្ចីមកិលេស យ៉ាងក្រៃលែង គេថាគតក៏បានដោះប្រស្នាដែល
 និគ្រោធបរិព្វាជកនោះសួរ ក្នុងការខ្ចីមកិលេសយ៉ាងក្រៃលែង លុះគេ-
 គតដោះប្រស្នារួចហើយ បរិព្វាជកនោះក៏មានចិត្តត្រេកអរពន់ប្រមាណ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស សីលកុទ្ទក្កោ

[៧៥] កោ ហំ កន្លេ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា
 ន អត្តមនោ អស្ស បរំ វិយ មត្តាយ អហំបិ កន្លេ
 កកវតោ ធម្មំ សុត្វា អត្តមនោ បរំ វិយ មត្តាយ
 អភិក្កន្ធិំ កន្លេ អភិក្កន្ធិំ កន្លេ សេយ្យថាបិ កន្លេ
 និក្កន្ធិតំ វា ឧក្កន្ធាយ្យ បដិច្ចន្ធិំ វា វិវេយ្យ មុឡស្ស
 វា មត្តំ អាចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បជ្ជោតំ ជាវេយ្យ
 ចត្តមនោ រូបាណំ ធន្ធាន្ធិតំ វិវេយ្យ កកវតោ អនេកបរិ-
 យាយេន ធម្មោ ទេសិតោ ឯសាហំ កន្លេ កកវតំ សរណំ
 កត្វាមិ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញំ លកេយ្យហំ កន្លេ
 កកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លកេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។

[៧៦] យោ ខោ កស្សប អពាតិភ័យេបុត្រោ
 វិមស្មំ ធម្មនិយេ អាគម្ពតិ បព្វជ្ជំ អាគម្ពតិ ឧប-
 សម្បទំ យោ មត្តារោ មាសេ បរិសតិ ចត្តន្ធិំ មាសាណំ
 អន្ធាយេន អាគម្ពតិ ភិក្ខុ បព្វជ្ជេន្ធិំ ឧបសម្បទន្តិ

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយ សីលកុទ្ធវិគ្គ

[៧៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេវណាហ្ម៎ា ដែលបានស្តាប់ធម៌

របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ មិនមានចិត្តត្រេកអរពន់ប្រមាណ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គស្តាប់ធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ
មានចិត្តត្រេកអរពន់ប្រមាណណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីព្រះណាស់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីព្រះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែល
ព្រះអង្គសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ដូចជាគេផ្សារបស់
ដែលគេផ្គាប់ ឬបើកបង្ហាញរបស់ដែលកម្សាំង ឬក៏ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកផ្សេង
ផ្លូវ ពុំនោះសោតដូចជាគ្រោលប្រទីបបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា ពួក
មនុស្សមានភ្នែកភ្លឺ នឹងឃើញនូវរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង
ជាសរណៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបាននូវបព្វជ្ជា គួរបាន
នូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

[៧៦] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កសិករ ឬគ្រួសារណាធ្លាប់
ជាអន្យតិវ័យមកហើយ តែចង់ចូលមកក្នុងធម្មវិន័យនេះ ចង់បព្វជ្ជានឹង
ឧបសម្បទា អន្យតិវ័យនោះ ត្រូវទៅបរិព័សអស់៤ខែ លុះកន្លង៤ខែ
ហើយ ទើបកិត្តុទាំងឡាយមានចិត្តត្រេកអរ ឲ្យបព្វជ្ជា ឲ្យឧបសម្បទា

មហាសីហនាសុត្តន្ត គិលីយបរិសោ អរេលកស្សបស្ស បព្វជ្ជបស្សទា

កិក្ខុការាយ អបិច មេត្ត បុត្តលវេមត្តតា វិទិតានិ ។
 សចេ កន្លែ អញ្ញាតិក្ខយេបុត្រោ សមស្មី ធម្មវិនយេ
 អាកម្ព័តិ បព្វជ្ជំ អាកម្ព័តិ ឧបសម្ព័នំ ចត្តារោ មាសេ
 បរិសេតិ ចត្ថំ មាសាទំ អច្ចយេន អារទ្ធិត្តា កិក្ខុ
 បព្វាជេន្តំ ឧបសម្ព័នេន្តំ កិក្ខុការាយ អហំ ចត្តារិ
 វស្សានិ បរិសេស្សានិ ចត្ថំ វស្សានិ អច្ចយេន
 អារទ្ធិត្តា កិក្ខុ បព្វាជេន្តំ ឧបសម្ព័នេន្តំ កិក្ខុការា-
 យានិ ។ អលត្ថ ខោ អចេលោ កស្សទោ ភក្កវត្តា
 សង្កកេ បព្វជ្ជំ អលត្ថ ឧបសម្ព័នំ ។ អច្ចុបសម្ព័ន្ធោ
 ខោ បណាយស្មា កស្សទោ ឯកោ វុបកិដ្ឋោ អប្ប-
 មត្តោ អាតាបិ បហិតតោ វិហារន្តោ ធម៌វស្សវ
 យស្សតាយ កុលបុត្តា សម្មនេវ អការស្មា
 អនការយំ បព្វជេន្តំ តទទុត្ថំ ព្រហ្មចរិយបរិយោ-
 សាទំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិណ្ឌា សង្កកត្តា

មហាសីហនាទស្សត្រ ធីតិយបរិវាស ដឹងបញ្ញាឧបសម្បទានៃអចេលកស្សប

ដើម្បីការៈជាកិត្ត ឯតថាគតដឹងនូវសេចក្តីផ្សេងគ្នា នៃបុគ្គលក្នុងកិច្ចដែល
 នៅបរិវាសនេះ^(១) ។ អចេលកស្សបក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន បើបុគ្គលធ្លាប់ជាអន្យតិយមកហើយ ចង់ចូលមកក្នុងធម្មន័យនេះ
 ចង់បញ្ចូលនឹងឧបសម្បទា ត្រូវនៅបរិវាសអស់៤ខែ លុះកន្លង៤ខែហើយ
 ទើបភិក្ខុទាំងឡាយមានចិត្តត្រេកអរ ឲ្យបញ្ចូល ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីការៈ
 ជាកិត្ត ដូច្នេះខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅបរិវាសរហូត៤ឆ្នាំបាន លុះកន្លង៤ឆ្នាំហើយ
 ភិក្ខុទាំងឡាយគង់មានចិត្តត្រេកអរ ឲ្យបញ្ចូល ឲ្យឧបសម្បទាដើម្បីការៈជា
 កិត្ត ។ អចេលកស្សប ក៏បានបញ្ចូល បានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់នៃព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះព្រះកស្សបមានអាយុ បានឧបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏
 ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ដោះខ្លួនចេញចាកពួក ឥតមានសេចក្តីប្រមាទ ខំព្យា-
 យាមដុតនូវកិលេស ប្រថុយលះបង់នូវអត្តភាព ពួកកុលបុត្ត ដែល
 ចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុត
 នៃត្រហូចរិយៈ ដោយបញ្ហារបស់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ

១ អង្គិកថា ថា ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះនៅបរិវាស បុគ្គលនេះមិនគួរនៅ
 បរិវាស ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគយស្ស សីលក្ខន្ធវគ្គោ

ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតំ វិណា ជាតំ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតំ អត្តពោសិ ។
 អពាតហោ ខោ បនាយស្មា កស្សហោ អរហតំ
 អហោសិតំ ។

មហាសីហនាទស្កន្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

សម្រាន្តទៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានដឹងច្បាស់ថា
ជាតិ (កំណើត) របស់អាត្មាអញអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញ
ក៏បានអប់រំចប់ហើយ កិច្ចដែលត្រូវធ្វើ អាត្មាអញ ក៏បានធ្វើហើយ
កិច្ចដទៃក្រៅអំពីនេះតទៅទៀត មិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ព្រះកស្សបមានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្តអង្គមួយដែរ ។

ចប់ បញ្ចសីហនាទស្សត្រី ៨ ។

បោដិបាទសុត្តំ និម្ម

[៧៧] ឯវង្ខេ សុត្តំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សាវត្ថុយំ វិហាតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្សារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន ចោដ្ឋចានោ បរិព្វាជកោ
សមយប្បវនកោ តិណ្ហកាចិវេ ឯកសាលិកោ មល្លិ-
ការាមេ^(១) បដិវសតិ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ
សុទ្ធំ តិសមត្តេហិ បរិព្វាជកសតេហិ ។ អថខោ
ភក្កវា បុព្វល្អាសមយំ ឯវសេត្វា បត្តដិវមាទាយ
សាវត្ថុយំ បិណ្ឌាយ ចាវសិ ។ អថខោ ភក្កវតោ
ឯតទហោសិ អតិប្បតោ ខោ តាវ សាវត្ថុយំ
បិណ្ឌាយ ចរិតុំ យទ្ធានាហំ យេន សមយប្បវនកោ
តិណ្ហកាចិវេ ឯកសាលិកោ មល្លិការាមោ យេន
ចោដ្ឋចានោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ

១ ឧ. ម. តិណ្ហកាចិវេ ឯកសាលិកោ មល្លិកាយ អារាមេ ។

បោដ្ឋបាទសូត្រ ទី៩

(៧៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង មានបរិព្វាជកម្នាក់ ឈ្មោះបោដ្ឋបាទ នៅអាស្រ័យ
ក្នុងមល្លិកាកម្ម(១) ដែលមានសាលាមួយ(២) មានជួរនៃដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ
ជាទី (សម្រាប់តួកជនមានក្រាហ្មណ៍ជាដើម) ប្រជុំគ្នាជជែកអំពីលទ្ធិ
(របស់ខ្លួន) ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិសេស្យជាច្រើនចំនួន ៣០០០ នាក់ ។
លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់នឹងបាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វល្អាសម័យ
ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើចូលទៅ បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នេះថា ការគ្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុង
ក្រុងសាវត្ថី នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះគួរតែ តថាគតចូលទៅកេ
បោដ្ឋបាទបរិព្វាជកនៅ ក្នុងមល្លិកាកម្ម ដែលមានសាលាមួយ មានជួរ
នៃដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រជុំគ្នាជជែកអំពីលទ្ធិ ។ គ្រា-

១. អន្លិកថា ថា សូមដែលបរិព្វណ៍ដោយផ្កានឹងឆ្នៃឈើរបស់នាងមល្លិកា ជាព្រះរាជទេពី
របស់ព្រះរាជបសេនទិកោសល ។ ២ អារាមនោះដ៏ម្យ៉ាងឡើយ មានសាលាតែមួយមែន តែ
ដំណាលនាងក្រោយមក មានគេកសាងសាលាច្រើនឡើង ព្រោះអាស្រ័យបរិព្វាជកម្នាក់
មានបុណ្យច្រើន ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

កក្កវា យេន សមយេប្បវាទកោ តិណ្ហាកាចិរោ ឯក-
សាលីកោ មល្លិកាវាមោ តេនុបស្កមិ ។

[៧៨] តេន ខោ បន សមយេន ខោដ្ឋចាដោ
បរិញ្ញាជកោ មហាតិយា បរិញ្ញាជកបរិសាយ សន្តិ-
និសំប្នោ ហោតិ ឧប្បាទិទិយា ឧប្បាសន្តមហាសន្តាយ
អនេកវិចារិ តិវច្ឆានកមំ កថេន្តិយា សេយ្យជំទិ
វាជកមំ ចោរកមំ មហាមន្តកមំ សេនាគមំ កយកមំ
យុទ្ធកមំ អន្តកមំ ចានកមំ វត្តកមំ សយនកមំ
មាលាគមំ កន្ទកមំ ញាតិកមំ យានកមំ តាមកមំ
និគមកមំ ធនាគមំ ជនបទកមំ ឥន្ទ្រកមំ បុរិសកមំ
ស្វាគមំ វិសិខាគមំ កុម្មជ្ជានកមំ បុព្វប្បត-
តាមំ នានត្តកមំ លោកក្ខាយិកំ សម្មន្តក្ខាយិកំ
ឥតិកវាគវកមំ ឥតិ វា ។ អន្តសា ខោ
ខោដ្ឋចាដោ បរិញ្ញាជកោ កក្កវន្តំ ធូរតោ វ អាគន្ធនំ

សុត្តន្តបិដក វិយាសកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្អូងដំណើរ ចូលទៅឯមណ្ឌិកាភម ដែល
មានសាលាមួយ មានផ្លូវនៃដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រជុំគ្នា
ជជែកអំពីលទ្ធិ ។

(៧៨) សម័យនោះឯង បោជ្ជបាទបរិព្វាជក អង្គុយជាមួយនឹងបរិព្វា-
ជកបរិសទ្យច្រើននាក់ កំពុងតែនិយាយពាក្យតិរច្ឆានកថា ច្រើនយ៉ាង
ដោយសំឡេងហើ សំឡេងឮខ្លាំងកង្វិលតង់ គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយ
អំពីបាវ និយាយអំពីមហាមាត្យ និយាយអំពីសេនា និយាយអំពី
ភ័យ និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីគ្រឿងស៊ី និយាយអំពីគ្រឿងផឹក
និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទីជេក និយាយអំពីផ្កាកម្រង និយាយ
អំពីគ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រក
និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្រី
និយាយអំពីប្រុស និយាយអំពីយោធាដែលភ្ញៀវក្បាល និយាយអំពីច្រកផ្លូវ
និយាយអំពីកំពង់ទឹក និយាយអំពីបុព្វប្រេត គឺញាតិដែលចែកឋានទៅ
ហើយ និយាយអំពីពាក្យឥតប្រយោជន៍ មានប្រការផ្សេងៗ និយាយអំពី
លោក (មានរឿងភ្នែកសន្លឹកក្រហមជាដើម) និយាយអំពីរឿងផឹក
សម្បទ្រ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើន នឹងសេចក្តីសាបសូន្យដូច្នេះ ។ ។
បោជ្ជបាទបរិព្វាជក បានឃើញព្រះមានព្រះភាគកំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ

ទិស្វាន សកបរិសំ^(១) សណ្ឋាបេសិ អប្បសន្តា កោត្តោ
 ហោន្ត មា កោត្តោ សន្តមកត្ត អយំ សមណោ
 តោតមោ អាកន្តតិ អប្បសន្តកាមោ ខោ បនាយស្មា
 សោ អប្បសន្តស្ស វណ្ណវរិទិ អប្បវេនម អប្បសន្តំ
 បរិសំ វិទិត្យា ឧបសង្កមិត្តំ មញ្ញោយ្យាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ
 តេ បរិព្វាជកោ តុណ្ហី អហេសិ ។

(៧៩) អថខោ កកវា យេន ចោជ្ជចានោ
 បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ ចោជ្ជចានោ
 បរិព្វាជកោ កកវន្តំ ឯតទលោច ឯតុ ខោ កន្លេ កកវា
 ស្វាកតំ^(២) កន្លេ កកវតោ ចរិស្សំ ខោ កន្លេ កកវា
 ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥនាកមនាយ
 ធិសីទតុ កន្លេ កកវា ឥនមាសនំ បញ្ចត្តន្តំ ។ ធិសីទិ
 កកវា បញ្ចត្តេ អាសនេ ។ ចោជ្ជចានោបិ ខោ
 បរិព្វាជកោ អញ្ចាតំ ធិបិ អាសនំ កហេត្វា

យ៉ាងណាដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅក្នុងបាវិទ្យាជក

លីម ។ លុះឃើញហើយក៏បញ្ឈប់បរិសទ្ធរបស់ខ្លួនថា ម្ចាស់គ្នាឃើញ
ចូរនិយាយសំឡេងតិច ។ ម្ចាស់គ្នាឃើញ កុំនិយាយសំឡេងឮខ្លាំងឡើយ
(ដ្បិត) ព្រះសមណគោតមអង្គនេះស្តេចមក ឯព្រះសមណគោតមមាន
អាយុនោះឯង លោកពេញព្រះទ័យនឹងសំឡេងតិច តែងពោលសរសើរ
សំឡេងតិច ធ្វើដូចម្តេចឱ្យលោកជ្រាបថា បរិសទ្ធនិយាយសំឡេងតិច
ហើយសំគាល់ថាគួរនឹងចូលមកបាន ។ កាលបោដ្ឋបាទបរិព្វាជកនិយាយ
យាត់យ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជកទាំងនោះក៏នាំគ្នាស្ងៀម ។

[៧៩] លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូល
សំដៅទៅកេកទ្រូង ដែលបោដ្ឋបាទបរិព្វាជកនៅ ។ បោដ្ឋបាទបរិព្វាជក
ក៏បានប្រាប់បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សូមព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចមក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរដែល
ព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យូរណាស់
ហើយតើ ព្រះមានព្រះភាគ បានធ្វើបរិយាយនេះ ដើម្បីមកក្នុងទីនេះ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ និមន្តគង់អាសនៈដែលរៀប
ចំស្រាប់នេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេរៀប
ចំស្រាប់ហើយ ។ ឯបោដ្ឋបាទបរិព្វាជក ក៏កាន់យកអាសនៈតាមមួយ

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ឯកមន្តំ និសីទំ ។ ឯកមន្តំ និសីទំ ខោ ខោដ្ឋចានំ
 បរិព្វាជកំ ភក្កវា ឯតទលោច កាយ ខោត្ថ^(១) ខោដ្ឋ-
 ចាន ឯតរហំ កថាយ សន្និសីទ្ធ កា ច បន
 លោ អន្តរកថា វិប្បកតាតិ ។

(៨០) ឯវំ វុត្ថេ ខោដ្ឋចានោ បរិព្វាជកោ ភក្កន្តំ
 ឯតទលោច តិដ្ឋតេសា កន្លេ កថា យាយ មយំ ឯ-
 តរហំ កថាយ សន្និសីទ្ធ នេសា កន្លេ កថា ភក្ក-
 វតោ ធុល្យកា ភវិស្សតិ បច្ឆាបិ សវនាយ បុរិមានិ
 កន្លេ ទិវសានិ បុរិមតវានិ នាណតិក្ខិយានិ សមណ-
 ប្រាហ្មណានិ កោតុហលសាលាយ^(២) សន្និសីទ្ធានិ
 សន្និបតិកានិ អភិសញ្ញានិរោធន កថា^(៣) ឧទចានិ
 កថំ នុ ខោ កោ អភិសញ្ញានិរោធនោ ហោតិកិ ត-
 ត្រេកត្វេ ឯវមាហំសុ អហេតុ អប្បត្វយា បុរិសស្ស
 សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិបិ និវ្យជ្ឈតិបិ យស្មី សមយេ ឧប្ប-

១ ខ គុត្ត ។ ២ ខ. កុត្តហលសាលាយ ។ ៣ ម. អភិសញ្ញានិរោធតថា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបោធដ្ឋានបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីដ៏សម-
គួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរដូច្នេះថា ម្ចាស់បោធដ្ឋាន
ក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ អ្នកទាំងឡាយប្រជុំគ្នា និយាយពាក្យដូចម្តេច
ចុះពាក្យដាច់នោះដូចម្តេច^(១) ដែលអ្នកទាំងឡាយនិយាយមិនទាន់ស្រេច ។

(៨០) កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរ យ៉ាងនេះហើយ
បោធដ្ឋានបរិព្វាជក ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលយើងទាំងឡាយ ប្រជុំគ្នានិយាយអម្បាញ់មិញនេះ
ទុកស្វែងសិនចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគមិន
មែនបានដោយកម្រទេ នឹងបានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ ក្នុងកាលខាងក្រោយ
មិនខាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលថ្ងៃពីមុន ។ មក មានពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ដែលមានលទ្ធិផ្សេងៗ អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងគោតុហលសាលា^(២)
ក៏បានផ្តួចផ្តើមនិយាយគ្នា ក្នុងអភិសញ្ញានិរោធហ្នា អ្នកដ៏ចម្រើន អភិសញ្ញា-
និរោធ តើដូចម្តេច បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ពោលយ៉ាងនេះថា សញ្ញារបស់បុរសកើតក្តី រលក្តី
មិនមានហេតុ មិនមានបច្ច័យឡើយ សញ្ញាកើតឡើងក្នុងសម័យណា

១ អង្គិកថា ថា ពាក្យក្នុងរវាងនៃកាលព្រាហ្មណ៍ ប្រជុំនិយាយគ្នាគាំងអំពីជំនឿមកទល់គ្នា
កាលដែលព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកដល់ ។ ២ សាលាដែលសមណព្រាហ្មណ៍មានលទ្ធិខុស
គ្នា ប្រជុំនិយាយពាក្យផ្សេងៗ ប្រហែលអំឡុង ។

ប្រាជ្ញាសុត្តន្ត អភិសញ្ញាដំណើរ

ជ្ជតំ សញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតំ យស្មី សមយេ
 ជ្ជរុជ្ជតំ អសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតំ ឥន្ទ្រោ
 អភិសញ្ញាដំណើរ បញ្ចបេន្តំ តមញ្ញោ ឯវមាហ ន
 ខោ បន មេតំ^(១) ភោ ឯវំ កវិស្សតំ សញ្ញា ហំ ភោ
 បុរិសស្ស អត្តា សោ^(២) ច ខោ ឧបេតិបំ អបេតិបំ
 យស្មី សមយេ ឧបេតិ សញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតំ
 យស្មី សមយេ អបេតិ អសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោ-
 តំ ឥន្ទ្រោ អភិសញ្ញាដំណើរ បញ្ចបេន្តំ តមញ្ញោ
 ឯវមាហ ន ខោ បន មេតំ ភោ ឯវំ កវិស្សតំ សន្តំ
 ហំ ភោ សមណាប្រាហ្មណ៍ មហិទ្ធិកា មហាទុកាវ
 តេ ឥមស្ស បុរិសស្ស សញ្ញា ឧបក្កឡន្តិបំ អបក្ក-
 ឡន្តិបំ យស្មី សមយេ ឧបក្កឡន្តិ សញ្ញា តស្មី ស-
 មយេ ហោតំ យស្មី សមយេ អបក្កឡន្តិ អសញ្ញា
 តស្មី សមយេ ហោតំ ឥន្ទ្រោ អភិសញ្ញាដំណើរ
 បញ្ចបេន្តំ តមញ្ញោ ឯវមាហ ន ខោ បន មេតំ ភោ

បោកបញ្ឆោតសត្វក្នុងសម័យនោះ

សត្វក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ សញ្ញាលេចនៅក្នុងសម័យណា សត្វ
ក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងលោកនេះ
បានបញ្ចក្ខណ៍សញ្ញានិរោធដោយប្រការយ៉ាងនេះ តែសមណព្រាហ្មណ៍
ដទៃក្រៅអំពីនោះពោលយ៉ាងនេះ។ អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ដំណើរនុ៎ះ
មិនមែនជាយ៉ាងនេះទេ នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសញ្ញាជាខ្លួន
របស់បុរស ឯខ្លួននោះមាននៅខ្លះ ប្រាសទៅខ្លះ ខ្លួនមាននៅក្នុងសម័យ
ណា សត្វក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ ខ្លួនប្រាសទៅក្នុងសម័យណា សត្វ
ក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងលោកនេះ
បញ្ចក្ខណ៍សញ្ញានិរោធដោយប្រការយ៉ាងនេះ សមណព្រាហ្មណ៍ដទៃ
ក្រៅអំពីនោះពោលយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ដំណើរនុ៎ះមិន
មែនយ៉ាងនេះទេ អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ព្រោះថា សមណព្រាហ្មណ៍មាន
ប្លន្ទច្រើនមានមានកាតច្រើនក៏មាន សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯងទាញ
ចូលខ្លះ ដកចេញខ្លះ នូវសញ្ញារបស់បុរសនេះ ទាញសញ្ញាចូល ក្នុង
សម័យណា សត្វក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ ដកសញ្ញាចេញក្នុងសម័យ
ណា សត្វក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ
ក្នុងលោកនេះ បញ្ចក្ខណ៍សញ្ញានិរោធដោយប្រការយ៉ាងនេះ សមណ-
ព្រាហ្មណ៍ដទៃក្រៅអំពីនោះ ពោលយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដក វិយេកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

ឯវំ ភវិស្សតិ សន្តិ ហំ ភោ ទេវំ មហិដ្ឋិតា មហានុ-
 ភាវំ តេ ឥមម្ប បុរិសស្ស សញ្ញា ឧបកក្កដិប័
 អបកក្កដិប័ យស្មី សមយេ ឧបកក្កដិ សញ្ញា តស្មី
 សមយេ ហោតិ យស្មី សមយេ អបកក្កដិ អសញ្ញា
 តស្មី សមយេ ហោតិ ឥន្ទ្រេតេ អភិសណ្ឋាជិវេនិ
 បណ្ណេនិ តស្ស មហំ កន្លេ កក្កដិយេ អាត្ម
 សតិ ឧទទាទិ អហោ ទ្ធន កក្ក អហោ ទ្ធន សុ-
 កតោ យោ ឥមេសំ ធម្មាជំ សុត្តសលោតិ កក្ក
 កន្លេ តុសលោ^(១) កក្ក បកតតា អភិសណ្ឋាជិវេ-
 ធន្ស កថន្ត ខោ កន្លេ អភិសណ្ឋាជិវេនោ ហោតិ ។

[៨១] តត្រ ចោដ្ឋថាទ យេ តេ សមណ-
 ប្រាញណា ឯវាហំសុ អហោត្វ អប្បត្វយា បុរិសស្ស
 សញ្ញា ឧបក្កដិប័ ធម្មដ្ឋតិប័តិ អាទិតោ ។ នេសិ
 ញ

១ ឧ. កក្ក កន្លេ តុសលោតិ ឧ វិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលបទ្កត្ត

ដំណើរ⁺មិនមែនយ៉ាងនេះទេ អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ព្រោះថា ពួក
 ទេវតាមានប្លន្ទច្រើន មានអាទុភាពច្រើនក៏មាន ទេវតាទាំងនោះទាញចូល
 ខ្លះ ដកចេញខ្លះ នូវសញ្ញារបស់បុរសនេះ ទាញសញ្ញាចូលក្នុងសម័យ
 ណា សត្វក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ ដកសញ្ញាចេញក្នុងសម័យណា
 សត្វក៏មិនមានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ក្នុង
 លោកនេះ បញ្ចាត់អភិសញ្ញានិរោធិ៍ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានទាបភ្នំកន្ទឹកប្រាសាទ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ តែមួយ
 យ៉ាងថា ព្រះមានព្រះភាគណាទ្រង់ឈ្លាសវៃ ក្នុងធម៌ទាំងនេះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ គប្បីសំដែងបាន ដោយអស្ចារ្យក្រៃលែង ព្រះសុគត
 ណាទ្រង់ឈ្លាសវៃ ក្នុងធម៌ទាំងនេះ ព្រះសុគតអង្គនោះគប្បីសំដែងបាន
 ដោយអស្ចារ្យក្រៃលែង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គ
 ឈ្លាសវៃ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវអភិសញ្ញានិរោធិ៍
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អភិសញ្ញានិរោធិ៍នោះ តើដូចម្តេច ។

(៨១) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ចណ្ណ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែល
 ពោលយ៉ាងនេះថា សញ្ញារបស់បុរសកើតក្តី រលត់ក្តី មិនមានហេតុ មិន
 មានបច្ច័យដូច្នេះ សេចក្តីយល់ឃើញ របស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

បោធន៍ព្រះសុត្តន្ត អភិសង្ការិយសមាស

អបរដ្ឋំ^(១) ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ សហេតុ ហិ
 ចោដ្ឋចាន សប្បដ្ឋយា បុរិសស្ស សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិបិ
 ជ្ឈតិបិ សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិបិ សិក្ខា
 ឯកា សញ្ញា ជ្ឈតិបិ កា ច សិក្ខាតិ កកវា
 អរោច ។ ឥធិ ចោដ្ឋចាន តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ (យថា
 សាមញ្ញេវ ឯវំ វិន្តាភេតតំ) ។ ឯវំ ខោ ចោដ្ឋចាន
 ភិក្ខុ សីលសម្មន្នោ ហោតិ ។ បេ ។ តស្សីមេ បញ្ច
 ជីវលោ បហំនេ អត្ថនំ សមនុបស្សតោ ចាមោជ្ជិ
 ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិបនស្ស
 កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សន្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ^(២)
 សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ វិវិច្ឆេវ កាបេហិ
 វិវិច្ឆ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ
 វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 តស្ស យា បុរិសា កាមសញ្ញា សា ជ្ឈតិ

១ ឧ.ម. អភិសោ វ តេសំ អបរដ្ឋំ ។ ២ ឧ.ម. វេទេតិ ។

បោធិ៍បាវសូត្រ ការពោលអំពីភិក្ខុសញ្ញានិរោធ

ចាត់ជាខុសតាំងអំពីដើមទាំងស្រុង ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល
 បោដ្ឋបាទ ព្រោះថាសញ្ញារបស់បុរសប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយ
 បច្ច័យទាំងកើតទាំងរលត់ សញ្ញាខ្លះកើតព្រោះការហាត់ក៏មាន សញ្ញាខ្លះ
 រលត់ទៅ ព្រោះការហាត់ក៏មាន ក៏ការហាត់សញ្ញានោះ តើដូចម្តេច ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឆ្លើយដោយព្រះអង្គឯងថា ម្នាលបោដ្ឋបាទ ព្រះ
 តថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ។ បេ ។ (បណ្ឌិត
 គប្បីសំដែងឲ្យតិច្ចា ដូចក្នុងសាមញ្ញាវស្សត្រឆន្ទៈ) ។ ម្នាលបោដ្ឋបាទ
 ភិក្ខុអ្នកបរិច្ចាគដោយសីល យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណា
 ឃើញនូវនិរោធាទាំង ៥ នេះ ក្នុងខ្លួនដែលលះបង់បានហើយ បាមាជ្ជៈគឺ
 សេចក្តីរីករាយក៏កើតឡើង កាលបើភិក្ខុមានចិត្តរីករាយហើយ បីតិក៏កើត
 ឡើង កាលបើ ភិក្ខុមានចិត្តប្រកប ដោយបីតិហើយ កាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់
 ភិក្ខុដែលមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក៏ទទួលនូវសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែល
 មានសុខក៏តាំងនៅមាំ ។ ភិក្ខុនោះស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាក
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកប
 ដោយតែក្តុះវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់នោះ កាមសញ្ញា
 (តម្រេកប្រកបដោយកាមគុណទាំង ៥) ខាងដើមរបស់ភិក្ខុនោះក៏រលត់ទៅ

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយស្ស សីលកុទ្ធកិច្ចា

វិវេកជប្ប័តិសុខសុខុមសច្ចសញ្ញា តស្មី សមយេ
 ហោតិ វិវេកជប្ប័តិសុខសុខុមសច្ចសញ្ញាយេវ តស្មី
 សមយេ ហោតិ ឯវិចី សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ
 សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ធិរុជ្ឈតិ អយិចី សិក្ខាតិ កកវា
 អរោច ។

(៨២) បុណ្ណ ចបបំ ចោដ្ឋចាទិ ភិក្ខុ វិភត្តាវិចារាជំ
 វុបសមា អជ្ឈតំ សម្មសាទជំ ចេតសោ ឯកោទិការំ
 អវិតកំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ធុតិយំ ឈាជំ
 ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ តស្មី យា បុរិមា វិវេកជប្ប័តិសុខ-
 សុខុមសច្ចសញ្ញា សា ធិរុជ្ឈតិ សមាធិជប្ប័តិសុខ-
 សុខុមសច្ចសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ សមាធិជប្ប័-
 តិសុខសុខុមសច្ចសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ ហោតិ
 ឯវិចី សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា ឯកា
 សញ្ញា ធិរុជ្ឈតិ អយិចី សិក្ខាតិ កកវា អរោច ។

(៨៣) បុណ្ណ ចបបំ ចោដ្ឋចាទិ ភិក្ខុ បីតិយា ច
 វិវាតា ឧបេក្ខតោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្មជាតោ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិត ពោលគឺបីតំនឹងសុខដែលកើត អំពីសេចក្តីស្ងាត់ ក៏មាន
 ឡើងក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺ
 បីតំនឹងសុខដែលកើត អំពីវិវេកក្នុងសម័យនោះឯង សញ្ញាខ្លះកើត ព្រោះ
 ការហាត់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅ ព្រោះការហាត់ (ដូចពណ៌នាមកនេះ)
 នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

(៨២) ម្ចាស់បោជ្ជបាទ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ
 វិចារៈចេញបាន ភិក្ខុក៏បានដល់ទូទៅតិរិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតមាន ក្នុង
 សន្តាននៃខ្លួន មានសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសច្ចា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មាន
 វិតក្កៈគ្មានវិចារៈ មានតែបីតំនឹងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន
 សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺបីតំនឹងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់ជាទាំង
 ដើម របស់ភិក្ខុនោះ ក៏រលត់ទៅ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិត ពោលគឺបីតំនឹងសុខ
 ដែលកើតអំពីសមាធិ ក៏មានក្នុងសម័យនោះឡើង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមាន
 សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិត ពោលគឺបីតំនឹងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ក្នុងសម័យ
 នោះឯង សញ្ញាខ្លះកើត ព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅ ព្រោះការហាត់
 ដូចពណ៌នាមកនេះ នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់ ។

(៨៣) ម្ចាស់បោជ្ជបាទ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះឡើយ
 ណាយចាកបីតិប្រកបដោយទុបេក្ខា ភិក្ខុមានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈ វេមន

បោដ្ឋបាទសុត្តន្ត ពិជយដ្ឋានំ បទុក្ខដ្ឋានំ

សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យំ ភំ អរិយា អា-
 ទិត្តន្តំ ឧបេក្ខាកោ សតិហា សុខវិហារីតិ តតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ តស្ស យា បុរិមា សមា-
 ដិជប្បីតសុខសុខុមសត្វសញ្ញា សា និរុជ្ឈតិ ឧបេក្ខា-
 សុខសុខុមសត្វសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ ឧបេក្ខា-
 សុខសុខុមសត្វសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ ហោតិ ឯវិប-
 សិត្តា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិត្តា ឯកា សញ្ញា
 និរុជ្ឈតិ អយិមំ សិត្តានំ ភគវា អរោច ។

(៨៤) បុន ចបរំ បោដ្ឋបាទ ភិក្ខុ សុខស្ស ច
 បហាថា ទុក្ខស្ស ច បហាថា បុព្វេ វ សោមនស្ស-
 ទោមនស្សានំ អត្ថដ្ឋង្គា^(១) អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិ-
 ហារីសុទ្ធំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ តស្ស យា
 បុរិមា ឧបេក្ខាសុខសុខុមសត្វសញ្ញា សា និរុជ្ឈតិ អ-
 ទុក្ខមសុខសុខុមសត្វសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ
 អទុក្ខមសុខសុខុមសត្វសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ

១ អត្ថដ្ឋង្គពិធី ឯវិ សព្វត្ថ ។

បោកបញ្ឆោតស្រី តន្ត្រីយុទ្ធសាស្ត្រ

ទទួលខុសត្រូវសេចក្តីសុខដោយនាមកាយ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរ
 បុគ្គលអ្នកបានតតិយជ្ជាននោះ ថាជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី
 មានប្រក្រតីនៅជាសុខ ក៏បានដល់ទូរតតិយជ្ជាននោះ ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តនៅដោយវិយាបថទាំង ៤ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិត ពោលគឺបីតំណាង
 សុខដ៏កើតអំពីសមាធិ ជាខាងដើមរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏លេចទៅសច្ចសញ្ញា
 ដ៏ល្អិតពោលគឺឧបេក្ខានឹងសុខ ក៏មានក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា
 មានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺឧបេក្ខានឹងសុខ ក្នុងសម័យនោះឯង សញ្ញា
 ខ្លះកើតព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះលេចទៅព្រោះការហាត់ ដូចពណ៌នា
 មកនេះ នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

(៨៤) ម្ចាស់បោកបញ្ឆោត សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះលះបង់ទូរសុខ
 នឹងទុក្ខហើយ ព្រោះអស់ទៅនៃសោមនស្សនឹងសោមនស្ស ក្នុងកាលមុន
 ភិក្ខុក៏បានដល់ទូរចតុតជ្ជាន មានការម្ស្នាក់មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ
 គឺឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិ-
 យាបថទាំង ៤ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺឧបេក្ខានឹងសុខ ជាខាងដើមរបស់
 ភិក្ខុនោះ ក៏លេចទៅ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតដែលឥតទុក្ខឥតសុខ ក៏មានក្នុង
 សម័យនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតឥតទុក្ខឥតសុខក្នុង

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធឱកា

ហោតិ ឃីវិច្ចិ សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា
ឯកា សញ្ញា ជីវ្ហជ្ឈតិ អយិច្ចិ សិក្ខាតិ ភគវា អរោច ។

(៨៥) បុណ្ណ ចបរំ ចោដ្ឋចាន ភិក្ខុ សព្វសោ រូប-
សញ្ញាជំ សមតិក្កាមា បដិយសញ្ញាជំ អន្តរ្ឋោ ឆា-
នត្ថសញ្ញាជំ អមនសិកាវា អនន្តោ អាកាសោតិ
អាកាសានន្តោយតនំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហាតិ តស្ស យា
បុរិមា រូបសញ្ញា សា ជីវ្ហជ្ឈតិ អាកាសានន្តោយតនសុ-
ខមសត្វសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ អាកាសា-
នន្តោយតនសុខមសត្វសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ ហោតិ
ឃីវិច្ចិ សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា ឯកា
សញ្ញា ជីវ្ហជ្ឈតិ អយិច្ចិ សិក្ខាតិ ភគវា អរោច ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលកូដ្ឋន្ត

សម័យនោះ សញ្ញាខ្លះកើតឡើងព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅព្រោះ
ការហាត់ ដូចពណ៌នាមកនេះ នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

(៨៥) ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះកន្លង ទ្វារ
រូបសញ្ញា^(១) ព្រោះអស់ទៅនៃបដិមសញ្ញា^(២) ព្រោះលែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ទ្វារនាគសញ្ញា^(៣) ដោយប្រការទាំងពួងហើយ ភិក្ខុក៏បានដល់ទ្វារអា-
កាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុត
ដូច្នេះ សម្រេចសម្រាន្តទៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ រូបសញ្ញាជាខាងដើម
របស់ភិក្ខុនោះ ក៏រលត់ទៅ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិត ពោលគឺអាកាសានញ្ញាយ-
តនជ្ឈាន ក៏មានក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិត
ពោលគឺអាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន ក្នុងសម័យនោះឯង សញ្ញាខ្លះកើត
ព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅ ព្រោះការហាត់ ដូចពណ៌នាមកនេះ
នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

១ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូបនិមិត្តនិងអារម្មណ៍របស់ឈាននោះ ។ ២ សេចក្តីសំគាល់
ដែលកើតឡើងដោយវត្ថុមានចក្ខុជាដើម ប៉ះពាល់នឹងអារម្មណ៍មានរូបជាដើម ។ ៣ សញ្ញា
ដែលប្រព្រឹត្តក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ឬសញ្ញាដែលផ្សេងៗ (វិសុទ្ធិមគ្គ) ។

លោក្ខិកាទស្សន៍ វិញ្ញាណញ្ញាយននដ្ឋិតាទីទី

[៨៦] បុន ចបរំ ចោដ្ឋចាន ភិក្ខុ សព្វសោ

អាណាសាណញ្ញាយននំ សមត្ថកកម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តំ

វិញ្ញាណញ្ញាយននំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតំ តស្ស យា

បុរិមា អាណាសាណញ្ញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា សា

ន្តរៈជ្ឈតំ វិញ្ញាណញ្ញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា តស្មី ស-

មយេ ហោតិ វិញ្ញាណញ្ញាយននសុខុមសត្វសញ្ញាយេវ

តស្មី សមយេ ហោតិ ឯវិចី សិក្ខា ឯកា សញ្ញា

ឧប្បជ្ឈតំ សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ន្តរៈជ្ឈតំ អយំវិចី

សិក្ខាតិ កកវំ អរោច ។

[៨៧] បុន ចបរំ ចោដ្ឋចាន ភិក្ខុ សព្វសោ

វិញ្ញាណញ្ញាយននំ សមត្ថកកម្ម នន្តំ តត្ថាតំ អាតត្ថា-

ញ្ញាយននំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតំ តស្ស យា បុរិមា

វិញ្ញាណញ្ញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា សា ន្តរៈជ្ឈតំ អា-

តត្ថាញ្ញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ

បោធិបាទសូត្រ អរូរាជ្យនាមវិញ្ញាណញ្ចាយននដ្ឋានជាដើម

[៨៦] ម្ចាស់បោធិបាទ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយននដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពួង ភិក្ខុបានដល់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយននដ្ឋាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺ អាត្មាញ្ចាយននដ្ឋានជាខាងដើម របស់ភិក្ខុនោះក៏រលត់ទៅ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺវិញ្ញាណញ្ចាយននដ្ឋាន ក៏មានក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺវិញ្ញាណញ្ចាយននដ្ឋាន ក្នុងសម័យនោះឯង សញ្ញាខ្លះកើតព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅព្រោះការហាត់ ដូចពណ៌នាមកនេះ នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

[៨៧] ម្ចាស់បោធិបាទ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយននដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពួង ភិក្ខុក៏បានដល់នូវអាត្មាញ្ចាយននដ្ឋាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វត្ថុតិចតួចមិនមានដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺ វិញ្ញាណញ្ចាយននដ្ឋានជាខាងដើម របស់ភិក្ខុនោះក៏រលត់ទៅ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺអាត្មាញ្ចាយននដ្ឋាន ក៏មានក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយេកិយស្ស សីលក្ខន្ធា

អាភិក្ខុញ្ញាយតនសុខុមសុច្ឆសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ
ហោតិ ឃីវិច្ច សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា
ឯកា សញ្ញា ជិវុជ្ឈតិ អយំចិ សិក្ខាតិ ភក្កវា អរោច ។

(៨៨) យថា ខោ^(១) ចោដ្ឋចាទ កិក្ខុ វេទ
សកសញ្ញា ហោតិ សោ តតោ អមុត្រ តតោ អមុត្រ
អនុប្បោទ សញ្ញកំ ជុសតិ តស្មី សញ្ញកំ វិភស្ម
ឃីវិ ហោតិ ចេតយមាទស្ស មេ ចាបិយោ អចេតយ-
មាទស្ស មេ សេយ្យោ អហោតោវ ខោ បទ ចេតេយ្យំ
អភិសង្កេយ្យំ វេមា ច មេ សញ្ញា ជិវុជ្ឈយ្យំ អញ្ញា
ច ឱឡារិកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈយ្យំ យន្តចាហំ ន
ចេវ ចេតេយ្យំ ន ច អភិសង្កេយ្យន្តិ^(២) ។ សោ
ន ចេវ ចេតេតិ ន ច អភិសង្កេតិ តស្មី

១ ខ.ម.យពោ ខោ ។ ២ ខ.ម. ន ចេតេយ្យ ន អភិសង្កេយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក វិណ្ឌនិកាយ សីលប្បដ្ឋាន

ឈ្មោះថាមានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពាលគឺអាកិញ្ចញាយននដ្ឋាន ក្នុងសម័យ
នោះឯង សញ្ញាខ្លះ កើតព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះ រលត់ទៅព្រោះការ
ហាត់ ដូចពាណិជ្ជករនេះ នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

(៨៨) ម្នាលបាដ្ឋបាទ ភិក្ខុណាក្នុងសាសនានេះមានសេចក្តីសំគាល់
(ក្នុងបឋមដ្ឋាន) របស់ខ្លួន ភិក្ខុនោះចេញចាកបឋមដ្ឋាននោះហើយ ចូល
ទុតិយដ្ឋានឯណោះ ចេញចាកទុតិយដ្ឋាននោះហើយ ចូលតតិយដ្ឋាន
ឯណោះ (លុះចូលឈាន) តាមលំដាប់ហើយ ក៏បាននូវសញ្ញាជាកំពូល
គឺអាកិញ្ចញាយននដ្ឋាន កាលបើភិក្ខុនោះ បិទនៅក្នុងសញ្ញាជាកំពូល
គឺអាកិញ្ចញាយននដ្ឋានហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើ
អាត្មាអញ ចូលឈានមិនប្រសើរឡើយ បើអាត្មាអញមិនចូលឈាន ទើប
ប្រសើរ ព្រោះថាប្រសិនបើអាត្មាអញចូលឈាន រវល់តែនឹងចូលឈាន
សញ្ញាក្នុងអាកិញ្ចញាយននដ្ឋាន ទាំងនេះរបស់អាត្មាអញមុខជាលេចទៅ
សញ្ញាដ៏គ្រោតគ្រោតឯទៀតគឺកវ្ល័សញ្ញាមុខជាភ័ក្ត្រឡើង បើដូច្នោះអាត្មា
អញមិនគួរនឹងចូលឈាន មិនគួររវល់តែនឹងចូលឈានឡើយ ។ ភិក្ខុនោះ
ឯង ក៏លែងចូលឈាន លែងរវល់នឹងចូលឈាន កាលបើភិក្ខុនោះលែង

ពោធិ៍បាទសុត្តេ អនុបុព្វកិស្សញ្ញនិរោធសម្បជានសមាបត្តិ

អចេតយេតោ អនកិសង្ខរោតោ តា ចេវ សញ្ញា ជីវដ្ឋន្តិ

អញ្ញា ច ឡិទ្ធារិកា សញ្ញា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ សោ និរោធំ

ដុសតិ ។ ឃំ ខោ ចោដ្ឋចាន អនុបុព្វកិសញ្ញានិ.

និរោធសម្បជានសមាបត្តិ ហោតិ ។ នំ កី មញ្ញាសិ

ចោដ្ឋចាន អបំ នុ ខោ តេ ឥតោ បុព្វេ ឃំវុចា

អនុបុព្វកិសញ្ញានិរោធសម្បជានសមាបត្តិ សុតបុព្វា-

តិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ឃំ ខោ អហំ កន្តេ កក្កតា

ធម្មំ ទេសីតំ អាជាតាមីតិ^(១) ។ យតោ ខោ ចោដ្ឋចាន

កិក្ខុ^(២) សត្តសញ្ញា ហោតិ សោ តតោ អមុត្រ តតោ

អមុត្រ អនុបុព្វេន សញ្ញាភ័ក្តំ ដុសតិ តស្ស សញ្ញាត្តេ

បិទស្ស ឃំ ហោតិ ចេតយេនាទស្ស មេ ចាបិយោ

១ ឧ.ប. ភគវតោ ភាសិតំ អាជាតាមី ។ ២ ឧ.ប. ធម្មន្តរេ និពាទិ ទិស្សតិ ។

បោធន៍ធម្មសូត្រ អនុបុព្វកិសញ្ញានិរោធសម្មដានសមាបត្តិ

ចូលឈាន ដែលរស់នៅនឹងចូលឈាន សញ្ញាទាំងនោះក៏រលត់ទៅ សញ្ញា
ដ៏គ្រោតគ្រោតឯទៀតក៏រលត់សញ្ញា ក៏មិនកើតឡើង ភិក្ខុនោះ បាននូវ
និរោធិ ។ ម្នាលបោធន៍បាទ យ៉ាងនេះហៅថាអនុបុព្វកិសញ្ញានិរោធសម្ម-
ដានសមាបត្តិ^(១) ។ ម្នាលបោធន៍បាទ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច
អនុបុព្វកិសញ្ញានិរោធសម្មដានសមាបត្តិ មានសភាពយ៉ាងនេះ អ្នកធ្លាប់
បានឮមកក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះដែរឬ ។ បោធន៍បាទបរិព្វាជក ក្រាប
ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីនេះខ្ញុំព្រះអង្គមិនធ្លាប់បានឮទេ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះងឡើងតែនឹងដឹងនូវធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សំដែងដោយអាការយ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
ម្នាលបោធន៍បាទ ភិក្ខុណា មានសេចក្តីសំគាល់ (ក្នុងបឋមជ្ឈាន) របស់ខ្លួន
ភិក្ខុនោះចេញចាកបឋមជ្ឈាននោះហើយ ចូលទុតិយជ្ឈានឯណោះ ចេញ
ចាកទុតិយជ្ឈាននោះហើយ ចូលតតិយជ្ឈានឯណោះ (លុះចូលឈាន)
តាមលំដាប់ ក៏បាននូវសញ្ញាជាកំពូលគឺអាកិញ្ចញ្ញាយតជ្ឈាន កាលបើ ភិក្ខុ
នោះបិតនៅក្នុងសញ្ញា ជាកំពូលគឺអាកិញ្ចញ្ញាយតជ្ឈាន ក៏មានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើ អាត្មាអញ ចូលឈាន មិនប្រសើរឡើយ

១ សមាបត្តិរបស់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីដឹងខ្លួនដោយល្អ ប្រកបដោយសេចក្តីរលត់នៃសញ្ញា
ដោយលំដាប់ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

អចេតយមាទស្ស មេ សេយ្យោ អហត្ថោ ខោ បន
 ចេតេយ្យំ អភិសង្កេយ្យំ នីមា ច មេ សញ្ញា ធុរ្យជ្ឈេ-
 យ្យំ អញ្ញា ច ឱឡារិកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ យន្ទ-
 ជាហំ ន ចេវ ចេតេយ្យំ ន ច អភិសង្កេយ្យន្តិ ។
 សោ ន ចេវ ចេតនំ ន ច អភិសង្កេតំ តស្ស
 អចេតយេតោ អនភិសង្កេតេតោ តា ចេវ សញ្ញា ធុរ្យជ្ឈន្តិ
 អញ្ញា ច ឱឡារិកា សញ្ញា ន ឧប្បជ្ឈន្តិ សោ ធិរោជិ
 ដុសតិ ។ ឃី ខោ ចោដ្ឋចាទ អនុប្បត្តាភិសញ្ញាធិរោ-
 ជសម្បជានសមាបត្តិ ហោតីតិ ។

[៨៩] ឃី^(១) ចោដ្ឋចាទាតិ ។ ឯកញ្ជោ^(២) ន
 ខោ កន្លេ កកវ សញ្ញាភ័ បញ្ចបេតិ ឧទាហ បុត្តបិ
 សញ្ញាភ័ បញ្ចបេតីតិ ។ ឯកវិច ខោ ចោដ្ឋ-
 ចាទ អហំ^(៣) សញ្ញាភ័ បញ្ចបេតិ បុត្តបិ សញ្ញាភ័
 បញ្ចបេតីតិ ។ យថាភិច្ចំ បន កន្លេ កកវ

១ ឧ. ម. ឃី ខោ ។ ២ ឧ. ឯកញ្ជោ ។ ៣ ឧ. ម.
 អហំ ចោដ្ឋចាទ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

បើអាត្មាអញ មិនចូលឈានទើបប្រសើរ ព្រោះថាប្រសិនបើអាត្មាអញ
 ចូលឈាន រវល់តែនឹងចូលឈាន សញ្ញាក្នុងអាភិព្វញ្ញាយតនដ្ឋានទាំង
 នេះ របស់អាត្មាអញ មុខជាលត់ទៅ សញ្ញាដ៏គ្រោតគ្រោតដទៃ គឺ
 កវ័ន្តសញ្ញាមុខជាភើតឡើង បើដូច្នោះអាត្មាអញ មិនគួរនឹងចូលឈាន
 មិនគួររវល់តែនឹងឈាន ។ ភិក្ខុនោះឯង ក៏លែងចូលឈាន លែងរវល់
 នឹងចូលឈាន កាលបើភិក្ខុនោះ លែងចូលឈាន លែងរវល់នឹងឈាន
 សញ្ញាទាំងនោះក៏លត់ទៅ សញ្ញាដ៏គ្រោតគ្រោតឯទៀត គឺកវ័ន្តសញ្ញាក៏
 មិនភើតឡើង ភិក្ខុនោះបាននូវនិរោធិ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ យ៉ាងនេះហៅថា
 អនុបញ្ចកិសញ្ញានិរោធិសម្បជានសមាបត្តិ ។

[៨៩] ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អភិសញ្ញានិរោធិយ៉ាងនេះឯង ។ បោដ្ឋបាទ-
 ចរិញ្ចជក ក្រាបទូលសួរថា បត់ត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 បញ្ចត្តនូវសញ្ញា ជាកំពូលតែមួយយ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ ឬទ្រង់បញ្ចត្តនូវសញ្ញា
 ជាកំពូលច្រើនយ៉ាង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ
 តថាគត បញ្ចត្តនូវសញ្ញាជាកំពូលតែមួយប៉ុណ្ណោះក៏មាន បញ្ចត្តនូវសញ្ញា
 ជាកំពូលច្រើនយ៉ាងក៏មាន ។ បត់ត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ

លោក្ខិកទស្សន៍ សព្វញ្ញាណកថា

ឯកំបិ សព្វាត្ថំ បព្វាបេតិ បុព្វបិ សព្វាត្ថំ បព្វា-
 បេតិ ។ យថា យថា ខោ ចោដ្ឋចាន និរោធំ
 ដុសតិ តថា តថា អហំ សព្វាត្ថំ បព្វាបេតិ ឯវំ ខោ
 អហំ ចោដ្ឋចាន ឯកំបិ សព្វាត្ថំ បព្វាបេតិ បុព្វបិ
 សព្វាត្ថំ បព្វាបេតិ ។

(៩០) សព្វា នុ ខោ កន្តេ បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ បច្ឆា
 ញ្ញាណំ ឧទាហុ ញ្ញាណំ បឋមំ^(១) ឧប្បជ្ឈតិ បច្ឆា
 សព្វា ឧទាហុ សព្វា ច ញ្ញាណំ ច អបុព្វំ អចរិមំ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សព្វា ខោ ចោដ្ឋចាន បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ
 បច្ឆា ញ្ញាណំ សព្វាប្បាទា ច បន ញ្ញាណុប្បាទោ
 ហោតិ សោ ឯវំ បដាទាតិ ឥន្ទប្បត្តយា កិរ មេ
 ញ្ញាណំ ឧទទាទីតិ ។ ឥមំនា ច ខោ ឯវំ^(២) ចោដ្ឋ-
 ចាន បរិយាយេន វេទិតតំ យថា សព្វា បឋមំ
 ឧប្បជ្ឈតិ បច្ឆា ញ្ញាណំ សព្វាប្បាទា ច បន ញ្ញា-
 ណុប្បាទោ ហោតិ ។

១ ឧ. បឋមំ ញ្ញាណំ ។ ២ ឧ. ឥមំនាបេតិ ។ ម. ឥមំនា ខោ ឯវំ ។

ឈ្មោះសូត្រ ការពោលអំពីសញ្ញាដ៏ធំព្រាណ

ទ្រង់បញ្ចត្តនូវសញ្ញា ជាកំពូលតែមួយយ៉ាងក៏មាន ទ្រង់បញ្ចត្តនូវសញ្ញា
 ជាកំពូលច្រើនយ៉ាងក៏មាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ កិត្យុបាទនូវនិរោធិ
 យ៉ាងណា ។ តថាគត ក៏បញ្ចត្តនូវសញ្ញាជាកំពូលយ៉ាងនោះ ។ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ តថាគតបញ្ចត្តនូវសញ្ញាជាកំពូល តែមួយយ៉ាងក៏មាន បញ្ចត្ត
 នូវសញ្ញា ជាកំពូលច្រើនយ៉ាងក៏មាន យ៉ាងនេះឯង ។

(៩០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សញ្ញា^(១)កើតមុន ញាណ^(២)កើត
 ក្រោយ ឬញាណ កើតមុន សញ្ញា កើតក្រោយ ឬក៏ទាំងសញ្ញាទាំង
 ញាណ កើតដំណាលគ្នាតែម្តង ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ សញ្ញាកើតមុន
 ញាណកើតក្រោយ ដូច្នេះថា ការកើតឡើងនៃញាណបាន ក៏ព្រោះតែ
 សេចក្តីកើតឡើងនៃសញ្ញា កិត្យុនោះក៏ដឹងយ៉ាងនេះថា ញាណរបស់គាត់
 អញកើតហើយ ព្រោះសញ្ញានេះជាចម្លើយ ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ រឿងនេះ
 អ្នកត្រូវដឹងតាមពិន័យនេះចុះថា សញ្ញាកើតមុន ញាណកើតក្រោយ ដូច្នេះ
 ញាណកើតឡើងបាន ក៏ព្រោះតែសញ្ញាកើតឡើង ។

១ សញ្ញាក្នុងទំនេះ សំដៅយកឈ្មោះសញ្ញាក៏មាន វិបស្សនាក៏មាន ន័យខ្លះទៀតថា
 មគ្គសញ្ញា ។ ២ ញាណក្នុងទំនេះ សំដៅយក វិបស្សនាញាណ ក៏មាន មគ្គញាណ ក៏មាន
 ផលញាណក៏មាន អង្គរថា ប្រាប់ជា ៣ ន័យយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធក្រោ

(៧០) សញ្ញា នុ ខោ កន្លេ បុរិសស្ស អត្តា
 ឧទាហ អញ្ញា សញ្ញា អញ្ញា អត្តាតិ ។ កំ បន
 តំ ខោដ្ឋចាន អត្តាទំ បន្ទេសីតិ ។ ឌីឡារិកំ ខោ
 អហំ កន្លេ អត្តាទំ បន្ទេមិ រូបី ចាតុម្មហាក្ខតិកំ
 កវលីការាហារកត្វង្គិ^(១) ។ ឌីឡារិកោ ច ហិ តេ
 ខោដ្ឋចាន អត្តា អភិស្ស រូបី ចាតុម្មហាក្ខតិកោ
 កវលីការាហារកត្វោ ។ ឃំ សង្កំ ខោ តេ ខោដ្ឋ-
 ចាន អញ្ញា ច^(២) សញ្ញា ភិស្សតិ អញ្ញា អត្តា ។
 តទិមីនាបេតិ ខោដ្ឋចាន បរិយាយេន វេទិតតំ យថា
 អញ្ញា ។ សញ្ញា ភិស្សតិ អញ្ញា អត្តា ។ តិដ្ឋតេ
 អយំ ខោដ្ឋចាន ឌីឡារិកោ អត្តា រូបី ចាតុម្មហា-
 ក្ខតិកោ កវលីការាហារកត្វោ អថ ឥមស្ស បុរិ-
 សស្ស អញ្ញា ។ សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញា ។ សញ្ញា
 ជិវ្ឈតិ ឥមីនា ខោ ឃំ ខោដ្ឋចាន បរិយាយេន
 វេទិតតំ យថា អញ្ញា ។ សញ្ញា ភិស្សតិ អញ្ញា
 អត្តាតិ ។

១ ឧ. កវលីការាហារកត្វង្គិ ។ ម. កវលីការាហារកត្វង្គិ ។ ២ ឧ. ប. វ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

(៧១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សញ្ញាឈ្មោះថា ខ្លួនរបស់បុរស ឬក៏
 សញ្ញាដទៃ ខ្លួនដទៃទេ ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ អ្នកជឿថា ខ្លួនដូចម្តេច ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជឿថាខ្លួនដ៏គ្រោតគ្រោតមានរូប ប្រកប
 ដោយមហាក្ខតរូប ៤ មានកវល្លិភារាជាចំណី ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ មែន
 ហើយ ខ្លួនរបស់អ្នកដ៏គ្រោតគ្រោតមានរូប ប្រកបដោយមហាក្ខតរូប ៤
 មានកវល្លិភារាជាចំណី ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 ហើយ សញ្ញារបស់អ្នកក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃ ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ អ្នកត្រូវដឹង
 សេចក្តីនេះតាមទំនងនេះចុះថា សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃដោយពិត ។ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ ខ្លួនដែលគ្រោតគ្រោតមានរូប ប្រកបដោយមហាក្ខតរូប ៤ មាន
 កវល្លិភារាជាចំណីនេះ ចូរលើកទុកសិនចុះ កាលបើដូច្នោះសញ្ញាដទៃ
 របស់បុរសនេះកើតឡើង សញ្ញាឯទៀតរាល់គ្នា ម្នាលបោជ្ជបាទ អ្នក
 ត្រូវដឹងសេចក្តីនេះតាមទំនងនេះចុះថា សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃដោយពិត ។

បោធន៍ព្រះសុត្តន្ត សញ្ញាអន្តរាគមន៍

(៩២) មនោមយំ ខោ អហំ កន្តោ អត្តានំ បច្ចេមិ
 សត្វង្គប្បត្តង្គំ អហំនិជ្រៀយន្តំ ។ មនោមយោ ច ហិ
 តេ ចោដ្ឋចាន អត្តា អភិស្សំ សត្វង្គប្បត្តង្គំ អហំ-
 និជ្រៀយា ។ ឯវំ សន្តិមំ ខោ តេ ចោដ្ឋចាន អញ
 ច សញ្ញា ភិស្សន្តិ អញ្ញោ អត្តា ។ តទិមំនាបេតិ
 ចោដ្ឋចាន បរិយាយេន វេទិតត្វំ យថា អញ វ សញ្ញា
 ភិស្សន្តិ អញ្ញោ អត្តា ។ តិដ្ឋតេវ អយំ ចោដ្ឋចាន
 មនោមយោ អត្តា សត្វង្គប្បត្តង្គំ អហំនិជ្រៀយា អថ
 ឥមស្ស បុរិសស្ស អញ វ សញ្ញា ឧប្បជ្ឈន្តិ អញ វ
 សញ្ញា ឯវុជ្ឈន្តិ ។ ឥមំនាបំ ខោ ឯតំ ចោដ្ឋចាន
 បរិយាយេន វេទិតត្វំ យថា អញ វ សញ្ញា ភិស្សន្តិ
 អញ្ញោ អត្តានំ ។

(៩៣) អរូបំ ខោ អហំ កន្តោ អត្តានំ បច្ចេមិ
 សញ្ញាមយន្តំ ។ អរូបំ ច ហិ តេ ចោដ្ឋចាន
 អត្តា អភិស្សំ សញ្ញាមយោ ។ ឯវំ សន្តិមំ ខោ

បោះពុម្ពសូត្រ ការពោលអំពីសញ្ញាដ៏ខ្លី

(៧២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជឿថា ខ្លួនសម្រេចដោយចិត្ត
 មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនថោកទាប ។ ម្ចាស់បោធដ្បបាទ
 ប្រសិនបើខ្លួនរបស់អ្នកសម្រេចដោយចិត្ត មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មាន
 ឥន្ទ្រិយមិនថោកទាប ។ ម្ចាស់បោធដ្បបាទ កាលបើ ហេតុដូច្នេះមានហើយ
 សញ្ញារបស់អ្នកក៏ដទៃ ខ្លួនរបស់អ្នកក៏ដទៃ ។ ម្ចាស់បោធដ្បបាទ អ្នកត្រូវដឹង
 សេចក្តីនេះ⁺ តាមបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃមែន ។
 ម្ចាស់បោធដ្បបាទ ក៏ខ្លួនសម្រេច ដោយចិត្ត មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់
 មានឥន្ទ្រិយមិនថោកទាបនេះ ចូរលើកទុកសិនចុះ កាលបើដូច្នោះ សញ្ញា
 ដទៃរបស់បុរសនេះកើតឡើង សញ្ញាឯទៀតក៏លេចទៅវិញដោយពិត ។
 ម្ចាស់បោធដ្បបាទ អ្នកត្រូវដឹងសេចក្តីនេះ⁺ ដោយបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏
 ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃមែន ។

(៧៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជឿថា ខ្លួនមិនមានរូប
 សម្រេចដោយសញ្ញាដោយពិត ។ ម្ចាស់បោធដ្បបាទ ខ្លួនរបស់អ្នកមិន
 មានរូប សម្រេចដោយសញ្ញាមែនហើយ ។ ម្ចាស់បោធដ្បបាទ កាលបើ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សីលកុទ្ធុត្តោ

តេ ចោដ្ឋចាន អណ្ណោ វ សណ្ណោ ភវិស្សតិ អណ្ណោ
អត្តា ។ តទិមិនាបេតិ ចោដ្ឋចាន បរិយាយេន វេទិ-
តត្ថំ យថា អណ្ណោ វ សណ្ណោ ភវិស្សតិ អណ្ណោ
អត្តា ។ តដ្ឋតេវ អយំ ចោដ្ឋចាន អរូបំ អត្តា
សណ្ណាមយោ អថ ឥមស្ស បុរិសស្ស អណ្ណោ វ
សណ្ណោ ឧប្បជ្ឈតិ អណ្ណោ វ សណ្ណោ ធិរុជ្ឈតិ ។ ឥមិ-
នាបិ ខោ ឯតិ ចោដ្ឋចាន បរិយាយេន វេទិតត្ថំ
យថា អណ្ណោ វ សណ្ណោ ភវិស្សតិ អណ្ណោ អត្តាតិ ។

(៧៤) សក្កោ ច បនេតិ^(១) កន្ថេ មយា ញាតំ
សណ្ណោ បុរិសស្ស អត្តាតិ វា អណ្ណោ ច^(២) សណ្ណោ
អណ្ណោ ច^(៣) អត្តាតិ វាតិ ។ ទុដ្ឋានំ ខោ ឯតិ ចោដ្ឋ-
ចាន តយា អណ្ណាទិដ្ឋិកេន អណ្ណាភូទិកេន អណ្ណាវិកេន
អណ្ណាត្ថអាឈោកេន អណ្ណាតាចរិយកេន^(៤) សណ្ណោ បុ-
រិសស្ស អត្តាតិ វា អណ្ណោ ច សណ្ណោ អណ្ណោ ច
អត្តាតិ វាតិ ។ សចេ តិ កន្ថេ មយា ទុដ្ឋានំ
អណ្ណាទិដ្ឋិកេន អណ្ណាភូទិកេន អណ្ណាវិកេន អណ្ណាត្ថ-

១ ឧ. ម. សក្កោ បនេតិ ។ ២-៣ ឧ. បសុទ្ធាយំ ន វិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ម.
អណ្ណាត្ថាយកេន អណ្ណាចរិយកេន ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សីលក្ខន្ធភិក្ខុ

ហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សញ្ញារបស់អ្នកក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃពិត ។ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ អ្នកគប្បីដឹងសេចក្តីនេះ ដោយបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏ដទៃ
 ខ្លួនក៏ដទៃដោយពិត ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ ខ្លួនមិនមានរូប សម្រេចដោយ
 សញ្ញានេះចូរលើកទុកសិនចុះ កាលបើយ៉ាងនេះសញ្ញាដទៃរបស់បុរសនេះ
 តែងតែកើតឡើង សញ្ញាដទៃតែងរលត់ទៅ ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ អ្នកគប្បីដឹង
 សេចក្តីនេះ ដោយបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃដោយពិត ។

(៧៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឡំព្រះអង្គ អាចដឹងសេចក្តីនេះថា
 សញ្ញាជាខ្លួន របស់បុរសដូច្នេះខ្លះ សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃដូច្នេះខ្លះ ។
 ម្នាលបោជ្ជបាទ អ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តីគាប់ចិត្ត
 ផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទីផ្សេង មាន
 អាចារ្យក្នុងទីផ្សេង កម្រងដឹងសេចក្តីនេះថា សញ្ញាជាខ្លួន របស់បុរស
 ដូច្នេះខ្លះ សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃ ដូច្នេះខ្លះបានឡើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន បើឡំព្រះអង្គជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តី
 គាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានការព្យាយាមក្នុងទីផ្សេង

បោធន៍បាវស្សត្ថេ អព្យាក្កបញ្ញា

អាឃោគេន អត្តាចរិយគេន សញ្ញា បុរិសស្ស
អត្តាតំ វា អញ្ញា ច សញ្ញា អញ្ញា ច អត្តាតំ
វា កី បន គន្ថេ សស្សតោ លោកោ ឥនមេវ
សង្ខំ មោយមញ្ញតំ ។ ឯតំបិ ខោ ចោជ្ជថាទ មយា
អព្យាក្កតំ សស្សតោ លោកោ^(១) ឥនមេវ សង្ខំ មោ-
យមញ្ញតំ ។ កី បន គន្ថេ អសស្សតោ លោកោ
ឥនមេវ សង្ខំ មោយមញ្ញតំ ។ ឯតំបិ ខោ ចោជ្ជថាទ
មយា អព្យាក្កតំ អសស្សតោ លោកោ ឥនមេវ សង្ខំ
មោយមញ្ញតំ ។ កី បន គន្ថេ អន្តវា លោកោ ។ បេ ។
អន្តវា លោកោ ។ តំ ជីវំ តំ សរិវំ ។ អញ្ញា
ជីវំ អញ្ញា សរិវំ ។ ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ។
ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ។ ហោតិ ច
ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ។ នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ឥនមេវ សង្ខំ

១ ខ. អព្យាក្កតំ ខោ បោធន៍បាវ មយា សស្សតោ លោកោ ។ ម. អព្យាក្កតំ
ខោ ឯតំ បោធន៍បាវ មយា សស្សតោ លោកោ ។

លោក្ខិណទស្សត្រ ប្រស្នាដែលគាត់គមិនបានព្យាករ

មានអាចារ្យក្នុងទីផ្សេង កម្រើងដឹងសេចក្តីនេះថា សញ្ញាជាខ្លួន របស់
 បុរសដូច្នេះខ្លះ សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃ ដូច្នេះខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំ
 រើន ចុះដែលគេថាលោកទៀងនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជា
 ពាក្យឥតអំពើឬ ។ ម្នាលបោដ្ឋបាទ គថាគត មិនដែលព្យាករសេចក្តី
 ៥ នេះថា ពាក្យថាលោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាពាក្យឥត
 អំពើដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះពាក្យថា លោកមិនទៀង
 នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យឥតអំពើទេឬ ។ ម្នាលបោដ្ឋ-
 បាទ គថាគត មិនដែលព្យាករសេចក្តីនេះថា ពាក្យថា លោកមិនទៀងនេះ
 ឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាពាក្យឥតអំពើដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ចុះពាក្យថា លោកមានទីបំផុត ។ បេ ។ លោកមិនមាន
 ទីបំផុត ។ ដីវៈនោះ គឺគឺសរៈនោះ ។ ដីវៈផ្សេង សរៈក៏ផ្សេងទេ ។
 សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅមាន ។ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ទៅមិនមាន ។ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 មានខ្លះមិនមានខ្លះ ។ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏
 មិនមែន មិនមានក៏មិនមែន នេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សំណេរក្ខត្តោ

មោឃមញ្ញំ ។ ឯតំបំ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា អ-
 ព្យាកតំ នេវ ហោតំ ន ន ហោតំ តថាគតោ បរម្ម-
 រណា វេទមេវ សង្ខំ មោឃមញ្ញំ ។ តស្មា បនេតំ
 កន្លេ កកវតា អព្យាកតំ ។ ន ហោតំ ចោដ្ឋចាន
 អត្ថសញ្ញតំ ន ធម្មសញ្ញតំ ន អាទិព្រហ្មចរិយតំ ន
 ជិត្យនាយ ន វិភតាយ ន ជិវេនាយ ន ឧបសមាយ-
 ន អភិញាយ ន សម្មោធាយ ន ជិត្យនាយ សិវត្ថតំ
 តស្មា តំ មយា អព្យាកតំ ។

(៧៥) តី បន កន្លេ កកវតា ព្យាកតំ ។
 វេទំ ទុក្ខំ ខោ^(១) ចោដ្ឋចាន មយា ព្យាកតំ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតំ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា ព្យាកតំ
 អយំ ទុក្ខជិវេនតាតំ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា ព្យាកតំ
 អយំ ទុក្ខជិវេនតាមិជំ បដិបទាតំ ខោ ចោដ្ឋចាន

១ ខ. ខោសទ្ធា ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ឥតអំពើ ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ គឺថាគតមិនដែលព្យាករសេចក្តីនេះថា
 ពាក្យថា សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិនមែន មិនមាន
 ក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ (ពាក្យឥតអំពើ)
 ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រោះហេតុអ្វី បានជាព្រះមាន
 ព្រះភាគ មិនទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនេះ ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ ព្រោះថាពាក្យនេះ
 មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនប្រកបដោយនវលោកុត្តរធម៌ មិនមែន
 ជាភាគព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា គឺមិនមែនអធិសីលសិក្ខាទេ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីឲ្យយណាយក្នុងសំសារវដ្ត មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក
 ក្នុងវដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរំលត់វដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរំលាប
 វដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹងចំពោះវដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹងច្បាស់
 នូវវដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ បានជាគឺថាគត
 មិនព្យាករសេចក្តីនោះឡើយ ។

(៩៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះអង្គ ទ្រង់ព្យាករពាក្យអ្វីទៅ
 វិញ ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ គឺថាគតព្យាករដូច្នេះឯងថា នេះជាទុក្ខ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ គឺថាគតព្យាករដូច្នេះឯងថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ គឺថាគតព្យាករដូច្នេះឯងថា នេះជាធម៌ដែលរំលត់ទុក្ខ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ គឺថាគតព្យាករដូច្នេះឯងថា នេះបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ធម៌

បោធន៍ព្រះសុត្តន្ត ព្យាគតប្បញ្ញា អព្យាគតប្បញ្ញា

មយា ព្យាគតន្តំ ។ តស្មា បនេតំ កន្លេ កកវតោ
 ព្យាគតន្តំ ។ ឯតំ ហិ^(១) ចោដ្ឋចានិ អនុសញ្ញាតំ
 ឯតំ ធម្មសញ្ញាតំ ឯតំ អាទិព្រហ្មចរិយកំ ធិត្វនាយ
 វិរាគាយ ធិរោណាយ ឧបសមាយ អភិក្ខាយ សម្មោ-
 ណាយ ធិព្វានាយ សំវត្ថុតំ តស្មា ហេតុ^(២) មយា
 ព្យាគតន្តំ ។ ឯវមេតំ កកវំ ឯវមេតំ សុគត យស្ស-
 នានំ កន្លេ កកវំ កាលំ មព្វាតីតំ ។ អថខោ
 កកវំ ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

[៧៦] អថខោ តេ បរិព្វាជកា អចរិយ្យក្កន្តស្ស
 កកវតោ ចោដ្ឋចានំ បរិព្វាជកំ សមន្តតោ វាចាយ
 សន្និបតោនកេន សញ្ញម្ហំមកំសុ^(៣) ឯវមេវ បនាយំ
 កំ ចោដ្ឋចានោ យព្វានេ^(៤) សមណោ តោតមោ
 ភាសតិ តន្តនេវស្ស^(៥) អព្វនុមោទិតំ ឯវមេតំ កកវំ

១ ខ. ហិ ខោ ។ ២ ខ. តំ ។ ប. ឯតំ ។ ៣ ខ. សញ្ញម្ហំយំ អកំសុ ។
 ៤ ខ. យំ យវេវ ។ ៥ ខ. ប. តំ តវេវស្ស ។

បោធន៍ធម៌ព្រះ ប្រសូរដែលព្រះមានព្រះភាពទ្រង់ព្យាបាល ប្រសូរដែលបិទទ្រង់ព្យាបាល

រំលត់ទុក្ខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុអ្វី បានជាព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ព្យាបាលពាក្យនេះ ។ ម្នាលបោធន៍ធម៌ព្រះ ព្រោះថាពាក្យនេះប្រកបដោយ
ប្រយោជន៍ ពាក្យនេះប្រកបដោយធម៌ ពាក្យនេះជាអាទិព្រាហ្មចរិយកា-
សិក្ខា គឺអធិស្ឋលសិក្ខា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឡើយណាយក្នុងសន្យារវដ្ត
ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេកក្នុងវដ្តៈ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខវដ្តៈ ដើម្បីរម្ងាប់ទុក្ខវដ្តៈ
ដើម្បីដឹងចំពោះទុក្ខវដ្តៈ ដើម្បីដឹងច្បាស់ទុក្ខវដ្តៈ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុ
នោះ បានជាគេថាគតព្យាបាលពាក្យនេះ ។ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ
ដំណើរ⁺យ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត ដំណើរ⁺យ៉ាងហ្នឹងហើយ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំគាល់ទូរកាល
ដែលនឹងធ្វើទុក្ខទុដ្ឋដំណើរចុះ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ក្រោកអំពីអាសនៈ ហើយទ្រង់តុល្លដំណើរចេញទៅ ។

(៩៦) លំដាប់នោះឯង កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់តុល្លដំណើរ
ចៀសចេញទៅ មិនទាន់បានយូរប៉ុន្មាន ស្រាប់តែពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ
ពោលពាក្យចាក់ដោត ទូរកាលបោធន៍ធម៌ព្រះ ដោយឆន្ទញ្ញតិស័ដ្ឋិវិញ
ខ្លួនថា ព្រះសមណគោតម និយាយពាក្យណា ។ បោធន៍ធម៌ព្រះចម្រើននេះ
ក៏អនុមោទនាពាក្យនោះ ។ របស់ព្រះសមណគោតមនោះថា បពិត្រព្រះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិគ្គា

ឯវមេតំ សុគតាភិ ន ខោ បន មយំ ភិក្ខុ
 សមណស្ស តោតមស្ស ឯកំសិកំ ធម្មំ ទេសិកំ
 អាជាធម៌ សស្សតោ លោកោភិ វា អសស្សតោ
 លោកោភិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោភិ ន ន ហោភិ
 តថាគតោ បរម្មណាភិ វាភិ ។

[៩៧] ឯវំ វុត្តេ ទោជ្ជទាទោ បរិព្វាជកោ តេ
 បរិព្វាជកេ ឯតទេវេច អហំបិ ខោ កោ ន ភិក្ខុ
 សមណស្ស តោតមស្ស ឯកំសិកំ ធម្មំ ទេសិកំ
 អាជាធម៌ សស្សតោ លោកោភិ វា ។ បេ ។ ទេវ
 ហោភិ ន ន ហោភិ តថាគតោ បរម្មណាភិ វា
 អបិច សមណោ តោតមោ ក្ខតំ តទ្ធិ តបំ បដិ-
 បដិ បញ្ចបេតិ ធម្មដ្ឋិតំ ធម្មនិយាមតំ^(១) ក្ខតំ ខោ
 បន តទ្ធិ តបំ បដិបដិ បញ្ចបេតស្ស ធម្មដ្ឋិតំ
 ធម្មនិយាមតំ កថំ ហិ ធម៌ មាទិសោ វិញ បុរិសោ^(២)
 សមណស្ស តោតមស្ស សុកាសិកំ សុកាសិតតោ
 ន អត្តទុមោទេយ្យភិ ។

១ ឧ. ធម្មដ្ឋិតំ ធម្មនិយាមតំ ។ ២ ឧ. ម. បុរិសោភិ ពាលិ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ វិលាសន្តវគ្គ

មានព្រះភាគ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត ដំណើរ
 ៥ នុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ឯពួកយើងមិនទាន់ដឹងច្បាស់នូវធម៌ណាមួយ ដោយ
 ដាច់ខាត ដែលព្រះសមណគោតម ទ្រង់សំដែងហើយថា លោកទៀង
 ឬថាលោកមិនទៀង ។ បេ ។ ឬថាសត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនដូច្នេះទេ ។

(៩៧) កាលបើ ពួកបរិព្វាជកតាំងនោះ ពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ
 បោដ្ឋប្បាទបរិព្វាជក ក៏និយាយទៅនឹងបរិព្វាជកតាំងនោះយ៉ាងនេះថា នៃ
 អ្នកតាំងឡាយដ៏ចំរើន ខ្ញុំឯងក៏មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ណាមួយដោយដាច់ខាត
 ដែលព្រះសមណគោតម ទ្រង់សំដែងហើយថា លោកទៀងឬ ។ បេ ។
 ឬថាសត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិន
 មែនដូច្នេះដែរទេ ប៉ុន្តែព្រះសមណគោតមទ្រង់បញ្ញត្តបដិបទា ដែលពិត
 ប្រាកដទៀងទាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវតាមទំនង
 នៃធម៌ ក៏កាលបើព្រះសមណគោតម ទ្រង់បញ្ញត្តបដិបទា ដែលពិតប្រាកដ
 ទៀងទាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវតាមទំនង នៃធម៌
 ដូច្នេះហើយ មិនសមបើបុរសជាវិញ្ញាណយ៉ាងខ្ញុំ មិនអនុមោទនាសុភា-
 សិតរបស់ព្រះសមណគោតម ដោយសុភាសិតវិញសោះ ។

(៨៨) អថខោ ទ្វីហត្ថហស្ស អន្តរយេន ចិត្តោ ច
 ហត្ថសារីរ្យតោ ចោដ្ឋចាណោ ច បរិព្វាជកោ យេន
 កកវា តេជ្ជបសង្កម្ភំសុ ឧបសង្កម្ភំត្វា ចិត្តោ ហត្ថសា-
 រីរ្យតោ កកវំន្តំ អកវាទេត្វា ឯតមន្តំ និស័ទំ ។ ចោដ្ឋ-
 ចាណោ បន បរិព្វាជកោ កកវតា សុទ្ធិ សម្មោទិ
 សម្មោទន្តយំ តតិ សាវណ្ណយំ វិត្ថសាវត្វា ឯតមន្តំ
 និស័ទំ ។ ឯតមន្តំ និស័ទ្ធោ ខោ ចោដ្ឋចាណោ បរិព្វា-
 ជកោ កកវំន្តំ ឯតមន្តំ តតា មំ កន្ត តេ(១) បរិព្វា-
 ជកោ អចិរ្យត្តន្តស្ស កកវតោ សមន្តតោ វាចាយ
 សង្កបតោទតេន សញ្ញាម្ភិមតំសុ ឯតមន្តំ បណាយំ ករំ
 ចោដ្ឋចាណោ បរិព្វាជកោ យញ្ញោ សមណោ តោត-
 ហោ ភាសតំ តត្ថនេស្ស អត្តនុមោទតំ ឯតមន្តំ កកវា

១ ខ. តេតិ បទំ ន ទិស្សនី ។

បោធន៍បាធិប្បន្ន ចិត្តហត្ថិសារីបុត្តនិងបោធន៍បាធិប្បន្ន

(៧៨) លុះកន្លងពីនោះទៅបាន ២-៣ ថ្ងៃ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត (១) នឹង
 បោធន៍បាធិប្បន្នផង ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ ទើបចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ឯបោធន៍បាធិប្បន្នផង ក៏ពោលពាក្យរក់ទាក់
 សំណេះសំណាល ទៅក្រេព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីក
 រាយនឹងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបោធន៍-
 បាធិប្បន្នផង អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបចូលព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រឡប់ដំណើរ
 ចេញមក មិនទាន់បានយូរប៉ុន្មាន ក្នុងកាលនោះ ក៏ស្រាប់តែឮកប្បវត្ត-
 ជកទាំងនោះ ពោលពាក្យចាក់ដោតខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយជន្មញ្ចក្ខន្ធជាចាំប្រែ
 ខ្លួនថា ព្រះសមណគោតម និយាយពាក្យណា ។ បោធន៍បាធិប្បន្នផង
 ដ៏ចម្រើននេះ ក៏អនុមោទនាពាក្យនោះ ។ របស់ព្រះសមណគោតមនោះថា
 បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដំណើរនេះយ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត

១ អង្គុយថា ចិត្តហត្ថិសារីបុត្តនោះជាអ្នកនៃហ្មង់វិញ្ញាណក្រុងសាវ្រី បានឬសក្ខីសំណាត់
 ព្រះមានព្រះភាគ បានរៀនព្រះប្រាថ្នាដ៏ល្អឆ្ងាយសក្ខីអង្គុយសុខ តែសឹកចេញជាប្រហស្ថ
 អស់រវាង ៧ លើក លុះលើកក្រោយបំផុតទើបតែនឹងសឹកបាន ២-៣ ថ្ងៃ ក៏បានទៅកាន់
 សំណាត់បោធន៍បាធិប្បន្ន ។ ក៏នាំទៅថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធា

ឯវមេតំ សុគតាតិ ន ខោ បន មយំ តិញ្ចំ សម-
 ណស្ស តោតមស្ស ឯកំសិកំ ធម្មំ ទេសិតំ អាជា-
 នាម សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោ-
 កោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ឯវំ វុត្តាហំ កន្លេ តេ
 បរិព្វាជកេ ឯតទភេទំ អហំមិ ខោ កោ ន តិញ្ចំ
 សមណស្ស តោតមស្ស ឯកំសិកំ ធម្មំ ទេសិតំ
 អាជានាមិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា អហំមិ សមណោ តោតមោ ភ្លតិ តង្គំ តថិ បដិ-
 បដិ បញ្ចបេតិ ធម្មដ្ឋិតំ ធម្មនិយាមតិ ភ្លតិ ខោ
 បន តង្គំ តថិ បដិបដិ បញ្ចបេន្តស្ស ធម្មដ្ឋិតំ ធម្ម-
 និយាមតិ តថិ ហិ នាម មាទិសោ វិញ បុរិសោ
 សមណស្ស តោតមស្ស សុគាសិតំ សុគាសិតោ
 ន អនុមោទេយ្យតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ សីលក្ខន្ធវិញ្ញ

ដំណើរនេះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ពួកយើងមិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ណាមួយ ដោយ
 ដាច់ខាត ដែលព្រះសមណគោតមបានសំដែងថា លោកទៀងឬថាលោក
 មិនទៀង ។ បេ ។ ឬថាសត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិន
 មែន មិនមានក៏មិនមែនដូច្នេះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើបរិញ្ញាជក
 ទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏និយាយទៅនឹងបរិញ្ញាជក
 ទាំងនោះដូច្នេះថា នែអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំឯងក៏មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌
 ណាមួយដោយដាច់ខាត ដែលព្រះសមណគោតមបានសំដែងថា លោក
 ទៀងឬ ។ បេ ។ ឬថាសត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិនមែន
 មិនមានក៏មិនមែនដូច្នេះដែរ ប៉ុន្តែព្រះសមណគោតម ទ្រង់បញ្ញត្តបដិបទា
 ដែលពិតប្រាកដទៀងទាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវ
 តាមទំនងធម៌ ក៏កាលព្រះសមណគោតម ទ្រង់បញ្ញត្តបដិបទា ដែលពិត
 ប្រាកដទៀងទាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវតាមទំនង
 នៃធម៌ដូច្នោះ មិនសមបើបុរសជាវិញ្ញដូចយ៉ាងខ្ញុំ ហើយមិនអនុមោទនា
 សុភាសិតរបស់ព្រះសមណគោតម ដោយសុភាសិតវិញ្ញសោះ ។

(៧៧) សព្វេហោវ ខោ^(១) ឯតេ ចោដ្ឋថាទ បរិព្វា-
 ជកា អន្តា អនេកុកា ត្វញ្ញោ^(២) នេសំ ឯកោ
 ចក្កមា ។ ឯកំសិកាបិ ហិ ខោ^(៣) ចោដ្ឋថាទ មយា
 ធម្មា ទេសិកា បញ្ចត្តា ។ អនេកំសិកាបិ ហិ
 ខោ ចោដ្ឋថាទ មយា ធម្មា ទេសិកា បញ្ចត្តា ។
 កតមេ ច ចោដ្ឋថាទ មយា អនេកំសិកា
 ធម្មា ទេសិកា បញ្ចត្តា ។ សស្សតោ លោកោតិ
 ខោ^(៤) ចោដ្ឋថាទ មយា អនេកំសិកោ ធម្មា
 ទេសិកោ បញ្ចត្តោ ។ បេ ។ អសស្សតោ លោ-
 កោតិ ខោ ចោដ្ឋថាទ មយា អនេកំសិកោ ធម្មា
 ទេសិកោ បញ្ចត្តោ ។ អន្តរំ លោកោតិ ខោ
 ចោដ្ឋថាទ មយា អនេកំសិកោ ធម្មា ទេសិកោ
 បញ្ចត្តោ ។ អន្តរំ លោកោតិ ខោ ចោដ្ឋថាទ
 មយា អនេកំសិកោ ធម្មា ទេសិកោ បញ្ចត្តោ ។

១ ខ. ម. សព្វេវ ខោ ។ ២ ខ. ម. ត្វិញ្ញោ ។ ៣ ខ. ខោសព្វេ ៤ ទីល្បតិ ។
 ៥ ខ. វា ។ ម. វា ខោ ។

បោធិបាទសូត្រ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែក ១ ក៏មាន មិនមែនដោយចំណែក ១ ក៏មាន

(៩៩) ម្នាលបោជ្ជបាទ ឯបរិព្វាជកទាំងអស់គ្នានោះឯង សុទ្ធតែជា
 បុគ្គលខ្វាក់ឥតមានចក្ខុគឺបញ្ញាសោះឡើយ បណ្តាបរិព្វាជកទាំងនោះ មាន
 តែអ្នកឯងមួយជាបុគ្គល មានចក្ខុគឺបញ្ញាដោយពិត ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ ព្រោះ
 ថាធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែក ១ តថាគតបានសំដែងហើយ បាន
 បញ្ញត្តហើយក៏មាន ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ ធម៌ទាំងឡាយដែលមិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដោយចំណែក ១ តថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ក៏
 មាន ។ ម្នាលបោជ្ជបាទ ធម៌ទាំងឡាយដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយ
 ចំណែក ១ តថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយតែដូចម្តេច ។
 ម្នាលបោជ្ជបាទ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោក
 ទៀងដូច្នេះឯង តថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។ បេ ។
 ម្នាលបោជ្ជបាទ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោក
 មិនទៀងដូច្នេះឯង តថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោកមាន
 ទីបំផុតដូច្នេះឯង តថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។ ម្នាល
 បោជ្ជបាទ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោកមិន
 មានទីបំផុតដូច្នេះឯង តថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

តំ ជីវំ សុរិក្ខំ ខោ ចោជ្ជបាទ មយា អនេកំសំ.
 កោ ធម្មោ ទេសិតោ បពាតោ ។ អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ
 សុរិក្ខំ ខោ ចោជ្ជបាទ មយា អនេកំសំកោ ធម្មោ
 ទេសិតោ បពាតោ ។ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 ខោ ចោជ្ជបាទ មយា ។ បេ ។ ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ខោ ចោជ្ជបាទ មយា ។ បេ ។
 ហោតិ ន ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 ខោ ចោជ្ជបាទ មយា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ខោ ចោជ្ជបាទ
 មយា អនេកំសំកោ ធម្មោ ទេសិតោ បពាតោ ។
 កស្មា ចេតេ^(១) ចោជ្ជបាទ មយា អនេកំសំកា
 ធម្មោ ទេសិតោ បពាតោ ។ ន ហោតេ ចោជ្ជបាទ
 អត្ថសញ្ញិតា ន ធម្មសញ្ញិតា ន អាទិព្រហ្មចរិយ-
 កា ន វិជ្ជិកាយ ន វិភាគាយ ន វិហោយ ន
 ឧបសមាយ ន អភិកាយ ន សម្ភោយ ន

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលបទ្កវគ្គ

ម្នាលបាដ្ឋបាទ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា ជីវៈនោះ
 គឺសីវៈនោះដូច្នេះឯង គឺថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។

ម្នាលបាដ្ឋបាទ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា ជីវៈផ្សេង
 សីវៈផ្សេងដូច្នេះឯង គឺថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។

ម្នាលបាដ្ឋបាទ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅមាន ។ បេ ។

ម្នាលបាដ្ឋបាទ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មិនមាន ។ បេ ។

ម្នាលបាដ្ឋបាទ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានខ្លះ មិន
 មានខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលបាដ្ឋបាទ ធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយ
 គឺថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយថា សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនដូច្នេះឯង ។ ម្នាល
 បាដ្ឋបាទ ក៏ធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយទាំងនេះ⁺ ដែលគតា-
 គតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលបាដ្ឋ-
 បាទ ព្រោះថាធម៌ទាំងនេះ⁺ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនប្រកបដោយ
 ធម៌ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឡើយ
 ណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីរលត់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីម្លាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីដឹងឮសំ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ

និព្វានាយ សំវត្ថុន្តំ តស្មា ឯតេ^(១) មយា អនេតំ.
សិកា ធម្មា ទេសិតា បញ្ចត្តា ។

[១០០] កតមេ ៥^(២) ចោដ្ឋចាន មយា ឯកំ-
សិកា ធម្មា ទេសិតា បញ្ចត្តា ។ ឥទំ ទុក្ខន្តំ
ខោ ចោដ្ឋចាន មយា ឯកំសិកោ ធម្មា ទេសិ-
តោ បញ្ចត្តា ។ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ ខោ ចោដ្ឋ-
ចាន មយា ឯកំសិកោ ធម្មា ទេសិតោ បញ្ច-
ត្តា ។ អយំ ទុក្ខនិរោធនាតិ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា
ឯកំសិកោ ធម្មា ទេសិតោ បញ្ចត្តា ។ អយំ
ទុក្ខនិរោធតាមិនំ បដិបទានតិ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា
ឯកំសិកោ ធម្មា ទេសិតោ បញ្ចត្តា ។ កហ្ម
ចេតេ ចោដ្ឋចាន មយា ឯកំសិកា ធម្មា ទេសិតា
បញ្ចត្តា ។ ឯតេ ចោដ្ឋចាន មយា^(៣) អត្តសញ្ញា-
តា ឯតេ ធម្មសញ្ញតា ឯតេ អាទិព្រហ្មចរិយកា
ឯតេ និព្វិទាយ វិរតាយ និរោធាយ ឧបសមាយ

១ ឧ.ម. តេ ។ ២ ឧ.ម. ច តេ ។ ៣ ឧ.ម. មយាតិ ជាលើ ន ទិស្សតិ ។

ហេតុបាទសូត្រ ធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយ

ដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែក
មួយទាំង⁺នេះ បានជាគឺជាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្ខហើយ ។

(១០០) ម្នាលបោជ្ឈបាទ ចុះធម៌ទាំងឡាយប្រព្រឹត្តទៅ ដោយ
ចំណែកមួយ ដែលគឺជាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្ខហើយ តើដូច
ម្តេច ។ ម្នាលបោជ្ឈបាទ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះ
ជាទុក្ខដូច្នេះឯង គឺជាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្ខហើយ ។ ម្នាល
បោជ្ឈបាទ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើត
ទុក្ខដូច្នេះឯង គឺជាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្ខហើយ ។ ម្នាល
បោជ្ឈបាទ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះជាសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ
ដូច្នេះឯង គឺជាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្ខហើយ ។ ម្នាលបោជ្ឈ-
បាទ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះជាបដិបទដំណើរទៅកាន់
ធម៌រំលត់ទុក្ខដូច្នេះឯង គឺជាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្ខ⁺ហើយ ។
ម្នាលបោជ្ឈបាទ ចុះធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយទាំង⁺នេះ ដែល
គឺជាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្ខហើយ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល
បោជ្ឈបាទ ព្រោះថា ធម៌ទាំង⁺នេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ធម៌ទាំង⁺នេះប្រកប
ដោយធម៌ ធម៌ទាំង⁺នេះជាអាទិព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា ធម៌ទាំង⁺នេះប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរំលត់ ដើម្បីរម្ងាប់

សុត្តន្តបិដក វិជយាភិកាយស្ស សីលក្កន្ធា

អភិកាយ សមោធាយ និព្វានាយ សំវត្ថន្ត តស្មា
 ឯតេ មយា ឯកំសិកា ធម្មា នេសិតា បញ្ចត្តា ។

(១០១) សន្តិ ទោ ទោដ្ឋថាទ ឯតេ សមណ-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវិនិច្ឆោ ឯវំវិនិច្ឆោ ឯកន្តសុខំ អត្តា
 ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ
 វនាមិ សច្ចំ កិវ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឯវំវិនិច្ឆោ ឯវំ-
 វិនិច្ឆោ ឯកន្តសុខំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណា-
 តិ ។ តេ ទេ មេ ឯវំ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិជានន្តំ ត្យាហំ
 ឯវំវនាមិ អបិច បន(១) តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឯកន្តសុខំ
 លោកិំ ជានិំ បស្សំ វិហាថាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ
 វនន្តំ ត្យាហំ ឯវំ វនាមិ អបិច បន តុម្ពេ អាយស្មន្តោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះទិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយទាំងនេះ បានជាគឺថាគត បានសម្តែង
ហើយ បានបញ្ចេញហើយ ។

(១០១) ម្នាលបាដ្ឋបាទ មានសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ តែងមានវេទៈ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគ
ខាងមុខ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ គឺថាគតចូលទៅរកសមណព្រាហ្ម-
ណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ
ពូជ អ្នកទាំងឡាយមានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមាន
សេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅដូច្នេះ
ពិតមែនឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើ គឺថាគតសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ ក៏ប្រាប់ថា ករុណា (ពិតមែន) គឺថាគតសួរទៅសមណព្រាហ្ម-
ណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នក
ទាំងឡាយបានដឹង បានឃើញថា សត្វលោកមានសេចក្តីសុខតែមួយ
យ៉ាងមែនឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគឺថាគតសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ ក៏ឆ្លើយថា មិនមែនទេ គឺថាគតសួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយ

បោធដ្ឋានសុត្តន្ត សមណព្រាហ្មណ៍ វិជ្ជិតថា

ឯកំ វា រត្តំ ឯកំ វា ធិវសំ ឧបឡំ វា រត្តំ ឧបឡំ វា
 ធិវសំ ឯកន្តសុខំ អត្តានំ សម្មជាទថាតិ^(១) ។ ឥតិ
 បុដ្ឋា នោតិ វទន្តំ ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ អបិច បទ តុម្កេ
 អាយស្មន្តោ ជាតាថ អយំ មត្តោ អយំ បដិបទា
 ឯកន្តសុខស្សំ លោកស្សំ សង្ខតិវយាយាតិ ។ ឥតិ
 បុដ្ឋា នោតិ វទន្តំ ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ អបិច បទ តុម្កេ
 អាយស្មន្តោ យា តា ទេវតា ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧប-
 បទ្ធា តាសំ កាសមាទានំ សទ្ធិំ សុណាថ សុប្បដិបទន្ត
 មារិសា ឧប្បដិបទន្ត មារិសា ឯកន្តសុខស្សំ លោ-
 កស្សំ សង្ខតិវយាយ មយិចិ ហិ មារិសា ឯវំបដិបទ្ធា
 ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧបបទ្ធាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា នោតិ
 វទន្តំ ។ តំ តី មត្តាសំ ចោដ្ឋទាន ននុ ឯវំ សន្តោ

១ ឧ. សញ្ញាតាថាតិ ។ ម. សម្មជាតាថាតិ ។

បោធន៍បាវសូត្រ ការពោលអំពីវិធីរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍

ចាំបាច់ខ្លះៗមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង អស់យប់មួយថ្ងៃមួយឬអស់
 កន្លះយប់ កន្លះថ្ងៃដូច្នេះ ឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះតែជាគត
 សួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ឆ្លើយថា មិនមែនទេ តែជាគតសួរទៅសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ
 ចុះអ្នកទាំងឡាយស្គាល់ថានេះជាមគ្គ នេះជាបដិបទាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ឬ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះតែជាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ឆ្លើយថាមិនមែន
 ទេ តែជាគតសួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់
 អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយ បានឮសំឡេង របស់ពួក
 ទៅតាដែលកើតក្នុងលោកមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ឱយាយប្រាប់ថា
 ម្ចាស់គ្នាយើងទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិដោយល្អទៅ ម្ចាស់
 គ្នាយើងទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិដោយត្រង់ទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់នូវលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ម្ចាស់គ្នាយើងទាំង
 ឡាយ ព្រោះថាបើពួកយើងប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះហើយនឹងទៅកើតក្នុងលោក
 ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាងដូច្នេះដែរ ឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ លុះតែជាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ឆ្លើយថា មិនមែនទេ ។ ម្ចាស់
 បោធន៍បាវ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ

តេសំ សមណាប្រាហ្មណានំ អប្បដិហិរតនំ^(១) កាសិនំ
សម្បជ្ជតីតិ ។ អន្តា ខោ កន្លេ ឃី សន្លេ តេសំ សមណា-
ប្រាហ្មណានំ អប្បដិហិរតនំ កាសិនំ សម្បជ្ជតីតិ ។

(១០២) សេយ្យថាបិ ចោដ្ឋចាន^(២) បុរិសោ ឃី
វទេយ្យ អហំ យា ឥមស្មី ជនបទេ ជនបទកល្យាណី
នំ ឥន្ទាមិ នំ កាមេមីតិ តមេនំ ឃីវទេយ្យំ អន្តោ បុរិ-
ស យំ ភ្នំ ជនបទកល្យាណី ឥន្ទសិ កាមេសិ ជា-
នាសិ នំ ជនបទកល្យាណី ខត្តយំ វា ប្រាហ្មណី វា
វេស្សី វា សុទ្ធី វាតិ^(៣) ។ ឥតិ បុដ្ឋោ លោតិ វទេយ្យ
តមេនំ ឃីវទេយ្យំ អន្តោ បុរិស យំ ភ្នំ ជនបទកល្យា-
ណី ឥន្ទសិ កាមេសិ ជានាសិ នំ ជនបទកល្យាណី
ឃីវាមា វា ឃីវតោត្តា វា ធីយា វា វស្សា វា មជ្ឈិមា
វា កល្យាណី^(៤) វា សាមា វា មជ្ឈិម្មី វាតិ អសុតស្មី
តាមេ វា និគមេ វា នគរេ វាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋោ លោតិ

១ ឧ. អប្បដិហិរតនំ ។ ប. អប្បដិហិរតនំ ។ ២ ឧ. ចោដ្ឋចានិ បាលី ១ វិស្សតិ ។
៣ ឧ. ខត្តិ វា ប្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ធី វាតិ ។ ម. ខត្តិយំ វា ។ ល ។ សុទ្ធី
វាតិ ។ ៤ ឧ. ម. កាប្បី ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

មានហើយ ភាសិតរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែនជាអស្ចារ្យ
ទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ភាសិត
របស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែនជាអស្ចារ្យដោយពិតទេ ។

[១០២] ម្នាលបោជ្ជបាទ ប្រៀបដូចបុរស និយាយយ៉ាងនេះថា
ខ្ញុំត្រូវការចង់បាននូវនាងជនបទកល្យាណី^(១) ក្នុងជនបទនេះ ពួកជនស្នូរ
ទៅបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា នៃបុរសអើយ អ្នកត្រូវការចង់បាននូវនាង
ជនបទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់នូវនាងជនបទកល្យាណីនោះថា ជា
ក្សត្រិយានី ព្រាហ្មណី វេស្សី ឬសុទ្ធីដែរឬ ។ បុរសនោះលុះពួកជន
ស្នូរយ៉ាងនេះហើយ ប្រាប់ថា មិនស្គាល់ទេ ជនទាំងឡាយសួរទៅ
បុរសនោះយ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរសអើយ អ្នកប្រាថ្នា ចង់បាននូវនាង
ជនបទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់នូវនាងជនបទកល្យាណីនោះថា មាន
ឈ្មោះយ៉ាងនេះ ឬមានគោត្រយ៉ាងនេះ ខ្ពស់ទាប ឬយ៉ាងកណ្តាល
មានសម្បុរខ្មៅ សម្បុរខ្មៅស្រងម ឬសម្បុរខ្មៅស្រស់ ក្នុងស្រុកឬនិ-
គម ឬក៏ក្នុងនគរឯណោះដូច្នេះដែរឬ ។ បុរសនោះលុះពួកជនស្នូរយ៉ាង

១ ត្រូវដែលល្អធ្វើមកក្នុងជនបទ ។

ហេដ្ឋីពិសុត្តេ សមណព្រាហ្មណ៍ ទុដ្ឋិកថា

វេទយ្យ តមេនំ ឯវំ វេទយ្យំ អត្តោ បុរិស យំ ភិំ ន
 ជាតាសំ ន បស្សសំ ភិំ ភិំ ឥន្ទសំ កាមេសីតំ ។ ឥតិ
 បុដ្ឋា អាមាតិ^(១) វេទយ្យ ។ ភិំ តី មតាសំ ហេដ្ឋីពាទ
 ននុ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បាដិហិរិកតំ
 កាសតំ សម្បជ្ឈតីតំ ។ អន្ធា ខោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ តស្ស
 បុរិសស្ស អប្បាដិហិរិកតំ កាសតំ សម្បជ្ឈតីតំ ។ ឯវំ
 មេវ ខោ ហេដ្ឋីពាទ យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំ
 វាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ឯកន្តសុច្ឆំ អត្តា ហោតិ អរោតោ
 បរម្មរណាតិ ត្យាហំ ឧបសន្តមិត្វា ឯវំ វទាមិ សច្ចំ តិរ
 តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ឯកន្តសុច្ឆំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មរណាតិ ។ តេ ចេ មេ ឯវំ
 បុដ្ឋា អាមាតិ បដិដានត្ថំ ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ អបិច

បោកបញ្ឆោតសូត្រ ការពោលព័ត៌មានរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍

នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ជនទាំងឡាយ សួរទៅបុរស
 នោះយ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរសអើយ អ្នកឯងមិនស្គាល់ មិនឃើញទូរ
 ស្ត្រីណាហើយ ប្រាថ្នាចង់បានទូរស្ត្រីនោះដែរឬ ។ បុរសនោះលុះ
 ឮកដនស្ត្រីយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា បាទ ។ ម្ចាស់បោកបញ្ឆោត អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សំដី
 របស់បុរសនោះមិនមែនជាអស្ចារ្យទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើ
 ហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សំដីរបស់បុរសនោះមិនជាអស្ចារ្យដោយពិត ។
 ម្ចាស់បោកបញ្ឆោត ឮកសមណព្រាហ្មណ៍ណា និយាយយ៉ាងនេះ យល់
 ឃើញយ៉ាងនេះថា ឮកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលមានវារៈយ៉ាង
 នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគខាង
 មុខបន្ទាប់ អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ តថាគតចូលទៅកេសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ បានឮ
 ថា អ្នកទាំងឡាយមានវារៈយ៉ាងនេះមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេចក្តី
 សុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគខាងមុខបន្ទាប់ អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅដូច្នេះពិត
 មែនឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើតថា ឮកស្ត្រីយ៉ាងនេះហើយ
 ចេញថា ករុណាពិតមែន តថាគត សួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

បន តុម្កេ អាយស្មន្តោ ឯកន្តសុខំ លោកំ ជានិ បស្សំ
 វិហារថាតំ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ វេទន្តំ ត្យាហំ ឃំ វនាមិ
 អបិច បន តុម្កេ អាយស្មន្តោ ឯកំ វា វត្ថំ ឯកំ វា ទិវ-
 សំ ឧបឡំ វា វត្ថំ ឧបឡំ វា ទិវសំ ឯកន្តសុខំ អត្តានិ
 សម្បជានថាតំ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ វេទន្តំ ត្យាហំ ឃំ
 វនាមិ អបិច បន តុម្កេ អាយស្មន្តោ ជានាថ អយំ
 មក្កោ អយំ បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស
 សច្ច្រតិវិយាយាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ វេទន្តំ ត្យាហំ ឃំ
 វនាមិ អបិច បន តុម្កេ អាយស្មន្តោ យា តា ទេវតា
 ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧបបទ្គា តាសំ កាសមាជានិ សច្ច្រ
 សុលាថ សុប្បដិបទត្ថ មាវិសា ឧប្បដិបទត្ថ មា-
 វិសា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ច្រតិវិយាយ

សុត្តន្តបិដក វិយតិកាយ សីលក្ខន្ធទ្ប

យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយបាន
 ដឹង បានឃើញថាលោកមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាងដែរឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ លុះតថាគតសួរយ៉ាងនេះហើយក៏ឆ្លើយថា មិនដឹង មិនឃើញ
 ទេ តថាគតសួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នក
 ទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយបានឮខ្លះ ដែលមានសេច-
 ក្តីសុខតែម្យ៉ាងអស់យប់មួយ ថ្ងៃមួយ ឬអស់ត្រឹមតែកន្លះយប់កន្លះថ្ងៃដូច្នេះ
 ដែរឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះតថាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏
 ឆ្លើយថា មិនមែនទេ តថាគតសួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាង
 នេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយស្គាល់ថា
 នេះជាមគ្គ នេះជាបដិបទា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវលោក
 ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាងដូច្នេះដែរឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ លុះតថាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ឆ្លើយថា មិនស្គាល់ទេ តថាគត
 សួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំង
 ឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយបានឮសំឡេងរបស់ពួកទៅតាដែល
 កើតក្នុងលោក ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង និយាយច្របូបថា នៃ
 គ្នាយើងទាំងឡាយ ឬអ្នកប្រតិបត្តិដោយល្អទៅ នៃគ្នាយើងទាំងឡាយ
 ឬអ្នកប្រតិបត្តិដោយគ្រង់ទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវលោកដែលមាន

បោធន៍ពុទ្ធសាសនា សមណប្រាហ្មណ៍ វិជ្ជាបា

មយំបិ ហំ មារិសា ឯវិបដិបន្នា ឯកន្តសុខំ លោកំ
 ឧបបន្នាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ឆោតិ វទន្តិ ។ តំ កំ មពាសិ
 ចោដ្ឋចាន ធនុ ឯវំ សន្តេ តេសំ សមណប្រាហ្ម-
 ណានំ អប្បដិហិកតំ កាសតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ អន្តា
 ទោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ តេសំ សមណប្រាហ្មណានំ
 អប្បដិហិកតំ កាសតំ សម្បជ្ជតីតិ ។

(១០៣) សេយ្យថាបិ ចោដ្ឋចាន បុរិសា ចាតុម្ម-
 ហាបថេ ធិស្សនី ករេយ្យ ចាសានស្ស អាហេហា-
 នាយ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យំ អន្តោ បុរិស យស្ស ភ្នំ
 ចាសានស្ស អាហេហនាយ ធិស្សនី ករេសិ ជា-
 នាសិ តំ ចាសានំ បុរត្ថមាយ វា ទិសាយ ធិត្ថ-
 ណាយ វា ទិសាយ បច្ឆមាយ វា ទិសាយ ឧត្ត-
 រាយ វា ទិសាយ ឧទ្វោ វា ធិចោ វា មជ្ឈោ
 វតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ឆោតិ វទេយ្យ តមេនំ ឯវំ
 វទេយ្យំ អន្តោ បុរិស យំ ភ្នំ ន ជានាសិ ន បស្ស-
 សិ តស្ស ភ្នំ ចាសានស្ស អាហេហនាយ ធិស្ស-
 នី ករេសីតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា អាមាតិ វទេយ្យ ។

បោធន៍បាទសូត្រ ការពោលអំពីវិធីរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍

សេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង នៃគ្នាយើងទាំងឡាយ ព្រោះថាបើពួកយើងទាំង
 ឡាយប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះហើយ នឹងទៅកើត ក្នុងលោក ដែលមានសេចក្តី
 សុខតែមួយយ៉ាងដូច្នេះដែរឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះតថា-
 គត សួរយ៉ាងនេះហើយឆ្លើយថា មិនបានឮទេ ។ ម្ចាស់បោធន៍បាទ អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ភាសិត
 របស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យទេឬ ។ បតីគ្រូព្រះ
 អង្គជីចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ភាសិតរបស់សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យដោយពិតទេ ។

(១០៣) ម្ចាស់បោធន៍បាទ ពុំនោះសោត ប្រៀបដូចបុរសធ្វើដំណើរ
 ក្នុងផ្លូវទំហំ ៤ បម្រុងនឹងឡើងទៅកាន់ប្រាសាទ ជនទាំងឡាយ សួរ
 បុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកធ្វើដំណើរបម្រុងនឹងឡើងទៅ
 កាន់ប្រាសាទណា អ្នកស្គាល់ប្រាសាទនោះថា នៅក្នុងទិសខាងកើត
 ឬខាងត្បូង ខាងលិចឬខាងជើង ជាប្រាសាទខ្ពស់ទាប ឬយ៉ាងណាក៏ដោយ
 ដែរឬ ។ បុរសនោះដែលគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា មិនស្គាល់ទេ
 ពួកជនក៏សួរទៅបុរសនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នក
 ធ្វើដំណើរបម្រុងនឹងឡើងទៅកាន់ ប្រាសាទដែលខ្លួនមិនស្គាល់មិនឃើញ
 បានដែរឬ ។ បុរសនោះ លុះគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា បាទ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

តំ កី មតាសិ ចោដ្ឋចាទ ននុ ឃំ សន្តេ
 តស្ស បុរិសស្ស អប្បដិហរិកតំ ភាសិតំ សម្បជ្ជតិ-
 តំ ។ អន្ធា ខោ កន្តេ ឃំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស
 អប្បដិហរិកតំ ភាសិតំ សម្បជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ចោដ្ឋចាទ យេ ភេ សមណព្រាហ្មណា ឃំវាទិនោ ឃ-
 វិនិដ្ឋិនោ ឃកន្តសុខំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរំ មរ-
 ណាតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឃំ វនាមិ សន្ធិំ កិរ
 តុម្កេ អាយស្មន្តោ ឃំវាទិនោ ឃំវិនិដ្ឋិនោ ឃកន្តសុខំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរំ មរណាតិ ។ តេ ច
 មេ ឃំ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិជានន្តំ ត្យាហំ ឃំ
 វនាមិ អបិច បន តុម្កេ អាយស្មន្តោ ឃកន្តសុខំ
 លោកំ ជានំ បស្សំ វិហរថាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា
 លោតិ វនន្តំ ត្យាហំ ឃំ វនាមិ អបិច បន
 តុម្កេ អាយស្មន្តោ ឃកំ វា វត្តិ ឃកំ វា ទិវសី

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ម្នាលបាទ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ
មានហើយ សំដីរបស់បុរសនោះ មិនមែនជាអស្ចារ្យទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយ សំដីរបស់បុរសនោះមិនជា
អស្ចារ្យដោយពិតទេ ។ ម្នាលបាទ មានទុបមេយ្យ ដូចពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ដែលមានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេច-
ក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ តថាគត
ចូលទៅក្នុងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាល
អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ បានឮថាអ្នកទាំងឡាយមានវារៈយ៉ាងនេះ មាន
ទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគខាងមុខបន្ទាប់
អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅពិតមែនឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើ
តថាគតសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ តថាគតក៏សួរ
ទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏
មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយ បានដឹងបានឃើញថា លោកមានសេចក្តី
សុខតែម្យ៉ាងដែរឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះតថាគតសួរ
ដូច្នេះហើយក៏ឆ្លើយថា ទេ តថាគត សួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ
យ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយ
ចាំបានឮខ្លួន ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង អស់យប់មួយថ្ងៃមួយ

ឧបឡ្យំ វា វត្ថំ ឧបឡ្យំ វា ទិវសំ ឯកន្តសុខំ
 អត្តានំ សម្បជានថាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ឆោតិ វទន្តិ
 ត្យាហំ ឯវំ វនាមិ អបិច បន តុម្កេ អាយស្មន្តោ ជា-
 នាថ អយំ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោ-
 កស្ស សន្និកិរិយាយាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ឆោតិ វទន្តិ
 ត្យាហំ ឯវំ វនាមិ អបិច បន តុម្កេ អាយស្មន្តោ យា-
 តា ទេវតា ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧបបន្នា តាសំ កា-
 សមាធានំ សន្នំ សុណាថ សុប្បដិបទន្ត មារិសា ឧ-
 ប្បដិបទន្ត មារិសា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សន្និ-
 កិរិយាយ មយិចិ ហិ មារិសា ឯវំបដិបន្នា ឯកន្តសុខំ
 លោកំ ឧបបន្នាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ឆោតិ វទន្តិ ។ តិ កី
 មត្តាសិ ចោដ្ឋបាទ ននុ ឯវំ សន្តេ តេសំ សមណ-
 ប្រាជ្ញាណាមំ អប្បដិហិរិកតំ កាសិកំ សម្បជ្ជតីតិ ។

ពោធិ៍ពាទសូត្រ ការពោលអំពីទិដ្ឋិរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍

ឬត្រឹមតែកន្លះយប់កន្លះថ្ងៃដូច្នេះដែរឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះ
 តថាគតសួរដូច្នេះ ហើយក៏ឆ្លើយថា ទេ តថាគតសួរទៅសមណព្រាហ្ម-
 ណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានកាយ ចុះអ្នក
 ទាំងឡាយស្គាល់ថា នេះជាមគ្គ នេះជាបដិបទា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់នូវលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាងដែរឬ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះតថាគតសួរដូច្នេះហើយ ក៏ឆ្លើយថា ទេ តថាគត
 សួរទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំង
 ឡាយដ៏មានកាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបានឮសំឡេងរបស់ពួកទៅតាដែល
 កើតក្នុងលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង និយាយប្រាប់ថា ម្ចាស់
 គ្នាយើងទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រតិបត្តិដោយល្អទៅ ម្ចាស់គ្នាយើង
 ទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិដោយត្រង់ទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវលោក ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ម្ចាស់គ្នាយើងទាំង
 ឡាយ ព្រោះថា បើពួកយើង ប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះហើយ នឹងទៅកើតក្នុង
 លោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ដូច្នេះដែរឬ ។ សមណព្រាហ្ម-
 ណ៍ទាំងនោះ លុះតថាគត សួរដូច្នេះហើយឆ្លើយថា ទេ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋ-
 បាទ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 ហើយ ភាសិតរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យទេឬ ។

អន្តា ខោ កន្លែ ឃំ សន្លែ តេសំ សមណាប្រាហ្មណានំ
អប្បដិហិកតំ កាសិកំ សម្បជ្ជតីតំ ។

(១០៤) តយោ ខោមេ ចោដ្ឋចាន អត្តប្បដិលាភ
ឌីឡាវិកោ អត្តប្បដិលាភោ មនោមយោ អត្តប្បដិលា-
ភោ អរូចោ អត្តប្បដិលាភោ ។ កតមោ ច ចោដ្ឋចា-
ន ឌីឡាវិកោ អត្តប្បដិលាភោ ។ រូបំ ចានុម្ពហាក្ខតិ-
កោ កវលីការកក្ខោ^(១) អយំ ឌីឡាវិកោ អត្តប្បដិ-
លាភោ ។ កតមោ មនោមយោ អត្តប្បដិលាភោ ។
រូបំ មនោមយោ សព្វង្គប្បច្ចង្គំ អហិង្គន្ត្រិយោ អយំ ម-
នោមយោ អត្តប្បដិលាភោ ។ កតមោ អរូចោ អត្តប្ប-
ដិលាភោ ។ អរូបំ សញ្ញាមយោ អយំ អរូចោ អត្តប្ប-
ដិលាភោ ។

១ ឱ. ចលីការកក្ខោ ។ ម. កលីការកក្ខោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ចត្តត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ កាសិតរបស់
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យដោយឥតទេ ។

(១០៤) ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ការបោទនូវអត្តភាពនេះមាន ៣ យ៉ាង គឺ
បោទនូវឧទ្យោរិកអត្តភាព^(១) (អត្តភាពត្រាតត្រាត) ១ បោទនូវមនោមយ-
អត្តភាព^(២) (អត្តភាពសម្រេចអំពីចិត្ត) ១ បោទនូវអរូបអត្តភាព^(៣) (អត្ត-
ភាពគ្មានរូប) ១ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ចុះការបោទនូវឧទ្យោរិកអត្តភាព តើ
ដូចម្តេច ។ កាយដែលមានរូបប្រកបដោយមហាកូត្តរូប ៤ មានកវលីកា-
រហារជាចំណី នេះឈ្មោះថា ការបោទនូវឧទ្យោរិកអត្តភាព ។ ការបោទនូវ
មនោមយអត្តភាពតើដូចម្តេច ។ កាយដែលមានរូបសម្រេចហើយដោយ
ចិត្ត មានអវយវៈតូចធំគ្រប់សព្វ មានឥន្ទ្រិយមិនថេកទាប នេះឈ្មោះ
ថា ការបោទនូវមនោមយអត្តភាព ។ ការបោទនូវអរូបអត្តភាពតើដូចម្តេច ។
សត្វដែលមិនមានរូបសម្រេចហើយដោយសញ្ញា នេះឈ្មោះថា ការបោទ
នូវអរូបអត្តភាព ។

១ អង្គិកថា ថា ឧទ្យោរិកអត្តភាពនោះបានដល់កមាវចរសត្វ រាប់តាំងអំពីអវិច្ឆ័យ្យិករក្ខត
ដល់បរិនិម្មិតវិសុទ្ធិ ។ ២ មនោមយអត្តភាពនោះបានដល់អ្នកព្រាហ្ម ។ ៣ អរូបអត្តភាពនោះ
បានដល់អរូបព្រាហ្ម ។

(១០៥) ឡើយកស្ម័គ្រ ខោ អហំ ខោដ្ឋតាទ

អត្ថប្បដ្ឋានកស្ម័គ្រ បហាឆាយ ធម្មំ នេសេមំ យថា-

បដិបទ្ធានំ វេ សង្ក្ខេលេសិកា ធម្មា បហ័យិស្សន្តិ

វេនាទិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិស្សន្តិ បញ្ញាចារិយ្យំ វេបុល្ល-

តញ្ច ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិក្កា សង្កតត្វា

ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារិស្សនាតិ ។ សិយា ខោ បទ តេ

ខោដ្ឋតាទ ឯមស្ស សង្កេលេសិកា ធម្មា បហ័យិស្សន្តិ

វេនាទិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិស្សន្តិ បញ្ញាចារិយ្យំ វេបុល្លតញ្ច

ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិក្កា សង្កតត្វា ឧបសម្ពុជ្ឈ

វិហារិស្សន្តិ ធុត្តោ ទ(១) វិហារេតិ ។ ន ខោ

បទេតំ ខោដ្ឋតាទ ឯវំ ទដ្ឋតំ ។ សង្កេលេសិកា

តេវ ធម្មា បហ័យិស្សន្តិ វេនាទិយា ច ធម្មា អភិ-

លេខ្នាំការសូត្រ ការបាឡន្តវិទ្យាវិកតត្ថភាព

[១០៩] ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ តថាគតសំដែងធម៌ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវការ
 បានឡើងកម្ពុតភាពចេញ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិតាមហើយ
 សង្ឃិលេសិកធម៌^(១) ទាំងឡាយ ពួកអ្នកនឹងលះបង់បាន វេទនិយធម៌^(២)
 ទាំងឡាយនឹងចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយ នឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការវះពេញលេញនឹងការវះ
 ធីតូលាយនៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តឥរិយា-
 បថនៅ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ប្រសិនបើអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 សង្ឃិលេសិកធម៌ទាំងឡាយបុគ្គលនឹងលះបង់បាន វេទនិយធម៌ទាំងឡាយ
 នឹងចំរើនដុះដាលឡើងបាន បុគ្គលនឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម
 ដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការវះពេញលេញ នឹងការវះធីតូលាយនៃមគ្គ
 បញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថនៅ តែការ
 សម្រេចឥរិយាបថនៅ វេទននាំមកនូវសេចក្តីលំបាក ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ
 អ្នកមិនគួរយល់ឃើញដំណើរនេះយ៉ាងនេះឡើយ ។ សង្ឃិលេសិកធម៌ទាំង
 ឡាយនឹងសាបសូន្យទៅផង វេទនិយធម៌ទាំងឡាយ នឹងចំរើនដុះដាល

១ អង្គិកថា ថា បានដល់អកុសលចិត្តប្បាទ ១២ ។ ២ បានដល់សមិច្ឆ័ន្តិវិបស្សនា ។

វឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិយ្យី វេបុល្លត្តញ្ច ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរិស្សន្តិ
 ចារោដ្ឋញ្ចេវ ភវិស្សន្តិ មិត្តំ ច បស្សន្តិ ច សតិ ច
 សម្ព័ន្ធាញ្ច សុខោ ច វិហារោ ។

(១០៦) មនោមយស្សបំ ខោ អហំ ចោដ្ឋចាន
 អត្តប្បដិលាភស្ស បហាជាយ ធម្មំ នេសេមិ យថាប-
 ដិបន្នានំ វោ សង្ខិលេសិកា ធម្មា បហ័យិស្សន្តិ
 វោនានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិយ្យី វេបុល្លត្តញ្ច
 ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្ព័ន្ធ
 វិហរិស្សន្តិ ។ សិយា ខោ បន តេ ចោដ្ឋចាន
 វេមស្ស សង្ខិលេសិកា ធម្មា បហ័យិស្សន្តិ វោនានិយា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិយ្យី វេបុល្លត្តញ្ច ទិដ្ឋេ វ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរិស្សន្តិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ឡើងផង បុគ្គលនឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង នឹង
បានដល់នូវការៈពេញលេញនឹងការៈធំទូលាយនៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញា
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយាបថ ឯបាមាជ្ជៈ បីតិ បស្សន្ធិ សតិ
សម្បជញ្ញៈ ការសម្រេចវិយាបថនៅជាសុខ ក៏នឹងកើតមានឡើង ។

(១០៦) ម្ចាស់បោជ្ជបាទ តថាគតសំដែងធម៌ ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវ
ការបាននូវមនោរម្យអត្តភាពនោះចេញ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិ
តាមហើយ សន្តិលេសិកធម៌ទាំងឡាយនឹងសាបសូន្យទៅ វេទនិយធម៌
ទាំងឡាយនឹងចំរើនដុះជាលឡើង អ្នកទាំងឡាយនឹងបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការៈពេញលេញនឹងការៈ
ធំទូលាយនៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយា-
បថ ។ ម្ចាស់បោជ្ជបាទ ប្រសិនបើអ្នក មានសេចក្តីគ្រិនរិះយ៉ាង
នេះថា សន្តិលេសិកធម៌ទាំងឡាយនឹងសាបសូន្យទៅ វេទនិយធម៌ទាំង
ឡាយនឹងចំរើនដុះជាលឡើង បុគ្គលនឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏
ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការៈពេញលេញ នឹងការៈធំទូលាយ
នៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយាបថ

ហេតុការណ៍ អូរោ អត្ថប្បដិណ្ឌោ

ឡើង ច វិហារោតិ ។ ន ខោ បនេនំ ហេតុតាទ ឯវំ
 ធម្មតំ ។ សន្តិលេសិកា ចេវ ធម្មា បហិយិស្សន្តិ
 វេទានិយា ច ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ (បេយ្យាលោ)
 ចារោជ្ជញ្ចេវ ភវិស្សនិ មិត្ត ច បស្សន្តិ ច សតិ ច
 សម្បជញ្ញាញ សុខោ ច វិហារោ ។

[១០៧] អូរោស្សនិ ខោ អហំ ហេតុតាទ អត្ថប្ប-
 ដិណ្ឌោកស្ស បហានាយ ធម្មំ ធម្មេសេមិ យថាបដិប្បន្នានិ
 វេ សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយិស្សន្តិ វេទានិយា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិយ្យ វេបុលុត្តា ជិដ្ឋេ វ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហា-
 រិស្សនាតិ ។ (បេយ្យាលោ) ចារោជ្ជញ្ចេវ ភវិស្សនិ
 មិត្ត ច បស្សន្តិ ច សតិ ច សម្បជញ្ញាញ សុខោ
 ច វិហារោ ។

[១០៨] បរេ ចេ ហេតុតាទ អត្ថេ ឯវំ បុន្នេយ្យំ
 កតហោ បន សោ អារុសោ ទិឡារិកោ អត្ថប្បដិណ្ឌា-
 រោ យស្ស តុត្ថេ បហានាយ ធម្មំ ធម្មេសេមិ យថា-
 បដិប្បន្នានិ វេ សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយិស្សន្តិ

បោកបញ្ឆោតស្ត្រី ការរាតត្បាតអរូបវត្ថុភាព

តែការសម្រេចឥរិយាបថនៅ រវែងនាំមកនូវសេចក្តីលំបាក ។ ម្ចាស់បោកបញ្ឆោត បាន អ្នកមិនគួរយល់ឃើញដំណើរខ្លះយ៉ាងនេះឡើយ ។ សន្តិលេសីក-
 ធម៌ទាំងឡាយនឹងសាបសូន្យទៅផង វេទនិយធម៌ទាំងឡាយនឹងចំរើនដុះ
 ដាលឡើងផង (សេចក្តីបំប្រញ) បាមោជ្ជៈ បីតិ បស្សន្ទិ សតិ សម្បជញ្ញៈ
 ការសម្រេចឥរិយាបថនៅជាសុខ ក៏កើតមានឡើង ។

(១០៧) ម្ចាស់បោកបញ្ឆោត តថាគតសំដែងធម៌ ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវការ
 បាននូវអរូបវត្ថុភាពនោះចេញ កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិតាមហើយ
 សន្តិលេសីកធម៌ទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ វេទនិយធម៌ទាំងឡាយ
 នឹងចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ជាដ៏
 ខ្ពស់ ដោយខ្លួនឯងនឹងបានដល់នូវការពេញលេញនឹងការចម្លាយនៃ
 មគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចឥរិយាបថនៅ ។ (សេចក្តី
 បំប្រញ) បាមោជ្ជៈ បីតិ បស្សន្ទិ សតិ សម្បជញ្ញៈ នឹងការសម្រេច
 ឥរិយាបថនៅជាសុខ ក៏កើតមានឡើង ។

(១០៨) ម្ចាស់បោកបញ្ឆោត ប្រសិនបើពួកជនដទៃ ស្តាយើងយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់អាវុសា អ្នកទាំងឡាយសំដែងធម៌ថា កាលបើអ្នកទាំង
 ឡាយប្រតិបត្តិតាមហើយ សន្តិលេសីកធម៌ទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយស្ស សីលក្កន្តវគ្គោ

ពេទានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បវ វេ-
 បុល្លតត្តា ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិវា ធម្មតត្តា
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារិស្សនាតិ ។ តេសំ មយំ ឯវំ បុដ្ឋា
 ឯវំ ព្យាករយ្យាម អយំ វា សោ អាវុសោ ឌីឡាវិកោ
 អត្តប្បដិលាភោ យស្ស មយំ បហាឆាយ ធម្មំ ទេ-
 សេម យថាបដិបន្នានំ ពេ សន្តិលេសិកា ធម្មា បហ៌-
 យេស្សន្តិ ពេទានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បវ
 វេបុល្លតត្តា ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិវា ធម្មតត្តា
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារិស្សនាតិ ។

(១០៧) បរេ ចេ ចោដ្ឋចាទ អម្ពេ ឯវំ បុត្តេយ្យំ

តត្ថមោ បទ សោ អាវុសោ វេនោមយោ អត្តប្បដិ-

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

រោគានិយធម៌ទាំងឡាយ នឹងចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការពេញ
 លេញនឹងការជំទូលាយ នៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេច
 ឥរិយាបថនៅដូច្នេះ ដើម្បីលះបង់នូវការបានឡើងវិញអត្តភាពណា ការ
 បាននូវឡើងវិញអត្តភាពនោះតើដូចម្តេច ។ យើងកាលបើពួកជនទាំងនោះ
 សួរយ៉ាងនេះហើយ គប្បីព្យាករយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុស្តទាំងឡាយ
 ពួកយើងសំដែងធម៌ថា កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិតាមហើយ សន្តិ-
 លេសិកធម៌ទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ រោគានិយធម៌ទាំងឡាយនឹង
 ចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយ នឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏
 ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការពេញលេញ នឹងការជំទូលាយ
 នៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចឥរិយាបថនៅដូច្នេះ ដើម្បី
 លះបង់ នូវការបាននូវឡើងវិញអត្តភាពណា ការបាននូវឡើងវិញអត្តភាព
 នោះ គឺអត្តភាពប្រកបដោយមហាភូតរូប ៤ នេះឯង ។

(១០៩) ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ ប្រសិនបើពួកជនដទៃសួរពួកយើងយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានអាយុ ចុះការបាននូវមនោមយអត្តភាព

លោក្ខណៈសុត្តន្ត អង្គបោះ អត្ថប្បដ្ឋាន

លាភោ ។ (សោយេវ មេយ្យាលោ) ។ កតតោ បដ
សោ អរូចោ អត្ថប្បដ្ឋានលាភោ យស្ស តុម្ហ បហានាយ
ធម្មំ ទេសេថ យថាបដិបទ្ធានំ វេ សង្ក្ខេបសីតា
ធម្មា បហិយស្សន្តិ វេនានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍស្សន្តិ
។ មេ ។ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ តំ តី
មញ្ញាសិ ចោដ្ឋចាន ធម្មំ វេ សន្តេ សម្បដ្ឋានិវិភាតំ
ភាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ អន្តោ ខោ កន្តេ វេ សន្តេ
សម្បដ្ឋានិវិភាតំ ភាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។

(១១០) សេយ្យថាបិ ខេ^(១) ចោដ្ឋចាន បុរិសោ
និស្សេណី កតយេយ្យ ចាសាធិស្ស អាហេហានាយ
តស្សេវ ចាសាធិស្ស ហេដ្ឋា តមេនំ វេ វិទេយ្យ អន្តោ
បុរិស យស្ស តុំ ចាសាធិស្ស អាហេហានាយ និស្សេ-
ណី កតេសំ ជានាសិ តំ ចាសាធិ បុរិសោ វ
និសាយ ធម្មតិណាយ វា និសាយ បទ្ធិនាយ វា
និសាយ ឧត្តរាយ វា និសាយ ឧត្តោ វា និសាយ វា

១ ខ. ខេត្ត ៨ វិស្សន្តិ ។

បោធនកថា ការបោធនកថាអរហន្តភាព

នោះតើដូចម្តេច ។ (សេចក្តីបំប្រញំដូចគ្នានឹងន័យមុននោះដែរ) អ្នក
 ទាំងឡាយសំដែងធម៌ថា កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិតាមហើយ សង្ឃិ-
 លេសិកធម៌ទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ វេទនាយធម៌ទាំងឡាយនឹង
 ចំរើនដុះដាលឡើង ។ បេ ។ នឹងសម្រេចនិរិយាបថនៅដូច្នេះ ដើម្បីលះ
 បង់នូវការបោធនកថាអរហន្តភាព ការបោធនកថាអរហន្តភាពនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្ចាស់បោធនកថា អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច កាលបើ
 ហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ កាសិក (របស់តថាគត) ប្រកបដោយសេចក្តី
 អស្ចារ្យដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ
 កាសិក (របស់ព្រះអង្គ) ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដោយពិត ។

(១១០) ម្ចាស់បោធនកថា ប្រៀបដូចបុរសធ្វើដណ្តើរ បម្រុងនឹង
 ឡើងកាន់ប្រាសាទ ដាក់ខាងក្រោមប្រាសាទនោះឯង ពួកជនស្នេហាបុរស
 នោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន អ្នកធ្វើដណ្តើរ បម្រុងនឹងឡើង
 កាន់ប្រាសាទណា អ្នកស្គាល់ប្រាសាទនោះថា នៅក្នុងទិសខាងកើត
 ឬទិសខាងត្បូង ទិសខាងលិច ឬទិសខាងជើង ជាប្រាសាទខ្ពស់ជាង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលកុស្តវគ្គោ

មជ្ឈោ វាតិ ។ សោ ច ឯវំ វិទេយ្យ អយំ វា សោ
 អារុសោ ចាសាទោ យស្សាហំ អាហោហោយ ធិស្ស-
 ណី កកោមិ តស្សេវ ចាសាទស្ស ហេដ្ឋាតិ ។
 តំ កំ មញ្ញសំ ចោដ្ឋចាទ ទទុ ឯវំ សន្តេ តស្ស
 បុរិសស្ស សប្បដិហិកតំ កាសិកំ សម្បជ្ជតីតិ ។
 អន្ធា ខោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស សប្ប-
 ដិហិកតំ កាសិកំ សម្បជ្ជតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ចោដ្ឋ-
 ចាទ បរេ ច អម្ពេ ឯវំ បុន្នេយ្យំ កតមោ បទ សោ
 អារុសោ ឱទ្ធារិកោ អត្ថប្បដិលាភោ ។ បេ ។ កត-
 មោ បទ សោ អារុសោ មនោមយោ អត្ថប្បដិលាភោ ។
 កតមោ បទ សោ អារុសោ អរូចោ អត្ថប្បដិលាភោ
 យស្ស តុម្ពេ បហោនាយ ធម្មំ ទេសេថ យថា-
 បដិបន្នាទំ វេ សង្កិលេសិកា ធម្មា បហិយស្សន្តិ
 វេនានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បវី វេបុល្លត្តកា
 ធិដ្ឋេ ។ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខិកត្វា ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ តេសំ មយំ ឯវំ បុដ្ឋា ឯវំ

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិជ្ជាបិដក សិលក្ខន្ធវគ្គ

បូយ៉ាងកណ្តាលដូច្នេះដែរឬ ។ បើបុរសនោះប្រាប់ពួកជនយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានអាយុ ខ្ញុំធ្វើដំណើរបម្រុងនឹងឡើងកាន់ប្រាសាទ
 ណាដាក់ខាងក្រោមប្រាសាទនោះឯង ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អ្នកសំ-
 គាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សំដី
 របស់បុរសនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សំដីរបស់បុរសនោះ ប្រកប
 ដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដោយពិត ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ បើពួកជនស្មោះត្រង់
 យើងយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានអាយុ ចុះការបាននូវឧទ្យាន-
 អត្តភាពនោះតើដូចម្តេច ។ បេ ។ ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានអាយុ ចុះ
 ការបាននូវមនោរម្យអត្តភាពនោះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ
 មានអាយុ អ្នកទាំងឡាយសំដែងធម៌ថា កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិ
 តាមហើយ សន្តិលេសិកធម៌ទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ វេទនិយ-
 ធម៌ទាំងឡាយនឹងចម្រើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ដោយបញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការពេញលេញនឹងការ
 ជំទូលាយនៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចអរិយាបថនៅ
 ដូច្នេះ ដើម្បីលះបង់នូវការបាននូវអរូបអត្តភាពណា ការបាននូវអរូបអត្ត-
 ភាពនោះតើដូចម្តេច ។ យើងកាលដែលជនទាំងនោះសួរយ៉ាងនេះហើយ

បោធនកថាបិដក ឧទ្ទិសិកថា អន្តរាគមន៍

ព្យាគមន៍ ម អយំ វា សោ អាវុសោ អរុទោ អន្ត-
 ប្បដិលាភោ យស្ស មយំ បហានាយ ។ បេ ។
 តំ កំ មញ្ញាសំ ចោដ្ឋានាទិ ទទុ ឯវំ សន្តេ សប្បា-
 ដិហិតំ កាសំ តំ សម្បជ្ជតំ ។ អន្តា ខោ កន្តេ
 ឯវំ សន្តេ សប្បាដិហិតំ កាសំ តំ សម្បជ្ជតំ ។

[១១១] ឯវំ វុត្តេ ចិត្តោ ហត្ថសារីរុត្តោ កក្កដំ
 ឯតទរោច យស្ស កន្តេ សមយេ ឱទ្ធករិកោ អន្តប្ប-
 ដិលាភោ ហោតិ មោយស្ស តស្សី សមយេ មនោ-
 មយោ អន្តប្បដិលាភោ ហោតិ មោយោ អរុទោ អន្តប្ប-
 ដិលាភោ ហោតិ ឱទ្ធករិកោយស្ស^(១) អន្តប្បដិលាភោ
 តស្សី សមយេ សន្តោ ហោតិ យស្ស កន្តេ សម-
 យេ មនោមយោ អន្តប្បដិលាភោ ហោតិ មោយស្ស
 តស្សី សមយេ ឱទ្ធករិកោ អន្តប្បដិលាភោ ហោតិ
 មោយោ អរុទោ អន្តប្បដិលាភោ ហោតិ មនោមយោ^(២)
 អន្តប្បដិលាភោ តស្សី សមយេ សន្តោ ហោតិ

១ ឱ. ឧទ្ទិសិកា អស្ស ។ ប. ឧទ្ទិសិកា វិស្ស ។ ២ ឱ. មនោមយោ អស្ស ។

បោធន៍បាវស្វត្រ ការបោធន៍នូវអត្តភាពមានឡើងវិញអត្តភាពជាដើម

គប្បីព្យាករយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានការបោធន៍នូវអរូប-
អត្តភាពនោះគឺសត្វដែលមិនមានរូប សម្រេចដោយសញ្ញានេះឯង ។ បេ ។
ម្ចាស់បោធន៍បាវ អ្នកសំគាល់នូវសេចក្តីនេះថា ដូចម្តេច កាលបើហេតុ
យ៉ាងនេះមានហើយ កាសិក (របស់តថាគត) ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យ
ដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយ
កាសិករបស់ព្រះអង្គ ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដោយពិត ។

(១១១) កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ចិត្ត-
ហត្ថិសារីបុត្ត ក៏ក្រាបទូលសួរចំពោះព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការបោធន៍នូវឡើងវិញអត្តភាពក្នុងសម័យណា (របស់សត្វ
ណា) សម័យនោះ ការបោធន៍នូវមនោមយអត្តភាព ការបោធន៍នូវអរូប
អត្តភាពរបស់សត្វនោះ ក៏ទេវេសោសូន្យ គឺខានបាទ ក្នុងសម័យនោះ
បានត្រឹមតែឡើងវិញអត្តភាពប៉ុណ្ណោះឬ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការបោធន៍
នូវមនោមយអត្តភាព ក្នុងសម័យណា (របស់សត្វណា) សម័យនោះ
ការបោធន៍នូវឡើងវិញអត្តភាព ការបោធន៍នូវអរូបអត្តភាពរបស់សត្វនោះក៏ទេវេ
សោសូន្យ ក្នុងសម័យនោះ បានត្រឹមតែមនោមយអត្តភាពប៉ុណ្ណោះឬ

សុត្តន្តបិដកេ ទីដេកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

យស្មី កន្តេ សមយេ អរូចោ អត្តប្បដិលាភោ ហោតិ
 មោយស្ស តស្មី សមយេ ឌីឡារិកោ អត្តប្បដិលាភោ
 ហោតិ មោយោ មនោមយោ អត្តប្បដិលាភោ ហោតិ
 អរូចោ អត្តប្បដិលាភោ តស្មី សមយេ សទ្ធោ
 ហោតិ ។ យស្មី ចិត្ត សមយេ ឌីឡារិកោ
 អត្តប្បដិលាភោ ហោតិ នេ តស្មី សមយេ ម-
 នោមយោ អត្តប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ ន ច (១)
 អរូចោ អត្តប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ ឌីឡារិកោ
 អត្តប្បដិលាភោត្រូវ តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ចតិ
 យស្មី ចិត្ត សមយេ មនោមយោ អត្តប្បដិលាភោ
 ហោតិ នេ តស្មី សមយេ ឌីឡារិកោ អត្តប្បដិ-
 លាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ ន ច អរូចោ អត្តប្បដិលា-
 ភោតិ សំឡំ កច្ចតិ មនោមយោ អត្តប្បដិលាភោត្រូវ
 តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ចតិ យស្មី ចិត្ត សម-
 យេ អរូចោ អត្តប្បដិលាភោ ហោតិ នេ តស្មី
 សមយេ ឌីឡារិកោ អត្តប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគបិដក សីលក្ខន្ធវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការបាទនូវអរូបអត្តភាព ក្នុងសម័យណា (របស់
 សត្វណា) សម័យនោះ ការបាទនូវឧទ្យោកអត្តភាព ការបាទនូវមនោ-
 មយអត្តភាព របស់សត្វនោះទេសោះសូម្បី ក្នុងសម័យនោះ បានត្រឹម
 តែអរូបអត្តភាពប៉ុណ្ណោះឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគជ្រងំត្រាស់ថា ម្ចាស់ចិត្តៈ
 ការបាទនូវឧទ្យោកអត្តភាព ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ វេមន៍មិនដល់
 នូវការរាប់ថា បាទនូវមនោមយអត្តភាព ទាំងមិនដល់នូវការរាប់ថាបាទនូវ
 អរូបអត្តភាពក្នុងសម័យនោះ ដល់នូវការរាប់ថា បានត្រឹមតែឧទ្យោកអត្ត-
 ភាពប៉ុណ្ណោះ ម្ចាស់ចិត្តៈ ការបាទនូវមនោមយអត្តភាព ក្នុងសម័យណា
 សម័យនោះ វេមន៍មិនដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវឧទ្យោកអត្តភាព ទាំងមិន
 ដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវអរូបអត្តភាពទេ ក្នុងសម័យនោះដល់នូវការរាប់ថា
 បានត្រឹមតែមនោមយអត្តភាពប៉ុណ្ណោះ ម្ចាស់ចិត្តៈ ការបាទនូវអរូបអត្តភាព
 ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ វេមន៍មិនដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវឧទ្យោក

បោធន៍ព្រះសុត្តន្ត ចិត្តបាធិសាវរុត្តស្ស ព្យាគរណំ

ន ច មនោមយោ អត្តប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ
អរូតោ អត្តប្បដិលាភោត្រេ តស្មី សមយេ សំឡំ
កច្ចតិ ។

(១១២) សចេ តំ ចិត្ត ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ អហោសិ
ត្វំ អតីតមទ្ធានំ ន ត្វំ ន អហោសិ កវីស្សសំ ត្វំ
អនាគតមទ្ធានំ ន ត្វំ ន កវីស្សសំ អត្ថំ ត្វំ ឯតរហំ
ន ត្វំ នត្ថិតិ ។ ឯវំ បុច្ឆោ ត្វំ ចិត្ត តំន្តំ ព្យាគរ-
យេយ្យសីតិ ។ សចេ មំ កន្លេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ អហោ-
សិ ត្វំ អតីតមទ្ធានំ ន ត្វំ ន អហោសិ កវីស្សសំ
ត្វំ អនាគតមទ្ធានំ ន ត្វំ ន កវីស្សសំ អត្ថំ ត្វំ
ឯតរហំ ន ត្វំ នត្ថិតិ ឯវំ បុច្ឆោ អហំ កន្លេ ឯវំ
ព្យាគរេយ្យំ អហោសាហំ អតីតមទ្ធានំ ធាហំ ន
អហោសី កវីស្សមហំ អនាគតមទ្ធានំ ធាហំ ន
កវីស្សមិ អត្តាហំ ឯតរហំ ធាហំ នត្ថិតិ ឯវំ បុច្ឆោ
អហំ កន្លេ ឯវំ ព្យាគរេយ្យន្តំ ។

បោធន៍បាវសូត្រ សេចក្តីដោះស្រាយរបស់ចិត្តវាសនាវិញ្ញាណ

អត្តភាព ទាំងមិនដល់នូវការរាប់ថា បាននូវមនោមយអត្តភាពទេ ក្នុង
សម័យនោះ ដល់នូវការរាប់ថា បានត្រឹមតែអរូបអត្តភាពប៉ុណ្ណោះ ។

[១១២] ម្នាលចិត្តៈ បើជនទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាងនេះថា អ្នក
ធ្លាប់កើតក្នុងអតីតកាល អ្នកមិនមែនជាមិនធ្លាប់កើតទេ អ្នកនឹងកើតក្នុង
អនាគតកាល អ្នកមិនមែនជាមិនកើតទេ អ្នកកើតក្នុងកាលឥឡូវនេះ អ្នក
មិនមែនជាមិនកើតទេឬ ។ ម្នាលចិត្តៈ កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ
អ្នកឆ្លើយដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើជនទាំងឡាយ
សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា អ្នកធ្លាប់កើតក្នុងអតីតកាល អ្នកមិនមែនជាមិន
ធ្លាប់កើតទេ អ្នកនឹងកើតក្នុងអនាគតកាល អ្នកមិនមែនជានឹងមិនកើតទេ
អ្នកកើតក្នុងកាលឥឡូវនេះ អ្នកមិនមែនជាមិនកើតទេឬ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គឆ្លើយដោះស្រាយយ៉ាង
នេះថា ខ្ញុំធ្លាប់កើតក្នុងអតីតកាល ខ្ញុំមិនមែនជាមិនធ្លាប់កើតទេ ខ្ញុំនឹង
កើតក្នុងអនាគតកាល ខ្ញុំមិនមែនជានឹងមិនកើតទេ ខ្ញុំកើតក្នុងកាលឥឡូវ
នេះ ខ្ញុំមិនមែនជាមិនកើតទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរ
យ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គឆ្លើយដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។

(១១៣) សចេ បទំ តំ ចិត្តំ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ យោ
 តេ អហោសិ អតីតោ អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ^(១)
 តេ អត្តប្បដិលាភោ សច្ចោ មោឃោ អនាគតោ មោ-
 ឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ កវិស្សតិ អនាគតោ
 អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ តេ អត្តប្បដិលាភោ សច្ចោ
 មោឃោ អតីតោ មោឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ
 ឯតរហិ បច្ចុប្បន្នោ អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ តេ
 អត្តប្បដិលាភោ សច្ចោ មោឃោ អតីតោ មោឃោ អនា-
 គតោតិ ឯវំ បុច្ឆេ ភំ ចិត្តំ តិច្ឆំ ព្យាករេយ្យាសីតិ ។
 សចេ បទំ មំ កន្ថេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ យោ តេ
 អហោសិ អតីតោ អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ តេ
 អត្តប្បដិលាភោ សច្ចោ មោឃោ អនាគតោ មោឃោ
 បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ^(២) កវិស្សតិ អនាគតោ អត្តប្ប-
 ដិលាភោ សោយេវ តេ អត្តប្បដិលាភោ សច្ចោ

១ ឧ. ស្មី ។ ឧ. សោ វ ។ ២ ឧ. យោ វ ឧ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យវិកាយ សីលប្បដិសន្ធិ

(១១៣) ម្ចាស់ចិត្តៈ បើដទៃទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាងនេះថា ការ
 បាននូវអតីតអត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអត្តភាពនោះ របស់អ្នក
 ជាសភាវៈពិត ចំណែកអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាសារសោះសូន្យទេ ការបាន
 នូវអនាគតអត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអត្តភាពនោះ របស់អ្នកជា
 សភាវៈពិត ចំណែកអតីតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាសារសោះសូន្យទេ ការបាន
 នូវបច្ចុប្បន្នអត្តភាពណា របស់អ្នកក្នុងកាលឥឡូវនេះ ការបាននូវអត្តភាព
 នោះរបស់អ្នកជាសភាវៈពិត ឯអតីតនឹងអនាគត ជាសារសោះសូន្យទេឬ
 ម្ចាស់ចិត្តៈ កាលដែលគេសួរយ៉ាងនេះហើយ តើអ្នកឆ្លើយដោះស្រាយដូច
 ម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដទៃទាំងឡាយសួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ
 ថា ការបាននូវអតីតអត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអត្តភាពនោះ
 របស់អ្នកជាសភាវៈពិត ចំណែកអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាសារសោះសូន្យ
 ទេ ការបាននូវអនាគតអត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអត្តភាពនោះ

បោធនកថា ចិត្តវិចារីយ្យកថា ព្យាករណំ

មោឃោ អតីតោ មោឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ ឯតវហំ
 បច្ចុប្បន្នោ អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ តេ អត្តប្បដិលា-
 ភោ សទ្ធោ មោឃោ អតីតោ មោឃោ អនាគតោតិ
 ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ ឯវំ ព្យាករយ្យំ យោ ច មេ^(១)
 អហោសិ អតីតោ អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ មេ អត្តប្ប-
 ដិលាភោ តស្មី សមយេ សទ្ធោ អហោសិ មោឃោ
 អនាគតោ មោឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ ច មេ ភវិស្សតិ
 អនាគតោ អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ មេ អត្តប្បដិ-
 លាភោ តស្មី សមយេ សទ្ធោ ភវិស្សតិ មោឃោ
 អតីតោ មោឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ ច មេ ឯតវហំ
 បច្ចុប្បន្នោ អត្តប្បដិលាភោ សោយេវ មេ អត្តប្បដិ-
 លាភោ សទ្ធោ មោឃោ អតីតោ មោឃោ អនាគ-
 តោតិ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ ឯវំ ព្យាករយ្យន្តិ ។

[១១២] ឯវមេវ ខោ ចិត្ត យស្មី សមយេ
 ឌីឡាវិកោ អត្តប្បដិលាភោ ហោតិ នេវ តស្មី
 សមយេ មនោមយោ អត្តប្បដិលាភោតិ សិខំ ភព្ពតិ

បោធន៍បាទសូត្រ សេចក្តីដោះស្រាយរបស់ចិត្តហ្មឺនសាវ័បុត្ត

របស់អ្នកជាសភាវៈពិត ចំណែកអតីតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាការសោះសូន្យទេ
 ការបាទនូវបច្ចុប្បន្នអត្តភាពណា របស់អ្នកក្នុងកាលឥឡូវនេះ ការបាទនូវ
 អត្តភាពនោះរបស់អ្នកជាសភាវៈពិត ឯអតីតនឹងអនាគត ជាការសោះសូន្យ
 ទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គឥឡូវដោះស្រាយ យ៉ាងនេះថា ការបាទនូវអតីតអត្តភាពណា
 របស់ខ្ញុំ ការបាទនូវអត្តភាពនោះ របស់ខ្ញុំជាសភាវៈពិត ក្នុងសម័យនោះ
 ចំណែកអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាការសោះសូន្យទេ ការបាទនូវអនាគត-
 អត្តភាពណារបស់ខ្ញុំ ការបាទនូវអត្តភាពនោះ របស់ខ្ញុំជាសភាវៈពិតក្នុង
 សម័យនោះ ចំណែកអតីតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាការសោះសូន្យទេ ការបាទ
 នូវបច្ចុប្បន្នអត្តភាព របស់ខ្ញុំក្នុងកាលឥឡូវនេះ ការបាទនូវអត្តភាពនោះ
 របស់ខ្ញុំជាសភាវៈពិត ឯអតីតនឹងអនាគត ជាការសោះសូន្យទេ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គឥឡូវដោះ
 ស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។

(១១៤) ម្ចាស់ចិត្តៈ យ៉ាងនោះឯងហើយ ការបាទនូវឧទ្ធការិកអត្ត-
 ភាពក្នុងសម័យណា សម័យនោះ មិនដល់នូវការពប់ថា បាទនូវមនោម-

ន អរូចា អត្តប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ ឡឡា-
 កោ អត្តប្បដិលាភោត្រេ តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ច-
 តិ យស្មី ចិត្ត សមយេ មនោមយោ អត្តប្បដិលាភា-
 ហោតិ ។ បេ ។ យស្មី ចិត្ត សមយេ អរូចា
 អត្តប្បដិលាភា ហោតិ លេវ តស្មី សមយេ ឡឡា-
 កោ អត្តប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ ន មនោមយោ
 អត្តប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ អរូចា អត្តប្បដិលា-
 ភោត្រេ តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ចតិ ។ សេយ្យ-
 ថាបិ ចិត្ត កវំ វិរំ វិរញ្ញ ទង្គិ ទង្គិញ លវ្មតិ
 លវ្មតញ្ញ សប្បិ សប្បិញ សប្បមន្តោ យស្មី សម-
 យេ វិរំ ហោតិ លេវ តស្មី សមយេ ទង្គិ សំឡំ
 កច្ចតិ ន ច^(១) លវ្មតត្ថិ សំឡំ កច្ចតិ ន ច សប្បតិ
 សំឡំ កច្ចតិ ន ច សប្បមន្តោតិ សំឡំ កច្ចតិ វិរំត្រេ
 តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ចតិ ។ យស្មី សមយេ ទង្គ
 ហោតិ ។ លវ្មតិ ហោតិ ។ សប្បិ ហោតិ ។ សប្បម-
 ន្តោ ហោតិ លេវ តស្មី សមយេ វិរំ សំឡំ កច្ចតិ

១ ឧ.ច. ពណ្ណ ៨ ទីល្បីតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

យអត្តភាព តាំងមិនដល់នូវការរាប់ថា បាននូវអរូបអត្តភាព ក្នុងសម័យ
 នោះ ដល់នូវការរាប់ថាបានត្រឹមតែឧទ្យានអត្តភាពប៉ុណ្ណោះ ម្ចាស់ចិត្តៈ
 ការបាននូវមនោមយអត្តភាព ។ បេ ។ ម្ចាស់ចិត្តៈ ការបាននូវអរូបអត្ត-
 ភាពក្នុងសម័យណា សម័យនោះក៏មិនដល់នូវការរាប់ថា បាននូវឧទ្យាន-
 អត្តភាព តាំងមិនដល់នូវការរាប់ថា បាននូវមនោមយអត្តភាពទេ ក្នុង
 សម័យនោះដល់នូវការរាប់ថា បានត្រឹមតែអរូបអត្តភាពប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់
 ចិត្តៈ ប្រៀបដូចទឹកដោះស្រស់ (កើត) អំពីមេគោ ទឹកដោះដូរ (កើត)
 អំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់ (កើត) អំពីទឹកដោះដូរ ទឹកដោះ
 រាវ (កើត) អំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លា (កើត) អំពីទឹកដោះរាវ ទឹកដោះ
 ស្រស់មានក្នុងសម័យណា សម័យនោះ មិនដល់នូវការរាប់ថា ទឹកដោះ
 ដូរ មិនដល់នូវការរាប់ថា ទឹកដោះខាប់ មិនដល់នូវការរាប់ថា ទឹកដោះរាវ
 មិនដល់នូវការរាប់ថា ទឹកដោះថ្លា ដល់ការរាប់ថាត្រឹមតែទឹកដោះស្រស់
 ប៉ុណ្ណោះ ។ សម័យណាជាទឹកដោះដូរ ។ ជាទឹកដោះខាប់ ។ ជាទឹកដោះ
 រាវ ។ ជាទឹកដោះថ្លា សម័យនោះមិនដល់នូវការរាប់ថា ទឹកដោះស្រស់

បោធន៍បទសុត្តន្ត ឧប្បាសិកា អត្ថប្បដិលាភោ

ន ធនីតិ សំឡំ កច្ចតិ ន ធនីតិ សំឡំ កច្ចតិ
 ន សប្បីតិ សំឡំ កច្ចតិ សប្បីមន្តោត្រេ តស្មី
 សមយេ សំឡំ កច្ចតិ ។ ឯត្ថ យស្មី
 សមយេ ឡិឡាវិកោ អត្ថប្បដិលាភោ ហោតិ នេ
 តស្មី សមយេ មនោមយោ អត្ថប្បដិលាភោតិ សំឡំ
 កច្ចតិ ន អរូចា អត្ថប្បដិលាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ
 ឡិឡាវិកោ អត្ថប្បដិលាភោត្រេ តស្មី សមយេ សំឡំ
 កច្ចតិ ។ យស្មី សមយេ ឯត្ថ មនោមយោ អត្ថប្ប-
 ដិលាភោ ហោតិ ។ បេ ។ អរូចា អត្ថប្បដិលាភោ
 ហោតិ នេ តស្មី សមយេ ឡិឡាវិកោ អត្ថប្បដិលា-
 ភោតិ សំឡំ កច្ចតិ ន ច មនោមយោ អត្ថប្បដិ-
 លាភោតិ សំឡំ កច្ចតិ អរូចា អត្ថប្បដិលាភោត្រេ
 តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ចតិ ។ ឥមា ខោ ឯត្ថ
 លោកសមណោ លោកឡិឡិយោ លោកវេហារា
 លោកប្បញ្ញាតិយោ យាហិ តថាគតោ វេហាវតិ
 អបរាមសនោតិ^(១) ។

១ ឧ. អបរាមសន្តិ ។

បោធនករសូត្រ ការបាទនូវអត្តភាពមានឡូកអត្តភាពដឹង

មិនដល់នូវការរាប់ថាទឹកដោះផ្លូវ មិនដល់នូវការរាប់ថាទឹកដោះរាប់ មិន
 ដល់នូវការរាប់ថាទឹកដោះរាប់ ក្នុងសម័យនោះដល់នូវការរាប់ត្រឹមតែថាទឹក
 ដោះថ្នាំប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលចិត្តៈ ការបាទនូវឡូកអត្តភាព ក្នុងសម័យ
 ណា សម័យនោះមិនដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវមនោមយអត្តភាព មិន
 ដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវអរូបអត្តភាពទេ ក្នុងសម័យនោះ ដល់នូវការ
 រាប់ថាបាទត្រឹមតែឡូកអត្តភាពប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលចិត្តៈ ការបាទនូវ
 មនោមយអត្តភាព ។ បេ ។ ការបាទនូវអរូបអត្តភាព ក្នុងសម័យណា
 សម័យនោះមិនដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវឡូកអត្តភាព មិនដល់នូវការ
 រាប់ថា បាទនូវមនោមយអត្តភាពទេ ក្នុងសម័យនោះ ដល់នូវការរាប់ថា
 បាទត្រឹមតែអរូបអត្តភាពប៉ុណ្ណោះ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលចិត្តៈ សំដី
 ទាំងនេះឯង ជាឈ្មោះសម្រាប់លោក ជាភាសាសម្រាប់លោក ជាវេហារ
 របស់លោក ជាបញ្ចក្ខណ៍លោក តថាគតរមែងពោលដែរ តែមិនប៉ះពាល់
 ដោយសេចក្តីប្រកាន់ទេ ។

(១១៥) ឃុំ វុត្តោ ចោដ្ឋចានោ បរិព្វាជិតោ ភក្ក-
 វន្តមេតទលោច អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ កន្លេ ។ បេ ។
 ឧចាសកំ មំ ភក្កវា ជានេត្ត អជ្ជតត្តោ ចាណុបេតំ
 សវណ្ឌ័ត្តំ ។ ចិត្តោ បន ហត្ថសាវ័ប្បត្តោ ភក្កវន្ត-
 មេតទលោច អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ កន្លេ សេយ្យ-
 ថាបំ កន្លេ បដិច្ចន្តំ ។ បេ ។ ចក្កមន្តោ វុចានិ
 ទក្ខន្តិតំ ឃុំមេវ ភក្កវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ
 បកាសិតោ ឃុំសាហំ កន្លេ ភក្កវន្តំ សវណំ កត្វាមិ
 ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសម្មញ្ញំ លកេយ្យហំ កន្លេ ភក្កវតោ
 សន្តិកេ បព្វជំ លកេយ្យំ ឧបសម្មន្តំ ។ អលត្ត
 ចោ ចិត្តោ ហត្ថសាវ័ប្បត្តោ ភក្កវតោ សន្តិកេ បព្វជំ
 អលត្ត ឧបសម្មន្តំ ។ អច្ឆរិយសម្មន្តោ ចោ^(១) អា-
 យស្មា ហត្ថសាវ័ប្បត្តោ ឃុំតោ វុបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលកូនវគ្គ

(១១៥) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 បោដ្ឋបាទបរិព្វដក ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គជ័ចំរើន តំពោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គជ័ចំរើន តំពោះណាស់ ។ បេ ។
 សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក អ្នកដល់
 សរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។ ចំណែកខាង
 ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គជ័ចំរើន តំពោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គជ័ចំរើន តំពោះណាស់ បពិត្រ
 ព្រះអង្គជ័ចំរើន ប្រៀបដូចគេបើកនូវរបស់ដែលកំបាំង ។ បេ ។ ព្រាល
 បំភ្លឺប្រឡងដោយគិតថា មនុស្សមានភ្នែកភ្លឺ ខឹងឃើញរូបទាំងឡាយបាន
 ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រកាសដោយអនេកបរិយាយ ក៏យ៉ាង
 នេះឯង បពិត្រព្រះអង្គជ័ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគ
 ផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាសរណៈ បពិត្រព្រះអង្គជ័ចំរើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គ គួរបានបញ្ចវេទ គួរបានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះ
 ភាគ ។ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្តក៏បាននូវបញ្ចវេទ បាននូវឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់
 នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្តដ៏មានឈាញ បានឧបសម្បទា
 មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ដោះខ្លួនចេញចាកពួក ជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ឥតមាន

ពោធិ៍បាទសុត្តន្ត អាយស្ឋ ហត្ថិសារីបុត្តោ អរហន្តប្បុត្តោ

អាតាបី បរិវាតត្តោ វិហារត្តោ នចរស្សេវ យស្សត្ថាយ
 កុលបុត្តា សម្មទេវ អតារស្មា អនកាវយំ បព្វជន្ត
 តទទុក្ខំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ និរដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហាសិ វិណា ជាត
 វសិតំ ព្រហ្មចរិយំ តតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តតា-
 យាតិ អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញាតរោ ខោ អាយស្មា
 ហត្ថិសារីបុត្តោ អរហន្តំ អហោសិតំ ។

ពោធិ៍បាទសុត្តន្ត នវម៌្គ និដ្ឋិតំ ។

បោធន៍បាវស្សត្រ ព្រះចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ជាសម្រេចព្រះអរហន្ត

សេចក្តីប្រមាទឡើយ ព្យាយាមផុតកិលេស បញ្ជូនចិត្តឲ្យបែរទៅកាន់
 (ព្រះនិព្វាន) ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 ដោយប្រពៃ ដើម្បីអនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា
 ដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនយូរប៉ុន្មាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយវិវាយាបថទាំង ៤
 បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្មាអញ អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌
 អាត្មាអញ ក៏បានអប់រំហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញ ក៏បានធ្វើរួច
 ហើយ កិច្ចដ៏ទៃស្រៀវនេះទៅទៀតគ្មានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំង
 ឡាយ ព្រះចិត្តហត្ថិសារីបុត្តមានអាយុ ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

ចប់ បោធន៍បាវស្សត្រ ទី ៩ ។

ស្រ្តីស្រី ទូលំ

(១១៦) ឯវេទ សុត្តន្ត ។ ឯតិ សមយំ អាយ ស្មា
អាណន្តោ សាវត្ថយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិ-
កស្សារាមេ អចរិបរិទិត្តេ កកវតិ ។

(១១៧) តេន ខោ បន សមយេន សុតោ មាណវេ
តោទេយ្យបុត្តោ សាវត្ថយំ បដិសតិ តេនចិទេវ ករ-
ណីយេន ។ អថខោ សុតោ មាណវេ តោទេយ្យបុត្តោ
អញ្ចត្តំ មាណវតិ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ មាណវត
យេន សមណោ អាណន្តោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា
មម វេនេន សមណំ អាណន្តំ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គិ
លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុត្ត សុតោ មាណវេ
តោទេយ្យបុត្តោ កវន្តំ អាណន្តំ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គិ
លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុត្តតិវិ ឯវេន វេនេហិ

សុត្តន្តបិដក ទី ១០

(១១៦) ឡូហានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ កាលព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់បរិព្វានទៅហើយ មិនទាន់យូរប៉ុន្មាន^(១) ព្រះអានន្ទ
មានអាយុ គង់នៅក្នុងជេតវនិកាម របស់អនាថបិណ្ឌិតបាបតី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។

(១១៧) សម័យនោះឯង សុត្តមាណព ជាកូននៃតាខេយ្យ-
ព្រាហ្មណ៍ នៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងសាវត្ថី ដោយកិច្ចឯណានីមួយ ។
លំដាប់នោះ សុត្តមាណព ជាកូនតាខេយ្យព្រាហ្មណ៍ ហៅមាណព
ម្នាក់មកថា មាលមាណព ឯងចូរមកនេះ ឯងចូរទៅរកព្រះសមណៈឈ្មោះ
អានន្ទ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរសួរនូវអាការមានភាពធាតុច មាន
រោគតិច ក្រោកទៅមកបានហើយសរសៃ មានកម្លាំងនៅជាសុខសប្បាយ
នឹងព្រះសមណៈឈ្មោះអានន្ទ តាមពាក្យរបស់ព្រាហ្មណ៍ សុត្តមាណពជា
កូនតាខេយ្យព្រាហ្មណ៍ ផ្តាំឱ្យសួរនូវអាការមានភាពធាតុច មានរោគ
តិច ក្រោកទៅមកបានហើយសរសៃ នឹងកម្លាំង នឹងអាការនៅជាសុខ
សប្បាយ ចំពោះព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ឮហើយឯងចូរនិមន្តថា សូមព្រះ

១ ក្នុងអដ្ឋកថា ថា ព្រះមានព្រះភាគ បរិព្វានទៅឯជេតវនិកា ។

កុរុសុត្តេ ហិរណិកស្ស អាទិទ្ទេស្ស សន្តិកុបសង្គមនំ

សាធុ ក៏រ ករំ អាទិទ្ទោ យេន សុកស្ស មាណាវស្ស
តោទេយ្យបុត្តស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្មំ
ឧបាទាយាតិ ។ ឃី កោតិ ខោ សោ មាណាវកោ
សុកស្ស មាណាវស្ស តោទេយ្យបុត្តស្ស បដិស្សត្វា
យេនាយស្មា អាទិទ្ទោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមត្វា
អាយស្មតា អាទិទ្ទេន សទ្ធិ សម្មាទិ សម្មាទនិយំ
កមំ សាវណីយំ វិភីសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសីទ្ទោ ខោ សោ មាណាវកោ អាយស្មន្តំ
អាទិទ្ធិ ឯតទលោច សុកោ ខោ មាណាលោ តោទេយ្យបុត្តោ
ករំ អាទិទ្ធិ អប្បាពាទំ អប្បាតន្តំ លហុដ្ឋានំ ពលំ
ជាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវត្ត វេទតិ សាធុ ក៏រ ករំ អាទិទ្ទោ
យេន សុកស្ស មាណាវស្ស តោទេយ្យបុត្តស្ស និវេសនំ
តេនុបសង្កមតុ អនុកម្មំ ឧបាទាយាតិ ។

(១១៨) ឃី វុត្តោ អាយស្មា អាទិទ្ទោ នំ មាណាវកំ
ឯតទលោច អកាលោ ខោ មាណាវក អត្ថំ មេ អដ្ឋ

សុភស្តុត្រ មាណពលលទៅកាន់សំណាក់ព្រះអានន្តរោ

អានន្តជាម្ចាស់ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ និងមន្តមកកាន់ទីលំនៅរបស់
 សុភមាណព ជាកូនតោឈេយ្យព្រាហ្មណ៍ឲ្យទាន ។ មាណពនោះទទួល
 ពាក្យសុភមាណព ជាកូនតោឈេយ្យព្រាហ្មណ៍ថា បាទអ្នកម្ចាស់ ហើយ
 ក៏ចូលទៅក្រពះអានន្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
 រាក់ទាក់សំណេះសំណាល ទៅនឹងព្រះអានន្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះមាណពនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានទូលស្មើសេចក្តីនេះ
 នឹងព្រះអានន្តមានអាយុថា សុភមាណពជាកូនតោឈេយ្យព្រាហ្មណ៍ សួរ
 នូវអាការមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ គ្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន
 កម្លាំងនឹងអាការនៅជាសុខសប្បាយ ចំពោះព្រះអានន្តជាម្ចាស់ រួច
 ហើយឲ្យនិមន្តយ៉ាងនេះថា សូមព្រះអានន្តដ៏ចំរើន អាស្រ័យនូវសេចក្តី
 អនុគ្រោះ និងនូវកាន់លំនៅរបស់សុភមាណព ជាកូនតោឈេយ្យព្រា-
 ហ្មណ៍ឲ្យទាន ។

(១១៨) កាលមាណព ពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
 អានន្តមានអាយុ ក៏មានថេរវាដូច្នេះទៅនឹងមាណពនោះថា ម្ចាស់មា-
 ណព កាលនេះមិនគួរ (នឹងទៅទេ) ដ្បិតថ្ងៃនេះ យើងបានឆាន់

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ជកថាស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

កេសដ្ឋមត្តា បីតា អម្បេវនាម ស្វេច៌ ឧបសង្កមេយ្យាម
 កាលញ្ច សមយញ្ច ឧបាទាយាតិ ។ ឯវំ កោតិ
 ខោ សោ មាណវកោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស
 បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន សុកោ មាណវោ តោ-
 ទេយ្យបុត្តោ តេនុបសង្កមេ ឧបសង្កមិត្វា សុកំ មាណវំ
 តោទេយ្យបុត្តំ ឯតទភេច អភេត្តញ្ច ខោ មយំ កោតោ
 វេនេន តំ កវន្តំ អានន្ទំ សុកោ មាណវោ តោទេយ្យ-
 បុត្តោ កវន្តំ អានន្ទំ អប្បាធានី អប្បាតន្តំ លហុដ្ឋានំ
 ពលំ វាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច វេទនំ សាធុ កិវ កវំ
 អានន្តោ យេន សុភស្ស មាណវស្ស តោទេយ្យបុត្តស្ស
 ជីវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្មំ ឧបាទាយាតិ ឯវំ
 វុត្តេ កោ មមណោ អានន្តោ មំ ឯតទភេច អកាលោ
 ខោ មាណវកេ អត្ថំ មេ កវន្តំ កេសដ្ឋមត្តា បីតា
 អម្បេវនាម ស្វេច៌ ឧបសង្កមេយ្យាម កាលញ្ច សម-
 យញ្ច ឧបាទាយាតិ ឯត្តាវតាបិ ខោ កោ កតមេវ
 ឯតំ យតោ ខោ សោ កវំ អានន្តោ ឡិកាសមកាសិ
 ស្វាភពាយបិ ឧបសង្កមថាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិរុទ្ធិយ វិលុទ្ធិវគ្គ

ថ្នាំខ្លះទៅហើយ បើដូច្នោះ ចាំយើងពិចារណានូវកាលនឹងសម័យសិន
 ហើយសឹមទៅក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ មាណពនោះទទួលពាក្យព្រះមានន្ទមាន
 អាយុថា កុណាលោកម្ចាស់ ហើយក្រោកចាកអាសនៈចូលទៅរកសុត-
 មាណពជាគូនគាទេយ្យព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោល
 ពាក្យនេះនឹងសុតមាណព ជាគូនគាទេយ្យព្រាហ្មណ៍ថា ខ្ញុំបាននិយាយ
 នឹងព្រះមានន្ទដ៏ចម្រើននោះ តាមពាក្យរបស់អ្នកដូចហើយថា សុតមាណព
 ជាគូនគាទេយ្យព្រាហ្មណ៍ សួរនូវតាមមានអាពាធ មិនមានពេត
 ក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន នឹងកំឡាំង នឹងតាមនៅជាសុខសប្បាយ
 ចំពោះព្រះមានន្ទដ៏ចម្រើន ហើយនិមន្តយ៉ាងនេះថា សូមព្រះមានន្ទដ៏ចម្រើន
 អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ និមន្តទៅកាន់លំនៅសុតមាណព ជា
 គូនគាទេយ្យព្រាហ្មណ៍ឱ្យបាន បពិត្រអ្នកម្ចាស់ កាលដែលខ្ញុំពោលយ៉ាង
 នេះហើយ ព្រះសមណៈមានន្ទ បានពោលពាក្យនេះនឹងខ្ញុំថា ម្ចាស់មាណព
 កាលនេះមិនគួរ (នឹងទៅទេ) ដ្បិតថ្ងៃនេះយើងបានឆាន់ថ្នាំខ្លះទៅ
 ហើយ បើដូច្នោះចាំយើងពិចារណានូវកាលនឹងសម័យសិន ហើយសឹម
 ទៅក្នុងថ្ងៃស្អែក បពិត្រអ្នកម្ចាស់ ព្រះមានន្ទដ៏ចម្រើននោះ បានធ្វើឱកាស
 ដើម្បីនិមន្តមកឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ដោយកិច្ចណា កិច្ចនេះខ្ញុំបានធ្វើសម្រេច
 ហើយ ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។

សុរាសុត្តេ អាទុត្តេស្ស សុរាមាណវិចីសេនុបសង្កប្បំ

[១១៩] អថខោ អាយស្មា អាទន្ទោ តស្ស វត្ថុ-
 យា អត្ថយេន បុព្វត្ថាសមយំ និវេសត្វា បត្តិវិវា-
 ទាយ ចេតកេន ភិក្ខុនា បន្ទាសមណោន យេន សុ-
 កស្ស មាណវស្ស តោទេយ្យបុត្តស្ស និវេសនំ តេនុប-
 សង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ចត្ត អាសនេ និសីទំ ។ អ-
 ថខោ សុកោ មាណវេ តោទេយ្យបុត្តោ យេនាយស្មា
 អាទន្ទោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អា-
 នន្ទេន សង្កំ សម្មាទំ សម្មាទនីយំ កមំ សារាណីយំ
 វត្ថុសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទំ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ខោ
 សុកោ មាណវេ តោទេយ្យបុត្តោ អាយស្មន្តំ អាទន្តំ
 ឯតទរោច កវត្តា អាទន្ទោ តស្ស កោតោ តោតមស្ស
 ទីយវត្ថុំ ឧបដ្ឋាកោ សង្កិកាវចរោ សមីបចារី កវមេតំ
 អាទន្ទោ ជាទេយ្យ យេសំ សោ កវំ តោតមោ ធម្មានំ
 វណ្ណវាទី អហោសិ យត្ត ច ឥមំ ជនតំ សមាទបេសិ
 និវេសេសិ បតិដ្ឋាបេសិ កតមេសានំ ខោ កោ អាទន្ត
 ធម្មានំ សោ កវំ តោតមោ វណ្ណវាទី អហោសិ

សុភវង្ស ព្រះអានន្ទចូលទៅកាន់លំនៅរបស់សុភមាណព

(១១៩) លុះកន្លងរាត្រីនោះហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ទ្រង់
 ស្បង់នឹងបាត្រចិវរ ក្នុងបុព្វសម័យ មានភិក្ខុ ១ ប្រឈ្មោះចេតកៈជា
 បុព្វសមណៈ ក៏ចូលសំដៅទៅត្រង់ទីលំនៅ របស់សុភមាណពជាភូមិ
 គោឡេយ្យព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេ
 គ្រាលបម្រុងទុក ។ លំដាប់នោះ សុភមាណពជាភូមិគោឡេយ្យព្រាហ្មណ៍
 ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
 ពាក្យកំសំណេះសំណាល នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះបញ្ចប់នូវពាក្យ
 ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយ ក្នុងទីដ៏សម
 គួរ ។ លុះសុភមាណពជាភូមិគោឡេយ្យព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ។ បានទូលស្មើរឿងនេះ នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា ព្រះអានន្ទ
 ដ៏ចម្រើន ជាឧបជ្ជាក ជាអ្នកនៅជិតជិត ជាអ្នកបម្រើជិត នៃព្រះគាតម
 ដ៏ចម្រើននោះ អស់កាលជាអង្វែង ព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើនគួរនឹងដឹងរឿងនេះ ព្រះ
 គាតមដ៏ចម្រើននោះ បានពោលសរសើរធម៌ទាំងឡាយណា ទាំងណាទាំង
 ប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ថានក្នុងធម៌ទាំងឡាយណា បពិត្រព្រះ
 អានន្ទដ៏ចម្រើន ព្រះគាតមដ៏ចម្រើននោះ បានពោលសរសើរធម៌ទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក វិជយាបិដក វិជយាបិដក

កត្ត ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ ធិវេសេសិ បតិជ្ជា-
 បេសិតំ ។ តិណ្ឌំ ខោ មាណវក្ក(១) ខន្ធានំ សោ កកវ
 វណ្ណវាដិ អហោសិ ឯត្ថ ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ
 ធិវេសេសិ បតិជ្ជាបេសិ កតមេសំ តិណ្ឌំ អវិយស្ស
 សីលត្តន្ធស្ស អវិយស្ស សមាធិត្តន្ធស្ស អវិយស្ស
 បញ្ញាខន្ធស្ស ឥមេសំ ខោ មាណវក្ក(២) តិណ្ឌំ ខន្ធានំ
 សោ កកវ វណ្ណវាដិ អហោសិ ឯត្ថ ច ឥមំ ជនតំ
 សមាធិបេសិ ធិវេសេសិ បតិជ្ជាបេសិតំ ។

[១២០] កតមេសំ បទ សោ កោ អាទន្ត អវិយ
 សីលត្តន្ធស្ស សោ កំ កតមេសំ វណ្ណវាដិ អ-
 ហោសិ ឯត្ថ ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ ធិវេសេសិ
 បតិជ្ជាបេសិតំ ។ ឥន មាណវ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជតិ អហំ សុត្តន្តន្ធា វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជោ
 ។ បេ ។ សោ ឥមំ លោកំ សនេវតំ សមាគតំ
 ។ បេ ។ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតំ ។ តំ ធម្ម
 សុណតំ កហបតិ វា កហបតិបុត្តោ វា បញ្ញាតស្មី វា

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សីលកូដ្ឋវគ្គ

នោះដូចម្តេចខ្លះ ទាំងបាទវណ្ណនាំប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន
 ក្នុងធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។ ព្រះអានន្ទ តបថា ម្ចាស់មាណាព ព្រះមាន
 ព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គបាទពោលសរសើរខ្លួន ឮ យ៉ាង ទាំងបាទវណ្ណ
 នាំប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន ក្នុងខ្លួនទាំង ៣ យ៉ាងនេះ ខ្លួន
 ទាំង ៣ យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺ អរិយសីលកូដ្ឋ ១ អរិយសមាធិកូដ្ឋ ១
 អរិយបញ្ញាខ្លួន ១ ម្ចាស់មាណាព ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គបាទ
 ពោលសរសើរខ្លួនទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ទាំងបាទវណ្ណនាំប្រជុំជននេះឲ្យ
 តាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន ក្នុងខ្លួនទាំង ៣ យ៉ាងនេះ ។

(១២០) សុភមាណាពទូលសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះអ-
 រិយសីលកូដ្ឋដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ទ្រង់បាទពោលសរសើរហើយ
 ទាំងបាទវណ្ណនាំប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននោះ តើដូចម្តេច ។
 ព្រះអានន្ទតបថា ម្ចាស់មាណាព ព្រះតថាគតកើតឡើង ក្នុងលោកនេះ
 បាទជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ។ បេ ។ ព្រះអង្គ
 ញ៉ាំងលោកនេះ ព្រមទាំងទៅលោកមារលោក ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រ-
 កាសព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ ។ គហបតីក្តី កូនរបស់គហបតីក្តី ឬបុគ្គល

កុលេ បន្ទាជាតោ សោ តំ ធម្មំ សុត្វា តថាគតេ
 សុទ្ធំ បដិលកតិ សោ តេន សុទ្ធាបដិលាកេន ស-
 មន្ទាគតោ ឥតិបំ បដិសត្វក្ខតិ សម្ពាដោ យវាវសោ
 រជាបថោ អត្តោកាសោ បព្វជ្ជា នយំទំ សុកាមំ អតាមំ
 អដ្ឋោវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សុទ្ធិល-
 ទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យទ្ធជាហំ កេសមស្សំ ឌីហា-
 វេត្វា កាសាយានិ វត្ថានំ អប្បាទេត្វា អតាវស្មា អនតា-
 រិយំ បព្វជេយ្យន្តំ ។ សោ អបរេន សមយេន អប្បំ វា
 ភោគត្វន្តំ បហាយ មហន្តំ វា ភោគត្វន្តំ បហាយ
 អប្បំ វា ញាតិបរិវន្តំ បហាយ មហន្តំ វា ញាតិបរិ-
 វន្តំ បហាយ កេសមស្សំ ឌីហាវេត្វា កាសាយានិ
 វត្ថានំ អប្បាទេត្វា អតាវស្មា អនតាវរិយំ បព្វជតិ ។
 សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមាធា ទាតិមោក្ខសិវសិវតោ
 វិហារតិ អាចារតោចរសម្បជ្ជោ អនុមត្តេសុ វជ្ជេសុ កយ-
 នស្សាវី សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ កាយ-
 កម្មវិធីតម្កេន សមន្ទាគតោ កុសលេន បរិសុទ្ធាជីវា

លុះស្រាវជ្រាវ ការបាត់បង់សត្វក្នុងព្រះធម៌ពិត

កើតក្នុងត្រកូលឯណាមួយ ជាខាងក្រោយក្តី ស្តាប់នូវធម៌នោះ លុះ
 បុគ្គលនោះ ស្តាប់នូវធម៌នោះហើយ រមែងបាននូវសទ្ធា ក្នុងព្រះតថាគត
 លុះបុគ្គលនោះ ប្រកបដោយការបាននូវសទ្ធានេះហើយ រមែងពិចារណា
 ឃើញច្បាស់ថា យពវសចង្កៀតចង្កល់ ជាផ្លូវហូរមកនៃគូលីគីកិលេស
 បញ្ចេញទើបមានឧកាសទំនេរ បុគ្គលដែលនៅជាគ្រហស្ថត្រប់គ្រងផ្ទះ មិន
 ងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌ពេញលេញ ឲ្យបរិសុទ្ធពេញ
 លេញ ដូចស័ន្ទដែលគេខាត់ហើយនោះទេ បើដូច្នោះមានតែ អាត្មាអញ
 ការសក់នឹងពុកមាត់ ពុកចង្ការចេញហើយ ស្បៀកដណ្តប់នូវសំពត់ជ្រលក់
 អម្ពត់ហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះកាលជាខាង
 ក្រោយមក បុគ្គលនោះលះបង់គំនរកោតៈតិចក្តី លះបង់គំនរកោតៈច្រើន
 ក្តី លះបង់នូវញាតិវង្សតិចក្តី លះបង់នូវញាតិវង្សច្រើនក្តី ការសក់
 នឹងពុកមាត់ ពុកចង្ការចេញហើយ ស្បៀកដណ្តប់សំពត់ជ្រលក់អម្ពត់ ហើយ
 ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ កាលបើបុគ្គលនោះឬសយ៉ាងនេះ
 ហើយ ក៏សង្រួមក្នុងធាតុមាត់សំរវសីល ប្រកបដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ
 ឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំង
 ឡាយ ប្រកបដោយកាយកម្មនឹងវិចិត្រម្តងជាតុសល មានការដោះដីបរិសុទ្ធ

សីលសម្មជ្ជោ វេទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ សតិសម្ម-
ជញ្ញោន សមជ្ជាកតោ សន្តិដ្ឋោ ។

(១២១) កថេត្វា មាណវ ភិក្ខុ សីលសម្មជ្ជោ
ហោតិ វេទ មាណវ ភិក្ខុ ចាណាតិចាតំ បហាយ
ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ និហិតទណ្ឌោ និហិ-
តសត្តោ លង្គិ ទយាបដ្ឋោ សព្វប្បណក្ខតហិតាទុ-
កម្មី វិហារតិ ។ យំបិ មាណវ ភិក្ខុ ចាណាតិ-
ចាតំ បហាយ ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ
និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្តោ លង្គិ ទយាបដ្ឋោ សព្វប្ប-
ណក្ខតហិតាទុកម្មីវិហារតិ វេទម្បិស្ស ហោតិ សីលស្មី
(តតោ បរិ សត្វំ វិត្តាវេតតំ) ។ មេ ។

(១២២) យថា វា បនេកេ កោដ្ឋោ សមណ-
ប្រាហ្មណ សន្តាទេយ្យនិ កោដ្ឋានិ កុញ្ញត្វា តេ

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

បរិច្ចណិដោយសីល រក្សនូវទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ប្រកបដោយ
សតិសម្បជញ្ញាៈ ជាអ្នកសង្គោស ។

[១២១] ម្នាលមាណស ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិច្ចណិដោយសីល តើដូច
ម្តេច ម្នាលមាណស ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់បាណាតិបាត វៀរស្រ-
ឡះចាកបាណាតិបាត ជាអ្នកមានគ្រឿងវាយសំពង់ដាក់ចុះហើយ មាន
គ្រឿងសស្រ្តាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីខ្ជួសបាប មានចិត្តអាណិត
អាសូរ ជាអ្នកមានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិត
ទាំងពួង ។ ម្នាលមាណស ភិក្ខុលះបង់បាណាតិបាត វៀរស្រឡះចាក
បាណាតិបាត ជាអ្នកមានគ្រឿងវាយសំពង់ដាក់ចុះហើយ មានគ្រឿង
សស្រ្តាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីខ្ជួសបាប មានចិត្តអាណិតអាសូរ
ជាអ្នកមានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំងពួង
ដោយអំពើណា អំពើនេះឯងជាសីល របស់ភិក្ខុនោះ (សីលទាំងពួងក្រៅ
អំពើនោះ បណ្ឌិតភឿស័ដៃឯឱព្វិស្ថានផងចុះ) ។ បេ ។

[១២២] មួយយ៉ាងទៀត ដូចជាសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចំ-
រើនពួកមួយ បរិភោគភោជនដែលគេឱ្យ ដោយសង្ខារហើយ តែសមណ-

សុរាសុត្តេ ឥរិយាប្បនិក្ខេប វិញ្ញដីវេ

ឯវុច្ចាយ តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកេ កប្បន្នំ ។

សេយ្យដីទំ ។ សន្តិកម្មំ បណ្ឌិតកម្មំ ក្រមកម្មំ ក្រ-

កម្មំ វស្សកម្មំ វេស្សកម្មំ វត្ថុកម្មំ វត្ថុបរិការណំ

អាចមនំ នហាបនំ ជុហនំ^(១) វមនំ វិវេចនំ ឧទ្ធកិវេចនំ

អនោវិវេចនំ សីសវិវេចនំ កណ្ណានេលំ នេត្តប្បានំ នត្ត-

កម្មំ អញ្ជនំ បច្ឆញ្ជនំ សាលាតិយំ សល្លកត្តិយំ

នារកតិកំ^(២) មូលភេសដ្ឋានំ អនុប្បនានំ ឌីសតិយំ

បដិមោត្តោ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុច្ចាយ តិរច្ឆានវិជ្ជា-

យ មិច្ឆាជីវេន បដិវិវតោ ហោតិ ។ យំបំ មាណវ

ភិក្ខុ យថា វា បនេតេ ភោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា

១ ប. ជ្ជីហនំ ។ ២ ប. ទារកភិក្ខុ ។

សុរាស្ត្រ ការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ព្រោះតំរូវការវិជ្ជា

ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតំរូវការវិជ្ជា
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តំរូវការវិជ្ជានោះតែងដូចម្តេច ។ គឺវិធីបន់ស្រន់ខ្លះ
 វិធីលាបំណងខ្លះ វិធីធ្វើប្រយោគមន្តដែលបុគ្គលនៅក្នុងភូមិផ្ទះគួររៀនខ្លះ
 វិធីធ្វើមនុស្សឆ្លើយឲ្យដូចជាមនុស្សប្រុសខ្លះ វិធីធ្វើមនុស្សប្រុសឲ្យដូចជា
 មនុស្សឆ្លើយខ្លះ វិធីសង់ផ្ទះលើទីដីដែលមិនធ្លាប់បានធ្វើខ្លះ វិធីធ្វើពលីកម្ម
 ចំពោះសំណង់ផ្ទះខ្លះ វិធីដំរះមុខឲ្យស្អាតដោយទឹកខ្លះ វិធីស្រោចទឹកបង្កក់
 ប្រសិទ្ធិឲ្យជនដទៃខ្លះ វិធីបូជាភ្លើងខ្លះ វិធីផ្សំថ្នាំក្អកខ្លះ វិធីផ្សំថ្នាំបញ្ចុះខ្លះ
 វិធីផ្សំថ្នាំកំចាត់បង់ទូរោសខាងលើ មានប្រមាត់ជាដើមខ្លះ វិធីផ្សំថ្នាំកំចាត់
 បង់ទូរោសខាងក្រោម មានបំពង់បស្សាវៈជាដើមខ្លះ វិធីផ្សំថ្នាំកំចាត់បង់
 ទូរោសក្នុងក្បាលនាំចេញទូរោសស្មុជាដើមខ្លះ វិធីសូប្រេងបន្តក់ត្រចៀក
 ខ្លះ វិធីសូប្រេងសម្រាប់ស្ត្រីក្នុងខ្លះ វិធីផ្សំថ្នាំសម្រាប់ហត់ខ្លះ វិធីផ្សំថ្នាំ
 សម្រាប់បន្តក់ក្នុងខ្លះ វិធីផ្សំថ្នាំត្រជាក់សម្រាប់លាបក្នុងខ្លះ វិធីធ្វើវេជ្ជកម្ម
 រក្សាក្នុងខ្លះ វិធីធ្វើកម្មរបស់ពេទ្យរះខ្លះ វិធីធ្វើពេទ្យរក្សាកូនក្មេងខ្លះ វិធី
 ឲ្យកំឡាំងថ្នាំក្រោយដល់ថ្នាំមុខខ្លះ វិធីលាងថ្នាំដើម^(១)ចេញខ្លះ ។ ភិក្ខុ
 រៀនស្រឡះ ចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ព្រោះតំរូវការវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្ចាស់មាណព ដូចជាសមណព្រាហ្មណ៍

១ អង្គកថា ថា កាលបើមានរោងដំបៅ ដាក់ថ្នាំមានផ្លាវិទ្យាជាដើមក្នុងដំបៅនោះ កាល
 បើដំបៅស្រួលសម្បូរហើយ ក៏នាំយកថ្នាំនោះចេញ ។

សទ្ធាទេយ្យានំ គោជនានំ កុក្កុត្វា តេ ឯវុចាយ
 តិវត្តានំវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កប្បេន្តំ ។ សេយ្យ-
 ទិទំ ។ សន្តិកម្មំ បណ៌ងកម្មំ ។ បេ ។ ឌុសដំនំ
 បដិមោក្ខោ ឥត វា ។ ឥត ឯវុចាយ តិវត្តានំវិជ្ជាយ
 មិច្ឆាជីវា បដិវត្តោ ហោតិ ឥន្ទម្បស្ស(១) ហោតិ សីល-
 ស្មី ។ ស ខេ(២) សោ មាណវ ភិក្ខុ ឯវំ សីល-
 សម្បជ្ជោ ន កុតោចិ ភយំ សមនុបស្សតិ យទិទំ
 សីលសំវតោ ។ សេយ្យថាបិ មាណវ វាជា ខត្តិយោ
 មុន្តាវសិត្តោ និហតបច្ឆាមិត្តោ ច កុតោចិ ភយំ
 សមនុបស្សតិ យទិទំ បច្ចត្តិកតោ ឯវមេវ ខោ
 មាណវ ភិក្ខុ ឯវំ សីលសម្បជ្ជោ ន កុតោចិ
 ភយំ សមនុបស្សតិ យទិទំ សីលសំវតោ ។ សោ
 ឥមំនា អរិយេន សីលត្វន្ទេន សមន្មាគតោ អន្សត្តំ
 អនុវជ្ជសុខំ បដិសិវេនេតិ ។ ឯវំ ខោ មាណវ ភិក្ខុ

១ ប. វិទុមស្ស ។ ២ ប. អយំ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

តាំងឡាយដ៏ចម្រើនពួកមួយ បរិភោគភោជនដែលគេឱ្យដោយសង្ខារហើយ
 តែសមណព្រាហ្មណ៍តាំងនោះ តែងចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះ
 តិរច្ឆានវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តិរច្ឆានវិជ្ជានោះតើដូចម្តេច ។ វិធីបន់.
 ស្រន់ខ្លះ វិធីលាបំណន់ខ្លះ ។ បេ ។ វិធីលាងថ្នាំដើមចេញខ្លះ ។ ភិក្ខុវៀរ
 ស្រឡះចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ព្រោះតែតិរច្ឆានវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាងនេះ
 ដោយប្រការដូច្នេះ ដោយអំពើណា អំពើនេះឯង ជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ
 ដែរ ។ ម្នាលមាណព ភិក្ខុនោះឯងបានបរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះហើយ
 រមែងមិនឃើញទូរភ័យ អំពីទីណាមួយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីសង្រួមក្នុង
 សីលឡើយ ។ ម្នាលមាណព ប្រៀបដូចព្រះបរមក្សត្រិយ៍ដែលបានមុត្តា-
 ភិសេកជាស្តេចហើយ បានកំចាត់បង់ទូរសត្រូវអស់ហើយ រមែងមិនឃើញ
 ទូរភ័យអំពីទីណាមួយ ដែលកើតអំពីសត្រូវឡើយ ដូចម្តេចមិញ ម្នាល
 មាណព ភិក្ខុដែលបានបរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះហើយ រមែងមិន
 ឃើញទូរភ័យអំពីទីណាមួយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីសង្រួមក្នុងសីលដូច្នោះ
 ឯង ។ ភិក្ខុនោះប្រកបព្រមដោយអរិយសីលក្នុងនេះហើយ រមែងទទួល
 សេចក្តីសុខឥតមានទោសក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ។ ម្នាលមាណព ភិក្ខុជាអ្នក

សុរាស្ត្រ សីលសម្បទា

សីលសម្បទានោ ហោតិ ។ អយំ ចោ សោ មាលាវ
អរិយោ សីលក្ខន្ធា យស្ស សោ កកា វណ្ណាវធំ
អហោសិ ឯត្ថ ច ឥមំ ជនំ សមាទបេសិ
និវេសេសិ បតិដ្ឋាបេសិ អត្ថំ ចេវេត្ថ ឧត្តរំ ករ-
ណីយន្តំ ។ អច្ឆរិយំ កោ អាទន្ធ អត្ថំ កោ
អាទន្ធ សោ ចាយំ កោ អាទន្ធ អរិយោ សី-
លក្ខន្ធា បរិបុណ្ណោ នោ អបរិបុណ្ណោ ឯវំ បរិ-
បុណ្ណោហំ កោ អាទន្ធ អរិយំ សីលក្ខន្ធា ឥតោ
តហំន្វា អញ្ញោសុ សមណាប្រាហ្មណោសុ ន សមនុ-
បស្សមិ ។ ឯវំ បរិបុណ្ណោ កោ អាទន្ធ អរិយំ សីល-
ក្ខន្ធា ឥតោ តហំន្វា អញ្ញោ សមណាប្រាហ្មណោ អត្ថនិ
សមនុបស្សយ្យំ តេ តាវតកេនេវ អត្ថមនា អស្សុ
អលមេត្តាវតា កតមេត្តាវតា អនុប្បត្តោ នោ សា-
មញ្ញតោ នត្ថំ នោ កិញ្ចំ ឧត្តរំ ករណីយន្តំ ។
អថ ច បន កវំ អាទន្ធា ឯវំមាហ អត្ថំ ចេវេត្ថ
ឧត្តរំ ករណីយន្តំ ។

សុកស្សត្រ សីលសម្មាទា

បរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលមាណាព នេះឯងជាអរិយ-
សីលក្នុង ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ ទាំង
បានណែនាំប្រជុំជននេះ ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន កិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅ
ក្នុងសាសនានេះនៅមានទៀត ។ សុកមាណាពពោលសរសើរថា បពិត្រ
ព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ហេតុនេះជាអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន
ហេតុនេះមិនធ្លាប់មានបែរជាមានបាន បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ក៏អរិយ-
សីលក្នុងនោះ បរិបូណ៌ហើយ មិនមែនជាមិនបរិបូណ៌ទេ បពិត្រព្រះ
អានន្ទដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាមិនដែលឃើញនូវអរិយសីលក្នុង ដែល
បរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងពួកសមណៈដទៃខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនា
នេះទេ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃខាងក្រៅ
ព្រះពុទ្ធសាសនានេះ គង់បានឃើញអរិយសីលក្នុង ដែលបរិបូណ៌ហើយ
យ៉ាងនេះក្នុងខ្លួនដែរ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពេញចិត្តដោយ
គុណត្រឹមតែសីលក្នុងប៉ុណ្ណោះថា ល្មមហើយដោយគុណ មានប្រមាណ
ប៉ុណ្ណោះ សម្រេចហើយដោយគុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ប្រយោជន៍
នៃសាមញ្ញគុណ លើសបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ កិច្ចនីមួយៗដែលយើង
ទាំងឡាយគប្បីធ្វើតទៅ មិនមានឡើយ ។ ចំណែកព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន
ពោលយ៉ាងនេះថា កិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅក្នុងសាសនានេះនៅមានទៀត ។

(១២៣) កតតហោ បន សោ កោ អាណន្ទ អរិយោ
 សហនិក្ខុតោ យស្ស សោ ករំ កតតហោ វណ្ណាភិដ្ឋិ
 អហោសិ យត្ថ ច ឥមំ ជនតំ សមាទិចេសិ និវេ-
 សេសិ បតិជ្ឈាចេសីតិ ។ កតតោ បន មាណវំ ភិក្ខុ
 ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្ទារោ ហោតិ ។ ឥត មាណវំ ភិក្ខុ
 ចក្កនា រូបំ ជំស្វា ន និមិត្តត្ថាហី ហោតិ ធានុព្យញ្ញន-
 ត្ថាហី យត្វាធិករណមេនំ ចក្កន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហារន្តំ
 អភិជ្ឈោទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្ស-
 វេយ្យំ ឥស្សំ សំវារយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ ចក្កន្ទ្រិយំ
 ចក្កន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ ។ សោភេន សន្និ-
 សុត្វា ។ បេ ។ យានេន កន្លំ យាយិត្វា ។ ជីវ្ហយ
 វសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ដោជ្ជតំ ដុសិត្វា ។
 មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តត្ថាហី ហោតិ ធា-
 នុព្យញ្ញនត្ថាហី យត្វាធិករណមេនំ មន្ទ្រិយំ អសំ-
 វុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈោទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា
 ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ ឥស្សំ សំវារយ បដិបជ្ជតិ
 រក្ខតិ មន្ទ្រិយំ មន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធា

(១២៣) បពិត្រព្រះមានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះអរិយសមាធិក្នុង ដែលព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ ទាំងបានណែនាំប្រជុំជន
 នេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលមាណព ចុះភិក្ខុជា
 អ្នករក្សានូវធារក្នុងន្ទ្រិយទាំងឡាយតើដូចម្តេច ។ ម្នាលមាណព ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ឃើញនូវធារម្នាក់ដោយចក្ខុហើយ តែមិនបានក្នុងកាន់
 នូវនិមិត្ត មិនបានក្នុងកាន់នូវអនុញ្ញាត្តិ អភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ដែលជា
 អកុសលធម៌ដ៏លាមក តែងជាប់តាមនូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយ
 នោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវ
 ចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បាន
 ឮសំឡេងដោយត្រចៀកហើយ ។ បេ ។ បានផុតនឹងដោយច្រមុះហើយ ។
 បានទទួលរសដោយអណ្តាតហើយ ។ បានពាល់ត្រូវនូវដង្កូវធារម្នាក់
 ដោយកាយហើយ ។ បានដឹងច្បាស់នូវធារម្នាក់ដោយចិត្តហើយ តែមិន
 ក្នុងកាន់នូវនិមិត្ត មិនក្នុងកាន់នូវអនុញ្ញាត្តិ អភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ដែល
 ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមកតែងជាប់តាមនូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមនូវមនិ-
 ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមនូវមនិទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួម
 នូវមនិទ្រិយនោះ រក្សានូវមនិទ្រិយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងមនិទ្រិយ ។

សុរាសុត្តេ សតិសម្មជញ្ញ

សោ ឥមិណ អរិយេន ឥន្ទ្រិយេសំវេន សមន្មាគតោ
 អជ្ឈន្តំ អត្យាសេកសុខំ បដិសំវេទេតិ ។ ឃំ ខោ
 មាណវំ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្ធារោ ហោតិ ។

(១២២) តថព្វ មាណវំ ភិក្ខុ សតិសម្មជញ្ញោ
 សមន្មាគតោ ហោតិ ។ ឥន មាណវំ ភិក្ខុ អភិក្កន្តោ
 បដិក្កន្តោ សម្មជានការី ហោតិ អាណេតិភេ វិ-
 លោតិភេ សម្មជានការី ហោតិ សម្មិញ្ញេតេ បសា-
 វិភេ សម្មជានការី ហោតិ សង្ខ្យដិបត្តចីវរាណោ
 សម្មជានការី ហោតិ អសំភេ បិភេ ខាយិភេ សា-
 យិភេ សម្មជានការី ហោតិ ឧទ្ធារម្បស្សាវតេម្ភេ
 សម្មជានការី ហោតិ គភេ បិភេ វិសិទ្ធេ សុត្តេ
 ជាកិភេ ភាសិភេ តុល្លាភាវេ សម្មជានការី ហោតិ
 ឃំ ខោ មាណវំ ភិក្ខុ សតិសម្មជញ្ញោ សមន្មា-
 គតោ ហោតិ ។

សុភស្តុត្រ សតិសម្បជញ្ញៈ

ភិក្ខុនោះ បានប្រកបព្រមដោយឥន្ទ្រិយសំវារៈ ដ៏ប្រសើរនេះហើយ វាមិន
ទទួលនូវអធិប្បិក្ខ សុខដែលមិនបានប្រឡូកប្រឡំ ដោយកិលេស ក្នុង
សន្តាននៃខ្លួន ។ ម្នាលមាណព ភិក្ខុជាអ្នកក្សត្រិយ៍ទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំង
ឡាយយ៉ាងនេះឯង ។

(១២៤) ម្នាលមាណព ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយសតិសម្បជញ្ញៈតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលមាណព ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលដើរទៅមុខឬថយ
ក្រោយ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលក្រឡេកមើលទៅមុខ ឬក្រឡេក
មើលទៅទិសផ្សេងៗ (ឆ្វេងស្តាំ) ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលបត់ដៃដើរឬ
លាវដៃដើរ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលទ្រទ្រង់នូវសន្លឹកដីធាត្រនឹងចីវរ ក៏
មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលបរិភោគភោជនឬផឹកទឹកទំពាស្តីខាងទិសៈលិខិតក្នុង
នូវកេសជ្ជៈមានសប្បុរសធម៌ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលបន្ទោបង់នូវទុច្ចារៈ
នឹងបស្សៈ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលដើរប្តូរឈ្មោត ជិតដេកលក់
ភ្ញាក់ឡើង និយាយស្លៀមក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន ម្នាលមាណព ភិក្ខុជាអ្នក
ប្រកបដោយសតិនឹងសម្បជញ្ញៈយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធា

(១២៥) កថញ្ច មាណវំ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ ។
 ឥន មាណវំ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ កាយបរិហារិកេន
 ចីវរេន ក្បង្ខិបរិហារិកេន បិណ្ឌាចារេន សោ យេន
 យេនេវ បក្កមតិ សមាធាយេវ បក្កមតិ សេយ្យថាបិ
 មាណវំ បក្ខី សកុណោ យេន យេនេវ ធុតិ សបត្ត-
 ភារេយេវ ធុតិ ឯវមេវ ទោ មាណវំ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ
 ហោតិ កាយបរិហារិកេន ចីវរេន ក្បង្ខិបរិហារិកេន
 បិណ្ឌាចារេន សោ យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាធា-
 យេវ បក្កមតិ ។ ឯវំ ទោ មាណវំ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ
 ហោតិ ។

(១២៦) សោ ឥមំនា ច អរិយេន សីលក្ខន្ធទ្វេន
 សមម្ពាគតោ ឥមំនា ន អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន ស-
 មម្ពាគតោ ឥមំនា ច អរិយេន សតិសម្បជញ្ញេន ស-
 មម្ពាគតោ ឥមាយ ច អរិយាយ សន្តិដ្ឋិយា សមម្ពាគ-
 តោ វិភីតំ សេនាសនំ កជិតំ អរញ្ញំ វត្តបូលំ បទ្ខតំ
 កន្ទំ ភិក្ខុហំ សុសានំ វេនបត្តំ អញ្ញោកាសំ បលា-
 លបុញ្ញំ ។ សោ បច្ឆាគតំ បិណ្ឌាចាគប្បដិក្កតោ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធទ្បន្ត

[១២៥] ម្នាលមាណវ ចុះភិក្ខុជាអ្នកសន្តោសតើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 មាណវ ភិក្ខុក៏សន្តោសនោះ ជាអ្នកសន្តោស ដោយចីវរជាគ្រឿងរក្សា
 កាយ ដោយបិណ្ឌបាតជាគ្រឿងរក្សាផ្លែ ភិក្ខុនោះកាលបើ ចៀស
 ចេញទៅក្នុងទិសណា ។ តែងកាន់យក (ខ្សែគ្រឿងបរិក្ខារតែ ៨ ប៉ុណ្ណោះ)
 ជាប់ជាមួយនឹងខ្លួនចេញទៅ ម្នាលមាណវ ប្រៀបដូចជាសត្វសកុណ-
 ជាតិដែលមានស្វាប កាលហើរទៅក្នុងទិសណា ។ វាមិនមានតែទម្ងន់
 ស្វាបរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ហើរទៅដូចម្តេចមិញ ម្នាលមាណវ ភិក្ខុជាអ្នក
 សន្តោស ដោយចីវរជាគ្រឿងរក្សាកាយ ដោយបិណ្ឌបាតជាគ្រឿងរក្សា
 ផ្លែ ភិក្ខុនោះកាលបើចេញទៅទិសណា ។ តែងកាន់យក (ខ្សែគ្រឿង
 បរិក្ខារតែ ៨ ប៉ុណ្ណោះ) ជាប់ជាមួយនឹងខ្លួនចេញទៅក៏ដូច្នោះឯង ។ ម្នាល
 មាណវ ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោសយ៉ាងនេះឯង ។

[១២៦] ភិក្ខុនោះប្រកបដោយអរិយសីលក្ខន្ធនេះផង ប្រកបដោយ
 ឥន្ទ្រិយសំរិះធំប្រសើរនេះផង ប្រកបដោយសតិសម្បជញ្ញា ធំប្រសើរនេះ
 ផង ប្រកបដោយសេចក្តីសន្តោសធំប្រសើរនេះផង តែងគប្បកន្លែងសេ-
 នាសនៈស្ងាត់ គឺព្រៃ គល់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះភ្នំ ភ្នំ ព្រៃស្នួល ព្រៃ
 ឆ្នាយ ទីវាល គំនរចំបើងឬស្លឹកឈើ ។ ភិក្ខុនោះលុះត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាត

ធិសីនតិ បល្លង្គំ អាកុដ្ឋិតា ឧជ្ឈំ កាយំ បណ៌ងាយ បរិ-
 មុខំ សតី ឧបដ្ឋមេត្វា ។ សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ
 វិភតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហរតិ អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោ-
 ធនតំ ព្យាបាទប្បនោសិ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហរតិ
 សព្វប្បណក្ខតហិតានុកម្មំ ព្យាបាទប្បនោសា ចិត្តំ
 បរិសោធនតំ ជីនមិទ្ធិ បហាយ វិភតជីនមិន្វោ វិហរតិ
 អាលោកសញ្ញា សតោ សម្បជានោ ជីនមិន្វា ចិត្តំ
 បរិសោធនតំ ឧទ្ធចក្កក្កច្ចំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហរតិ
 អជ្ឈតំ វិបសន្តចិត្តោ ឧទ្ធចក្កក្កច្ចា ចិត្តំ បរិសោធនតំ
 វិចិត្តច្ចំ បហាយ វិស្ណាវិចិត្តច្ចោ វិហរតិ អកកិកជី
 កុសលេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តច្ចាយ ចិត្តំ បរិសោធនតំ ។

(១២៧) សេយ្យថាបិ បាលាវ បរិសោ វណំ អា-

ងាយ កម្មន្តេ បយោជេយ្យ តស្ស តេ កម្មន្តា

សូត្រសូត្រ ការជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកនិវេណធម៌ទាំង ៥

ក្នុងវេលាខាងក្រោយនៃភក្ត្រហើយ ក៏អង្គុយពត់វែក្ខន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់
 តាំងស្មារតីឲ្យមានមុខចំពោះ (ទៅរកកម្មជាន) ។ ភិក្ខុនោះក៏លះបង់នូវ
 អភិជ្ឈក្នុងលោកគឺចេញបាទានក្នុង មានចិត្តប្រាសចាកអភិជ្ឈា ជម្រះចិត្ត
 ឲ្យស្អាតចាកអភិជ្ឈា លះបង់នូវព្យាបាទនឹងសេចក្តីប្រឡូក មានចិត្តមិន
 ព្យាបាទ មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំង
 ពួង ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកព្យាបាទនឹងសេចក្តីប្រឡូក លះបង់នូវច័នមិទ្ធៈ
 គឺសេចក្តីឆ័យនឹងឆោកឆក់ ជាអ្នកប្រាសចាកច័នមិទ្ធៈ មានសេចក្តីសំ-
 គាល់នូវពន្លឺ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសតិទាំងសម្បជញ្ញៈ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាត
 ចាកច័នមិទ្ធៈ លះបង់នូវទុច្ចកកច្ចៈ គឺសេចក្តីរាយមាយនឹងសេចក្តីរសាយ
 ចិត្ត មានចិត្តមិនរាយមាយ ជាអ្នកមានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ក្នុងសន្តានរបស់ខ្លួន
 ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកទុច្ចកកច្ចៈ លះបង់នូវវិចិក្ខា គឺសេចក្តីសង្ស័យ
 ជាអ្នកឆ្លងផុតវិចិក្ខាហើយ មិនមានសេចក្តីឆ្លៀតឆ្លល់ ក្នុងកុសលធម៌ទាំង
 ឡាយទេ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកវិចិក្ខា ។

(១២៧) ម្ចាស់មាណាព ដូចជាបុរសដែលយកទ្រព្យជាបំណុល
 ទៅប្រកបការងារទាំងឡាយ ឯការងារទាំងនោះ របស់បុរសនោះក៏បាន

សមិជ្ឈេយ្យំ ។ សោ យានិ ច ចោរណានិ ឥណ្ឌម្ប-
 លានិ តានិ ច ព្យង្គិកវេយ្យ(១) សិយា ចស្ស ឧត្តរ
 អវសំដ្ឋំ ធារករណាយ ។ តស្ស ឯវមស្ស អហំ
 ទោ បុព្វេ ឥណំ អាទាយ កម្មន្តេ បយោជេសី
 តស្ស តេ មេ កម្មន្តា សមិជ្ឈីសុ សោហំ យានិ
 ចោរណានិ ឥណ្ឌម្បលានិ តានិ ច ព្យង្គិកកាសី(២)
 អត្ថំ ច មេ ឧត្តរំ អវសំដ្ឋំ ធារករណាយាតិ ។ សោ
 តតោនិទានំ លកេថ ចាមោជ្ជិ អធិគច្ឆេ(៣) សោម-
 នស្សំ ។ សេយ្យថាបិ មាណវ បុរិសោ អាពាធិកោ
 អស្ស ធុត្ថិតោ ពាឡិក្ខណោ កត្តញ្ញស្ស នន្ទានេយ្យ
 ន ចស្ស កាយេ ពលមត្តា ។ សោ អបរេន សមយេ-
 ន តម្ហា អាពាធិ បុព្វេយ្យ កត្តញ្ញស្ស នន្ទានេយ្យ សិយា
 ចស្ស កាយេ ពលមត្តា ។ តស្ស ឯវមស្ស អហំ ទោ
 បុព្វេ អាពាធិកោ អហោសី ធុត្ថិតោ ពាឡិក្ខណោ
 កត្តញ្ញ មេ នន្ទានេសី ន ច មេ អាសី កាយេ
 ពលមត្តា សោម្ហំ ឯតវហំ តម្ហា អាពាធិ បុព្វេ

១-២ ម. ព្យង្គិ កវេយ្យ ព្យង្គិ អកាសី ។ ៣ ម, អធិគច្ឆេយ្យ ។ ឯវំ សព្វត្ថ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

សម្រេច ។ បុរសនោះបានសង្ខត្យជាដើមបំណុលចាស់រួច ឯទ្រព្យ
 ដែលចំណេញរបស់បុរសនោះ ក៏មានសល់នៅច្រើន ល្មមចិញ្ចឹមប្រពន្ធ
 (កូន)បាន ។ ទើបបុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពី
 មុនអាត្មាអញ បានយកទ្រព្យជាបំណុលមក ប្រកបការងារទាំងឡាយ ឯ
 ការងារទាំងនោះ របស់អាត្មាអញបានសម្រេច អាត្មាអញសោតក៏បាន
 សង្ខត្យជាដើមបំណុលចាស់អស់ហើយ ទាំងទ្រព្យដែលចំណេញរបស់
 អាត្មាអញក៏មានសល់នៅច្រើនល្មមចិញ្ចឹមប្រពន្ធ(កូន)បាន ។ បុរសនោះ
 គប្បីបានទូរ្យបារម្ភដូច្នេះគឺសេចក្តីរីករាយ គប្បីបានទូរ្យសេចក្តីសោមនស្សមាន
 ទ្រព្យដែលចំណេញនោះជាហេតុ ។ ម្នាលមាណវ មួយទៀត ដូចជា
 បុរសដែលមានអាពាធ ដល់ទូរ្យសេចក្តីទុក្ខវេទនាមានជម្ងឺធ្ងន់ បរិភោគ
 អាហារក៏មិនបាន ទាំងកំឡាំងក្នុងខ្លួនក៏មិនមាន ។ លុះសម័យជាខាង
 ក្រោយមក បុរសនោះឯងបានជាសះស្បើយអំពីអាពាធនោះ បរិភោគ
 អាហារក៏បាន ទាំងកំឡាំងក្នុងខ្លួនក៏មាន ។ ទើបបុរសនោះមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីមុនអាត្មាអញមានអាពាធ ដល់ទូរ្យសេចក្តីទុក្ខ
 វេទនា មានជម្ងឺធ្ងន់ បរិភោគអាហារក៏មិនបាន ទាំងកំឡាំងក្នុងខ្លួន
 ក៏មិនមាន ឥឡូវនេះអាត្មាអញបានជាសះស្បើយ អំពីអាពាធនោះហើយ

កត្តញ្ច មេ ជាទេសំ អត្ថំ ច មេ កាយេ ពល-
 មត្តាតំ ។ សោ តតោនិទានំ លកេដ ចាមោជ្ជំ
 អធិកច្ឆេ សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាមិ មាណវំ បុរិសោ
 ពទ្ធនាតារេ ពន្លោ អស្ស ។ សោ អបរេន សមយេន
 តម្អា ពទ្ធនាតារា មុត្តេយ្យ សោត្តនា អកយេន
 ន ចស្ស កំត្វំ ភោតានំ វិយោ ។ តស្ស ឯមស្ស
 អហំ ខោ បុត្រេ ពទ្ធនាតារេ ពន្លោ អហោសី សោម្ហំ
 ឯតវហំ តម្អា ពទ្ធនាតារា មុត្តោ សោត្តនា អកយេន
 នត្ថំ ច មេ កំត្វំ ភោតានំ វិយោតំ ។ សោ តតោ-
 និទានំ លកេដ ចាមោជ្ជំ អធិកច្ឆេ សោមនស្សំ ។
 សេយ្យថាមិ មាណវំ បុរិសោ ជាសោ អនត្តាជីនោ
 បរាជីនោ ន យេនកាមម្ព័ន្ធមោ ។ សោ អបរេន សម-
 យេន តម្អា ទាសព្យា មុត្តេយ្យ អត្តាជីនោ អបរាជី-
 នោ កុដិស្សោ យេនកាមម្ព័ន្ធមោ ។ តស្ស ឯមស្ស
 អហំ ខោ បុត្រេ ទាសោ អហោសី ន អត្តាជីនោ

សូត្រសូត្រ សេចក្តីបទមាតិកាទី១៧ ៥

បរិភោគអាហារក៏បាន ទាំងកំឡាំងក្នុងខ្លួនក៏មាន ។ បុរសនោះគប្បីបានឲ្យ
 បាមាជ្ជៈគប្បីបានឲ្យសេចក្តីសាមនស្ស មានជាអំពីភាពនេះជាហេតុ។
 ម្នាលមាណព មួយទៀតដូចជាបុរសដែលជាប់គុក លុះសម័យខាងក្រោយ
 មក បុរសនោះបានរួចពីគុកនោះដោយស្នូស្តីឥតមានភិតភ័យ ទាំងសេចក្តី
 បង់ខាតនៃភាគៈរបស់បុរសនោះ សូម្បីបន្តិចបន្តួចក៏មិនមាន ។ ទើបបុរស
 នោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីមុនអាត្មាអញជាប់គុក ឥឡូវ
 នេះអាត្មាអញបានរួចពីគុកនោះដោយស្នូស្តីឥតមានភិតភ័យ ទាំងសេចក្តី
 បង់ខាតនៃភាគៈរបស់អាត្មាអញសូម្បីបន្តិចបន្តួចក៏មិនមាន ។ បុរសនោះ
 គប្បីបានឲ្យបាមាជ្ជៈ គប្បីបានឲ្យសេចក្តីសាមនស្ស មានការរួចពីគុក
 នោះជាហេតុ ។ ម្នាលមាណព មួយទៀត ដូចជាបុរសដែលជាពាសៈគេ
 តែងមិនបានធ្វើការអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួន ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំពើចិត្ត
 របស់បុគ្គលដទៃ ទៅទីណាតាមសេចក្តីពេញចិត្តខ្លួន មិនបានទេ ។ លុះ
 សម័យជាខាងក្រោយមក បុរសនោះបានរួចពីការវិនិច្ឆ័យនៃខ្លួន ជាពាសៈគេ
 នោះ ជាអ្នកធ្វើការអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួនបាន មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមអំពើចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ បានរួចជាអ្នកជា ទៅទីណាតាមសេចក្តី
 ពេញចិត្តរបស់ខ្លួនក៏បាន ។ បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាល
 ពីមុនអាត្មាអញជាពាសៈគេ មិនបានធ្វើការអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

បរាជីនោ ន យេនកាមង្គមោ សោម្មិ ឯតរហំ តត្ថា
 ទាសព្យា មុត្តោ អត្តាជីនោ អបរាជីនោ ភុជិស្សោ
 យេនកាមង្គមោតិ ។ សោ តតោនិទានំ លកេថ
 ចាមោជ្ឈំ អធិគច្ឆេ សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាមិ
 មាណវំ បុរិសោ សធនោ សកោតោ កុត្តារទ្ធានមក្ខំ
 បដិបដ្ឋេយ្យ ទុត្តកំ សប្បដិកយំ ។ សោ អបរេន
 សមយេន តំ កុត្តារំ និត្តរេយ្យ សោត្តនា តាមន្តិ
 អនុចាបុណេយ្យ ខេមំ អប្បដិកយំ ។ តស្ស ឯវ-
 មស្ស អហំ ខោ បុព្វេ សធនោ សកោតោ កុត្តា-
 រទ្ធានមក្ខំ បដិបដ្ឋិ ទុត្តកំ សប្បដិកយំ សោម្មិ
 ឯតរហំ តំ កុត្តារំ និត្តណោ សោត្តនា តាមន្តិ
 អនុប្បត្តោ ខេមំ អប្បដិកយន្តិ ។ សោ តតោនិ-
 ទានំ លកេថ ចាមោជ្ឈំ អធិគច្ឆេ សោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី២៣ វិជ្ជាបិដក សីលបិដក

ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំពើចិត្តរបស់បុគ្គល៨១ ទៅទីណា តាមសេចក្តីពេញចិត្ត
 ខ្លួនមិនបានឡើយ ឥឡូវនេះ អាត្មាអញរួចអំពីការៈនៃខ្លួន ជាពាសៈរេត
 ហើយ ជាអ្នកធ្វើការងារអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួនបាន មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមអំពើចិត្តរបស់បុគ្គល៨១ បានជាអ្នកជា ទៅទីណា តាមសេចក្តីពេញ
 ចិត្តខ្លួនក៏បាន ។ បុរសនោះគប្បីបាននូវបាវចនាផ្ទះ បាននូវសេចក្តីសោមនស្ស
 មានការរួចអំពីការៈនៃខ្លួន ជាពាសៈរេតនោះជាហេតុ ។ ម្នាលមាណា
 មួយទៀត ដូចបុរសដែលមានទ្រព្យ មានភោគៈ ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដាច់
 ស្រយាល ដែលជាផ្លូវរកអាហារបានដោយក្រ ជាផ្លូវប្រកបដោយភ័យ ចំ
 ពោះមុខ ។ លុះសម័យខាងក្រោយមក បុរសនោះក៏បានឆ្លងផុតអំពីផ្លូវដាច់
 ស្រយាលនោះ បានដល់ទៅខាងក្នុងស្រុក ដែលជាទីក្សេមឥតមានភិក្ខុភ័យ
 ដោយស្មស័ក្តិ ។ បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីមុន
 អាត្មាអញសោត ជាអ្នកមានទ្រព្យ មានភោគៈ បានដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ
 ដាច់ស្រយាល ដែលជាផ្លូវរកអាហារបានដោយក្រ ជាផ្លូវប្រកបដោយ
 ភ័យចំពោះមុខ ឥឡូវនេះអាត្មាអញបានឆ្លងផុតអំពីផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល
 នោះហើយ បានចូលមកដល់ខាងក្នុងស្រុកដែលជាទីក្សេម ឥតមានភិក្ខុភ័យ
 ដោយស្មស័ក្តិ ។ បុរសនោះក៏បាននូវបាវចនាផ្ទះ បាននូវសេចក្តីសោមនស្ស
 មានការដល់មកខាងក្នុងស្រុក ជាទីក្សេមនោះជាហេតុ យ៉ាងណាមិញ ។

ឯវមេវ ខោ មាណវ ភិក្ខុ យថាសីលំ យថាកេតំ
 យថាពន្ធនាគារំ យថាទាសព្យំ យថាកន្តាវន្តានមក្ខំ
 ឥមេ បញ្ច ជីវរណោ អប្បហំនេ អត្តនំ សមនុបស្ស-
 តិ ។ សេយ្យថាបិ មាណវ យថាអានណ្យំ យថា-
 អារកេក្យំ យថាពន្ធនាមោក្ខំ យថាកុដិស្សំ យថាខេ-
 មន្តក្ខមី ឯវមេវ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ច ជីវរណោ បហំនេ
 អត្តនំ សមនុបស្សតិ តស្សមេ បញ្ច ជីវរណោ បហំនេ
 អត្តនំ សមនុបស្សតោ ចាមោជ្ជិ ជាយតិ បមុទិតស្ស
 បិតិ ជាយតិ បិតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សន្ទ-
 កាយោ សុខំ បវេទេតិ សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 សោ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិតក្កំ សវិតារំ វិវេកជំ បិតិសុខំ បវេមំ ឈានំ
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ វិវេក-
 ជេន បិតិសុខេន អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតិ បរិប្បវេតិ
 បរិប្បវេតិ នាស្ស កិញ្ចំ សព្វាវតោ កាយស្ស

សុត្តន្តបិដក ការពោលអំពីឈាន សេចក្តីឧបមាឆៃឈាន

ម្នាលមាណស ភិក្ខុពិចារណាយើញ្ញនូវនីវរណៈទាំង ៥ ប្រការនេះ ក្នុង
 ខ្លួន ដែលមិនទាន់លះបង់បាន ដូចជាបំណុល ដូចជារោគ ដូចជាគុក
 ដូចជាអ្នករួចជាអ្នកជា ឬដូចជាផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល ដូចចោះឯង ។

ម្នាលមាណស ភិក្ខុដែលពិចារណាយើញ នូវនីវរណៈទាំង ៥ ប្រការនេះ
 ក្នុងខ្លួន ដែលលះបង់បានហើយ ដូចជាមិនជំពាក់បំណុល ដូចជាមិន
 មានរោគ ដូចជាអ្នកគុក ដូចជាអ្នករួចជាអ្នកជា ដូចជាទីដ៏ក្រមជ្ឈោះ
 ឯង កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណាយើញនូវនីវរណៈទាំង ៥ ប្រការនេះ
 ក្នុងខ្លួន ដែលលះបង់បានហើយ បាមាជ្ជៈគឺសេចក្តីរីករាយ រមែងកើត
 ឡើង កាលបើភិក្ខុនោះ មានចិត្តរីករាយហើយ បីតិកើតឡើង កាលបើ
 ភិក្ខុមានចិត្ត ប្រកបដោយបីតិហើយ កាយរមែងស្ងប់ម្យ៉ាង កាលបើភិក្ខុ
 មានកាយស្ងប់ម្យ៉ាងហើយ រមែងទទួលនូវសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែល
 មានសេចក្តីសុខ រមែងតាំងខ្ជាប់ ។ ភិក្ខុនោះក៏ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
 ស្ងាត់ចាកពួកអកុសលធម៌ហើយ បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខៈកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់ សម្រាន្តវិយា-
 បថនៅ ។ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំងករណ៍កាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាបឲ្យស្តប់ស្តល់ឲ្យ
 ពេញលេញ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិនឹងសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់
 ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មិន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

វិវេកដេន បីតិសុខេន អប្បន្តំ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ មា-
 ណាវ ឧត្តោ នហាមកោ វា នហាមកន្តោវសំ វា កំស-
 ថាលេ នហានីយេធុណ្ហានិ អាភិវត្តា ឧទកេន បរិច្ឆោ-
 សកំ សន្នេយ្យ បរិសន្នេយ្យ សាយំ នហានីយេធុណ្ហា
 ស្មេហានុគតា ស្មេហាបរេតា សន្តរពាហិវា ជុតា ស្មេ-
 ហេន ន ច បច្ឆាតិ ឯវមេវ ខោ មាណាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។
 យំ ហិ មាណាវ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ អត្យ-
 សលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិ-
 សុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សោ វេម-
 មេវ កាយំ វិវេកដេន បីតិសុខេន អភិសន្នេតិ បរិ-
 សន្នេតិ បរិបូរេតិ បរិប្បាតិ នាស្ស តិញ្ចំ សញ្ញាវតោ
 កាយស្ស វិវេកដេន បីតិសុខេន អប្បន្តំ ហោតិ ។
 វេទម្បិស្ស ហោតិ សមាធិន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី២១ វិទកាយ សីលទូន្មាន

បានផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិវិន័យសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិនមាន
 ឡើយ ។ ម្នាលមាណាព ដូចជាងការកាត់ក្តី កូនសិស្សរបស់ជាងការ
 កាត់ក្តី ដែលជាអ្នកឈ្លាសវៃ រោយរោយនូវលំអិតសម្រាប់ដូត ក្នុងកាជន៍
 សម្រិទ្ធិ ហើយស្រោច ប្រស់ព្រំដោយទឹក ឯដុំលំអិតសម្រាប់ដូតនោះក៏
 រលាយទៅដោយទឹក ជ្រូតជ្រាបទៅក្នុងទឹក ច្រឡំច្រឡំទៅដោយទឹក
 ទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅ មិនបានខ្ចាត់ខ្ចាយពីគ្នាឡើយ ដូចម្តេចមិញ ម្នាល
 មាណាព ភិក្ខុបានសម្រេចបឋមជ្ឈានក៏ដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលមាណាព
 ភិក្ខុស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយហើយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ បានផលនូវបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ វិហារៈ មានបីតិ
 វិន័យសុខៈ កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ សម្រាន្តឥរិយាបថនៅ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំង
 ករណីកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យស្តប់ស្តល់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យផ្សព្វ
 ផ្សាយ ដោយបីតិវិន័យសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិច
 បន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយ
 បីតិវិន័យសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់មិនមានឡើយ ដោយអំពើណា ។
 អំពើនេះឯង ជាសមាធិរបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១២៨) បុរេ ចបរំ មាលាវ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារាធិ
 វ្យាសមា អជ្ឈតិ សម្បសាធិនំ ចេតសោ ឯកោនិ.
 ការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិនំ បីតិសុខំ ធុតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ សោ ឥមមេវ កា-
 យំ សមាធិនេន បីតិសុខេន អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតិ
 បរិបូរេតិ បរិបូរេតិ ធាស្ស តិញ្ចំ សញ្ញាវតោ កាយ-
 ស្ស សមាធិនេន បីតិសុខេន ន អប្បតិ ហោតិ ។
 សេយ្យថាបិ មាលាវ ឧទករហនោ កម្ពីរោ ឧត្តតោ-
 នកោ តស្ស នេវស្ស បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ឧទកស្ស
 អាយមុខំ ន ទត្ថិណាយ ទិសាយ ឧទកស្ស អា-
 យមុខំ ន បច្ឆិមាយ ទិសាយ ន ឧត្តរាយ ទិសាយ
 ឧទកស្ស អាយមុខំ នេវេ បន កាលេន កាលំ
 សម្មាធារំ អនុប្បវេច្ឆយ្យ អថខោ តម្ហា ច ឧទក-
 រហនា សីតា វិវិជារា ឧត្តជ្ជិត្វា តនេវ ឧទករហនំ
 សីតេន វិវិជា អភិសន្នេយ្យ បរិសន្នេយ្យ បរិបូរេយ្យ
 បរិបូរេយ្យ ធាស្ស តិញ្ចំ សញ្ញាវតោ ឧទករហនស្ស

សុរស្សត្រ ការពោលអំពីឈាន សេចក្តីទប់មាឈន

(១២៨) ម្នាលមាណស មួយវិញ្ញៀត ភិក្ខុបានរម្ងាប់វិតក្កៈ វិចារៈ ហើយ ក៏បានចូលដល់ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិដាក់ច្បាស់ក្នុងខ្លួន ប្រកប ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា គឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មានវិតក្កៈ វិចារៈ មានតែបីតិន័ន៍សុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន សម្រាន្តវិយា- ចថនេវ ។ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំងករណ៍កាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យស្តាប់ស្តាប់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិន័ន៍សុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបាន ផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិន័ន៍សុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិមិនមានឡើយ ។ ម្នាល មាណស ដូចជាអន្ទង់ទឹកដ៏ជ្រៅ មានទឹកជារឿង ប្រឡាយជាទីហូរនៃ ទឹកក្នុងទិសខាងកើតនៃអន្ទង់ទឹកនោះ ក៏មិនមានឡើយ ប្រឡាយជាទី ហូរនៃទឹកក្នុងទិសខាងត្បូង ក៏មិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរនៃទឹកក្នុងទិស ខាងលិចក៏មិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរនៃទឹក ក្នុងទិសខាងជើង ក៏មិន មាន បើមានភ្លៀងបង្កុះចុះនូវធារទឹក ដោយប្រពៃសព្វ ។ កាល ធារទឹក ត្រជាក់ ក៏ស្រាប់តែជារឿងអំពីអន្ទង់ទឹកនោះ ហើយញ៉ាំងអន្ទង់ទឹក នោះឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្តាប់ស្តាប់ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយទឹកត្រជាក់ នោះឯង ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃអន្ទង់ទឹកទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាមិនបាន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

សីតេន វិហិតា អប្បតំ អស្ស ឯវមេវ ខោ មាណាវ
 ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ មាណាវ ភិក្ខុ វិតក្កវិហារំ
 វុបសមា ។ បេ ។ ធុតិយំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិ-
 ហារតិ ឥមមេវ កាយំ សមាធិជេន បីតិសុខេន អភិ-
 សន្នេតិ បរិសន្នេតិ បរិច្ចរេតិ បរិច្ចរតិ នាស្ស កំត្វា
 សព្វាវតោ កាយស្ស សមាធិជេន បីតិសុខេន អប្បតំ
 ហោតិ ។ ឥទម្បីស្ស ហោតិ សមាធិស្មី ។

(១២៩) បុន ឧបវំ មាណាវ ភិក្ខុ បីតិយា ច
 វិហិតា ឧបេត្តកោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្បជានោ
 សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយោ អា-
 ចិត្តន្តំ ឧបេត្តកោ សតិមា សុខវិហារតិ តតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ
 ធិប្បតិកេន សុខេន អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតិ បរិច្ចរេតិ

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ សីលកូនវគ្គ

ផ្សព្វផ្សាយដោយទឹកត្រជាក់មិនមានឡើយ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលមាណា
 ភិក្ខុដែលបានតតិយជ្ឈាន ក៏ដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលមាណា ភិក្ខុបាន
 រម្ងាប់វិគក្កៈនឹងវិចារៈហើយ ។ បេ ។ បានដល់នូវតតិយជ្ឈាន សម្រាន្តឥរិយា-
 បថនៅ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំងករណ៍កាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យឆ្អែតស្តាប់
 ស្តាប់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិនឹងសុខៈ ដែលកើតអំពី
 សមាធិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា
 មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិនឹងសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិមិនមានឡើយ
 ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង ជាសមាធិរបស់ភិក្ខុនោះដែរ ។

(១២៩) ម្នាលមាណា មួយវិញទៀត ភិក្ខុឡើយណាយចាក
 បីតិហើយប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិនឹងសម្បជញ្ញៈផង ទទួល
 នូវសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គល
 ដែលបានតតិយជ្ឈានថា បុគ្គលដែលបាននូវតតិយជ្ឈាន មានចិត្តប្រកប
 ដោយឧបេក្ខាមានស្មារតី នៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះតតិយជ្ឈានណា ក៏បាន
 ដល់នូវតតិយជ្ឈាននោះ សម្រាន្តឥរិយាបថនៅ ។ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំង
 ករណ៍កាយនេះឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យឆ្អែតស្តាប់ស្តាប់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យ

បរិបូរតិ នាស្ស តិញ្ចុ សញ្ញាវតោ កាយស្ស និប្បត្តិ-
 កេន សុខេន អប្បតំ ហោតិ ។ សេយ្យជាមិ មាណា
 ឧប្បលំនិយំ វា បទុមិនិយំ វា បុណ្ណវីកិនិយំ វា
 អប្បេក្ខន្ធនិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ណវីកានិ
 វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សីវឡានិ ឧទកានុគ-
 តានិ អន្តោ និម្មត្តហោសិនិ តានិ យាវ ច អត្តានិ
 យាវ ច មូលានិ សីតេន វាវនា អភិសន្នានិ បរិ-
 សន្នានិ បរិបូរានិ បរិបូតានិ នាស្ស តិញ្ចុ សញ្ញាវតិ
 ឧប្បលានំ វា បទុមានំ វា បុណ្ណវីកានំ វា សីតេន វាវ-
 នា អប្បតំ អស្ស ឯវមេវ ខោ មាណាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។
 យំច មាណាវ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិវាតា ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធវិហារតិ ឥមមេវ កាយំ
 និប្បត្តិកេន សុខេន អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតិ បរិបូរេតិ
 បរិបូរតិ នាស្ស តិញ្ចុ សញ្ញាវតោ កាយស្ស និប្បត្តិ-
 កេន សុខេន អប្បតំ ហោតិ ។ ឥន្ទម្បិស្ស ហោតិ
 សមាជីស្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ការពោលអំពីឈាន សេចក្តីឧបមាខែឈាន

ផ្សព្វផ្សាយដោយសុខៈ ដែលប្រាសចាកបីតិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយ
 ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសុខៈ ដែល
 ប្រាសចាកបីតិ មិនមានឡើយ ។ ម្នាលមាណស ដូចជាផលជាតិពួកខ្លះ
 គឺជាព្រលិតក្តី ផ្កាឈូកក្រហមក្តី ផ្កាឈូកសក្តី ក្នុងត្រពាំង ព្រលិតក្តី
 ក្នុងត្រពាំង ឈូកក្រហមក្តី ក្នុងត្រពាំង ឈូកសក្តី ដុះក្នុងទឹក ចំរើនក្នុងទឹក
 លូតលាស់តាមទឹក លិចនៅក្នុងទឹក ឯផលជាតិទាំងនោះ តែងជ្រួតជ្រាប
 ឆ្អែតស្តប់ស្តល់បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយទឹកត្រជាក់ រហូតដល់ចុង រហូត
 ដល់គល់ អរិយវៈបន្តិចបន្តួចនៃផលជាតិទាំងអស់ គឺព្រលិតក្តី ឈូកក្រ-
 ហមក្តី ឈូកសក្តី ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកត្រជាក់មិនមាន
 ឡើយ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលមាណស ភិក្ខុដែលបានតតិយជ្ឈាន ក៏ដូច្នោះ
 ឯង ។ បេ ។ ម្នាលមាណស ភិក្ខុឡើយណាយចាកបីតិហើយ ។ បេ ។
 ក៏បានដល់ទូរតតិយជ្ឈាន សម្រាន្តវាយាបថនៅ ភិក្ខុនោះញ៉ាំងករដកាយ
 នេះឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយ
 សុខៈដែលប្រាសចាកបីតិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ ទាំងអស់របស់ភិក្ខុ
 នោះ ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយ ដោយសុខៈដែលប្រាសចាកបីតិមិន
 មានឡើយ ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះ ជាសមាធិរបស់ភិក្ខុនោះឯងដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស សីលក្កន្ធាចារ្យ

(១៣១) បុន ធម្មំ មាណវំ ភិក្ខុ សុខស្ស ច
 បហាណ ទុក្ខស្ស ច បហាណ បុព្វេ វ សោមនស្ស-
 ទោមនស្សនំ អន្តរាមា អនុក្ខមសុខំ ឱបេក្ខាសតិ.
 ចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហារតិ ។ សោ
 វមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធន ចេតសា បរិយោទានេន
 វេទិតា និសង្ខោ ហោតិ ធាស្ស កិញ្ចំ សញ្ញាវតោ
 កាយស្ស បរិសុទ្ធន ចេតសា បរិយោទានេន អប្បុតំ
 ហោតិ ។ សេយ្យថាមិ មាណវំ បុរិសោ ឱទានេន
 វត្ថេន សសីសំ ចារិបិត្វា និសង្ខោ អស្ស ធាស្ស
 កិញ្ចំ សញ្ញាវតោ កាយស្ស ឱទានេន វត្ថេន អប្បុតំ
 ហោតិ ឯវមេវ ខោ មាណវំ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យិមិ
 មាណវំ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហាណ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ
 ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហារតិ វមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធន
 ចេតសា បរិយោទានេន វេទិតា និសង្ខោ ហោតិ ធាស្ស
 កិញ្ចំ សញ្ញាវតោ កាយស្ស បរិសុទ្ធន ចេតសា
 បរិយោទានេន អប្បុតំ ហោតិ ។ វេទម្បិស្ស ហោតិ
 សមាធិស្មី ។ អយំ ខោ សោ មាណវំ អរិយោ

សុត្តន្តបិដក ទីបីកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

[១៣០] ម្ចាស់មាណាត មួយវិញ្ញាទៀត ព្រោះលះបង់នូវសុខព្រោះ
 លះបង់នូវទុក្ខ ព្រោះរំលត់នូវសោមនស្សនឹងទោមនស្សក្នុងកាលមុនហើយ
 ភិក្ខុក៏បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន មានការម្នាស់ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ គឺជា
 ទេវតា មានសតិបរិសុទ្ធ ដែលកើតអំពីទេវតា សម្រាន្តនិយាបថនៅ ។
 ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំងករណ៍កាយនេះ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយចិត្តបរិសុទ្ធផ្លូវផង
 អង្គុយនៅ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា
 មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់
 មាណាត ដូចបុរសយកសំពត់សស្អាត ដណ្តប់កាយព្រមទាំងក្បាលអង្គុយ
 នៅ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់ របស់បុរសនោះឯង ឈ្មោះថា
 មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសំពត់សស្អាត មិនមានឡើយ ដូចម្តេចមិញ
 ម្ចាស់មាណាត ភិក្ខុ ។ បេ។ ម្ចាស់មាណាត ភិក្ខុ ព្រោះលះបង់នូវសុខៈ។ បេ។
 ក៏បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន សម្រាន្តនិយាបថនៅ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំងករណ៍
 កាយនេះ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយចិត្ត ដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផងអង្គុយនៅ ប្រទេស
 បន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយ
 ដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានឡើយ ដូច្នោះឯង ដោយអំពើណា ។
 អំពើនេះឯង ជាសមាធិរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ម្ចាស់មាណាត នេះឯងជាអរិយ-

សុរាសុត្តេ សុរាមណវិស្ស អាទុទ្ទេយ្យសំណ

សមាធិក្ខន្ធា យស្ស សោ កកវា វណ្ណវាទី អហោសិ
 ឯត្ថ ច ឥមំ ជននំ សមាទិបេសិ ធិវេសេសិ បតិដ្ឋា-
 បេសិ អត្ថំ ចេវេត្ថ ឧត្តរំ កិរណីយន្តំ ។ អច្ឆរិយំ កោ
 អាទុទ្ធ អត្ថំ កោ អាទុទ្ធ សោ ចាយំ កោ អាទុទ្ធ
 អរិយោ សមាធិក្ខន្ធា បរិបុណ្ណោ ឆោ អបរិបុណ្ណោ
 ឃំ បរិបុណ្ណញ្ញាហំ កោ អាទុទ្ធ អរិយំ សមាធិក្ខន្ធិ
 ឥតោ តហំទ្វា អញ្ញេសុ សមណព្រាហ្មណេសុ ទ
 សមនុបស្សាមិ ឃំ បរិបុណ្ណញ្ញ កោ អាទុទ្ធ អរិយំ
 សមាធិក្ខន្ធិ ឥតោ តហំទ្វា អញ្ញេ សមណព្រាហ្មណ
 អត្ថនិ សមនុបស្សេយ្យំ តេ តាវតកេនេវ អត្ថមនា
 អស្សុ អលមេត្តាវតា កតមេត្តាវតា អនុប្បត្តោ ឆោ
 សាមញ្ញតោ នត្ថំ ឆោ កិញ្ចំ ឧត្តរំ កិរណីយន្តំ ។
 អថ ច បន កំ អាទន្តោ ឃំមាហ អត្ថំ ចេវេត្ថ
 ឧត្តរំ កិរណីយន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ការពោលសរសើរព្រះអានន្តជ្ជេនៃសុត្តមាណព

សមាធិក្ខន្ធនោះ ដែលសម្តេចព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានពោលសរសើរ ហើយ ទាំងទ្រង់ណែនាំប្រជុំជននេះឲ្យប្រតិបត្តិ ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន ឯកិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅ ក្នុងសាសនានេះ នៅមានទៀត ។ សុត្តមាណព ពោលសរសើរថា បពិត្រព្រះអានន្តជ្ជបិរេន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្តជ្ជបិរេន ហេតុនេះមិនធ្លាប់មានបែរជាមានបាន បពិត្រព្រះ អានន្តជ្ជបិរេន ក៏អរិយសមាធិក្ខន្ធនោះបរិបូណ៌ហើយ មិនមែនមិនបរិបូណ៌ ទេ បពិត្រព្រះអានន្តជ្ជបិរេន ខ្ញុំព្រះករុណា មិនដែលឃើញទូរអរិយ- សមាធិក្ខន្ធ ដែលបរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះឡើយ បពិត្រព្រះអានន្តជ្ជបិរេន ឯពួក សមណព្រាហ្មណ៍ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះ គង់បានឃើញ អរិយសមាធិក្ខន្ធ ដែលបរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងខ្លួនដែរ តែសមណ- ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ពេញចិត្តដោយគុណ ត្រឹមតែសមាធិក្ខន្ធប៉ុណ្ណោះ ថា ល្មមហើយដោយគុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ សម្រេចហើយដោយ គុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណ យើងបានដល់ ហើយដោយលំដាប់ កិច្ចនីមួយៗដែលយើងទាំងឡាយគប្បីធ្វើតទៅ មិន មានឡើយ ។ ចំណែកព្រះអានន្តជ្ជបិរេន ពោលយ៉ាងនេះថា កិច្ចដែល គួរធ្វើតទៅ ក្នុងសាសនានេះនៅមានទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធា

(១៣០) តតមោ បន សោ ភោ អាទន្ទ អរិយា

បញ្ចាទន្ទោ យស្ស សោ កំ តតមោ វណ្ណាវនំ អ.

ហោសំ យត្ថ ច ឥមំ ជននំ សមាធិបេសិ ធិវេសេសិ

បតិជ្ជាបេសីតិ ។ សោ ឃី សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ

បរិយោទានេ អនង្គលោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ

កម្មនិយេ វិតេ អាទេញប្បត្តេ ញាណទស្សនាយ ចិត្តំ

អភិវិហរតិ អភិវិជ្ជាមេតិ ។ សោ ឃី បដាបាតិ អយំ

ទោ មេ កាយោ រូបំ ចាតុម្ពហាក្ខតិកោ មាតាបេត្តិក-

សម្ពរោ ឱទនកុម្មាសុបចយោ ធិត្ថន្ទាទនបរិមទ្ធនកេន-

ធិវិទ្ធិសនធម្មោ^(១) ឥទេវា បន មេ វិញ្ញាណំ ឯត្ថ សីតំ

ឯត្ថ បដិពទ្ធន្តំ ។ សេយ្យថាបិ មាណវំ មណីវេទ្យរិយោ

សុកោ ជាតិមា អដ្ឋិសោ សុបរិកម្មកតោ អន្ទោ

វិប្បសន្នោ សញ្ញាការសម្បន្នោ តត្រស្ស សុត្តំ អារុតំ

១ ឱ. ម. អនិច្ចព្វាទនបរិមទ្ធនកេវិទ្ធិសនធម្មោ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ កាយ សីលបទ្បវគ្គ

(១៣១) មាណស្កេន បពិត្រព្រះភានន្តជីចំរើន ចុះអរិយបញ្ញា-
 ១១ ដែលព្រះគោតមជីចំរើន ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ ទាំងបាន
 ណែនាំប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន នោះតើដូចម្តេច ។ ព្រះភា-
 នន្តតបថា កាលបើចិត្ត តាំងខ្ជាប់ខ្ជួនបរិសុទ្ធ ផ្លូវផ្សេង មិនមានចំលូតគិតលេស
 ប្រាសចាកទុក្ខកិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវិនិច្ឆ័យ ជាចិត្ត
 នឹងឆឹង មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏ក្នុងនោះមែនផ្តង់
 តម្រង់បង្កើនចិត្តទៅដើម្បីញាណទស្សនៈ^(១) ។ ក៏ក្នុងនោះដឹងច្បាស់យ៉ាង
 នេះថា កាយរបស់អត្តាអញនេះឯង មានរូបប្រកបដោយមហាកូតរូប៤
 កើតមកអំពីមាតាបិតា មានសេចក្តីចំរើន ដោយជាតិបាយនឹងនំ មាន
 ការលាបជុសខាត់បំបាត់ភ្លិនអាក្រក់ នឹងការគក់ប្របាច់ជានិច្ច នឹងការ
 បែកឆ្ងាយខ្ចាត់ខ្ចាយទៅជាធម្មតា ក៏ញាណរបស់អត្តាអញនេះអាស្រ័យ
 នៅក្នុងកាយនេះ ជាប់នៅក្នុងកាយនេះ ។ ម្នាលមាណស ដូចកែវវៃតា-
 ម្បែងដ៏ល្អ មានជាតិដ៏បរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងបានច្រឡំហើយ
 មានសម្បុរភ្លឺថ្លា ជ្រះថ្លាដោយវិសេស បរិបូណ៌ដោយអាការទាំង
 ពួង (មានជុសលាងជាដើម) ប្រសិនបើគេដាក់អំបោះទៅក្នុងកែវនោះ

១ ក្នុងអដ្ឋកថា ថា មុត្តញ្ញាណភ្លឺ ផលញ្ញាណភ្លឺ សព្វញ្ញាណភ្លឺ បច្ចុវេទ្ធតណ្ឌាភ្លឺ
 វិបស្សនាញ្ញាណភ្លឺ លោកហៅថាញ្ញាណទស្សនៈ តែក្នុងទំនេះ ព្រះបេះសំដែងសំដៅវិបស្សនា-
 ញ្ញាណតែម្យ៉ាង ។

ដំលំ វា បីតំ វា លោហិតំ វា ឡំនាតំ វា បណ្ណាសុតំ
 វា តមេតំ ចត្តមា បុរិសោ ហត្ថេ ករិត្វា បច្ចុវេក្ខយ្យ
 អយំ ខោ មណីវេឡុរិយោ សុកោ ជាតិមា អដ្ឋិសោ
 សុបរិកម្មកតោ អន្តោ វិប្បសន្តោ សញ្ញកាសម្បន្តោ
 តត្រិទ្ធិ សុតំ អាវុតំ ដំលំ វា បីតំ វា លោហិតំ វា
 ឡំនាតំ វា បណ្ណាសុតំ វាតិ វិវេកេ ខោ មាណាវ ភិក្ខុ
 ។ បេ ។ យំបិ មាណាវ ភិក្ខុ វិវិកេ សមាហិតេ ចិត្តេ
 បរិសុទ្ធេ បរិយោធាតេ អនុត្តរោ វិភត្តបក្កិលេសេ មុ-
 ទុក្ខតេ កម្មនិយេ បិតេ អាណេញ្ចប្បត្តេ ញាណទស្ស-
 នាយ ចិត្តំ អភិធម្មាវតិ អភិធម្មាមេតិ សោ វិវិកេ បដា-
 នាតិ អយំ ខោ មេ កាយោ វិវិកេ ចាតុម្មហាក្ខតិកោ
 មាតាបេតិកសម្ពុកោ ឡំនាតំកុម្មាសុបចយោ ធម្មតាទទ-
 បរិមទ្ធនកេទនវិទ្ធិសននម្មា ឥន្ទ្រ បន មេ វិញ្ញាណំ
 ឯតុ សីតំ ឯតុ បដិពទ្ធនំ ។ ឥន្ទ្រស្ស ហោតិ
 បញ្ចាយ ។
 ឬ

សុភស្សត្រ ការពោលអំពីបញ្ញា សេចក្តីឧបមាឆៃបញ្ញា

ជាអំបោះមានពណ៌ខៀវក្តី លឿងក្តី ក្រហមក្តី សស្គន្តក្តី សស្រន្តក្តី ឬរស
 ដែលមានក្លែកភ្លឺ គប្បីយកកែវនោះមកដាក់លើដៃហើយ ពិចារណា
 មើលថា នេះជាកែវតែឡូដ៏ល្អ មានជាតិដ៏បរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលជាង
 បានច្នៃល្អហើយ មានសម្បុរក្តីថា ជ្រះថ្លាដោយវិសេស បរិបូណ៌ដោយ
 អាគារទាំងពួង អំបោះដែលគេដាក់ក្នុងកែវនោះ ជាអំបោះមានពណ៌ខៀវ
 ក្តី លឿងក្តី ក្រហមក្តី សស្គន្តក្តី សស្រន្តក្តី យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់មាណាត
 ភិក្ខុដែលបានញាណទស្សនៈ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បេ ។ ម្ចាស់មាណាត
 ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំងឆាប់ខ្លួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទីទួលគឺកិលេស
 ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការនាកម្ម ជាចិត្ត
 នឹងធន មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាញ់យ៉ាងនេះហើយ តម្រង់ផ្ចង់បង្កាន
 ចិត្តទៅដើម្បីញាណទស្សនៈគឺវិបស្សនាញាណ ភិក្ខុក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ
 ថា កាយរបស់សាស្ត្រាមញ្ញនេះឯង មានរូបប្រកបដោយមហាក្ខត្របង
 កើតអំពីមាតាបិតា មានសេចក្តីចំរើនដោយជាតិបាយនឹងនំ មានការលាប
 ដុសខាត់បំបាត់ក្លិនអាក្រក់ នឹងការគក់ប្របាច់ជានិច្ច នឹងការបែកធ្លាយ
 ខ្ចាត់ខ្ចាយទៅជាធម្មតា ក៏ឯវិញ្ញាណរបស់សាស្ត្រាមញ្ញនេះ អាស្រ័យទៅ
 ក្នុងកាយនេះ ជាប់នៅក្នុងកាយនេះ ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង
 ជាបញ្ជារបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១៣២) សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធិ ប-
 រិយោនាតេ អនុជ្ឈណេ វិភត្តបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្ម-
 ជិយេ វិភត្តេ អាណេញ្ចប្បត្តេ មនោមយំ អភិជិដ្ឋនាយ
 ចិត្តំ អភិជិហរតិ អភិជិដ្ឋាមេតិ ។ សោ ឥមញ្ញា កាយា
 អញ្ញំ កាយំ អភិជិដ្ឋាមេតិ រូបំ មនោមយំ សព្វុផ្តប្ប-
 ក្ខន្ធិំ អហំនិជ្រៀយំ ។ សេយ្យថាបិ មាណាវ បុរិសោ
 មុញ្ញញ្ញា ឥសិកំ បរាហេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អយំ
 មុញ្ញោ អយំ ឥសិកា អញ្ញោ មុញ្ញោ អញ្ញោ ឥសិកា
 មុញ្ញញ្ញា ត្រេវ ឥសិកា បរាណ្ហតិ ។ សេយ្យថាបិ មា-
 ណាវ បុរិសោ អសី កោសិយា បរាហេយ្យ តស្ស
 ឯវមស្ស អយំ អសិ អយំ កោសិ អញ្ញោ អសិ អញ្ញោ
 កោសិ កោសិយា ត្រេវ អសិ បរាណ្ហតិ ។ សេយ្យ-
 ថាបិ មាណាវ បុរិសោ អហំ ករណ្ហោ ឧទ្ធករេយ្យ តស្ស
 ឯវមស្ស អយំ អហំ អយំ ករណ្ហោ អញ្ញោ អហំ
 អញ្ញោ ករណ្ហោ ករណ្ហោ ត្រេវ អហំ ឧទ្ធករិតោតិ ឯវមេវ

ឥន្ទ្របិដក វិយោគកាយ សីលកូនវគ្គ

(១៣២) ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមាន
 ទីលក្ខណ៍កិលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្តទំន់ គួរដល់
 ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងផឹង មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ
 ក៏តម្រង់ផ្ចង់បង្ហោចចិត្តទៅដើម្បីនិម្មិតនូវកាយ ដែលសម្រេចអំពីចិត្ត ។ ភិក្ខុ
 នោះក៏និម្មិតនូវកាយដទៃ ចេញអំពីកាយនេះ មានរូបសម្រេចអំពីចិត្ត មាន
 អវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនថោកថយ ។ ម្នាលមាណស ដូច
 ជាបុរសដកបណ្ណាលចេញអំពីស្មៅយាបូង បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា នេះជាស្មៅយាបូង នេះជាបណ្ណាល ឯស្មៅយាបូងដទៃ
 បណ្ណាលដទៃ តែថាបណ្ណាលដែលអាត្មាអញ ដកចេញមកគឺដកចេញអំពី
 ស្មៅយាបូងហ្នឹងឯង ។ ម្នាលមាណស មួយទៀត ដូចជាបុរសហូតដាវ
 ចេញអំពីស្រោម បុរសនោះរមែងមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នេះជា
 ដាវ នេះជាស្រោម ឯដាវដទៃ ស្រោមដទៃ តែថាដាវដែលអាត្មាអញ
 ហូតចេញ គឺហូតចេញអំពីស្រោមហ្នឹងឯង ។ ម្នាលមាណស ពុំនោះ
 សោត ដូចបុរសទាញយកពស់ចេញអំពីស្រោម បុរសនោះមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នេះជាពស់ នេះជាស្រោម ឯពស់ដទៃ ស្រោមដទៃ
 តែថាពស់ដែលអាត្មាអញ ទាញចេញពីស្រោមហ្នឹងឯង ដូចម្តេចមិញ

សុរិយុត្តេ បញ្ចកថា បញ្ចបដិ

ខោ មាលាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យិបំ មាលាវ ភិក្ខុ ឃំ
 សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាណេញ្ចប្បត្តេ មនោមយំ
 អភិធម្មិធាយ ចិត្តំ អភិធម្មារតិ អភិធម្មាមេតិ ។ បេ ។
 ឥន្ទ្រិយ្យស្ស ហោតិ បញ្ចាយ ។

[១៣៣] សោ ឃំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
 បរិយោទានេ អនុជ្ជណោ វិភត្តបក្កិលេសេ មុទ្ធក្ខតេ
 កម្មនិយេ វិតេ អាណេញ្ចប្បត្តេ ឥន្ទ្រិយ្យស្ស ចិត្តំ អភិ-
 ធម្មារតិ អភិធម្មាមេតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិ-
 វិធិ បច្ឆនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា តហុតា ហោតិ
 តហុតាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិភារំ តិរេការំ
 តិរេកុខ្នំ តិរេចាការំ តិរេបព្វតំ អសដ្ឋមាណោ
 កច្ចតិ សេយ្យថាបិ អាតាសេ ។ សោ បវរិយាបិ
 ឧម្ពុជ្ជន្ទ្រិយ្យស្ស ករេតិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ
 អភិជ្ជមាណោ កច្ចតិ សេយ្យថាបិ បវរិយំ អាតាសេ-
 បិ បល្ល័ង្កេ កមតិ សេយ្យថាបិ បក្ខី សក្យណោ

សូត្រសូត្រ ការពោលអំពីបញ្ញា សេចក្តីទប់មាតៃបញ្ញា

ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុដែលបានញាណទស្សនៈភ័យបោះឯង ។ បេ ។ ម្ចាស់
មាណព ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាម
ការម្ស្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្ចង់បង្ហើនចិត្តទៅ ដើម្បីនិម្មិតនូវកាយ
ដែលសម្រេចមកអំពីចិត្ត ដោយអំពើណា ។ បេ ។ អំពើនេះឯង ជា
បញ្ហារបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១៣៣) ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួនបរិសុទ្ធ ផ្លូវផ្ចង់ មិនមាន
ទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់
ការវិនាស ជាចិត្តនឹងផ្ចង់ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្ស្នាក់យ៉ាងនេះហើយ
ក៏តម្រង់ផ្ចង់បង្ហើនចិត្តទៅដើម្បីតាក់តែងប្លង់ ។ ភិក្ខុនោះរមែងបាននូវការ
តាក់តែងប្លង់ជាច្រើនប្រការ គឺជាមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់
ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ដើរទៅមិនជាប់
ជំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែងនឹង
ទីខាងក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅក្នុងអាកាសក៏បាន ។ ភិក្ខុនោះធ្វើនូវការងើប
ឡើង ឬមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងឬមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរ
លើទឹកក៏មិនបែកធ្លាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអា-
កាសទាំងក្នុងដូចជាសត្វសកុណជាតិ ដែលមានស្លាបក៏បាន យកដៃ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សីលក្កដា

ឥមេបិ ចង្គិមសុរិយេ ឯវិមហិដ្ឋិកេ ឯវិមហានុកាវេ
 ចាលំនា បរិមសត្ថំ បរិមជ្ឈត្ថំ យាវ ព្រាហ្មណេកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ សេយ្យថាបិ មាណាវ ធិត្វោ
 កុម្ភកាវេ វា កុម្ភការណ្តេវាសី វា សុបរិកម្មក-
 តាយ មត្តិកាយ យំ យទេវ ភាជនវិកតី អា-
 កាឡេយ្យ តន្តទេវ^(១) កាវេយ្យ អភិជំច្ឆាទេយ្យ សេយ្យ-
 ថាបិ វា បន មាណាវ ធិត្វោ ធិត្វកាវេ វា ធិត្វកា-
 វណ្ណេវាសី វា សុបរិកម្មកតស្មី ធិត្វស្មី យំ យទេវ
 ធិត្វវិកតី អាកាឡេយ្យ តន្តទេវ^(២) កាវេយ្យ អភិជំច្ឆា-
 ទេយ្យ សេយ្យថាបិ វា បន មាណាវ ធិត្វោ សុ-
 វណ្ណកាវេ វា សុវណ្ណការណ្តេវាសី វា សុបរិកម្ម-
 កតស្មី សុវណ្ណស្មី យំ យទេវ សុវណ្ណវិកតី អា-
 កាឡេយ្យ តន្តទេវ^(៣) កាវេយ្យ អភិជំច្ឆាទេយ្យ ឯវមេវ
 ចោ មាណាវ ភិក្ខុ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
 បរិយោធាតេ អនង្គណោ វិកត្វបក្កិលសេ មុទុក្ខតេ

១.២.៣ ម គំ ឥទេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវិញ្ញ

ទៅស្ថាបអង្គុល ចាប់ពាល់ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យនេះ ដែលមានប្លង់
 ច្រើនយ៉ាងនេះ មានកាន់កាប់ច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅដោយកាយដកបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលមាណស មួយទៀតដូច
 ជាស្នូនឆាំងក្តី កូនសិស្សរបស់ស្នូនឆាំងក្តី ដែលឈ្លាសវៃ កាលបើដ៏ស្អិត
 ដែលគេធ្វើបរិកម្មឈឺហើយ បើប្រាថ្នានឹងធ្វើភាជន៍ដ៏ថ្លៃកណ្តា ។ ក៏គប្បី
 ធ្វើឲ្យសម្រេចនូវភាជន៍នោះ ។ បាន ម្នាលមាណស ពុំនោះសោតដូច
 ជាឆ័ត្រក្តី កូនសិស្សរបស់ជាឆ័ត្រក្តី ដែលឈ្លាសវៃ កាលបើភូតដែល
 គេធ្វើបរិកម្មឈឺហើយ បើចង់ធ្វើនូវគ្រឿងប្រើប្រាស់ ជាវិការៈនៃភូតដ៏ថ្លៃក
 ណា ។ គប្បីធ្វើឲ្យសម្រេចនូវគ្រឿងប្រើប្រាស់ ជាវិការៈនៃភូតដ៏ថ្លៃកនោះ ។
 បាន ម្នាលមាណស ពុំនោះសោតដូចជាជាឆ័ត្រក្តី កូនសិស្សរបស់
 ជាឆ័ត្រក្តី ដែលឈ្លាសវៃ កាលបើមាសដែលគេធ្វើបរិកម្មឈឺហើយ
 បើចង់ធ្វើគ្រឿងប្រើប្រាស់ ជាវិការៈនៃមាសដ៏ថ្លៃកណ្តា ។ ក៏គប្បីធ្វើឲ្យ
 សម្រេចនូវគ្រឿងប្រើប្រាស់ ជាវិការៈនៃមាសដ៏ថ្លៃកនោះ ។ បាន ដូចម្តេច
 មិញ ម្នាលមាណស ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិន
 មានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់

សុត្តន្តបិដក បញ្ញាបិដក វិញ្ញាណគម្ពីរ

កម្មនិយម វិភេទ អាណេញប្បត្តេ ឥន្ទ្រិយាយ ចិត្ត
 អភិជ្ជាហរតិ អភិជ្ជាមេតិ សោ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិយ
 បច្ចុប្បត្តិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុតា ហោតិ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តតិ ។
 ឥន្ទ្រិយ ហោតិ បញ្ញាយ ។

[១៣២] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។
 អាណេញប្បត្តេ ឥន្ទ្រិយ សោតតាគុយា ចិត្តំ អភិជ្ជាហរតិ
 អភិជ្ជាមេតិ ។ សោ ឥន្ទ្រិយ សោតតាគុយា វិសុទ្ធា-
 យ អតិក្កន្តមាទុសិកាយ ឧកោ សន្តេ សុណាតិ ធិត្វេ
 ច មាទុសេ ច យេ ធូរេ សន្តិកេ ច ។ សេយ្យតាម
 ហធាវ បុរិសោ អន្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ សោ សុណោយ្យ^(១)
 កេរិសន្តិមិ មុទិន្ទ្រសន្តិមិ^(២) សំខសន្តិមិ បធាវ-
 សន្តិមិ ទេស្ឋាមសន្តិមិ តស្ស ឯវមស្ស កេរិសន្តោ
 ឥតិមិ មុទិន្ទ្រសន្តោ ឥតិមិ សំខសន្តោ ឥតិមិ បធា-
 វសន្តោ ឥតិមិ ទេស្ឋាមសន្តោ ឥតិមិ ឯវមេវ ទោ

១ ម. សុណាតិ ។ ២ ម. ឥតោ បរិ សំខបណវិទ្យាមសទ្ធិរិ ឥស្ស ឯវមស្ស ហេរិ-
 សន្តោ ឥតិមិ មុទិន្ទ្រសន្តោ ឥតិមិ សំខបណវិទ្យាមសន្តោ ឥតិមិ ឥន្ទ្រិយ បាហេ វិស្ស-
 តិ ។

សុរាសូត្រ ការពោលអំពីបញ្ញា សោតធាតុជាទិព្វ

គួរដល់ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿន មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះ
 ហើយ ក៏តម្រង់ផ្តល់បង្គោលចិត្តទៅ ដើម្បីតាក់តែងឫទ្ធិបាន ភិក្ខុនោះ
 រមែងបានឲ្យការតាក់តែងឫទ្ធិ ជាច្រើនច្រក គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជា
 មនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ញ៉ាំងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ
 ដកបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ញាបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១៣៤) ភិក្ខុនោះកាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅ
 តាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្តល់បង្គោលចិត្តទៅ ដើម្បីទិព្វ-
 សោតធាតុ (ត្រចៀកទិព្វ) ។ ភិក្ខុនោះរមែងឮនូវសំឡេងពីរយ៉ាងបាន
 គឺសំឡេងជាទិព្វ១ សំឡេងជារបស់មនុស្សធម្មតា១ ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី
 ក្នុងទីជិតក្តី ដោយទិព្វសោតធាតុដ៏បរិសុទ្ធស្អាត កន្លងបង្វែរសោតធាតុជា
 របស់មនុស្សធម្មតា ។ ម្នាលមាណវ ដូចបុរសម្នាក់ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ
 បុរសនោះឮនូវសំឡេងស្រដៀងក្តី សំឡេងសំភារក្តី សំឡេងស័ង្វក្តី សំ-
 ឡេងស្អាជ័យក្តី សំឡេងស្អាតចក្តី បុរសនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា សំឡេងស្អាជ័យដូច្នេះក្តី សំឡេងសំភារដូច្នេះក្តី សំឡេងស័ង្វ
 ដូច្នេះក្តី សំឡេងស្អាជ័យដូច្នេះក្តី សំឡេងស្អាតចដូច្នេះក្តី ដូចម្តេចមិញ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

មាណវំ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យិមំ មាណវំ ភិក្ខុ ឯវំ សមា-
ហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាណេញ្ចប្បត្តេ ទិញ្ញាយ សោតជា-
តុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសំកាយ ឧភាបិ សន្នេ-
សុណាភិ ទិញ្ញេ ច មាណុសេ ច យេ ទ្វេវ សន្និកេ
ច ។ ឥទម្បីស្ស ហោតិ បញ្ញាយ ។

(១៣៥) សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិ-
យោជានេ អនុទ្គណោ វិភត្តបក្កិលេសេ មុទ្ធក្ខេត កម្ម-
និយេ វិភេ អាណេញ្ចប្បត្តេ ចេតោបរិយញ្ញាណាយ
ចិត្តំ អភិជីហាភិ អភិជញ្ញាមេភិ ។ សោ បរិសុត្តានំ
បរិបុត្តលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជាធាតិ សភាភំ វា
ចិត្តំ សភាភំ ចិត្តន្តំ បជាធាតិ វីតភាភំ វា ចិត្តំ វីតភាភំ
ចិត្តន្តំ បជាធាតិ សនោសំ វា ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តន្តំ
បជាធាតិ វីតនោសំ វា ចិត្តំ វីតនោសំ ចិត្តន្តំ បជា-
ធាតិ សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តំ បជាធាតិ

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយ សីលក្កន្តវគ្គ

ម្នាលមាណព ភិក្ខុដែលបានទិព្វសោតនាតុក្កដ្ឋបោះឯង ។ បេ ។ ម្នាល
 មាណព ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំងខាប់ខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាម
 ការម្នា យ៉ាងនេះហើយ រមែងឮសំឡេងពីរយ៉ាងបាន គឺសំឡេងជា
 ទិព្វ១ សំឡេងជារបស់មនុស្សធម្មតា ១ ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី
 ដោយទិព្វសោតនាតុ ដ៏បរិសុទ្ធស្អាត កន្លងបង្អួចសោតនាតុ ជារបស់
 មនុស្សធម្មតា ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ហារបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១៣៥) ភិក្ខុនោះ កាលបើតាំងចិត្តខាប់ខ្លួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិន
 មានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់
 ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នា យ៉ាងនេះហើយ
 ក៏តម្រង់ផ្លង់បង្ហោចចិត្តទៅ ដើម្បីចេតាបរិយញ្ញាណ គឺការកំណត់ដឹងទូរ
 ចិត្តនៃសត្វដទៃ ។ ភិក្ខុនោះក៏កំណត់ដឹងទូរចិត្ត របស់ពួកសត្វដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
 ប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
 ប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមហាភិក្ខុ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត

សុភសុត្តេ បញ្ញាភពិ ចេតោបរិយញ្ញណំ

វីតមោហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តំ បដាធាតុ សំខំត្តិ
 វា ចិត្តំ សំខំត្តិ ចិត្តន្តំ បដាធាតុ វិក្កត្តំ វា ចិត្តំ វិក្កត្តំ
 ចិត្តន្តំ បដាធាតុ មហាភ្នំ វា ចិត្តំ មហាភ្នំ ចិត្តន្តំ
 បដាធាតុ អមហាភ្នំ វា ចិត្តំ អមហាភ្នំ ចិត្តន្តំ បដា-
 ធាតុ សឡត្តំ វា ចិត្តំ សឡត្តំ ចិត្តន្តំ បដាធាតុ អ-
 នុត្តំ វា ចិត្តំ អនុត្តំ ចិត្តន្តំ បដាធាតុ សមាហិតំ វា
 ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តំ បដាធាតុ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ
 អសមាហិតំ ចិត្តន្តំ បដាធាតុ វិមត្តំ វា ចិត្តំ វិមត្តំ
 ចិត្តន្តំ បដាធាតុ អវិមត្តំ វា ចិត្តំ អវិមត្តិ ចិត្តន្តំ
 បដាធាតុ ។ សេយ្យជាបិ មាណវេ វត្ថុ វា បុរិ-
 សោ វា ធម្មារោ យុវា មណ្ឌនជាតិកោ អាណាសេ
 វា បរិសុទ្ធេ បរិយោធាតេ អច្ឆេ វា ឧទកបត្តេ
 សកម្មុនិមិត្តំ^(១) បច្ឆវេក្ខមាធា សកណិកំ វា

សុរាស្ត្រ ការពោលអំពីបញ្ញា ចេតោបរិយញ្ញាណ

ប្រកបដោយមោហាៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហាៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
 ប្រាសចាកមោហាៈ ចិត្តដែលញ្ញាថយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តញ្ញាថយ
 ចិត្តដែលរាយមាយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជាមហត្ថ-
 តៈគឺចិត្តដល់ទ្វារកាវៈជាធំ បានខាងរូបារវើងអរូបារវើងក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តជាមហត្ថតៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហត្ថតៈ គឺកាមារវើងក្តី ក៏
 ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហត្ថតៈ ចិត្តដែលជាសុត្តរៈគឺកាមារវើងក្តី
 ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាសុត្តរៈ ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈគឺជារូបារវើងអរូបា-
 រវើងក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំងខ្ជាប់ខ្ជួនក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ចិត្តដែលមិនទាន់បានតាំងខ្ជាប់ខ្ជួនក្តី^(១)ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តមិនទាន់បានតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ចិត្តដែលរួចស្រឡះ (ចាកកិលេស) ហើយក្តី
 ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ចិត្តដែលមិនទាន់រួច
 ស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ ។ ម្នាលមាណព

ដូចស្រ្តីក្តី បុរសក្តី ដែលនៅក្មេង ជាក្រមុំកំឡោះ នៅកំពុងចូល
 ចិត្តនឹងគ្រឿងប្រដាប់ តាក់តែងរាងកាយ កាលគ្មានមើលស្រមោលមុខ
 របស់ខ្លួន នៅក្នុងកញ្ចក់ដ៏ស្អាតផ្សេងក្តី ក្នុងកាជន៍ដ៏ពេញដោយទឹកថ្លាក្តី
 បើស្រមោលមុខរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយទោស មានមុន (ជាដើម) ក្តី

១ ចិត្តជាអប្បនាសមាធិ ឬ ឧបទានសមាធិ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សំណុំទូទៅ

សកកាតក្ខន្តំ បដានេយ្យ អកកាតកំ វា អកកាតក្ខន្តំ
 បដានេយ្យ ឯវមេវ ខោ មាណាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ
 មាណាវ ភិក្ខុ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាណេ.
 ញប្បត្តេ ចេតោបរិយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិជំហរតិ
 អភិជំន្នាមេតិ ។ សោ បរសត្តានំ បរមុត្តរានំ ចេតសា
 ចេតោ បរិច្ច បដាធាតិ សភកំ វា ចិត្តំ សភកំ ចិត្តន្តំ
 បដាធាតិ ។ បេ ។ អវមុត្តំ វា ចិត្តំ អវមុត្តំ ចិត្តន្តំ
 បដាធាតិ ។ ឥន្ទម្បិស្ស ហោតិ បញ្ចាយ ។

(១៣៦) សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។
 អាណេញប្បត្តេ បុព្វេនិវាសាទុស្ស័តិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិ.
 ជំហរតិ អភិជំន្នាមេតិ ។ សោ អាណេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អទុស្ស័តិ សេយ្យដីធំ ឯកំបិ ជាតី ទ្វេបិ ជាតិយោ
 តិស្ស្សបិ ជាតិយោ ចតស្ស្សបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ
 ជាតិយោ ធនបិ ជាតិយោ វីសំបិ ជាតិយោ តីសំបិ
 ជាតិយោ ចត្តាឡីសំបិ ជាតិយោ បញ្ចាសំបិ ជាតិយោ
 ជាតិសតិបិ ជាតិសហស្សបិ ជាតិសតសហស្សបិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ក៏ដឹងថា ប្រកបដោយទោស បើស្រមោលមុខរបស់ខ្លួន មិនប្រកបដោយ
 ទោសក្តី ក៏ដឹងថាមិនប្រកបដោយទោស ដូចម្តេចមិញ ម្នាលមាណស
 ភិក្ខុដែលបានចេតោចរិយញ្ញាណ ក៏ដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលមាណស ភិក្ខុ
 កាលបើចិត្តតាំងឆ្ងាប់ខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះ
 ហើយ ក៏តម្រង់ផ្ចង់អង្កោចិត្តទៅ ដើម្បីចេតោចរិយញ្ញាណ ។ ភិក្ខុនោះក៏
 កំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់ពួកសត្វដទៃ ចុត្តលដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន គឺចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។
 ចិត្តមិនទាន់បានប្រស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់បានប្រស្រឡះ
 ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ហារបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១៣៦) ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងឆ្ងាប់ខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់
 ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្ចង់អង្កោចិត្តទៅ ដើម្បី
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ។ ភិក្ខុនោះក៏រលឹកនូវខន្ធ ដែលសត្វកាស្រ័យ
 នៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនប្រការ រលឹកខន្ធដូចម្តេច គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ
 ២ ជាតិ ៣ ជាតិ ៤ ជាតិ ៥ ជាតិ ១០ ជាតិ ២០ ជាតិ ៣០ ជាតិ
 ៤០ ជាតិ ៥០ ជាតិ ១០០ ជាតិ ១ ពាន់ជាតិ ១ សែនជាតិក៏បាន

សុភសុត្តេ បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណំ

អនេកេបំ សំវដ្តកប្បេ អនេកេបំ វិវដ្តកប្បេ អនេ-
 កេបំ សំវដ្តវិវដ្តកប្បេ អមុត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំ-
 តោត្ថោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំ-
 វេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ធុតោ អមុត្រ
 ឧទទាសី^(១) តត្រាទាសី ឯវំនាមោ ឯវំតោត្ថោ ឯវំវណ្ណោ
 ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ធុតោ ឥន្ទ្របបន្នាតិ ។ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាតិ ។
 សេយ្យថាបិ មាណវ បុរិសោ សកម្មាបិ^(២) តាមា
 អញ្ចំ តាមិ កង្កេយ្យ តម្លាបិ តាមា អញ្ចំបិ^(៣)
 តាមិ កង្កេយ្យ សោ តម្លា តាមា សកំយេវ តាមិ
 បន្ទាកង្កេយ្យ តស្ស ឯវំមស្ស អហំ ខោ សកម្មា
 តាមា អម្មំ តាមិ អគច្ឆី តថាបិ^(៤) ឯវំ អដ្ឋាសី

១ ប. ទទេវី ។ ២ ប. សកម្មា ។ ៣ ប. អញ្ចំ ។ ៤ ប. តត្រ ។

សុភវត្ថុ ឬ ច្រើនវិសាលភាព

រលឹកនូវសំដីក្នុងប្រាសាទ ប្រើនក៏បាន វិវត្តក្នុងប្រាសាទ ប្រើនក៏បាន សំដីក្នុងប្រាសាទ
 ជាប្រើនក៏បានថា អាត្មាអញបានកើតក្នុងកំឡុងពេលនោះ មានឈ្មោះយ៉ាង
 នេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បត្តិយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ
 បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មា
 អញច្បាស់ចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងកំឡុងពេលនោះ ដែល
 ទៅកើតក្នុងកំឡុងពេលនោះ ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មាន
 សម្បត្តិយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ
 មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្បាស់ចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បាន
 មកកើតក្នុងកំឡុងពេលនោះ ។ ក៏នោះរលឹកបាននូវខ្លួន ដែលខ្លួនអាស្រ័យនៅ
 ក្នុងកាលមុនជាប្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ គឺសម្បត្តិអាហារជាដើម
 ព្រមទាំងទទួល គឺឈ្មោះនឹងគោត្រយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់មាណា ដូច
 បុរសចេញអំពីស្រុករបស់ខ្លួន ហើយទៅកាន់ស្រុកដទៃ ចេញអំពីស្រុក
 នោះ ហើយទៅកាន់ស្រុកដទៃទៀត បុរសនោះឯងក៏ត្រឡប់មកស្រុក
 នោះ មកកាន់ស្រុករបស់ខ្លួនវិញ ហើយបុរសនោះ ក៏នឹករលឹកឃើញ
 យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានចេញ អំពីស្រុករបស់ខ្លួនហើយ ទៅកាន់
 ស្រុកឯណោះ ដែលទៅដល់ស្រុកនោះ អាត្មាអញបានឈរយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលច្បងវគ្គោ

ឯសំ ឯសំ ឯសំ អកាសំ ឯសំ តុល្លា អហោសី សោ
 ត្តា^(១) តាមា អម្ពំ តាមំ អគង្គំ តត្រាចំ ឯសំ អដ្ឋាសី
 ឯសំ ឯសំ ឯសំ អកាសំ ឯសំ តុល្លា អហោសី សោម្ពំ
 ត្តា តាមា សតំយេវ តាមំ បទ្ទាគតោតំ ឯសេវ
 ខោ មាណវំ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ' មាណវំ ភិក្ខុ
 ឯសំ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាទេញ្ចប្បត្តេ
 បុព្វេនិវាសនុស្សតំញាណាយ ចិត្តំ អភិជំហរតិ អភិ-
 ជំន្នាមេតិ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតំ
 សេយ្យដំ ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។
 ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សតិ ។ ឥទម្បីស្ស ហោតិ បញ្ចាយ ។

(១៣៧) សោ ឯសំ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។
 អាទេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ចុត្តបទាតញាណាយ ចិត្តំ
 អភិជំហរតិ អភិជំន្នាមេតិ ។ សោ និព្វេន បត្តុនា
 វិសុទ្ធន អតីត្តន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរិមាទេ

១. តត្រាចំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សីលក្ខន្ធារ

បានអង្គុយយ៉ាងនេះ បាននិយាយយ៉ាងនេះ នៅស្បៀមយ៉ាងនេះ លុះ
 អាត្មាអញ ចេញអំពីស្រុកនោះ ហើយទៅកាន់ស្រុកឯណោះ ដែលទៅ
 ដល់ស្រុកនោះ អាត្មាអញ បានឈរយ៉ាងនេះ បានអង្គុយយ៉ាងនេះ
 បាននិយាយយ៉ាងនេះ នៅស្បៀមយ៉ាងនេះ ឥឡូវនេះអាត្មា អញត្រឡប់
 មកពីស្រុកនោះ មកកាន់ស្រុករបស់ខ្លួនវិញហើយ ដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់
 មាណព ភិក្ខុដែលបានបុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ ក៏ដូច្នោះឯង ។ បេ ។
 ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុកាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅ
 តាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្ចង់បង្ហាន់ចិត្តទៅ ដើម្បីបុព្វេនិវា-
 សនុស្សតិញ្ញាណ ភិក្ខុនោះ ក៏រលឹកនូវបុព្វេនិវាសជាច្រើនប្រការ រលឹក
 បានដូចម្តេច គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះរលឹកបាន
 នូវបុព្វេនិវាស ជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទទួលយ៉ាង
 នេះ ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ហារបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១៣៧) ភិក្ខុនោះ កាលបើ ចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិន
 ញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់ យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្ចង់បង្ហាន់ចិត្តទៅ
 ដើម្បីសន្តានិប្បក្ខបបាតញ្ញាណ គឺសេចក្តីដឹងនូវចុតិនិវេសន៍នៃសត្វទាំង
 ឡាយ ។ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្អស់នូវចក្ខុជាបេស
 នៃមនុស្សធម្មតា វេមនឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលកើត

សុភសុត្តន្ត បុគ្គលិកនិកាយ

ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទិព្វល្លោ សុ-
 កតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដិធានតំ ឥមេ
 វត កោល្លោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្មាកតា
 វច្ឆទុច្ចរិតេន សមន្មាកតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្មាកតា
 អរិយាធំ ឧបវាទិកា មិន្នាធិដ្ឋិកា មិន្នាធិដ្ឋិកម្មសមា-
 ធានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា អហយំ ទុក្ខតំ
 វិនិច្ឆ័យំ វិរយំ ឧបបជ្ជា ឥមេ វា បន កោល្លោ សត្តា
 កាយសុច្ចរិតេន សមន្មាកតា វច្ឆសុច្ចរិតេន សមន្មា-
 កតា មនោសុច្ចរិតេន សមន្មាកតា អរិយាធំ អនុបវា-
 ទិកា សម្មាធិដ្ឋិកា សម្មាធិដ្ឋិកម្មសមាធានា តេ
 កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុកតំ សុត្តំ លោកំ
 ឧបបជ្ជាតំ ឥតំ ទិព្វេន ចក្កេន វិសុទ្ធូន អតីតន-
 មាទុសកេន សត្តេ បស្សិតំ ចរមានេ ឧបបជ្ជមានេ
 ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទិព្វល្លោ សុកតេ ទុក្ខតេ

សុត្តន្តបិដក ចតុត្ថកបិដក

ជាសត្វចាបថោក ទុក្ខម មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎^១ សត្វទាំងអម្បាលនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចី-
 ទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកដៀលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាមិត្តាទិដ្ឋិប្រកាន់អំពើជាមិត្តាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះលុះរំលោភកាយទៅ បន្ទាប់
 អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ (១) ទុក្ខតិ(២) វិនិបាត (៣) នរក (៤) មួយ
 សោត អើហ្ន៎^២ សត្វទាំងអម្បាលនេះប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយ
 វចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត មិននិះដៀលនូវព្រះអរិយបុគ្គល
 ទាំងឡាយ ជាសម្មាទិដ្ឋិប្រកាន់នូវអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះលុះដល់
 រំលោភកាយទៅ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងលោកគឺមនុស្សសុគតនឹង
 សួគ៌ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្វែរនូវចក្ខុជាប់របស់មនុស្ស
 ធម្មតា វេមនិឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្បុក ដែលកើត ជាសត្វចាប
 ថោក ទុក្ខម មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់

១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ។ ២ បេតវិស័យ ។ ៣ អសុរកាយដែលមានមហិទ្ធិឫទ្ធិ
 តូចរាហូអសុរិន្ទជាដើម ។ ៤ នរក គឺលោកដែលគ្មានសេចក្តីបំរើ មានច្រើនប្រការ មាន
 អវិចីនរកជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស សំលក្ខន្ធា

យថាកម្មបុគ្គលេ សុត្តេ បដាធាតុំ ។ សេយ្យថាបំ
 មាណាវ មជ្ឈេ សីយាជកេ ចាសាទោ តត្ថ ចក្កមា
 បុរិសោ បិកោ បស្សេយ្យ មនុស្សេ កេហំ បរិសន្ថេបំ
 ធិក្ខមន្តេបំ រថិយាយ វីថី សញ្ញាន្តេបំ មជ្ឈេ សីយា-
 ជកេ ធិសីន្តេបំ តស្ស ឯមស្ស ឯតេ មនុស្សា កេ-
 ហំ បរិសន្តំ ឯតេ ធិក្ខមន្តំ ឯតេ រថិយាយបំ វីថី
 សញ្ញាន្តំ ឯតេ មជ្ឈេ សីយាជកេ ធិសីន្តាតិ ឯមេវ
 ចោ មាណាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យិបំ មាណាវ ភិក្ខុ ឯវំ
 សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាណេញប្បត្តេ សត្តានំ
 ចុត្តបចាតញ្ញាយ ចិត្តំ អភិជ្ជាវតិ អភិជ្ជាមេ-
 តិ ។ សោ ធិព្វេន ចក្កោ វិសុទ្ធព អតិក្កន្ធមាណុ-
 សកេន សុត្តេ បស្សិតិ ចវមាណេ ឧបបជ្ឈមាណេ ហីណេ
 បណ្ឌិតេ សុវណ្ណេ ធិព្វណ្ណេ សុគតេ ធិក្កតេ យថា-
 កម្មបុគ្គលេ សុត្តេ បដាធាតុំ ។ ឥន្ទ្រ័ស្ស ហោតិ
 បញ្ញាយ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធា

ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយ
 ប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលមាណស ដូចជាប្រាសាទដែលតាំងនៅក្បែរផ្លូវ
 ត្រឡែងកែង ជាកណ្តាលក្រុង បុរសមានភ្នែកភ្លឺឈរលើប្រាសាទនោះ
 គប្បីឃើញនូវមនុស្សទាំងឡាយ ដែលចូលទៅកាន់ផ្ទះក្តី ចេញអំពីផ្ទះក្តី
 គ្រាប់សញ្ជាអំពីច្រកផ្លូវទៅកាន់ថ្នល់ក្តី ដែលអង្គុយក្បែរផ្លូវត្រឡែងកែង នា
 កណ្តាលក្រុងក្តី បុរសនោះ ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងនេះ ដើរ
 ចូលទៅកាន់ផ្ទះ មនុស្សទាំងនេះ ចេញមកអំពីផ្ទះ មនុស្សទាំងនេះសញ្ជា
 អំពីច្រកផ្លូវទៅកាន់ថ្នល់ មនុស្សទាំងនេះ អង្គុយនៅក្បែរផ្លូវត្រឡែងកែង
 នាកណ្តាលក្រុង ដូចម្តេចមិញ ម្នាលមាណស ភិក្ខុដែលបានសន្តាន់ចិត្តរួច
 បានញាណក៏ដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលមាណស ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំង
 ឆ្លាប់ខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាស់ យ៉ាងនេះហើយ ក៏
 តម្រង់ផ្លូវបណ្តែងចិត្តទៅ ដើម្បីសន្តាន់ចិត្តរួចបានញាណ ។ ភិក្ខុនោះមាន
 ចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្អស់នូវចក្ខុជាបេសមុស្សធម្មតា រមែងឃើញ
 នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្បុត ដែលកើត ជាសត្វទាបថោក ទុក្ខម មាន
 សម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវសត្វ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង ជា
 បញ្ញារបស់ភិក្ខុនោះ ។

សុរាស្ត្រ អាសវក្ខយញ្ញាណ

(១៣៨) ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផ្សេង មិន
មានទីលូតត្រង់ក្នុងសេចក្តី ប្រាសចាកទប់ក្តីលេស មានសភាពជាចិត្តទន់
គួរដល់ការវិនិច្ឆ័យ ជាចិត្តនឹងផ្គុំ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាស់ យ៉ាង
នេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្គុំ បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ គឺ
សេចក្តីដឹងឡូធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងតាមពិត
ថា នេះជាទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា
នេះជាសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាបដិបទនាំឲ្យបានដល់
ឡូសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាអាសវៈ ដឹងតាមពិតថា
ធម៌នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតអាសវៈ ដឹងតាមពិតថា នេះជាសេចក្តីរលត់
អាសវៈ ដឹងតាមពិតថា នេះជាបដិបទនាំឲ្យបានដល់ឡូសេចក្តីរលត់
អាសវៈ ។ កាលបើភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏
ផុតស្រឡះចាកកាមាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកភវៈផង ចិត្តក៏
ផុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈផង ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ សេចក្តី
ដឹងក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ថា
កំណើតអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់
ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ ករណីយកិច្ចដទៃ
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់មាណព

បព្វតសំខេបទុទិករហនោ(១) អន្តោ វិប្បសន្នោ អនាវិ-
 លោ តត្ថ ចក្កមា បុរិសោ ត្ថេវ វិគោ បស្សេយ្យ
 សិប្បិកសម្ពុត្តិកំបិ សក្ខារកេវលំបិ(២) មច្ឆកុម្ពិបិ ចរន្តិបិ
 តិដ្ឋន្តិបិ តស្ស ឯវេស្ស អយំ ខោ ទុទិករហនោ
 អន្តោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ តត្ថេវេ សិប្បិកសម្ពុ-
 តាបិ សក្ខារកេវលាបិ មច្ឆកុម្ពាបិ ចរន្តាបិ តិដ្ឋ-
 ន្តាបិ(៣) ឯវេមេវ ខោ មាណវំ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ
 មាណវំ ភិក្ខុ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាណ-
 ញ្ចប្បត្តេ អាសវំនំ ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិជំហរតិ
 អភិជំន្នាមេតិ ។ សោ វេនំ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ បដា-
 នាតិ ។ បេ ។ អយំ អាសវំនំរោជតាមំនំ បដិបទាតិ
 យថាក្ខតំ បដានាតិ ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្ស-
 តោ កាមាសវំបិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ភវាសវំបិ ចិត្តំ
 វិមុត្តតិ អវិជ្ជាសវំបិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមីតិ
 ញ្ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វិសំតំ ព្រហ្មចរិយំ

១ ម. បព្វតសង្កេបេ ទុក្ខរហនោ ។ ២ សក្ខារកេវលំបិគិបិ ។ ៣ ម. តិដ្ឋន្តាបិគិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយ សីលទូន្មាន

ដូចជាអន្ទង់ទឹកលើកំពូលភ្នំ ដែលថ្លាឈ្លង ឥតមានកករលក បុរសដែល
មានភ្នែកភ្លឺ ឈរទៀបមាត់នៃអន្ទង់ទឹកនោះ គប្បីឃើញនូវខ្យងនឹងគ្រឿង
ដុំក្រួសនឹងបំណែកក្តី ហ្វូងត្រីដែលហែលទៅមកបូកពុលនៅក្នុង បុរសនោះ
ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អន្ទង់ទឹកនេះឯងថ្លាឈ្លង ឥតមានកករ
លក ខ្យងនឹងគ្រឿងទាំងឡាយនេះក្តី ដុំក្រួសនឹងបំណែកទាំងឡាយនេះក្តី
ហ្វូងត្រីទាំងឡាយនេះ ដែលកំពុងហែលទៅមកបូកពុលនៅក្នុង ក្នុង
អន្ទង់ទឹកនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុដែលបានអាសវក្ខយ-
ញាណ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បេ ។ ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំង
ខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់
ផ្លង់បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញាណ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងតាមពិតថា
នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងតាមពិតថា នេះជាបដិបទានាំឲ្យបានដល់នូវ
សេចក្តីរលត់អាសវៈ ។ ភិក្ខុនោះ កាលបើដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ
ហើយ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកការអាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកភវសវៈ
ផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈផង ។ កាលបើ ចិត្តផុតស្រឡះហើយ
សេចក្តីដឹងក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ថា
កំណើតនៃអាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបានប្រព្រឹត្ត

សុរាសុត្តេ សុរាស្ស អាទន្ទន្ទោច្ឆ័យសំណា ឧបាសកត្ថទេសនា

កតំ ករណីយំ ជាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាជានំ ។

ឥនធម្មិស្ស ហោតិ បញ្ចាយ ។

(១៣៧) អយំ ខោ សោ មាណវ៌ អរិយោ បញ្ចា-
 ឡោ យស្ស សោ ភកវា វណ្ណាវនំ អហោសិ ឯត្ត
 ច ឥមំ ជនំ សមាទមេសិ ឯវេសេសិ បតិដ្ឋាមេសិ
 នត្តំ ចេវេត្ត ឧត្តរំ ករណីយន្តំ ។ អច្ឆរិយំ កោ
 អាទន្ទ អត្ថំ កោ អាទន្ទ សោវាយំ កោ អាទន្ទ
 អរិយោ បញ្ចាឡោ បរិបុណ្ណោ នោ អបរិបុណ្ណោ ឯវំ
 បរិបុណ្ណោហំ កោ អាទន្ទ អរិយំ បញ្ចាទន្ធិ ឥតោ
 ពហំន្វា អញ្ចេសុ សមណាព្រាហ្មណេសុ ន សមនុ-
 បស្សនំ នត្តំ នោ តិញ្ចំ ឧត្តរំ ករណីយន្តំ ។
 អភិក្កន្តំ កោ អាទន្ទ អភិក្កន្តំ កោ អាទន្ទ
 សេយ្យថាបិ កោ អាទន្ទ ឯក្កន្តំ វា ឧត្តរិយេយ្យ

សុតសូត្រ សុតមាណពសរសើរព្រះអានន្តរោ ការសំដែងខ្លួនជាធម្មតា

គ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញ ក៏បានធ្វើស្រេចហើយ
ករណីយកិច្ចដទៃនៃអាត្មាអញ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ
ទៀតមិនមានឡើយដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯងជាបញ្ចារបស់កិត្តុនោះ។

(១៣៧) ម្ចាស់មាណព នេះឯងជាអរិយបញ្ចាខន្ធ ដែលព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ ទាំងបានណែនាំ
ប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន កិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅទៀតក្នុងសា-
សនានេះ មិនមានឡើយ ។ សុតមាណព ពោលសរសើរថា បពិត្រព្រះ
អានន្តដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្តដ៏ចម្រើន ហេតុនេះមិនធ្លាប់
មានបែរជាមានបាន បពិត្រព្រះអានន្តដ៏ចម្រើន អរិយបញ្ចាខន្ធនោះបរិ-
បូណ៌ហើយ មិនមែន មិនបរិបូណ៌ទេ បពិត្រព្រះអានន្តដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុ-
ណាមិនដែលឃើញទូរអរិយបញ្ចាខន្ធ ដែលបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ក្នុងសម-
ណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះឡើយ កិច្ច
នីមួយៗដែលយើងទាំងឡាយ គប្បីធ្វើតទៅទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រ
ព្រះអានន្តដ៏ចម្រើន ឆ័ត្រនោះណាស់ បពិត្រព្រះអានន្តដ៏ចម្រើន ឆ័ត្រនោះ
ណាស់ បពិត្រព្រះអានន្តដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលលោកម្ចាស់ សំដែងហើយ
ដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ (ភ្លឺច្បាស់ណាស់) ដូចជាគេផ្សារទូរ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលកុទ្ធុវគ្គោ

បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុទ្ធិស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ
 អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ ចក្ខុមន្តោ
 រូបាទំ ធខុន្តិតំ ឯវមេវ ខោ កោតា អានន្ទន
 អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ កោ
 អានន្ទ ភវន្តំ តោតមំ សរណំ ភត្តាមំ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុ
 សង្ឃញ្ញំ ឧបាសកំ មំ ភវំ អានន្តោ ជារតុ អជ្ជតក្ក
 ចាណុបេតំ សរណដ្ឋតន្តំ ។

សុត្តន្តំ វសមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី២៣៣ វិជយាបិដក សីលបទ្កត្ត

ភាជន៍ដែលផ្គាប់ ឬដូចជាគេបើកបន្លាញរបស់ដែលកំឡាំង ពុំនោះដូច
 ជាគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោត ដូចជាគេបំភ្លឺប្រទីប ក្នុងទី
 ងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សដែលមានចក្ខុ (ភ្នែក) នឹងមើលឃើញរូបទាំង
 ឡាយ បត់ត្រព្រះអាទន្ទដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណានេះ សូមដល់នូវព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាសរណៈ ចាប់ដើម
 តាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ សូមព្រះអាទន្ទដ៏ចំរើន ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះករុណាថាជា
 ទុបាសកដល់នូវសរណៈគមន៍ស្មើដោយជីវិត ។

ចប់ សុត្តន្តបិដក ទី ១០ ។

កេរ្តិ៍ស្តី ឯកាទសម័

(១២០) ឯកាទ ស្តី ។ ឯកា សមយំ កកវា
ជាលទ្ធាយំ វិហារតិ ចារិកម្តង ។ អថខោ កេរ្តិ៍ដ្ឋោ^(១)
កហបតិប្បត្តោ យេន កកវា តេនុបស្សន្តិមិ ឧបស្សន្តិមិត្វា
កកវន្តំ អភិវទេត្វា ឯកម្ពន្តំ ឯសីទិ ។ ឯកម្ពន្តំ
ឯសីដ្ឋោ ខោ កេរ្តិ៍ដ្ឋោ កហបតិប្បត្តោ កកវន្តំ ឯតទលោច
អយំ កន្តេ ជាលទ្ធា ឥទ្ធា ចេវ ដីតា ច តហុជនា
អាតិណ្ឌាមនុស្សា កកវតិ អភិប្បសន្នា សាធុ កន្តេ
កកវា ឯកំ ភិក្ខុំ សមាទិសតុ យោ ឧត្តរមនុស្សធម្មា
ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកវស្សតិ ឯវាយំ ជាលទ្ធា ភិយ្យោសោ
មត្តាយ កកវតិ អភិប្បសីទិស្សតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កកវា
កេរ្តិ៍ន្តំ កហបតិប្បត្តិ ឯតទលោច ន ខោ អហំ កេរ្តិ៍ដ្ឋ
ភិក្ខុនំ ឯវំ ធម្មំ ទេសេមិ ឯថ តុម្ភេ ភិក្ខុវេ ភិហ៍-
នំ ឱនាតវសនានំ ឧត្តរមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ

១ ខ. កេរ្តិ៍ ។ ម. កេរ្តិ៍ដ្ឋោ ។

កេរ្តិ៍ស្រី ទី ១១

(១៤០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងបារាំងកម្ពុជ៍ ជិតស្រុកនាលន្ទា ។
គ្រានោះ គហបតិបុត្រឈ្មោះកេរ្តិ៍ ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏
សមគួរ ។ លុះកេរ្តិ៍គហបតិបុត្រអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើប
ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ស្រុកនាលន្ទានេះ ជាស្រុកស្តុកស្តម្ភបរិច្ចណិ (ដោយទ្រព្យរបស់
ផ្សេងៗ) មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ មានមនុស្សជ្រះថ្លាក្រាស់
ក្រែល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុណា
អាចនឹងធ្វើឥទ្ធិបាទិហារ្យ ឲ្យក្រែលនិងជាងមនុស្សធម៌ គឺកុសលកម្ម ១០
សូមព្រះមានព្រះភាគ បង្គាប់ភិក្ខុនោះ ១ ប្រ (ឲ្យធ្វើ) កាលបើ
យ៉ាងនេះ អ្នកស្រុកនាលន្ទានេះ ក៏នឹងរំលឹកតែជ្រះថ្លាឡើង ក្នុងព្រះ
មានព្រះភាគ ។ កាលកេរ្តិ៍គហបតិបុត្រ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះ
ហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងកេរ្តិ៍គហបតិបុត្រថា ម្ចាស់កេ-
រ្តិ៍ តថាគតមិនសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកធ្វើឥទ្ធិបាទិហារ្យ ឲ្យក្រែលនិងជាងមនុស្សធម៌

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយស្ស សីលក្ខន្ធកថា

កកេថាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ កេវដ្ឋោ កហបតិបុត្តោ
 កកវន្តំ ឯតទកេន ជាហំ កន្តោ កកវន្តំ វេយសី^(១) អបិច
 ឯវំ វនាមិ អយំ កន្តោ ជាលទ្ធា ឥទ្ធា ចេវ ដីតា ច
 ពហុជនា អាតិណ្ណមនុស្សា កកវតិ អភិប្បសន្នា សាទុ
 កន្តោ កកវា ឯតិំ ភិក្ខុំ សមាទិសតុ យោ ឧត្តវមនុស្ស-
 ធម្មា ឥទ្ធិប្បាជិហារិយំ កវស្សតិ ឯវាយំ ជាលទ្ធា
 ភិយ្យោសោ មត្តាយ កកវតិ អភិប្បសីទិស្សតិ ។
 តតិយម្បិ ។ វេ ។

[១២០] តីណិ ខោ ឥមាទិ កេវដ្ឋោ ចាជិហារិ-
 យាទិ មយា សយំ អភិញ្ញា សង្ខកត្វា បវេទិតាទិ
 កតមាទិ តីណិ ឥទ្ធិប្បាជិហារិយំ អាទេសនាចាជិ-
 ហារិយំ អនុសាសនីចាជិហារិយំ ។ កតមញ្ញ កេវដ្ឋោ
 ឥទ្ធិប្បាជិហារិយំ ឥធ កេវដ្ឋោ ភិក្ខុ អនេកវិហាតិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ដល់ពួកគ្រហស្ថអ្នកស្ងៀកពាក់សង្ខារឡើយ ។ កេវដ្តគហបតិបុត្របាន
 ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគជាតំរប់២ ដងទៀតថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានតាំងព្រះមានព្រះភាគ (ឲ្យសំដែង)
 ទេ ខ្ញុំព្រះអង្គគ្រាន់តែក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ស្រុកនាលន្ទានេះ ជាស្រុកស្តុកស្តម្ភចរិច្ចណិ (ដោយព្រៀបរស់ផ្សេងៗ)
 មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ មានមនុស្សជ្រះថ្លាក្រាស់ក្រែល ចំពោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុណា អាចនឹងធ្វើឥទ្ធិបា-
 ដិហារ្យ ឲ្យក្រែលឆ្ងល់ជាងមនុស្សធម៌បាន សូមព្រះមានព្រះភាគបង្គាប់
 ភិក្ខុនោះ ១ រូប (ឲ្យធ្វើ) កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកស្រុកនាលន្ទានេះនឹងរឹង
 រឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ។ (កេវដ្តគហបតិបុត្រក្រាប
 បង្គំទូលទូលសេចក្តីនេះទៀត) ជាតំរប់ ៣ ដងផង ។ បេ ។

(១៤១) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កេវដ្តៈ បាដិ-
 ហារ្យ ៣ យ៉ាងនេះ ដែលតថាគតធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ត្រួត
 ដោយខ្លួនឯងហើយ អាចនឹងសំដែងបាន បាដិហារ្យ ៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច
 គឺឥទ្ធិបាដិហារ្យ ១ ការសេនាបាដិហារ្យ ១ អនុសាសន៍បាដិហារ្យ ១ ។
 ម្ចាស់កេវដ្តៈ ចុះឥទ្ធិបាដិហារ្យតើដូចម្តេច ម្ចាស់កេវដ្តៈភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

ឥទ្ធិវិជ្ជំ បច្ចុទុកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា តហុតា ហោតិ
 តហុតាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិការំ តិរោការំ
 តិរោកុខំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាសោ កច្ចតិ
 សេយ្យថាបិ អាកាសេ បឋវីយា ឧម្មជ្ជនិម្ម្ជំ ករោតិ
 សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមាសេ^(១) កច្ចតិ
 សេយ្យថាបិ បឋវីយា អាកាសេបិ បល្ល័ង្កន កមតិ
 សេយ្យថាបិ បត្តិ សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ
 ឯវមហិទ្ធិកេ ឯវមហាទុកាវេ ចាណំថា បរិមសតិ
 បរិមជ្ជតិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្ថេ.
 តិ ។ តមេនំ អញ្ញាតរោ សន្នោ បសន្នោ បស្សតិ
 តំ ភិក្ខុំ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិជ្ជំ បច្ចុទុកោន្តំ ឯកោបិ
 ហុត្វា តហុតា ហោន្តំ តហុតាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តំ
 អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ
 អសដ្ឋមាសំ កច្ចន្តំ សេយ្យថាបិ អាកាសេ បឋវីយា
 ឧម្មជ្ជនិម្ម្ជំ ករោន្តំ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ

១ ឧ. ប. អភិជ្ជមាសោ ។

ពេទ្យសុត្រ បាធិបក្ស ៣ យ៉ាង ការពោលអំពីឥទ្ធិវិធី

បាននូវឥទ្ធិវិធីគឺការតាក់តែងឫទ្ធិបានជាច្រើនប្រការ មនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជា
 ច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ដើរទៅមិនជាប់
 ជំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង
 នឹងទីខាងក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅ ក្នុងអាកាសក៏បាន ងើបឡើងទាំងមុជចុះ
 ក្នុងផែនដី ដូចជាងើបមុជ ក្នុងទឹកក៏បាន ដើរទៅក្នុងទឹក ក៏មិនបែក
 ញាយទឹក ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅក្នុងអាកាសទាំងក្លែង ដូចជា
 សកុណជាតិដែលមានស្លាបក៏បាន យកដៃទៅស្លាបអង្គុល ចាប់ពាល់
 នូវព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មាន
 អានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកាយ
 ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ កុលបុត្រឯណាមួយ ជាអ្នកមានសទ្ធា
 ជ្រះថ្លា ឃើញភិក្ខុនោះ ដែលបាននូវឥទ្ធិវិធីជាច្រើនប្រការគឺ មនុស្សម្នាក់
 ឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ដើរ
 ទៅមិនជាប់ជំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាង
 ក្រៅកំពែងនឹងខាងក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅ ក្នុងអាកាសក៏បាន ងើបឡើង
 ទាំងមុជចុះ ក្នុងផែនដី ហាក់ដូចជាងើបមុជក្នុងទឹកក៏បាន ដើរទៅក្នុងទឹក

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

អភិជ្ឈមាទេ ភក្ខន្តំ សេយ្យថាមិ បវរីយា អាត្មាសេមិ
 បល្លង្កេន កមន្តិ សេយ្យថាមិ បត្តិ សត្យុលោ
 វមេមិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិតេ ឯវមហានុភាវេ
 មាណីនា បរិមសន្តំ បរិមជ្ឈន្តំ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ
 កាយេន វសំ វត្ថុន្តំ ។ តមេនំ សោ សន្នោ បសន្នោ
 អញ្ញាតស្ស អស្សន្តស្ស អប្បសន្នស្ស អាហោចេតិ
 អន្ធរិយំ វត ភោ អត្ថនំ វត ភោ សមណស្ស មហិទ្ធិ-
 កតា មហានុភាវតា អមាហំ ភិក្ខុំ អន្តសំ អនេក-
 វិហិតំ វត្ថុន្តំ បច្ចុនុភោន្តំ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុជា
 ហោន្តំ ពហុជាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តំ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្ថុន្តំ ។ តមេនំ
 សោ អស្សន្នោ អប្បសន្នោ នំ សន្ធិំ បសន្ធិំ ឯវ
 វេយ្យ អត្ថំ ខោ ភោ ភក្ខាវ នាម វិជ្ជា តាយ សោ
 ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ វត្ថុន្តំ បច្ចុនុភោតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ទយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ក៏មិនបែកឆ្ងាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅក្នុងអាកាសទាំង
 ភ្នែក ដូចជាសកុណជាតិដែលមានស្លាបក៏បាន យកដៃទៅស្លាបអង្គុល
 ចាប់តាល់នូវព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាង
 នេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយ
 កាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ កុលបុត្រដែលមានសទ្ធាជ្រះថ្លានោះ
 ក៏ប្រាប់នូវដំណើរភិក្ខុនោះ ដល់អ្នកដទៃ ដែលមិនទាន់មានសទ្ធា មិន
 ទាន់មានសេចក្តីជ្រះថ្លាថា ឧហ្ម៎ា ហេតុនេះជាអស្ចារ្យពេក ឧហ្ម៎ា ហេតុនេះ
 មិនធ្លាប់មាន បែរជាមានបាន ភាវៈនៃសមណៈជាអ្នកមានឫទ្ធិច្រើន មាន
 អានុភាពច្រើន ព្រោះខ្ញុំបានឃើញភិក្ខុឯណោះ ដែលបាននូវឥទ្ធិវិធីជា
 ច្រើនប្រការគឺ ធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់
 ឲ្យទៅជាម្នាក់វិញក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ
 ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ជនដែលមិនទាន់មានសទ្ធា មិន
 ទាន់មានសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ គប្បីនិយាយប្រាប់ដំណើរភិក្ខុនោះ ទៅ
 នឹងកុលបុត្រដែលមានសទ្ធាជ្រះថ្លានោះ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 មានវិជ្ជាមួយយ៉ាង ឈ្មោះគន្ធារិ គឺវិជ្ជាដែលឫសឈ្មោះគន្ធារៈ តាក់តែង
 ទុកមក ភិក្ខុនោះបាននូវឥទ្ធិវិធីជាច្រើនប្រការ ដោយវិជ្ជានោះ ។ បេ ។

កេរ្តិ៍សុត្តេ គឺណិ បាដិហារិយាធិ អាទេសតាបាដិហារិយកថា

យាវ ព្រាហ្មណោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេត្តិ ។ តំ
កី មញ្ញាសិ កេវដ្ឋ អបិ នុ សោ អស្សនោ អប្ប-
សន្នោ តំ សន្នំ បសន្នំ ឯវំ វទេយ្យតិ ។ វទេយ្យ
កន្តេតិ ។ ឥមំ ខោ អហំ កេវដ្ឋ ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយេ
អាជីនំ សម្បស្សមាណោ ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយេន អដ្ឋិ-
យាមិ ហារយាមិ ជិត្តនាមិ ។

[១៤២] កតមញ្ញ កេវដ្ឋ អាទេសនាបាដិហា-
រិយំ ។ ឥន កេវដ្ឋ ភិក្ខុ បរសត្ថានំ បរមុត្តណានំ
ចិត្តម្បិ អាទិសតិ ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ វិតត្តិ-
តម្បិ អាទិសតិ វិបារិតម្បិ អាទិសតិ ឯវម្បិ តេ
មនោ ឥន្ទម្បិ^(១) តេ មនោ ឥតិបិ តេ ចិត្តនំ ។
តមេនំ អញ្ញាតោ សន្នោ បសន្នោ បស្សតិ តំ
ភិក្ខុំ បរសត្ថានំ បរមុត្តណានំ ចិត្តម្បិ អាទិសន្នំ
ចេតសិកម្បិ អាទិសន្នំ វិតត្តិតម្បិ អាទិសន្នំ វិបារិ-
តម្បិ អាទិសន្នំ ឯវម្បិ តេ មនោ ឥន្ទម្បិ តេ មនោ

១ ម. សព្វុ បិគ្គបិ អាទិសតិ ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ វិតត្តិបិ អាទិសតិ វិបារិកម្បិ
អាទិសតិ ឯវម្បិ តេ មនោ ឥន្ទបិ វិស្សតិ ។

កេរ្តិ៍សូត្រ ការពោលអំពីអាទេសនាបាដិហារ្យ

ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដកបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដ៏ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ដទៃដែលមិនទាន់មានសទ្ធា
មិនទាន់មានសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ នឹងគប្បីនិយាយពាក្យយ៉ាងនេះ ទៅនឹង
កុលបុត្រ ដែលមានសទ្ធាជ្រះថ្លានោះដែរឬ ។ កេរ្តិ៍ដ៏គហបតិបុត្រក្រាបបង្គំ
ទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដទៃនោះគប្បីនិយាយដែរ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដ៏ តថាគត ពិចារណាយើញច្បាស់
នូវទោសក្នុងឥទ្ធិបាដិហារ្យនេះហើយ ទើបឡើយណាយធុញទ្រង់ ខ្លឹម
រកមិចារកឥទ្ធិបាដិហារ្យ ។

(១៤២) ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដ៏ ចុះអាទេសនាបាដិហារ្យតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
កេរ្តិ៍ដ៏ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទាយនូវចិត្តខ្លះ ទាយនូវចេតសិកខ្លះ^(១)
ទាយនូវការត្រិះរិះខ្លះ ទាយនូវការពិចារណាខ្លះ របស់ពួកសត្វដទៃ
បុគ្គលដទៃថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ មនោរបស់អ្នកមានប្រការ
ដូច្នេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នេះខ្លះ ។ កុលបុត្រឯណានីមួយ ដែលមានសទ្ធា
ជ្រះថ្លាយើញកិត្តនោះ ដែលទាយនូវចិត្តខ្លះ ទាយនូវចេតសិកខ្លះ ទាយ
នូវការត្រិះរិះខ្លះ ទាយនូវការពិចារណាខ្លះ របស់ពួកសត្វដទៃ បុគ្គល
ដទៃថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ មនោរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នេះខ្លះ

១ អន្តិកថា លោកសំដៅយកសោមនស្សចេតសិកនឹងទោមស្សចេតសិក ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ឥតិបិ តេ ចិត្តន្តំ ។ ឥមេនំ សោ សុទ្ធោ បសន្នោ
 អពាវស្សំ អស្សន្ធស្សំ អប្បសន្នស្សំ អាហោតិ
 អន្ទរិយំ វត កោ អព្ភតំ វត កោ សមណស្សំ មហាធ្ម-
 តតា មហានុភាវតា អមាហំ ភិក្ខុំ អន្ទសំ បរសត្តានំ
 បរុត្តលានំ ចិត្តម្បិ អាទិសន្តំ ចេតសិកម្បិ
 អាទិសន្តំ វិតក្កិតម្បិ អាទិសន្តំ វិចារិតម្បិ អាទិសន្តំ
 ឯវិបិ តេ មនោ ឥត្ថម្បិ តេ មនោ ឥតិបិ តេ ចិត្ត-
 ន្តំ ។ ឥមេនំ សោ អស្សន្ធធ្វោ អប្បសន្នោ តំ សុទ្ធំ
 បសន្នំ ឯវិ វិជយ្យ អត្ថំ ខោ កោ មណីកា នាម
 វិជ្ជា តាយ សោ ភិក្ខុ បរសត្តានំ បរុត្តលានំ
 ចិត្តម្បិ អាទិសតិ ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ វិតក្កិតម្បិ
 អាទិសតិ វិចារិតម្បិ អាទិសតិ ឯវិម្បិ តេ មនោ
 ឥត្ថម្បិ តេ មនោ ឥតិបិ តេ ចិត្តន្តំ ។ តំ ភី
 មពាសំ កេវលំ អបិ នុ សោ អស្សន្ធធ្វោ អប្បសន្នោ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលសុត្តន្ត

ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នេះខ្លះ ។ កុលបុត្រដែលមានសទ្ធាជ្រះថ្លានោះ ក៏ប្រាប់នូវ
 ដំណើរភិក្ខុនោះ ដល់ជនដទៃដែលជាអ្នកមិនទាន់មានសទ្ធា មិនទាន់មាន
 សេចក្តីជ្រះថ្លាថា ឧហ្ម្ម ហេតុនេះជាអស្ចារ្យណាស់ ឧហ្ម្ម ហេតុនេះមិនធ្លាប់
 មាន បែរជាមានបាន ការៈនៃសមណៈជាអ្នកមានបូជ្ឈប្រើម មានភាពទុក្ខ
 ប្រើម ព្រោះខ្ញុំបានឃើញភិក្ខុឯណោះដែលទាយនូវចិត្តខ្លះ ទាយនូវចេត-
 សិកខ្លះ ទាយនូវការត្រិះរិះខ្លះ ទាយនូវការពិចារណាខ្លះ របស់ពួកសត្វ
 ដទៃ បុគ្គលដទៃថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ មនោរបស់អ្នកមានប្រការ
 ដូច្នេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នេះខ្លះ ។ ជនដែលមិនទាន់មានសទ្ធាមិនទាន់
 ជ្រះថ្លានោះ គប្បីនិយាយប្រាប់ដំណើរភិក្ខុនោះ ទៅនឹងកុលបុត្រដែល
 មានសទ្ធាជ្រះថ្លានោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន មានវិជ្ជាមួយយ៉ាង
 ឈ្មោះមណីកា^(១) ជាវិជ្ជាសម្រាប់ដឹងចិត្តបុគ្គលដទៃ ភិក្ខុនោះទាយនូវចិត្តខ្លះ
 ទាយនូវចេតសិកខ្លះ ទាយនូវការត្រិះរិះខ្លះ ទាយនូវការពិចារណាខ្លះ របស់
 ពួកសត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយវិជ្ជានោះថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ
 មនោរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នេះខ្លះ ។ ម្ចាស់កេរដ្ឋៈអ្នក
 សំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ជនដែលមិនទាន់មានសទ្ធាមិនទាន់ជ្រះថ្លា

១ អង្គកថាប្រាប់ វិជ្ជាឈ្មោះចិត្តមណី ។

កេរ្តិ៍សុញ្ញ គឺឈឺ បាដិហារិយានំ អនុសាសនីបាដិហារិយកថា

តំ សន្និ បសន្និ ឯវំ វេទេយ្យតិ ។ វេទេយ្យ កន្តេតិ ។
 ឥមំ ខោ អហំ កេវដ្ឋ អាទេសនាចាដិហារិយេ អាទីនំ
 សម្មស្សមាថោ អាទេសនាចាដិហារិយេន អដ្ឋយាមិ
 ហរាយាមិ ជិតុន្តាមិ ។

[១២៣] កតមញ្ច កេវដ្ឋ អនុសាសនីចាដិហារិ-
 យំ ។ ឥធិ កេវដ្ឋ កិត្តុ ឯវមនុសាសតិ ឯវំ វិតក្កេថ
 មា ឯវំ វិតក្កយេត្ត ឯវំ មនសិករោថ មា ឯវំ មនសិ-
 ករោថ ឥទំ បជហាថ ឥទំ ឧបសម្មជ្ជ វិហរថាតិ ។
 ឥទំ វុត្ថតិ កេវដ្ឋ អនុសាសនីចាដិហារិយំ ។

[១២៤] បុន ចបរំ កេវដ្ឋ ឥធិ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជតិ អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ (យថា
 សាមញ្ញដលេ^(១) ឯវំ វិត្តាវេត្ថំ) ។ បេ ។ ឥទំបិ វុត្ថតិ
 កេវដ្ឋ អនុសាសនីចាដិហារិយំ^(២) ។ ទុតិយំ ឈានំ ។

១ ម. សាមញ្ញដលំ ។ ២ ម. ឯវំ ខោ កេវដ្ឋ ភិក្ខុ សីលសម្មុទ្ទោ ហោតិ ។ បេ ។
 បឋមំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ ។ ឥវំបិ វុត្ថតិ កេវដ្ឋ អនុសាសនីបាដិហារិយំ ។

កេរ្តិ៍សូត្រ ការពោលអំពីអនុសាសន៍បាដិហារ្យ

នឹងគប្បីនិយាយពាក្យយ៉ាងនេះ ទៅនឹងកុលបុត្រ ដែលមានសត្វមាន
សេចក្តីជ្រះថ្លានោះដែរឬ ។ គហបតិបុត្រក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជននោះគប្បីនិយាយដែរ ។ ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដួះ គឺជាគតកាល
ពិចារណាយើងញញឹមស្ងប់រោស ក្នុងការទសនាបាដិហារ្យនេះឯង ទើប
ឡើយណាយគុញច្រាន់ ឆ្លើមរម័មចាកការទសនាបាដិហារ្យ ។

(១៤៣) ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដួះ ចុះអនុសាសន៍បាដិហារ្យ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដួះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ តែងប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនេះថា អ្នក
ទាំងឡាយចូរត្រះវះយ៉ាងនេះចុះ កុំត្រះវះយ៉ាងនេះឡើយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះចុះ កុំធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះឡើយ អ្នកទាំង
ឡាយ ចូរលះបង់នូវតម្រកក្នុងបញ្ចកាមគុណនេះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរ
ដល់នូវលោកុត្តរធម៌នេះ ហើយសម្រេចវិនិយាបថនៅ។ ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដួះ នេះ
គឺជាគតហៅថា អនុសាសន៍បាដិហារ្យ ។

(១៤៤) ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដួះ មួយវិញទៀត ព្រះគតាគត កើតឡើង
ក្នុងលោកនេះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ (អ្នកប្រាជ្ញគប្បីសំដែង
ឲ្យពិស្តារដូចក្នុងសាមញ្ញផលសូត្រផងចុះ) ។ បេ ។ ម្ចាស់កេរ្តិ៍ដួះ នេះគ-
ឺជាគតហៅថា អនុសាសន៍បាដិហារ្យ ។ ភិក្ខុបានដល់នូវទុតិយជ្ឈាន ។

ភត្តិយំ ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធំ វិហារតិ ។
 ឥទំ វុច្ចតិ កេវល្លំ អនុសាសនីតាដិហារិយំ ។ បេ ។
 ញាណទស្សនាយ ចិត្តំ អភិធម្មារតិ អភិធម្មាមេតិ ។
 ឥទំ វុច្ចតិ កេវល្លំ អនុសាសនីតាដិហារិយំ ។ បេ ។
 ធាបរំ ឥន្ទត្តាយាតិ បដាបាតិ ឥទំ វុច្ចតិ កេវល្លំ អនុ-
 សាសនីតាដិហារិយំ ។ ឥមាធិ ខោ កេវល្លំ ឥណ្ឌ-
 តាដិហារិយានិ មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា
 បវេទិតានិ ។

(១២៥) ភូតបុព្វំ កេវល្លំ ឥមស្មីយេវ ភិក្ខុសង្ឃៈ
 អពាតាស្ស ភិក្ខុនោ ឯវំ ចេតសោ បរិតក្កោ ឧទតាធិ
 កត្ត ឬ ខោ^(១) ឥមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា
 ជុវ្ពន្តំ សេយ្យដីទំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាតុតិ ។ អថខោ^(២) កេវល្លំ ភិក្ខុ តថាវុបំ ស-
 មាធិ សមាបន្និ យថា សមាហិតេ ចិត្តេ ទេវយានិយោ

១ កត្តន្ត ខោ ។ ២ ឧ. ម. លោភិ បទំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវិញ្ញ

ភតិយដ្ឋាន ។ ចក្កតដ្ឋានហើយសម្រាន្តវិយាបថនៅ ។ ម្នាល
 កេវល្លៈ នេះតថាគតហៅថា អនុសាសនីបាដិហារ្យ ។ បេ ។ ភិក្ខុតម្រង់
 ផ្ទះបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីញាណទស្សនៈ ។ ម្នាលកេវល្លៈ នេះតថាគត
 ហៅថា អនុសាសនីបាដិហារ្យ ។ បេ ។ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា ភិក្ខុដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសភិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ម្នាលកេវល្លៈ
 នេះតថាគតហៅថា អនុសាសនីបាដិហារ្យ ។ ម្នាលកេវល្លៈ បាដិហារ្យ
 ទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ដែលតថាគតធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម
 ដោយខ្លួនឯង ហើយអាចសម្តែងបាន ។

(១៤៥) ម្នាលកេវល្លៈ រឿងធ្លាប់មានមកថា ភិក្ខុមួយរូបក្នុងភិក្ខុសង្ឃ
 នេះឯង កើតមានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា មហាក្ខតរូបទាំង ៤ នេះ
 គឺ បឋវីធាតុ ១ អាកាសធាតុ ១ ភេតជាធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងលេច
 ឥតមានសេសសល់ក្នុងទីណា⁺ ហ្ន៎ ។ ម្នាលកេវល្លៈ លំដាប់នោះ ភិក្ខុចូលកាន់
 សមាធិ តាមបែបផែននៃចិត្តរបស់យោគី ដែលតាំងខ្លួនដោយសមាធិ

កេរ្តិ៍សុត្តេ មហាភូតបរិយេសកវិចិត្រ

មត្តោ ចាតុមហារាជំ ។ អថ ខោ សោ កេរ្តិ៍ ភិក្ខុ យេន
 ចាតុមហារាជំ កោ ទេវំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 ចាតុមហារាជំ កេ ទេវំ ឯតទេវំ ច កត្ត ធុ ខោ
 អាវុសោ ឥមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា
 ធុរ្យជ្ឈន្តំ សេយ្យបីដំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាតុតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កេរ្តិ៍ ចាតុមហារាជំ កោ
 ទេវំ តំ ភិក្ខុំ ឯតទេវំ ចំ មយំ បី ខោ ភិក្ខុ ធុ
 ជាតាម យត្ថិមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា
 ធុរ្យជ្ឈន្តំ សេយ្យបីដំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាតុតិ អត្ថំ ខោ ភិក្ខុ ចត្តារោ មហារាជា
 អម្មេហំ អភិក្កន្តនរា ច បណ្ឌិតនរា ច តេ ខោ ឯវំ
 ជាធម្មំ យត្ថិមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា
 ធុរ្យជ្ឈន្តំ សេយ្យបីដំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាតុតិ ។ អថ ខោ សោ កេរ្តិ៍ ភិក្ខុ យេន
 ចត្តារោ មហារាជា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា

កេរ្តិ៍សូត្រ រឿងភិក្ខុអ្នកស្វែងរកមហាក្សត្រប

ផ្លូវជាទីទៅកាន់ទៅលោក ក៏កើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលកេរ្តិ៍ដ្ឋៈ គ្រានោះ ភិក្ខុនោះចូលទៅកេត្តកទៅតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកា លុះចូលទៅដល់ហើយ បានសួរសេចក្តីនេះនឹងពួកទៅតាដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកាថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មហាក្សត្របទាំង ៤ នេះ គឺ បបរិធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងរលត់ឥតមានសេសសល់ក្នុងទីណា ហ្ន៎ ។ ម្នាលកេរ្តិ៍ដ្ឋៈ កាលភិក្ខុនោះសួរយ៉ាងនេះហើយ ពួកទៅតាដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកា បានឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ យើងទាំងឡាយនេះឯងមិនដឹងថា មហាក្សត្របទាំង ៤ នេះ គឺ បបរិធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងរលត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទីណាទេ បពិត្រភិក្ខុ តែមានមហារាជ ៤ ព្រះអង្គ ទុកមថ្ងៃថ្នាំជាងយើងទាំងឡាយ មហារាជទាំង ៤ នោះ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា មហាក្សត្របទាំង ៤ នេះ គឺ បបរិធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងរលត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទីណាដូច្នេះ (មិនខាន) ។ ម្នាលកេរ្តិ៍ដ្ឋៈ លំដាប់នោះ ភិក្ខុក៏ចូលទៅកេមហារាជទាំង ៤ ព្រះអង្គ លុះចូលទៅដល់ហើយ

ចត្តារោ មហារាជាណា^(១) ឯតទេវេច កត្ត ធុ ខោ
 អាវុសោ ឥមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា ធុរុជ្ឈន្ត
 សេយ្យជីដំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កេវុដ្ឋ ចត្តារោ មហារាជាណា តិ
 ភិក្ខុំ ឯតទេវេចំ មយំបិ ខោ ភិក្ខុ ធុ ជាធាម យត្ថមេ
 ។ បេ ។ វាយោធាតុតិ អត្ថ ខោ ភិក្ខុ តាវត្ថីសា ធាម
 ទេវា អម្ពេហិ អភិក្ខុន្តតវា ច បណ្ឌិតតវា ច តេ ខោ
 ឯវំ ជាធរយ្យំ យត្ថមេ ចត្តារោ ។ បេ ។ វាយោធាតុតិ ។
 អថខោ សោ កេវុដ្ឋ ភិក្ខុ យេន តាវត្ថីសា ទេវា តេនុ-
 បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តាវត្ថីសេ ទេវេ ឯតទេវេច
 កត្ត ធុ ខោ អាវុសោ ឥមេ ចត្តារោ មហាភូតា អប-
 រិសេសា ធុរុជ្ឈន្ត សេយ្យជីដំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ
 តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កេវុដ្ឋ តាវត្ថីសា
 ទេវា តិ ភិក្ខុំ ឯតទេវេចំ មយំបិ ខោ ភិក្ខុ ធុ ជា-
 ធាម យត្ថមេ ។ បេ ។ វាយោធាតុតិ អត្ថ ខោ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ក៏សួរសេចក្តីនេះនឹងមហាពជទាំង ៤ ថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ មហាក្ខត
 រូបទាំង ៤ នេះ គឺ បបរីធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១
 តែងលេត់ ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ ម្ចាស់កេវដ្តៈ កាលភិក្ខុ
 នោះសួរយ៉ាងនេះហើយ មហាពជទាំង ៤ ព្រះអង្គឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹង
 ភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ សូម្បីយើងទាំងឡាយ ក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ
 ។ បេ ។ បពិត្រភិក្ខុ តែមានទេវតាទាំងឡាយ ដែលបិតនៅក្នុងឋាន
 តាវត្តិន្យ ទុក្ខមថ្ងៃថ្ងាជាងយើងទាំងឡាយ ពួកទេវតាទាំងនោះឯង គប្បី
 ដឹងសេចក្តីយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ម្ចាស់កេវដ្តៈ គ្រានោះ ភិក្ខុក៏ចូលទៅរកពួក
 ទេវតាដែលបិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិន្យ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានសួរ
 សេចក្តីនេះនឹងពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិន្យថា ម្ចាស់អាវុ-
 សោទាំងឡាយ មហាក្ខតរូបទាំង ៤ នេះ គឺ បបរីធាតុ ១ អាបោធាតុ ១
 តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងលេត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទីណា
 ហ្ន៎ ។ ម្ចាស់កេវដ្តៈ កាលភិក្ខុនោះសួរយ៉ាងនេះហើយ ពួកទេវតាដែល
 បិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិន្យ ឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ
 យើងទាំងឡាយ ក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ ។ បេ ។ បពិត្រភិក្ខុ តែមាន

កេរដ្ឋសុត្តេ មហាភូតបរិយេសកវិច្ឆុត្ត

សក្កោ ទេវនិមិត្តោ អម្ពេហិ អភិក្កន្ធនរោ ច បណ៌-
 តតរោ ច សោ ខោ ឃី ជាឈយ្យ យត្ថមេ ចត្តារោ
 ។ បេ ។ វាយោធាត្ថតិ ។ អថខោ សោ កេវដ្ឋ ភិក្ខុ
 យេន សក្កោ ទេវនិមិត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 សក្កំ ទេវនិមិត្តំ ឯតទរោច កត្ថ នុ ខោ អាវុសោ
 វមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា វិវុដ្ឋន្តិ សេយ្យ-
 មីទំ បឋីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាត្ថតិ ។
 ឃី វុត្តេ កេវដ្ឋ សក្កោ ទេវនិមិត្តោ តំ ភិក្ខុំ ឯតទ-
 រោច អហិមិ ខោ ភិក្ខុ ន ជាធាមិ យត្ថមេ ចត្តារោ
 ។ បេ ។ វាយោធាត្ថតិ អត្ថិ ខោ ភិក្ខុ យាមា ធាម
 ទេវា ។ បេ ។ សុយាមោ ធាម ទេវបុត្តោ ។ បេ ។
 តុសីតា ធាម ទេវា ។ បេ ។ សន្តសីតោ ធាម
 ទេវបុត្តោ ។ បេ ។ ធិម្ពាធាតី ធាម ទេវា ។ បេ ។
 សុធិម្ពតោ ធាម ទេវបុត្តោ ។ បេ ។ បរិមិត្តវសវត្ថិ
 ធាម ទេវា ។ បេ ។ បរិមិត្តវសវត្ថិ ធាម ទេវបុត្តោ

កេរដ្ឋសូត្រ រឿងភិក្ខុអ្នកស្វែងរកមហាវុត្ថប

ទៅរាជ្យឈ្មោះសក្កៈជាធំជាងទៅតាទាំងឡាយ ឧត្តមវ្យាសជាធំយើងទាំង
 ឡាយ សក្កៈទៅរាជ្យនោះឯង គប្បីដឹងសេចក្តីយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ម្នាល
 កេរដ្ឋៈ ភិក្ខុនោះក៏ចូលទៅរកសក្កៈទៅរាជ្យ ជាធំជាងទៅតាទាំងឡាយ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរទៅសេចក្តីនេះនឹងសក្កៈទៅរាជ្យ ជាធំជាងទៅតា
 ទាំងឡាយថា ម្នាលភាវុសា មហាភូតរូបទាំង៤នេះ គឺបឋវីធាតុ ១
 អាកាធាតុ ១ ភេជធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ ដែលរលត់ឥតមានសេស
 សល់ក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ ម្នាលកេរដ្ឋៈ កាលបើភិក្ខុនោះសួរយ៉ាងនេះហើយ
 សក្កៈទៅរាជ្យ ជាធំជាងទៅតាទាំងឡាយ បានឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុ
 នោះថា បពិត្រភិក្ខុ ខ្ញុំព្រះករុណា ក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ ។ បេ ។
 បពិត្រភិក្ខុ តែមានទៅតាឈ្មោះយាមៈ (ទៅតាបិតនៅក្នុងឋានយាមៈ)
 ។ បេ ។ ទៅបុត្រឈ្មោះសុយាមៈ ។ បេ ។ ទៅបុត្រឈ្មោះតុសិតៈ (ទៅ
 តាបិតនៅក្នុងឋានតុសិត) ។ បេ ។ ទៅបុត្រឈ្មោះសន្តុសិតៈ ។ បេ ។
 ទៅតាឈ្មោះនិម្មានរតី (ទៅតាបិតនៅក្នុងឋាននិម្មានរតី) ។ បេ ។
 ទៅបុត្រឈ្មោះសុនិម្មិតៈ ។ បេ ។ ទៅតាឈ្មោះបរនិម្មិតវសវត្ថី (ទៅតា
 បិតនៅក្នុងឋានបរនិម្មិតវសវត្ថី) ។ បេ ។ ទៅបុត្រឈ្មោះបរនិម្មិតវសវត្ថី

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធា

អម្ពេហំ អភិក្កន្ធនភោ ច បណ្ឌិតភោ ច សោ ខោ
 ឯវំ ជាធម្មេយ្យ យត្ថំមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា
 ឱវុជ្ឈន្តំ សេយ្យដីទំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាត្វតិ ។

(១២៦) អថខោ សោ កេវុជ្ឈ ភិក្ខុ យេន
 វសវត្ថំ ទេវបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វសវត្ថំ
 ទេវបុត្ថំ ឯតទលោច កត្ត នុ ខោ អាវុសោ ឥមេ ចត្តា-
 រោ មហាក្ខតា អបរិសេសា ឱវុជ្ឈន្តំ សេយ្យដីទំ បឋ-
 វីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាត្វតិ ។ ឯវំ
 វុត្ថេ កេវុជ្ឈ វសវត្ថំ ទេវបុត្តោ តំ ភិក្ខុំ ឯតទលោច
 អហំមិ ខោ ភិក្ខុ ន ជាធាមិ យត្ថំមេ ចត្តារោ
 មហាក្ខតា អបរិសេសា ឱវុជ្ឈន្តំ សេយ្យដីទំ បឋវី-
 ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាត្វតិ អត្ថិខោ
 ភិក្ខុ ព្រហ្មកាយិកា ធាម ទេវំ អម្ពេហំ អភិក្កន្ធន-
 ភោ ច បណ្ឌិតភោ ច តេ ខោ ឯវំ ជាធម្មេយ្យ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលប្បទាន

ឧត្តមវិថូថ្វាជាងយើងទាំងឡាយ ទេវបុត្រឈ្មោះ បរិនិមិត្តវសវត្ថុនោះ គប្បី
 ដឹងយ៉ាងនេះថា មហាក្ខត្របទាំង ៤ នេះ គឺបឋវីធាតុ ១ អាប្រាធាតុ ១
 តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងរលត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទីណា
 (មិនខាន) ។

(១៤៦) ម្ចាស់កៅដ្ឋៈ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះ ចូលទៅរក
 ទេវបុត្រឈ្មោះ វសវត្ថុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានសួរសេចក្តីនេះ
 នឹងទេវបុត្រឈ្មោះ វសវត្ថុថា ម្ចាស់កៅដ្ឋា មហាក្ខត្របទាំង ៤ នេះ
 គឺ បឋវីធាតុ ១ អាប្រាធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែង
 រលត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ ម្ចាស់កៅដ្ឋៈ កាលភិក្ខុនោះ
 សួរយ៉ាងនេះហើយ ទេវបុត្រឈ្មោះ វសវត្ថុ ក៏បានឆ្លើយតបសេចក្តី
 នេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ ខ្ញុំព្រះករុណាក៏មិនដឹងថា មហាក្ខត្រប
 ទាំង ៤ គឺ បឋវីធាតុ ១ អាប្រាធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១
 តែងរលត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទីណាដែរ ។ បពិត្រភិក្ខុ តែមាន
 ពួកទេវតាឈ្មោះ ព្រហ្មកាយិកៈ (ទេវតាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងពួកព្រហ្ម)
 ឧត្តមវិថូថ្វាជាងយើងទាំងឡាយ ពួកទេវតានោះគប្បីដឹងសេចក្តីយ៉ាងនេះ

កេរ្តិ៍សុត្តេ មហាភូតិយសកក្កដ្ឋ

យត្ថិមេ ចត្តារោ ។ បេ ។ វាយោធាត្វតិ ។ អថខោ
សោ កេរ្តិ៍ដ្ឋ ភិក្ខុ តថាវុបំ សមាធិំ សមាបដ្ឋិ យថា
សមាហិតេ ចិត្តេ ព្រហ្មយានិយោ មត្តោ មាតុរហោសិ ។

(១៤៧) អថខោ សោ កេរ្តិ៍ដ្ឋ ភិក្ខុ យេន ព្រហ្ម-
កាយិកា ទេវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ព្រហ្ម-
កាយិកេ ទេវេ ឯតទរោច កត្ត ទុ ខោ អារុសោ ឥមេ
ចត្តារោ ។ បេ ។ វាយោធាត្វតិ ។ ឃី វុត្ត កេរ្តិ៍ដ្ឋ
ព្រហ្មកាយិកា ទេវា នំ ភិក្ខុំ ឯតទរោចំ មយំបិ ខោ
ភិក្ខុ ន ជាធម៌ យត្ថិមេ ។ បេ ។ វាយោធាត្វតិ អត្ថិ
ខោ ភិក្ខុ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ
អពានុតទសោ វសវត្តំ ឥស្សរោ កត្តា ជិដ្ឋិតា សេដ្ឋោ
សដ្ឋិតា វសី បិតា ភូតភព្វានិ អម្ពេហំ អភិក្កន្តតរោ
ច បណ្ឌិតតរោ ច សោ ខោ ឃី ជានេយ្យ យត្ថិមេ

កេរដ្ឋសូត្រ រឿងភិក្ខុអ្នកស្វែងរកមហាក្សត្រ

(មិនខាន) ។ បេ ។ ម្ចាស់កេរដ្ឋៈ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះក៏ចូលកាន់
សមាធិ តាមបែបផែននៃចិត្តរបស់យោគី ដែលតាំងខ្លាចដោយសមាធិ
ផ្លូវជាទីពេកាន់ព្រហ្មលោកក៏កើតប្រាកដឡើង ។

(១៤៧) ម្ចាស់កេរដ្ឋៈ គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះ ក៏ចូលទៅរកពួកទេវតា
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងពួកព្រហ្ម លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានសួរសេចក្តី
នេះនឹងទេវតាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងពួកព្រហ្មថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
មហាក្សត្រ ៤ នេះ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ១ រេត្ត ក្នុងទីណាហ្ន៎ ។
ម្ចាស់កេរដ្ឋៈ កាលភិក្ខុនោះ សួរយ៉ាងនេះហើយ ពួកទេវតាដែលរាប់
បញ្ចូលក្នុងពួកព្រហ្ម បានឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ
យើងក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ ។ បេ ។ បពិត្រភិក្ខុ តែមានព្រហ្មឈ្មោះ
មហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់លើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀតមិនអាចគ្របសង្កត់
លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួង ឲ្យលុះក្នុង
អំណាចខ្លួន ជាឥស្សរៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក តាក់តែងលោក
ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកបែង^(១)សត្វលោក ជាអ្នកស្តារជំនាញ
ជាបិតារបស់សត្វដែលប្រសូតចេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុងផ្ទៃ ឧត្តម
ថ្ងៃថ្នាំជាងយើងទាំងឡាយ មហាព្រហ្មនោះឯងតប្បវិធីសេចក្តីយ៉ាងនេះថា

១ ជាអ្នកបែងសត្វលោកឲ្យទៅជាព្រហ្ម ជាព្រហ្មណ៍ជាដើម (ពាក្យនេះជាសេចក្តីយល់
របស់ពួកព្រហ្មនេះ ។) ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលកុស្តវគ្គោ

ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ សេយ្យដំនំ
 បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។ កកហំ
 មនាសោ ឯតរហំ សោ មហាព្រហ្មាតិ ។ មយំមិ
 ទោ ភិក្ខុ ន ជាធម៌ យត្ថ វា ព្រហ្មា យេន
 វា ព្រហ្មា អបិច ភិក្ខុ យថា និមិត្តា និស្សន្តិ
 អាណោកោ សញ្ញាយតិ ឱកាសោ ចាតុក្កន្តិ ព្រហ្មា
 ចាតុក្កន្តិស្សតិ ព្រហ្មា យោតំ បុព្វនិមិត្តំ ចាតុកាវយ
 យទិទំ អាណោកោ សញ្ញាយតិ ឱកាសោ ចាតុក-
 ក្កន្តិ ។ អថទោ សោ កេវន្ត មហាព្រហ្មា ន ចិ-
 រស្មេវ ចាតុរហោសិ ។

(២២៨) អថទោ សោ កេវន្ត ភិក្ខុ យេន
 មហាព្រហ្មា^(១) តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា នំ មហា-
 ព្រហ្មា និ ឯតទរោច កក្កុ នុ ទោ អាវសោ ឥមេ
 ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ សេយ្យដំនំ
 បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។

១ ១. សោ មហាព្រហ្មា ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយ សីលបុគ្គល

មហាក្ខត្របូជានំ ៤ នេះ គឺ បបរីធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១
 វាយោធាតុ ១ តែងលេត៌តមានសេសសល់ ក្នុងទីណា (មិនខាន) ។
 ភិក្ខុនោះសួរថា ម្ចាស់អាវុសា ចុះឥឡូវនេះ មហាព្រហ្មនោះនៅ ក្នុងទី
 ណា ។ ពួកទេវតានោះឆ្លើយតបថា បពិត្រភិក្ខុ យើងទាំងឡាយ
 ក៏មិនដឹងថា ព្រហ្មនៅ ក្នុងទីណា ឬនៅ ក្នុងទីចំណែកនៃទិសណាដែរ
 បពិត្រភិក្ខុ ប៉ុន្តែនិមិត្តទាំងឡាយតែងប្រាកដ ឥឡូវតែងកើតច្បាស់ រស្មី
 តែងកើតប្រាកដក្នុងទីណា ព្រហ្មនឹងមានប្រាកដក្នុងទីនោះ នេះជាបុព្វ-
 និមិត្ត ដើម្បីមានប្រាកដនៃព្រហ្ម គឺឥឡូវក៏កើតច្បាស់ រស្មីមានប្រាកដ។
 ម្ចាស់កេវដ្តៈ លំដាប់នោះ មិនយូរប៉ុន្មានឡើយ មហាព្រហ្មនោះក៏មាន
 រូបប្រាកដឡើង ។

(១៤៨) ម្ចាស់កេវដ្តៈ គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះចូលទៅរកមហា-
 ព្រហ្ម លុះចូលទៅដល់ហើយ បានសួរសេចក្តីនេះនឹងមហាព្រហ្មនោះថា
 ម្ចាស់អាវុសា មហាក្ខត្របូជានំ ៤ នេះ គឺបបរីធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេ-
 ជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងលេត៌តមានសេសសល់ ក្នុងទីណា ហ្ន៎ ។

ពេទ្យសុត្តេ មហាភូតវេយសភកិច្ចវត្ត

ឃុំ វត្ត កេរដ្ឋ សោ មហាព្រហ្ម តំ ភិក្ខុ ឯតទលោ
 អហមស្មិ ភិក្ខុ ព្រហ្ម មហាព្រហ្ម អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ
 អញ្ញនុទទសោ វសវត្ថុ វស្សរោ កត្តា និម្មិតា សេដ្ឋោ
 សដ្ឋិតា វសី មិតា ក្វតកព្យាទន្តិ ។ ទុតិយម្បី ខោ
 កេរដ្ឋ សោ ភិក្ខុ តំ មហាព្រហ្មនំ ឯតទលោ ន
 ខោ អហំ តំ អារុសោ ឃុំ បុត្តមិ ត្រមសិ ព្រហ្ម
 មហាព្រហ្ម អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញនុទទសោ វសវត្ថុ
 វស្សរោ កត្តា និម្មិតា សេដ្ឋោ សដ្ឋិតា វសី មិតា
 ក្វតកព្យាទន្តិ^(១) ឃុំ ខោ អហន្តំ អារុសោ ឃុំ បុត្តមិ
 កត្ត នុ ខោ អារុសោ វមេ ចត្តារោ មហាក្វតា

១ ខ. ក្វតកព្យាទន្តិ ។ ម. ក្វតកព្យាទន្តិ ។

កេរដ្ឋសូត្រ រឿងភិក្ខុអ្នកស្វែងរកមហាភូតរូប

ម្នាលកេរដ្ឋ៖ កាលភិក្ខុនោះស្ទើរយ៉ាងនេះហើយ មហាព្រហ្មនោះក៏ឆ្លើយ
 តបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ ខ្ញុំជាព្រហ្មឈ្មោះ មហាព្រហ្ម
 គ្របសង្កត់លើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀតមិនអាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នក
 ឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួង ឲ្យលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន
 ជាឥស្សរៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក តាក់តែងលោក ជាចម្បងជាងសត្វ
 លោក ជាអ្នកបែងសត្វលោក ជាអ្នកស្នាត់ជំនាញ ជាបិតារបស់សត្វដែល
 ប្រសូតមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុងផ្ទៃ ។ ម្នាលកេរដ្ឋ៖ ភិក្ខុនោះបានសួរទៅ
 សេចក្តីនេះនឹងមហាព្រហ្មនោះ ជាតំរប់ ២ ដងទៀតថា ម្នាលអាវុសោ
 អាត្មាមិនមែនស្ទើរអ្នកយ៉ាងនេះថា អ្នកជាព្រហ្មឈ្មោះ មហាព្រហ្ម គ្រប
 សង្កត់លើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀតមិនអាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នក
 ឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួង ឲ្យលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន
 ជាឥស្សរៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក តាក់តែងលោក ជាចម្បងជាង
 សត្វ ជាអ្នកបែងសត្វលោក ជាអ្នកស្នាត់ជំនាញ ជាបិតារបស់សត្វដែល
 ប្រសូតចេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុងផ្ទៃដូច្នេះទេ ម្នាលអាវុសោ ឯ
 អាត្មាស្ទើរអ្នកយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ មហាភូតរូបទាំង ៤ នេះ គឺ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ សេយ្យេនីទំ បរេវាតុ អាថាជាតុ
 តេជោជាតុ វាយោជាត្វតិ ។ ធុតិយម្បិ ទោ កេវដ្ឋ
 សោ មហាព្រហ្មា តំ ភិក្ខុំ ឯតទលោច អហមស្មិ
 ភិក្ខុ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញ-
 ទត្តទសោ វសវត្ថំ ឥស្សរោ កត្តា និម្មិតា សេដ្ឋោ
 សដ្ឋិតា វសំ មិតា ក្វតកព្យាទន្តំ ។ តតិយម្បិ ទោ
 កេវដ្ឋ សោ ភិក្ខុ តំ មហាព្រហ្មានំ ឯតទលោច ន
 ទោ អហន្តំ អាវុសោ ឯវំ បុត្តាមិ ត្វមសំ ព្រហ្មា
 មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញទត្តទសោ
 វសវត្ថំ ឥស្សរោ កត្តា និម្មិតា សេដ្ឋោ សដ្ឋិតា
 វសំ មិតា ក្វតកព្យាទន្តំ ឯវញ្ញ ទោ អហន្តំ
 អាវុសោ ឯវំ បុត្តាមិ កត្ត នុ ទោ អាវុសោ

សុត្តន្តបិដក ទី២និកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

បបីជាតុ១ ការបាធាតុ១ គេដោតាតុ១ វាយោធាតុ១ តែងលេត់ផត
 មានសេសសល់ក្នុងទីណា ហ្ន៎ ដូច្នេះទេតើ ។ ម្នាលកេវដ្តៈ មហាព្រហ្មនោះ
 បានឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះជាគំរប់ ២ ដងទៀតថា បពិត្រភិក្ខុខ្ញុំ
 ជាព្រហ្មឈ្មោះមហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់លើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀតមិនអាច
 គ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួង
 ឲ្យលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន ជាឥស្សរៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក ភាគ
 តែងលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកបែងសត្វលោក ជាអ្នកស្ងាត់
 ជំនាញ ជាបិតារបស់សត្វដែលប្រសូតចេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុង
 ផ្ទៃ ។ ម្នាលកេវដ្តៈ ភិក្ខុនោះបានសួររូបសេចក្តីនេះនឹងមហាព្រហ្មជា
 គំរប់ ៣ ដងទៀតថា ម្នាលអាវុសោ អាត្មាមិនមែនស្រដៀងនឹង
 អ្នកជាព្រហ្មឈ្មោះមហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់លើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀត
 មិនអាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជន
 ទាំងពួង ឲ្យលុះក្នុងអំណាចខ្លួន ជាឥស្សរៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក
 ភាគតែងលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកបែងសត្វលោក ជាអ្នក
 ស្ងាត់ជំនាញ ជាបិតាសត្វដែលប្រសូតចេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុង
 ផ្ទៃដូច្នេះទេ ម្នាលអាវុសោ ឯអាត្មាស្រដៀងនឹងមហាព្រហ្ម ម្នាលអាវុសោ

ឥមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ
សេយ្យដំនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វា-
យោធាតុតិ ។

(១២៩) អថេខោ កេរ្តិ៍សុញ្ញ សោ^(១) មហាព្រហ្មា តំ
ភិក្ខុំ ពាហាយំ កហេត្វា ឯកមន្តំ អបនេត្វា តំ ភិក្ខុំ
ឯតទវេច ឥមេ ខោ មំ ភិក្ខុ ព្រហ្មកាយិកា នេវ
ឯវំ ជានន្តំ នត្ថំ តិញ្ចំ ព្រហ្មនោ អញ្ញាតំ នត្ថំ តិញ្ចំ
ព្រហ្មនោ អនិដ្ឋំ នត្ថំ តិញ្ចំ ព្រហ្មនោ អវិនិតំ នត្ថំ
តិញ្ចំ ព្រហ្មនោ អសច្ចិកតន្តំ តស្មា អហមេតេសំ
សម្មា ធន ព្យាកាសំ អហិមំ ខោ ភិក្ខុ ធន
ជាតាមិ យត្ថមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា
និរុជ្ឈន្តិ សេយ្យដំនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុតិ តស្មា តិហ ភិក្ខុ តុម្រេវេតំ ទុក្ខដំ^(២)
តុម្រេវេតំ អបរិទ្ធិ យំ ភំ កកវន្តំ អភិមុញ្ញត្វា^(៣) ពហិទ្ធា
បរិយេជ្ជិ អាបជ្ជសំ ឥមស្ស បញ្ញស្ស វេយ្យាករណាយ

១ ខ. ម. អថេខោ សោ កេរ្តិ៍ ។ ២ ខ. ទុក្ខដំ ។ ៣ ខ. អភិសិទ្ធិ ។ ម.
អភិសិទ្ធិ ។

កេរ្តិ៍សូត្រ រឿងភិក្ខុប្រវត្តិស្វាមីមហាភ្នំរូប

មហាភ្នំរូបទាំង ៤ នេះ គឺបឋវីធាតុ ១ ការបាធាតុ ១ តេជោធាតុ ១
វាយោធាតុ ១ តែងលេត់ឥតមានសេសសល់ក្នុងទីណាហ្ន៎ ដូច្នេះទេតើ ។

(១៤៩) ម្ចាស់កេរ្តិ៍៖ គ្រានោះ មហាព្រហ្មនោះចាប់ដើមដៃភិក្ខុ
នោះហើយនាំចៀសចេញទៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយនិយាយសេចក្តីនេះ
នឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ ទៅតាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងពួកព្រហ្មទាំងនេះ
ឯង តែងស្គាល់នូវខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ហេតុអ្វីមួយឈ្មោះថា ព្រហ្ម មិនដឹង
មិនឃើញ មិនស្គាល់ មិនធ្វើឲ្យច្បាស់នោះមិនមានឡើយ ព្រោះហេតុ
នោះ ទើបខ្ញុំមិនព្យាករ ក្នុងទីចំពោះមុខនៃទៅតាទាំងនេះ បពិត្រភិក្ខុ
ខ្ញុំសោតក៏មិនដឹងថា មហាភ្នំរូប៤ ទាំងនេះ គឺបឋវីធាតុ ១ ការបា-
ធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងលេត់ឥតមានសេស-
សល់ ក្នុងទីណាដែរ បពិត្រភិក្ខុ លោកម្ចាស់លះបង់ចោលព្រះមាន
ព្រះភាគហើយ ដល់នូវការស្វែងរក (បុគ្គល) ខាងក្រៅវិញ ដើម្បី
ព្យាករណ៍នូវប្រស្នានេះ ដោយអំពើណា អំពើនោះ លោកម្ចាស់ធ្វើ
មិនល្អទេ អំពើនោះលោកម្ចាស់ធ្វើខុសហើយ បពិត្រភិក្ខុ ព្រោះហេតុ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស សំណេរនូវត្រា

កច្ច តំ កិក្ខុ តមេវ កក្កដំ ឧបសង្កម្ភិត្វា ឥមំ បញ្ញំ
បុច្ច យថា តេ កក្កដំ ព្យាករោតិ តថា នំ
ជាវយ្យា មីតិ ។

(១៥០) អថេខោ កេវដ្ឋ សោ កិក្ខុ សេយ្យថាបិ
នាម ពលវំ បុរសោ សម្មញ្ញំ វំ ពាហំ បសាវយ្យ
បសាវិតំ វំ ពាហំ សម្មញ្ញេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ
អន្តរហិតោ មម បុរតោ ចាតុរហោសិ ។ អថេខោ
សោ កេវដ្ឋ កិក្ខុ មំ អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទិ ។
ឯកមន្តំ ឯសីន្នោ ខោ កេវដ្ឋ សោ កិក្ខុ មំ ឯតទ-
រោច កក្ក ទុ ខោ កន្តេ ឥមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា
អបរិសេសា ឱវជ្ឈន្តិ សេយ្យជីទិ បបរីធាតុ អាចោធាតុ
តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ កេវដ្ឋ
តំ កិក្ខុ ឯតទរោចំ ក្ខតបុព្វំ កិក្ខុ សាមុទ្គិកា ពាលិ-
ជា តីរទស្សី សកុណំ គហេត្វា ជាវាយ^(១) អដ្ឋោតា-
ហន្តិ តេ អតីរទស្សីនិយា ជាវាយ តីរទស្សី សកុណំ
មុញ្ញន្តិ សោ កច្ចតិ បុត្តមំ ឯសំ កច្ចតិ ទត្ថិណំ
ឯសំ កច្ចតិ បុត្តមំ ឯសំ កច្ចតិ ឧត្តរំ ឯសំ កច្ចតិ

១ ឧ.ម. ពាលិយ សមុទ្ធំ ។

សុត្តន្តបិដក ទយនិកាយ សីលប្បដ្ឋាន

នោះ លោកម្ចាស់ចូរទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះហើយ សួរនូវ
ប្រស្នានេះចុះ បើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ ដល់លោកម្ចាស់យ៉ាង
ណា លោកម្ចាស់គប្បីចាំទុកនូវសេចក្តីនោះយ៉ាងនោះចុះ ។

(១៥០) ម្នាលកេវដ្តៈ គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោកមក
ប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខតថាគត(រហ័ស)ប្រៀបដូចជាបុរសមានកំឡាំងលា
វៃដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវវៃដែលលាចេញ ។ ម្នាលកេវដ្តៈ គ្រានោះ
ឯង ភិក្ខុនោះ ថ្វាយបង្គំតថាគតហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្នាល
កេវដ្តៈ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បាទសួរនូវសេចក្តីនេះ
នឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាក្សតរបំរុង ៤ នេះ គឺបបរិធាតុ ១
អាបុរាណតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងរលត់ឥតមានសេសសល់
ក្នុងទីណា⁺ ។ ម្នាលកេវដ្តៈ កាលភិក្ខុនោះសួរយ៉ាងនេះហើយ តថាគត
ក៏បាទសំដែងសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា ម្នាលភិក្ខុ រឿងធ្លាប់មានមកហើយ
ថា មានពួកឈ្នួញសមុទ្រ បាទនាំយកសត្វស្លាបដែលជាសត្វមើលឃើញ
ត្រើយសមុទ្រ ហើយចុះទៅកាន់សមុទ្រដោយសំពៅ ពួកឈ្នួញទាំងនោះ
កាលបើសំពៅដែលបើកទៅ មើលមិនឃើញត្រើយសមុទ្រ ក៏លែងសត្វ
បក្សីដែលមើលឃើញត្រើយសមុទ្រ សត្វបក្សីនោះក៏ហើរទៅកាន់ទិសខាង
កើត ទៅកាន់ទិសខាងត្បូង ទៅកាន់ទិសខាងលិច ទៅកាន់ទិសខាងជើង

កេរ្តិ៍សុត្តេ មហាភូតបញ្ញវេយ្យករណំ

ឧទ្ធិ ទិសំ កច្ឆតិ អនុទិសំ សច សោ សមន្តា ភំ
 បស្សតិ តថាបក្កតោ^(១) ។ ហោតិ សច បន សោ
 សមន្តា ភំ ន បស្សតិ តមេវ ធាវំ បច្ឆាកច្ឆតិ ឃ-
 មេវ ខោ ភំ ភិក្ខុ យតោ យាវ ព្រហ្មលោកា^(២)
 បរិយេសមាធា ឥមស្ស បញ្ញស្ស វេយ្យករណេន
 អជ្ឈកមា អថខោ មយ្ហមេវ^(៣) សន្តិកេ បច្ឆាកតោ
 ន ខោ ឯសោ ភិក្ខុ បញ្ញោ ឃំ បុច្ឆិតញោ កត្ត នុ ខោ
 កាត្ត ឥមេ ចត្តារោ មហាភូតា អបរិសេសា ធូរជ្ឈន្តិ
 សេយ្យដ៏ទំ បឃីធាតុ អាថោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុតិ ។ ឃីញ ខោ សោ ភិក្ខុ បញ្ញោ បុច្ឆិតញោ ។

[១៥១] កត្ត អាថោ ច បឃី ច

តេជោ វាយោ ន តាធាតិ

កត្ត ធិយញ្ច រស្សញ្ច

អនុ ថ្វលំ សុកាសុកំ

កត្ត ធាមញ្ច រូបញ្ច

អសេសំ ឧបវជ្ឈន្តិ ។

១ ឧ ម. តថា ភក្កកោ ។ ២ ឧ. យាវ យតោ យាវ ព្រហ្មលោកា ។ ៣ ឧ.
 វេយ្យករណំ តាជ្ឈិតា អថ មមយេវ ។ ម. វេយ្យករណំ អជ្ឈិតា អថ មមញ្ញេវ ។

កេរដ្ឋសូត្រ សេចក្តីព្យាករណ៍ប្រស្នាសំពីមហាភូតរូប

ទៅកាន់ទិសខាងលើ ទៅកាន់ទិសតូច បើសត្វបក្សីនោះ មើលឃើញ
 ត្រើយសមុទ្រជុំវិញ ក៏ហើរបាត់ទៅតែម្តង ប្រសិនបើ សត្វបក្សីនោះ
 មើលមិនឃើញត្រើយសមុទ្រជុំវិញទេ ក៏ហើរត្រឡប់មកកេសំពៅនោះវិញ
 ម្នាលភិក្ខុ ខ្លួនអ្នកបានដើរវិស្វនិរក (បុគ្គល) ដើម្បីព្យាករណ៍នូវប្រស្នា
 នេះរហូតដល់ព្រហ្មលោក ក៏ត្រឡប់មកកាន់សំណាក់នៃតថាគតវិញដូច្នេះ
 ឯង ម្នាលភិក្ខុ ប្រស្នានេះអ្នកមិនត្រូវសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 មហាក្សត្របទាំង ៤ នេះ គឺ បបរិជាតុ ១ អាបោជាតុ ១ តេជោជាតុ ១
 វាយោជាតុ ១ តែនិរលត់ឥតមានសេសសល់ក្នុងទីណា ហ្ន៎ ដូច្នេះឡើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុ ប្រស្នានេះអ្នកត្រូវសួរយ៉ាងនេះថា ។

(១៥១) អាបោជាតុក្តី បបរិជាតុក្តី តេជោជាតុក្តី វាយោ-

ជាតុក្តី មិនតាំងនៅក្នុងទីណា (ឧបាទាយរូប) ដែលមាន

សណ្ឋានវែងក្តី ខ្លីក្តី តូចក្តី ធំក្តី ល្អ អាក្រក់ក្តី រលត់

ក្នុងទីណា នាបរិមិត្តរូបរលត់ឥតមានសេសសល់ក្នុងទីណា ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

តត្រ វេយ្យាករណំ ភវតិ ។

(១៥២) វិញ្ញាណំ អនិទស្សនំ

អនន្តំ សព្វតោ បកំ

ឯត្ថ អាចោ ច បឋវី ច

តេជោ វាយោ ន តាធនំ

ឯត្ថ ជ័យញ្ច រស្មញ្ច

អន្តិ ថ្វលំ សុភាសុភំ

ឯត្ថ ឆាមញ្ច រូបញ្ច

អសេសំ ឧបវដ្ឋតិ

វិញ្ញាណស្ស និរោធន

ឯត្ថេតំ ឧបវដ្ឋតិ ។

ឥន្ទមរោច ភក្កវា ។ អត្តមនោ តោវដ្ឋោ គហប-

ត្ថបុត្តោ ភក្កតោ វាសនំ អភិន្តន្តំ ។

ពោធិសុត្តំ ឯកទស្សំ និទ្ទិតំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សីលកូនវគ្គ

សេចក្តីដោះស្រាយ ក្នុងប្រស្នាខាងដូច្នេះ ។

(១៥២) វិញ្ញាណគឺព្រះនិព្វាន មិនមែនជាទីសម្រាប់ឃើញ

(ដោយចក្ខុបាទ) ទេ ជាធម្មជាតិគ្មានទីបំផុត មានពន្លឺ (កម្មជ្ជាន)

ដោយជុំវិញ អាបាធាតុក្តី បឋវីធាតុក្តី តេជោធាតុក្តី វាយោ.

ធាតុក្តី មិនតាំងនៅក្នុងព្រះនិព្វាន⁺នេះឡើយ (ឧបាទាយរូប)

ដែលមានសណ្ឋានវែងក្តី ខ្លីក្តី តូចក្តី ធំក្តី ល្អ អាក្រក់ក្តី

តែងរលត់ ក្នុងព្រះនិព្វាន⁺នេះ នាមនីធិរូប តែងរលត់ផង

មានសេសសល់ក្នុងព្រះនិព្វាន⁺នេះ នាមនីធិរូបនេះ តែងរលត់

ក្នុងព្រះនិព្វាន⁺នេះ ព្រោះរលត់ទៅនៃវិញ្ញាណ ។

ព្រះមានព្រះភាគ បានសំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។ កេវដ្ត-

គហបតីបុត្រ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរនឹងភាសិត របស់ព្រះមាន

ព្រះភាគ ។

លោហិត្តសុត្តិ ទ្វាទសមិ

(១៥៣) ឯវុទ្ធ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា
កោសលេស្កុ ចារិតំ ចរមាទោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន
សទ្ធិំ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ យេន សាលវតីកា
តទេសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន លោហិត្តោ
ព្រាហ្មណោ សាលវតីកំ អដ្ឋាវសតំ សត្តុស្សនំ សតិ-
ណកដ្ឋោទតំ សធាំ រាជកោតំ រោ បសេនទិ-
កោសលេន ទិដ្ឋំ រាជទាយំ ព្រហ្មទេយ្យំ ។

(១៥៤) តេន ខោ បន សមយេន លោហិត្តស្ស
ព្រាហ្មណស្ស ឯវុទ្ធិំ ចាបតំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ
វេន សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ ធម្មំ អធិ-
កច្ឆេយ្យ កុសលំ ធម្មំ អធិកត្ថា ន បរស្ស អារោ-
ចេយ្យ តិព្វំ បរោ បរស្ស កវិស្សតិ សេយ្យថាបិ
នាម បុរាណំ ពទ្ធនំ វិនិច្ឆ័ត្តា អញ្ញំ នំ ពទ្ធនំ ករេយ្យ

លោហិច្ឆសូត្រ ទី ១២

(១៥៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន

ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះដំណើរទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ព្រមដោយ
ពួកភិក្ខុច្រើន ប្រមាណ ៥០០ រូប ក៏បានទៅដល់ស្រុកឈ្មោះ សាលវា-
តិកា^(១) ។ ក៏សម័យនោះឯង ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះលោហិច្ឆ នៅអាស្រ័យ
ក្នុងស្រុកសាលវតិកា ដែលជាស្រុកកុះករដោយសត្វ គឺមនុស្សនឹង
តិរច្ឆានមានជីវសេះជាដើម បរិច្ចណិដោយស្មៅទុសនឹងទឹក បរិច្ចណិ
ដោយស្រូវអង្ករ ជាព្រះរាជទ្រព្យដែលព្រះបាទបរសេនទិកោសល ទ្រង់
ព្រះរាជទាន ជាព្រះរាជអំណោយ ជាឆ្នាំនឹងប្រសើរ ។

(១៥៤) ដួងសម័យនោះឯង ទិដ្ឋិកាក្រក់ មានសភាពដូច្នោះ
ក៏ភើតឡើងដល់លោហិច្ឆព្រាហ្មណ៍ថា សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោក
នេះគប្បីបាននូវកុសលធម៌ លុះបាននូវកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់
ដល់អ្នកដទៃទេ ព្រោះថា អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកដទៃបាន ដូចជាបុគ្គល
កាត់ចំណង់ចាស់ ចង់ចំណង់ថ្មីដទៃវិញ យ៉ាងណាមិញ សេចក្តីនេះ

១ ពួកអដ្ឋិកថា ថា ស្រុកនោះគេដាំដើមឈើធំៗជុំវិញ ហាក់ដូចជាបង ហេតុនោះ
បានជាឈ្មោះថា សាលវតិកា ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ឯវំ សម្មទម្មំ ចាបកំ លោកធម្មំ វនាមំ កត្តា
 បរោ បរស្ស កត្តស្សីតិ ។ អស្សោសិ ខោ លោ-
 ហិតោ ព្រាហ្មណោ សមណោ ទលុ កោ តោតមោ
 សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ កោសលេស្ស
 ចារិកញ្ចាមាដោ មហតា កិត្តុសធម្មេន សុទ្ធំ បញ្ច-
 មត្តេហំ កិត្តុសតេហំ សាលវតីកំ អនុប្បត្តោ នំ ខោ
 បន កវុទ្ធំ តោតមំ ឯវិកល្យាណោ កត្តុសន្នោ អត្ត-
 ក្កតោ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ តុន្នោ ភគវតិ
 សោ ឥមំ លោកំ សនេវកំ សមាវកំ សព្វាហ្មកំ
 សស្សមណាព្រាហ្មណី បដំ សនេវមនុស្សំ សយំ
 អភិញ្ញា សង្កកត្វា បវេនេតិ សោ ធម្មំ នេសេតិ អា-
 និកល្យាណំ មន្មេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ
 សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបវច្ឆណំ បវសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ
 បកាសេតិ សាធុ ខោ បន តថាវុចាដំ អវហតិ
 ទស្សំ ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី២៣ វិយាគិយ សីលកុស្តវគ្គ

ក៏យ៉ាងនោះដែរ គាត់អញ (យល់) ថា លោកធម៌ ដំណាច់ អ្នក
 ដទៃនឹងធ្វើអ្វីអ្នកដទៃបាន ។ ឥមកលោហិច្ឆត្រាហ្មណ៍ បានឮ
 ដំណឹងថា ព្រះសមណគោតមជាសក្យបុត្តចេញចាកសក្យត្រកូលទៅបួស
 ហើយទ្រង់ព្រះដំណើរទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ព្រមដោយភិក្ខុ
 សង្ឃជាច្រើនប្រមាណ ៥០០ រូប បានដល់មកស្រុក សាលវតិកាហើយ
 កត់សព្វសរសើរព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ពីព្រោះឮខ្លះខ្លាយស្តុសសាយយ៉ាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងនូវអ-
 រិយសច្ចធម៌ ទ្រង់លែងរំលឹកកាន់កាប់ច្បាប់ទៀត ទ្រង់បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់នូវព្រះនិព្វានចំពោះព្រះអង្គ ហើយញ៉ាំងលោកនេះ ព្រម
 ទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពួកសត្វ ព្រមទាំង
 សមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព នឹងមនុស្សដ៏សេសឲ្យ
 បានត្រាស់ដឹងផង ទ្រង់សំដែងធម៌ពីព្រះបទដ៏ម បទកណ្តាល នឹងបទ
 ចុង ព្រះអង្គប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈដ៏ពេញ
 បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក៏យ៉ាងដែលបានឃើញ បានដួចនឹងព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ ជាការប្រពៃណាស់ ។

លោហិត្តសុត្តេ សុត្តន្តបិដកំ អប្បោធានិប្បដ្ឋនំ

(១៥៥) អថ ខោ លោហិត្តោ ព្រាហ្មណោ រោ-
សិកំ^(១) ធម្មាបិកំ អាមន្តេសិ ឯហិ ភំ សុត្ត រោ-
សិកេ យេន សមណោ តោតមោ តេនុបសង្កម
ឧបសង្កមិត្តា មម វេនេន សមណំ តោតមិ
អប្បាពាធំ អប្បាតង្គំ លហុដ្ឋាធំ តលំ ជាសុវិហារំ
បុត្ត លោហិត្តោ កោ តោតម ព្រាហ្មណោ កក្កដំ
តោតមិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គំ លហុដ្ឋាធំ តលំ ជាសុ-
វិហារំ បុត្តត័តិ ឯវញ្ច វេនេហិ អធិវាសេតុ តិវ កវិ
តោតមោ លោហិត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ស្វាតនាយ
កត្តំ សុទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេយតិ ។ ឯវំ កន្លេតិ ខោ រោ-
សិកោ ធម្មាបិកោ លោហិត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស
បដិស្សត្ថា យេន កក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
កក្កវដំ អភិវាទេត្ថា ឯកមន្តំ ឯសីទិ ។ ឯកមន្តំ
ឯសីន្នោ ខោ រោសិកោ ធម្មាបិកោ កក្កវដំ ឯតទរោច

លោហិតូស្ត្រ សុត្តន្តបិដក ការទូលស្សអំពីមិនមានអាពាធជាដើម (ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ)

(១៥៥) លំដាប់នោះឯង លោហិតូស្ត្រហ្ន៎ បាននិយាយនឹង
អ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះរោសិកៈថា ម្ចាស់រោសិកៈជាសំឡាញ់ អ្នកចូរមកកាយ
អ្នកចូរទៅក្រព្រះសមណគោតម លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរទូលសួរនូវ
សេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើងដោយរហ័សរហួន
កំលាំងកាយ នឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ចំពោះព្រះសមណគោតម
តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លោហិតូស្ត្រហ្ន៎
(ផ្តាំឱ្យ) ទូលសួរនូវសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើង
ដោយរហ័សរហួន កំលាំងកាយនឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ចំពោះ
ព្រះគោតមដ៏ចំរើន រួចហើយចូរទូលយ៉ាងនេះថា សូមព្រះគោតមដ៏
ចំរើនព្រមដោយកិត្តុសិទ្ធិ ទទួលកត្តាបស់លោហិតូស្ត្រហ្ន៎ ដើម្បី
ឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះ ។ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះរោសិកៈ ទទួលពាក្យរបស់លោ-
ហិតូស្ត្រហ្ន៎ថា បាទ អ្នកម្ចាស់ ហើយក៏ដើរចូលទៅក្រព្រះមានព្រះ
ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះរោសិកៈអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
គួរស៊ប់ហើយ ក៏បានយកសេចក្តីនេះ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា

លោហិត្តោ កន្លេ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ អប្បាតាធំ
 អប្បាតន្តំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវត្ថុ
 វនេតិ អធិវាសេតុ តិវ កន្លេ កកវា លោហិត្តស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស ស្វាគនាយ កត្តំ សន្ធិ កិក្ខុសង្ឃេ-
 នាតិ ។ អធិវាសេសិ កកវា តុណ្ហិកាវេន ។

[១៥៦] អថ ខោ ភេសិតោ នហាបិតោ^(១) កក-
 វតោ អធិវាសនំ វិនិត្យា ឧដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិវា-
 នេត្យា បទេត្តិណំ កត្យា យេន លោហិត្តោ ព្រាហ្មណោ
 តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្យា លោហិត្តំ ព្រាហ្មណំ
 ឯតទភេត អភេតុម្ហា ខោ មយំ ភោតោ វចនេន^(២) តំ
 កកវន្តំ លោហិត្តោ កន្លេ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ អប្បា-
 តាធំ អប្បាតន្តំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតិ

១ ខ. ភេសិតោ ។ ២ ខ. អភេតុម្ហា ភោ មយំ ភោតោ វចនេន ។ ម. អភេ-
 តុម្ហា មយំ ភោតោ វចនេន ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិយាសិក វិយាសិក

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លោហិត្តប្រាហ្មណ៍ (ផ្តាំឱ្យ) ទទួលស្គាល់សេចក្តី
មិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើងដោយរហ័សរហួន កំលាំង
កាយនឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយឱ្យ
ទទួលនិមន្តព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
ព្រះភាគព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភក្តីរបស់លោហិត្តប្រាហ្មណ៍ ដើម្បី
ឆាន់ក្នុងវិស្វកុល្យានេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ទទួលនិមន្ត
ដោយតុណ្ហភាព ។

[១៥៦] លំដាប់នោះ អ្នកផ្គុំទឹកឈ្មោះរោសិកៈ ដឹងច្បាស់ថា
ព្រះមានព្រះភាគ ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ក្រាបថ្វាយ
បង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរូបហើយ ដើរចូលទៅរកលោ-
ហិត្តប្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយប្រាប់សេចក្តីខ្លះ
ចំពោះលោហិត្តប្រាហ្មណ៍ថា ខ្ញុំបានទទួលព្រះមានព្រះភាគនោះ តាម
ពាក្យរបស់អ្នកម្ចាស់ហើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លោហិត្តប្រាហ្មណ៍
ឱ្យទទួលស្គាល់សេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើង
ដោយរហ័សរហួន កំលាំងកាយនឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ចំពោះព្រះ

ឯវត្ថុ វេទន៍ អធិវសេតុ ត្រីវ កន្លែ កគវា លោ-
 ហិត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ស្វាតនាយ កន្លំ សន្ធិ កិត្តុ-
 សង្ឃនាតិ អធិវដ្ឋត្ថា^(១) បន តេន កគវតាតិ ។
 អថទោ លោហិត្តោ ព្រាហ្មណោ តស្សា វត្តិយា
 អត្ថយេន សកេ ឯវេសនេ បណ្ឌិតំ ខាទន្តិយំ កោជ-
 និយំ បដិយានេត្វា វេសិតំ នហាបិតំ អាមន្តេសិ
 ឯហិ ភំ សម្ម វេសិតេ យេន សមណោ តោតមោ
 តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា សមណស្ស តោតមស្ស
 កាលំ អាពេចេហិ កាលោ កោ តោតម និដ្ឋិតំ
 កត្តន្តំ ។ ឯវំ កោតិ ទោ វេសិតោ នហាបិតោ
 លោហិត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្វា យេន កគវា
 តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា កគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ទោ វេសិតោ
 នហាបិតោ កគវតោ កាលំ អាពេចេសិ កាលោ
 កន្លែ និដ្ឋិតំ កត្តន្តំ ។

លោហិត្តសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលភក្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

មានព្រះភាគ ហើយឲ្យនិមន្តព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភក្តរបស់លោ-
 ហិត្តព្រាហ្មណ៍ ដើម្បីឆាន់ក្នុងវិថីស្មុកនេះ ឯឥឡូវ ព្រះមានព្រះភាគនោះ
 ក៏ទ្រង់បានទទួលនិមន្តស្រេចហើយ ។ លុះកន្លងពត្រីនោះហើយ លោ-
 ហិត្តព្រាហ្មណ៍ឲ្យតាក់តែងទានយកគោដំណីយា ហៅរដ្ឋាញ់ពីសារ ក្នុងផ្ទះ
 របស់ខ្លួន រួចហើយហៅអ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះរោសិកៈមកនិយាយថា ម្ចាស់
 រោសិកៈជាសំឡាញ់ អ្នកចូរមកកាយ អ្នកចូរទៅរកព្រះសមណៈតាតម
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរក្រាបទូលភក្តកាល ចំពោះព្រះសមណៈតាតម
 ថា បពិត្រព្រះតាតមដ៏ចំរើន កាលនេះជាកាលគួរហើយ ភក្តក៏សម្រេច
 ហើយ ។ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះរោសិកៈ ទទួលពាក្យរបស់លោហិត្តព្រាហ្មណ៍
 ថា បាទ អ្នកដ៏ចំរើន ហើយក៏ដើរចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចហើយឈរក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ លុះអ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះរោសិកៈ ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលទូលភក្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន កាលនេះជាកាលគួរហើយ ភក្តក៏សម្រេចហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

(១៥៧) អថខោ ភកកា បុព្វល្លាសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តចីវរមាទាយ សន្និ ភិក្ខុសង្ឃេន យេន សាល-
 វតីកា តេនុបសង្កមី ។ តេន ខោ បន សមយេន
 រោសីកោ នហាបិតោ ភកកំនំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុ-
 តោ ហោតិ ។ អថខោ រោសីកោ នហាបិតោ
 ភកកំនំ ឯតនកេច លោហិត្ថស្ស កន្លេ^(១) ព្រាហ្មណស្ស
 ឯវុបំ ចាបកំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ^(២) វេន សម-
 ណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ ធម្មំ អនិច្ចេយ្យ
 កុសលំ ធម្មំ អនិច្ចេយ្យ ន បរស្ស អាហេយេយ្យ តិញ្ញា
 បរោ បរស្ស ករិស្សតិ សេយ្យថាបិ នាម បុរណំ
 តន្ធនំ ទិដ្ឋិតា អតំ នំ តន្ធនំ ករេយ្យ ឯវុ
 សម្បទមិទំ ចាបកំ លោកធម្មំ វេនាម តិញ្ញា បរោ
 បរស្ស ករិស្សតិ តំ សាធុ កន្លេ ភកកា លោហិត្ថ
 ព្រាហ្មណំ ឯតស្មា ចាបកា ទិដ្ឋិតតា វិវេចន្តតិ ។
 អប្បវេនាម សិយា រោសីកេ អប្បវេនាម សិយា
 រោសីកេតិ ។ អថខោ ភកកា យេន លោហិត្ថស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា

១ ខ. ភកកំ ន វិស្សតិ ។ ២ ខ. ម. ហោតិ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលបុគ្គលវគ្គ

(១៥៧) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រ
នឹងចំរែកឯបុគ្គលាសម័យ ហើយស្ដេចចូលទៅក្នុងស្រុកឈ្មោះសាលវត្ថិ-
ការនោះត្រូវដោយភិក្ខុសង្ឃ ។ សម័យនោះឯង អ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះរោសិកៈ
ក៏ដើរតាមក្រោយ ។ នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ វេលានោះ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈ្មោះ
រោសិកៈ បានយកសេចក្ដីនេះ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទិដ្ឋភាពក្រក់មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតឡើងដល់លោហិច្ចុ-
ប្រាហ្មណ៍ថា សមណប្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ គប្បីបាននូវកុសលធម៌
លុះបាននូវកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់ដល់អ្នកដទៃទេ ព្រោះថា អ្នក
ដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកដទៃបាន ដូចជាបុគ្គលកាត់ចំណងចាស់ហើយ ចង
ចំណងថ្មីដទៃវិញ យ៉ាងណាមិញ សេចក្ដីនេះយ៉ាងនោះដែរ ឥតអញ
(យល់) ថា លោកធម៌ដ៏លាមក អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកដទៃបាន សូម
ទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគ ជួយដោះលោហិច្ចុប្រាហ្ម-
ណ៍ ឲ្យរួចចាកទិដ្ឋភាពក្រក់នេះចេញ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
ម្ចាស់រោសិកៈ ភិច្ចប្បណ្ណៈ មិនមែនជាការនៃតថាគតទេ ម្ចាស់រោសិកៈ
ភិច្ចប្បណ្ណៈ មិនសមគួរដល់តថាគតទេ ។ រួចព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះ
ដំណើរទៅកាន់លំនៅលោហិច្ចុប្រាហ្មណ៍នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ

លោហិត្តសុត្តេ ភគវតោ លោហិត្តសុយោគកថា

បញ្ចត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថោ លោហិត្តោ
 ព្រាហ្មណោ ឥន្ទ្រប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន
 ទានជ័យេន កោដជ័យេន សហត្ថា សន្តប្បសិ
 សម្បវរេសិ ។

[១៥៨] អថោ លោហិត្តោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ
 កុត្តារី ឌុដ្ឋតបត្តចាណី អញ្ញាតំ ជំទំ អាសនំ គហេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទិ ចោ លោហិត្តំ
 ព្រាហ្មណំ ភគវំ ឯតទរោច សន្តំ ភិក្ខុ លោហិត្ត តេ
 ឯវុបំ ចាបកំ ឯដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ វេទ សមណោ វា
 ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ ធម្មំ អធិគច្ឆេយ្យ កុសលំ
 ធម្មំ អធិគច្ឆា ន បរស្ស អាភេទេយ្យ ភិក្ខុ បរោ បរស្ស
 ភិក្ខុតិ សេយ្យថាបិ នាម បុរាណំ ពន្ធនំ ឯដ្ឋិតា
 អតំ នំ ពន្ធនំ តេយ្យ ឯ សម្បទមំ ចាបកំ
 លោកធម្មំ វនាមិ ភិក្ខុ បរោ បរស្ស ភិក្ខុតិ ។

លោហិច្ចសូត្រ ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សាវស្សរលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍

ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេគ្រាលថ្វាយ ។ គ្រានោះឯង លោហិច្ច-
ព្រាហ្មណ៍ បានអង្គុសថ្វាយ ខាងនិយកោជនីយាហារ ដ៏ឆ្ងាញ់ពីសា-
ដោយដៃខ្លួនឯង ចំពោះព្រះភិក្ខុសង្ឃមានព្រះកុទ្ធជាប្រធាន ឲ្យផ្អែកស្តាប់
ស្តាប់ ត្រាតែហាមឃាត់ ។

(១៥៨) លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សោយស្រេច លែងលូក
ព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ក៏កាន់យកអាសនៈមួយ
ដ៏តាបហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សួរសេចក្តី
នេះ ចំពោះលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរថា ម្ចាស់លោ-
ហិច្ច បានឮថា ទិដ្ឋភាពក្រក់យ៉ាងនេះ កើតឡើងដល់អ្នកថា សមណ-
ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ គប្បីបានឡូកុសលធម៌ លុះបានឡូកុសលធម៌
ហើយមិនគប្បីប្រាប់ដល់អ្នកដទៃទេ ព្រោះអ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកដទៃបាន
ដូចជាបុគ្គលកាត់ចំណងចាស់ចោលចេញហើយ ចង់ឲ្យចំណងថ្មីដទៃវិញ
យ៉ាងណាមិញ សេចក្តីនេះក៏យ៉ាងនោះដែរ អាត្មាអញ (យល់) ថា
លោកធម៌ដ៏លាមក អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកដទៃបានដូច្នេះ ពិតមែនឬ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស សីលកុទ្ធវិញ្ញា

ឯវំ កោ តោតម ។ តំ កី មញ្ញាសិ លោហិត្វ ទទុ តំ
 សាលវតីកំ អជ្ឈាវសសីតំ ។ ឯវំ កោ តោតម ។ យោ
 ទុ ខោ លោហិត្វ ឯវំ វេទេយ្យ លោហិត្វោ ព្រាហ្មណោ
 សាលវតីកំ អជ្ឈាវសតិ យា សាលវតីកាយ សមុទ-
 យំ សញ្ញាតិ លោហិត្វោ វ តំ ព្រាហ្មណោ ឯកកោ
 បរិកុញ្ញេយ្យ ទ អញ្ញាសំ ទទេយ្យតិ ឯវំវាទី សោ
 យេ តំ ឧបដីវន្តំ តេសំ អន្តរាយ ករោ វា ហោតិ នោ
 វាតិ ។ អន្តរាយករោ កោ តោតម ។ អន្តរាយករោ
 សមាជោ^(១) ហិតានុកម្មី វា តេសំ ហោតិ អហិតា-
 នុកម្មី វាតិ ។ អហិតានុកម្មី កោ តោតម ។ អហិ-
 តានុកម្មីស្ស មេត្តំ វា តេសុ ចិត្តំ បច្ចុប្បន្នំ ហោតិ

១ ឧ. សមាជោ លោហិត្វ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ទិយនិកាយ សីលកុទ្ធវគ្គ

លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះ
 មែន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិច្ច អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូច
 ម្តេច អ្នកអាស្រ័យនៅក្នុងស្រុកសាលវតីតាមិនមែនឬ ។ លោហិច្ចព្រាហ្ម-
 ណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះមែន ។ ព្រះ
 អង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិច្ច ជនណាទិយាយយ៉ាងនេះថា លោ-
 ហិច្ចព្រាហ្មណ៍ គ្រប់គ្រងស្រុកសាលវតីតា សួយណាដែលកើតឡើងក្នុង
 ស្រុកសាលវតីតា លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ ត្រូវបរិភោគសួយនោះតែម្នាក់ឯង
 មិនត្រូវឱ្យអ្នកដទៃទេ (បើ) ជននោះទិយាយយ៉ាងនេះតើ ឈ្មោះថា អ្នក
 ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់ពួកញាតិមិត្តនឹងកម្មករដែលរស់នៅព្រោះអាស្រ័យ
 នឹងអ្នក ឬក៏មិនមែនទេ ។ លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឈ្មោះថា អ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយមែន ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា (បើ) ជននោះឈ្មោះថា អ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ
 តើជននោះនឹងហៅថា អ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់ពួកញាតិមិត្ត
 តាំងនោះ ឬមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ទេ ។ លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍
 ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហៅថា អ្នកមិនអនុគ្រោះ
 ដោយប្រយោជន៍ទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (បើ) ជននោះ
 មិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ហើយ នឹងហៅថា អ្នកតាំងចិត្តមេត្តា

លោហិត្តសុត្តេ រាជគោ លោហិត្តអនុយោគកថា

សបត្តកំ វតី ។ សបត្តកំ ភោ តោតម ។ សបត្ត.

កេ ចិត្តេ បច្ចបដ្ឋិតេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ វា ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ

វតី ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ភោ តោតម ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស

ខោ អហំ លោហិត្ត ទ្ធិន្ទំ កត្តំ អញ្ញាតំ កត្តិ

វនាមិ និរយំ វា តិវច្ឆានយោជី វា ។

(១៥៧) តំ កី មញ្ញាសំ លោហិត្ត ននុ រាជា
បសេនទិកោសលោ កាសិកោសលំ អន្លាសតីតិ ។

ឯវំ ភោ តោតម ។ យោ នុ ខោ លោហិត្ត ឯវំ

វនេយ្យ រាជា បសេនទិកោសលោ កាសិកោសលំ

អន្លាសតិ យា កាសិកោសលេ សមុទយំ សញ្ញា.

តិ រាជា វ តិ បសេនទិកោសលោ ឯកកោ

បរិកុញ្ញេយ្យ ន អញ្ញាសំ ននេយ្យតិ ឯវំវតី សោ

លោហិត្តសូត្រ ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សូរលោហិត្តព្រាហ្មណ៍

ទៅរកញាតិមិត្តទាំងនោះ ឬហៅថាជាសឹកសត្រូវ ។ លោហិត្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហៅថា សឹកសត្រូវ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា កាលបើចិត្តជាសឹកសត្រូវ តាំងឡើងហើយ នឹងហៅថា ជននោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិឬជាសម្មាទិដ្ឋិ ។ លោហិត្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហៅថាជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិត្ត តថាគតតែងពោលនូវគតិ ២ យ៉ាង គឺនរក ១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ១ គតិណាមួយ ចំពោះជនជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

(១៥៧) ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់លោហិត្ត អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្រែងព្រះបាទបសេនទិកោសល គ្រប់គ្រងដែនកាសិវិនិកោសលឬ ។ លោហិត្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពិតមែន ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិត្ត ជនណានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះបាទបសេនទិកោសល គ្រប់គ្រងដែនកាសិវិនិកោសល សួយណាកើតឡើង ក្នុងដែនកាសិវិនិកោសល ព្រះបាទបសេនទិកោសល ត្រូវបរិភោគស្អុយនោះតែមួយព្រះអង្គឯង មិនត្រូវប្រទានដល់ពួកជនដទៃទេ (បើ) ជននោះនិយាយយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្ខន្ធវគ្គោ

យេ ភជាទំ បសេនទិកោសលំ ឧបជ្ជីន្តំ តុម្រេ
 ចេវ អញ្ចេ ច តេសំ អន្តរាយករោ វា ហោតិ
 នោ វាតិ ។ អន្តរាយករោ កោ តោតម ។ អន្តរ-
 យករោ សមាជោ ហិតានុកម្មី វា តេសំ ហោតិ
 អហិតានុកម្មី វាតិ ។ អហិតានុកម្មី កោ តោ-
 តម ។ អហិតានុកម្មីស្ស មេត្តំ វា តេសុ ចិត្តំ
 បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ សបត្តកំ វាតិ ។ សបត្តកំ កោ
 តោតម ។ សបត្តកេ ចិត្តេ បច្ចបដ្ឋិតេ មិច្ឆាទិដ្ឋ
 វា ហោតិ សម្មាទិដ្ឋ វាតិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋ កោ តោតម ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋស្ស ខោ អហំ លោហិត្វ ទ្ធិន្តំ កតំនំ
 អតានំ កតី វនាមិ ជរយំ វា តិវច្ឆានយោនី វា ។
 ឃ

(១៦០) ឥតី តិវ លោហិត្វ យោ ឃីវំ វនេយ្យ

លោហិត្វោ ព្រាហ្មណោ សាលវតីកំ អដ្ឋោវសតិ យា

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

តើនឹងចាត់ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ នឹងពួកជនដទៃ
 ដែលរស់នៅដោយសាព្រះបាទបសេនទិកាសលនោះ ឬមិនមែនទេ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាត់ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ។ (បើ) ចាត់ជា
 អ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយតើ នឹងចាត់ជាអ្នកអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍
 ដល់ពួកជនទាំងនោះ ឬមិនចាត់ជាអ្នកអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ទេ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនចាត់ជាអ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ទេ ។
 (បើ) មិនចាត់ជននោះ ថាជាអ្នកអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ទេ តើ
 នឹងចាត់ថាជាអ្នកតាំងមេត្តាចិត្តទៅកេញរត់មិត្តទាំងនោះ ឬចាត់ថាជាសឹក
 សត្រូវ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាត់ថាជាសឹកសត្រូវ ។ កាល
 បើចិត្តជាសឹកសត្រូវកើតឡើងហើយ តើនឹងចាត់ជននោះជាមិត្តាទិដ្ឋិ ឬជា
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាត់ថាជាមិត្តាទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់
 លោហិត្វ តថាគតតែងសំដែងនូវគតិពិយ៉ាង គឺទេក ១ កំណើតសត្វ
 តិរច្ឆាន ១ គតិណាមួយ ចំពោះជនជាមិត្តាទិដ្ឋិ ។

(២៦០) ម្ចាស់លោហិត្វ បានឮមកថា ជនណាមួយនិយាយយ៉ាង
 នេះថា លោហិត្វព្រាហ្មណ៍ នៅគ្រប់គ្រងស្រុកសាលវតីកា សួយណា

លោហិត្តសុត្តេ លោហិត្តស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋវិវេចនកថា

សាលវតីកាយេ សមុទយំ សញ្ញាតិ លោហិតោ ។

តំ ព្រាហ្មណោ ឯកកោ បរិកុញ្ញេយ្យំ ន អញ្ញេសំ
 ននេយ្យាតិ ឯវិវាទំ សោ យេ តំ ឧបដ្ឋវន្តំ តេសំ

អន្តរាយករោ ហោតិ អន្តរាយករោ សមាថោ
 អហិតានុកម្មី ហោតិ អហិតានុកម្មិស្ស សបត្តិកំ
 ចិត្តំ បច្ចុប្បដ្ឋិតំ ហោតិ សបត្តិកេ ចិត្តេ បច្ចុប្បដ្ឋិតេ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ ឯវិវេកំ ខោ លោហិត្ត យោ ឯវិ
 វេទយ្យ ឥធិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ
 ធម្មំ អធិកថេយ្យ កុសលំ ធម្មំ អធិកថា ន បរស្ស
 អាហេនេយ្យ កិញ្ញំ បរោ បរស្ស ករិស្សតីតិ ។ សេយ្យ-
 ជាបិ ឆាម មុរាណំ ពន្ធនំ ។ បេ ។ ករិស្សតីតិ ។
 ឯវិវាទំ សោ យេ តេ កុលបុត្តា តថាគតប្បវេទិតំ
 ធម្មវិនយំ អាគម្ម ឯវិវេកំ ឧទ្ធារំ វិសេសំ អធិកថន្តំ

លោហិតពូជស្រព្វ ពោលអំពីការទ្រង់ដោះទិដ្ឋិខុសរបស់លោហិតពូជព្រាហ្មណ៍

ដែលកើតឡើង ក្នុងស្រុកសាលវត្តិកា លោហិតពូជព្រាហ្មណ៍ត្រូវបរិភោគ
 ស្ទួយនោះតែម្នាក់ឯង មិនត្រូវឲ្យដល់ពួកដទៃទេ (បើ) ជននោះ
 និយាយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ពួកញាតិមិត្តនឹង
 កម្មករដែលរស់នៅដោយសារអ្នក កាលបើជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយ
 ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ កាលបើមិនអនុគ្រោះ
 ដោយប្រយោជន៍ហើយ ចិត្តជាសឹកសត្រូវក៏កើតប្រាកដឡើង កាលបើ
 ចិត្តជាសឹកសត្រូវ កើតប្រាកដឡើងហើយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាជាមិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់លោហិត យ៉ាងហ្នឹងហើយ (បើ) ជនណាមួយនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា សមណព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោកនេះ គប្បីបានសម្រេចកុស-
 លធម៌ លុះបានសម្រេចកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់ដល់បុគ្គលដទៃទេ
 ព្រោះថា បុគ្គលដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលដទៃបាន ។ ដូចបុគ្គលកាត់
 ចំណង់ចាស់ចោលចេញ ។ បេ ។ នឹងធ្វើ ។ ជនដែលនិយាយយ៉ាង
 នេះ នោះឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ពួកកុលបុត្តអ្នកអាស្រ័យ
 នូវធម្មវិន័យ ដែលគេថាគត បានប្រកាសស្រេចហើយ បានសម្រេច
 គុណវិសេសដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនោះ ទាំងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

សោតាបត្តិដលីបិ សច្ច្ចករោន្តិ សកគាតាមិដលីបិ
 សច្ច្ចករោន្តិ អនាតាមិដលីបិ សច្ច្ចករោន្តិ អហត្ថំបិ
 សច្ច្ចករោន្តិ យេ ចិមេ^(១) ទិញា កញ្ញា បរិចារេន្តិ ទិញាទិ
 កវំទិ អភិទិព្វត្តិយា តេសំ អន្តរាយករោ ហោតិ
 អន្តរាយករោ សមាធនោ អហិតានុកម្ម្យំ ហោតិ អហិ-
 តានុកម្ម្យំស្ស សបត្តិកំ ចិត្តំ បច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ
 សបត្តិកេ ចិត្តេ បច្ចុបដ្ឋិតេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស ខោ អហំ លាហិត្វ ទ្ធិន្ធិ កតំទិ
 អពាតំ កតំ វនាមិ និរយំ វា វិនាមយោនី វា ។
 ញ

(១៦០) ឥតិ តិវ លាហិត្វ យោ ឃំ វទេយ្យ
 រាជា បសេនទិកោសលោ កាសិកោសលំ អដ្ឋាវស-
 តិ យា កាសិកោសលេ សមុទយំ សញ្ញាតិ រាជា វ
 តំ បសេនទិកោសលោ ឯកកោ បរិកុញ្ញេយ្យ ទ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សីលបទ្កវគ្គ

សោតាបត្តិផលខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផលខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវអនាតាមិផលខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអហត្តផលខ្លះ ទាំងដល់ពួក
 កុលបុត្រ (ដែលស្តាប់ធម្មទេសនារបស់ព្រះតថាគតហើយ តែមិនទាន់បាន
 លុះអរិយភូមិនៅឡើយ) គ្រាន់តែបង្ហាត់ចិត្តទៅកាន់ទេវលោក ដើម្បី
 កើតក្នុងទេវលោក កាលបើជាអ្នកធ្វើសច្ចក្ខីអន្តរាយហើយ ឈ្មោះ
 ថាជាអ្នកមិនអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ កាលបើមិនអនុគ្រោះដោយប្រ-
 យោជន៍ហើយ ចិត្តជាសត្រូវក៏កើតប្រាកដឡើង កាលបើចិត្តជាសត្រូវ
 កើតប្រាកដហើយ ជននោះឈ្មោះថាជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលលោហិត្ត
 តថាគតតែងពោលនូវគតិ២ យ៉ាង គឺ នរក ១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ១ គតិ
 ណាមួយ ចំពោះជនជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

(១៦១) ម្នាលលោហិត្ត បានឮមកថា ជនណាមួយ និយាយ
 យ៉ាងនេះថា ព្រះបាទបសេនទិកោសល នៅគ្រប់គ្រងដែនកាសីនឹង
 កោសល សួយណាដែលកើតឡើង ក្នុងដែនកាសីនឹងកោសល ព្រះ
 បាទបសេនទិកោសល ត្រូវសោយសួយនោះតែមួយព្រះភ្លឺឯង មិនត្រូវ

អញ្ចោសំ ទទេយ្យតិ ឯវំវាទី សោ យេ វាជានំ បសេ-
 ធនិកោសលំ ឧបជីវន្តំ តុម្ពេ ថេវ អញ្ចោ ច តេសំ
 អន្តរាយករោ ហោតិ អន្តរាយករោ សមាធា អហិ-
 តានុកម្មំ ហោតិ អហិតានុកម្មំស្ស សបត្តកំ ចិត្តំ
 បច្ចុប្ប័តំ ហោតិ សបត្តកេ ចិត្តេ បច្ចុប្ប័តេ មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិ ហោតិ ។ ឯវមេវ ទោ លោហិត្ត យោ ឯវំ
 វាទេយ្យ ឥធិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ
 ធម្មំ អធិកថេយ្យ កុសលំ ធម្មំ អធិកថា ន បរស្ស
 អាហេថេយ្យ តិច្ឆា បរោ បរស្ស ករិស្សតីតិ ។ សេយ្យ-
 ថាមំ ឆាម បុរាណំ ពទ្ធនំ ទិដ្ឋិតា អតាំ នវំ ពទ្ធនំ
 ករេយ្យ ឯវំ សម្មទមិទំ ចាបកម្មំ លោកធម្មំ វាចាមិ
 តិច្ឆា បរោ បរស្ស ករិស្សតីតិ ។ ឯវំវាទី សោ យេ
 តេ កុលបុត្តា តថាភតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ អាគម្ម

លោហិតូស្សត្រ ពោលអំពីការទ្រង់ដោះទិដ្ឋិខុសរបស់លោហិតូព្រាហ្មណ៍

ប្រធានដល់ពួកជនឯទៀតទេ ជនដែលនិយាយយ៉ាងនេះ នោះឈ្មោះថា
 ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ពរជ័យវិញ គឺពួកអ្នករាល់គ្នា នឹងពួកជន
 ឯទៀតដែលរស់នៅដោយសាព្រះបាទបសេនទិកាសល កាលបើជាអ្នក
 ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍
 កាលបើមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ហើយ ចិត្តជាសឹកសត្រូវឈ្មោះ
 ថា កើតប្រាកដឡើង កាលបើចិត្តជាសឹកសត្រូវ កើតប្រាកដហើយ ជន
 នោះឈ្មោះថាជាមិត្តាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលលោហិតូ យ៉ាងហ្នឹងហើយ (បើ) ជន
 ណាមួយ និយាយយ៉ាងនេះថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ គប្បី
 បានសម្រេចកុសលធម៌ លុះបានសម្រេចកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់
 បុគ្គលឯទៀតទេ ព្រោះថា បុគ្គលឯទៀត នឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលឯទៀតបាន ។
 ដូចជាបុគ្គលកាត់ចំណងចាស់ចោលចេញហើយ ចង់ចំណងថ្មីដទៃទៀត
 ឡើងវិញដូច្នេះឯង ខ្ញុំយល់ថា លោកធម៌ជាអំពើដ៏លាមក ព្រោះហេតុថា
 បុគ្គលឯទៀតនឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលឯទៀតកើត ។ ជនដែលនិយាយយ៉ាងនេះ
 នោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ពួកកុលបុត្រដែលអាស្រ័យ

សុត្តន្តបិដក ទី២៣ វិសេសំ សីលបុគ្គលិកោ

ឯកុបំ ឧទ្ធការំ វិសេសំ អនិកុច្ឆន្តំ សោតាបត្តិដលំបំ
 សុច្ឆិករោន្តំ សកទាតាមិដលំបំ សុច្ឆិករោន្តំ អនា-
 តាមិដលំបំ សុច្ឆិករោន្តំ អហត្ថំបំ សុច្ឆិករោន្តំ យេ
 ចិមេ ទិញា កត្តា បរិចាចេន្តំ ទិញាទំ ភវាទំ អភិទិ-
 ព្វត្ថិយា តេសំ អន្តរាយករោ ហោតិ អន្តរាយករោ
 សមាទោ អហិតានុកម្មី ហោតិ អហិតានុកម្មីស្ស
 សបត្តិកំ ចិត្តំ បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ សបត្តិកេ ចិត្តេ
 បច្ចបដ្ឋិតេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស ខោ អហំ
 លោហិត្វ ទ្ធិន្តំ ភត្តិទំ អត្តាភំ ភត្តិ វិនាមិ ជិវយំ វា
 តិវច្ឆានយោជី វា ។

[១២២] តយោ ខោមេ លោហិត្វ សត្តារោ យេ
 លោកេ ចោទនាហា យោ ច បនេវុបេ សត្តារោ
 ចោទេតិ សា ចោទនា ក្ខតា តត្ថា ធម្មិកា អនុវជ្ជា
 កតមេ តយោ វេទ លោហិត្វ ឯកច្ឆោ សត្តា
 យស្សត្ថាយ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក វិយនិកាយ សីលក្ខន្ធទ្បន្ត

នូវធម្មវិន័យដែលតថាគតសំដែងហើយ បានសម្រេចគុណវិសេសដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាមិផលខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផលខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហន្តផលខ្លះ ទាំងដល់ពួកកុលបុត្រ (ដែលបានស្តាប់ធម្មទេសនា របស់តថាគតហើយ តែមិនទាន់បានលះអរិយភូមិនៅឡើយ) គ្រាន់តែបង្ហាន់ចិត្តទៅ កាន់ទៅលោក ដើម្បីកើតក្អក្អៅទៅលោក កាលបើអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ កាលបើមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ ចិត្តជាសឹកសត្រូវឈ្មោះថា កើតប្រាកដឡើង កាលបើចិត្តជាសឹកសត្រូវកើតឡើងហើយ ជននោះ ឈ្មោះថា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់លោហិត្តតថាគត តែងពោលនូវគតិ ២ យ៉ាងគឺ នរក ១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ១ គតិណាមួយ ចំពោះជនជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

(១៦២) ម្ចាស់លោហិត្ត គ្រូទាំង ៣ ពួកនេះ ដែលគួរដល់ការចោទប្រកាន់បានក្នុងលោក មួយទៀត ជនណា ចោទប្រកាន់ពួកគ្រូដែលមានសភាពយ៉ាងនេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាការពិតប្រាកដ ប្រកបដោយធម៌ ឥតទោសទេ គ្រូទាំង ៣ ពួកនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ម្ចាស់លោហិត្ត គ្រូពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចេញចាកផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ

ស្វាស្ស សាមញ្ញត្ថោ អនុប្បត្តោ ហោតិ ។ សោ តំ
 សាមញ្ញត្ថំ អនុប្បត្តាណិត្ថា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតិ
 ឥទំ វេ ហិតាយ ឥទំ វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស
 សាវកា ន សុស្សន្តិ^(១) ន សោតំ ឌិទហន្តិ ន
 អញ្ញាចិត្តំ ឧបជ្ឈបេន្តិ វេក្កច្ឆ ច សត្តុ សាសនា
 វត្តន្តិ ។ សោ ឯវមស្ស ចោទេតញ្ចោ អាយស្មា ចោ
 យស្សត្ថាយ អតាស្មា អនតាវយំ បព្វជិតោ សោ តេ
 សាមញ្ញត្ថោ អនុប្បត្តោ តំ ត្ថំ សាមញ្ញត្ថំ អនុប្ប-
 ប្បាណិត្ថា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេសិ ឥទំ វេ ហិតាយ
 ឥទំ វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស តេ សាវកា ន
 សុស្សន្តិ ន សោតំ ឌិទហន្តិ ន អញ្ញាចិត្តំ ឧបជ្ឈបេន្តិ
 វេក្កច្ឆ ច សត្តុ សាសនា វត្តន្តិ សេយ្យថាបិ ធាម
 ឌិសក្កន្តិយា វា ឌិសក្កេយ្យ^(២) បរម្មជី វា អាល្លេយ្យ

១ ឧ តស្ស តេ សាវកា នេ សុស្សន្តិ ។ ២ ឧ. ឧស្សក្កេយ្យ ។ ម.
 ឧស្សក្កេយ្យ ។

លោហិតូស្ត្រ ត្រូវដែលត្រូវដល់ការចោទប្រកាន់មាន ៣ ពួក

ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញគុណណា ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណ
 នោះ ត្រូវនោះមិនបានសម្រេចឡើយ ។ ត្រូវនោះមិនបានសម្រេច
 ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណនោះ ហើយសំដែងធម៌ដល់ពួកសាវ័កថា អំពើ
 នេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ពួកសាវ័ករបស់ត្រូវនោះ រមែង
 មិនស្តាប់ មិនផ្សំនិតត្រចៀកស្តាប់ មិនតាំងចិត្តប្រុងស្តាប់ ដើម្បីឲ្យដឹង
 ច្បាស់ឡើយ មានតែនាំគ្នាប្រព្រឹត្តគេចចេញចាកពាក្យប្រដៅរបស់គ្រូ ។
 ត្រូវនោះអ្នកផងគួរចោទប្រកាន់ យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ចេញចាក
 ផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញគុណណា
 (បើ) ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណនោះ លោកមិនទាន់បានសម្រេចទេ
 លោកមិនទាន់បានសម្រេចប្រយោជន៍ នៃសាមញ្ញគុណនោះ ហើយសំ-
 ដែងធម៌ដល់ពួកសាវ័កថា អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នក
 ទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់អ្នកទាំងឡាយ ។
 សាវ័កទាំងនោះរបស់លោក រមែងមិនស្តាប់ មិនផ្សំនិតត្រចៀកស្តាប់ មិន
 តាំងចិត្តប្រុងស្តាប់ ដើម្បីឲ្យដឹងច្បាស់ មានតែនាំគ្នាប្រព្រឹត្តគេចចេញ
 ចាកពាក្យប្រដៅរបស់គ្រូ បុរសចូលទៅកេស្ត្រីដែលមិនស្ម័គ្រ គឺស្ត្រីដែល
 មិនប្រាថ្នាម្ចាស់វាជាមួយ ឬចូលទៅឧបស្ត្រីពីរខាងក្រោយ សេចក្តីនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស សីលចូន្តវិញ្ញា

ឯវំ សម្បទនិទំ ចាបតិ លោកធម្មំ វនាមិ តិញ្ញំ បរោ
 បរស្ស ករិស្សតីតិ ។ អយំ ខេ(១) លោហិត្វ បវេហោ
 សត្វា យោ លោកេ ចោទនារហោ យោ ច បនេវុបំ
 សត្វាវំ ចោទេតិ សា ចោទនា ក្ខតា តត្ថា ធម្មិកា
 អនុវដ្ឋា ។

(១៦៣) បុន ធម្មំ លោហិត្វ ឥនេតត្ថោ សត្វា
 យស្សត្ថាយ អការស្មា អនតរិយំ បព្វដិសោ ហោតិ
 ស្វាស្ស សាមញ្ញត្ថោ អនុប្បត្ថោ ហោតិ ។ សោ
 តំ សាមញ្ញត្ថំ អនុប្បត្ថំ សាវកានំ ធម្មំ
 ទេសេតិ ឥទំ វេ ហិតាយ ឥទំ វេ សុខាយាតិ ។
 តស្ស តេ សាវកា សុស្សនំ សោតិ ឱទហន្តិ អញ្ញា
 ចិត្តំ ឱបដ្ឋបេត្តំ ន ច វេក្កម្ម សត្វ សាសនា វត្តនំ ។

១ ខ. ខេសតោ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី២៣ វិយាសិកាយ សិលកុន្ធវិគ្គ

ឧបមាយ៉ាងណា បុគ្គលដែលនិយាយថា ខ្ញុំ(យល់)ថា លោកធម៌ ជាធម៌
 លាមក បុគ្គលដទៃដូចម្តេច នឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលដទៃបាន ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ ម្ចាស់លោហិត្ត នេះឯងជាគ្រូទី ១ ដែលគួរដល់ការចោទប្រ-
 កាន់បានក្នុងលោក បើអ្នកណាចោទប្រកាន់គ្រូមានសភាពដូច្នោះ ការ
 ចោទប្រកាន់នោះ ជាការពិតប្រាកដ ប្រកបដោយធម៌ ឥតខោសទេ ។

(១៦៣) ម្ចាស់លោហិត្ត សេចក្តីត្រូវទៀតថា គ្រូពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់
 សាមញ្ញគុណណា ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណនោះ គ្រូនោះមិន
 ទាន់បានសម្រេចនៅឡើយ ។ គ្រូនោះមិនទាន់បានសម្រេចប្រយោជន៍
 នៃសាមញ្ញគុណនោះហើយ សំដែងធម៌ដល់ពួកសាវ័កថា អំពើនេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយដូច្នេះ ។ សាវ័កទាំងនោះ
 របស់គ្រូនោះ ក៏ស្តាប់ ផ្សេងគ្រឿងស្តាប់ តាំងចិត្តប្រុងស្តាប់ ដើម្បីដឹង
 ច្បាស់ មិននាំគ្នាប្រព្រឹត្តគេចវេរបេញ ចាកពាក្យប្រដៅរបស់គ្រូទេ ។

លោហិតសុត្តន្ត ទុតិយោ ចោទនារហោ សត្តា

សោ ឯវមស្ស ចោទេតញ្ចោ អាយស្មា ចោ យស្សត្ថាយ
អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ សោ តេ
សាមញ្ញត្ថោ អនុប្បត្តោ នំ ត្វំ សាមញ្ញត្តំ អនុបា-
ប្បណ័ត្តា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេសំ ឥទំ វេ ហិតាយ
ឥទំ វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស តេ សាវកា សុស្សន្តិ
សោតិ ឱទ្ធហាន្តំ អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តំ ន ច វេកកម្ម
សត្តំ សាសនា វត្តន្តំ សេយ្យថាបិ នាម សកំ ខេត្តំ
ឱហាយ បរក្ខេត្តំ ធិន្ទាយិតតំ មញ្ញាយ្យ ឯវំ សម្មទ-
មិទំ ចាបតំ លោកធម្មំ វនាមិ តិញ្ញំ បរោ បរស្ស
ករិស្សតីតិ ។ អយំ ចោ លោហិត្ត ទុតិយោ សត្តា
យោ លោកេ ចោទនារហោ យោ ច បរេវុបំ សត្តាវំ
ចោទេតិ សា ចោទនា ភូតា តត្ថា ធម្មិកា អនុវដ្ឋា ។

លោហិតូសូត្រ ត្រូវ ២ ដែលគួរដល់ការចោទប្រកាន់

ត្រូវនោះអ្នកផងគួរចោទប្រកាន់យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុចេញចាកផ្ទះ
 ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញគុណណា ប្រយោជន៍
 នៃសាមញ្ញគុណនោះ លោកមិនទាន់បានសម្រេច លោកមិនទាន់បាន
 សម្រេចប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណនោះទេ ហើយសំដែងធម៌ ដល់ពួក
 សាវ័កថា អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ
 អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយដូច្នេះ ។ សាវ័ក
 ទាំងនោះរបស់ត្រូវនោះ ក៏ស្តាប់ ផ្សេងត្រចៀកស្តាប់ តាំងចិត្តប្រុងស្តាប់
 ដើម្បីជឿច្បាស់ មិននាំគ្នាប្រព្រឹត្តគេចវេទចេញចាក ពាក្យប្រដៅរបស់ត្រូវទេ
 បុគ្គលលះបង់ស្រែរបស់ខ្លួនចេញហើយ ទៅសំគាល់ស្រែរបស់បុគ្គលដទៃ
 ថាគួរជ័រ(ស្មៅ) សេចក្តីនេះមានទុបមាយ៉ាងណា បុគ្គលដែលនិយាយថា
 ខ្ញុំយល់ថា លោកធម៌ ជាធម៌លាមក បុគ្គលដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលដទៃបាន
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់លោហិតូ នេះជាត្រូវ ២ ដែលគួរដល់ការចោទ
 ប្រកាន់ក្នុងលោក បើបុគ្គលណា ចោទប្រកាន់ត្រូវ មានសភាពយ៉ាងនេះ
 ការចោទប្រកាន់នោះជាការពិតប្រាកដ ប្រកបដោយធម៌ឥតទោសទេ ។

(២៦២) ធុន ចប់ លោហិត្វ ឥនេតតោ សត្វា
 យស្សត្ថាយ អការស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ
 ស្វាស្ស សាមញ្ញតោ អនុប្បត្តោ ហោតិ ។ សោ នំ
 សាមញ្ញតំ អនុចាប្បណ៍តា សាវកានំ ធម្មំ នេសេតិ
 ឥទំ វេ ហិតាយ ឥទំ វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស
 សាវកា ន សុស្សន្តិ^(១) ន សោតិ ឱទិហន្តិ ន អញ្ញា-
 ចិត្តំ ឱបដ្ឋបេន្តិ វេក្កម្ម ច សត្វ សាសនា វត្តន្តិ ។
 សោ ឯវមស្ស ចោនេតតោ អាយស្មា ចោ យស្សត្ថា-
 យ អការស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ សោ តេ សា-
 មញ្ញតោ អនុប្បត្តោ នំ ត្វំ សាមញ្ញតំ អនុចាប្បណ៍តា
 សាវកានំ ធម្មំ នេសេសិ ឥទំ វេ ហិតាយ ឥទំ
 វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស តេ សាវកា ន សុស្សន្តិ

១ ឧ នស្ស តេ សាវកា ន សុស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយេកិយ ឥសិក្ខវគ្គ

(១៦៤) ម្ចាស់លោហិត្ត សេចក្តីតទៅទៀតថា គ្រូពួកខ្លះក្នុង

លោកនេះ ចេញចាកផ្ទះទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញាគុណ
 ណា ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញាគុណនោះ គ្រូនោះមិនទាន់បានសម្រេច
 នៅឡើយ ។ គ្រូនោះមិនទាន់បានសម្រេចសាមញ្ញាគុណនោះ ហើយសំ-
 ដែងធម៌ដល់ពួកសាវ័កថា អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់
 អ្នកទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ
 ដូច្នេះ ។ សាវ័កទាំងនោះរបស់គ្រូនោះ ក៏មិនស្តាប់ មិនផ្អៀងត្រចៀក
 ស្តាប់ មិនតាំងចិត្តប្រុងស្តាប់ ដើម្បីឲ្យដឹងច្បាស់ទេ មានតែនាំគ្នាប្រព្រឹត្ត
 គេចវេរចេញចាកពាក្យប្រដៅរបស់គ្រូ គ្រូនោះគួរឲ្យអ្នកផងចោទប្រកាន់
 យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញាគុណណា ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញាគុណនោះ
 លោកមិនបានសម្រេចនៅឡើយ លោកមិនទាន់សម្រេចសាមញ្ញាគុណ
 នោះ ហើយសំដែងធម៌ ដល់ពួកសាវ័កថា អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 ដល់អ្នកទាំងឡាយដូច្នេះ ។ សាវ័កទាំងនោះរបស់គ្រូនោះ ក៏មិនស្តាប់

លោហិត្តសុត្តេ តតិយោ ចោទនារហោ សត្តា

ន សោតិ ឌីនហន្តិ ន អញ្ញាច័ត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តំ វេក្ខម
 ច សត្តុ សាសនា វត្តន្តិ សេយ្យថាបំ នាម បុរាណំ
 ពន្ធនំ ធិន្តត្វា អញ្ញំ នវំពន្ធនំ កេយ្យ វិវំ សម្បទមិទំ
 ចាបកំ លោកធម្មំ វនាមិ កេត្តា បរោ បរស្ស កវិស្ស-
 តីតិ ។ អយំ ខោ លោហិត្ត តតិយោ សត្តា យោ
 លោកេ ចោទនារហោ យោ ច បនេវុបំ សត្តាវំ ចោ-
 ទេតិ សា ចោទនា ភូតា តត្វា ធម្មិកា អនវដ្ឋា ។
 ឥមេ ខោ លោហិត្ត តយោ សត្តារោ យេ លោកេ
 ចោទនារហោ យោ ច បនេវុបេ សត្តារោ ចោទេតិ សា
 ចោទនា ភូតា តត្វា ធម្មិកា អនវដ្ឋាតិ ។

(១៦៥) វិវំ វុត្តេ លោហិត្តោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តិ
 វិវត្តនេវេច អត្ថំ បន កោ កោតម កោចំ សត្តា យោ
 លោកេ ន ចោទនារហោតិ ។ អត្ថំ ខោ លោហិត្ត

លោហិតសូត្រ គ្រូទី ៣ ដែលគួរដល់ការចោទប្រកាន់

មិនផ្សំនៃគ្រូចៀកស្តាប់ មិនតាំងចិត្តប្រុងស្តាប់ ដើម្បីឲ្យដឹងច្បាស់ទេ មាន
 នៃប្រព្រឹត្តិគេចវេរបេញចាកពាក្យប្រដៅរបស់គ្រូ បុគ្គលកាត់ចំណងចាស់
 ចេញហើយ ចង់ចំណងថ្មីដទៃឡើងវិញ សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា
 បុគ្គលដែលនិយាយថា ខ្ញុំយល់ថា លោកធម៌ជាធម៌លាមក បុគ្គលដទៃនឹង
 ជួយធ្វើអ្វីដល់បុគ្គលដទៃបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់លោហិត ទេវតា
 គ្រូទី ៣ ដែលគួរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុងលោកបាន បើអ្នកណា ចោទ
 ប្រកាន់គ្រូមានសភាពយ៉ាងនេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាការពិតប្រាកដ
 ប្រកបដោយធម៌ ឥតខោសទេ ។ ម្ចាស់លោហិត គ្រូទាំង ៣ ពួក
 នេះឯង ដែលគួរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុងលោកបាន បើអ្នកណាចោទ
 ប្រកាន់គ្រូទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាការ
 ពិតប្រាកដ ប្រកបដោយធម៌ ឥតខោសទេ ។

(១៦៥) កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ លោហិត
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន គ្រូណាមួយដែលមិនគួរដល់ការចោទប្រកាន់ ក្នុងលោក
 តើមានឬទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិត គ្រូដែលមិន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគយស្ស សីលក្កដ្ឋន្តោ

សត្វា យោ លោកេ ន ចោទនារហោតិ ។ តតមោ
 បន ភោ^(១) តោតម សត្វា យោ លោកេ ន ចោទនា-
 រហោតិ ។ ឥធិ លោហិត្វ តថាគតោ លោកេ ឧបស្សជ្ជ-
 តិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ (យថា សាមញ្ញាដ-
 លេ ឯវំ វិត្តាវេតតំ) ។ បេ ។ ឯវំ ចោ លោហិត្វ ភិក្ខុ
 សីលសម្មុទ្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្សជ្ជ
 វិហារតិ ។ យស្មី ចោ លោហិត្វ សត្វំ សាវកោ ឯវុបំ
 ឧឡារំ វិសេសំ អធិកច្ឆតិ ។ អយំ ចោ^(២) លោហិត្វ
 សត្វា យោ លោកេ ន ចោទនារហោ យោ^(៣) បនេវុបំ
 សត្វំ ចោទេតិ សា ចោទនា អក្ខតា អត្ថា អធិម្ម-
 កា សាវដ្ឋា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្សជ្ជ វិហារតិ ។ យស្មី
 ចោ លោហិត្វ សត្វំ សាវកោ ឯវុបំ ឧឡារំ វិសេសំ
 អធិកច្ឆតិ ។ អយំ ចោ លោហិត្វ សត្វា យោ លោកេ
 ន ចោទនារហោ យោ ច បនេវុបំ សត្វំ ចោទេតិ

១ ឧ.ម. កតមោ បន សោ ភោ ។ ២ ឧ.ម. អយំ ចោ ។ ៣ ឧ.ម. យោ ច ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

គួរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុងលោកមានដែរ ។ បពិត្រព្រះគាតមដ៏ចម្រើន
 ចុះត្រដូចម្តេច ដែលមិនគួរដល់ការចោទប្រកាន់ ក្នុងលោក ។ ម្នាល
 លោហិត្ត ព្រះតថាគតកើតឡើងក្នុងលោកនេះ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ។ បេ ។ (បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ដូចក្នុងសាមញ្ញផលសូត្រផងចុះ)
 ។ បេ ។ ម្នាលលោហិត្ត ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយសីលយ៉ាងនេះឯង
 ។ បេ ។ បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ។ ម្នាលលោហិត្ត សារីក វែមឆ
 សម្រេចនូវគុណវិសេសលើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់
 នៃសាស្តាណា ។ ម្នាលលោហិត្ត សាស្តានេះឯងមិនគួរដល់ការចោទប្រ-
 កាន់ក្នុងលោកឡើយ បើអ្នកណាចោទប្រកាន់សាស្តា មានសភាពយ៉ាង
 នេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាការមិនពិតប្រាកដ មិនប្រកបដោយធម៌
 ប្រកបដោយទោសវិញ ។ បេ ។ ភិក្ខុបានដល់នូវទុតិយជ្ឈាន ។ នូវតតិ-
 យជ្ឈាន ។ នូវចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលលោហិត្ត សារីកដែលសម្រេច
 នូវគុណវិសេសលើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់នៃសាស្តា
 ណា ។ ម្នាលលោហិត្ត សាស្តានេះឯងមិនគួរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុង
 លោកឡើយ បើបុគ្គលណា ចោទប្រកាន់សាស្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ

លោហិតសុត្តេ ន បោទនារហោ សត្វា លោហិតស្ស ឧបាសក្ខេសតា

សា ចោទនា អក្ខតា អត្ថា អធម្មីកា សាវ្យា ។ បេ ។

ញាណទស្សនាយ ចិត្តំ អភិជំហរតំ អភិជំន្នាមេតំ ។

យស្មី ខោ លោហិត្វ សត្វំ សាវកោ ឯវុបំ ។ បេ ។

នាបរំ ឥន្ទត្តាយាតំ បដាធាតំ ។ យស្មី ខោ លោហិត្វ

សត្វំ សាវកោ ឯវុបំ ឧទ្ធករំ វិសេសំ អធិកច្ឆតំ ។

អយំ ខោ លោហិត្វ សត្វា យោ លោកេ ន ចោទ-

នារហោ យោ ច បនេវុបំ សត្វំ ចោទេតំ សា ចោ-

ទនា អក្ខតា អត្ថា អធម្មីកា សាវ្យាតំ ។

(១៦៦) ឯវំ វុត្តេ លោហិតោ ព្រាហ្មណោ កក្កដំ

ឯតទរោច សេយ្យថាបិ កោ តោតម បុរិសោ បុរិសំ

នាកប្បចាតំ បបតនំ កេសេសុ កហេត្វា ឧទ្ធករិត្វា

លោហិតសូត្រ សាស្តាមិនគួរបោះប្រកាន់ ការសំដែងខ្លួនជាធាតុនៃលោហិតព្រាហ្មណ៍
 ការបោះប្រកាន់នោះជាការមិនពិតប្រាកដ មិនប្រកបដោយធម៌ ប្រកប
 ដោយទោសវិញ ។ បេ ។ កិត្តម្រងផ្ចង់បង្កោចិត្តទៅ ដើម្បីញាណ
 ទស្សនៈ ។ ម្នាលលោហិត ហេតុដែលសម្រេច ទូរគុណវិសេស
 ដ៏លើសលុបយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់នៃសាស្តាណា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់
 ថា កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះទៅទៀតមិនមានឡើយ ។ ម្នាលលោហិត សាវ័ក
 ដែលសម្រេចទូរគុណវិសេស ដ៏លើសលុបយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់
 នៃសាស្តាណា ។ ម្នាលលោហិត សាស្តានេះឯងដែលមិនគួរ ដល់ការ
 បោះប្រកាន់ ក្នុងលោកឡើយ បើបុគ្គលណា បោះប្រកាន់សាស្តា
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ការបោះប្រកាន់នោះ ជាការមិនពិតប្រាកដ មិន
 ប្រកបដោយធម៌ ប្រកបដោយទោសវិញ ។

(១៦៦) លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ លោហិត-
 ព្រាហ្មណ៍ ត្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះភាគម
 ដ៏ចំរើន បុរសចាប់សក់បុរសផងគ្នា ដែលធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះជ្រៅ ទាញ

ឋលេ បតិដ្ឋាបេយ្យ ឯវមេវាហំ^(១) ភោតា តោតមេន
 នរកប្បចាតំ បបតន្តោ ឧទ្ធវត្ថា ឋលេ បតិដ្ឋាបិតោ
 អភិក្កន្ធិំ ភោ តោតម អភិក្កន្ធិំ ភោ តោតម សេយ្យ-
 ថាបិ ភោ តោតម និក្កន្ធិតំ វា ឧក្កន្ធម្មេយ្យ បដិច្ចន្ធិ
 វា វិវេយ្យ ម្បឡិស្ស វា មក្កំ អាចិត្តេយ្យ ។ បេ ។
 ឧទាសកំ មំ កវំ តោតមោ ជារតុ អដ្ឋតត្ថេ ចាណុ-
 បេតំ សរណាជ្ជតន្តំ ។ បេ ។

លោហិច្ឆន្ទុក្ខំ ព្វវសមំ និដ្ឋិតំ ។

១ ១. ឯវមេវំ ។ ម ឯវមេវំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ឡើងលើគោកបានយ៉ាងណា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក៏ស្រង់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ដែលធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះជ្រៅគឺអបាយភូមិ យកមកដាក់លើគោក គឺឋាន
 សួគ៌បានយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព័រោណាស បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព័រោណាស បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ដូចជាគេ
 ផ្លាវែតដែលផ្តាច់ ឬដូចជាបើកនូវវត្ថុដែលកំបាំង ពុំនោះសោតដូចជាគេ
 ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវដូច្នោះឯង ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ប្រាប់នូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវព្រះរតនត្រ័យ ជាសណៈ
 ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ បេ ។

ចប់ លោហិតសូត្រទី ១២ ។

តើវិជ្ជាសុត្តន្ត តើលម្អ

[១៦៧] ឯវេទ សុត្តន្ត ។ ឯតំ សមយំ ភគវ
កោសលេសុ ចារិតញ្ចរមាណោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃោ
សង្ឃំ បញ្ចមត្តេហំ ភិក្ខុសតេហំ យេន មនសាគ.
តណ្ហម កោសលាធំ ព្រាហ្មណត្តាមោ តន្តរសរ ។
តត្រ សុទ្ធិ ភគវ មនសាគតេ វិហរតំ ឧត្តរន
មនសាគតស្ស អនិវត្តយា ននិយា ត្រេ អម្ពរនេ ។

[១៦៨] តេន ទោ បន សមយេន សម្ពហុលា
អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា មនសា-
គតេ បដិវសន្តិ សេយ្យមីទំ វន្តិ^(១) ព្រាហ្មណោ តា-
រុត្តោ ព្រាហ្មណោ ទោត្តរសាតិ ព្រាហ្មណោ ជាណុ-
សោធំ ព្រាហ្មណោ តោនេយ្យព្រាហ្មណោ អញ្ចេ ច
អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា ។

ពេរវិជ្ជាសូត្រ ទី ១៣

(១៦៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយ យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរ ទៅកាន់ចារិក ក្នុងកោសលជនបទ ព្រមដោយ
ភិក្ខុសង្ឃច្រើនប្រមាណ ៥០០ រូប បានដល់ទៅស្រុកព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះមន-
សាកត របស់កោសលជនបទ ។ ឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រថាប់
នៅក្នុងអម្ពរ័ន ជិតឆ្នេរស្ទឹងអចិន្តរតី ក្នុងទិសខាងជើងនៃមនសាកតត្រាម
ជិតស្រុកមនសាកតនោះ ។

(១៦៨) សម័យនោះ ពួកព្រាហ្មណមហាសាល ដែលមានឈ្មោះ
ល្បីល្បាញច្រើនទាក់ មកសំណាក់នៅក្នុងស្រុកមនសាកត ព្រាហ្មណ៍
ទាំងនោះឈ្មោះអ្វីខ្លះ គឺឈ្មោះវេន្តីព្រាហ្មណ៍^(១) តារុក្ខព្រាហ្មណ៍^(២) បោក្ខ-
សោតិព្រាហ្មណ៍^(៣) យណុសោតិព្រាហ្មណ៍^(៤) តោទេយ្យព្រាហ្មណ៍^(៥)
នឹងពួកព្រាហ្មណមហាសាលដទៃៗ ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញ ។

១ អដ្ឋិកថា ថា នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះឧបសាទ ។ ២ នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះនិព្វានន្តីល ។ ៣
នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះឧក្ខន្ធិ ។ ៤ នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះសារីគ្គី ។ ៥ នៅក្នុងក្រុងគុទ្ធិត្រាម ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

អថខោ វាសេដ្ឋការទ្វាដាជំ មាណវាជំ ជង្គ្រិហារំ^(១)
អនុវត្តមន្តាជំ អនុវិចារន្តាជំ មត្តាមត្តោ កថា ឧទទាទិ ។
វាសេដ្ឋោ មាណវោ ឯវមាហា អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយ.
មញ្ញសាយនោ^(២) និយ្យានិកោ និយ្យានិ តត្តាស្ស
ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ^(៣) អត្តាតោ ព្រាហ្មណោ
ចោត្តរសាតិធាតិ ។ ការទ្វាដាជិ^(៤) មាណវោ ឯវមាហា
អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានិកោ
និយ្យានិ តត្តាស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ អត្តា-
តោ ព្រាហ្មណោ តារុក្ខធាតិ ។ នេវ ខោ អសត្ថិ
វាសេដ្ឋោ មាណវោ ការទ្វាជំ មាណវំ សញ្ញាបេត្តំ ន
បន អសត្ថិ ការទ្វាដា មាណវោ វាសេដ្ឋំ មាណវំ
សញ្ញាបេត្តំ ។

១ ខ. វាសេដ្ឋការទ្វាជំ ជង្គ្រិហារំ ។ ២ ខ. អយំ អញ្ញសាយនោ ។ ៣ ខ. ស្វាយំ ។
៤ ខ. ការទ្វាដា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលចូលវគ្គ

គ្រានោះ ពួកមាណាពជាវាសេដ្ឋតាត្រង់នឹងការទ្វាជតាត្រ កំពុងនាំគ្នាដើរ
 ត្រសងចុះឡើងឲ្យស្រួលជើង (ដើម្បីបន្ទាបនឹងសេចក្តីរួយស្រពន់) ក៏កើត
 ពាក្យដដែលគ្នាគំរាមផ្លូវនឹងមិនមែនផ្លូវឡើង ។ វាសេដ្ឋមាណាពបាននិយាយ
 យ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាចស្រង់
 សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម បាន
 ផ្លូវនេះឯងដែលព្រាហ្មសាតិព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ។ ចំណែកខាង
 ការទ្វាជមាណាព បាននិយាយយ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯង
 ជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាចស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិ តាមផ្លូវនោះ
 ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯងដែលព្រាហ្មសាតិព្រាហ្មណ៍ បាន
 សំដែងប្រាប់ ។ វាសេដ្ឋមាណាពមិនអាច ដើម្បីញ៉ាំងការទ្វាជមាណាព
 ឲ្យចូលចិត្តបាន ចំណែកការទ្វាជមាណាព ក៏មិនអាច ដើម្បីញ៉ាំងវាសេ-
 ដ្ឋមាណាព ឲ្យចូលចិត្តបានដែរ ។

ព្រឹទ្ធសុត្តេ វិសេដ្ឋការទ្វាដានំ បន្តំ ពុទ្ធកណ្ណោ

(១៦៧) អថទោ វិសេដ្ឋោ មាណវោ ការទ្វាដំ
 មាណវំ អាមន្តេសំ អយំ ទោ បន ការទ្វាដ សមណោ
 តោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ មន-
 សាកតេ វិហាតិ ឧត្តរេន មនសាកតស្ស អចរិតិយា
 ននិយា តីរេ អម្ពរេន តំ ទោ បន កវន្តំ តោតមំ ឃំរំ
 កល្យាណោ កិត្តិសន្នោ អត្តត្ថតោ ឥតិបិ សោ កកវំ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ កកវតិ អាយាម^(១)
 ការទ្វាដ យេន សមណោ តោតមោ តេនុបសង្កមិស្សា-
 ម ឧបសង្កមិត្ថា ឯតមត្ថំ សមណំ តោតមំ បុច្ឆិស្សាម
 យថា នោ សមណោ តោតមោ ព្យាករិស្សតិ តថា
 ដំ ជារស្សាមាតិ ។ ឃំរំ កោតិ ទោ ការទ្វាដោ មា-
 ណវោ វិសេដ្ឋស្ស មាណវស្ស បច្ឆស្សេសំ ។

១ ១. អាយាម ភោ ។

ពេទ្យសុត្រ ការប្រឹក្សាព្រះសេដ្ឋីមាណពន្លៃការទូទាត់មាណព ពុទ្ធកុណាថា

(១៦៩) គ្រានោះ វាសេដ្ឋីមាណពបានប្រឹក្សានឹងការទូទាត់ថា ម្ចាស់
 ការទូទាត់ ព្រះសមណគោតមនេះឯងជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូល
 មកទ្រង់ព្រះផ្នួស ឥឡូវនេះគង់នៅក្នុងអម្ពវ័ន ជិតឆ្នេរស្ទឹងអចារឹតិ ទិស
 ខាងជើងនៃមនសាកតត្រាម ក្បែរស្រុកមនសាកត កិត្តិសព្ទសរសើរព្រះ
 សមណគោតមដ៏ចម្រើននោះ ពីពោះពួកខ្លាខ្លា យសសាយយ៉ាងនេះថា
 ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មង គ្រប់យ៉ាង
 គ្រាស់ដឹងនូវព្រាហ្មធម៌ទាំងពួងដោយប្រពៃ ចំពោះព្រះអង្គ ។ បេ ។ ទ្រង់
 លែងវិលត្រឡប់មកកាន់កេតិច្ចៀត ម្ចាស់ការទូទាត់ មក យើងទៅរកព្រះ
 សមណគោតម លុះចូលទៅដល់ហើយ យើងនឹងសួរសេចក្តីនេះ ចំពោះ
 ព្រះសមណគោតម (បើ) ព្រះសមណគោតម ទ្រង់ដោះស្រាយដល់
 ពួកយើងយ៉ាងណា យើងនឹងចាំនូវសេចក្តីនោះយ៉ាងនោះ ។ ការទូទាត់
 មាណព បានទទួលស្តាប់ពាក្យរបស់វាសេដ្ឋីមាណពថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

[១៧០] អថទោ វាសេដ្ឋការទ្វាជា មាណវំ យេន
 ភគវំ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សុទ្ធំ
 សម្មោទីសុ សម្មោទនិយំ កតំ សាវណីយំ វិនិសា-
 វេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ
 វាសេដ្ឋោ មាណវំ ភគវន្តំ ឯតទកេច វេទ កោ
 តោតម អម្ពាតំ ជង្គុវិហារំ^(១) អនុចង្កមន្តានំ អនុវិចារន្តា-
 នំ មត្តាមត្តោ កថា ឧទទាទំ អហំ ឯវំ វនាមិ អយមេវ
 ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានិកោ និយ្យានិ
 តត្តរស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ អត្វាតោ ព្រាហ្ម-
 ណោន ចោត្តរសាតិនាតិ ការទ្វាជា មាណវំ ឯវមាហ
 អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានិកោ
 និយ្យានិ តត្តរស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ អត្វា-
 តោ ព្រាហ្មណោន តារុត្តេនាតិ ឯត្ថ កោ តោតម

១ ឧ. ជង្គុវិហារំ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

(១៣០) គ្រានោះ វាសេដ្ឋមាណវនឹងការទ្វាដមាណាត ក៏ចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យសំណេះ
 សំណាល ទៅកេព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួររីករាយ
 នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវាសេដ្ឋ-
 មាណាត អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះ
 ភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលដែលយើងខ្ញុំ កំពុង
 នាំគ្នា ដើរត្រសងចុះឡើងឡើយស្រួលជើង ក៏កើតសំដីដដែលក្នុង អំពីផ្លូវនឹង
 មិនមែនផ្លូវ ក្នុងទីហ្នឹង ខ្ញុំព្រះអង្គពោលយ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់
 នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រោចស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាម
 ផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯង ដែលបោករសាតិ
 ព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ចំណែកខាងការទ្វាដមាណាត បាននិយាយ
 យ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រោច
 ស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួក
 ព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯង ដែលតារក្ខព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ បពិត្រ

តេជ្ជសុត្តេ វិសេដ្ឋិការាជានំ វិញ្ញហិកោ

អន្តរវិក្កហោ អន្តរិវាទោ អន្តំ នាទាវាទោតិ ។ ឥតិ តេរ
 វាសេដ្ឋំ ភំ ឃី វាទេសិ អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញ-
 សាយនោ ធិយ្យធិកោ ធិយ្យតិ តត្តវស្ស ព្រហ្មស-
 ហព្យតាយ យាយំ អត្វាតោ ព្រាហ្មណោ ចោត្តរ-
 សាតិទាតិ ការទ្វាជោ មាណវោ ឃីមាហ អយមេវ
 ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ ធិយ្យធិកោ ធិយ្យតិ
 តត្តវស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ យាយំ អត្វាតោ ព្រាហ្ម-
 ណោ តាវុត្តោទាតិ អថ តិស្មី បទ វោ វាសេដ្ឋំ វិក្ក-
 ហោ តិស្មី វិវាទោ តិស្មី នាទាវាទោតិ ។ មត្តាមត្ត
 ភោ តោតម តិញ្ចាបិ ភោ តោតម ព្រាហ្មណា នា-
 ទាមត្តេ បញ្ចបេន្តិ អន្ធរិយា ព្រាហ្មណា តិត្តិរិយា
 ព្រាហ្មណា ឆន្ទោកា ព្រាហ្មណា ត្បវិទា ព្រាហ្មណា^(១)

១ ឧ. ឆន្ទាវិ ព្រាហ្មណា ព្រហ្មចរិយា ព្រាហ្មណតិ ទិស្សតិ ។ ម. តត្ថវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណតិ ទិស្សតិ ។

តើវិជ្ជាសូត្រ ពោលអំពីវាសេដ្ឋីមាណពន្លៃការទាតមាណព មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្ពស់គ្នា
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការប្រកាន់ខ្ពស់គ្នាក៏មាន ការជជែកគ្នាក៏មាន ការ
 ពោលផ្សេងគ្នាក៏មាន អំពីផ្លូវនឹងមិនមែនផ្លូវនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋ បានឮថា អ្នកនិយាយយ៉ាងនេះថា នេះឯងជា
 ផ្លូវត្រង់ នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាច់ស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិ-
 បត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯងដែលបោករ-
 សាត់ព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ឯការទាតមាណព ពោលយ៉ាងនេះថា
 នេះជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាច់ស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នក
 ប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯង ដែល
 តាវុកព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ កាលបើដូច្នោះ អ្នក
 ទាំងឡាយ ប្រកាន់ខ្ពស់គ្នាព្រោះហេតុដូចម្តេច ជជែកគ្នា ព្រោះហេតុ
 ដូចម្តេច ពោលពាក្យផ្សេងគ្នា ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ វាសេដ្ឋមាណព
 ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន (យើងខ្ញុំព្រះអង្គជជែកគ្នា)
 ព្រោះផ្លូវនឹងមិនមែនផ្លូវ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 គឺពួកអន្ទរិយព្រាហ្មណ៍ ពួកតិក្កិរិយព្រាហ្មណ៍ ពួកឆន្ទាកព្រាហ្មណ៍
 ពួកពរិជ្ជព្រាហ្មណ៍ បញ្ចកផ្លូវទាំងឡាយផ្សេង ៗ គ្នា ក៏ពិតមែនហើយ

អថេខា សព្វានិ តានិ និយ្យានិកានិ និយ្យន្តិ ឥត្តិ-
 រស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ សេយ្យថាមំ ភោ ភោតម
 តាមស្ស វំ និគមស្ស វំ អវិទូរេ ពហុនិ ចេមំ
 ធានាមត្តានិ កវន្តិ អថេខា សព្វានិ តានិ តាមសមោ-
 សរណានិ កវន្តិ ឯវមេវ ខោ ភោ ភោតម តិញ្ចាមំ
 ព្រាហ្មណា ធានាមត្តេ បញ្ញាមេន្តិ អន្ធរិយា ព្រាហ្មណា
 តិត្តិរិយា ព្រាហ្មណា ធម្មោកា ព្រាហ្មណា ព្រ័យិធា
 ព្រាហ្មណា អថេខា សព្វានិ តានិ និយ្យានិកានិ
 និយ្យន្តិ ឥត្តិរស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយាតិ ។ និយ្យន្តិតិ
 វាសេដ្ឋ វទេសិ ។ និយ្យន្តិតិ ភោ ភោតម វទាមិ ។
 និយ្យន្តិតិ វាសេដ្ឋ វទេសិ ។ និយ្យន្តិតិ ភោ ភោតម
 វទាមិ ។ និយ្យន្តិតិ វាសេដ្ឋ វទេសិ ។ និយ្យន្តិតិ
 ភោ ភោតម វទាមិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី២៣ វិជយនិកាយ សីលកុស្តវគ្គ

តែថា ផ្លូវទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែស្រោចស្រង់សត្វ នាំអ្នកប្រតិបត្តិតាម
 ផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ដូចផ្លូវដ៏ច្រើន ជិតស្រុកឬជិតទិតម ទោះបីជាផ្លូវផ្សេងៗ គ្នាមែន ប៉ុន្តែ
 ផ្លូវនោះ សុទ្ធតែមូលមករកស្រុកទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ បតិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ គឺពួកអន្លិយព្រាហ្មណ៍ ពួក
 តិគ្គិយព្រាហ្មណ៍ ពួកឆន្ទោកព្រាហ្មណ៍ ពួកព្យាវិធព្រាហ្មណ៍ បញ្ចត្ត
 ផ្លូវទាំងឡាយផ្សេងៗ គ្នាក៏ពិតមែនហើយ តែផ្លូវទាំងអស់នោះសុទ្ធតែជាទី
 ស្រោចស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយ
 នឹងពួកព្រាហ្មណ៍ ដូច្នោះឯង ។ ព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា
 ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ អ្នកនិយាយថា ផ្លូវរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែង
 ស្រោចស្រង់សត្វបានឬ ។ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយ
 ថា ផ្លូវទាំងនោះ រមែងស្រោចស្រង់សត្វបាន ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ អ្នក
 និយាយថា ផ្លូវរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងស្រោចស្រង់សត្វ
 បានឬ ។ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយថា ផ្លូវទាំងនោះ
 រមែងស្រោចស្រង់សត្វបាន ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ អ្នកនិយាយថា ផ្លូវទាំងនោះ
 រមែងស្រោចស្រង់សត្វបានឬ ។ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 និយាយថា ផ្លូវទាំងនោះ រមែងស្រោចស្រង់សត្វបាន ។

[១៧០] តី បន វាសេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិជ្ជានំ

ព្រាហ្មណានំ ឯកព្រាហ្មណោបិ យេន ព្រហ្មា សត្វ

ទិដ្ឋោតិ ។ នោ ហំទំ ភោ ភោតម ។ តី បន វា.

សេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ ឯកាចរិ-

យោបិ យេន ព្រហ្មា សត្វ ទិដ្ឋោតិ ។ នោ ហំទំ ភោ

ភោតម ។ តី បន វាសេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិជ្ជានំ

ព្រាហ្មណានំ អាចរិយចាចរិយោបិ^(១) យេន ព្រហ្មា

សត្វ ទិដ្ឋោតិ ។ នោ ហំទំ ភោ ភោតម ។ តី

បន វាសេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ

១ ឧ.ម. ឯកាចរិយចាចរិយោបិ ។

ចេរីផ្លូវស្រព ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សាកសួរវិសេដ្ឋមាណា

(១៧១) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់វេសេដ្ឋ ចុះ
 បណ្តាពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រីវិជ្ជា តើមាននរណាមួយ ពោះ
 បីព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ក្តី ដែលឃើញព្រាហ្មដ្ឋាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។
 វេសេដ្ឋមាណា ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការឃើញ
 នូវព្រហ្មនោះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋ ចុះបណ្តាពួកព្រាហ្មណ៍ដែល
 បានសម្រេចត្រីវិជ្ជា តើមាននរណាមួយ សូម្បីតែអាចារ្យម្នាក់ ដែល
 ឃើញព្រាហ្មដ្ឋាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ការឃើញនូវព្រហ្មនេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋ ចុះបណ្តាពួកព្រាហ្មណ៍
 ដែលបានសម្រេចត្រីវិជ្ជា តើមាននរណាមួយ សូម្បីតែអាចារ្យជាប្រធាន
 លើអាចារ្យ ដែលឃើញព្រាហ្មដ្ឋាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការឃើញនូវព្រហ្មនេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋ
 ចុះបណ្តាពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រីវិជ្ជា តើមាននរណាមួយ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស សីលកុស្តវគ្គោ

យាវ សត្តមាចរិយមហាយុតា យេន ព្រហ្មា សត្វំ ជំដ្ឋា-
 តិ ។ នោ ហំនំ កោ កោតម ។ កី បន វាសេដ្ឋ អត្ថំ យេ
 នេ^(១) តេវជ្ជាជំ ព្រាហ្មណាជំ បុព្វតា ឥសយោ មន្ទាជំ
 កត្តារោ មន្ទាជំ បវត្តារោ យេសមិជំ ឯតហំ តេវជ្ជា
 ព្រាហ្មណា បុរាណំ មន្តបជំ ភីតំ បវត្តំ សមីហំតំ តទ.
 ទុតាយន្តំ តទទុកាសន្តំ កាសិតមទុកាសន្តំ វាចិតមទុ.
 វាចេន្តំ សេយ្យជីជំ អដ្ឋកោ វាមកោ វាមទេវោ វេស្សា-
 មិត្តោ យមនក្ខំ អន្តរសោ ការទ្វាវោ វាសេដ្ឋោ កស្ស-
 ចោ កតុ តេចំ ជំ^(២) ឯវាហំសុ មយមេតំ ជានាម
 មយមេតំ បស្សម យត្ថ វា ព្រហ្មា យេន វា ព្រហ្មា
 យហំ វា ព្រហ្មាតិ ។ នោ ហំនំ កោ កោតម ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីវិញ្ញាណ វិញ្ញាណសមុទ្រ

តាំងអំពីតំណែងអាចារ្យជាតំរប់៧ មក ដែលឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែក
 របស់ខ្លួនឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការឃើញនូវព្រហ្មនេះ
 មិនមានទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ចុះពួកបូសីជាន់មុន ។ ជាអ្នកតែងមន្ត អ្នក
 រាយមន្ត ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រៃវិជ្ជា ពួកព្រាហ្មណ៍
 ដែលបានសម្រេចត្រៃវិជ្ជា ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងស្វាធ្យាយតាមបទមន្ត
 បែបបុរាណនេះ ដែលពួកបូសី ធ្លាប់ស្វាធ្យាយ ធ្លាប់បង្រៀន ធ្លាប់
 ប្រមូលទុកមកហើយ តែងសូត្រតាមបទមន្តនោះ តែងពោលតាមបទ
 មន្តដែលបូសីទាំងឡាយ ពោលមកហើយ តែងបង្រៀនតាមបទមន្តដែល
 បូសីទាំងឡាយ បង្រៀនមកហើយ បូសីទាំងនោះឈ្មោះអ្វីៗ៖ ភីបូសី
 ឈ្មោះ អដ្ឋកៈ ១ វរមកៈ ១ វរមទេវៈ ១ វេស្សាមិត្តៈ ១ យមតត្ថី ១
 អន្តិវសៈ ១ ការទ្វាដៈ ១ វរសេដ្ឋៈ ១ កស្សប ១ ភត្ត ១ បូសីទាំង
 នោះតើមាន (បូសីណាមួយ) ពោលពាក្យនេះនឹងអ្នកថា ព្រហ្មនៅក្នុង
 ទីណា ព្រហ្មមានសណ្ឋានយ៉ាងណា ព្រហ្មនៅត្រង់កន្លែងណា យើង
 ទាំងឡាយស្គាល់ទីនោះ យើងទាំងឡាយ ឃើញព្រហ្មនោះ ដូច្នេះដែរឬទេ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការស្គាល់នឹងការឃើញនោះ មិនមានទេ ។

ធម៌វិជ្ជាសុត្តន្ត ភស្តុតាង វិសេដ្ឋានុយោគកថា

(១៧២) ឥតិ កំរ វាសេដ្ឋ នត្ថំ កោចំ តេវិជ្ជាជំ
 ព្រាហ្មណាជំ ឯកព្រាហ្មណោបិ យេន ព្រហ្មា សត្វំ
 ទិដ្ឋោតិ ។ នោ ហំទំ ភោ តោតម ។ កំ បន
 វាសេដ្ឋ^(១) នត្ថំ កោចំ តេវិជ្ជាជំ ព្រាហ្មណាជំ ឯកា.
 ចរិយោបិ យេន ព្រហ្មា សត្វំ ទិដ្ឋោតិ ។ នោ ហំទំ
 ភោ តោតម ។ កំ បន វាសេដ្ឋ នត្ថំ កោចំ តេ.
 វិជ្ជាជំ ព្រាហ្មណាជំ អាចរិយោចរិយោបិ យេន ព្រហ្មា
 សត្វំ ទិដ្ឋោតិ ។ នោ ហំទំ ភោ តោតម ។ កំ
 បន វាសេដ្ឋ នត្ថំ កោចំ តេវិជ្ជាជំ ព្រាហ្មណាជំ យាវ
 សត្តមាចរិយមហយុតា យេន ព្រហ្មា សត្វំ ទិដ្ឋោតិ ។

១ ឧ ប. នោ ហំទំ ភោ តោតម ។ កំ បន វាសេដ្ឋានុ បាហេ សព្វត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

តេវិជ្ជសូត្រ កោលអំពីព្រះមានព្រះព្រះភាគ ទ្រង់សាកសួរវាសេដ្ឋីមាណព

(១៧២) ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋ បណ្តា
 ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រីវិជ្ជា តើបានឮថា មាននរណាមួយ
 សូម្បីតែព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ដែលឃើញព្រហ្មផ្ទាល់ នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន ដែរឬ
 ទេ ។ វាសេដ្ឋមាណព ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ការឃើញនូវព្រហ្មនេះ មិនមានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ចុះបណ្តាពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រីវិជ្ជា តើមាននរណាមួយ សូម្បីតែអាចារ្យ
 ម្នាក់ ដែលឃើញព្រហ្មនេះផ្ទាល់ នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការឃើញនូវព្រហ្មនេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ
 ចុះបណ្តាពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រីវិជ្ជា តើមាននរណាមួយ
 សូម្បីតែអាចារ្យជាប្រធានលើអាចារ្យ ដែលឃើញនូវព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែក
 របស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការឃើញនូវព្រហ្ម
 នេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ចុះបណ្តាពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបាន
 សម្រេចត្រីវិជ្ជា តើមាននរណាមួយ តាំងអំពីតំណ អាចារ្យជាដ៏តារបស់
 អាចារ្យជាតំប៉ង ដែលឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សំលក្ខន្ធកថា

នោ ហំនំ កោ កោតម ។ កី បន វាសេដ្ឋ យេថ
 តេ^(១) កី តេវិជ្ជាជំ ព្រាហ្មណាជំ បុព្វតា វសយោ
 មន្តាជំ កត្តារោ មន្តាជំ បវត្តារោ យេសមិជំ ឯតហិ
 តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ចោរាណំ មន្តបជំ ភីតំ បវត្តំ
 សមិហំតំ តទទុកាយន្តំ តទទុកាសន្តំ កាសិតម-
 ទុកាសន្តំ វាចិតមទុកាចេន្តំ សេយ្យជំនំ អដ្ឋកោ
 វាមកោ វាមទេវេ វេស្សាមិត្តោ យមតត្ថំ អដ្ឋិវសោ
 ការទ្វាជោ វាសេដ្ឋោ កស្សចោ ភតុ តេថំ នំ
 ឯវាហំសុ មយមេតំ ជានាម មយមេតំ បស្សម
 យត្ថំ វា ព្រហ្មា យេន វា ព្រហ្មា យហំ វា
 ព្រហ្មាភំ ។ តេ វ^(២) តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ឯវាហ-
 ហំសុ មយំ^(៣) ន ជានាម មយំ^(៤) ន បស្សម

១ ខ. តេវី បទ ៨ វិស្សតិ ។ ២ ខ. វេតិ ។ ៣-៤ ខ. យំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលក្ខន្ធវិញ្ញ

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការឃើញនូវព្រហ្មនេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ ចុះពួកបូសីជាមុន ។ ដែលជាអ្នកតែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត
 ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រិវិជ្ជា ពួកព្រាហ្មណ៍ដែលបាន
 សម្រេចត្រិវិជ្ជាក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងស្វាឡាយតាមបទមន្តបុរាណនេះ
 មកហើយ ដែលពួកបូសីធ្លាប់ស្វាឡាយ ធ្លាប់បង្រៀន ធ្លាប់ប្រមូលមក
 តែងសូត្រតាមបទមន្តនោះ តែងពោលតាមបទមន្ត ដែលបូសីទាំងឡាយ
 ពោលមកហើយ តែងបង្រៀនតាមបទមន្ត ដែលបូសីទាំងឡាយបង្រៀន
 មកហើយ បូសីទាំងនោះឈ្មោះអ្វីខ្លះ គឺបូសីឈ្មោះ អដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១
 វាមទៅៈ ១ វេស្សាមិត្តៈ ១ យមតគ្គី ១ អង្គីរសៈ ១ កាទ្វាដៈ ១ វា-
 សេដ្ឋៈ ១ កស្សប ១ ភគុ ១ បូសីទាំងនោះតើមាន (បូសីណាមួយ) ពោល
 យ៉ាងនេះនឹងអ្នកថា ព្រហ្មនៅក្នុងទីណា ព្រហ្មមានសណ្ឋានយ៉ាងណា
 ព្រហ្មនៅក្នុងកន្លែងណា យើងទាំងឡាយស្គាល់ទីនេះ យើងទាំងឡាយ
 ឃើញព្រហ្មនេះ ដូច្នេះដែរឬទេ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ដែលបានសម្រេចត្រិ-
 វិជ្ជានោះឯង តែងនិយាយ៉ាងនេះថា យើងមិនស្គាល់ យើងមិនឃើញទេ

តេជ្ជសុត្តេ ភគវតោ វសេដ្ឋិយោគកថា

តស្ស សហព្យតាយ មត្តំ ទេសេម អយមេវ ឧដ្ឋ-
មត្តោ អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានិកោ និយ្យាតិ
តក្កវស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយាតិ ។

[១៧៣] តំ កី មញ្ញសិ វសេដ្ឋ នន្ទ ឯវំ សន្តេ
តេវជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អប្បាដិហិតំ កាសិកំ
សម្បជ្ជតីតិ ។ អន្តា ខោ កោ តោតម ឯវំ សន្តេ
តេវជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អប្បាដិហិតំ កាសិកំ
សម្បជ្ជតីតិ ។ សាធុ^(១) វសេដ្ឋ តេវជ្ជា ព្រាហ្មណា យំ
ន ជានន្តិ យំ ន បស្សន្តិ តស្ស សហព្យតាយ
មត្តំ ទេសីស្សន្តិ^(២) អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញ-
សាយនោ និយ្យានិកោ និយ្យាតិ តក្កវស្ស ព្រហ្ម-
សហព្យតាយាតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ
វសេដ្ឋ អនុវេណីបរិបរសំសត្តា^(៣) បុរិមោបិ ន បស្សតិ

១ ខ. តេ វត ។ ២ ខ. ទេសេស្សន្តិ ។ ៣ ខ. អនុវេណីបរម្យា វសត្តា ។

តេជ្ជសូត្រ ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សាកសួរវាសេដ្ឋមាណព

តែយើងទាំងឡាយសំដែងផ្លូវ ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រហ្មនោះបានថា នេះ
ឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រោចស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នក
ប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្មបាន ។

[១៧៣] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋ អ្នក
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នេះ ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍
អ្នកត្រូវផ្គាំ ជាភាសិតមិនបានសេចក្តីអស្ចារ្យទេឬ ។ វាសេដ្ឋមាណព
ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលបើដូច្នេះ តាមដោយ
នូវពិត ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្គាំ ជាភាសិតមិនមានសេចក្តី
អស្ចារ្យទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ត្រូវហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្គាំមិន
ស្គាល់ព្រហ្មណា មិនឃើញព្រហ្មណាទេ តែសំដែងផ្លូវដើម្បីកើតជា
មួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រោច
ស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម
បាន ហេតុនេះនឹងយកជាការមិនបានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ដូចមនុស្ស
មានភ្នែកខ្វាក់ ដើរជាជួរតាងគ្នានឹងគ្នា អ្នកដើរមុខ ក៏មើលមិនឃើញ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

មជ្ឈិមោបិ ន បស្សតិ បច្ឆិមោបិ ន បស្សតិ ឯវមេ
 ខោ វាសេដ្ឋ អនុវេល្យបមំ មញ្ញោ តេវជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ
 កាសិនំ បុរិមោបិ ន បស្សតិ មជ្ឈិមោបិ ន បស្សតិ
 បច្ឆិមោបិ ន បស្សតិ តេសមំទំ តេវជ្ជានំ ព្រាហ្ម-
 ណានំ កាសិនំ ហស្សកិរិយេ សម្មជ្ជតិ នាមកិរិយេ
 សម្មជ្ជតិ វិត្តកិរិយេ សម្មជ្ជតិ តុច្ចកិរិយេ សម្មជ្ជ-
 តិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ វាសេដ្ឋ បស្សន្តិ តេវជ្ជា ព្រាហ្មណ
 ចន្ទិមសុរិយេ អញ្ញោ វាបិ ពហូ ជនា^(១) យតោ ច
 ចន្ទិមសុរិយា ឧត្តចន្ទិ យតុ ច ឱត្តចន្ទិ អាយាចន្ទិ
 ថោមយន្តិ បញ្ចលីកា នមស្សមាណា អនុបវរត្ថន្តិតិ ។
 ឯវំ ភោ តោតម បស្សន្តិ តេវជ្ជា ព្រាហ្មណា ចន្ទិម-
 សុរិយេ អញ្ញោ វាបិ ពហូ ជនា យតោ ច ចន្ទិមសុរិ-
 យា ឧត្តចន្ទិ យតុ ច ឱត្តចន្ទិ អាយាចន្ទិ ថោមយន្តិ
 បញ្ចលីកា នមស្សមាណា អនុបវរត្ថន្តិតិ ។

១ ម. អញ្ញោ ចាបិ ពហូ ជនា ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធទ្បន្ត

អ្នកដើរកណ្តាល ក៏មើលមិនឃើញ អ្នកដើរក្រោយ ក៏មើលមិនឃើញ
 ដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់វេសជ្ជៈ ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ក៏មាន
 ទំនងរូបមេឃ្យ ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ដើរជាដួរ អ្នកដើរមុនក៏មើលមិនឃើញ
 អ្នកដើរកណ្តាលក៏មើលមិនឃើញ អ្នកដើរក្រោយក៏មើលមិនឃើញដូច្នោះ
 ឯង ភាសិតនេះរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះនោះ ជាពាក្យគួរឲ្យអ្នក
 ផងស្មើចម្អិន ជាភាសិតទទេយ (លាមក) ជាភាសិតទេរ ជា
 ភាសិតសោះស្អុយ មែនពិត ។ ម្ចាស់វេសជ្ជៈ អ្នកសំគាល់ហេតុ
 នោះដូចម្តេច ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ រមែងឃើញព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះ
 អាទិត្យ សូម្បីពួកជនឯទៀតច្រើននាក់ក៏ឃើញដែរ លុះដល់ព្រះចន្ទ្រន័ង
 ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា អស្គន្តតទៅក្នុងទីណា ក៏នាំគ្នាអង្វរករ
 សរសើរ ប្រណម្យអញ្ជូលី នមស្ការដើរក្រឡឹង ។ បពិត្រព្រះគោ-
 តមដ៏ចម្រើន ដូច្នោះមែនហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ តែងឃើញ
 ព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះអាទិត្យ សូម្បីពួកជនឯទៀតច្រើននាក់ក៏ឃើញដែរ លុះ
 ដល់ព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា អស្គន្តតទៅក្នុងទីណា
 ក៏នាំគ្នាអង្វរករសរសើរ ប្រណម្យអញ្ជូលី នមស្ការដើរក្រឡឹង ។

(១៧២) តំ ភិក្ខុ មញ្ញាសិ វិសេដ្ឋ យំ បស្សន្តិ តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា ចន្ទិមសុរិយេ អញ្ញោ វិបិ ពហូ ជនា
 យតោ ច^(១) ចន្ទិមសុរិយា ឧត្តចន្ទិ យត្ថ ច ឧត្តចន្ទិ
 អាយាចន្ទិ ថោមយន្ទិ បញ្ចលីកា នមស្សមាណា
 អនុបរិវត្តន្តិ តេសម្បំ បហោន្តិ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា
 ចន្ទិមសុរិយានំ^(២) សហព្យតាយ មក្ខំ ទេសេតុំ អយមេវ
 ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានិកោ និយ្យាតិ
 តត្តវស្ស ចន្ទិមសុរិយានំ សហព្យតាយាតិ ។ នោ
 ហំនំ កោ កោតម ។ ឥតិ ភិក្ខុ វិសេដ្ឋ យំ បស្សន្តិ
 តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ចន្ទិមសុរិយេ អញ្ញោ វិបិ ពហូ
 ជនា យតោ ច ចន្ទិមសុរិយា ឧត្តចន្ទិ យត្ថ ច
 ឧត្តចន្ទិ អាយាចន្ទិ ថោមយន្ទិ បញ្ចលីកា នមស្ស-
 មាណា អនុបរិវត្តន្តិ តេសិបិ ន បហោន្តិ ចន្ទិមសុរិយា-
 នំ សហព្យតាយ មក្ខំ ទេសេតុំ អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ

១ ទ. បស្សន្តិ នត្ថិ ។ ២ ទ. អនុបរិវត្តន្តិ បហោន្តិ ចន្ទិមសុរិយានំ ។ ម.
 អនុបរិវត្តន្តិ បហោន្តិ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ចន្ទិមសុរិយានំ ។

ពេទ្យសុត្រ ហាលអំពីព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សាវត្សរ៍សេនាណាត

(១៧៤) ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រវិជ្ជា តែងឃើញព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យ សូម្បីតែពួកជនឯទៀត ច្រើននាក់ក៏ឃើញព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យដែរ ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យរះ ឡើងអំពីទីណា អស្ចន្តក្នុងទីណា ក៏នាំគ្នាអន្ទរករ សរសើរ ប្រណម្យ អញ្ជាញ ឧបស្សារដើរក្រឡឹង ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រវិជ្ជា ល្មមសំដែងផ្លូវ ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាច់ស្រង់សក្ខ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវ នោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យ ដូច្នេះមានថ្មទេ ។ បតិក្រ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនមានទេ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ បានឮថា ពួកព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រវិជ្ជា តែងឃើញព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យ សូម្បីពួកជនឯទៀត ច្រើននាក់ក៏ឃើញដែរ លុះដល់ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យរះឡើងអំពីទីណា អស្ចន្តក្នុងទីណា ក៏នាំគ្នាអន្ទរករ សរសើរ ប្រណម្យអញ្ជាញ ឧបស្សារ ដើរក្រឡឹង ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រវិជ្ជា មិនល្មមនឹងសំដែងផ្លូវដើម្បីកើត ជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯងជា

សុត្តន្តបិដកេ វិយេកយស្ស សីលក្ខន្ធា

អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានំកោ និយ្យាតំ តត្តវស្ស
 ចន្ទិមសុរិយានំ សហព្យតាយាតំ កី បន ន កីរ
 តេវិជ្ជេហំ ព្រាហ្មណេហំ ព្រហ្ម សត្វំ និដ្ឋោ
 នបិ កីរ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អាចរិយេហំ
 ព្រហ្ម សត្វំ និដ្ឋោ នបិ កីរ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ
 អាចរិយទាចរិយេហំ ព្រហ្ម សត្វំ និដ្ឋោ នបិ កីរ
 តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ យាវ សត្តមាចរិយមហយុគេហំ
 ព្រហ្ម សត្វំ និដ្ឋោ យេបិ កីរ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ
 បុព្វតា វសយោ មន្តានំ កត្តារោ មន្តានំ បវត្តារោ
 យេសមិទំ ឯតរហំ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ចោរណំ
 មន្តបទំ ភីតំ បវុត្តំ សមីហំតំ តទទុកាយន្តំ
 តទទុកាសន្តំ កាសិតមទុកាសន្តំ វាចិតមទុកាចេន្តំ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្កដូឡ

ផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាច់ស្រន់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ
 ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យបានឡើយ ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រិះរិះ មិនដែលបានឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនទេ បានឮ
 ថា អាចារ្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ក៏មិនដែលបានឃើញព្រហ្ម
 ផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនទេ បានឮថា ពួកអាចារ្យ ជាប្រធានលើអាចារ្យ
 របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ក៏មិនដែលបានឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែក
 របស់ខ្លួនទេ បានឮថា ពួកបុព្វាចារ្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ តាំង
 អំពីគណនៃអាចារ្យ ជាដីតារបស់អាចារ្យជាគំរប់ៗ ក៏មិនដែលបានឃើញ
 ព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនដែរ បានឮថា ពួកបូសិជានុមុនៗ ដែលជាអ្នក
 តែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រិះរិះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងស្វាធារតាមបទមន្តនេះ ជារបស់
 ចាស់ដែលពួកបូសិ ធ្លាប់ស្វាធារ ធ្លាប់បង្រៀន ធ្លាប់ប្រមូលទុកមក
 ហើយ តែងសូត្រតាមបទមន្តនោះ តែងពោលតាមបទមន្ត ដែលបូសិ
 ទាំងឡាយពោលមកហើយ តែងបង្រៀនតាមបទមន្តដែលបូសិទាំងឡាយ

សេយ្យដ៏ធំ អដ្ឋកោ វាមកោ វាមទេវេ វេស្សាមិត្តោ
 យមតត្ថំ អដ្ឋិរសោ ការទ្វាជា វាសេដ្ឋោ កស្សទោ
 កតុ តេបិ នំ ឯវមាហំសុ មយមេតំ ជាធាម មយមេតំ
 បស្សម យត្ថ វា ព្រហ្ម យេន វា ព្រហ្ម យហី
 វា ព្រហ្មតិ ។ តេ វ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ឯវមាហំសុ
 យំ ន ជាធាម យំ ន បស្សម តស្ស សហព្យតាយ
 មត្តំ ទេសេម អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ
 និយ្យានិកោ និយ្យាតិ តត្តវស្ស ព្រហ្មសហព្យតា.
 យាតិ ។

(១៧៥) តំ កី មញ្ញាសិ វាសេដ្ឋ ននុ ឯវំ សន្តេ
 តេវិជ្ជានិ ព្រាហ្មណានិ អប្បដិហិរិកតំ^(១) កាសិតិ
 សម្បជ្ជតិ ។ អទ្ធា ទោ^(២) កោ កោតម ឯវំ
 សន្តេ តេវិជ្ជានិ ព្រាហ្មណានិ អប្បដិហិរិកតំ កាសិតិ
 សម្បជ្ជតិ ។ សាធុ វាសេដ្ឋ តេ ច^(៣) វាសេដ្ឋ
 តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា យំ ន ជាធាតុ យំ ន បស្សន្តិ

១ ឧ.ម. អប្បនិហិរិកតំ ។ ២ ឧ. ហេសទ្វេ នត្ថិ ។ ៣ ឧ. វត ។

តេជ្ជសូត្រ មគ្គមគ្គកថា ពួកបូសីជាបុព្វបុរស

បង្រៀនមកហើយ បូសីណាខ្លះ គឺបូសីឈ្មោះអដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១ វាម-
 ទេវៈ ១ វេស្សាមិត្តៈ ១ យមតគ្គី ១ អត្ថីរសៈ ១ ការទាជៈ ១ វាសេដ្ឋៈ ១
 កស្សបៈ ១ កគុ ១ បូសីទាំងនោះ បានពោលយ៉ាងនេះនឹងអ្នកថា ព្រហ្ម
 នៅក្នុងទីណា ព្រហ្មមានសណ្ឋានយ៉ាងណា ព្រហ្មនៅក្នុងកន្លែងណា
 យើងស្គាល់ទីនេះ យើងឃើញព្រហ្មនេះ ដូច្នេះដែរឬ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រូវដឹងទាំងនោះ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា យើងមិនដែលស្គាល់ព្រហ្ម
 ណា មិនដែលឃើញព្រហ្មណាទេ ប៉ុន្តែយើងសំដែងផ្លូវ ដើម្បីកើតជា
 មួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទី
 ស្រោចស្រង់សត្វ វាមិននាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យកើតជាមួយ
 នឹងព្រហ្មបាន ។

(១៧៥) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើ
 ដូច្នោះ ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវដឹង ជាភាសិតមិនបានការ
 ទេ មិនមែនឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មែនពិតហើយ កាលបើ
 ដូច្នោះ ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវដឹង ជាភាសិតមិនបានការណ៍
 ទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវ
 ដឹងទាំងនោះ មិនដែលស្គាល់ព្រហ្មណា មិនដែលឃើញព្រហ្មណាទេ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញោ

តស្ស សហព្យតាយ មន្តិ នេសេស្សន្តិ អយមេវ
 ឧដ្ឋមត្តោ អយអញ្ញសាយនោ និយ្យានិកោ និយ្យាតិ
 តក្កាស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយាតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

(១៧៦) សេយ្យថាបិ វាសេដ្ឋ បុរិសោ ឯវំ វទេយ្យ
 អហំ^(១) យា ឥមស្មី ជនបទេ ជនបទកល្យាណី តំ
 ឥន្ទ្រាមិ តំ កាមេមីតិ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យំ អន្តោ
 បុរិស យំ ភិ ជនបទកល្យាណី ឥន្ទ្រាមិ កាមេសិ
 ជាតាសិ តំ ជនបទកល្យាណី ទន្តិយំ វា ព្រាហ្ម-
 ណី វា វេស្សី វា សុទ្ធិ វាតិ^(២) ។ ឥតិ បុដ្ឋោ នោតិ
 វទេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យំ អន្តោ បុរិស យំ ភិ
 ជនបទកល្យាណី ឥន្ទ្រាមិ កាមេសិ ជាតាសិ តំ ជន-
 បទកល្យាណី ឯវំនាមា វា ឯវំតោត្តា វា ទីយា វា
 វស្សា វា មជ្ឈិមា វា^(៣) កាឡិកា វា សាមា វា

១ ម. ឧត្តន្តេវ ខោសត្តោ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ទន្តិយំ វា ព្រាហ្មណី វា
 វេស្សី វា សុទ្ធិ វាតិ ។ ៣ ឧ. មជ្ឈិមា វាតិ ធាហេ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ប៉ុន្តែហ៊ានសំដែងផ្លូវ ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់
នេះជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាច់ស្រង់សត្វ វេមនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាម
ផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាម្ចាស់នឹងព្រហ្មនោះបាន ហេតុនេះនឹងយកជា
ការណ៍ពុំបានឡើយ ។

[១៧៦] ម្នាលវេសេដ្ឋៈ ដូចជាបុរសពោលយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់
បាននូវស្រ្តីដែលមានរូបល្អ ក្នុងជនបទនេះ ។ ជនទាំងឡាយសួរបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចំរើន ស្រ្តីមានរូបល្អ ក្នុងជនបទដែលអ្នកប្រាថ្នា
ចង់បាន តើអ្នកស្គាល់ស្រ្តីមានរូបល្អ ក្នុងជនបទនោះ ថាជានាងខត្តិយានី
ឬនាងព្រាហ្មណ៍ ជានាងវេស្សី ឬជានាងសុទ្ធីវិដេប្ច ។ បុរសនោះកាលគេ
សួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ ជនទាំងឡាយសួរបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចំរើន ស្រ្តីមានរូបល្អ ក្នុងជនបទដែលអ្នកប្រាថ្នា
ចង់បាន តើអ្នកស្គាល់ស្រ្តីមានរូបល្អ ក្នុងជនបទនោះថា មានឈ្មោះយ៉ាង
នេះ ឬមានគាត្រយ៉ាងនេះ ខ្ពស់ ឬទាប ឬយ៉ាងកណ្តាល ខ្មៅ ឬស្រវែម

កេរ្តិ៍ដ៏ល្អ មគ្គមគ្គកថា ជំនួញល្អបំផុត

មន្ត្រីច្រើន ព័ត៌ អម្បកស្មី តាម ព័ ជិតមេ ព័ ធនេរ
 ព័ត៌ ។ ឥត បុណ្យ លោត វេទយ្យ ។ តមេជំ ឃុំ
 វេទយ្យ អន្តោ បុរិស យំ ភ្នំ ន ជាតាសិ ន បស្សសិ
 តំ ភ្នំ ឥន្ទសិ កាមេសីតិ ។ ឥត បុណ្យ អាមាតិ(១)
 វេទយ្យ ។ តំ កើ មញ្ញសិ ព័សេដ្ឋ នន្ទ ឃុំ
 សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បជិហិកតំ កាសិតំ
 សម្បជ្ជតិ ។ អន្តោ ខោ កោតោតម ឃុំ សន្តេ តស្ស
 បុរិសស្ស អប្បជិហិកតំ កាសិតំ សម្បជ្ជតិ ។
 ឃុំមេរ ខោ ព័សេដ្ឋ ន កិរ តេរិដ្ឋេហិ ព្រាហ្ម-
 ណេហិ ព្រាហ្ម សត្វិ ជិដ្ឋោ ។ បេ ។

[១៧៧] សេយ្យថាបិ ព័សេដ្ឋ បុរិសោ ចានុម្ពហា-
 បថេ(២) ជំនួញល្អ កេរ្តិ៍យ្យ ចាសាទស្ស អាពេហាណ-
 យ ។ តមេជំ ឃុំ វេទយ្យ អន្តោ បុរិស យំ(៣) ភ្នំ ចា-
 សាទស្ស អាពេហាណយ ជំនួញល្អ កេរ្តិ៍សិ ជាតាសិ
 តំ ចាសាទំ បុរិសោយ ព័(៤) ជិសាយ ធនុត្តណាយ ព័(៥)

១ ខ. អាមេតិ ។ ២ ម. ពន្ធមហាបថេ ។ ៣ ខ. យស្ស ។ ៤-៥ ខ. ព័សេដ្ឋ
 ន ទិស្សតិ ។

តេជ្ជិសូត្រ មគ្គាមគ្គកថា សេចក្តីឧបមាដោយដំណើរ

បុរសម្បុរខ្មៅស្រស់ស្អាតថា ទៅក្នុងស្រុកឯណោះ ទិតមឯណោះ ឬទត
 ឯណោះដែរឬ ។ បុរសនោះកាលគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិន
 ស្គាល់ទេ ។ ជនទាំងឡាយសួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនស្គាល់ មិនឃើញស្រ្តីណា អ្នកប្រាថ្នាចង់បានស្រ្តីនោះឬ ។
 បុរសនោះដែលគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា បាទ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ ភាសិតរបស់បុរសនោះ ជា
 ភាសិតមិនបានការណ៍មិនមែនទេឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មែនពិត
 ហើយ កាលបើយ៉ាងនេះ ភាសិតរបស់បុរសនោះ ជាភាសិតមិនបាន
 ការណ៍ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ បានឮថា ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃ
 វិជ្ជា មិនដែលឃើញព្រហ្មផ្កាវន្តនឹងភ្នែករបស់ខ្លួនទេ ។ បេ ។

(១៧៧) ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ដូចជាបុរសធ្វើដំណើរ បម្រុងឡើងប្រា-
 សាទត្រង់ផ្លូវធំបែកជា ៤ ។ ជនទាំងឡាយសួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន អ្នកធ្វើដំណើរ បម្រុងឡើងប្រាសាទណា ចុះអ្នក
 ស្គាល់ប្រាសាទនោះថា (នៅ) ក្នុងទិសខាងកើត ឬទិសខាងត្បូង

ទិសាយ បដិមាយ វា^(១) ទិសាយ ឧត្តរាយ វា^(២)

ទិសាយ ឧត្តោ វា ដំបោ វា មជ្ឈោ^(៣) វាតិ ។ ឥតិ

បុដ្ឋោ លោតិ វាធម្យ ។ តមេនំ ឯវំ វាធម្យំ អម្ពោ

បុរិស យំ ភំ ន ជាតាសិ ន បស្សសិ តស្ស ភំ

ចាសានស្ស អាហោហាយ ជិស្សេណី កកោសីតិ ។

ឥតិ បុដ្ឋោ អាមាតិ វាធម្យ ។ តំ កី មញ្ញាសិ វាសេដ្ឋ

ននុ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បាជិហិកតំ

កាសិទំ សម្បជ្ជតីតិ ។ អទ្ធា ខោ កោ តោតម ឯវំ

សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បាជិហិកតំ កាសិទំ

សម្បជ្ជតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ វាសេដ្ឋ ន កិវ តេវិដ្ឋេហិ

ព្រាហ្មណេហិ ព្រហ្មា សត្វិ ទិដ្ឋោ នបិ កិវ តេវិដ្ឋាទំ

ព្រាហ្មណាទំ អាចរិយេហិ ព្រហ្មា សត្វិ ទិដ្ឋោ នបិ កិវ

សុត្តន្តបិដកេ ទីបរិយាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ឬទិសខាងលិច ឬទិសខាងជើង ប្រាសាទនោះខ្ពស់ ឬទាប ឬយ៉ាង
 កណ្តាលដែរឬ ។ បុរសនោះកាលគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិនដឹង
 ទេ ។ ជនទាំងឡាយសួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន អ្នកមិន
 ដឹង មិនឃើញប្រាសាទណាទេ តែធ្វើដណ្តើរបម្រុងឡើងប្រាសាទនោះ
 ឬ ។ បុរសនោះ កាលគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ឆ្លើយថា បាទ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ
 អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ សំដីនៃបុរសនោះ
 មិនបានការណ៍មិនមែនឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មែនពិតហើយ
 កាលបើយ៉ាងនេះ សំដីរបស់បុរសនោះមិនបានការណ៍ទេ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ
 មែនហើយ បានឮថា ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកគ្រូវិជ្ជា មិនដែលឃើញព្រហ្ម
 ផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន បានឮថា ពួកអាចារ្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកគ្រូ-
 វិជ្ជា ក៏មិនដែលឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនដែរ បានឮថា ពួក

តេវជ្ជាធំ ព្រាហ្មណ៍ធំ អាចរយមាចរយេហំ ព្រហ្ម
 សក្ខំ ទិដ្ឋោ នបំ កំរ តេវជ្ជាធំ ព្រាហ្មណ៍ធំ យាវ
 សត្តមាចរយមហយុត្តា ព្រហ្ម សក្ខំ ទិដ្ឋោ យេបំ
 កំរ តេវជ្ជាធំ ព្រាហ្មណ៍ធំ បុព្វតោ ឥសយោ មន្តា-
 ធំ កត្តារោ មន្តាធំ បវត្តារោ យេសមិទំ ឯតហំ
 តេវជ្ជា ព្រាហ្មណ៍ ចោរាណំ មន្តបទំ ឥតំ បវត្តំ
 សមិហំតំ ឥទ្ធកាយន្តំ ឥទ្ធកាសន្តំ កាសិត-
 មន្តកាសន្តំ វាចិតមន្តវាចន្តំ សេយ្យបីធំ អដ្ឋកោ
 វាមកោ វាមទេវោ វេស្សមិត្តោ យមតក្ខំ អង្គីរសោ
 ការទ្វាដោ វាសេដ្ឋោ កស្សទោ ភក្ខុ តេបំ ធំ
 ឯវាហំសុ មយមេតំ ជាតាម មយមេតំ បស្សម
 យត្ថ វា ព្រហ្ម យេន វា ព្រហ្ម យហំ វា
 ព្រហ្មតំ ។ តេ វ^(១) តេវជ្ជា ព្រាហ្មណ៍ ឯវាហំសុ

តេជីសូត្រ មគ្គាមគ្គកថា ពួកបូសីជាបុព្វកុល

អាចារ្យជាប្រធានលើអាចារ្យ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃវិជ្ជា ក៏មិនដែល
 ឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនដែរ បានឮថា ពួកបុព្វាចារ្យរបស់ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ តាំងពីដំណើរនៃអាចារ្យ ជាដីការរបស់អាចារ្យជាតំរប់ ៧ ក៏មិន
 ដែលឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនដែរ បានឮថា ពួកបូសីជាន់មុន ។
 ដែលជាអ្នកតែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃវិជ្ជា ពួក
 ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃវិជ្ជាក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងស្វាធ្យាយតែបទមន្តបុរាណ
 នេះដែលពួកបូសី ធ្លាប់ស្វាធ្យាយ ធ្លាប់បង្រៀន ធ្លាប់ប្រមូលទុកមក
 ហើយ តែងសូត្រតាមបទមន្តនោះ តែងពោលតាមបទមន្ត ដែលបូសី
 ទាំងឡាយពោលមកហើយ តែងបង្រៀនតាមបទមន្តដែលបូសីទាំងឡាយ
 បង្រៀនមកហើយ បូសីណាខ្លះ គឺបូសីឈ្មោះ អដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១
 វាមទេវៈ ១ វេស្សាមិត្តៈ ១ យមតគ្គី ១ អង្គីរសៈ ១ ការទ្វាដៈ ១
 វាសេដ្ឋៈ ១ កស្សបៈ ១ ភគុ ១ សូម្បីបូសីទាំងនោះ ក៏មិនពោលយ៉ាង
 នេះថា ព្រហ្មនៅក្នុងទីណា ព្រហ្មមានសណ្ឋានយ៉ាងណា ព្រហ្មនៅក្នុង
 កន្លែងណា យើងទាំងឡាយស្គាល់ទីនោះ យើងទាំងឡាយឃើញព្រហ្មនោះ
 ចុះដែរឬទេ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃវិជ្ជាទាំងនោះ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដក ទី២និកាយស្ស សីលបុគ្គលោ

យំ ន ជាតាម យំ ន បស្ចាម តស្ស សហព្យតាយ
 មក្កំ នេសេម អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសា.
 យនោ និយ្យានិកោ និយ្យាតិ តត្តវស្ស ព្រហ្មស-
 ហព្យតាយាតិ ។ តំ ភី មញ្ញសិ វាសេដ្ឋ នន្ទ
 ឯវំ សន្តេ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អប្បាដិហិកតំ
 កាសិកំ សម្បជ្ជតីតិ ។ អន្ទា ខោ កោ តោតម ឯវំ
 សន្តេ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អប្បាដិហិកតំ កាសិកំ
 សម្បជ្ជតីតិ ។ សាធុ វាសេដ្ឋ តេ ច វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា យំ ន ជានន្តិ យំ ន បស្សន្តិ តស្ស
 សហព្យតាយ មក្កំ នេសេស្សន្តិ អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ
 អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានិកោ និយ្យាតិ តត្តវស្ស
 ព្រហ្មសហព្យតាយាតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្កដូរិយ

យើងមិនស្គាល់ព្រហ្មណា យើងមិនឃើញព្រហ្មណាទេ ប៉ុន្តែយើងសំដែង
 ផ្លូវ ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជា
 ផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាច់ស្រង់សត្វ វាមិននាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ
 ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្មបាន ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ សំដីរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ជា
 សំដីមិនបានការណ៍ឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពិតមែនហើយ កាល
 បើយ៉ាងនោះ សំដីរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ជាសំដីមិនបានការណ៍ ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះទាំងនោះ
 មិនស្គាល់ព្រហ្មណា មិនឃើញព្រហ្មណាទេ ប៉ុន្តែហ៊ានសំដែងផ្លូវ
 ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវទៀងទាត់
 ជាទីស្រាច់ស្រង់សត្វ វាមិននាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើត
 ជាមួយនឹងព្រហ្ម ហេតុនេះយកជាការណ៍ពុំបានទេ ។

(១៧៨) សេយ្យថាបិ វាសេដ្ឋ អយំ អចិន្តវត្ថំ នទិ
 ប្បក ឧទកស្ស សមត្ថត្ថកា កាកបេយ្យា អថទោ^(១)
 បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ចារត្ថកោ ចារកវេសី ចារតាមី^(២)
 ចារំ តវត្ថកាមោ សោ ឡិមេ តីវេ បីតោ ចារមន្តិរំ
 អដ្ឋេយ្យ ឯហិ ចារាចារំ ឯហិ ចារាចារន្តំ ។ តំ តី
 មពាសិ វាសេដ្ឋ អថ នុ តស្ស បុរិសស្ស អក្កយន-
 បោតុ វា អាយាចនបោតុ វា បន្តនបោតុ វា អគិន្តន-
 នបោតុ វា អចិន្តវត្ថយា នទិយា ចារមន្តិរំ ឡិមន្តិរំ
 អាគច្ឆេយ្យតិ ។ ចោ ហិទំ កោ កោតម ។ ឯវមេវ
 ទោ វាសេដ្ឋ តេវជ្ជា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្មណ-
 ករណា តេ ធម្មេ បហាយ វត្តមានា យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណករណា តេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តមានា
 ឯវមាហំសុ ឥន្ទំ អក្កយាម សោមី អក្កយាម វុណំ
 អក្កយាម ឥសានំ អក្កយាម បដាបតី អក្កយាម

១ ឧ.ម. ខេសទ្វេន ទិស្សតិ ។ ២ ម. បារាមី បារាវេសី ។

ធ្វើដ្ឋានសូត្រ មគ្គមគ្គកថា សេចក្តីឧបមាដោយស្តីអំពីអំពើ

(១៧៨) ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ដូចស្តីអំពីអំពើនេះ ពេញប្រៀបដោយ

ទឹកល្អមក្អែកទំហំត្រង់ឧទន្ទីកបាទ គ្រានោះ មានបុរសអ្នកត្រូវការ
 ត្រើយខាងនាយ អ្នកស្វែងរកត្រើយខាងនាយ អ្នកនឹងទៅត្រើយខាងនាយ
 អ្នកចង់ឆ្លងទៅត្រើយខាងនាយ បុរសនោះបានមកដល់ កំឈរនៅត្រើយ
 ខាងអាយ ហើយស្រែកហៅត្រើយខាងនាយថា ម្ចាស់ត្រើយខាងនាយ
 អ្នកចូរមករកត្រើយខាងអាយ ម្ចាស់ត្រើយខាងនាយ អ្នកចូរមករកត្រើយ
 ខាងអាយ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រើយ
 ខាងនាយនៃស្តីអំពីអំពើ (នោះ) មុខជានឹងមករកត្រើយខាងអាយ ព្រោះ
 ហេតុនៃបុរសនោះស្រែកហៅ ឬព្រោះហេតុនៃបុរសនោះអង្វរ ព្រោះហេតុ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ឬព្រោះហេតុសេចក្តីត្រេកអរបានដែរឬ ។ វាសេដ្ឋមានព
 ត្រាបបង្ខំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លាស់ក៏ដូច្នោះដែរ គេប្រព្រឹត្តលះបង់ធម៌ ដែលធ្វើបុគ្គល
 ឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍ចេញហើយ ប្រព្រឹត្តសមាទានធម៌ ដែលមិនមែនធ្វើ
 បុគ្គលទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា យើងហៅព្រះ
 ឥន្ទ្រ ហៅព្រះចន្ទ ហៅព្រះវរុណ ហៅព្រះក្លិសាន ហៅព្រះបដាបតិ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស សីលក្កដូរុត្តោ

ព្រហ្មាណំ អម្បយាម មហំនំ អម្បយាមាតិ ។ តេ ច
 វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្មណា-
 ករណា តេ ធម្មេ បហាយ បវត្តមាណ យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណករណា តេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តមាណ
 អក្ខយនហេតុ វា អាយាចនហេតុ វា បត្តនហេតុ វា
 អភិនន្តនហេតុ វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មា-
 នំ សហព្យុបតា ភវិស្សន្តិតំ នេតំ ហំនំ វិជ្ជិតំ ។

(១៧៩) សេយ្យថាបិ វាសេដ្ឋ អយំ អធិវតី នទិ
 បុរា ឧទកស្ស សមតិភិកា កាកាបេយ្យ អថ បុរិ-
 សោ អាគច្ឆេយ្យ ចារត្ថិកោ ចារកវេសី ចារកាមី ចារំ
 តវត្ថុកាមោ សោ ឱរិមេ ភីរេ ទទ្យាយ រដ្ឋយា បច្ឆា-
 តាហំ តាឡិពន្ធនំ តោ តំ កី មពាសិ វាសេដ្ឋ
 ននុ^(១) សោ បុរិសោ អធិវតីយា នទិយា ឱរិមា ភីរា^(២)
 ចារមន្តិរំ គច្ឆេយ្យតិ ។ នោ ហំនំ កោ កោតម ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ហៅព្រះព្រហ្ម ហៅព្រះមហិន្ទ្រ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ព្រាហ្មណ៍អ្នកគ្រូ-
 វិជ្ជាទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តលះបង់ធម៌ ដែលធ្វើបុគ្គលឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ
 ហើយ ប្រព្រឹត្តសមាទានធម៌ ដែលមិនធ្វើបុគ្គលឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ
 លុះបែកធ្លាយកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ នឹងទៅកើតជាមួយនឹងពួក
 ព្រហ្ម ព្រោះហេតុស្រែកហៅ ឬព្រោះហេតុសេចក្តីអន្សូរ ព្រោះហេតុ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ឬព្រោះហេតុសេចក្តីត្រេកអរ ហេតុដូច្នេះនេះ មិន
 ដែលមានឡើយ ។

(១៧៩) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ដូចស្តីអំពីវេទនៈ ពេញប្រៀបដោយ
 ទឹក ល្មមតែក្អែកទំនាត់ប្រាំងឧទន្ទឹកបាន គ្រានោះ មានបុរសអ្នកត្រូវការ
 ត្រើយខាងនាយ អ្នកស្វែងរកត្រើយខាងនាយ អ្នកទៅត្រើយខាងនាយ
 អ្នកចង់ឆ្លងទៅត្រើយខាងនាយ បានមកដល់ (ស្ទឹងនោះ) ក៏យកខ្សែ
 ដំបាំ មកចងដើមដៃទៅខាងក្រោយ (ចងស្លាបសេក) យ៉ាងខ្ជាប់
 ទុកនៅត្រើយខាងអាយ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
 បុរសនោះ នឹងចេញពីត្រើយខាងអាយ នៃស្ទឹងអំពីវេទ ទៅត្រើយ
 ខាងនាយ តើបានឬទេ ។ ចព៌គ្រូព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនបានទេ ។

ឯវមេ ខោ វាសេដ្ឋ បញ្ចមេ កាមគុណា អរិយស្ស
 វិនយេ អនុន្តបំ វុត្តន្តំ ពន្ធន្តបំ វុត្តន្តំ កតមេ បញ្ច
 ចក្កវិញ្ញេយ្យា វុចា ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា បិយវុចា
 កាម្មបសញ្ញតា រជនិយា សោតវិញ្ញេយ្យា សន្តា
 ។ បេ ។ យានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា ។ ជីវិតវិញ្ញេយ្យា
 រសា ។ កាយវិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋញ្ច ឥដ្ឋា កត្តា មនា-
 ថា បិយវុចា កាម្មបសញ្ញតា រជនិយាតិ ។ ឥមេ ខោ
 វាសេដ្ឋ បញ្ច កាមគុណា អរិយស្ស វិនយេ អនុន្តបំ
 វុត្តន្តំ ពន្ធន្តបំ វុត្តន្តំ ឥមេ ខោ វាសេដ្ឋ បញ្ច កាម-
 គុណោ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា កង្ខតា មុត្តតា អដ្ឋោសន្តា
 អនាទីនវទេស្សវិនោ^(១) អនិស្សរណបញ្ច បរិគុញ្ញន្តំ ។
 តេ ច វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្ម-
 ណាករណា តេ ធម្មេ បហាយ វត្តមានា យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណាករណា តេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តមានា

១ ១ អដ្ឋបន្ទា អនាទីនវទេស្សវិនោ ។ ធម្ម. អដ្ឋបន្ទា អនាទីនវទេស្សវិនោ ។

តេជវិស្វក្រម មង្គលមង្គលកថា កាមគុណទាំង ៥

ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ដូច្នោះមែនហើយ ក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយៈ លោកហៅ
 កាមគុណទាំង ៥ នេះថា ខ្មោះក៏មាន ថា ចំណងក៏មាន កាមគុណទាំង ៥
 តើដូចម្តេចខ្លះ គឺរូប ដែលគួរដឹងបានដោយចក្ខុ គួរប្រាថ្នា គួរស្រឡាញ់
 គួរពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកអរ
 សំឡេង ដែលគួរដឹងបានដោយត្រចៀក ។ រូស ។ ក្លិន ដែលគួរដឹងបាន
 ដោយច្រមុះ ។ រស ដែលគួរដឹងបានដោយអណ្តាត ។ ផោដ្ឋព្វៈ ដែលគួរ
 ដឹងបានដោយកាយ គួរប្រាថ្នា គួរស្រឡាញ់ គួរពេញចិត្ត មានសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកអរ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ក្នុងវិន័យ
 របស់ព្រះអរិយៈ លោកហៅកាមគុណ៥នេះឯង ថា ខ្មោះ ក៏មាន ថា ចំណង
 ក៏មាន ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកគ្រៃវិជ្ជា ជាប់ជក់នៅ ជ្រប់នៅ
 លិចលង់នៅ ឃើញថាមិនមានទោស មិនមានប្រាថ្នាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួន
 តែងបរិភោគកាមគុណទាំង ៥ នេះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នក
 គ្រៃវិជ្ជានោះ ប្រព្រឹត្តលះបង់ធម៌ ដែលធ្វើបុគ្គលឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍ចេញ
 ហើយប្រព្រឹត្ត សមាទានធម៌ ដែលមិនធ្វើបុគ្គលឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

បញ្ច កាមគុណោ កងតា មុត្តតា អដ្ឋោ សន្នា អនា.
 ទីនវនស្សវំនោ អនិស្សរណាបញ្ញា បរិកុញ្ញត្តិ កាម-
 ដ្ឋន្តតន្តា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មានំ ស-
 ហាព្យបតា ករិស្សន្តតំ នេតំ ហំនំ វំជ្ជតំ ។

[១៨០] សេយ្យថាបី វាសេដ្ឋ អយំ អចរិតំ នទិ
 ប្បវា ឧទតស្ស សមតត្ថកា កាតកបេយ្យា អថទោ
 បុរិសោ អាគន្ធម្យ ចារត្ថកោ ចារកវេសំ ចារតាមី
 ចារំ តវិត្តកាមោ សោ ឡិវមេ តិវេ សសីសំ ចារុបិត្តា
 ធិបដ្ឋេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញាសំ វាសេដ្ឋ អថ ធុ ទោ
 សោ បុរិសោ អចរិតិយា នទិយា ឡិវមា តិវា ចារិមដ្ឋិរំ
 កន្ធម្យតំ ។ នោ ហំនំ កោ តោតម ។ ឯវមេវ ទោ
 វាសេដ្ឋ បញ្ចមេ ជីវរណា អរិយស្ស វិជយេ អាររណា-

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ជាប់ជក់នៅ លិចលង់នៅ ឃើញថា មិនមានទោស មិនមាន
ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួន តែងបរិភោគកាមគុណទាំង ៥ ជាអ្នកមាន
កាមច្ចន្ទៈជាចំណង ល្អះវៃឆក្វាយកាយទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់
នឹងទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ហេតុនេះមិនគួរមានឡើយ ។

(១៨០) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ដូចស្ទឹងអចិន្ត្រៃយ៍នេះ ពេញប្រៀបដោយ
ទឹក ល្មមផ្អែកទំនាត់ព្រំនីឧទេសិកបាន វេលានោះ មានបុរសអ្នកត្រូវការ
ត្រើយខាងនាយ អ្នកស្វែងរកត្រើយខាងនាយ អ្នកទៅកាន់ត្រើយខាង
នាយ អ្នកចង់ឆ្លងទៅត្រើយខាងនាយ បានមកដល់ បុរសនោះ ក៏ទទួរ
អស់ទាំងក្បាល ហើយដេកទៀបត្រើយខាងអាយ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះគួរបញ្ចេញអំពីត្រើយខាងអាយ
នៃស្ទឹងអចិន្ត្រៃយ៍ ទៅឯត្រើយខាងនាយបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះពុំគួរទៅបានទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ក៏ដូច្នោះដែរ ក្នុង
វិន័យរបស់ព្រះអរិយៈ លោកហៅនិវរណធម៌៥ ប្រការនេះថា ការណៈ

តេជ្ជសុត្តន្ត មជ្ឈិមនិកាយោ បញ្ច សីវណា

តិច្ឆ វុទ្ធន្តិ ជីវណាតិច្ឆ វុទ្ធន្តិ ឱនាហនាតិច្ឆ^(១) វុទ្ធន្តិ
 បរិយោហនាតិច្ឆ^(២) វុទ្ធន្តិ កតមេ បញ្ច កាមច្ឆន្ទជីវ-
 រណំ ព្យាបាទជីវណំ ជីនមិន្ទជីវណំ ឧទ្ទក្កក្កក្កក្កជីវ-
 រណំ វិចិត្តាជីវណំ ឥមេ ខោ វាសេដ្ឋ បញ្ច ជីវណា
 អរិយស្ស វិនយេ អាវណាតិច្ឆ វុទ្ធន្តិ ជីវណាតិច្ឆ វុទ្ធន្តិ
 ឱនាហនាតិច្ឆ វុទ្ធន្តិ បរិយោហនាតិច្ឆ វុទ្ធន្តិ ។

[១៥១] ឥមេហិ ខោ វាសេដ្ឋ បញ្ចហិ ជីវណេហិ
 តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា អាវុដា ជុវុដា ឱដុតា បរិយោនន្ទា ។
 តេ ច វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្ម-
 ណាករណា តេ ធម្មេ បហាយ វត្តមាទា យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណាករណា តេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តមាទា
 បញ្ចហិ ជីវណេហិ អាវុដា ជុវុដា ឱដុតា បរិយោនន្ទា
 តេ^(៣) កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មសហព្យូបតា^(៤)
 ភវិស្សន្តិតំ នេតិ ហំនំ វិជ្ជតំ ។

១ ឧ. ឧទហានិបិ បាលី ។ ២ ឧ. បរិយោនហានិបិ បាលី ។ ម. បរិយោនហានិបិ
 បាលី ។ ៣ ឧ. ភេតិ បទំ ៨ វិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ព្រហ្មនំ សហព្យូបតា ។ ម.
 ព្រហ្មនំ សហព្យូបតា ។

តេជវិស្វក្រម មគ្គមគ្គកថា និរណធម៌ ៥ ប្រការ

(ត្រៀងទប់) ក៏បាន ហៅថា និរណៈ (ត្រៀងពរាំង) ក៏បាន ហៅ
 ថា ឧនាហនៈ (ត្រៀងទាញយក) ក៏បាន ហៅថា បរិយោហនៈ (ត្រៀង
 រូបរឹត) ក៏បាន និរណៈទាំង ៥ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺតាមច្បាប់និរ-
 ណៈ ១ ព្យាបាទនិរណៈ ១ ចិនមិទ្ធនិរណៈ ១ ឧទ្ធចក្កនិរណៈ ១
 វិចិត្តនិរណៈ ១ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយៈ លោកហៅ
 និរណៈទាំង ៥ ប្រការនេះឯង ថា ការណៈ ក៏បាន ហៅថា និរណៈ
 ក៏បាន ហៅថា ឧនាហនៈ ក៏បាន ហៅថា បរិយោហនៈ ក៏បាន ។

(១៨១) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកបានត្រូវផ្លា ត្រូវ
 និរណៈទាំង ៥ នេះដោតក្រង ចងរឹត ចងក្រៀក ចាក់ស្រែះហើយ ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លាទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តលះបង់ធម៌
 ដែលធ្វើបុគ្គល ឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍ចេញ ហើយប្រព្រឹត្តសមាទានធម៌
 ដែលមិនធ្វើបុគ្គលឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ត្រូវ
 និរណៈទាំង ៥ ដោតក្រង ចងរឹត ចងក្រៀក ចាក់ស្រែះហើយ លុះ
 បែកផ្ទាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ នឹងទៅកើតជាមួយនឹងពួក
 ព្រាហ្ម ហេតុនេះមិនមានសោះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយមិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវគ្គោ

(១៨២) តំ កី មពាសិ វាសេដ្ឋ កិច្ចិ^(១) តេ សុតំ

ព្រាហ្មណាធំ វុឡាធំ មហាលូកាធំ អាចរិយចាចរិយាធំ

ភាសមាណាធំ សហវត្តហោ វា ព្រហ្មា អហវត្តហោ វាតិ។

អហវត្តហោ ភោ តោតម ។ សវេចិត្តោ វា អវេចិត្តោ

វាតិ ។ អវេចិត្តោ ភោ តោតម ។ សព្វាបជ្ឈចិត្តោ វា

អព្វាបជ្ឈចិត្តោ វាតិ ។ អព្វាបជ្ឈចិត្តោ ភោ តោត.

ម ។ សំគិល្បជ្ជចិត្តោ វា អសំគិល្បជ្ជចិត្តោ វាតិ ។

អសំគិល្បជ្ជចិត្តោ ភោ តោតម ។ វសវត្តិ វា អវសវត្តិ

វាតិ ។ វសវត្តិ ភោ តោតម ។ តំ កី មពា.

សិ វាសេដ្ឋ សហវត្តហោ វា តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

(១៨២) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកធ្លាប់បានឮពួកព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មាន
 ភាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យទាំងឡាយ និយាយថា ព្រហ្ម
 មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ឬមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។
 វេសេដ្ឋមានឆាបឆងទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រហ្មមិនមាន
 ស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។ ព្រហ្មមានចិត្តចងពៀរ ឬមិនបានចងពៀរ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រហ្មមិនមានចិត្តចងពៀរទេ ។ ព្រហ្មមាន
 ចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ឬមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រហ្មមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទទេ ។ ព្រហ្ម
 មានចិត្តសៅហ្មង ឬមិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ព្រហ្មមិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ^(១) ។ ព្រហ្មប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន
 ឬប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបានទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ព្រហ្មប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន^(២) ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃវិជ្ជា មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់

១ គដ្ឋកថា ពន្យល់ថា ព្រហ្មមិនមានចិត្តសៅហ្មង ព្រោះមិនមាន ឧវុច្ចក្កច្ចៈ ។ ២ ព្រហ្ម
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ព្រោះមិនមានវិចីកិញ្ច ។

តេជីសុត្តេ មគ្គមគ្គកថា វិសេដ្ឋានុយោគោ

អបរិគ្គហា វាតិ ។ សបរិគ្គហា កោ តោតម ។ សវេ-
 រិច្ឆិតា វា អវេរិច្ឆិតា វាតិ ។ សវេរិច្ឆិតា កោ តោតម ។
 សព្វបជ្ឈិច្ឆិតា វា អព្វបជ្ឈិច្ឆិតា វាតិ ។ សព្វ-
 បជ្ឈិច្ឆិតា កោ តោតម ។ សំគលិដ្ឋិច្ឆិតា វា អសំ-
 គលិដ្ឋិច្ឆិតា វាតិ ។ សំគលិដ្ឋិច្ឆិតា កោ តោតម ។
 វសវត្ថិ វា អវសវត្ថិ វាតិ ។ អវសវត្ថិ កោ តោតម ។

[១៨៣] ឥតិ កិវ(១) តេ វិសេដ្ឋ សបរិគ្គហា

តេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា អបរិគ្គហោ ព្រហ្មា អបិ នុ ខោ
 សបរិគ្គហានំ តេវិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ អបរិគ្គហោន ព្រហ្ម-
 ណា សន្និ សំសន្និ សមេត្តិ ។ ឆោ ហេតិ កោ

១ ខ. តេជី បទំ ម ទីស្សតិ ។

កេរ្តិ៍សូត្រ មគ្គមគ្គកថា ការប្រុងសាកសួររកសេដ្ឋកិច្ច

ចំពាក់ ឬមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។ បតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 រើន ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវវិជ្ជា មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ (គ្រប់គ្រង
 ស្រីដែរ) ។ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវវិជ្ជា មានចិត្តចង់ពៀរ ឬមិនមានចិត្តចង់
 ពៀរទេ ។ បតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវវិជ្ជា មានចិត្ត
 ចង់ពៀរ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវវិជ្ជា មានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ឬ មិន
 មានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទទេ ។ បតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្ម-
 ណ៍ អ្នកត្រូវវិជ្ជា មានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រ-
 ូវវិជ្ជា មានចិត្តសៅហ្មង ឬមានចិត្តមិនសៅហ្មងទេ ។ បតិគ្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវវិជ្ជា មានចិត្តសៅហ្មង ។ ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រូវវិជ្ជា ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាទ ឬប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាច
 ចិត្តមិនបាទទេ ។ បតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវវិជ្ជា
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបាទទេ ។

(១៨៣) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អើ បើថា ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវវិជ្ជាទាំងនោះ
 មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ដូច្នេះ ឯព្រាហ្មណ៍អ្នកមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿង
 ជាប់ចំពាក់ទេ ចុះបណ្តាពួកព្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវវិជ្ជា ដែលមានស្រ្តីជា
 គ្រឿងជាប់ចំពាក់ តើប្រៀបដូចម្តេចព្រហ្មដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់
 ចំពាក់សមគ្នាដែរឬទេ ។ បតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះប្រៀប

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស សីលកុទ្ទកន្តោ

កោតម ។ សាធុ វាសេដ្ឋ តេ ច^(១) វាសេដ្ឋ សបរិក្ក-
 ហា តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា កាយស្ស ភេទា បរម្មណា
 អបរិក្កហស្ស ព្រហ្មនោ សហព្យុបតា កវិស្សន្តិតំ នេតិ
 ហំនំ វិជ្ជិតំ ។ ឥតិ កំរ តេ វាសេដ្ឋ សវេចិត្តា តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា អវេចិត្តោ ព្រហ្មា អបិ នុ ខោ សវេចិត្តានំ
 តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អវេចិត្តេន ព្រហ្មនា សទ្ធិ
 សំសន្តតិ សមេត្តតិ ។ នោ ហេតំ កោ កោតម ។
 ឥតិ កំរ តេ វាសេដ្ឋ សព្វបជ្ឈិតត្តា តេវិជ្ជា ព្រាហ្ម-
 ណា អព្វបជ្ឈិតត្តោ ព្រហ្មា សំគិល្បិតត្តា តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា អសំគិល្បិតត្តោ ព្រហ្មា អវសវត្តំ តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា វសវត្តំ ព្រហ្មា អបិ នុ ខោ អវសវត្តានំ
 តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ វសវត្តនា ព្រហ្មនា សទ្ធិ សំ-

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ធៀបមិនសមគ្នាទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ គ្រូហើយ ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លា
 ដែលមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ លុះបែកប្លាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំ-
 ពាក់ ហេតុដូច្នេះនេះ មិនដែលមានទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ បានឮដូច្នេះថា
 ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លាទោះ មានចិត្តចង់ពៀរ ចំណែកខាងព្រហ្មមិនមាន
 ចិត្តចង់ពៀរទេ ប្រៀបធៀបពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លា ដែលមានចិត្តចង់
 ពៀរ ជាមួយនឹងព្រហ្មដែលមិនមានចិត្តចង់ពៀរ តើសមគ្នាដែរឬ ។ ប-
 ពិត្រព្រះភោគមង្គិចំរើន ដំណើរនេះប្រៀបធៀបមិនបានទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 បានឮដូច្នេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លាទោះ មានចិត្តប្រកបដោយព្យា-
 បាទ ព្រហ្មមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លា
 មានចិត្តសៅហ្មង ព្រហ្មមិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លា
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបានទេ ព្រហ្មប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្ត
 បាន ចុះបើប្រៀបធៀបពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្លា ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 អំណាចចិត្តមិនបាន ជាមួយនឹងព្រហ្ម ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្ត

សន្តតិ សមេត្តតិ ។ ឆោ ហេតំ កោ តោតម ។
 សាធុ វាសេដ្ឋ ច វាសេដ្ឋ អវសរត្តិ តេវិជ្ជា ព្រាហ្ម-
 ណា កាយស្ស កេតា បរម្មណា វសរត្តិស្ស ព្រហ្មឆោ
 សហព្យបតា កវិស្សន្តតិ នេតិ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ ឥធិ ខោ
 បន តេ^(១) វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា អាសីទិត្វា
 សំសីទន្តិ សំសីទិត្វា វិសត្តំ^(២) ចាបុណ្ណិ សុខតំ មញ្ញោ
 តវន្តិ^(៣) តស្មា ឥទំ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ តេវិជ្ជាវរិ-
 ណានិបិ វុត្តតិ តេវិជ្ជាវរិណនិបិ វុត្តតិ តេវិជ្ជាព្យសននិបិ
 វុត្តតិ ។

(១៨៤) ឯវំ វុត្តេ វាសេដ្ឋោ មាណវេ កកវន្តំ
 ឯតទវេច សុតំ មេតិ កោ តោតម សមណោ តោត-
 មោ ព្រហ្មានំ សហព្យតាយ មត្តំ ជាធាតីតិ ។ តំ
 កី មញ្ញាសី វាសេដ្ឋ អាសន្នេ ឥតោ មនសា កតិ

១ ឧ. ភេតិ បទំ ន វិស្សតិ ។ ២ ឧ. វិសាទំ វា ។ ម. វិសាវំ ។ ៣ ឧ. បរវន្តិ ។

ជេរីផ្លូវត្រ បដិបទាណាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យទៅកាន់ព្រហ្មលោក

បាន តើសមគ្នាដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះប្រៀប
 ធៀបមិនបានទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្ម-
 ណ៍អ្នកត្រូវផ្គូ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបានទាំងនោះ លុះ
 បែកផ្ទុយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ នឹងទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ហេតុដូច្នេះនេះ មិនដែលមានទេ ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្គូទាំងនោះចូលទៅ (កាន់ទីមិនមែនផ្លូវ
 ដោយសំគាល់ថាផ្លូវ) ក្នុងផ្លូវជាទីទៅកាន់ព្រហ្មលោក (ដូចជា) ចុះទៅ
 (កាន់ទីមានភក់ដោយសំគាល់ថាទីពេស្មី) លុះចុះទៅហើយ ក៏ដល់នូវ
 សេចក្តីបាក់បែក (ខែអយ្យវៈតូចធំ) សំគាល់នូវការឆ្លងថាស្រួលហើយ
 ក៏ឆ្លងទៅ ព្រោះហេតុនោះ ត្រូវផ្គូរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវផ្គូនេះ
 អ្នកប្រាជ្ញ តែងហៅថា ព្រៃធំ គឺត្រូវផ្គូ ខ្លះ ហៅថា ព្រៃដែលគ្មានទឹក
 គឺត្រូវផ្គូ ខ្លះ ហៅថា សេចក្តីវិនាស គឺត្រូវផ្គូ ខ្លះ ។

(១៨៤) កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វរសេដ្ឋ-
 មាណា ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នេះថាព្រះសមណគោតមស្គាល់ផ្លូវ ដើម្បីទៅ
 កើតជាមួយនឹងព្រហ្មមែនឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច មនសាភក្ត្រាម នៅក្នុងទីដ៏តនឹងទីនេះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស សំលក្ខន្ធា

ន ឥតោ ទ្វេ មនសាគតន្តំ ។ ឃំ ភោ តោតម
 អាសន្នេ ឥតោ មនសាគតំ ន ឥតោ ទ្វេ មនសា-
 គតន្តំ ។ តំ កី មញ្ញាសំ វាសេដ្ឋ ឥធន^(១) បុរិសោ
 មនសាគតេ ជាតសំវឌ្ឍោ^(២) តមេធំ មនសាគតា^(៣)
 តាវនេវ អវសតំ មនសាគតស្ស មត្តំ បុច្ឆយ្យំ សិយា
 ធុ ខោ វាសេដ្ឋ តស្ស បុរិសស្ស មនសាគតេ ជាត-
 សំវឌ្ឍស្ស មនសាគតស្ស មត្តំ បុច្ឆស្ស ទន្ធាយិតត្តំ
 វា វិត្តាយិតត្តំ វតំ ។ ឆោ ហិធំ ភោ តោតម ។
 តំ កស្ស ហេតុ ។ អសុកោ ហិ ភោ តោតម
 បុរិសោ មនសាគតេ ជាតសំវឌ្ឍោ តស្ស សញ្ញនេវ
 មនសាគតស្ស មត្តាធំ សុវិធិតាធំតំ ។ សិយា
 ខោ វាសេដ្ឋ តស្ស បុរិសស្ស មនសាគតេ
 ជាតសំវឌ្ឍស្ស មនសាគតស្ស មត្តំ បុច្ឆស្ស

១ ឧ. ម. ឥធន្ស ។ ២ ឧ. ជាតោ សំវឌ្ឍោ ។ ៣- ឧ. ម. មនសាគតោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្កន្ធា

មនសាកតត្រាម មិនមែននៅក្នុងទីឆ្ងាយអំពីទីនេះទេឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះហើយ មនសាកតត្រាមនៅក្នុងទីជិតនឹងទីនេះ មនសាកតត្រាម មិននៅក្នុងទីឆ្ងាយអំពីទីនេះទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសដែលកើតហើយ ចម្រើនហើយ ក្នុងមនសាកតត្រាមនេះ មានអ្នកផង សួររកផ្លូវនៃមនសាកតត្រាម ចំពោះបុរសនោះដែលចេញទៅ អំពីមនសាកតត្រាមក្នុងឈ្មោះនោះ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ បុរសដែលកើតហើយ ចម្រើនហើយ ក្នុងមនសាកតត្រាមនោះ កាលបើគេសួររកផ្លូវនៃមនសាកតត្រាម សំដីយឺតយូរនឹងអ៊ឹមអៀម តើមានខ្វះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដីនេះមិនយឺតយូរ មិនអ៊ឹមអៀមទេ ។ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះបុរសឯណោះកើតហើយ ចម្រើនហើយ ក្នុងមនសាកតត្រាម បានជាបុរសនោះស្គាល់ផ្លូវទាំងអស់ ដែលទៅកាន់មនសាកតត្រាម ដោយច្បាស់លាស់ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ បុរសដែលកើតហើយ ចម្រើនហើយ ក្នុងមនសាកតត្រាមនោះ កាលបើ មានអ្នកផង សួររកផ្លូវនៃមនសាកតត្រាម គង់មាន

ទន្ទាយ័តន្តំ វា វិត្តាយ័តន្តំ វា^(១) ន ត្រេវ តថាគ-
 តស្ស ព្រហ្មលោកេ វា ព្រហ្មលោកតាមីនីយា វា
 បដិបទាយ បុដ្ឋស្ស ទន្ទាយ័តន្តំ វា វិត្តាយ័តន្តំ វា
 ព្រហ្មនក្ខាហំ^(២) វាសេដ្ឋ បដាធាមី ព្រហ្មលោកេត្វ
 ព្រហ្មលោកតាមីនីត្វ បដិបទំ យថាបដិបន្នោ ច
 ព្រហ្ម^(៣) ព្រហ្មលោកំ ឧបបន្នោ តត្វ បដាធាមីតិ ។

(១៨៥) ឃីវំ វុត្តេ វាសេដ្ឋោ មាណវោ កកវន្តំ
 ឯតទរោច សុតំ មេតិ ភោ តោតម សមណោ
 តោតមោ ព្រហ្មនំ សហព្យតាយ មត្តំ ទេសេតីតិ
 សាធុ ទោ កវំ តោតមោ ព្រហ្មនំ សហព្យតាយ
 មត្តំ ទេសេតុ ឧល្លម្បតុ កវំ តោតមោ ព្រាហ្ម-
 ណំ បដន្តិ ។ តេនហិ វាសេដ្ឋ សុណាហិ
 សាធុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សាមីតិ ។ ឃីវំ ភោតិ
 ទោ វាសេដ្ឋោ មាណវោ កកវតោ បច្ឆស្សាសិ ។

ពេទ្យសុត្រ បដិបទជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យទៅកាន់ព្រហ្មលោក

សំដីយឺតយូរ នឹងអីមេឡៀមខ្លះ ឯតថាគតកាលបើអ្នកផង សួររកផ្លូវទៅ
កាន់ព្រហ្មលោក ឬបដិបទជាទីទៅកាន់ព្រហ្មលោក មិនមានការប្រព្រឹត្តិ
យឺតយូរនឹងការអីមេឡៀមឡើយ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ តថាគត ស្គាល់ទាំង
ព្រហ្មស្គាល់ទាំងព្រហ្មលោក ស្គាល់ទាំងបដិបទ ជាទីទៅកាន់ព្រហ្មលោក
មិនតែប៉ុណ្ណោះសោត ព្រហ្មប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើបបានទៅកើតក្នុង
ព្រហ្មលោក តថាគតក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវសេចក្តីប្រតិបត្តិនោះ ។

(១៨៥) កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាសយ៉ាងនេះហើយ
វាសេដ្ឋមានឈាត ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោ-
តមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នេះថា ព្រះសមណគោតមសំដែងផ្លូវ ដើម្បី
ទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្មបាន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមឧកាស សូមព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន សំដែងផ្លូវ ដើម្បីទៅកើត ជាមួយនឹងព្រហ្ម សូមព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ស្រោចស្រង់ព្រាហ្មណ៍នឹងពពួកសត្វផងចុះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
ត្រាស់ថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ បើដូច្នោះចូរអ្នកប្រុងស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ដោយល្អចុះ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ វាសេដ្ឋមានឈាត បានទទួល
ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ភក្កវា ឯតទេវេច ឥត វាសេដ្ឋ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ (យថា
 សាមញ្ញដលំ ឯវំ វិត្តាវេតតំ) ។ បេ ។ ឯវំ ខោ
 វាសេដ្ឋ ភិក្ខុ សីលសម្មុទ្ធោ ហោតិ ។ បេ ។
 តស្សីមេ បញ្ច ជីវរណោ បហីនេ អត្តនំ សមនុ-
 បស្សតោ ចាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតំ ជា-
 យតិ បីតំមនស្ស កាយោ បស្សម្ហតិ បស្សទ្ធកា-
 យា សុខំ វេទេតិ សុខំនោ ចិត្តំ - សមាធិយតិ ។
 សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដវិត្តា
 វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ
 ឥតិ ឧទ្ធមនោ តិវិយំ សព្វនំ សព្វត្ថតាយ សព្វា-
 វន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
 មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន
 ដវិត្តា វិហារតិ ។ សេយ្យថាបំ វាសេដ្ឋ ពលវា
 សំខនមោ អប្បកសិវេនេវ ចតុទ្ទិសា វិញ្ញាបេយ្យ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ ព្រះតថាគត កើតឡើងក្នុង
 លោកនេះ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ (បណ្ឌិតភប្បីសិវជនឲ្យ
 ពិស្តារដូចក្នុងសាមញ្ញាវស្សត្រដងចុះ) ។ បេ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ ភិក្ខុជាអ្នក
 បរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ កាលភិក្ខុនោះបានពិចារណា
 ឃើញច្បាស់នូវនិវរណៈ៥ នេះក្នុងខ្លួន ដែលខ្លួនលះបង់ហើយ បាមាជ្ជៈ
 គឺសេចក្តីត្រេកអរយ៉ាងល្មម ក៏កើតឡើង កាលបើបាមាជ្ជៈ កើតឡើង
 ហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលចិត្តប្រកបដោយបីតិ កើតឡើងហើយ
 កាយក៏វែមន៍ស្ងប់រម្ងាប់ កាលបើមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក៏វែមន៍ទទួល
 នូវសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែលបានសេចក្តីសុខហើយ ក៏វែមន៍តាំងនៅ
 មាំ ។ ភិក្ខុនោះមានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា វែមន៍ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១
 ទិសទី២ ទិសទី៣ ទិសទី ៤ ទាំងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមនឹង
 ទិសទី៧បានដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ទូលាយ ធំ រកប្រមាណ
 មិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោកទាំង
 ពួងគ្រប់ទិសគ្រប់ជ័យ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ មនុស្សមានកំឡាំង ផ្គុំស័ក្ខ
 អាចញ្ជាំងបុគ្គលឲ្យដឹងបានគ្រប់ទិសទាំង ៤ ដោយមិនលំបាកយ៉ាងណា

ពេទ្យីបុត្ត អប្បមញ្ញាចេតោវិមុត្តិវេទ

ឯវមេវ ខោ វសេដ្ឋ ឯវំ ការីតាយ មេត្តាយ ចេតោ-
 វិមុត្តិយា យំ បហាណកតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវសំ-
 ស្សតំ ន តំ តត្រាវតិដ្ឋតំ ។ អយំបី ខោ វសេដ្ឋ
 ព្រហ្មាណំ សហព្យតាយ មត្តោ ។

[១៨៦] បុណ្ណ ចបរំ វសេដ្ឋ ភិក្ខុ កុរុណាសហគតេន
 ចេតសា ។ បេ ។ មុទ្ធិតាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ជរិត្វា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ
 តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិវិយំ សព្វដំ សព្វត្ថ-
 តាយ សព្វាវុត្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា
 វិបុលេន មហាគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យា-
 បដ្ឋេន ជរិត្វា វិហារតិ ។ សេយ្យថាបី វសេដ្ឋ ពល-
 វា សំខនមោ អប្បកុសិវេនេវ ចតុទ្ធិសា វិញ្ញាបេយ្យ

តេវិជ្ជសូត្រ ការពោលអំពីចេតោវិមុត្តិ រកកំណត់ប្រមាណមិនបាន

ម្នាលវរសេដ្ឋៈ កម្មជាតាមាវចរណោ ក្នុងមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើនយ៉ាងនេះ កម្មជាតាមាវចរនោះ មិនបានកៀចក្រាញនៅក្នុង
រូបាវចរនឹងអរូបាវចរនោះ គឺកម្មជាតាមាវចរនោះ មិនបានបិតនៅក្នុងរូបា-
វចរនឹងអរូបាវចរនោះឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នេះ
ឯងហៅថា ផ្លូវ ដើម្បីទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ។

(១៨៦) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ សេចក្តីតទៅទៀតថា ភិក្ខុមានចិត្តប្រកប
ដោយករុណា ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ បេ ។ មានចិត្ត
ប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិស
ទី ៤ ទាំងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទាំងនឹងបានដូចគ្នា មាន
ចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ដ៏ទូលាយធំ រកប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ
មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោកទាំងអស់ គ្រប់ទិសគ្រប់ដំបង ។
ម្នាលវរសេដ្ឋៈ មនុស្សដែលមានកំឡាំងផ្លុំស្ម័គ្រ អាចញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យដឹងគ្រប់

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិញ្ញា

ឯវេមេវ ខោ វាសេដ្ឋ ឯវំ ភាវិតាយ ឧបេក្ខាយ ចេ.
 តោវមុត្តិយា យំ បមាណកតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវ.
 សិស្សតិ ន តំ តត្រាវតិដ្ឋតិ ។ អយំ^(១) ខោ វាសេដ្ឋ
 ព្រហ្មាជំ សហព្យតាយ មត្តោ ។ តំ កី មពាសិ
 វាសេដ្ឋ ឯវំវិហារី ភិក្ខុ សមវត្តហោ វា អមវត្តហោ
 វាតិ ។ អមវត្តហោ ភោ តោតម ។ សវេចិត្តោ វា
 អវេចិត្តោ វាតិ ។ អវេចិត្តោ ភោ តោតម ។
 សព្វាបជ្ឈិតតោ វា អព្វាបជ្ឈិតតោ វាតិ ។
 អព្វាបជ្ឈិតតោ ភោ តោតម ។ សំគិល្បជ្ឈិតតោ
 វា អសំគិល្បជ្ឈិតតោ វាតិ ។ អសំគិល្បជ្ឈិតតោ
 ភោ តោតម ។ វសវត្ថំ វា អវសវត្ថំ វាតិ ។

១ ឧ. ម. អយម្ហំ ហេ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ទិសទាំង៤ បាន ដោយមិនលំបាក យ៉ាងណា ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ កម្មជា
 ការាវចរណា ក្នុងទេវតាចេតនាវិមុត្តិ ដែលបុគ្គល បានចំរើនយ៉ាងនេះ
 កម្មជាការាវចរនោះ មិនបានកៀចក្រាញនៅ ក្នុងរូបាវចរនឹងអរូបាវចរ
 នោះ គឺកម្មជាការាវចរនោះ មិនបានបិតនៅក្នុងរូបាវចរនឹងអរូបាវចរនោះ
 ឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ នេះឯងជាផ្លូវដើម្បីកើតជាមួយ
 នឹងពួកព្រហ្ម ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ភិក្ខុ
 មានមេត្តាព្រហ្មវិហារយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ឬមិន
 មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមាន
 ស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។ ភិក្ខុនោះមានចិត្តចង់ពៀរ ឬមិនមាន
 ចិត្តចង់ពៀរទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមានចិត្តចង់ពៀរទេ ។
 ភិក្ខុនោះមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ឬមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ
 ទេ ។ ភិក្ខុនោះមានចិត្តសៅហ្មង ឬមានចិត្តមិនសៅហ្មងទេ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ ។ ភិក្ខុនោះប្រព្រឹត្ត
 ទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ឬមិនប្រព្រឹត្តទៅ តាមអំណាចចិត្តបានទេ ។

តេជ្ជសុត្តេ អប្បមញ្ញបេរោវិមុត្តិកថា

វសវត្ថុ ភោ តោតម ។ ឥតិ តិវ វសេដ្ឋ អបរត្តហោ
 ភិក្ខុ អបរត្តហោ ព្រហ្មា អបិ នុ ខោ អបរត្តហស្ស
 ភិក្ខុនោ អបរត្តហោន ព្រហ្មនា សន្ធិ សំសន្នតិ
 សមេត្តិ ។ ឯវំ ភោ តោតម ។ សាធុ វសេដ្ឋ
 សោ ច^(១) វសេដ្ឋ អបរត្តហោ ភិក្ខុ កាយស្ស ភេនា
 បរម្មណា អបរត្តហស្ស ព្រហ្មនោ សហព្វបកោ
 ភវិស្សត្តិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។ ឥតិ តិវ វសេដ្ឋ អវេ-
 ចិត្តោ ភិក្ខុ អវេចិត្តោ ព្រហ្មា ។ បេ ។ អព្យាបជ្ឈចិត្តោ
 ភិក្ខុ អព្យាបជ្ឈចិត្តោ ព្រហ្មា ។ អសំតិល្មដ្ឋចិត្តោ ភិក្ខុ
 អសំតិល្មដ្ឋចិត្តោ ព្រហ្មា ។ វសវត្ថុ ភិក្ខុ វសវត្ថុ ព្រហ្មា
 អបិ នុ ខោ វសវត្ថុស្ស ភិក្ខុនោ វសវត្ថុនា ព្រហ្មនា
 សន្ធិ សំសន្នតិ សមេត្តិ ។ ឯវំ ភោ តោតម ។

ពេទ្យិស្ថាន ការពារអំពីបេតាវិរុទ្ធិ រកកំណត់ប្រមាណមិនបាន

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ។ ម្ចាស់វង់-

សេដ្ឋៈ អើ បើថា ភិក្ខុជាអ្នកមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ព្រហ្មក៏ជាអ្នក
មិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ហើយ តើប្រៀបធៀបភិក្ខុដែលមិនមាន
ស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់នឹងព្រហ្ម ដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់
សមគ្នាដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រៀបធៀបសមគ្នាហើយ ។
ម្ចាស់វង់សេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្ចាស់វង់សេដ្ឋៈ ភិក្ខុដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់
ចំពាក់លុះបែកឆ្ងាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតជាមួយ
នឹងព្រហ្មដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ហេតុដូច្នេះនេះ តែងមាន
ជាប្រាកដ ។ ម្ចាស់វង់សេដ្ឋៈ បានឮដូច្នេះថា ភិក្ខុមិនមានចិត្តចង់ពៀរ ព្រហ្ម
ក៏មិនមានចិត្តចង់ពៀរដែរ ។ បេ ។ ភិក្ខុមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ
ព្រហ្មក៏មិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទដែរ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនសៅហ្មង
ព្រហ្មក៏មានចិត្តមិនសៅហ្មងដែរ ។ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន
ព្រហ្មក៏ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបានដែរ ប្រៀបធៀបភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមអំណាចចិត្តបាន នឹងព្រហ្មដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន
តើសមដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រៀបធៀបសមគ្នាហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

សាធុ វាសេដ្ឋ សោ ច វាសេដ្ឋ វសវត្ថុ ភិក្ខុ កាយស្ស

កេតា បរមរណា វសវត្ថុស្ស ព្រហ្មនោ សហព្យាបកោ

ភវិស្សត្ថតិ ហំនមេតំ វិជ្ជត្ថតិ ។

(១៨៧) ឃី វុត្ថេ វាសេដ្ឋការទ្វាជា មាលាវា ភគ-

វន្តំ ឯតទលេច្ចំ អភិក្កន្តំ កោ តោតម អភិក្កន្តំ កោ

តោតម សេយ្យថាបិ កោ តោតម និក្កដ្ឋតំ វា

ឧក្កដ្ឋេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុឡ្យស្ស វា មត្តំ

អាចិក្កេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារេយ្យ

ចក្កមន្តោ រូបាជំ និក្ខន្តតិ ឃីមេវ ខោ កោតា

តោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលក្ខន្ធឱវក្ខ

ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាច
 ចិត្តបាននោះ លុះបែកផ្ទាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅ
 កើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ហេតុដូច្នេះ
 នេះ តែងមានជាប្រាកដ ។

(១៨៧) លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វរសេដ្ឋ-
 មាណពនឹងការទាមទារមាណព ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាង
 នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភាសិតរបស់ព្រះអង្គ ពីពេលណាស់
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភាសិតរបស់ព្រះអង្គ ពីពេលណាស់ ធម៌ដែល
 ព្រះអង្គទ្រង់សំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្លឺច្បាស់
 ណាស់) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន គួរនាដូចជាមនុស្ស ចាប់របស់
 ដែលផ្តាច់ចុះឱ្យផ្លូវឡើងបាន តុំនោះដូចជាមនុស្ស បើកបង្ហូញរបស់
 ដែលគេលាក់បិទបាំង តុំនោះសោត ដូចជាមនុស្ស ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នក
 វង្វេងផ្លូវ ឬក៏ដូចជាមនុស្ស កាន់ប្រទីប គ្រោលបំភ្លឺ ក្នុងទីងងឹត
 ដោយគិតថា ពួកមនុស្សមានចក្ខុ មើលឃើញ នូវរូបទាំងឡាយបាន

ពេទ្រីសុត្តំ ឧបាសក្កុទេសនា តស្សុទ្ធានំ

ឯតេ មយំ កកវន្តំ តោតមំ សវណំ កុច្ឆាម ធម្មញ្ញ

ភិក្ខុសង្ឃញ្ញ ឧបាសកេ បោ កវំ តោតមោ ជារតុ

អដ្ឋតត្ថេ ចាណុបេតំ សវណដ្ឋតត្ថេ ។

ពេទ្រីសុត្តំ គេសេមំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ធានំ

ព្រហ្មា សាមញ្ញអម្ពដ្ឋ.

សោណក្ខដមហាលំ ជាលំនី

សីហចោដ្ឋចាទសុកោ កេវដ្ឋោ

លោហិត្ថតេវដ្ឋោ តេសាតិ ។

សីលកុទ្ធវិញ្ញេ និដ្ឋិតោ ។

តេវិជ្ជសូត្រ ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសក នឹងបញ្ជីរឿងនៃសីលកូន្ទវគ្គនោះ

យើងទាំងឡាយនោះ សូមដល់នូវព្រះគោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង
ព្រះសង្ឃផង ជាទីតាំងជាទីរលឹក ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះទៅ សូមព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ជ្រាបនូវយើងទាំងឡាយ ថាជាឧបាសក ដល់
សរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ។

ចប់ តេវិជ្ជសូត្រ ទី ១៣ ។

បញ្ជីនៃសីលកូន្ទវគ្គនោះ មានសូត្រ ១៣ គឺ

ព្រហ្មជាលសូត្រ ១ សាមញ្ញជាលសូត្រ ១ អត្តជ្ជសូត្រ ១
សោណទណ្ឌសូត្រ ១ កូដទន្តសូត្រ ១ មហាលីសូត្រ ១
ជាលិយសូត្រ ១ មហាសីហនាទសូត្រ ១ បោដ្ឋបាទសូត្រ ១
សុភសូត្រ ១ កេវ័ល្លសូត្រ ១ លោហិច្ចសូត្រ ១ តេវិជ្ជសូត្រ ១ ។

ចប់ សីលកូន្ទវគ្គ ។

មាតិកាបន្តិច

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស

ទុតិយោ ភាគោ

សីលក្នុងវិគ្គោ

ក្នុងទន្ធសុត្តំ បញ្ចមំ

កង្កែ

ក្នុងទន្ធសុត្តំ	ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណវត្ថុ	៣
	ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណគុណកថា	៧
	ពុទ្ធគុណកថា	១១
	តិវិទា យញ្ញសម្បទា សោឡសបរិក្ការ	១៧
	មហាវិជ្ជតវដកថា	១៨
	មហាវិជ្ជតវដមហាយញ្ញកថា	២១
	ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណបរិក្ការ	៤៣
	ពុទ្ធយញ្ញកថា និច្ចតានំ	៤៥
	សវណគមនំ	៤៧
	ភថគតស្ស ឧប្បាទេ	៤៨

សង្ខេបបង្អស់ប្រាថ្នាមាតិកា

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិញ្ញាណកាយ

ទូតិយភាគ

សីលក្ខន្ធវិគ

ក្នុងទន្ធសូត ទី ៥

លេខទំព័រ

ក្នុងទន្ធសូត	រឿងក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍	៣
	ពោលអំពីគុណ នៃក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍	៧
	ពុទ្ធគុណៗ	១១
	យញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិក្ខារ ១៦	១៧
	ការពោលអំពីព្រះបាទមហាវិជិតរាជ	១៩
	ការពោលអំពីមហាយ័ញ្ញ របស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ	២១
	សេចក្តីព្រះរិះ របស់ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍	២៣
	ពុទ្ធយញ្ញៗជា ឆិក្ខុវត្ថុទាន	២៥
	សាលាគម្ភ	២៧
	ការកើតឡើងនៃព្រះតថាគត	២៩

មាតិកាបន្តាន

អង្គ

ក្នុងទន្ធសុត្ត ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណស្ស ទបាសកត្តទេសនា . . . ៥១

យញ្ញវត្ថុបស្សន៍ . . . ៥៣

មហាលីសុត្ត ធម៌

មហាលីសុត្ត សុត្តន្តទានំ . . . ៥៧

ឯកសភាវិតសមាធិ ទិព្វបទស្សនំ . . . ៦១

ទិព្វសទ្ធស្សនំ . . . ៦៣

ទកយំសភាវិតសមាធិ ទិព្វបទស្សនាទិ . . . ៦៥

សមាធិភាវនាទំ សច្ចិកវិយាហតុចរណំ . . . ៦៧

ចេតោមគ្គិបញ្ញាវិមុត្តិសច្ចិករណាទិ . . . ៦៩

ពុទ្ធភណកថា សីលសម្បទា ឈានំ . . . ៧១

ភគវគោ ភាសិតំ អភិទន្ធនំ . . . ៧៣

សង្ខេបកថាប្រាជ្ញាបិដក

លេខទំព័រ

កូដិទន្តសូត្រ	ការសំដែងខ្លួនជាទាសកនៃកូដិទន្តប្រាហ្មណ៍	៥១
	ការយាងចូលទៅកាន់ពេលយាងពិធី របស់កូដិទន្តប្រាហ្មណ៍	៥៣

មហាលិសូត្រ ទី ៦

មហាលិសូត្រ	សុត្តនិទាន	៥៧
	សមាធិដែលភិក្ខុចំរើនដោយចំណែកមួយ ការឃើញនូវរូបទិព្វ	៦១
	សមាធិដែលភិក្ខុចំរើនដោយចំណែកមួយ ការស្តាប់ឮ	
	សំឡេងទិព្វ	៦៣
	សមាធិដែលភិក្ខុចំរើនទាំងពីរចំណែក ការឃើញរូបទិព្វជាដើម	៦៥
	ការប្រព្រឹត្តិដែលជាហេតុធ្វើឲ្យដាក់ប្លាស់នូវសមាធិការវិនា	៦៧
	ការធ្វើឲ្យដាក់ប្លាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិជាដើម	៦៨
	ពុទ្ធចុណ្ឌកថា សីលសម្បទា ឈាន	៧១
	ការច្រកអរិយកថាសិរីរបស់ព្រះមានព្រះភាគ	៧៣

មាតិកាបន្តាន

អង្គ

ជាលិយសុត្តន្តិ សុត្តន្តមិ

ជាលិយសុត្តន្ត សីលសម្បទា ឈានំ	៧៥
កគវេតោ កាសិគំ អភិធម្មនំ	៧៧

មហាសីហនាទសុត្តន្តិ អដ្ឋមិ

មហាសីហនាទសុត្តន្ត សព្វន្តបគវហាទិកំ	៧៨
អកុសលប្បហានកថា	៨១
កុសលសមាទានកថា	៨៣
អចេលកស្សបស្ស តបោបក្កមកថា	៨៧
តិរិយា សម្បទា	៩១
សាមញ្ញព្រហ្មញ្ញកថា	៩៣
មេត្តចិត្តការនាកថា	៩៧
តិរិយា សម្បទា	១០១
បរិសាសុ សីហនាទោ	១០៣
តត្ថយបរិវេសោ អចេលកស្សបស្ស បព្វជ្ជបសម្បទា	១០៧

សង្ខេបកថាខុទ្ទកនិកាយ

ជាលិយសូត្រ ទី ៧

លេខទំព័រ

ជាលិយសូត្រ	សីលសម្បទា ឈាន	៧៥
	ការព្រឹក្សាអរិយគោតិយសីលប្រការមានព្រះភាគ . . .	៧៧

មហាសីហនាទសូត្រ ទី ៨

មហាសីហនាទសូត្រ	ការពិធីរៀនតប្បទានក្នុងដំណើរ	៧៩
	ពោលអំពីការលះអកុសលធម៌	៨១
	ពោលអំពីការសមាទានកុសលធម៌	៨៣
	ពោលអំពីផ្ដើមនូវតប្បទានសីលសម្បទា	៨៧
	សម្បទា ៣ ប្រការ	៩១
	ពោលអំពីសាមញ្ញតុណ្ហ នឹងព្រហ្មញ្ញតុណ្ហ	៩៣
	ពោលអំពីការបំរើមេត្តាចិត្ត	៩៧
	សម្បទា ៣ យ៉ាង	១០១
	សីហនាទក្នុងបរិសទ្ធានុវត្តន៍	១០៣
	វិនិច្ឆ័យបរិវាស នឹងបញ្ញាទទួលសម្បទានៃអបេលកស្សប . .	១០៧

មាតិកា បន្តាង

អង្គ

ចោដ្ឋបាទសុត្តន្តំ នវមំ

ចោដ្ឋបាទសុត្តន្តំ ភគវតោ ចោដ្ឋបាទបសង្កមនំ	១១១
អភិសញ្ញានិរោធកថា	១១៣
ភតិយជ្ឈនំ បុគ្គតជ្ឈនំ	១១៧
វិញ្ញាណញ្ញាយននជ្ឈនាទីនំ	១១៧
អនុបញ្ចក្ខិសញ្ញានិរោធសម្បជានសមាបត្តិ	១២១
សញ្ញាញាណកថា	១២៣
សញ្ញាអត្តកថា	១២៥
អព្យាកតប្បញ្ញា	១២៧
ព្យាកតប្បញ្ញា អព្យាកតប្បញ្ញា	១២៧
ចិត្តហត្ថិសាវីបុត្តាចោដ្ឋបាទបរិញ្ញាជកា	១៣១
ឯកំសិកាបិ អនេកំសិកាបិ ធម្មា	១៣៣
ឯកំសិកោ ធម្មា	១៣៥
សមណព្រាហ្មណានំ ទិដ្ឋិកថា	១៣៧

សន្និកា ចង្អុលប្រាប់មាតិកា

បេដ្ឋបាទសូត្រ ទី ៧

លេខទំព័រ

បេដ្ឋបាទសូត្រ	ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅរកបេដ្ឋបាទបរិព្វាជិត	១១១
	ការពោលអំពីអភិសញ្ញានិរោធ	១១៣
	គតិយដ្ឋាន នឹងចក្ខុដ្ឋាន	១១៧
	អរូបដ្ឋានមានវិញ្ញាណញ្ចាយគនដ្ឋានជាដើម	១១៩
	អនុបុព្វាភិសញ្ញានិរោធសម្បជានសមាបត្តិ	១២១
	ការពោលអំពីសញ្ញានឹងញ្ញាណ	១២៣
	ការពោលអំពីសញ្ញានឹងខ្លួន	១២៥
	ប្រស្នាដែលគបាតគមិនបានព្យាករ	១២៧
	ប្រស្នាដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករនឹងប្រស្នាដែលមិនទ្រង់	
	ព្យាករ	១២៩
	ចិត្តហត្ថិសារីរុត្តនឹងបេដ្ឋបាទបរិព្វាជិត	១៣១
	ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយក៏មាន មិនមែនដោយចំណែក-	
	មួយក៏មាន	១៣៣
	ធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយ	១៣៥
	ការពោលអំពីទិដ្ឋិរបស់សមណព្រាហ្មណ៍.	១៣៧

មាតិកាបន្តាន

អង្កេ

បោដ្ឋបាទសុត្ត	ឧទ្ធចារិកោ អត្ថប្បដិលោកោ	១៤៥
	អរូបោ អត្ថប្បដិលោកោ	១៤៧
	ឧទ្ធចារិកាទិកោ អត្ថប្បដិលោកោ	១៥១
	ចិត្តហត្ថសារិបុត្តស្ស ព្យាករណំ	១៥៣
	ឧទ្ធចារិកាទិកោ អត្ថប្បដិលោកោ	១៥៧
	កាយស្មា ហត្ថសារិបុត្តោ អរហត្តប្បត្តោ	១៥៧

សុកសុត្តំ ឧសមី

សុកសុត្ត	មាណវកស្ស ភានន្ទត្ថេស្ស សន្តកុបសង្កមនំ	១៦១
	ភានន្ទត្ថេស្ស សុកមាណវនិវេសនុបសង្កមនំ	១៦៣
	តថាគតសទ្ធាបដិលោកោ	១៦៥
	គិរិចានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេ	១៦៧
	សីលសម្បទា	១៦៧
	សតិសម្បជញ្ញំ	១៧១
	បញ្ចនីវរណេហិ ចិត្តំ បរិសោធនំ	១៧៣

សង្ខេបប្រាជ្ញាបណ្ឌិត

លេខទំព័រ

បោធន៍បាទសូត្រ	ការបាទនូវឧទ្ធសារិកអន្តរាគមន៍	១៤៥
	ការបាទនូវអរូបអន្តរាគមន៍	១៤៧
	ការបាទនូវអន្តរាគមន៍មានឧទ្ធសារិកអន្តរាគមន៍ជាដើម	១៤១
	សេចក្តីដោះស្រាយរបស់ចិត្តហឫទ័យសារីបុត្រ	១៤៣
	ការបាទនូវអន្តរាគមន៍មានឧទ្ធសារិកអន្តរាគមន៍ជាដើម	១៤៧
	ព្រះចិត្តហឫទ័យសារីបុត្រមានអាយុបានសម្រេចព្រះអរហន្ត	១៤៩

សុភសូត្រ ទី ១០

សុភសូត្រ	មាណវច្ចលទៅកាន់សំណាក់នៃព្រះអានន្តន្ទ្រេរ	១៦១
	ព្រះអានន្តន្ទ្រេរច្ចលទៅកាន់លំនៅរបស់សុភមាណាព	១៦៣
	ការបាទនូវសទ្ធាក្នុងព្រះតថាគត	១៦៥
	ការបិក្ខេបដំរីតខុស ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា	១៦៧
	សីលសម្បទា	១៦៩
	សតិសម្បជញ្ញៈ	១៧១
	ការជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកនូវវិវាទចិត្តទាំង ៥	១៧៣

មាតិកាបន្ទាង់

អង្កេ

សុភស្តុត	បញ្ជីវិស្សមមា	១៧៥
	ឈានកថា ឈានបមា	១៧៧
	សុភមណវស្ស អាទន្ទត្ថប្បសំសោ . .	១៨៣
	បញ្ជាក់ថា បញ្ជាក់បមា	១៨៥
	ចំព្វសោគធាតុ	១៨៧
	ចេតោចរិយញ្ញាណំ	១៨១
	បុព្វនិវាសន្តស្សតិញ្ញាណំ	១៨៣
	ចុត្តបទានញ្ញាណំ	១៨៥
	អាសវក្ខយញ្ញាណំ	១៨៧
	សុភស្ស អាទន្ទត្ថប្បសំសោ ទុក្ខសក្កទេសនា	១៨៧

កេរដ្ឋស្តុតិ ឯកាធិសម័

កេរដ្ឋស្តុត	តំណ បាដិហារិយានិ ឥន្ទ្រិធិកថា . . .	២០៣
	អាទេសនាបាដិហារិយកថា	២០៥
	អនុសាសន៍បាដិហារិយកថា	២០៧

សង្ខេបប្រាប្រាណ

លេខទំព័រ

សូកស្សត្រ	សេចក្តីទម្រង់នៃនិរោធិមិទ្ធាន ៥	១៧៥
	ការពោលអំពីឈាន សេចក្តីទម្រង់នៃឈាន	១៧៧
	ការពោលសរសើរព្រះអាណន្តន្តរ នៃសុភមណាព	១៨៣
	ការពោលអំពីបញ្ញា សេចក្តីទម្រង់នៃបញ្ញា	១៨៥
	លោកធាតុដាច់	១៨៨
	បេតាបរិយញ្ញាណ	១៩១
	បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ	១៩៣
	ចុត្តបរិយញ្ញាណ	១៩៥
	អាសវុយញ្ញាណ	១៩៧
	សុភមណាពសរសើរព្រះអាណន្តន្តរ ការសំដែងខ្លួនដាច់សក	១៩៩

កេរ្តិ៍សូត្រ ទី ១១

កេរ្តិ៍សូត្រ	បាដិហារ្យ ៣ យ៉ាង ការពោលអំពីនិទ្ទិរិទិ	២០៣
	ការពោលអំពីអាទេសតាបាដិហារ្យ	២០៥
	ការពោលអំពីអនុសាសន៍បាដិហារ្យ	២០៧

មាតិកាបន្តិច

អង្គ

កេរ្ត៍សុត្ត	មហាសុត្តបិដកយេសកក្កុវត្ត	២០៧
	មហាសុត្តបិដកយេសកក្កុវត្ត	២១៧

លោហិត្តសុត្ត ទ្វាទសមិ

លោហិត្តសុត្ត	សុត្តន្តបិដក កប្បពាទិប្បដ្ឋនំ	២២៣
	ភគវតោ កាលស្ស ការពចនំ	២២៥
	លោហិត្តសុត្ត យោគកថា	២២៧
	លោហិត្តសុត្ត មិច្ឆាទិដ្ឋិវិចារកថា	២៣១
	តេយោ ចោទនារហោ សត្តារោ	២៣៥
	ទុក្ខិយោ ចោទនារហោ សត្តារោ	២៣៧
	ភក្កិយោ ចោទនារហោ សត្តារោ	២៣៧
	នរោចនារហោ សត្តារោ លោហិត្តសុត្ត ទុបាសកក្កុ	
	ទេសនា	២៤១

តេរវិជ្ជសុត្ត តេរសមិ

តេរវិជ្ជសុត្ត	វិសេដ្ឋការទ្វាជានំ មន្តនំ ពុទ្ធភិក្ខុកថា	២៤៥
	វិគាហិកកថា	២៤៧

សន្និសីទ ផ្ទៃសម្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

កេរដ្ឋសូត្រ	ច្បាប់ភិក្ខុអង្គវិញ្ញាបនបត្រ	២០៩
	សេចក្តីព្យាបាលប្រសាសន៍ពីមហាភិក្ខុ	២១៩

លោហិច្ឆសូត្រ ទី ១២

លោហិច្ឆសូត្រ	សុត្តន្តទាន ការទូលស្សរអំពីមិនមានអារាមដើម (ចំពោះ ព្រះមានព្រះភាគ)	២២៣
	ការក្រាបបង្គំទូលកត្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ	២២៥
	ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សាកសួរលោហិច្ឆព្រាហ្មណ៍	២២៧
	ពោលអំពីការទ្រង់ដោះទិដ្ឋិខុស របស់លោហិច្ឆព្រាហ្មណ៍	២៣១
	ត្រូវដឹងគួរដល់ការចោទប្រកាន់មាន ៣ ពួក	២៣៥
	ត្រូវទី ២ ដែលគួរដល់ការចោទប្រកាន់	២៣៧
	ត្រូវទី ៣ ដែលគួរដល់ការចោទប្រកាន់	២៣៩
	សាស្តាមិនគួរដល់ការចោទប្រកាន់ ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសក នៃលោហិច្ឆព្រាហ្មណ៍	២៤១

កេរដ្ឋសូត្រទី ១៣

កេរដ្ឋសូត្រ	ការប្រឹក្សាគ្នាផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចអាណាព័ន្ធការទ្វាធិអាណាព ពុទ្ធកុណ- កថា	២៤៥
	ពោលអំពីវាសេដ្ឋកិច្ចអាណាព័ន្ធការទ្វាធិអាណាព មានសេចក្តី ប្រកាន់ខ្ជាប់	២៤៧

មាតិកាបត្តានិ

អង្កេ

តេជវិជ្ជសុត្ត	ភគវេតា វាសេដ្ឋនុយាគកថា	២៤៧
	មគ្គមគ្គកថា បុព្វកវសយោ	២៤៧
	និស្សណ្ឌិបមា	២៤៧
	បុព្វកវសយោ	២៤១
	អចិន្តិភិបមា	២៤៣
	បញ្ចកាមគុណា	២៤៤
	បញ្ចនិវេណនិ	២៤៧
	វាសេដ្ឋនុយាគេតា	២៤៧
	ព្រហ្មលោកតាមិនី បដិបទា	២៧១
	អប្បមញ្ញាបេតាវិមុត្តិកថា	២៧៤
	ឧបាសកត្ថទេសនា តស្សទ្វានិ	២៧៧

សន្ធិកថាស្ត្រប្រាប័មាតិកា

លេខទំព័រ

តេវិជ្ជសូត្រ	ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សាកសួរវាសេដ្ឋីមាណា	២៤៩
	មគ្គាមគ្គកថា ពួកឫសីជាបុព្វបុរស	២៥៧
	សេចក្តីទម្រង់ដោយដំណើរ	២៥៩
	ពួកឫសីជាបុព្វបុរស	២៦១
	សេចក្តីទម្រង់ ដោយស្តីនៃអចារឹក	២៦៣
	កាមគុណទាំង ៥	២៦៥
	និរណនមិ ៥ ប្រការ	២៦៧
	ការទ្រង់សាកសួរវាសេដ្ឋីមាណា	២៦៩
	បដិបទាជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យទៅកាន់ព្រហ្មលោក	២៧១
	ការពោលអំពីបេតោវិបុល មានកំណត់ប្រមាណមិនបាន	២៧៥
	ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសក នឹងបញ្ជីរឿងនៃសីលក្ខន្ធវត្តនោះ	២៧៩

វិទ្យាវិទ្យាបត្តិ

វិទ្យាវិទ្យា	អវិទ្យាវិទ្យា	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ
បទិយា	បទិយា	៨	១២
.	.	១២	៤
អតិថិនា	អតិថិនា	១៥	"
បរិហស្តតាយ	បរិហស្តតាយ	៣៨	៦
"	"	៤១	១៣
យញ្ញាព័ន្ធស្វ	យញ្ញាព័ន្ធស្វ	"	១៧
បរិវត្តកោ	បរិវត្តកោ	៤៣	១
លច្ឆិ	លច្ឆិ	៥៧	២
ទសាយ	ទសាយ	៦៥	៨
នុសកេ	នុសកេ	៧៨	១២
វចនយា	វចនយា	១០៤	៤
វចនិយា	"	១០៥	៣
អរទ្ធិត្តា	អរទ្ធិត្តា	១០៧	៥
សមាធិជប្បតិ	សមាធិជប្បតិ	១១៦	១១
ហោតិ ន	ហោតិ ច	១៣៤	៨

វិទ្យាវិទូបត្តិ

វិទ្យាវិទូបត្តិ	អវិទ្យាវិទូបត្តិ	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ
ច កុតាចិ	ន កុតាចិ	១៦៨	១០
ឥមិនា ន	ឥមិនា ច	១៧២	១៣
ជានន្តិ	ជានន្តិ	២១៧	៨
យុត្តហិ	យុត្តា	២៥៦	៨
អយមញ្ញសាយនោ	អយមញ្ញសាយនោ	២៥៨	៣
ឥសានំ	និសានំ	២៦៣	១៥
(១៥១)	(១៨១)	២៦៧	៨
ច វិសេដ្ឋ	ភេ ច វិសេដ្ឋ	២៧១	៣
នរោទនារហោ	អរោទនារហោ	២៨៦	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុសត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នៃត្រៃលោក	នូវត្រៃលោក	១៣	២
នឹងនឹងបូជា	នឹងបូជា	២៣	១៥
គង់វិនាសទៅ	វិនាសទៅ	២៦	១១
ផលគួរ	ដែលគួរ	៧៨	៧
មិនទៀង	មិនមាន	៧៩	១៣
ដូ ជា	ដូចជា	៨១	៤
ក៏បាន	ក៏មាន	"	៦
ផ្ទៃឈើ	ផ្ទៃឈើ	៩៨	៧
មានសា-	មានស-	១០១	២
បុគ្គលណា	បុគ្គលណា	១០៣	៦
ស្មើ	ស្មើ	"	"
ជាសព្វហ្មតារីនឹងអ្នកនគរ ជាសព្វហ្មតារីនៃអ្នក			
	ក្នុងនគរ	១០៥	១៣
ខ្លា	ខ្លា	១១១	២
អាភិពាណាយតជ្ឈាន	អាភិពាណាយតនជ្ឈាន	១២១	១៤

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុសត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ពំនង	ទំនង	១២៣	១៣
គប្ប	គប្បី	១២៦	៣
ព្រះគោតម	ព្រះគោតម	១៦៣	១២
គប្ប	គប្បី	១៧៥	២
ដូច្នោះ	ដូច្នេះ	១៧៧	៤
៧	៧	២៤៣	៣
អ្វី	អ្វី	២៥០	១០
ដូច្នេះ	ដូច្នេះ	២៦១	១៦
តើដ្ឋសូត្រ	តើដ្ឋសូត្រ	២៧១	១
ចិត្តក្រប	ចិត្តប្រកប	២៧៥	១១

